

การสื่อสารเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในสังคมไทย

นางสาวรัญคุณานิช กั้นหลง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)

เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)

are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

คณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2557

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

COMMUNICATION ABOUT KUMANTHONG SACREDNESS IN THAI SOCIETY

Miss Runkunenarniht Kunhalung

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy Program in Communication Arts

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2014

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การสื่อสารเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในสังคมไทย
โดย	นางสาวรัญญาณิชา กั้นหลง
สาขาวิชา	นิเทศศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	รองศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา แก้วเทพ

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต

.....คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. ดวงกมลชาติประเสริฐ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา แก้วเทพ)

.....กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. ปาริชาติ สถาปิตานนท์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธาตรี ใต้ฟ้าพูล)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมสุข หินวิมาน)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. กำจร หลุยยะพงศ์)

รัฐคุณานิซช ก้นหลง : การสื่อสารเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในสังคมไทย
(COMMUNICATION ABOUT KUMANTHONG SACREDNESS IN THAI SOCIETY) อ.ที่
ปริกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รศ. ดร. กาญจนา แก้วเทพ, 302 หน้า.

การศึกษาเรื่อง “การสื่อสารเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในสังคมไทย” เป็นการศึกษาปรากฏการณ์ความเชื่อในเรื่องกุมารทองในสังคมไทย ซึ่งปรากฏการณ์ดังกล่าว เป็นภาพสะท้อนให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงทางโลกทัศน์และจุดยืนของผู้คนในสังคมไทยจากโลกศักดิ์สิทธิ์ที่มีศาสนาเป็นแกนกลาง มาสู่โลกฆราวาสที่มีสถาบันเศรษฐกิจเป็นตัวขับเคลื่อน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจะศึกษาการปรับเปลี่ยนความหมายในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในทัศนะของผู้ปลุกเสกแบบเก่าและแบบใหม่ และการรับรู้ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในทัศนะของกลุ่มผู้เลี้ยงแบบเก่าและแบบใหม่ นอกจากนี้ เพื่อให้เห็นบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนซึ่งเป็นสื่อที่มีจุดยืนอยู่ในโลกฆราวาสในการสร้างความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ให้กับกุมารทอง ผู้วิจัยจึงเลือกที่จะศึกษาสัญลักษณ์และการสร้างความหมายของสื่อมวลชนในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองด้วย

ผลการวิจัยพบว่า การสร้างความหมายในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองตามทัศนะของผู้ปลุกเสกแบบเก่าและแบบใหม่ ขึ้นอยู่กับจุดยืนบนโลกศักดิ์สิทธิ์และโลกฆราวาสของผู้ปลุกเสก โดยผู้ปลุกเสกแบบเก่าจะให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดจากภายใน ในขณะที่ผู้ปลุกเสกแบบใหม่จะให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอก เช่นเดียวกับการรับรู้ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกลุ่มผู้เลี้ยงแบบเก่าและแบบใหม่ โดยพบว่า กลุ่มผู้เลี้ยงแบบเก่าจะให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน และกลุ่มผู้เลี้ยงแบบใหม่จะให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอก นอกจากนี้สื่อมวลชนยังให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองแตกต่างกัน โดยสื่อมวลชนประเภทละครโทรทัศน์และภาพยนตร์จะให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน ในขณะที่นิตยสารพระเครื่องจะให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอก

สาขาวิชา นิเทศศาสตร์

ลายมือชื่อนิสิต .....

ปีการศึกษา 2557

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก .....

5285102028 : MAJOR COMMUNICATION ARTS

KEYWORDS: ความศักดิ์สิทธิ์ / กุมารทอง / โลกศักดิ์สิทธิ์ / โลกฆราวาส / สัญญา / SACREDNESS / SACRED WORLD / SECULAR WORLD / KUMANTHONG / SIGN

RUNKUNENARNIHT KUNHALUNG: COMMUNICATION ABOUT KUMANTHONG SACREDNESS IN THAI SOCIETY. ADVISOR: ASSOC. PROF. KANJANA KAEWTHEP, Ph.D., 302 pp.

The communicative sacredness of Kumanthong in Thailand is a phenomenon of belief in Kumanthong in Thai society, which reflects the transformation in perspective and the point of view among Thais from a religion-centered holiness to the economy-driven secular world. The objective of this research was aimed to examine the change in meaning of the sacredness of Kumanthong in the perspective of both traditional and new mystics, and the perception of the meaning of the sacredness of Kumanthong in the perspective of both traditional and new Kumanthong worshippers. In addition, to pinpoint the role of the media where the secular world is central to conceptualize a sacredness of Kumanthong, in this study, the signs and the conceptualization of the sacredness of Kumanthong by the media were investigated.

The results showed that conceptualization of the sacredness of Kumanthong according to the perspective of traditional and new mystics varied depending on the mystic's point of view about the sacredness and secular world. The traditional mystics focused on inner sacredness while the new mystics focused on outer sacredness. The traditional worshippers focused on inner sacredness while the new worshippers focused on outer sacredness. In addition, the media focused on the sacredness of Kumanthong differently. Television drama and film focused on inner sacredness while the magazine focused on outer sacredness.

Field of Study: Communication Arts

Student's Signature .....

Academic Year: 2014

Advisor's Signature .....

กิตติกรรมประกาศ

ดุชฎินิพนธ์ฉบับนี้เกิดขึ้นจากความสนใจของผู้วิจัยที่มีต่อความเชื่อและอิทธิพลในเรื่อง
สิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสังคมไทย ซึ่งเป็นความเชื่อที่น้อยคนนักจะให้ความสนใจศึกษาอย่างจริงจัง ผู้วิจัยจึง
ต้องขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา แก้วเทพ ที่สละเวลามาเป็นอาจารย์ที่
ปรึกษา เป็นแรงบันดาลใจ เป็นต้นแบบของนักวิจัย นักการศึกษา และต้นแบบของความเป็นครูผู้
เต็มเปี่ยมด้วยความเมตตาที่มีต่อศิษย์ และยังเป็นส่วนสำคัญในการผลักดันวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้
เสร็จสมบูรณ์เป็นรูปเป็นร่างได้ในที่สุด

ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.ยุบล เบญจรงค์กิจ ศาสตราจารย์ ดร.ปาริชาติ
สถาปิตานนท์ รองศาสตราจารย์ ดร.สมสุข หินวิมาน รองศาสตราจารย์ ดร.กำจร หลุยยะพงศ์
และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาตรี ไต้ฟ้าพูล สำหรับคำแนะนำและกำลังใจ ซึ่งทำให้ดุชฎินิพนธ์
ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

ขอขอบคุณครูบาอาจารย์ กุมารและกุมารี สิ่งศักดิ์สิทธิ์ และผู้ที่มีส่วนในการให้
ข้อมูลสำหรับการทำดุชฎินิพนธ์ฉบับนี้ทุกคน งานชิ้นนี้คงจะประสบความสำเร็จไปไม่ได้หากขาด
ข้อมูล การช่วยเหลือ และกำลังใจจากทุกฝ่าย

ขอบพระคุณพ่อและแม่ที่ให้การสนับสนุนและไม่เคยปฏิเสธความช่วยเหลือ และ
การเป็นกำลังใจที่สำคัญยิ่งนับตั้งแต่ก้าวแรกของการเริ่มต้นชีวิตนิสิตปริญญาเอก

ขอบคุณ ครอบครัว ญาติมิตร และเด็กๆ ที่น่ารักทุกคน ที่ไม่เคยทอดทิ้งแม้ใน
ยามที่ท้อแท้ ขอขอบคุณที่เป็นส่วนหนึ่งในชีวิต เป็นแรงบันดาลใจทำให้งานชิ้นนี้สำเร็จได้ในที่สุด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	12
สารบัญรูปภาพ.....	14
บทที่ 1	16
บทนำ	16
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	16
ปัญหานำวิจัย	23
วัตถุประสงค์การวิจัย	23
ขอบเขตการศึกษา	23
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	24
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	26
กรอบแนวคิด.....	27
บทที่ 2	28
แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	28
แนวคิดเรื่องโลกศักดิ์สิทธิ์ และโลกฆราวาส (Sacred World and Secular World).....	28
แนวคิดเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ (Sacredness).....	38
ความศักดิ์สิทธิ์ในโลกตะวันตก.....	40
ความศักดิ์สิทธิ์ในโลกตะวันออก	41
1. ความศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดจากภายใน (Inside Sacred).....	42

2. ความศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดจากภายนอก (Outside Sacred).....	45
เกณฑ์การพิจารณาเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ ในมุมมองของสถาบันเก่ากับสถาบันใหม่	62
แนวคิดเรื่องสังคมเสี่ยงภัย (Risk Society)	63
ทฤษฎีหน้าที่นิยม (Functionalism).....	68
แนวคิดหลักของทฤษฎีหน้าที่นิยม (Functionalism)	69
ทฤษฎีสัญวิทยา (Semiology).....	72
บทที่ 3	76
ระเบียบวิธีวิจัย	76
แหล่งข้อมูล	76
1. กลุ่มทางธรรม	77
2. กลุ่มทางโลก.....	78
ข. แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร	82
ค. แหล่งข้อมูลประเภทสื่อมวลชน	82
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	83
การนำเสนอข้อมูล	85
ข้อมูลประเภทวรรณกรรม	86
ข้อมูลประเภทนิตยสารพระเครื่อง	86
ข้อมูลประเภทรายการโทรทัศน์	87
ข้อมูลประเภทภาพยนตร์.....	87
ข้อมูลประเภทละครโทรทัศน์.....	87
บทที่ 4	89
กำเนิดกุมารทอง	89
กุมารทองคืออะไร.....	91

ตำนานการสร้างกุมารทอง.....	92
การสร้างกุมารทองในปัจจุบัน.....	94
ประเภทของกุมารทอง.....	97
สำนักกุมารทอง.....	99
การใช้งานกุมารทอง.....	105
การบูชากุมารทอง.....	105
การกลับมาของกุมารทองในโลกสมัยใหม่.....	106
บทที่ 5.....	110
การปรับเปลี่ยนความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์เดิม.....	110
และความหมายใหม่ ในทัศนะของผู้ปลุกเสกกุมารทอง.....	110
เกณฑ์การวิเคราะห์.....	112
การปรับเปลี่ยนความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์แบบเดิมและแบบใหม่ของกุมารทอง ในทัศนะของผู้ปลุกเสก.....	113
1. ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในทัศนะของผู้ปลุกเสกแบบเก่า.....	113
ข้อสรุปเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในทัศนะของผู้ปลุกเสกแบบเก่า.....	127
2. ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในทัศนะของผู้ปลุกเสกแบบใหม่....	127
ข้อสรุปเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในทัศนะของผู้ปลุกเสกแบบใหม่.....	141
ความหมายเรื่องหน้าที่ของกุมารทองในทัศนะของผู้ปลุกเสกแบบเก่า และแบบใหม่	144
สรุปการปรับเปลี่ยนความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกลุ่มผู้ปลุกเสกกุมารทอง....	146
บทที่ 6.....	148
การรับรู้ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์เดิม.....	148
และความหมายใหม่ ในทัศนะของผู้เลี้ยงกุมารทอง.....	148
เกณฑ์การวิเคราะห์.....	148

การรับรู้ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์แบบเดิมและแบบใหม่ของกุมารทอง ใน ทัศนยะของผู้เลี้ยง	148
สรุปการรับรู้ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกลุ่มเลี้ยงกุมารทอง	184
บทที่ 7	186
สัญญาและการประกอบสร้างความหมายของกุมารทองในสื่อมวลชน	186
การนำเสนอสัญญาเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองของภาพยนตร์และละครโทรทัศน์	186
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	187
การนำเสนอผลการวิจัย	187
1. การนำเสนอสัญญาเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในภาพยนตร์	188
1.1.1 การวิเคราะห์สัญญาเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ผ่านแก่นเรื่อง (Theme) ของ ภาพยนตร์เรื่อง ขุนแผน	189
1.1.2 การวิเคราะห์สัญญาเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ผ่านเนื้อหาของภาพยนตร์เรื่อง ขุนแผน	190
1.2.1 การวิเคราะห์สัญญาเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ผ่านแก่นเรื่อง (Theme) ของ ภาพยนตร์เรื่อง ผีเข้าผีออก	204
1.2.2 การวิเคราะห์สัญญาเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ผ่านเนื้อหาของภาพยนตร์เรื่อง ผีเข้า ผีออก.....	205
2. การนำเสนอสัญญาเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในละครโทรทัศน์	219
2.1.1 การวิเคราะห์สัญญาเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ผ่านแก่นเรื่อง (Theme) ของละคร โทรทัศน์เรื่อง เสือสังฟ้า	219
2.1.2 การวิเคราะห์สัญญาเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ผ่านเนื้อหาของละครโทรทัศน์เรื่อง เสือสังฟ้า	221
2.2.1 การวิเคราะห์สัญญาเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ผ่านแก่นเรื่อง (Theme) ของละคร โทรทัศน์เรื่อง Six Sense สื่อรักสัมผัสหัวใจ	229

2.2.2 การวิเคราะห์สัญญาเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ผ่านเนื้อหาของละครโทรทัศน์เรื่อง Sixth Sense สื่อรักสัมผัสหัวใจ	230
3. การนำเสนอสัญญาเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในนิตยสารพระเครื่อง.....	240
3.1 รูปแบบเนื้อหาเกี่ยวกับกุมารทองในนิตยสารพระเครื่อง	240
3.2 ข้อมูลเกี่ยวกับกุมารทองที่ตีพิมพ์ลงในนิตยสารพระเครื่อง	241
3.3 การนำเสนอสัญญาและความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในนิตยสารพระเครื่อง	243
4. สรุปการนำเสนอสัญญาและการสร้างความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในสื่อมวลชน	254
4.1 การนำเสนอสัญญาและการสร้างความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในภาพยนตร์.....	254
4.2 การนำเสนอสัญญาและการสร้างความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในละครโทรทัศน์.....	257
4.3 การนำเสนอสัญญาและการสร้างความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในนิตยสารพระเครื่อง	261
บทที่ 8	263
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	263
สรุปผลการวิจัย	263
อภิปรายผล	279
ข้อเสนอแนะ.....	290
รายการอ้างอิง.....	293
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	302

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	คุณลักษณะของกรอบแนวคิดแบบ Sacred และ Secular	30
ตารางที่ 2	ความศักดิ์สิทธิ์ภายในของกุมารทองในทัศนะของกลุ่มผู้ปลุกเสกแบบเก่า	124
ตารางที่ 3	ความศักดิ์สิทธิ์ภายนอกของกุมารทองในทัศนะของกลุ่มผู้ปลุกเสกแบบเก่า	124
ตารางที่ 4	ความศักดิ์สิทธิ์ภายในของกุมารทองในทัศนะของกลุ่มผู้ปลุกเสกแบบใหม่	139
ตารางที่ 5	ความศักดิ์สิทธิ์ภายนอกของกุมารทองในทัศนะของกลุ่มผู้ปลุกเสกแบบใหม่	140
ตารางที่ 6	การปรับเปลี่ยนความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์และความหมายเรื่องหน้าที่ของกุมารทอง	146
ตารางที่ 7	ความศักดิ์สิทธิ์ภายในของกุมารทองในทัศนะของกลุ่มผู้เลี้ยงแบบเก่า	169
ตารางที่ 8	ความศักดิ์สิทธิ์ภายนอกของกุมารทองในทัศนะของกลุ่มผู้เลี้ยงแบบเก่า	170
ตารางที่ 9	ความศักดิ์สิทธิ์ภายในของกุมารทองในทัศนะของกลุ่มผู้เลี้ยงแบบใหม่	183
ตารางที่ 10	ความศักดิ์สิทธิ์ภายนอกของกุมารทองในทัศนะของกลุ่มผู้เลี้ยงแบบใหม่	183
ตารางที่ 11	การปรับเปลี่ยนความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์และความหมายเรื่องหน้าที่ของกุมารทอง	184
ตารางที่ 12	ตารางแสดงการวิเคราะห์แก่นเรื่อง ของภาพยนตร์เรื่อง ขุนแผน	190
ตารางที่ 13	ตารางแสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์เรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทอง ในภาพยนตร์เรื่อง ขุนแผน	191
ตารางที่ 14	แสดงการวิเคราะห์แก่นเรื่อง ของภาพยนตร์เรื่อง ผีเข้าผีออก	204
ตารางที่ 15	แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์เรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทอง ในภาพยนตร์เรื่อง ผีเข้าผีออก	205
ตารางที่ 16	แสดงการวิเคราะห์แก่นเรื่อง ของละครโทรทัศน์เรื่อง เสือสั่งฟ้า	220
ตารางที่ 17	แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์เรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทอง ในละครโทรทัศน์เรื่อง เสือสั่งฟ้า	222

ตารางที่ 18 แสดงการวิเคราะห์แก่นเรื่อง ของละครโทรทัศน์เรื่อง Sixth Sense สี่รักสัมผัสหัวใจ	229
ตารางที่ 19 แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์เรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทอง ในละครโทรทัศน์เรื่อง Sixth Sense สี่รักสัมผัสหัวใจ	231
ตารางที่ 20 รูปแบบเนื้อหาเกี่ยวกับกุมารทองในนิตยสารพระเครื่อง	241
ตารางที่ 21 ลักษณะข้อมูลเกี่ยวกับกุมารทองที่ตีพิมพ์ลงในนิตยสารพระเครื่อง	242
ตารางที่ 22 ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ที่ปรากฏในแก่นเรื่องของภาพยนตร์เรื่องขุนแผนและผีเข้าผีออก.....	254
ตารางที่ 23 ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ที่ปรากฏในเนื้อหาของภาพยนตร์เรื่องขุนแผนและผีเข้าผีออก	255
ตารางที่ 24 ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ที่ปรากฏในแก่นเรื่องของละครโทรทัศน์เรื่องเสือสังข์ฟ้าและ Sixth Sense สี่รักสัมผัสหัวใจ	257
ตารางที่ 25 ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ที่ปรากฏในเนื้อหาของภาพยนตร์เรื่องเสือสังข์ฟ้า และ Sixth Sense สี่รักสัมผัสหัวใจ	258
ตารางที่ 26 ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ที่ปรากฏในเนื้อหาของนิตยสารแม่นาค ศักดิ์สิทธิ์และพุทธคุณ	261

สารบัญรูปภาพ

ภาพที่ 1 แสดงการเปลี่ยนสถาบันแกนกลางของสังคมจากสถาบันศาสนามาเป็นสถาบันเศรษฐกิจ ..	29
ภาพที่ 2 แผนผังแสดงความสัมพันธ์ระหว่างของจริง - ตัวหมาย - ตัวหมายถึง	73
ภาพที่ 3 ภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง Signifier- Signified	74
ภาพที่ 4 กุมารทอง.....	89
ภาพที่ 5 กุมารทอง.....	91
ภาพที่ 6 ดินเจ็ดป่าช้า.....	96
ภาพที่ 7 กุมารทองคูตรรกหลวงพ่อแฉ่ม วัดตาก้อง จ.นครปฐม.....	100
ภาพที่ 8 กุมารทองทรงมหาดไทย หลวงพ่อเต้ คงทอง วัดสามง่าม จ.นครปฐม.....	101
ภาพที่ 9 กุมารทองหลวงพ่อแยม วัดสามง่าม จ.นครปฐม.....	102
ภาพที่ 10 กุมารทองไม้แกะสลัก หล่อด้วยน้ำมันจันทน์ของหลวงพ่อกวย วัดโฆษิตาราม จ.ชัยนาท.....	102
ภาพที่ 11 กุมารทองอุดผงมหาภูติลีนทอง หลวงพ่อดำ วัดสันติธรรม จ.สระแก้ว	103
ภาพที่ 12 กุมารทองของหลวงปู่เหมือน ฐานุตโตโม รุ่งอุ้มทรัพย์ วัดคลองทรายใต้ จ.สระแก้ว	103
ภาพที่ 13 กุมารทองเรียกทรัพย์ ของหลวงพ่อบุญ วัดไผ่ล้อม จังหวัดนครปฐม.....	104
ภาพที่ 14 แสดงขั้นตอนการทำพิธีกุมารทองของ เณรแอ จอมขมังเวทย์	106
ภาพที่ 15 แสดงขั้นตอนการทำพิธีกุมารทองของ เณรแอ จอมขมังเวทย์	106
ภาพที่ 16 กุมารทองหลวงพ่อเต้ คงทอง วันสามง่าม จ.นครปฐม.....	107
ภาพที่ 17 กุมารทองหลวงพ่อเต้ คงทอง วัดสามง่าม จ.นครปฐม.....	108
ภาพที่ 18 สัมภาษณ์แจ๊ค - จิลล์ ในการรายตีสิบ.....	108
ภาพที่ 19 แสดงความศักดิ์สิทธิ์ในทัศนะของผู้ปลุกเสกกุมารทองแบบเก่า	123
ภาพที่ 20 แสดงความศักดิ์สิทธิ์ในทัศนะของผู้ปลุกเสกกุมารทองแบบใหม่	139
ภาพที่ 21 บทบาทหน้าที่ของกุมารทองในทัศนะของผู้ปลุกเสกกุมารทองแบบเก่า และแบบใหม่.....	144

ภาพที่ 22 ความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในผู้เลี้ยงกุมารทองแบบเก่า.....	168
ภาพที่ 23 ความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในทัศนะผู้เลี้ยงกุมารทองแบบใหม่.....	182
ภาพที่ 24 ภาพหมื่นหาญยิงขุนแผน.....	195
ภาพที่ 25 ภาพคำโปรยที่ภาพยนตร์ใช้กล่าวถึงขุนแผน.....	196
ภาพที่ 26 ภาพขุนแผนฆ่าท่อนางบัวคลี่.....	197
ภาพที่ 27 ภาพกุมารทอง.....	201
ภาพที่ 28 ภาพขุนแผนปลดปล่อยกุมารทอง.....	203
ภาพที่ 29 จิ ผู้เลี้ยงกุมารทอง.....	210
ภาพที่ 30 จิ ยกกุมารทองให้ บู้ค.....	214
ภาพที่ 31 กุมารทองในภาพยนตร์เรื่อง ผีเข้าผีออก.....	217
ภาพที่ 32 การตั้งของไหว้ให้กุมารทอง.....	219
ภาพที่ 33 หลวงลุงสุวิทย์.....	233
ภาพที่ 34 กุมารทองสี่หน้าเก้าตา แสดงกุมารทอง 4 หน้า และมีตาที่ 3 กลางหน้าผาก.....	251
ภาพที่ 35 กุมารทองจตุรพักตร์ แสดงลักษณะกุมารทอง 4 พักตร์ 8 กร.....	251
ภาพที่ 36 กุมารเทพบันดาลทรัพย์ แสดงลักษณะกุมารทองมีปีก.....	252
ภาพที่ 37 กุมารแก้ว มหาเศรษฐี แสดงให้เห็นกุมารทองนั่งอยู่บนสัตว์ที่เป็นเทพพาหนะ.....	252

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ศาสนา และไสยศาสตร์ เป็นสิ่งที่อยู่ควบคู่กันมาอย่างช้านาน เริ่มต้นจากไสยศาสตร์ อันเป็นความคิดอันแรกของมนุษย์ในการแสวงหาคำตอบให้กับสรรพสิ่ง เป็นศาสตร์ที่เก่าแก่ที่สุดในโลก มีมาพร้อมการอุบัติขึ้นของมนุษย์ และตามความเป็นจริงแล้ว ในสมัยโบราณไสยศาสตร์ก็ไม่ใช่ศาสตร์ที่ลึกลับหรือน่ารังเกียจแต่ประการใด เพราะจริงๆ แล้วไสยศาสตร์ก็คือพัฒนาการทางความคิดของมนุษย์ที่พยายามจะแสวงหาคำตอบและเหตุผลของปรากฏการณ์ธรรมชาติที่อยู่รอบๆ ตัวเพื่อสร้างความเข้าใจให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่น่าสะพรึงกลัวและขาดความแน่นอน

ปัจจุบันมีทัศนะเกี่ยวกับเรื่องไสยศาสตร์มากมาย บ้างก็กล่าวว่าไสยศาสตร์เป็นศาสตร์ที่ลึกลับ ปราศจากเหตุผล พิสูจน์ไม่ได้ หรือเป็นศาสตร์ของพวกเดรัจฉานวิชา ทั้งๆ ที่ความเป็นจริงแล้ว วิทยาการทั้งหลายที่มีอยู่ในโลกปัจจุบันล้วนมีพัฒนาการมาจากความคิดแรกของมนุษย์ ดังนั้นเพื่อให้ไสยศาสตร์ไม่เป็นศาสตร์ที่เลื่อนลอย คนโบราณจึงเน้นว่าการเรียนไสยศาสตร์ที่ถูกทางล้วนอิงอาศัยหลักศาสนา (หลวงวิจิตรวาทการ, 2533) เช่น ในสังคมไทย เมื่อจะเรียนศาสตร์ด้านนี้ ผู้เรียนต้องยึดมั่นใน พุทธคุณ ธรรมคุณ และสังฆคุณ หรือต้องรักษาศีลห้าตลอดชีวิต ดังนั้นผู้เรียนศาสตร์ด้านนี้แม้จะอยู่ในสังคมใดก็ตาม ก็ต้องอิงอาศัยหลักศาสนาของสังคมนั้นไว้เป็นหลัก กัน ดังเช่นที่พระไพศาล วิสาโล (2557) ได้ให้ทัศนะไว้ว่า “แต่ไหนแต่ไรมาพุทธศาสนาไม่ได้แยกขาดจากไสยศาสตร์ ถ้าไสยศาสตร์หมายถึงระบบความเชื่อที่ยอมรับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ อิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ และสิ่งลึกลับเหนือปกติวิสัย พุทธศาสนาก็มีส่วนหนึ่งเป็นไสยศาสตร์อยู่แล้ว เพราะพุทธศาสนายอมรับว่ามีผีสังเวทดาและอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์” ดังนั้นไสยศาสตร์กับศาสนาจึงเป็นศาสตร์ที่เกื้อกูลกันมิใช่หักล้างกันและเป็นสิ่งแยกขาดออกจากกันไม่ได้

จากคำกล่าวของพระไพศาล วิสาโล ข้างต้น เป็นเครื่องยืนยันได้ว่า พุทธศาสนาและไสยศาสตร์ เป็นแนวคิดที่ยอมรับและไม่ปฏิเสธการมีอยู่ของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งความเชื่อในเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ (Sacred) เป็นความเชื่อในสิ่งลึกลับที่มีอำนาจเหนือธรรมชาติ สามารถดลบันดาลให้เกิดสิ่งต่างๆ ได้อย่างมหัศจรรย์ เป็นความเชื่อที่มีอยู่ในสังคมไทยมาช้านาน สอดแทรกอยู่ในโลกทัศน์ทางศาสนาและ

เป็นส่วนหนึ่งของความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์ ซึ่งไสยศาสตร์ หมายถึง ความเชื่อด้วยรู้สึกเกรงขามในสิ่งที่เข้าใจว่าอยู่เหนือธรรมชาติ หรือในสิ่งลึกลับที่ไม่สามารถทราบได้ด้วยเหตุผลตามหลักวิทยาศาสตร์ สิ่งนั้นอาจให้ตีหรือให้ร้ายแก่ผู้ที่เชื่อถือก็ได้ เมื่อมีความเชื่อและความรู้สึกเช่นนี้แล้ว ก็สำแดงความเชื่อและความรู้สึกนั้นออกมาในรูปพิธีรีตองอันเนื่องด้วยคาถาอาคมหรือเวทมนต์ หรือทำออกมาในรูปของวัตถุเครื่องรางของขลังเพื่ออำนวยประโยชน์ให้แก่ตนทั้งในทางดีและทางชั่ว

เครื่องรางของขลังอันหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงความศักดิ์สิทธิ์ในความเชื่อทางไสยศาสตร์ก็คือ “กุมารทอง” หรือ “ตุ๊กตาทอง” ซึ่งจัดว่าเป็นเครื่องรางของขลังที่สร้างขึ้นมาจากดินเหนียวที่ผสมความหวังและประสบกับปัญหาต่างๆ ได้กลับมีความหวังขึ้นมาอีกครั้ง “กุมารทอง” หรือ “ตุ๊กตาทอง” นั้น เท่าที่มีหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรจดทอดมาจนถึงปัจจุบัน พบว่ามีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ซึ่งในสมัยนั้น “กุมารทอง” หรือ “ตุ๊กตาทอง” จะใช้กรรมวิธีหรือพิธีกรรมการสร้างด้วยการนำศพเด็กที่ตายทั้งกลมไปย่างไฟให้แห้งสนิทแล้วจึงนำมาปิดทองให้ทั่วทั้งตัว โดยผู้ที่มีวิชาอาคมที่ได้จำเรียนสืบทอดกันมาจะเป็นผู้ปลุกเสกและผู้เลี้ยงดู ดังที่ปรากฏในวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนกำเนิดกุมารทองบุตรนางบัวคลี่ (เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน, 2544) ซึ่งวิธีการดังกล่าวไม่สามารถทำได้ในปัจจุบัน เนื่องจากมีบทลงโทษทางกฎหมายบัญญัติไว้ ครูบาอาจารย์รุ่นหลังจึงได้มีการปรับเปลี่ยนวิธีการสร้างเพื่อให้เข้ากันได้กับยุคสมัย โดยการเปลี่ยนมวลสารจากศพเด็กตายทั้งกลมให้มาเป็นวัตถุอาถรรพ์หรือวัสดุสังเคราะห์ต่างๆ แล้วจึงทำการเรียกวิญญาณหรือดวงจิตให้มาสถิตในองค์กุมารนั้น โดยรูปลักษณะของ “กุมารทอง” หรือ “ตุ๊กตาทอง” ที่ถูกสร้างขึ้นใหม่นี้ จะมีลักษณะเป็นหุ่นรูปเด็กผู้ชายแบบโบราณ ไร้ผมจุกหรือผมแกละ มีอริยาบถ และการแต่งกายที่แตกต่างกันไป

CHULALONGKORN UNIVERSITY

“กุมารทอง” หรือ “ตุ๊กตาทอง” ถือได้ว่าเป็นมรดกทางไสยศาสตร์ที่อยู่ควบคู่กับสังคมไทยมาช้านานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ความเชื่อและความศรัทธาที่คนไทยมีต่อเครื่องรางของขลังประเภทนี้เป็นกระจกสะท้อนให้เห็นว่าแม้ยุคสมัยจะเปลี่ยนไปกลายเป็นยุคแห่งเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ แต่ความเชื่อเรื่องคาถาอาคม เวทมนต์ และไสยศาสตร์ก็ยังคงฝังรากอยู่ในโลกทัศน์แบบไทยๆ ที่ ผีพรายภูต พุทธ อยู่ร่วมกันและสามารถหาทางประสานประโยชน์ร่วมกันได้ ถึงแม้ในปัจจุบันความเป็นผีและพรายภูตจะแผ่เร้นตัวและถูกกำกับโดยพุทธ แต่บางครั้งในศาสนาแบบชาวบ้าน (Civil Religion) ไสยศาสตร์ก็ดูจะเป็นทางเลือกที่ให้คำตอบและแก้ปัญหาแบบทางโลก (Secular) ได้ดีกว่าศาสนาที่มุ่งเน้นทางธรรม เราจึงได้เห็นปรากฏการณ์ที่ไสยศาสตร์เบียดแซงหน้าศาสนาและมีที่ยืนในสังคม ดังเช่น กรณีที่เป็นข่าวที่โด่งดังไปทั่วประเทศเมื่อปี พ.ศ. 2537 มีการเผยแพร่ผ่านทางโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และเว็บไซต์ต่างๆ เมื่อนายหาญ รักษาจิตต์ ซึ่งขณะนั้นคนทั้งประเทศรู้จักกันในนาม “เณรแอ จอมขมังเวทย์” ได้จัดสร้างกุมารทองตามคติโบราณด้วยการย่างซากศพเด็กทารก และได้ใช้

ใต้ถุนเมรุวัดหนองระกำ จังหวัดสระบุรี เป็นสถานที่ที่ใช้ในการทำพิธีปลุกเสกกุมารทองในครั้งนั้น ซึ่งพิธีกรรมปลุกเสกกุมารทองของเนรแอตามคติโบราณ ส่งผลให้เนรแอ ต้องถูกลงโทษจำคุก 1 ปีเต็ม ในข้อหาอุทริมนุษยธรรมที่ไม่มีตัวตน

ภาพการสร้างกุมารทองตามคติโบราณยังไม่จบลงแค่นั้น เมื่อมีการนำเสนอภาพยนตร์เรื่อง “ขุนแผน” ของค่าย Five Stars Production กำกับโดย ธนิตย์ จิตนุกูล ออกฉายทางโรงภาพยนตร์ในเดือนมีนาคม 2545 โดยมีเค้าโครงเรื่องจากรวรรณคดีพื้นบ้านเรื่องขุนช้างขุนแผน ซึ่งในภาพยนตร์ดังกล่าวได้มีการนำเสนอภาพของการสร้างกุมารทองด้วยกรรมวิธีแบบโบราณ คือใช้การกรีดท้องเพื่อเอาซากศพของทารกในครรภ์มาอย่างและบริกรรมคาถาสรางเป็น “กุมารทอง” เพื่อใช้เป็นของขลังเป็นอาวุธคู่กายช่วยในการรบทัพจับศึกและทำร้ายศัตรู ซึ่งเป็นความหมายและคติการใช้งานกุมารทองแบบโบราณ โดยภาพของการสร้างกุมารทองนั้นเป็นไปในลักษณะของการใช้ไสยศาสตร์และเวทย์มนต์คาถา

ต่อมาในปี 2546 ได้มีข่าวในหนังสือพิมพ์คมชัดลึก ฉบับวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2546 ว่าพบซากทารกจากคลินิกทำแท้งเถื่อนถูกขว้างออกไปทำเครื่องรางของขลัง โดยการนำไปฉีดฟอร์มาลินแล้วอบให้แห้งด้วยไมโครเวฟ มีราคาตั้งแต่หมื่นบาท หากขายต่างประเทศราคาจะขึ้นเป็นหลักแสน โดยต้องสั่งซื้อล่วงหน้า ตลาดหลักคือ สิงคโปร์ มาเลเซีย และฮ่องกง

ภาพของกุมารทองที่สร้างจากซากศพเด็กทารกหายไปจากการรับรู้ของสังคมไทย จนเมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม พ.ศ. 2552 ได้มีการนำเสนอเรื่องของ “กุมารทอง” หรือ “ตุ๊กตาทอง” อีกครั้งผ่านสื่อโทรทัศน์ ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 ในรายการ “ตีสิบ” โดยครั้งนี้รายการตีสิบที่ดำเนินรายการโดย นายวิฑูรย์ สุนทรวิเนตร ได้นำอดีตนักร้อง แจ็ค-จิลล์ หรือ นายจักรพันธ์ การสมพรต และนายจักรพงศ์ การสมพรต มาให้สัมภาษณ์ในรายการในฐานะคนรุ่นใหม่ที่เลี้ยงและบูชากุมารทอง ซึ่งปัจจุบันทั้งสองได้ผันตัวเองมาเป็นเจ้าของธุรกิจเครื่องสำอางและธุรกิจนำเข้า ของเล่นที่ประสบความสำเร็จอย่างรวดเร็ว ด้วยความศรัทธาและความเชื่อที่ว่ากุมารทองหรือ ตุ๊กตาทองสามารถช่วยเหลือด้านการค้าขายและให้โชคลาภ และช่วยให้กิจการของตนประสบความสำเร็จ พร้อมทั้งนำเสนอภาพจากเทปวิดีโอที่ระบุว่าเป็นการแสดงอิทธิฤทธิ์ของกุมารทองที่ตนเลี้ยงไว้ที่บ้าน

เมื่อเรื่องราวของสองอดีตนักร้องได้เผยแพร่ออกไปโดยสื่อมวลชน ทำให้การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับเรื่อง “กุมารทอง” หรือ “ตุ๊กตาทอง” เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม จากกุมารทองที่สร้างจากศพเด็กตายทั้งหมดด้วยวิธีการปลุกเสกทางไสยศาสตร์ มาสู่กุมารทองที่สร้างจากมวลสาร

อาถรรพ์ เช่น ดินเจ็ดป่าช้า ผงเจ้ากระดูก ผงพรายกุมาร และมวลสารมงคล เช่น ข้าวทิพย์ ผงรูปจาก การทำพิธี ซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนมวลสารเพื่อให้เข้ากับยุคสมัย แต่นอกเหนือจากการปรับเปลี่ยนมวล สาร (material) แล้ว ยังมีอีกสิ่งหนึ่งที่เปลี่ยนไป นั่นก็คือความหมาย (meaning) ของกุมารทอง จาก เดิมที่กุมารทองเน้นคุณในเรื่องของการปกป้อง คุ้มครอง (เช่นกุมารทองของขุนแผน) ไปเป็น “กุมาร ทอง” หรือ “ตุ๊กตาทอง” ที่เป็นตัวช่วยในเรื่องธุรกิจ ค้าขาย โชคลาภและช่วยดลบันดาลให้ผู้บูชาเกิด ความร่ำรวย และการนำเสนอเรื่องราวของกุมารทองผ่านสื่อมวลชนนี้เอง ที่เป็นตัวกระตุ้นเร่งเสริมให้ กระแสกุมารทองเป็นที่รู้จักและเป็นที่ต้องการมากขึ้น ช่วงระยะเวลาเพียงไม่กี่ปีได้เกิดเกจิอาจารย์ทั้งที่ เป็นพระและฆราวาส รวมไปถึงสำนักสร้างกุมารทองขึ้นมากมาย ไม่นับรวมสื่อสิ่งพิมพ์ และเว็บไซต์ ต่างๆ ที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับกุมารทองที่เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยพบมากถึง 360,000 รายการ ในโลกออนไลน์ (www.google.co.th เข้าถึง 19 มีนาคม 2555 เวลา 17.00) เพิ่มขึ้นเป็น 868,000 รายการ (www.google.co.th เข้าถึง 9 มิถุนายน 2558 เวลา 10.49) รวมถึงรุ่นการสร้างกุมารทองที่ มีไม่ต่ำกว่าหลักหมื่นรุ่น ซึ่งแต่ละรุ่นก็ถูกสร้างขึ้นเพื่อให้สามารถตอบสนองและเข้ากันได้กับพื้นฐาน ความต้องการแบบโลกียชนที่เน้นวัตถุและเงินทอง ดังเห็นได้จากชื่อรุ่นของกุมารทองที่เปลี่ยนแปลงไป จากเดิม จากที่เคยตั้งด้วยชื่อที่มีความหมายมงคลอย่างธรรมดาที่เปลี่ยนไปเป็นความหมายที่เน้นใน เรื่องของโชคลาภและความร่ำรวย เช่น กุมารทอง มินจา รุ่น ปลดหนี้, กุมารทอง รุ่น สมบูรณ์ทรัพย์ วัดสามง่าม, กุมารทอง รุ่น รั้งทรัพย์คະนองฤทธิ์ วัดเขาดินใต้ เป็นต้น ซึ่งนอกเหนือจากการผลิตซ้ำ ความหมายของกุมารทองอย่างต่อเนื่องผ่านทางสื่อมวลชนทั้งในรูปแบบของหนังสือ สิ่งพิมพ์ เว็บไซต์ ยังพบว่ามีกรนำ “กุมารทอง” ผลิตในรูปแบบของละครโทรทัศน์และภาพยนตร์อีกหลายครั้ง เช่น ละครเรื่อง Sixth Sense สื่อรักสัมผัสหัวใจ ซีซั่น 1 และ 2 ของค่ายชลลัมพี ออกอากาศทาง สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 ในช่วงปี 2555 ถึง 2556 และภาพยนตร์เรื่อง ผีเข้าผีออก กำกับโดย ภาณุภูมิ วงษ์จินดา ของค่าย Angel & Bear Productions ออกฉายในเดือนพฤศจิกายน 2556 เป็น ต้น สื่อมวลชนก็ได้มีการใส่ “สัญลักษณ์” บางอย่างลงในละครและภาพยนตร์เพื่อให้เกิดการสร้าง ความหมายใหม่ให้กับกุมารทอง

กุมารทอง จึงเปรียบเสมือนตัวแทนจากฟากของโลกแห่งความศักดิ์สิทธิ์ที่สะท้อนให้เห็นถึง ลักษณะความเชื่อของคนไทยที่มีต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์และความศักดิ์สิทธิ์ที่ได้รับการผลิตความหมายอย่างซ้ำ แล้วซ้ำอีกจากสื่อมวลชนที่อยู่ในโลกฆราวาส (Secular World) ซึ่งเราก็พบว่าในประวัติศาสตร์ของ ละครและภาพยนตร์ไทยที่นำเสนอเรื่องราวและรูปลักษณ์ของกุมารทองในลักษณะต่างๆ ทั้งที่เป็น เครื่องรางของขลัง หรืออยู่ในรูปลักษณ์ของเด็กผมจุกที่ดูมีชีวิตเลือดเนื้อ ซึ่งก็มีทั้งที่นินยิตและไมตี ทั้ง ที่อยู่ฝ่ายธรรมะและที่ อยู่ฝ่ายอธรรมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งล้วนเกิดจากการที่ผู้ผลิตหรือผู้ส่งสารได้ใส่ “สัญลักษณ์” (Sign) และ “ความหมาย” (Meaning) อะไรบางอย่างลงไปในการ์ตูนอันอาจมีผลต่อ

การตีความและ การรับรู้ ความหมายของกุมารทองและความศักดิ์สิทธิ์ที่แตกต่างกันไปของผู้ชมหรือผู้รับสารแต่ละคน

ปรากฏการณ์ดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงบทบาทของสื่อมวลชนในการถ่ายทอดความหมายของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ จากความหมายเดิมให้เป็นความหมายใหม่ที่สามารถตอบสนองความต้องการด้านเศรษฐกิจของผู้คนในระบบทุนนิยม ตัวอย่างที่เห็นได้อย่างเด่นชัดในประเด็นเรื่องการปรับเปลี่ยนความหมายความศักดิ์สิทธิ์ของ “กุมารทอง” ซึ่งความหมายแต่เดิมที่ปรากฏในวรรณคดีขุนช้างขุนแผน กล่าวว่า “กุมารทอง” หรือ “ตุ๊กตาทอง” นั้นมีอิทธิฤทธิ์อิทธิคุณในการปกป้องคุ้มครอง พรายกระชิบ ดูแลบ้านเรือนและทรัพย์สิน ตลอดจนดูแลคนในบ้าน แต่เมื่อผ่านสถาบันสื่อมวลชน ความหมายของกุมารทองจึงถูกเปลี่ยนให้เป็นเครื่องรางของขลังที่บันดาลความสำเร็จและความร่ำรวย ซึ่งเป็น “สัญญา” ที่สลักความหมายใหม่ที่ทับความหมายเก่าอย่างยากที่จะขุดกลับขึ้นมาใหม่ได้ จากความหมายเดิมที่เปรียบเสมือนลูก เป็นเหมือนสมาชิกในครอบครัว เป็นองค์รักษ์ที่คอยดูแลปกป้องผู้เลี้ยงและครอบครัวของผู้เลี้ยง ก็กลายเป็นความหมายใหม่ในรูปของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ผู้บันดาลความร่ำรวยและตัดแปลงความหมายใหม่ลงไป เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการและวิถีการดำรงชีวิตของกลุ่มเป้าหมายได้

เช่นเดียวกับความเชื่อเรื่อง “จตุคามรามเทพ” ในช่วงระหว่าง พ.ศ.2549-2553 ที่กระแสของ “จตุคามรามเทพ” เป็นที่นิยมมาก ดังเช่น ณัชชญนฐ สุกใส (2554) ได้กล่าวไว้ในงานวิจัยเรื่อง “จตุคามรามเทพ : กระบวนการสร้างความหมายและมูลค่า” ซึ่งความหมายแต่เดิมที่ได้รับสืบค้นและบันทึกไว้เป็นหลักฐานในรูปของตำนานนั้นกล่าวว่า องค์ท้าวจตุคามรามเทพนั้นเป็นเทวดารักษาเมืองหรือเทพประจำหลักเมือง หรือเจ้าพ่อหลักเมืองนครศรีธรรมราช เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ คู่บ้านคูเมืองจังหวัดนครศรีธรรมราชมาตั้งแต่ครั้งอาณาจักรศรีวิชัย ตามตำนานนั้น จตุคามรามเทพเป็นเทวดาที่มีความเกี่ยวข้องกับศาสนาเพราะเป็นผู้บำรุงพระพุทธศาสนาให้เจริญถาวรในดินแดนศรีวิชัย หรือในความเชื่อของพุทธศาสนานิกายมหายานเชื่อว่า จตุคามรามเทพ เสมือนหนึ่งพระโพธิสัตว์ที่ทรงช่วยมนุษย์ให้รอดพ้นจากความทุกข์ยากแต่เมื่อเข้าสู่กระบวนการ ของสถาบันสื่อมวลชน ซึ่งเป็นองค์กรที่ยืนอยู่ในปากฝั่งของโลกียะ (Secular World) อย่างเต็มตัว เนื้อหาและความหมายของจตุคามรามเทพก็ถูกปรับเปลี่ยนไปให้สามารถตอบสนองและเข้ากันได้กับพื้นฐานความต้องการแบบโลกียชน คือ โชคลาภและความร่ำรวย ดังเห็นได้จากข้อความ “มีกูไว้ไม่มีจน” ซึ่งเป็นคำอวดอ้างอิทธิฤทธิ์และสรรพคุณขององค์จตุคามรามเทพในโลกโลกียะแบบทุนนิยมที่สื่อมวลชนได้เผยแพร่ออกไป ทำให้ความหมายและการรับรู้ความหมายของจตุคามรามเทพเปลี่ยนแปลงไปในกลุ่มประชาชนผู้รับสาร จากความหมายเดิมที่เป็นเทวดาผู้รักษาพระพุทธศาสนาในแถบอาณาจักรศรีวิชัย ก็กลายเป็นความหมายใหม่ในรูปของ

เทวดาผู้บันดาลความร่ำรวย ซึ่งไม่ได้มีความแตกต่างจากความหมายของ “กุมารทอง” หรือ “ตุ๊กตาทอง” ที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงความหมาย จนการรับรู้ของประชาชนทั่วไปเปลี่ยนแปลงไปด้วย

นอกเหนือไปจากสื่อมวลชนที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดความหมายของ “กุมารทอง” หรือ “ตุ๊กตาทอง” แล้ว บริบททางสังคม (Social Context) ก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่มีผลทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนความหมายของกุมารทองด้วย ดังจะเห็นได้ว่า ความหมายของกุมารทองในยุคแรก (ยุคของขุนแผน) ที่เน้นเรื่องของการปกป้องคุ้มครอง ดูแลบ้านเรือนและทรัพย์สิน ก็เนื่องด้วยบ้านเมืองในสมัยกรุงศรีอยุธยาต่อเนื่องมาถึงยุคต้นรัตนโกสินทร์ (วรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผนได้รับการชำระอย่างเป็นทางการครั้งแรกใน พ.ศ. 2460 ตรงกับรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6) เป็นยุคที่บ้านเมืองเต็มไปด้วยศึกสงคราม บ้านเมืองขาดความสามัคคี มีความไม่มั่นคงในการดำรงชีวิต เพราะในช่วงสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นช่วงที่ประเทศไทยต้องต่อสู้กับพม่า เมื่อมาถึงสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 และสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ก็เป็นช่วงที่ไทยต้องต่อสู้กับลัทธิล่าอาณานิคม จากชาติตะวันตก และเมื่อล่วงมาถึงพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ก็เป็นยุคที่ประเทศไทยประกาศเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ 1 มีการส่งทหารไปรบยังแถบอินโดจีน (ศรีศักร วัลลิโภดม, 2556) ชุมชนยังห่างไกลจากกฎหมาย และประเทศยังไม่ได้มีการแข่งขันหรือต่อสู้กันด้วย ระบบเศรษฐกิจและระบบตลาด ในยุคนั้นความหมายหรือความศักดิ์สิทธิ์ของ “กุมารทอง” หรือ “ตุ๊กตาทอง” จึงเป็นเครื่องรางของขลังที่เปรียบได้กับอาวุธคู่กายที่มีไว้ใช้ยามออกรบทัพจับศึก ป้องกันภัยศัตรูและหมู่โจร และหากเป็นในยามที่บ้านเมืองสงบปราศจากฆ่าศึกศัตรู กุมารทองก็จะทำหน้าที่ในการดูแลบ้านเรือน ทรัพย์สินไร่นา ตลอดจนดูแลความปลอดภัยให้กับคนในบ้าน

เมื่อเวลาผ่านไป บริบทของสังคมก็เปลี่ยนไป ประเทศไทยเริ่มเข้าสู่ยุคที่สื่อมวลชนเข้าถึงประชาชนมากขึ้น กฎหมายเข้าถึงทุกชุมชน ประเทศไทยเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจ มีการแข่งขันกันด้วยระบบระบบตลาด การคุกคามด้วยการขยายดินแดนเปลี่ยนมาเป็นการคุกคามทางเศรษฐกิจประชาชนในประเทศไม่ต้องทำการสู้รบ เปลี่ยนวิถีจากการทำไร่ นา สวน มาเป็นการค้าขายมากขึ้น วิธีการแก่งแย่งและการมุ่งแสวงหาผลประโยชน์ และความมั่นคงทางฐานะการเงินกลายเป็นแก่นในการดำเนินชีวิต ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของบริบทใหม่ของสังคม ความหมาย หรือ ความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองก็ได้ถูกปรับเปลี่ยน ความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองถูกวัดกันที่สามารถช่วยดับบันดาลความร่ำรวย ความสำเร็จ คำขายดี ทำมาหากินคล่อง ซึ่งความหมายที่ปรับเปลี่ยนไปก็มาจากบริบทสังคมที่เปลี่ยนไปเช่นเดียวกัน

ปรากฏการณ์เรื่องกুমารทองในสังคมไทยยังเป็นเครื่องยืนยันให้เห็นกระบวนการ Secularization หรือการทำให้เป็นโลกฆราวาส ซึ่ง กุมารทอง เป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนโลกทัศน์แบบศาสนาไปสู่โลกทัศน์แบบฆราวาส นั้นเพราะกุมารทองซึ่งเป็นวัตถุมงคลที่อยู่ในโลกของพุทธและไสย แต่ปัจจุบันกลับมุ่งเน้นประโยชน์เพื่อทางโลกย์คือประโยชน์เรื่องเศรษฐกิจ (ดลบันดาลความร่ำรวย) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ G. Murdock (1997) ที่ได้เสนอแนวคิดว่าการกระบวนการเปลี่ยนผ่านจากสังคมประเพณีมาสู่สังคมสมัยใหม่ อาจจะได้ใช้กลยุทธ์แบบการเข้าทดแทนหรือแทนที่ (Substitution) เหมือนที่ Peter Berger เคยนำเสนอ หากแต่เป็นการใช้การเดินแบบคู่ขนาน กล่าวคือ ในขณะที่สถาบันศาสนาที่ยังคงเน้นเรื่องของจิตวิญญาณ การหันไปจากการจับต้องสัมผัส โลกแห่งจินตนาการและอารมณ์ความรู้สึก สถาบันเศรษฐกิจก็จะให้ความสำคัญกับโลกที่เน้นวัตถุ การใช้ประโยชน์ (Utility) การใช้เหตุผล ฯลฯ

นอกเหนือจากกลยุทธ์แบบ “คู่ขนาน” แล้ว การใช้กลยุทธ์แบบ “ผนวกประสาน” กัน (Hybridization) ซึ่งเป็นการสนธิกำลังกันระหว่างสถาบันที่เคยเป็นแกนกลางของสังคมเช่นสถาบันศาสนากับสถาบันที่กำลังเป็นแกนกลางของสังคมเช่นสถาบันเศรษฐกิจ (กาญจนา แก้วเทพ, 2554) เป็นความสัมพันธ์แบบสลับกันไปมาระหว่างโลกศักดิ์สิทธิ์และโลกฆราวาส ก็อาจเป็นอีกคำตอบหนึ่งในการช่วยอธิบายถึงปรากฏการณ์กุมารทองที่กำลังมีสภาพเป็นพุทธพาณิชย์ ที่แสดงให้เห็นถึงการร่วมมือกันระหว่างอำนาจของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในโลกศาสนา กับพลังการวางแผนโฆษณาและการตลาดในโลกเศรษฐกิจ

จากปรากฏการณ์กุมารทองที่เกิดขึ้นในสังคมประกอบกับทฤษฎีของนักวิชาการที่เสนอมา จึงเกิดเป็นคำถามว่าสังคมไทยทุกวันนี้มองความหมายเรื่อง “ความศักดิ์สิทธิ์” อย่างไร งานวิจัยเรื่องการสื่อสารเรื่อง “ความศักดิ์สิทธิ์” ของกุมารทอง ในสังคมไทย จึงต้องการหาคำอธิบายในเรื่องของความหมายในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ในโลกศักดิ์สิทธิ์ที่เป็นโลกในยุคจารีตดั้งเดิม กับความหมายในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ในโลกฆราวาสซึ่งเป็นโลกสมัยใหม่ ว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร และกระบวนการเปลี่ยนผ่านจากโลกศักดิ์สิทธิ์ไปสู่โลกฆราวาสในสังคมไทยมีลักษณะเป็นเช่นไร รวมไปถึงการประกอบสร้างความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ในสังคมไทย อิทธิพลของการสื่อสารเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ผ่านสื่อมวลชน ทั้งนี้เพื่อทำความเข้าใจในบริบททางสังคม ตลอดจนบทบาทของสื่อมวลชนที่มีต่อระบบวัฒนธรรมความเชื่อ และเพื่อหาคำตอบว่าผู้คนในปัจจุบันมีการรับรู้ความหมายที่แฝงอยู่ในวัฒนธรรมและความเชื่อดั้งเดิมของไทยที่ผิดแผกแตกต่างไปจากอดีตหรือไม่อย่างไร

ปัญหานำวิจัย

1. มีการปรับเปลี่ยนความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์เดิมและความหมายใหม่ ผ่านประเพณี กุมารทองอย่างไร
2. กลุ่มผู้ที่เลื่อมักุมารทองแบบเดิมและแบบใหม่ มีการรับรู้ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองอย่างไร
3. ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน เกิดขึ้นจากการ ประกอบสร้างความหมาย และการใช้สัญลักษณ์ของสื่อมวลชนอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปรับเปลี่ยนความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์เดิมและความหมายใหม่ ตาม ทักษะของผู้ส่งสารผ่านประเพณีกุมารทอง
2. เพื่อศึกษาการรับรู้ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองตามทักษะของผู้รับสาร หรือผู้ที่เลื่อมักุมารทองแบบเดิมและแบบใหม่
3. เพื่อศึกษาการใช้สัญลักษณ์และการสร้างความหมายของสื่อมวลชนในเรื่องความ ศักดิ์สิทธิ์ ของกุมารทอง

ขอบเขตการศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกศึกษาแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับกุมารทอง โดยแบ่งแหล่งข้อมูลเพื่อ การศึกษาออกเป็น 3 แหล่ง ได้แก่

1. แหล่งข้อมูลจากผู้ที่ปลุกเสกกุมารทอง โดยแบ่งเป็นกลุ่มพระสงฆ์ และกลุ่มฆราวาส ทั้งนี้ ข้อมูลที่ได้จะนำมาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth Interview) จากเทปสัมภาษณ์ทางรายการ โทรทัศน์ และเอกสารสิ่งพิมพ์ที่มีคำสัมภาษณ์ของผู้ปลุกเสกกุมารทอง
2. แหล่งข้อมูลจากผู้ที่เลื่อมักุมารทอง ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้จะนำมาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth Interview)
3. แหล่งข้อมูลจากสื่อมวลชนที่นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับกุมารทอง ได้แก่ รายการ โทรทัศน์ ที่นำเสนอเรื่องราวของกุมารทองทั้งในรูปแบบสารคดีและสัมภาษณ์ ละคร และภาพยนตร์ ที่นำเสนอ เรื่องราวกุมารทอง

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

การสื่อสารเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ หมายถึง กระบวนการสื่อสารที่ประกอบไปด้วยผู้ส่งสาร ตัวสาร ช่องทางการสื่อสาร และผู้รับสาร ที่ทำการสื่อสารกันและก่อให้เกิดความศรัทธาในเรื่องราวความศักดิ์สิทธิ์ อิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ ที่อยู่เหนือธรรมชาติ และ/หรือ ไม่สามารถหาคำอธิบายได้

สิ่งศักดิ์สิทธิ์ หมายถึง สิ่งของที่มีลักษณะพิเศษ รวมถึงสิ่งที่มีลักษณะเป็นรูปธรรมและนามธรรม มีพลังพิเศษและลึกลับ เป็นสิ่งที่อยู่เหนือธรรมชาติไม่สามารถหาคำอธิบาย สามารถให้คุณและให้โทษได้

กุมารทอง หมายถึง เครื่องรางของขลังที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ สร้างและปลุกเสกโดยพระหรือฆราวาสผู้มีอาคม

ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการแบ่งกุมารทองออกเป็น 2 ประเภท โดยใช้เกณฑ์เรื่องความต้องการของผู้เลี้ยงเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง สามารถแบ่งกุมารทองออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. กุมารทองที่เน้นประโยชน์เรื่องปกป้องคุ้มครอง และดูแลบ้านเรือนทรัพย์สิน
2. กุมารทองที่เน้นประโยชน์เรื่องเสน่ห์ เมตตา โชคลาภ

ปัจจุบัน จัดเป็นเครื่องรางของขลังชนิดหนึ่งมีลักษณะเป็นรูปเด็กชายหรือเด็กหญิง มีรูปลักษณะที่หลากหลาย สามารถสร้างขึ้นได้หลากหลายวิธี เช่น สร้างจากมวลสารอาถรรพ์ที่เกี่ยวข้องกับคนตาย สร้างจากมวลสารมงคล สร้างจากวัสดุสังเคราะห์ แล้วจึงทำการอัญเชิญดวงจิตเข้ามาสถิตในองค์กุมาร

ผู้ปลุกเสกกุมารทอง หมายถึง พระหรือฆราวาสที่มีความเชี่ยวชาญในคาถาอาคม ทำการปลุกเสกกุมารให้เป็นเครื่องรางของขลังที่มีคุณวิเศษต่อผู้เลี้ยงได้ ทั้งนี้ ในงานวิจัยได้แบ่งผู้ปลุกเสกกุมารทองออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มผู้ปลุกเสกแบบเก่า

เป็นกลุ่มผู้ที่ปลุกเสกกุมารทองขึ้นมาจากความต้องการของผู้เลี้ยง ที่เน้นความปลอดภัยในวิถีการดำเนินชีวิตมากกว่าความต้องการเสน่ห์ เมตตา โชคลาภ เนื่องจากกลุ่มผู้เลี้ยงกุมารทองกลุ่มนี้มีความกลัวในเรื่องวิถีการดำเนินชีวิต เช่น กลัวศัตรู กลัวโจร กลัวภัยธรรมชาติ กลัวอุบัติเหตุ ดังนั้นความต้องการของผู้บูชากุมารทองกลุ่มนี้จึงต้องการกุมารที่มีอิทธิฤทธิ์อิทธิคุณในด้านปกป้องคุ้มครองป้องกันภัยอันตราย และพรายกระซิบ (การเตือนหรือบอกเหตุล่วงหน้า) ซึ่งเป็นลักษณะความกลัวที่มี

มาตั้งแต่สังคมยุคโบราณที่เต็มไปด้วยการรบทัพจับศึก การปล้นสะดม ความผันผวนทางธรรมชาติ และสืบทอดความกลัวนั้นเรื่อยมาจนถึงยุคปัจจุบัน

2. กลุ่มผู้ปลุกเสกแบบใหม่

เป็นกลุ่มผู้ที่ปลุกเสกกุมารทองขึ้นมาจากความต้องการของผู้เลี้ยงในสังคมสมัยใหม่ที่อยู่ภายใต้การครอบงำของระบบทุนนิยมและการบริโภค ผู้คนต่างปรารถนาชีวิตที่สุขสบาย เม็ดเงินและสถานะทางเศรษฐกิจกลายเป็นตัวกำหนดคุณค่าของคน ผู้เลี้ยงกุมารทองในกลุ่มนี้จึงเน้นความต้องการในเรื่องของความร่ำรวยมากกว่าความปลอดภัยในชีวิต กุมารทองจึงถูกปลุกเสกขึ้นมาเพื่อตอบสนองความต้องการทางโลกย์ สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท

2.1 กุมารทองด้านเสน่ห์

2.2 กุมารทองด้านเมตตา

2.3 กุมารทองด้านโชคลาภ

ผู้เลี้ยงกุมารทอง หมายถึง ผู้ที่เลื่อมใสและบูชากุมารทอง โดยเชื่อว่ากุมารทองสามารถช่วยเหลือและดลบันดาลสิ่งต่างๆ ให้ได้ตามที่ปรารถนา ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มผู้เลี้ยงกุมารทองออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้เลี้ยงแบบเก่า กับ กลุ่มผู้เลี้ยงแบบใหม่

1. ผู้เลี้ยงแบบเก่า หรือ ผู้ที่เลี้ยงเพราะเป็นมรดกตกทอด

เป็นกลุ่มผู้ที่เลี้ยงกุมารทองเนื่องจากเป็นมรดกตกทอดกันมาในครอบครัว ทั้งนี้ที่มาของการเลี้ยงกุมารทองของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้มีอยู่ด้วยกัน 2 ลักษณะ ที่มาประการแรกคือ เป็นมรดกตกทอดมาจากรุ่นปู่ย่าตายาย หรือรุ่นพ่อ ที่มาประการที่สองคือ ครูบาอาจารย์เป็นผู้มอบให้ ความสัมพันธ์ระหว่างกุมารทองและผู้เลี้ยงในกลุ่มนี้จึงมีลักษณะเป็นความสัมพันธ์แบบคนในครอบครัว เช่น พี่ น้อง ลูก เป็นต้น

2. ผู้เลี้ยงแบบใหม่ หรือ ผู้ที่เลี้ยงตามคำโฆษณา

เป็นกลุ่มผู้ที่เลี้ยงกุมารทองเนื่องจากคำบอกเล่าของคนสนิทหรือคนใกล้ชิด เช่น ญาติ เพื่อน หรือได้ยินได้ฟังผ่านสื่อประเภทต่างๆ เช่น รายการโทรทัศน์ นิตยสารพระ เว็บบไซต์ต่างๆ แล้วเกิดความสนใจจึงไปหาเช่าบูชากุมารทองจากสำนักต่างๆ ซึ่งก็มีทั้งเกจิที่เป็นพระและอาจารย์ในสายฆราวาส

การปรับเปลี่ยนความหมายของกุมารทอง หมายถึง การเปลี่ยนแปลงความหมายและความเข้าใจเกี่ยวกับกุมารทอง ซึ่งเกิดการเปลี่ยนแปลงใน 2 ระดับ คือ ระดับวัตถุ (Material) และระดับความหมาย (Meaning) สามารถแบ่งการปรับเปลี่ยนความหมายออกได้เป็น 2 ลักษณะคือ

1. วัตถุ (Material) คงเดิม ความหมาย (Meaning) เปลี่ยน
2. วัตถุ (Material) เปลี่ยน ความหมาย (Meaning) เปลี่ยน

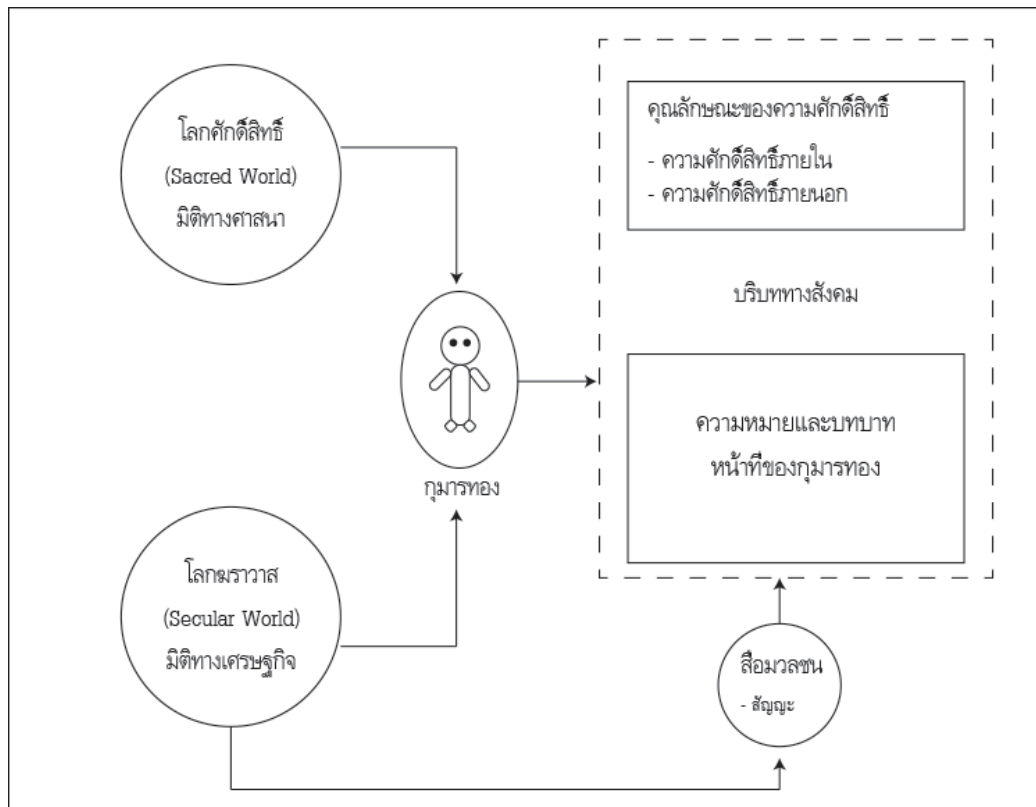
ชุดของสัญลักษณ์ หมายถึง ระบบภาษา ซึ่งประกอบไปด้วยถ้อยคำ ภาพ การจัดวางองค์ประกอบ เสียง การเรียบเรียงประโยค ฯลฯ ซึ่งผู้ส่งสารนำมาประกอบสร้างให้เกิดความหมายแทนเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงไปยังผู้รับสาร ในรูปของการใช้ความหมายในการสื่อสาร แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning) ซึ่งก็คือความหมายของเนื้อหาตามที่เห็นโดยชัดแจ้งตรงไปตรงมาตามตัวอักษรหรือภาษาของชุดสัญลักษณ์นั้น ซึ่งยังมีได้แปลความหมายออกมาตามความมุ่งหมายหรือความประสงค์ที่แท้จริง ความหมายโดยนัย (Connotative Meaning) เป็นความหมายแฝงเร้นอยู่ในเนื้อหา โดยเกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างสัญลักษณ์ อารมณ์ ความรู้สึก และค่านิยมทางวัฒนธรรม

สื่อมวลชน หมายถึง ละครโทรทัศน์ ภาพยนตร์ นิตยสารพระเครื่อง ที่นำเสนอเรื่องราวของกุมารทองในด้านต่างๆ หรือมีกุมารทองปรากฏเป็นตัวละครในเรื่อง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้เข้าใจการใช้สัญลักษณ์ในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ผ่านคติความเชื่อเรื่องเครื่องรางของขลังและวัตถุมงคลที่ปรากฏในสังคมไทย
2. ทำให้เข้าใจความหมายของ “กุมารทอง” ซึ่งเป็นสื่อวัตถุที่สะท้อนระบบความเชื่อในสังคมไทย ซึ่งความรู้ที่ได้จะเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ในการสืบทอด และรักษาวัฒนธรรมและความเชื่อในสังคมไทย
3. ทำให้เห็นถึงทัศนคติและความเชื่อที่มีต่อเครื่องรางของขลังในมิติทางวัฒนธรรมของผู้คนในสังคมไทย
4. ทำให้เกิดการทบทวนบทบาทหน้าที่และอิทธิพลของสื่อมวลชนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ โสยศาสตร์ และเรื่องเหนือธรรมชาติ

กรอบแนวคิด

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

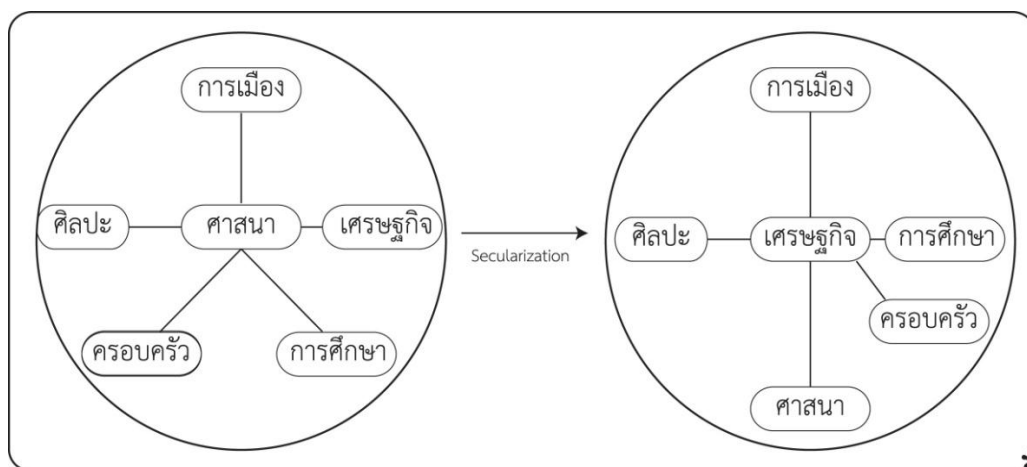
งานวิจัยเรื่อง “การสื่อสารเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในสังคมไทย” ผู้วิจัยได้อาศัยแนวคิด และทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยในการอธิบายปรากฏการณ์เรื่องกุมารทอง และความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองที่เกิดขึ้น ในสังคมไทย ดังนี้

1. แนวคิดเรื่องโลกศักดิ์สิทธิ์ และโลกฆราวาส (Sacred World and Secular World)
2. แนวคิดเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ (Sacredness)
3. แนวคิดเรื่องสังคมเสี่ยงภัย (Risk Society)
4. ทฤษฎีหน้าที่นิยม (Functionalism)
5. ทฤษฎีสัญวิทยา (Semiology)

แนวคิดเรื่องโลกศักดิ์สิทธิ์ และโลกฆราวาส (Sacred World and Secular World)

แนวคิดเรื่องโลกศักดิ์สิทธิ์และโลกฆราวาส เป็นแนวคิดที่ผู้วิจัยนำมาใช้อธิบายปรากฏการณ์เรื่องความศักดิ์สิทธิ์ในสังคมไทย โดยเฉพาะในประเด็นเรื่องกุมารทอง ซึ่งเป็นเครื่องรางของขลังและเป็นเรื่องความเชื่อด้านไสยศาสตร์ที่อยู่ในฟากของโลกศักดิ์สิทธิ์ (Sacred World) แต่ต้องข้ามฝั่งเข้าไปอยู่ในโลกฆราวาส (Secular World) ทำให้เกิดเป็นลักษณะของ “ศาสนาในโลกสมัยใหม่” ซึ่งเป็นมุมมองที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษาปรากฏการณ์กุมารทองในสังคมไทย

แนวคิดเรื่องโลกศักดิ์สิทธิ์และโลกฆราวาส (Sacred and Secular World) ของสำนักปรากฏการณ์นิยม (Phenomenology) เป็นแนวคิดของปีเตอร์ เบอร์เกอร์ (Peter Berger, 1967) ซึ่งสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างศาสนากับโลกสมัยใหม่ ซึ่งกาญจนา แก้วเทพ (2549 ได้อธิบายไว้ว่า แนวคิดของเบอร์เกอร์วางอยู่บนสมมติฐานที่ว่า ความแตกต่างระหว่างสังคมดั้งเดิมกับสังคมปัจจุบันนั้นอยู่ที่กระบวนการเปลี่ยนแปลงจากสังคมแบบที่เน้นศาสนาหรือความศักดิ์สิทธิ์ (Sacred World) มาเป็นสังคมแบบเน้นทางโลกย์หรือเน้นวิถีชีวิตแบบฆราวาส (Secular World) ซึ่งกระบวนการดังกล่าวถูกเรียกว่า “กระบวนการทำให้เป็นโลกฆราวาส” (Secularization)

ภาพที่ 1 แสดงการเปลี่ยนสถาบันแกนกลางของสังคมจากสถาบันศาสนามาเป็นสถาบันเศรษฐกิจ

จากแผนภูมิข้างต้นสามารถอธิบายได้ว่า สังคมทุกสังคมมักจะประกอบด้วยสถาบันย่อยๆ หลายสถาบันอยู่ร่วมกัน แต่ทว่าในแต่ละยุคสมัยก็จะมีสถาบันย่อยสถาบันหนึ่งที่ทำหน้าที่เป็นแกนกลางหรือแกนหลักในการขับเคลื่อนสถาบันย่อยอื่นๆ ซึ่งในสังคมแบบประเพณียุคเก่าที่เป็นสังคมแบบ Sacred World นั้น สถาบันที่เป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนสถาบันย่อยอื่นๆ ในสังคมก็คือสถาบันศาสนา

เบอร์เกอร์ (P.Berger) ให้การสนใจในการวิเคราะห์เรื่องศาสนาในโลกสมัยใหม่มากที่สุด แนวคิดของเบอร์เกอร์วางอยู่บนสมมติฐานที่ว่า ความแตกต่างระหว่างสังคมดั้งเดิมกับสังคมปัจจุบันอยู่ที่กระบวนการเปลี่ยนแปลงจากการเป็นสังคมแบบเน้นศาสนา ความศักดิ์สิทธิ์ (Sacred World) มาเป็นสังคมแบบเน้นทางโลกย์ เป็นฆราวาส (Secular World) กระบวนการ นี้เรียกว่า “กระบวนการทำให้เป็นโลกฆราวาส” (Secularization) (กาญจนา แก้วเทพ, 2544)

ในขณะที่สังคมทุกสังคมประกอบด้วยสถาบันย่อยๆ นั้น แต่ทว่าในแต่ละยุคสมัยจะมีสถาบันย่อยอันหนึ่งที่ทำหน้าที่เป็นแกนกลางขับเคลื่อนสถาบันย่อยอื่นๆ ในสังคมแบบประเพณีที่เป็นโลกที่เน้นศาสนา ความศักดิ์สิทธิ์ (Sacred World) นั้น สถาบันศาสนาจะเป็นแกนกลางในของทุกสถาบัน แต่เมื่อสังคมประเพณีผ่านเข้าสังคมแบบเน้นทางโลกย์ เป็นฆราวาส (Secular World) ก็จะเกิดการเปลี่ยนแปลงสถาบันที่ทำหน้าที่เป็นแกนกลางของสังคมสถาบัน ศาสนาจะต้องถอยหลังทางให้แก่สถาบันเศรษฐกิจที่ก้าวเข้ามาแทนที่ ดังนี้

ตารางที่ 1 คุณลักษณะของกรอบแนวคิดแบบ Sacred และ Secular

Sacred Framework	Secular Framework
<ul style="list-style-type: none"> ○ เน้นสิ่งที่มองไม่เห็น/สัมผัสจับต้องไม่ได้ (Invisible) ○ เน้นเอกภาพ/ความเป็นหนึ่ง (Unity) ○ เน้นอารมณ์ความรู้สึกเยี่ยงมนุษย์ (Humanistic Sentiment) ○ เน้นตัวบุคคล (Person) ○ เน้นความเชื่อ (Faith) (Subjectivity) ○ เน้นระบบอาวุโส/ผู้ใหญ่ (Authority) ○ เน้นธรรมเนียมประเพณี (Tradition) 	<ul style="list-style-type: none"> ○ เน้นสิ่งที่มองเห็น/สัมผัสได้ด้วยอวัยวะรับสัมผัสทั้ง 5 ○ เน้นความขัดแย้ง (Conflict) ○ เน้นการใช้เหตุผลเป็นเครื่องมือทางความคิด (Instrumental Rationality) ○ เน้นสังคม/หลักการ (Social/Principle) ○ เน้นภาวะวิสัย/เหตุผล/พิสูจน์ทดลอง (Objectivity/Reason) ○ เน้นข้อมูลข่าวสาร (Information) ○ เน้นความก้าวหน้า/ความแปลกใหม่ (Progress/Innovation)

ที่มา : กาญจนา แก้วเทพ, 2554

จากตัวอย่างคุณลักษณะของกรอบแนวคิด/โลกทัศน์ของศาสนาที่เป็นแบบโลกศักดิ์สิทธิ์/โลกุตระ (Sacred Framework) และกรอบแนวคิด/โลกทัศน์ที่เป็นโลกียะ (Secular Framework) จะเห็นได้ว่าโลกทัศน์ของทั้ง 2 สถาบันนั้นมีคุณลักษณะที่แตกต่างกันและขัดแย้งกัน ซึ่งในกระบวนการเปลี่ยนผ่านนี้ ยังสามารถเปรียบเทียบโลกทัศน์ของศาสนาที่เป็นแบบโลกศักดิ์สิทธิ์/โลกุตระ (Sacred) ไปสู่โลกฆราวาส (Secularization) ที่ขับเคลื่อนด้วยพลังเศรษฐกิจที่เข้าไปกำหนดทิศทางของสถาบันย่อยๆ อื่นๆ ให้ชัดเจนได้ ดังนี้

ลักษณะโลกทัศน์ของศาสนาที่เป็นแบบโลกศักดิ์สิทธิ์/โลกุตระ (Sacred World)

- การเมือง → ผู้ปกครองจะต้องอยู่ในทศพิธราชธรรม มีหิริโอตตัปปะ
- เศรษฐกิจ → การทำมาหากินต้องทำเพื่อเลี้ยงชีวิต และทำบุญให้ทาน

(ในประเพณีดั้งเดิมของคนเหนือห้ามการเอาดอกเบี้ยจจากการกู้ ยืมข้าว เป็นต้น)

- ครอบครัว → การตอบแทนบุญคุณ แนวคิดเรื่องทิศก
- การศึกษา → เรียนรู้เพื่อการหลุดพ้นจากกิเลส มีทั้งความรู้ สติปัญญา

(เรียนที่วัด) การศึกษาคือ สិขา (บวช - เรียน)

- ศิลปะ → เป้าหมายของศิลปะเพื่อระงับกิเลส และมุ่งสู่ความหลุดพ้น

● ชีวิตประจำวันของผู้คนผูกพันอยู่กับกิจกรรมทางสังคม เช่น ตื่นเข้าไปใส่บาตร สวดมนต์ ก่อนเข้านอน ไปวัดในวันพระ ฯลฯ

ลักษณะโลกทัศน์ของโลกฆราวาสที่เป็นแบบสังคมสมัยใหม่/ทุนนิยม/อุตสาหกรรม (Secularization)

- การเมือง → การใช้อำนาจทางการเมืองเพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ
- ศาสนา → การกลายเป็นศาสนาพาณิชย์
- ครอบครัว → การก่อตั้งครอบครัวต้องพิจารณาฐานะทางเศรษฐกิจ

เป็นสำคัญ

- การศึกษา → เป็นไปเพื่อเลื่อนชั้นทางเศรษฐกิจ เป็นการลงทุนเพื่อหากำไร
- ศิลปะ → การเป็นพาณิชย์ศิลป์

● ชีวิตประจำวันของผู้คนผูกพันอยู่กับการทำงาน (เพื่อหาเงิน) และการบริโภค (เพื่อการใช้เงิน) เป้าหมายของชีวิต คือความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ จังหวะของชีวิตประจำวัน ถูกกำหนดด้วยระบบเศรษฐกิจ เริ่มตั้งแต่ตื่นนอน กินอาหาร เข้านอน หยุดพักเมื่อไหร่ และทำอะไรที่ไหน กับใคร ฯลฯ

จากตัวอย่างของคุณลักษณะของโลกทัศน์/กรอบแนวคิดของศาสนาที่เป็นแบบโลกศักดิ์สิทธิ์/โลกุตระ (Sacred Framework) และโลกทัศน์/กรอบแนวคิดของสื่อมวลชนที่เป็นโลกียะ (Secular Framework) เราก็จะเห็นว่าโลกทัศน์ของทั้ง 2 สถาบันนั้น มีคุณลักษณะหลายประการที่แตกต่างกัน และยังขัดแย้งกันแบบคู่ตรงข้าม (Binary Opposition) ซึ่งความแตกต่างในระดับโลกทัศน์นี้ทำให้มุมมองและวิถีคิดของทั้ง 2 สถาบันมีความแตกต่างกันไปด้วย

ซึ่งกระบวนการเปลี่ยนผ่านจากโลกศักดิ์สิทธิ์ไปสู่โลกฆราวาส จะเป็นไปอย่างราบรื่นหรือเต็มไปด้วยความรุนแรงและความขัดแย้งก็ขึ้นอยู่กับว่าการปฏิบัติการทางสังคม (Social practice) ของผู้กระทำการในสังคม (Social Actor) รวมทั้งสถาบันย่อยในสังคมนั้นๆ มีความยืดหยุ่นมากน้อยเพียงใด

ในกรณีของสังคมตะวันตก ประวัติศาสตร์ในช่วงยุคการเปลี่ยนผ่านดังกล่าว เป็นไปอย่างค่อนข้างรุนแรง เนื่องจากในสังคมตะวันตกช่วงนั้น สถาบันศาสนาและคริสตจักร ถือได้ว่าเป็นสถาบันที่มีอำนาจสูงสุดและเข้าครอบคลุมการดำเนินงานของทุกสถาบันองค์กร ไม่เว้นแม้กระทั่งสถาบันการปกครองที่ประมุขของศาสนจักรคือพระสันตปาปามีอำนาจในการแต่งตั้งและถอดถอนกษัตริย์ อำนาจของศาสนาจึงเข้าครอบคลุมทุกมิติของชีวิต รวมถึงสิ่งประดิษฐ์และศิลปะต่างก็ถูกสร้างสรรค์ขึ้นเพื่อรับใช้ศาสนา ดังนั้นเมื่อเกิดการเปลี่ยนผ่านโลกทัศน์เข้าสู่โลกฆราวาสโดยมีวิทยาศาสตร์เป็นแกนนำ เนื่องจากเกิดการค้นพบองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ใหม่ๆ ที่ขัดแย้งต่อหลักคำสอนทางศาสนา เช่น การค้นพบของกาลิเลโอ ที่ว่าโลกไม่ใช่ศูนย์กลางของจักรวาล และพระเจ้าไม่ได้เป็นผู้สร้างโลก จึงทำให้เกิดการปะทะกันทางความคิดจนนำไปสู่ความรุนแรง ซึ่งประวัติศาสตร์ได้บันทึกไว้ว่า ในช่วงยุคดังกล่าว หากผู้ใดที่มีความคิดเห็นขัดแย้งหรือไม่เป็นไปในทางเดียวกับศาสนจักร ก็จะถูกขู่ทรมานทรมานและถูกกำจัดในทันที

นอกจากนี้ ยังได้มีนักวิชาการบางคน เช่น แมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber) (อ้างถึงใน อมรา พงศาพิชญ์, 2541) ได้แสดงให้เห็นถึงกระบวนการเปลี่ยนผ่านจากโลกทัศน์สู่โลกฆราวาส และความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันเศรษฐกิจกับสถาบันศาสนาที่เกิดขึ้นในสังคมตะวันตก ผ่านการเกิดขึ้นของนิกายโปรเตสแตนต์ ไว้ในหนังสือ The Protestant Ethic and the Spirit of Capitalism โดยเวเบอร์ ชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเกิดขึ้นพร้อมๆ กับศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ และการเกิดขึ้นของนิกายดังกล่าวซึ่งขัดค้านหลักคำสอนของนิกายโรมันคาทอลิกนั้น ได้สร้างค่านิยมและบุคลิกแบบใหม่ขึ้นในสังคม ส่งผลให้พ่อค้านายทุนและชนชั้นกลางซึ่งเป็นกลไกที่สำคัญของระบบทุนนิยม ต่างก็รับค่านิยมแบบใหม่นี้ไว้เป็นบรรทัดฐานในการดำเนินชีวิต ซึ่งค่านิยมแบบใหม่นี้ ได้แก่

1. การควบคุมตนเองและการทำงาน ซึ่ง เวเบอร์ ได้ยกตัวอย่างหลักคำสอนของนิกายคัลวิน (Calvin) ในการอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมใหม่ทางศาสนากับพฤติกรรมทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้ นิกายคัลวินได้สอนให้ผู้นับถือเชื่อว่าชาติหน้ามีเพียงชาติเดียว ดังนั้นเมื่อตายไป ผู้ที่ประพฤติดีก็จะได้ขึ้นสวรรค์และอยู่ในสรวงสวรรค์นั้นตลอดไป ส่วนผู้ที่ประพฤติเลวก็จะต้องตกนรกและต้องอยู่ในนรกตลอดไป คำสอนดังกล่าวมีผลทำให้ผู้คนในนิกายคัลวินต่างพยายามทำตนให้เป็นคนดีด้วยการขยันทำงานและละเลิกอบายมุขต่างๆ นอกจากนี้ นิกายดังกล่าว ยังสอนว่าการทำงานก็เหมือนการสวดมนต์ และการทำงานอย่างเต็มความสามารถคือสิ่งที่พระเจ้าปรารถนา

2. ความคิดริเริ่ม การเพิ่มพูนทรัพย์สิน และการทำงานอย่างขยันขันแข็ง ทำให้ได้ผลผลิตมาก และทำให้มีทรัพย์สินเงินทองเพิ่มมากขึ้น บรรดาพ่อค่านายทุนทั้งหลาย จึงนำทรัพย์สินเงินทองที่งอกเงยขึ้นมาจากความขยันดังกล่าวไปใช้ลงทุนในกิจการค้าอีกต่อหนึ่ง ทั้งนี้เพราะนิยายคลื่นเน้นในเรื่องของความมั่งคั่ง ผู้นับถือทั้งหลายจึงคิดว่าการลงทุนเพิ่มและการทำงานให้มากขึ้นเป็นสิ่งที่ถูกต้อง และเป็นความประสงค์ของพระเจ้า

3. คนในสมัยนั้นเชื่อว่าเราควรหาทางเข้าใกล้พระเจ้าให้มากกว่าคนอื่น เหตุเพราะเราไม่อาจไว้ใจเพื่อนมนุษย์ได้ ความต้องการใกล้ชิดพระเจ้าผู้เป็นเจ้านี้ทำให้เกิดการแข่งขันระหว่างมนุษย์ด้วยกันเอง เป็นลักษณะของการแข่งขันในการเพิ่มทรัพย์สินเพราะเชื่อว่าเป็นสิ่งที่พระเจ้าปรารถนา ทำให้เกิดค่านิยมทางศาสนาแบบใหม่ ดังนั้นการปฏิรูปศาสนาจึงเท่ากับเป็นการส่งเสริมค่านิยมทุนนิยม และค่านิยมทุนนิยมเองก็เป็นตัวส่งเสริมค่านิยมทางศาสนาในรูปแบบใหม่ด้วย

ตัวอย่างที่กล่าวมา ทำให้เห็นว่ากระบวนการเปลี่ยนผ่านจากโลกศักดิ์สิทธิ์มาสู่โลกฆราวาสที่เกิดขึ้นในสังคมตะวันตก เป็นลักษณะของการเข้าแทนที่ (substitution) แต่ก็ได้มีนักคิดบางกลุ่ม เช่น G. Murdock (1997) ที่ไม่เห็นด้วยกับแนวคิดดังกล่าว และยังได้เสนอแนวทางอีกอย่างหนึ่งที่เรียกว่า ระบบคู่ขนาน ซึ่งมองว่า แม้สภาพสังคมสมัยใหม่จะมีลักษณะที่ตรงข้ามกับสังคมประเพณี ที่อาจส่งผลให้ความเชื่อในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ เรื่องเหนือธรรมชาติ และไสยศาสตร์ ลดน้อยลง แต่โลกของศาสนาที่ยังเน้นเรื่องความลึกลับ โลกที่พ้นไปจากการจับต้องสัมผัส โลกที่เน้นจินตนาการก็ยังคงพัฒนาอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับความเจริญก้าวหน้าทางวัตถุ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในขณะที่สำนักปรากฏการณ์นิยม โดย Peter Berger เสนอแนวคิดเรื่องการเปลี่ยนผ่านของสังคมประเพณีมาสู่สังคมสมัยใหม่ด้วยการเข้าทดแทนหรือการเข้าแทนที่นั้น (Substitution) ซึ่งผลลัพธ์สุดท้ายคือมิติด้านศาสนาจะสูญหายไป และสังคมสมัยใหม่ก็จะกลายเป็นสังคมที่เป็นเรื่องทางโลก เป็นเรื่องของการใช้เหตุผลที่จับต้องได้ที่มีลักษณะเป็น Objective เท่านั้น อย่างไรก็ตาม G. Murdock (1997) ได้ออกมาคัดค้านแนวคิดดังกล่าว และได้นำเสนอแนวคิดใหม่ที่ว่า กระบวนการเปลี่ยนผ่านจากสังคมประเพณีมาสู่สังคมสมัยใหม่ อาจจะไม่ได้อาศัยกลยุทธแบบการเข้าทดแทนหรือแทนที่ หากแต่เป็นการใช้ระบบคู่ขนาน กล่าวคือ ในด้านสถาบันศาสนาที่ยังคงเน้นเรื่องความลึกลับ การพ้นไปจากการจับต้องสัมผัส โลกแห่งจินตนาการและอารมณ์ความรู้สึก จะยังคงพัฒนาไปอย่างต่อเนื่อง และคู่ขนานไปกับโลกที่เน้นวัตถุ การใช้ประโยชน์ (Utility) การใช้เหตุผล ฯลฯ ซึ่ง กายูจนา แก้วเทพ (2549) ได้อธิบายแนวคิดเรื่องศาสนาในโลกสมัยใหม่ของ G. Murdock (1997) ไว้ว่า เมื่อมนุษย์ก้าวเข้าสู่ "โลกสมัยใหม่" บรรดาคุณสมบัติของ "ความเป็นสมัยใหม่" ได้ก้าวเข้ามาแทนที่ "อดีต" ที่เคยเป็นมา สังคมประเพณีเปลี่ยนเป็นสังคมอุตสาหกรรมที่เต็มไปด้วยระบบการผลิตและการตลาดที่

เข้ามาควบคุมวิถีการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ไม่มีพื้นที่ว่างให้กับศาสนาและศรัทธา ความกลัวและการควบคุมโดยธรรมชาติกลายเป็นการควบคุมด้วยกฎหมายและน้ำมือมนุษย์ การงานทั้งหลายถูกแบ่งซอยและถูกทำให้ง่ายที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ซึ่งกระบวนการทั้งหมดนี้ G. Murdock เรียกว่า "การขจัดจิตวิญญาณ" (de-spiritualization) ให้หมดไปจากสังคมมนุษย์ กลายเป็นวัฒนธรรมสมัยใหม่ที่อยู่กับลักษณะทางกายภาพ (รูปร่างมนุษย์) ความร่ำรวย สุขภาพ และสิ่งอำนวยความสะดวก โดยไม่สนใจคำถามเกี่ยวกับศีลธรรมและการมีชีวิต เช่น ชีวิตมีความหมายอะไร ตายแล้วไปไหน วิญญาณมีจริงหรือไม่ มากเท่าใดนัก

แต่เนื่องจากวัฒนธรรมสมัยใหม่ดังกล่าวไม่อาจทำให้มนุษย์มีความสุขอย่างเต็มที่ได้อะไรๆ ที่มีสิ่งตอบสนองความสุขอย่างสมบูรณ์ ตามที่ M. Weber (1964) เรียกว่า "สภาวะความไม่พึงพอใจของมนุษย์" (Disenchantment) ทั้งนี้เนื่องจากสภาวะดังกล่าวถูกมองว่าเป็นสภาวะชั่วคราว ไม่แน่นอน (ทั้งความไม่แน่นอนตามธรรมชาติ และความไม่แน่นอนที่มนุษย์เป็นผู้สร้างขึ้น เช่น ระบบเศรษฐกิจเงินเฟ้อ การว่างงาน สงคราม และในขณะที่มนุษย์เป็นอิสระหลายอย่างจากธรรมชาติ แต่มนุษย์กลับต้องมาติดกับของ "ระบบข้าราชการ" (bureaucracy) ที่มนุษย์เป็นผู้สร้างขึ้นมาเอง

จากปรากฏการณ์ความเป็นจริงอันไม่สมบูรณ์และไม่อาจให้ความสุขที่แท้จริงแก่มนุษย์ดังกล่าว ทำให้เกิดการหวนคืนกลับไปโหยหาบทบาทของศาสนาที่เคยเป็นที่ลอบประโลมใจและให้ความหวังแก่มนุษย์อีกครั้งหนึ่ง ประจักษ์พยานอย่างหนึ่งก็คือ การปรากฏกลืนอายของศาสนาในสื่อสมัยใหม่นั้นเอง (Sacralization) ตัวอย่างเช่น ละครโทรทัศน์เรื่อง หลวงตามหาชน ภาพยนตร์เรื่อง Vampire Twilight การเกิดปรากฏการณ์ใหม่ๆ ทางศาสนา เช่น การเกิดลัทธิแปลกๆ ใหม่ๆ ด้านจิตวิญญาณ นอกจากนี้ยังพบว่าศาสนาได้เข้ามามีบทบาทในด้านวัฒนธรรมทุกๆ ด้าน (กาญจนา แก้วเทพ, 2549) ไม่เว้นแม้แต่ด้านเศรษฐกิจที่เป็นสถาบันหลักในโลกโลกียะ (Secular World) โดยเห็นได้จากการเล่นหวย การขอหวย ก็ต้องทำการบนบานศาลกล่าวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรือหลวงพ่อด่างๆ และปรากฏการณ์พุทธพาณิชย์ เป็นต้น ภาพที่ปรากฏดังกล่าวจึงเป็นข้อพิสูจน์ให้เห็นถึงการเดินไปแบบ "คู่ขนาน" กัน ระหว่างสถาบันทางโลกและสถาบันทางธรรม เป็นการพัฒนาแบบควบคู่ที่ไม่มีใครยอมตามหลังใครระหว่างโลกทั้งสอง

แม้แต่ในแวดวงของสถาบันสื่อมวลชนอันเป็นสถาบันที่สังกัดอยู่ในซีกโลกสมัยใหม่ เรายังคงเห็นบทบาทสำคัญของศาสนาปรากฏอยู่อย่างไม่ขาดสาย เช่น ตัวละครพระสงฆ์ที่มักปรากฏตัวอยู่เสมอในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ รายการวิทยุและโทรทัศน์ที่เกี่ยวกับความเชื่อในเรื่องลึกลับและไสยศาสตร์ เช่น รายการ The Shock รายการคนอวดผี รายการบันทึกลึกลับ หรือโฆษณาและ

คอลัมน์เกี่ยวกับพระเครื่องในหนังสือพิมพ์ ซึ่งตัวอย่างที่ยกมาดังกล่าวเป็นภาพสะท้อนให้เห็นบทบาทของระบบความเชื่อและศาสนาที่ยังคงมีความสำคัญอยู่ในสังคมอย่างไม่ขาดสาย

ตัวอย่างงานวิจัยของไทยที่สนับสนุนแนวคิดเรื่องระบบคู่ขนานนี้ได้แก่ งานวิจัยของปรัชญา พุฒิชัย (2541) ที่ศึกษาเรื่อง สังคมประกิต การเปิดรับข่าวสาร และความเชื่อทางไสยศาสตร์ของนิสิต นักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งจะเห็นได้ว่างานวิจัยดังกล่าวมุ่งศึกษากลุ่มเป้าหมายที่เป็นคนรุ่นใหม่ที่มีวิถีชีวิตน่าจะถูกล้อมด้วยโลกสมัยใหม่แบบโลกียะมากกว่าโลกทางธรรมหรือโลกของศาสนาแบบโลกุตระ และศึกษาสถาบันสื่อมวลชนที่เป็นสถาบันที่โตมากับความเจริญทางวิทยาศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่าง 71% เป็นคนทันสมัย และมีความเชื่อเรื่องโศกลางอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความเชื่อในเรื่องที่วิทยาศาสตร์อธิบายไม่ได้ เช่น เรื่องนรกสวรรค์ สูงมาก แต่หากเป็นเรื่องที่สามารถอธิบายได้ด้วยวิทยาศาสตร์ ความเชื่อจะมีระดับต่ำ ซึ่งแปลได้ว่าคนรุ่นใหม่ที่มีความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ ก็ยังคงมีความเชื่อในเรื่องคติทางศาสนาอยู่มาก เท่ากับเป็นการตอกย้ำแนวคิดเรื่องระบบคู่ขนานของโลกสมัยใหม่กับโลกทางศาสนาให้เห็นภาพชัดเจนขึ้น

นอกจากนี้ ยังพบว่านับตั้งแต่ทศวรรษ 1980 เป็นต้นมา ก็ได้เริ่มมีนักวิชาการเช่น S.M. Hoover & K. Lundby (1997) หรือ G. Davie (2007) (กาญจนา แก้วเทพ, 2554) ที่เริ่มออกมาปฏิเสธข้อเสนองานของ P. Berger ทั้งนี้เนื่องจากในสภาพความเป็นจริง อิทธิพลของศาสนาได้ทวนย้อนกลับคืนมาในทุกส่วนเสี้ยวของสังคม มีการเกิดขึ้นใหม่ของลัทธิต่างๆ อย่างมากมายในโลกตะวันตก เช่น ลัทธิพ่อมดแม่มด ลัทธิเวทย์ ลัทธิซาตาน (ชัชรินทร์ ไชยวัฒน์, 2553) ไม่เว้นแม้แต่ปรากฏการณ์ลัทธิในสังคมไทย เช่น สันตือโคก ธรรมกาย ลัทธิเสด็จพ่อ ร.5 ลัทธิสุพรรณกัลยา ลัทธิเจ้าแม่กวนอิม เป็นต้น รวมถึงเหตุการณ์สำคัญต่างๆ ที่เกิดขึ้นในโลกก็ล้วนได้รับอิทธิพลจากความเชื่อทางศาสนา เช่น เหตุการณ์ 9/11 ในสหรัฐอเมริกา เมื่อปี 2001 การก่อวินาศกรรมด้วยการปล่อยแก๊สซารินในรถไฟใต้ดินในญี่ปุ่นของลัทธิโอมชินริเคียว เมื่อ ปี 1995 และเหตุการณ์การฆ่าตัวตายหมู่ของลัทธิ People Temple ในเมืองจอนส์ทาวน์ ประเทศกายอานา ในปี 1978 จึงได้เกิดการเคลื่อนไหวในหมู่นักวิชาการที่พยายามทำความเข้าใจกับการทวนกลับคืนมามีบทบาทของศาสนาในโลกปัจจุบัน ซึ่งได้พบข้อเสนองานใหม่ๆ ที่น่าสนใจ คือ

- ศาสนาแบบดั้งเดิมนั้นยังคงดำรงอยู่ และในหลายพื้นที่ก็ยังคงมีบทบาทเช่นเดิม หรืออาจเพิ่มความสำคัญมากยิ่งขึ้น เช่น ปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของไทย ตั้งแต่แผนที่ 8 เป็นต้นมา (กาญจนา แก้วเทพ, 2554)

- บังเกิดรูปแบบและข้อปฏิบัติทางศาสนาแบบใหม่ๆ มากยิ่งขึ้น ยกตัวอย่างเช่น ความนิยมในการทำสมาธิของคนรุ่นใหม่ ความนิยมในศาสตร์ด้านโยคะ การถือศีลและบวชชีพราหมณ์เมื่อชีวิตประสบปัญหา การสะเดาะเคราะห์ การแก้กรรม ฯลฯ

- ศาสนาในโลกยุคใหม่ได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับมิติเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรมในทุกระดับ ตัวอย่างกรณีที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ได้แก่ กรณีพระเครื่องที่เป็นพุทธพาณิชย์ กรณีจุดคามพีเวอร์ หรือโหรทำนายดวงเมือง เป็นต้น

- ความเกี่ยวพันระหว่างสถาบันศาสนากับสื่อมวลชน พบว่าในสังคมยุคข่าวสารเช่นปัจจุบัน รูปแบบการมีประสบการณ์กับศาสนา (religios experience) ได้เปลี่ยนจากรูปแบบของการมีประสบการณ์ตรง (direct experience) เช่น การไปฟังเทศน์ที่วัด การไปเสียดูหนังที่ศาลเจ้า ฯลฯ มาเป็นการมีประสบการณ์ศาสนาผ่านสื่อ (Mediated religion) เช่น การอ่านหนังสือธรรมะ การฟังพระเทศน์ผ่านรายการโทรทัศน์ การเสียดูหนังออนไลน์ ฯลฯ (กาญจนา แก้วเทพ, 2554) ซึ่งก่อให้เกิดความคำถามในหมู่นักวิชาการเช่น S.M. Hoover ว่า ประสบการณ์ผ่านสื่อมันมีข้อเหมือนหรือข้อต่างจากการมีประสบการณ์ตรงอย่างไร ซึ่งในงานวิจัยไทยของ สุปรียา หัสชู (2553) เรื่อง "ลักษณะพิธีกรรม ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ และบทบาทของเซียมซีในสื่อออนไลน์" ได้ให้คำตอบกับคำถามดังกล่าวว่า การเสียดูหนังแบบไปที่วัด (ประสบการณ์ตรงกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์) กับการเสียดูหนังออนไลน์ (ประสบการณ์ผ่านสื่อ) จะให้ความรู้สึก "ศักดิ์สิทธิ์" ที่มากหรือน้อยนั้น จะมีตัวแปร "มูลเหตุในการเข้าไปเสียดูหนังออนไลน์" เข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยพบว่า มูลเหตุนี้มีแบบแผนอยู่ 3 อย่าง คือ เสียดูหนังออนไลน์เพราะอยากรู้ดวงชะตา และเสียดูหนังเพราะว่างสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เสียดูหนังเพราะอยากรู้ดวงชะตา กลุ่มนี้จะเป็นกลุ่มที่มีความตั้งใจในการประกอบพิธีกรรมการเสียดูหนังออนไลน์มากที่สุด ด้วยการเอาประสบการณ์การเสียดูหนังที่วัดถ่ายโอนมาใช้ในการเสียดูหนังออนไลน์ ดังนั้นจึงยังคงมีลักษณะพิธีกรรมแทบจะครบถ้วนในทุกขั้นตอน เช่น การทำสมาธิ การอธิษฐานก่อนเสียดูหนังออนไลน์ ในกลุ่มนี้ประสบการณ์ตรงกับประสบการณ์ผ่านสื่อจึงเกือบจะทับซ้อนเป็นแบบแผนเดียวกัน แต่สำหรับกลุ่มตัวอย่างอีก 2 กลุ่ม จะมีความแตกต่างกันระหว่างประสบการณ์ตรงกับประสบการณ์ผ่านสื่ออย่างชัดเจน

นอกจากนี้ ยังมีนักคิดอีกกลุ่มหนึ่งที่ออกมาปฏิเสธแนวคิดการเข้าแทนที่ของ P. Berger โดยอ้างถึงปรากฏการณ์ทางศาสนาที่เกิดขึ้นในปัจจุบันว่า ไม่ว่าสังคมในปัจจุบันจะทันสมัยและก้าวหน้าไปเพียงใด แต่ทว่าศาสนาก็จะยังคงดำรงอยู่ ในบางแห่งอาจถึงขั้นขยายตัวและเพิ่มพลังอำนาจโดย

ประสานเข้ากับมิติอื่นๆ ของสังคม เช่น มิติด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเราจะเห็นได้จากปรากฏการณ์พุทธพาณิชย์ที่เกิดขึ้นอย่างแพร่หลายในสังคมไทย ซึ่งปรากฏการณ์ดังกล่าว เรียกว่าเป็นความสัมพันธ์แบบผนวกประสานกัน (Hybridization) ซึ่งพบเห็นได้ทั่วไปในสังคมโลกปัจจุบัน (Hoover & Lundby, 1997) รวมไปถึงในสังคมไทย เช่น งานวิจัยของ ปรีชา วงศาสุลักษณ์ (2536) เรื่อง “บทบาทของสื่อมวลชนที่เสริมสร้างคุณค่าให้กับพระเครื่องและพระบูชา” งานวิจัยของ ชายนำ ภาวิมล (2537) เรื่อง “พุทธพาณิชย์ : ผลกระทบจากการใช้สื่อสารมวลชนในการโฆษณาประชาสัมพันธ์เพื่อจำหน่ายพระเครื่อง ที่มีต่อทัศนคติและความเชื่อของพุทธศาสนิกชนในเรื่องสัญลักษณ์ของศาสนา” รวมไปถึงงานวิจัยของภารตี ดวงนภา (2550) และสุชิตา อยู่คงศักดิ์ (2550) ที่ศึกษาปรากฏการณ์ “จตุศารามเทพ” ซึ่งงานวิจัยทั้ง 4 เรื่องนี้ ล้วนสะท้อนให้เห็นถึงการซ้อนทับกันระหว่างระบบเก่า/โลกศักดิ์สิทธิ์ คือความเชื่อในเรื่องศาสนาและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ กับระบบใหม่/โลกฆราวาส คือระบบเศรษฐกิจอุตสาหกรรมการค้า

ส่วนกระบวนการเปลี่ยนผ่านจากโลกศักดิ์สิทธิ์ไปสู่โลกฆราวาสในสังคมไทย พบว่า ได้มีความพยายามที่จะปฏิรูปศาสนาพุทธ ให้มีลักษณะเป็นพุทธศาสนาแบบปัญญาชน มาตั้งแต่สมัยรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3) ซึ่งนำไปสู่การปฏิรูปการบริหารประเทศในช่วงสมัยรัชกาลที่ 4 ถึง รัชกาลที่ 6 (นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2537) โดยการแยกวัดออกจากชุมชน และจัดตั้งหน่วยงานของรัฐ อาทิ โรงเรียน โรงพยาบาล ซึ่งเป็นสถาบันทางโลกย์ขึ้นมาทำหน้าที่แทนวัดในการขับเคลื่อนระบบต่างๆ วัดและสถาบันศาสนาจึงค่อยๆ ลดบทบาทลงในสังคมไทย และปล่อยให้สถาบันย่อยอื่นๆ ได้เข้ามาทำหน้าที่ทดแทน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันเศรษฐกิจแบบทุนนิยมซึ่งกลายเป็นสถาบันหลักในการขับเคลื่อนสังคมไทยอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนค่านิยมและแนวความคิดในเรื่องศาสนาและความศักดิ์สิทธิ์ทางศาสนาในรูปแบบใหม่ ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการหาคำตอบว่า ในกระบวนการเปลี่ยนผ่านจากโลกศักดิ์สิทธิ์ไปสู่โลกฆราวาสในสังคมไทยได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโลกทัศน์ทางความคิดในเรื่องความเชื่อทางศาสนา โดยเฉพาะในเรื่องของ “ความศักดิ์สิทธิ์” อย่างไรบ้าง และความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลให้เกิดการแยกขาดออกจากกันระหว่างโลกศาสนาและโลกฆราวาสเหมือนอย่างเช่นที่เกิดในสังคมตะวันตกหรือไม่ หรือจะเป็นการใช้กลยุทธ์แบบคู่ขนานหรือกลยุทธ์การผนวกประสานที่รวมระบบความเชื่อแบบเก่ากับแบบใหม่เข้าไว้ด้วยกัน

แนวคิดเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ (Sacredness)

ความศักดิ์สิทธิ์ (Sacredness) เป็นแนวคิดที่ถูกติดตั้งและฝังอยู่ในโลกทัศน์ทางศาสนา พร้อมๆ กับการถือกำเนิดขึ้นของสถาบันดังกล่าว จากการศึกษาข้อมูลพบว่า ไม่ว่าจะเป็ศาสนาใน โลกตะวันตกหรือศาสนาในโลกตะวันออกล้วนพูดถึงแนวคิดเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ ตัวอย่างเช่น ศาสนา คริสต์ ถือว่าความบริสุทธิ์ และความสูงส่ง เป็นตัวแทนและสัญลักษณ์ของความศักดิ์สิทธิ์ (สุริยา รัต นกุล, 2555) ในขณะที่ความศักดิ์สิทธิ์ในระบบความเชื่อของสังคมไทย อาจไม่ได้ยึดถือเรื่องความสูงส่ง ว่าเป็นสัญลักษณ์ของความศักดิ์สิทธิ์ นั่นเป็นเพราะระบบความเชื่อของไทยถูกหลอมรวมจากพุทธ พราหมณ์ และผี จนกลายเป็นเนื้อเดียวกัน สังคมไทยยังมีการนับถือผีในหลายพื้นที่ของประเทศ เช่น การนับถือผีปู่ย่า ผีบรรพบุรุษ หรือแม่กระทั่งผีเจ้านาย (ฉลาดชาย รมิตานนท์, 2527) ซึ่งสถานะของผี เหล่านี้ก็ไม่ออกเรียกว่าสูงส่ง ดังนั้น สิ่งศักดิ์สิทธิ์ในแต่ละวัฒนธรรมและแต่ละพื้นที่จึงขึ้นอยู่กับ “แม่แบบของความเชื่อ” ในแต่ละวัฒนธรรมและแต่ละสังคม โลกศักดิ์สิทธิ์ จึงเป็นโลกแห่งจินตนาการ ที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อใช้ในการรับมือ ต่อสู้ ต่อรองกับความผันผวนที่เกิดขึ้นจากความสัมพันธ์กับ ธรรมชาติ จินตนาการแห่งโลกศักดิ์สิทธิ์ที่ถูกสร้างขึ้นนี้ ก็ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลที่มนุษย์ได้สัมพันธ์อยู่ ด้วย นั่นคือ “แม่แบบของความเชื่อ” เป็นรากฐานแห่งรูปแบบและเนื้อหาของโลกศักดิ์สิทธิ์ของมนุษย์ ในแต่ละพื้นที่

คำว่าศักดิ์สิทธิ์ (sacred) มาจากคำภาษาละตินว่า “sacer” แปลว่า “เอาไว้ต่างหาก, จำกัด” คนหรือสิ่งของจะศักดิ์สิทธิ์ก็ต่อเมื่อคนหรือสิ่งของนั้นไม่เหมือนกับคนอื่นหรือสิ่งอื่น เป็นคน หรือ สิ่งของที่พิเศษ เหนือจริง มีพลังพิเศษและลึกลับ (numen) ซึ่งในศาสนาที่นับถือเทพเจ้า สิ่งศักดิ์สิทธิ์ และสูงส่งจะมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับเทพเจ้า

ความคิดเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ (sacred) มักเกี่ยวข้องกับความคิดเรื่องความบริสุทธิ์ (pure) สิ่ง ศักดิ์สิทธิ์จะต้องเป็นสิ่งที่บริสุทธิ์ไม่ใช่สิ่งที่มีมลทิน (impure) ในศาสนาใหญ่ที่นับถือกันในโลกยุค ปัจจุบัน สิ่งศักดิ์สิทธิ์จะให้พลังในด้านดี ในด้านสร้างสรรค์ แต่ในศาสนาโบราณหรือศาสนาปฐมกาล (Primitive Religion) สิ่งศักดิ์สิทธิ์มีทั้งพลังในด้านดีและด้านชั่ว ทั้งพลังในเชิงสร้างสรรค์และเชิง ทำลาย เป็นสิ่งที่คนธรรมดาไม่ควรไปแตะต้อง ไม่สามารถนำไปใช้ในเรื่องสามัญธรรมดา

ความหมายหนึ่งของคำว่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์ คือ สิ่งสามัญที่ทำให้คนสัตว์สิ่งของที่ไปแตะต้องเกิด มลทินได้ ซึ่งมีคำอธิบายว่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์มีพลังมากจนสามารถทำลายสิ่งที่เข้าไปใกล้ได้ ดังเช่นที่ คน โรมันนับถือสายอสูนิบาต ถือเป็นของศักดิ์สิทธิ์เพราะเป็นอาวุธของเทพเจ้าซิวสผู้เป็นใหญ่ เหนือเทพ เจ้าทั้งปวง สายอสูนิบาตหรือสายฟ้า นั้นไม่มีมนุษย์ธรรมดาคนไหนสามารถจับต้องได้ ทางกรโรมันใน

สมัยโบราณเห็นว่าสายฟ้าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เมื่อสายฟ้าผ่าลงที่ใดก็จะมีกลิ่นรั้วบริเวณนั้นและห้ามมิให้ราษฎรเข้าไปใกล้บริเวณดังกล่าว บริเวณโดยรอบนั้นก็จะใช้ทำอะไรไม่ได้นอกเสียจากให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์เสมอกันอยู่ คือให้ปลูกสร้างเป็นวิหารของเทพเจ้าซ็อบ (สุรียา รัตนกุล, 2549)

ส่วนการมองสิ่งศักดิ์สิทธิ์ว่าเป็นสิ่งบริสุทธิ์ปราศจากมลทินนั้นเป็นการมองว่าสิ่งที่บริสุทธิ์ ไม่เป็นมลทินจะนำมาซึ่งสุขภาพที่ดี ความมีชีวิตชีวา โชคลาภและอายุที่ยืนยาว ส่วนสิ่งที่ เป็นมลทินก็จะเป็นสาเหตุให้สุขภาพอ่อนแอ มีโรคภัยไข้เจ็บ โชคร้าย และมรณกรรม เพื่อจะให้เข้าถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ศาสนิกในศาสนาต่างๆ จึงมักไปเข้าพิธีทำตนให้บริสุทธิ์ปราศจากมลทิน พิธีชนิดนี้จะแตกต่างกันไปตามแต่ภูมิปัญญาของศาสนาในแต่ละศาสนา เช่น การทำตนให้บริสุทธิ์ด้วยการอดอาหาร การถือพรหมจรรย์ การทำสมาธิภาวนา ฯลฯ

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 ให้ความหมายของคำว่า “ศักดิ์สิทธิ์” ไว้ว่าเป็น ว.ที่เชื่อถือว่ามีอำนาจอาจบันดาลให้สำเร็จได้ตั้งประสงค์ คลัง เช่น สิ่งศักดิ์สิทธิ์ วัตถุมงคลศักดิ์สิทธิ์

แนวคิดเรื่องความศักดิ์สิทธิ์นี้ เป็นแนวคิดที่เกิดควบคู่มากับแนวคิดเรื่องความสูงส่ง ซึ่งเป็นรากฐานของการทำพิธีกรรมทางศาสนา โดยมนุษย์เชื่อว่าในโลกที่เขาอาศัยอยู่นี้มีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ (Sacred) และสูงส่ง (Holy) อยู่รอบตัวเขา เป็นสิ่งที่จับต้องไม่ได้แต่รู้สึกได้ รูปแบบ (Form) ของสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือสูงส่งแตกต่างกันไปแล้วแต่บริบททางวัฒนธรรม (Cultural Context) และภูมิปัญญาที่อารยธรรมนั้นๆ ตั้งอยู่ แต่สิ่งที่ทุกวัฒนธรรมต้องมีเหมือนกันคือแนวคิดเรื่องความศักดิ์สิทธิ์และสูงส่ง ซึ่งหากพิธีกรรมใดไม่ได้ทำเพื่อความศักดิ์สิทธิ์และสูงส่งก็มีใช่พิธีกรรมทางศาสนา

ความศักดิ์สิทธิ์และสูงส่งนั้นถึงแม้จะเป็นของคู่กันในโลกของศาสนา แต่ก็ไม่ใช่ว่าสิ่งที่แยกขาดจากกันไม่ได้ เพราะในพิธีกรรมของศาสนาในยุคโบราณหรือศาสนาปฐมกาล (Primitive Religion) ในบางครั้งก็มีส่วนที่เรียกว่าไสยดำ (Black Magic) ซึ่งผู้ประกอบพิธีและผู้เข้าร่วมพิธีต้องการให้มีความศักดิ์สิทธิ์โดยใช้พิธีกรรมต่างๆ แต่ก็ไม่อาจเรียกได้ว่าเป็นความสูงส่ง เนื่องจากเป็นวิธีที่พิสดารหรือต่ำช้าเกินกว่าจะเรียกได้ว่าสูงส่ง เช่น การทำคุณไสย การทำ เสน่ห์ยาแฝด การทำกุมารทอง เป็นต้น (สุรียา รัตนกุล, 2549)

ความศักดิ์สิทธิ์ในโลกตะวันตก

การศึกษาเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ในโลกตะวันตก ได้มีการศึกษาแนวคิดเรื่องความศักดิ์สิทธิ์มาเป็นเวลานาน ทั้งในแวดวงนักวิชาการด้านสังคมวิทยา มานุษยวิทยา เทววิทยา ศาสนาและปรัชญา ฯลฯ

โดยนักสังคมวิทยา และมานุษยวิทยา ได้สร้างข้อสรุปทั่วไปไว้ว่า ความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในลักษณะต่างๆ เป็นระบบความเชื่อของมนุษย์ในสมัยตั้งแต่บุพกาลที่จำเป็นต้องสร้างสิ่งเหล่านี้ขึ้นมาไว้เป็นที่ยึดเหนี่ยว เพราะความเกรงกลัวต่อปรากฏการณ์ที่ไม่อาจอธิบายหรือทำความเข้าใจได้ โดยเชื่อว่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์คือพลังอำนาจลึกลับที่คอยควบคุมทั้งมนุษย์และธรรมชาติไว้ การสยบยอมต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์จึงเป็นหนทางรอดพ้นจากหายนะพร้อมๆ กับอาจทำให้ประสบ กับสัมฤทธิ์ผลในสิ่งที่มุ่งหวัง โลกศักดิ์สิทธิ์จากมุมมองปัจจุบันจึงเป็นโลกแห่งความไร้เหตุ ผลของสังคมมนุษย์ยุคบุพกาลที่ดำรงอยู่ก่อนยุคศาสนา

นอกจากนี้ ยังมีนักวิชาการคนสำคัญ คือ นาธาน เซอเดอบลอม (Nathan Soderblom) นักวิชาการด้านศาสนาชาวสวีเดนได้ให้ความสนใจศึกษาเรื่องความสูงส่ง (Holiness) และความศักดิ์สิทธิ์ (Sacredness) ว่าเป็นใจความสำคัญและองค์ประกอบที่สำคัญของศาสนา ซึ่งหากขาดสิ่งทั้งสองนั้นไปก็จะเป็นโลกของศาสนา แต่จะกลายเป็นโลกของโลกียชน (Profane)

รู돌์ฟ ออตโต (Rudolf Otto) นักเทววิทยาชาวเยอรมันได้เขียนหนังสือชื่อเฮลิจ (Heilige) ขึ้นใน ค.ศ.1917 และได้มีการแปลเป็นภาษาอังกฤษชื่อ The Idea of the Holy ใน ค.ศ.1923 ซึ่งหนังสือเล่มนี้ได้กล่าวถึงประสบการณ์ทางศาสนาของเรา ว่าต้องพบสิ่งที่เรียกว่าลึกลับอันทรงอำนาจ (Numinous) อันหมายถึงสิ่งลึกลับที่จับต้องไม่ได้ ทรงมหิทธานุภาพ ทำให้ผู้ประสบเกิดทั้งความกลัวและความเคารพนับถือ และออตโตมีความเห็นว่าการที่เราจะรับรู้ สิ่งศักดิ์สิทธิ์และสูงส่งได้นั้นเราจะต้องใช้ความรู้สึกที่ผิดกับการรับรู้สิ่งอื่นๆ (สุริยา รัตนกุล, 2549)

ในขณะที่ แมกซ์ เชเลอร์ (Max Scheler) นักปรัชญาและจิตวิทยาชาวเยอรมัน ก็ย้ำถึง ความศักดิ์สิทธิ์ (sacredness) และความสูงส่ง (holy) ว่ามีความสำคัญเมื่อเรากล่าวถึงเรื่องศาสนา เชเลอร์ มีความเห็นว่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์สูงส่งไม่อาจจับต้องได้โดยประสบการณ์ของคนธรรมดา

ในทัศนะของ Emile Durkheim (1915) นักสังคมวิทยาชาวฝรั่งเศสที่สนใจด้านศาสนามองว่า แก่นสารของศาสนา คือ การแบ่งโลกออกเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ (Sacred) และสิ่งธรรมดาสามัญ

(Profane) และ “ความศักดิ์สิทธิ์” (Sacred) เป็นคุณลักษณะที่สำคัญของศาสนา Durkheim ได้ให้นิยามของ “ความศักดิ์สิทธิ์” ว่าหมายถึง สิ่งที่ไม่อาจจะฝ่าฝืนหรือล่วง ละเมิดได้ (inviolable) เป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ที่จะไปให้เหนือกว่านั้น (which is impossible to go beyond) เนื่องจากเป็นสิ่งที่สูงสุดอยู่แล้ว (ultimate) ที่แต่ละสังคมร่วมกันกำหนดและยอมรับ โดย เดอร์ไคม เห็นว่าความศักดิ์สิทธิ์และความสูงส่งที่มีในศาสนา เป็นเหตุให้คนกันสิ่งศักดิ์สิทธิ์ไว้ต่างหากไม่ให้ปะปนกับสิ่งอื่นในสังคม และด้วยเหตุที่สิ่งศักดิ์สิทธิ์ถูกกันออกไปโดยสังคม เดอร์ไคม จึงลงความเห็นว่าสังคมนั้นเองที่เป็นที่มาของสิ่งศักดิ์สิทธิ์

นอกจากนี้ เดอร์ไคม ได้อธิบายไว้ว่า ความศักดิ์สิทธิ์ (Sacred) เป็นที่มาของระบบความเชื่อจารีต บรรทัดฐานที่สังคมมองว่าถูกต้องและนำมาซึ่งการสร้าง ความสมานฉันท์ กลมเกลียว ประองดองภายในกลุ่ม (group solidarity) รวมทั้งการสร้างจิตสำนึกร่วม (collective conscious) สำหรับผู้ที่มีนับถือศาสนาเดียวกัน

ดังนั้นในสายตาของ เดอร์ไคม กระบวนการสร้างความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์แท้จริง คือกระบวนการสร้างอำนาจ “อธิปไตย” ที่ยั่งยืนคงทน เพื่อใช้เป็นสถาบันในการควบคุมกฎระเบียบ บรรทัดฐานของสังคมนั้นเอง (จุฑาพรรธ (จามจุรี) ผดุงชีวิต, 2551)

ความศักดิ์สิทธิ์ในโลกตะวันออก

สำหรับในวงวิชาการของไทย สุริยา รัตนกุล นักวิชาการด้านศาสนา แห่งวิทยาลัยศาสนศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ทำการศึกษาและวิจัยถึงความเชื่อในเรื่อง ความศักดิ์สิทธิ์ในสังคมไทยพบว่า สังคมไทยก็มีความเชื่อในเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์โดยเฉพาะในสังคมแบบชนเผ่า โดยจะใช้บรรทัดฐานความเชื่อในเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นสิ่งที่คอยยึดโยงและรักษาขนบธรรมเนียมของชนเผ่า โดยผ่านประเพณีและบทลงโทษ เช่น สังคมกะเหรี่ยงในจังหวัดเชียงใหม่ มีกฎของหมู่บ้านว่าการมีชู้เป็นความเลวร้ายที่ยากจะให้อภัยเพราะความเลวร้ายชนิดนี้ทำให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์โกรธเคือง ซึ่งหากผู้กระทำผิดไม่ได้รับการลงโทษ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ก็อาจลดบันดาลให้คนในหมู่บ้านได้รับอันตรายหรือประสบเคราะห์กรรม

แต่สิ่งหนึ่งที่น่าสนใจประการหนึ่ง ก็คือ ไม่มีผู้ใดสามารถตอบได้ว่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่คอยให้คุณให้โทษหรือลดบันดาลความเป็นไปต่างๆ ได้นั้น เป็นใคร หรืออะไรกันแน่ แม้แต่หมอผีในชนเผ่าต่างๆ อาจเป็นไปได้ว่าความเชื่อเรื่อง “ความศักดิ์สิทธิ์” และ “สิ่งศักดิ์สิทธิ์” นั้น มีมาตั้งแต่สมัยดึกดำบรรพ์

ก่อนที่มนุษย์จะรู้จักการมีศาสนา ก่อนที่มนุษย์จะรู้จักการเทพเจ้า เทวดา และผีชนิดต่างๆ สิ่งศักดิ์สิทธิ์จึงดูเหมือนจะเป็นสิ่งที่มีอำนาจลึกลับ น่าสะพรึงกลัว และให้คำจำกัดความไม่ได้

จากการเก็บข้อมูลการวิจัยเรื่อง การสื่อสารเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในสังคมไทย ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้รู้ และจากการรวบรวมหลักฐานข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ทำให้สามารถแบ่งเกณฑ์ความศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่ในสังคมไทยออกได้เป็น 2 ลักษณะใหญ่ คือ

1. ความศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดจากภายใน
2. ความศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดจากภายนอก

ความศักดิ์สิทธิ์อันเกิดจากปัจจัยภายใน และความศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดจากปัจจัยภายนอก สามารถอธิบายให้ชัดเจนได้ ดังนี้

1. ความศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดจากภายใน (Inside Sacred)

ความศักดิ์สิทธิ์จากภายในประกอบด้วย

- 1.1 ต้องควบคู่มากับศีลธรรม คุณธรรม และความดี
- 1.2 มีคุณค่าสูงทางจิตใจ
- 1.3 ความเคารพและยึดมั่นในคำสั่งสอนของครูบาอาจารย์
- 1.4 ต้องมาพร้อมความศรัทธา
- 1.5 เจตนาของการสร้าง

คุณลักษณะของความศักดิ์สิทธิ์ 5 ประการข้างต้น เป็นความศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดขึ้นจากการที่ผู้บูชาเป็นผู้กระทำให้เกิดความศักดิ์สิทธิ์ขึ้นภายในตัววัตถุที่ตนบูชาเอง ซึ่งความศักดิ์สิทธิ์ในลักษณะดังกล่าว เป็นความศักดิ์สิทธิ์ที่ผู้บูชาเรียกร่องเอาจากตนเอง โดยเชื่อว่าหากตนซึ่งเป็นผู้บูชานั้นประพฤติดี ปฏิบัติชอบ รักษาตนให้อยู่ในศีลธรรม หมั่นสวดมนต์เจริญภาวนา รักษาศีล พังงธรรม เจริญสติ ตั้งมั่นอยู่ในคุณธรรมความดี เทพเทวดา ทั้งหลายก็จะมารักษาและส่งผลให้วัตถุบูชาทั้งหลาย มีความศักดิ์สิทธิ์เนื่องจากมีเทวดาคู่ ซึ่งความศักดิ์สิทธิ์ในลักษณะดังกล่าวเป็นคติความเชื่อที่สืบทอดกันมาตั้งแต่ครั้งโบราณกาลและตกทอดความเชื่อมาสู่คนในยุคปัจจุบัน

ผู้ที่สืบทอดคติความเชื่อเกี่ยวกับความศักดิ์สิทธิ์ในลักษณะดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นคนที่ตั้งมั่นอยู่ในหลักของโลกุตรธรรมที่แสวงหาความหลุดพ้นและไม่ยึดติดกับสิ่งทั้งปวง ดังเช่นทศนะของพระธรรมปิฎก

(ป.อ. ปยุตโต) ที่กล่าวเกี่ยวกับความหมายของความศักดิ์สิทธิ์ ไว้ในหนังสือ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ เทวฤทธิ์ ปาฏิหาริย์ (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), 2538) ว่า

“ในพุทธศาสนา ความหมายของความศักดิ์สิทธิ์นั้นโน้มมาสู่ปัญญาและคุณธรรม... ความศักดิ์สิทธิ์ทั้งหมดมาสูงที่สุดที่ความบริสุทธิ์ปัญญาและคุณธรรม เราสร้างพระพุทธรูปขึ้นมา เป็นมนุษย์ธรรมดา นั่งงามสง่าด้วยธรรมะ ไม่ต้องแฝงฤทธิ์ สงบเย็น มีเมตตา ยิ้มแย้ม ให้คนมีความอ่อนใจ สบายใจ มีความสุข มีพระปัญญาคุณ มีพระวิสุทธิคุณ มหากรุณาธิคุณ”

ทัศนะที่ว่าความศักดิ์สิทธิ์เกิดจากภายในดังกล่าวยังพบในงานอื่นๆ ของพระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) ดังเช่นเนื้อหาตอนหนึ่ง เมื่อครั้งที่ท่านได้รับเชิญไปเป็นองค์ปาฐกในการแสดงปาฐกถาธรรมพิเศษ ณ พระอุโบสถวัดมหาธาตุ เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2538 ที่ได้รับการพิมพ์รวบรวมไว้ในหนังสือ สถานการณ์พระพุทธศาสนา กระแสไสยศาสตร์ (2539) ว่า

“ความเชื่อในของขลังสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต้องมากับคุณธรรมความดี ต้องเรียกร้อยศีลธรรม เวลานี้เป็นอย่างไร ไม่มีการเรียกร้อยศีลธรรม มีแต่เรียกร้อยโชคลาภ อย่างเดียว ต้องการโชคลาภ ก็เอาเงินไปเช่า/ซื้อ มา เป็นอันว่าแค่นี้ก็จะได้โชคลาภ ก็หมดเรื่องกัน ศีลธรรมไม่ต้องประพฤติ กลายเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ซื้อได้ด้วยเงิน แล้วแถมไม่มีคุณค่าทางศีล ธรรมจริยธรรม ตรงกันข้าม กับสมัยก่อนหมดเลย วิปริตผันแปรกันไป

“วัตถุมงคลเหล่านี้ สมัยก่อนเป็นของหายาก พร้อมกับพวงเอาคุณค่า อย่างสูงทางจิตใจไว้กับตัวด้วย แต่มาสมัยนี้ กลายเป็นของหาง่ายเกลื่อนกลาด มันตรงข้ามกับสมัยก่อน กว่าจะได้ที่แสนยาก ครูอาจารย์ท่านต้องเห็นว่าเราประพฤติดี และถึงโอกาสที่สมควรจะให้ นอกจากนั้นยังมีคุณค่าความหมายสำคัญอีก คือเป็นเครื่องผูกพันทางจิตใจ หนึ่ง ผูกพันผู้มีของดินนั้นไว้กับพระพุทธศาสนา ให้ระลึกถึงพระพุทธเจ้าและคำสอนของพระองค์ แต่ไม่แค่นั้น สอง เวลานั้นถึงพระที่อยู่ที่ตัวเองก็ระลึกถึงพระพุทธรูปที่ระลึกว่า พระองค์นี้หลวงพ่อบุชผายให้ นึกถึงพระอุปัชฌาย์อาจารย์และคำสั่งฝากของท่าน ต่อมาลูกศิษย์คนนี้ได้มีครอบครัว แกล้งมอบให้ลูกให้หลาน ลูกหลานเวลานึกถึงพระที่ห้อยคออยู่ก็นึกถึงพระพุทธเจ้าด้วย นึกถึงปู่ย่าตายายด้วย เป็นเครื่องผูกพันกับบรรพบุรุษของตน พร้อมทั้งน้ำใจและคุณธรรม ที่ท่านสอนมา ทั้งหมดนี้ไปด้วยกันหมดเลย

...ถ้าหากว่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของขลังเหล่านี้ยังเป็นเครื่องเรียกร้อยข้อกำหนดทางศีลธรรมอยู่ มันก็ยังมีคุณค่าทางพระพุทธศาสนาอยู่ นอกจากนั้นยังเป็นสื่อหรือโยงเรา เข้าสู่ธรรมะด้วย โดยเฉพาะเวลาที่ท่านให้ของดีและท่านถือเป็นโอกาสที่จะสั่งสอนธรรมะนั้น คนที่จะเอาของดีจะตั้งใจฟังธรรมที่ท่านสอนอย่างจริงจัง”

ในขณะที่ท่าน ว.วชิรเมธี (2552) ก็ได้กล่าวถึงประเด็นเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของเครื่องรางของขลังไว้ด้วยทัศนะใกล้เคียงกันว่า

“ขณะที่คนส่วนใหญ่พากันแสวงหาเครื่องรางของขลังและครูบาอาจารย์จากภายนอกมาเสริมสร้างความมั่นคงภายในจิตใจให้ตัวเอง พระพุทธศาสนากลับสอนให้แสวงหาความมั่นคงจากภายในของเราเอง เครื่องรางที่แท้ตามแบบฉบับของพระพุทธองค์ไม่ได้อยู่ภายนอก หากแต่อยู่ภายในใจของเราทุกคน พระองค์จึงตรัสว่า “อัตตา หิ อัตตโน นาโถ, โโก หิ นาโถ ปโร ลียา” ตนแลเป็นที่พึ่งของตน คนอื่นใครเล่าจะเป็นที่พึ่งได้”

นอกเหนือจากแนวคิดของพระนักวิชาการที่มาจากปากโลกุตรแล้ว ทางฝั่งปากของโลกโลกีย์ ยะ สม สุจิตรา (2557) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับเครื่องรางของขลังไว้ว่า

“การสร้างเครื่องรางของขลังก็เพื่อใช้เป็นสิ่งยึดเหนี่ยวทางใจ ของขลังจะคุ้มครองเฉพาะคนที่ปฏิบัติตนอยู่ในศีลในธรรม เมื่อสวมเครื่องรางของขลังจะมีสติคอยระวังความประพฤติตัวเอง และเมื่อทำบ่อยๆ เข้าก็กลายเป็นนิสัย ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงชีวิตไปในทางที่ดีขึ้น อีกทั้งกำลังสติที่สูงขึ้นก็ทำให้แคล้วคลาดเมื่อเกิดภัยอันตราย จะทำสิ่งใดก็ประสบความสำเร็จ”

ในขณะที่ รอบทิศ ไวยสุศรี (2554) นักวิชาการด้านศาสนา ก็ได้ออกมาให้ทัศนะเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์และความศักดิ์สิทธิ์อันเกิดจากจิตภายในของผู้บูชาว่า เดิมทีคนไทยให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดจากอำนาจพุทธคุณ การห้อยพระนั้นเป็นเพียงกุศโลบายให้ผู้ได้ระลึกถึงพุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณ และประพฤติตนอยู่ในศีลธรรม คุณงามความดีจากการประพฤติดีก็จะกลายเป็นเกราะคุ้มตัว ความเชื่อดังกล่าวยังสะท้อนผ่านคติที่คนไทยมักนิยมนำเอาสิ่งของของบิดามารดามาพกติดตัว เช่น ชายผ้าถุงของแม่ โดยถือว่าของนั้นเป็นของศักดิ์สิทธิ์ ทั้งนี้เพื่อระลึกถึงคำสั่งสอนของท่านเป็นเครื่องเตือนใจ พร้อมกันนี้ รอบทิศ ไวยสุศรี (2555) ก็ยังได้ต่อยอดแนวคิดที่เชื่อว่าความศักดิ์สิทธิ์เกิดขึ้นจากภายในของผู้บูชาด้วยว่า

“สิ่งที่มีผลต่อความศักดิ์สิทธิ์มากและพิจารณาได้ง่ายที่สุดก็คือ ตัวผู้ใช้อเอง ...ผู้ใช้อจะต้องเป็นคนอยู่ในศีลในธรรม หมั่นสวดมนต์ไหว้พระ ทำบุญสร้างกุศลอยู่เสมอ จิตของผู้ใช้จึงจะสะอาดบริสุทธิ์ สมบูรณ์ คือ มีเครื่องที่สมบูรณ์เพียงพอที่จะเปิดรับเอาพลังงานอันสะอาดบริสุทธิ์ศักดิ์สิทธิ์จากพระเครื่องหรือเครื่องรางของขลังเหล่านั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเต็มที่”

“สิ่งสำคัญที่ขาดไม่ได้ในการเกิดความศักดิ์สิทธิ์คือ ตัวผู้ใช้เอง เพราะต่อให้พระเครื่องหรือเครื่องรางที่สร้างมานั้นมีความศักดิ์สิทธิ์เพียงใด แต่ถ้าผู้ใช้ไม่มีบุญ ไม่มีกุศล เป็นผู้มีจิตเต็มเป็นด้วยกิเลส ทำตัวผิดศีลธรรมอยู่เป็นนิจแล้ว พระเครื่องหรือเครื่องของขลังเหล่านั้นก็ไม่อาจช่วยได้”

“พระเครื่องและเครื่องรางจะทำหน้าที่นั้นได้เต็มที่ก็ต่อเมื่อผู้ใช้ต้องมีจิตถึงพระ มีบุญกุศลในจิตอยู่เสมอ จึงจะช่วยให้สามารถจูนจิตของตนเข้ากับพลังความศักดิ์สิทธิ์ในพระเครื่องและเครื่องรางต่างๆ และนำพลังงานที่หลวงปู่ครูบาอาจารย์ปลุกเสกให้ขึ้นมาใช้ได้อย่างเต็มที่”

“ของที่เชื่อว่าศักดิ์สิทธิ์นั้น เมื่อหมั่นเอาของเหล่านั้นมาสวดมนต์ ไหว้พระบูชาทุกวัน ก็เท่ากับเป็นการปลุกเสกของชิ้นนั้นให้มีพลังงานความศักดิ์สิทธิ์มากยิ่งขึ้นทุกวันนั่นเอง”

แนวคิดเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดจากความบริสุทธิ์ที่เกิดจากภายในจิตของผู้บูชายังสะท้อนผ่านความคิดของกลุ่มตัวอย่างผู้บูชากุมารทองบางส่วนที่มีทัศนะเกี่ยวกับความศักดิ์สิทธิ์ของ วัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์ในลักษณะดังกล่าวแฝงอยู่ โดยกลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะไม่บนบานขอหรือหวังพึ่งพิงอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์จากวัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์แต่ในทางกลับกันกลับมุ่งที่จะปฏิบัติดีปฏิบัติชอบหรือที่เรียกกันว่า “สร้างบารมี” ด้วยการหมั่นทำบุญ รักษาศีล สวดมนต์ นั่งสมาธิ เจริญสติภาวนา และอุทิศบุญกุศลที่ตนได้ทำให้กับกุมารทองที่ตนเลี้ยง/บูชาอยู่ โดยเชื่อว่าบุญกุศลเหล่านี้จะเป็นตัวเสริมให้กุมารทองมีบารมีและอิทธิฤทธิ์เพิ่มมากขึ้น

2. ความศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดจากภายนอก (Outside Sacred)

2.1. บุคคลและวิญญูณศักดิ์สิทธิ์ หรือ ความศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดจากบุคคล

ในโลกศักดิ์สิทธิ์นั้น บุคคลศักดิ์สิทธิ์ถือได้ว่าเป็นแกนกลางของระบบความเชื่อนี้ ไม่เพียงแต่บุคคลศักดิ์สิทธิ์จะได้แสดงวัตรปฏิบัติสอดคล้องความเชื่อของกลุ่มคน หากแต่ยังสืบทอด และผลิตซ้ำความเชื่อดังกล่าวไว้อย่างมั่นคงอีกด้วย วัตรปฏิบัติของบุคคลศักดิ์สิทธิ์มักถูก สร้างภาพให้เป็นผู้สันโดษ มัคน้อย ปลีกวิเวก อุทิศชีวิตให้กับสาธารณะ ล่วงรู้เหตุการณ์อดีต และหยั่งรู้อนาคตได้ ประการสำคัญของบุคคลเหล่านี้ คือ มักดำเนินชีวิตอยู่ภายใต้ครรลองของ วิถีนักบวชที่เคร่งในทางโลกุตระ (แม้ไม่ได้เป็นนักบวชในศาสนาใดศาสนาหนึ่งอย่างเป็นทางการ ก็ตาม)

กล่าวคือ หากเป็นชาวพุทธก็ต้องครองศีล 8 หากเป็นมุสลิมก็มักอยู่ในสถานะของโตะฮิหม่าม และหากเป็นพราหมณ์ก็เป็นพราหมณ์ที่เคร่งต่อวิถีแห่งพราหมณ์ คือ การไม่กินเนื้อ ครองกายอยู่ในอารมณ์ของลัทธิ พรำทองคัมภีร์ และประกอบพิธีกรรมอยู่เป็นนิตย์ บุคคลศักดิ์สิทธิ์จะมีพลังอำนาจ

พิเศษติดต่อกับพลังอำนาจเหนือธรรมชาติได้ด้วยพิธีกรรม และสามารถนำพลังอำนาจเหล่านั้นมาใช้ในการกำจัดปดเป่าบรรดาทุกข์ของหมู่คนได้ ดังเช่น ปกป้องเภทภัย ช่วยให้หายจากความเจ็บป่วย ผ่านเคราะห์กรรมด้านร้าย ประสบกับโชคลาภ เป็นต้น

ประการสำคัญ บุคคลศักดิ์สิทธิ์สามารถที่จะประดิษฐ์สร้างวัตถุ / สิ่งของศักดิ์สิทธิ์ขึ้นได้ด้วยเวทมนตร์คาถาและการประกอบพิธีกรรมของตน ส่วนวิญญาณศักดิ์สิทธิ์ได้มีความคาบเกี่ยวกับบุคคลศักดิ์สิทธิ์อยู่ค่อนข้างสูง เพราะในวิถีของสังคม “พุทธศาสนาแบบชาวบ้าน” นั้น มีความเชื่อเกี่ยวกับโลกหลังความตายของผู้คนว่าภายหลังที่ร่างกายแตกดับลง จิตวิญญาณของร่างก็จะละไปดำรงอยู่ในอีกมิติหนึ่งนอกโลกปกติ หากจิตวิญญาณดังกล่าวยังมีพันธะอยู่กับกลุ่มคนที่สัมพันธ์ก่อนตาย ก็จะมาวนเวียนปรากฏรูปเงาให้เห็นตามเค้าของร่างกายเดิม กรณีของบุคคลศักดิ์สิทธิ์บางรายแม้จะเสียชีวิตไปแล้ว แต่ดวงวิญญาณก็ยังมาแผ่ระว่างปกปักรักษาผองภัยให้กับลูกหลานหรือผู้ที่บูชานับถือตนอยู่ในวิถีความเชื่อนี้จึงก่อสำนึกในการรับรู้ร่วมกันว่า ทุกแห่งหนในโลกปกติล้วนเป็นที่สถิตอยู่ของผีหรือวิญญาณ ดังเช่น ป่า เขา ถ้ำ แอ่งน้ำ ลำคลอง ต้นไม้ ฯลฯ

งานวิจัยของ ฉลาดชาย รมิตานนท์ (2527) เรื่อง “ผีเจ้านาย” ได้แบ่งวิญญาณลำดับชั้นของโลกวิญญาณ โดยวิญญาณเหล่านี้จะถูกแบ่งลำดับชั้นตามบรรทัดฐานของโลกปกติ ดังเช่น หากเป็นผีดีมีอำนาจให้คุณให้โทษก็จะจัดเป็นกลุ่มเทพ เทวดา อารักษ์ ทวด (ทวดเป็นผีบรรพบุรุษที่ถูกยกย่องสถานะให้เทียบเท่าเทวดา) หากไม่เป็นคุณกับหมู่คนก็จะจัดให้เป็นผีร้ายผีเลว เป็นพวกผีสัมภเวสีเปรต เหล่าวิญญาณทั้งสองแบบนี้ หากมีพลังอำนาจพอก็สามารถสำแดงรูปข้ามไปข้ามมาระหว่างโลกวิญญาณกับโลกปกติได้ ในบางกรณี วิญญาณศักดิ์สิทธิ์อาจต้องใช้บุคคลศักดิ์สิทธิ์เป็นสื่อกลางแสดงถึงการดำรงอยู่หรือแสดงถึงพลังอำนาจ ดังเช่น การสิงวิญญาณ เข้าสู่ร่างทรง เป็นต้น แต่ในบางกรณี วิญญาณศักดิ์สิทธิ์อาจจะไปสถิตอยู่ในวัตถุศักดิ์สิทธิ์ เช่น การเข้าสิงสถิตในรูปเหมือนของตนเองหรือรูปปั้นที่จำลองร่างของสัตว์ที่มีพลังอำนาจ เช่น ช้าง เสือ จระเข้ งูจงอาง เป็นต้น บุคคลศักดิ์สิทธิ์มักเป็นต้นธารของเหล่าวิญญาณศักดิ์สิทธิ์ด้วยเสมอ โดยภายหลังที่ได้ละร่างกายไปแล้ว ก็จะถูกนำไปผลิตซ้ำผ่านเรื่องเล่าหรือตำนาน ซึ่งจะมียุคสำคัญที่แสดงถึงระบบคุณค่าของชุมชนผู้เป็นเจ้าของตำนานนั้นๆ

บุคคลศักดิ์สิทธิ์ในโลกของศาสนา (Secular World) นั่นก็คือ พระสงฆ์ เพราะพระสงฆ์ คือสัญลักษณ์ของไตรสรณคม อันประกอบไปด้วย พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ อันเป็นที่เคารพสักการะสูงสุดของชาวพุทธ พระสงฆ์ยังเป็นผู้ทรงไว้ซึ่งศีลบริสุทธิ์อันยากที่ปุถุชนทั่วไปจะปฏิบัติได้ จึง

เท่ากับว่าพระสงฆ์เป็นตัวแทนของความสูงส่ง (holy) และความบริสุทธิ์ (pure) ปราศจากมลทิน อันเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของความศักดิ์สิทธิ์ในปรัชญาแนวคิดแบบตะวันตก (สุริยา รัตนกุล, 2555) ซึ่งแนวคิดดังกล่าวก็สอดคล้องกับปรัชญาความคิดแบบไทยๆ ที่ให้ความสำคัญกับศีลวัตรปฏิบัติที่เคร่งครัดและงดงามของพระสงฆ์ในพุทธศาสนา ดังที่ รอบทิศ ไวยสุศรี (2555) กล่าวไว้ว่า

“การปลุกเสกที่ดีที่สุดคือการอธิษฐานจิตปลุกเสกด้วยบุญฤทธิ์ เพราะผู้ที่ทำได้ต้องมีศีลสมาธิ ปัญญาบริสุทธิ์ในระดับค่อนข้างสูง มีเจตนาการสร้างบริสุทธิ์ ไม่แอบแฝงผลประโยชน์ส่วนตน จึงจะสามารถอาราธนาพลังงานบุญบารมีแห่งพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ และเทพพรหมทั้งหลาย มาช่วยปลุกเสกให้เกิดความศักดิ์สิทธิ์ได้ ซึ่งหากทำได้แล้ว พระเครื่อง หรือเครื่องรางนั้นจะมีความศักดิ์สิทธิ์สูงสุดและไม่มีวันเสื่อม เพราะพลังงานของพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นพลังงานสูงสุดในสามแดนโลกธาตุ และบริสุทธิ์ที่สุด ปราศจากกิเลส อวิชชาแห่งความเสื่อมทั้งปวง ดังนั้น หากจะเลือกใช้พระเครื่องหรือเครื่องรางสักชิ้น จึงต้องพิจารณาจากหลวงปู่ครูบาอาจารย์ผู้ปลุกเสกนั้นว่ามีคาถาอาคม อิทธิฤทธิ์ และบุญฤทธิ์ มากเพียงใด ซึ่งอาจสังเกตได้จากจริยวัตรของท่านว่าเป็นผู้สงบเย็น หน้าตาผิวพรรณแจ่มใส สอนธรรมะได้ลึกซึ้ง”

นอกจากบุคคลศักดิ์สิทธิ์ในโลกของศาสนา (Sacred World) ยังมีบุคคลศักดิ์สิทธิ์ในโลกของฆราวาส (Secular World) ที่ขับเคลื่อนด้วยพลังเศรษฐกิจที่เข้าไปกำหนดทิศทางความเข้าใจในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ ฆราวาส ในที่นี้จึงหมายถึงอาจารย์สายฆราวาส เป็นผู้ที่มีความสามารถพิเศษเหนือคนธรรมดาโดยทั่วไปเนื่องจากได้ศึกษาและมีความรู้ในเรื่องเลขยันต์ เวทย์มนต์คาถา และศาสตร์เกี่ยวกับเครื่องรางของขลังต่างๆ ซึ่งโดยส่วนใหญ่มักต้องเคยปฏิบัติธรรมหรือบวชเรียนในพระพุทธศาสนา หรือมีเช่นนั้นก็ต้องเคยศึกษาศาสตร์ทางด้านนี้กับอาจารย์ที่เป็นพระสงฆ์มาก่อน

2.2 วัตถุประสงค์ของศักดิ์สิทธิ์

ความเชื่อต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในลักษณะที่เป็นวัตถุหรือสิ่งของนี้ จะถูกนิยามว่าต้องเป็นของที่ยากไม่มีอยู่ในธรรมชาติทั่วไป เสี่ยงอันตรายในการได้มา ผู้มีบุญบารมีเท่านั้นที่จะได้ครอบครองสิ่งเหล่านี้ มักจะถูกตั้งชื่อเรียกให้มียศสำคัญต่อ “คุณสมบัติ” ในการคุ้มครอง ปกป้อง บำบัด และเสริมอำนาจบารมีของผู้เป็นเจ้าของ ซึ่งอาจจะได้มาจากธรรมชาติหรือประดิษฐ์ขึ้นเองโดยบุคคลศักดิ์สิทธิ์ก็ได้ โดยทั่วไปแล้ว วัตถุประสงค์ที่ได้อาจมาจากธรรมชาติจะถูกเชื่อว่ามีคุณสมบัติพิเศษอยู่ในตัว แต่วัตถุที่ประดิษฐ์ขึ้นโดยบุคคลต้องไปผ่านกระบวนการ “พิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์” อีกขั้นตอนหนึ่ง ดังเช่น การนำไปผ่านสวดอัญตติของพิธีการบวชภิกษุในอุโบสถ หรือผ่านพิธีพุทธาภิเษกเฉพาะ หรือการสวดในพิธีกรรม “วันเมาลิด” ของศาสนาอิสลาม เป็นต้น วัตถุประสงค์ที่ตามธรรมชาติได้แก่ น้ำ หิน ดิน แร่

สัตว์หรืออวัยวะบางส่วนของสัตว์หรือคน ต้นพืชหรือบางส่วนของพืช ส่วนวัตถุศักดิ์สิทธิ์จากการประดิษฐ์ขึ้นเอง จะอ้างอิงส่วนประกอบจากมวลสาร ของวัตถุศักดิ์สิทธิ์ตามธรรมชาติมาผนวกกับพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งได้แก่ ผ้ายันต์ พิสมร ลูกแก้ว พระเครื่อง รูปปั้น รูปแกะสลัก ปลัดขิก ฯลฯ วัตถุศักดิ์สิทธิ์จะมีอำนาจไปในทางด้านการปกป้อง ค้ำภัย เสริมบารมีอำนาจผู้ครอบครอง

ความศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดจากวัตถุ ซึ่งวัตถุที่ถูกมองว่าศักดิ์สิทธิ์มักจะเป็นวัตถุหรือสิ่งของที่มีลักษณะแปลกบางประการที่อาจเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น เหล็กไหล คดของทนต์สิทธิ์ ต่างๆ หรืออาจเป็นวัตถุที่ถูกกำหนดให้มีความศักดิ์สิทธิ์เนื่องจากเป็นสัญลักษณ์ที่ชี้แทน หรือระลึกถึงพระเจ้า เทพเจ้า หรือศาสดา เช่น พระพุทธรูป พระเครื่อง พระบูชา ฯลฯ

นอกจากนี้ยังมีวัตถุบางประเภทที่โดยตัวของมันเองไม่ได้มีความพิเศษแต่อย่างใด แต่เมื่อถูกนำมาใช้ในพิธีกรรมทางศาสนา วัตถุเหล่านี้ก็จะถูกแปลงสถานะให้มีคุณค่าจนบางครั้งถึงขั้นมีความศักดิ์สิทธิ์ในตัวของมันเอง เช่น ชี้อุป น้ำตาเทียน สายสิญจน์ ดิน-ทราย ภายในปราสาท เศษดอกไม้บายศรี อาหารคาวหวาน ผลไม้ที่ใช้ในการเซ่นสรวงบูชาเทพเทวดา ฯลฯ เป็นความศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดจากการถูกใช้อยู่ในโลกของศาสนาหรือเรียกได้ว่าได้ผ่าน กระบวนการทำให้ศักดิ์สิทธิ์ (sacredization) นั่นเอง ซึ่งสามารถจำแนกประเภทของวัตถุ/ สิ่งของศักดิ์สิทธิ์ ได้ดังนี้

2.2.1 มวลสาร

วัตถุประเภทมวลสารที่ใช้สำหรับการนำมาสร้างกุมารทองนับเป็นปัจจัยหลักสำคัญที่ผู้เลี้ยงหรือผู้บูชาคำนึงถึงทุกครั้งในการเลือกเช่าหรือบูชากุมารทอง เนื่องจากผู้บูชาเชื่อว่ามีมวลสารที่ดีจะนำมาซึ่งความเข้มแข็งและความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารด้วย ซึ่งในปัจจุบันมวลสารที่ใช้ในการสร้างกุมารทองนั้นสามารถแบ่งได้เป็น 4 ประเภทใหญ่ๆ คือ

ก) ของทนต์สิทธิ์ ซึ่งเป็นวัตถุที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ จัดเป็นวัตถุที่มีความศักดิ์สิทธิ์ในตัว

ข) มวลสารอาถรรพณ์ เช่น ดินเจ็ดป่าช้า ผงเถ้ากระดูก ไม้จิ้มฟัน ตะปูโลง โกรฐบรรจุกะดุก เส้นผมคนตาย ฯลฯ ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้ถูกเชื่อว่ามีจิตหรือวิญญาณ บางประการของเจ้าของติดตามมาด้วย

ค) มวลสารมงคล เช่น ชี้อุป น้ำตาเทียน กลีบดอกไม้ที่ผ่านพิธีปลุกเสกต่างๆ ดิน-ทรายที่อยู่ภายในปราสาท สายสิญจน์ พระพุทธรูปหรือพระเครื่องเก่าที่นำมาบดเป็นผง รวมไปถึงข้าวของเครื่องใช้และสิ่งที่ครูบาอาจารย์ได้ใช้ติดตัวตลอดเวลา เช่น ขานหมาก เศษจีวร เป็นต้น

ง) มวลสารตามธรรมชาติ เช่น ดิน 7 ท้า ดินกลางตลาด ไคลเสมา ว่านยา
ไม้ตายพราย กระดุกสัตว์ เขี้ยวสัตว์ หิน อัญมณี เป็นต้น

จ) มวลสารที่ให้คุณเฉพาะทาง เช่น ลูกเต๋าจากบ่อน-ให้คุณด้านการพนัน
เป็นต้น

ฉ) วัสดุสังเคราะห์ต่างๆ เช่น เรซิน ปูนพลาสติก โลหะต่างๆ ยาง พลาสติก
เป็นต้น

แนวคิดเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดจากมวลสาร เป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะในวัฒนธรรมความเชื่อแบบไทยที่ผูกพันอยู่กับเครื่องรางของขลัง ของมงคลต่างๆ โดยแนวคิดที่สะท้อนความเชื่อในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของมวลสารนั้น มักปรากฏให้เห็นเสมอในการสร้างพระเครื่อง พระบูชา รวมไปถึงเครื่องรางของขลัง ประเภทต่างๆ ดังที่ รอบทิศ ไวยสุศรี (2555) ได้แสดงทัศนะต่อประเด็นดังกล่าวไว้ว่า

“หากอยากได้ของดี ก็ต้องพิจารณาตุมวลสารที่นำมาใช้ในการสร้างพระเครื่อง หรือเครื่องรางของขลังนั้นด้วยว่าสร้างมาจากอะไรบ้าง หากเป็นมวลสารที่ผ่านการปลุกเสกหรือเกี่ยวเนื่องกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เช่น ผงพระสมเด็จวัดระฆังเก่า ก้านขนวนหล่อพระกริ่งวัดดั่ง กระเบื้องหลังคาโบสถ์ ขานหมาก จีวรของหลวงปู่ครูบาที่เก่งกล้า หรือเป็นมวลสารที่มีความศักดิ์สิทธิ์ในตัวเองตามธรรมชาติ เช่น เหล็กไหล พรอท คุดต่างๆ งาช้าง ฯลฯ ก็จะมีส่วนช่วยให้ เกิดความเชื่อมั่นได้มากขึ้นว่าพระเครื่องหรือเครื่องรางนั้นน่าจะมี ความ ศักดิ์สิทธิ์แน่นอน เพราะมวลสารมีความศักดิ์สิทธิ์ในตัวอยู่แล้ว”

CHULALONGKORN UNIVERSITY

2.2.2 ดวงจิต

ความศักดิ์สิทธิ์ของวัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์ ที่ทั้งผู้สร้างและผู้บูชาวัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์ต่างให้ความสำคัญนั้นก็คือ “ดวงจิต” ที่บรรจุอยู่ในวัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งดวงจิตในนี้ได้ถูกแบ่งเป็นประเภทต่างๆ ได้แก่

ก) ดวงจิตพราย

ดวงจิตพราย หมายถึง ดวงจิตของสัมภเวสี หรือ “ผี” โดยทั่วไป ซึ่งผู้สร้างหรือผู้ปลุกเสก โดยส่วนใหญ่จะทำให้เข้าใจว่าดวงจิตที่เรียกหรือเชิญมาสถิตในวัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์นั้นเป็นดวงจิตของคนที่ยาก่อนสิ้นอายุขัย หรืออาจเป็นเด็กที่ถูกทำแท้ง หรือไม่เช่นนั้นก็เป็นดวงจิตของคนโตโดยทั่วไปที่ต้องการสร้างบุญก่อนจะถึงวาระไปเกิด บรรดาเกจิอาจารย์ผู้สร้างวัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์ทั้งสายพระและสายฆราวาสได้กระทำการเรียกหรือเชิญดวงจิตเหล่านี้ให้มาอยู่ในองค์กุมารเพื่อ

ช่วยเหลือมนุษย์ ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการเพิ่มบุญและสร้างบารมีก่อนที่ดวงจิตนั้นจะถึงเวลาไปเกิด ซึ่งในบรรดาผู้ที่บูชาวัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์ จะมีความเชื่อว่าดวงจิตพรายจะสามารถถลันดาลและช่วยเหลือให้เห็นผลได้รวดเร็วกว่าวัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์ประเภทอื่น เนื่องจากมีสถานะเป็นผี ดวงจิตจึงมีความแรงและต้องการของเช่นไหว้เป็นสำคัญ

ข) ดวงจิตเทพ

ดวงจิตเทพ หมายถึง ดวงจิตของเทพหรือเทวดา โดยผู้สร้างวัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์ จะทำพิธีอัญเชิญดวงจิตของเทพที่ต้องการสร้างบุญ เพิ่มบารมี ให้มาสถิตในวัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์ แล้วบรรจुพระเวทย์ลงไปในวัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์ วัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งวัตถุ /สิ่งของศักดิ์สิทธิ์ประเภทนี้มีสถานะสูงกว่าวัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์พราย วัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์ในลักษณะนี้จะไม่ค่อยปรารถนาเครื่องเช่นเพราะอยู่ในสภาวะอิมทิพย์ ดังนั้นการบูชาจึงเน้นไปทางด้านของการทำบุญ สวดมนต์ สร้างกุศลในลักษณะต่างๆ และอุทิศบุญกุศลเหล่านั้นไปให้ ผู้บูชาบางคนจะไม่ตั้งเครื่องควาให้กับวัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์ จะตั้งเพียงผลไม้ ขนม และน้ำให้เท่านั้นเพราะถือว่าเทพเทวดาไม่เสพอาหารควา นอกจากนี้ผู้บูชายังเชื่อว่าหากจะขอให้วัตถุ/ สิ่งของศักดิ์สิทธิ์ ช่วยในเรื่องใดเรื่องนั้นต้องไม่ผิดศีลและไม่ผิดทำนองคลองธรรม อีกทั้งความสมฤทธิ์ผลอาจเกิดขึ้นช้ากว่าวัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์ เนื่องจากวัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์ จะช่วยตามแรงบุญของผู้ร้องขอด้วย

ค) ดวงจิตทิพย์

ดวงจิตทิพย์ หมายถึง ดวงจิตที่บังเกิดหรืออุบัติขึ้นด้วยบารมีและสมาธิจิตของผู้ปลุกเสก อันเกิดจากอำนาจสังข์ของการทำบุญ ผู้ที่จะทำการสร้างและปลุกเสกวัตถุ /สิ่งของศักดิ์สิทธิ์นี้ได้ และก่อเกิดความศักดิ์สิทธิ์เพียบพร้อมด้วยบุญฤทธิ์และปาฏิหาริย์ บุคคลผู้นั้นต้องบำเพ็ญมายาวนานถึงพร้อมด้วยศีล เป็นผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบสั่งสมบุญ และต้องผ่านการฝึกฝนอบรมจิตทั้งสมณะและวิปัสสนา จนสามารถนำจิตเข้าสู่สมาธิตาม แนวทางแห่งพระพุทธศาสนาทั้ง 3 ชั้น คือ ขณิกะสมาธิ อุปจาระสมาธิ และอัปนาสมาธิ จนสภาวะจิตเข้าถึงระหว่างฌานปลละฌาน ปฏิบัติซ้ำของในสมาธิทั้ง 3 ระดับจนชำนาญ สามารถเข้าออกสมาธิได้ตลอดเวลา ทั้งอนุโลม ปฏิโลม หากสมาธิจิตยังไม่ถึงหรือถึงแล้วแต่ไม่ชำนาญ หรือชำนาญแล้วแต่อำนาจแห่งบุญทานการกุศลหรือบุญบารมียังไม่เพียงพอ ก็ไม่สามารถปลุกเสกวัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์ ได้ (คม ไตรเวทย์, 2557) วัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์ทิพย์จึงเกิดจาก อำนาจพลังจิต และสมาธิของ ผู้ปลุกเสกที่สมาธิเพ่งสมาธิจนอุบัติขึ้นมาเป็นดวงทิพย์ และอัญเชิญดวงทิพย์นั้น มาประจุลงในวัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์ ดังนั้นวัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์ นี้จึงถูกทำให้เข้าใจได้ ว่ามีสถานะสูงกว่าวัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์พรายและวัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์เทพ เพราะมีสภาวะเป็นทิพย์ คือ มีความบริสุทธิ์ (pure) เหนือกว่าวัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์ทั้งปวง

2.3 พิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์

พิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์จะเป็นที่ประชุมกันของบรรดาสัญลักษณ์ต่างๆ ซึ่งเชื่อมโยงอยู่กับระบบความหมายในโลกศักดิ์สิทธิ์โดยเฉพาะ ซึ่งปรากฏให้เห็นทั้งในโลกความเชื่อทางไสยศาสตร์และโลกความเชื่อทางศาสนา สัญลักษณ์ที่บรรจุไว้เป็นที่เข้าใจและยอมรับร่วมกันของผู้ร่วมประสบการณ์ในพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์จึงเป็นการประกอบขึ้นของ “บรรดา” สิ่งศักดิ์สิทธิ์หน่วยย่อยๆ จำนวนมาก ซึ่งนอกจากจะมีประธานหลักของพิธีกรรมซึ่งอยู่ที่บุคคลศักดิ์สิทธิ์ (ข้อ 2.1) และวัตถุหรือสิ่งของศักดิ์สิทธิ์ (ข้อ 2.2) แล้ว องค์ประกอบของพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ยังมี “องค์” ของโลกศักดิ์สิทธิ์ที่พออนุมานได้ดังนี้

2.3.1 เวลาศักดิ์สิทธิ์

เวลาศักดิ์สิทธิ์ หมายถึง ฤกษ์ยามอันเป็นมงคลสำหรับพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งจะถูกกำหนดจากผู้ประกอบพิธีกรรมหรือจากคัมภีร์ทางโหราศาสตร์ ในสังคมไทยถือว่า คัมภีร์ “พรหมชาติ” เป็นตัวบทที่ถูกยึดถือกันแพร่หลายที่สุด กำหนดการของฤกษ์ยามจะนัดหมายวันเวลาของพิธีกรรมแก่บรรดาผู้ที่มีศรัทธาร่วมให้รับรู้ ฤกษ์ยามเชื่อมโยงกับศาสตร์โบราณแขนงหนึ่งซึ่งเรียกกันว่า “โหราศาสตร์” ซึ่งกลุ่มคนในโลกศักดิ์สิทธิ์เชื่อกันว่า วิถีแห่งเวลาสำหรับประกอบกิจกรรมอันสำคัญนั้น จะส่งผลให้บุคคลผู้ประกอบพิธีบรรลุถึงเป้าหมายโดยสัมฤทธิ์ผล การประกอบกิจที่ผิดตำราจะนำมาซึ่งความวิบัติแก่ผู้ฝ่าฝืน แม้ในวิถีประจำวันปกติผู้ที่ยึดมั่นต่อฤกษ์ยามก็จะนำมาปฏิบัติ ดังเช่น “ยามอุบากอง” ซึ่งถูกนำมาใช้ในการเดินทางไปทำกิจธุระ ซึ่งเชื่อกันว่าหากยึดถือเป็นแนวปฏิบัติจะคลาดแคล้วและประสบผลสำเร็จในกิจธุระต่างๆ ในทางกลับกันหากฝ่าฝืนวันเวลาที่ระบุห้ามเอาไว้ก็จะประสบกับสิ่งเลวร้าย ทั้งนี้ สามารถแบ่งประเภทของเวลาที่มีผลต่อความศักดิ์สิทธิ์ของ วัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์ ออกได้เป็น

2.3.1.1 ระยะเวลาในการปลุกเสก

กลุ่มผู้บูชาวัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์ เชื่อว่า ระยะเวลาที่ใช้ในการปลุกเสกมีผลต่ออิทธิฤทธิ์หรือความศักดิ์สิทธิ์ของวัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์ ตัวอย่างเช่น หากใช้เวลาในการปลุกเสกนานก็จะมีผลทำให้วัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์นั้นมีอิทธิฤทธิ์หรือความศักดิ์สิทธิ์มากหรือเหนือกว่าวัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์ที่ใช้เวลาในการปลุกเสกช่วงสั้นๆ หรือใช้เวลาจำกัดในการปลุกเสก

2.3.1.2 ระยะเวลาที่ใช้ในการประจําอาคม

นอกเหนือจากระยะเวลาที่ใช้ในการปลุกเสกวัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์แล้ว ผู้บูชาวัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์บางกลุ่มยังมีความเชื่อว่าเมื่อผ่านพิธีกรรมการปลุกเสกเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ผู้ปลูกเสกยังต้องนำวัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์ที่ปลูกเสกเป็นที่เรียบร้อยแล้วมาทำการบริการภรรมาคาถาหรือประจุอาคมต่างๆ ลงไปในตัววัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์ ให้ครบต้องตามตำรับวิชา ซึ่งจะใช้เวลาอย่างน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับสายวิชาและความพอใจของผู้ปลูกเสก ทั้งนี้เพื่อให้วัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์ นั้นมีฤทธิ์มากยิ่งขึ้น และสามารถช่วยเหลือและดลบันดาลสิ่งต่างๆ ได้ตามที่ผู้บูชาร้องขอ

2.3.1.3 ช่วงเวลาที่ได้มวลสาร

ในที่นี้หมายถึงช่วงเวลาที่ได้รับหรือได้พบมวลสารที่จะนำมาใช้ในการปลูกเสกวัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์ หรืออาจหมายถึงมวลสารที่จะนำมาใช้สร้างวัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์นั้นต้องใช้มวลสารที่มีช่วงเวลาเฉพาะเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งช่วงเวลาดังกล่าวถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อความศักดิ์สิทธิ์ของวัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์ เช่น หากจะให้ต้องการทำกุมารทองตามตำราโบราณแล้ว หากเด็กทารกที่จะนำมาทำหรือปลูกเสกเป็นกุมารทองหากต้องการให้มีอิทธิฤทธิ์เข้มขลังนั้นต้องใช้ซากหรือศพของเด็กชายที่ตายวันเสาร์เหววันอังคาร หรือแม่ในตำรับการสร้างกุมารทองของขุนแผน ขุนแผนก็ยังต้องใช้บุตรชายคนหัวปี (บุตรชายคนโตที่เกิดกับนางบัวคลี่) เป็นต้น

โดยส่วนใหญ่ผู้ที่ให้ความสำคัญกับช่วงเวลาในลักษณะดังกล่าวมักจะเป็นกลุ่มผู้สร้างและผู้ปลูกเสกกุมารทอง ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความรู้ในศาสตร์แขนงวิชาที่ว่าด้วยการสร้างวัตถุมงคลและวัตถุมงคลอาถรรพ์ จะมีกลุ่มผู้เลี้ยงบ้างบางกลุ่มที่มีความรู้ในเรื่องดังกล่าวก็จะให้ความสำคัญในเรื่องนี้เช่นกัน

2.3.1.4 ฤกษ์ยามที่ใช้ในพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์

คนไทยแต่ครั้งโบราณมีความเชื่อในเรื่องฤกษ์ยาม โดยความเชื่อดังกล่าวสะท้อนผ่านพิธีกรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีที่ถือปฏิบัติกันมาอย่างยาวนาน ดังจะเห็นได้ว่าการกำหนดฤกษ์ยามต่างๆ นั้นสอดแทรกอยู่ในวิถีการดำเนินชีวิตของคนไทยตั้งแต่เกิดจนตาย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเวลาตักฝักของเด็กแรกคลอด การกำหนดฤกษ์แต่งงาน การกำหนดฤกษ์บวช ตลอดไปจนถึงพิธีศพ สิ่งเหล่านี้ล้วนผูกพันอยู่กับฤกษ์ยามทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเป็นพิธีมงคล การกำหนดฤกษ์ยามเพื่อเพิ่มสิริมงคลยิ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่ขาดไม่ได้ ซึ่งในพิธีกรรมการปลูกเสกหรือสร้างพระเครื่องและเครื่องรางของขลังนั้น การกำหนดหรือหาฤกษ์ที่เป็นมงคลนั้นถือเป็นสิ่งจำเป็นที่ขาดไม่ได้ ดังที่รอบทิศ ไวยสุศรี (2555) ได้กล่าวถึงความสำคัญของฤกษ์ยามไว้ว่า

“พิธีการปลูกเสกสร้างพระเครื่องและเครื่องรางของขลังนั้น จะต้องมีการกำหนดฤกษ์ยามเป็นอย่างดี เพื่อให้เกิดความศักดิ์สิทธิ์เข้มขลังที่สุด ถ้าเป็นฤกษ์ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12 พระจันทร์เต็มดวงน้ำเต็มตลิ่ง ผู้ที่นำไปใช้จะมีแต่ความเต็มในโชคในลาภ เป็นเมตตามหานิยม ถ้าเป็นฤกษ์สุริยคลาส หรือ

จักรวาลจะเหมาะกับการปลูกเสกราหู เป็นต้น ซึ่งความเชื่อเรื่องฤกษ์ยามต่างๆ นั้น เป็นความเชื่อที่มีมาตั้งแต่ดั้งเดิมในศาสนาพราหมณ์ก่อนสมัยพุทธกาล ซึ่งเป็นการศึกษาในเชิงโหราศาสตร์และดวงดาวต่างๆ เป็นการใช้ความเชื่อเรื่องจิตวิญญาณมาผนวกรวมเข้ากับการจดบันทึกทางสถิติ และวิเคราะห์ว่าดาวแต่ละดวงคือเทพเจ้าองค์ใด ดาวเคลื่อนแบบไหน มีผลต่อมนุษย์อย่างไรบ้าง”

ฤกษ์ยามมีผลต่อความศักดิ์สิทธิ์ในวัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์ที่ปลูกเสก โดยจะให้ผลกับผู้ที่ศรัทธาเชื่อมั่นในฤกษ์ยามเหล่านั้น ซึ่งหากเราได้ทำตามฤกษ์ยามที่เราเชื่อถือก็จะนำมาซึ่งกำลังใจ กำลังใจและความเชื่อมั่นนี้เองเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้เราจูนเข้าหาพลังงานความศักดิ์สิทธิ์ได้ง่ายขึ้น ดังนั้นฤกษ์ยามจึงมีผลสร้างความศักดิ์สิทธิ์ให้แก่การปลูกเสกวัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์ได้ หากผู้ปลูกเสกหรือผู้นำไปใช้มีจิตศรัทธาเชื่อมั่นในฤกษ์ยามนั้น

ในปัจจุบันผู้สร้างและผู้ปลูกเสกวัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์ต่างใช้ปัจจัยเรื่องฤกษ์ยามในการเรียกความศักดิ์สิทธิ์ให้เกิดขึ้นในตัววัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์ ฤกษ์ยามส่วนใหญ่ที่ใช้ในการปลูกเสกวัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์นั้นจะใช้ฤกษ์ที่เป็นมงคลโดยทั่วไป เช่น ใช้วันขึ้น 15 ค่ำ หรืออาจารย์ผู้ปลูกเสกบางคนก็จะใช้ฤกษ์พิเศษตามแต่สายวิชาที่สืบทอดกันมาเพื่อเพิ่มมูลค่าความศักดิ์สิทธิ์ให้กับวัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์ของตน

2.3.2 สถานที่ศักดิ์สิทธิ์

ในโลกศักดิ์สิทธิ์ทางศาสนานั้น สถานที่ศักดิ์สิทธิ์สำหรับประกอบพิธีกรรมจะถูกจัดไว้เป็นที่เฉพาะ ดังเช่นโบสถ์ มัสยิด สุสาน ฯลฯ พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์จะกำหนดและจัดวางให้บุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องว่าใครต้องไปอยู่ในพื้นที่ส่วนไหน ซึ่งมักเป็นลำดับชั้นจนเป็นที่รับรู้กันโดยทั่วไป ดังเช่น ที่สูงสุดเป็นพื้นที่ประดิษฐานของพระพุทธรูป ถัดมาเป็นพื้นที่ของพระสงฆ์ ลดหลั่นลงมาจะเป็นพื้นที่ของตัวแทนผู้นำของผู้เข้าร่วมพิธีกรรม และสุดท้ายจะเป็นพื้นที่ของเหล่าศาสนิก โดยทั่วไปจะเป็นสถานที่ที่เปิดเผยและรับรู้กันทั่วไปของผู้ที่ศรัทธาร่วม มีกฎระเบียบต่างๆ ให้สมาชิกเตรียมตัวทั้งทางร่างกายและจิตใจในการเข้าร่วม แต่สำหรับสถานที่ในโลกศักดิ์สิทธิ์ฝ่ายไสยศาสตร์ สถานที่จะถูกกำหนดโดยผู้ประกอบพิธี ไม่เปิดเผยแก่คนนอกกลุ่ม มักเป็นที่ลับ ห่างไกลจากผู้คน และจะเป็นพื้นที่ที่เฉพาะที่คนทั่วไปจะไม่สามารถเข้าไปข้องแวะกรายใกล้ในโลกปกติ ดังเช่น ถ้ำ หุบเขา ป่าลึก ป่าช้า เป็นต้น

สถานที่ศักดิ์เป็นส่วนใหญ่ที่จะจะทำให้พิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์มีองค์ประกอบสมบูรณ์ขึ้นในแง่ของประสิทธิผลของพิธีกรรม หากปราศจากสถานที่ศักดิ์สิทธิ์การประกอบพิธีกรรมบางอย่างจะไม่ถูก

นับว่าสัมฤทธิ์ผล ดังเช่น การบวชในศาสนาพุทธที่จะต้องกระทำกันภายใน อุโบสถหรือเกาะกลางน้ำ หรือในเรือลอยน้ำเท่านั้น ส่วนพิธีละหมาดใหญ่ อิสลามมิชนก็ไม่สามารถกระทำที่บ้านพักของตนเองได้ ในบางพิธีกรรมทางไสยศาสตร์อาจต้องใช้แสดงเขตแดนพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์อีกชั้นหนึ่ง ดังเช่น ภายในวงล้อมของสายสิญจน์ รั้วผ้าหรือไม้ ซึ่งจะเรียกกันว่า “มณฑลพิธี” ซึ่งสอดคล้องกับที่ Emile Durkheim ได้กล่าวไว้ว่า สิ่งศักดิ์สิทธิ์ต้องถูกกันไว้ต่างหากไม่ปะปนกับสิ่งอื่น จะเห็นได้ว่ากลุ่มผู้บูชาวัตถุ/ สิ่งของศักดิ์สิทธิ์ ต้องมีการจัดพื้นที่พิเศษไว้ให้กับวัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์ โดยไม่ปะปนกับสิ่งอื่น แต่เนื่องด้วยความเชื่อของกลุ่มผู้บูชาวัตถุ /สิ่งของศักดิ์สิทธิ์ ที่เชื่อว่าวัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์ เป็นเครื่องรางของขลังที่มีสถานะพิเศษที่มีความหลากหลายแตกต่างกันออกไป เช่น มีสถานะเป็นผีที่เหนือกว่าผีโดยทั่วไป มีสถานะเป็นดวงจิตหรือวิญญาณที่มีบุญบารมี มีสถานะเป็นเทพหรือเทวดา มีสถานะเป็นทิพย์ แต่ทั้งนี้ ไม่ว่าจะวัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์ นั้นจะอยู่ในสถานะเช่นไร ก็ยังมีสถานะที่ต่ำกว่าพระ ดังนั้นจึงพบว่าการจัดพื้นที่ให้กับวัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์ นั้นมักจะจัดไว้ในห้องพระหรือจัดไว้บนหิ้งบูชา แต่ก็จะต้องอยู่ต่ำกว่าหรือถูกกันให้แยกออกจากหิ้งพระ

สถานที่ในการประกอบพิธี ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อความศักดิ์สิทธิ์ของวัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์ แม้จะไม่มีมายืนยันแน่ชัดว่าพิธีกรรมการปลุกเสกวัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์นั้นควรกระทำในสถานที่ใดและห้ามกระทำในสถานที่ใด แต่จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สร้างและผู้ปลุกเสกวัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์ พบว่า ส่วนใหญ่นิยมที่จะทำพิธีปลุกเสกวัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์ ในสถานที่ทางศาสนาหรือเกี่ยวข้องกับศาสนา เช่น โบสถ์ วิหาร ศาลาการเปรียญ หรือพื้นที่ที่อยู่ในเขตสังฆาวาสน์ หรือหากมิได้จัดในพื้นที่ทางศาสนาแต่เป็นพื้นที่ทางโลกก็ต้องการจัดพื้นที่หรือเครื่องประกอบพิธีให้เชื่อมโยงกับศาสนา เช่น กั้นพื้นที่ หรือปริมนต์ด้วยการโยงสายสิญจน์ มีการตั้งบูชาพระรัตนตรัยด้วยเครื่องบูชา เช่น ดอกไม้ ธูป เทียน เป็นต้น เพื่อเป็นเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ให้เห็นว่าได้มีการยกหรือจำลองพื้นที่ทาง ศาสนา เข้ามายังบริเวณดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าพื้นที่ตรงนั้นมีความศักดิ์สิทธิ์ และเมื่อใช้พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์หรือสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ในการประกอบพิธี ผลลัพธ์ที่ได้จากการประกอบพิธีนั้นก็จะมีตามศักดิ์สิทธิ์ตามไปด้วย

2.3.3. เครื่องประกอบพิธี

โดยทั่วไปแล้วเครื่องประกอบพิธีที่ใช้ในการปลุกเสกวัตถุศักดิ์สิทธิ์ ผู้ประกอบพิธีจะเลือกใช้เครื่องประกอบพิธีที่มีความเกี่ยวเนื่องหรือสามารถโยงเข้ากับโลกศักดิ์สิทธิ์ (Sacred World) คือโลกของศาสนาได้ ซึ่งส่วนใหญ่จะได้แก่ ธูป เทียน สายสิญจน์ ดอกไม้ บายศรี เครื่องเช่น เครื่องบูชา เป็นต้น เพราะโดยประเพณีของไทยเวลาที่เราจะบูชาพระรัตนตรัย หรือบูชาคุณพระพุทธ พระ

ธรรม พระสงฆ์ เราก็มักต้องใช้สิ่งของเหล่านี้เป็นเครื่องประกอบการบูชา เครื่องประกอบพิธีเหล่านี้จึงเปรียบเสมือนของจากโลกศาสนาที่มีความศักดิ์สิทธิ์ในตัว

2.3.4 เสียง/ถ้อยคำ/ภาษาศักดิ์สิทธิ์

ถ้อยคำภาษาที่ใช้ในการประกอบพิธีกรรมไม่ว่าจะเป็นการพูดหรือเขียนจะเป็น “ภาษา” พิเศษ ที่ไม่คุ้นเคยอยู่ในชีวิตประจำวันของผู้คน ในบางครั้งผู้เข้าร่วมและผู้ประกอบพิธีกรรมเองก็ไม่ได้ล่วงรู้ถึงความหมายของถ้อยคำที่เปล่งออกมาหรือที่เขียนขึ้น ดังเช่น ภาษา บาลี-สันสกฤต ภาษาขอม ภาษาอาหรับ ภาษามาเลย์ในสังคมภาคใต้ ด้านภาษาเขียนที่เป็นเลขยันต์อาจจะมีภาษาขอมไทยหรือขอมโบราณเข้ามาเกี่ยวข้องอยู่ด้วย ในการกล่าวถ้อยคำ ดังเช่น การโอมอ่านเวทมนตร์ คาถาในพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ ในบางพิธีกรรมอาจจะมีเครื่องเคาะจังหวะหรือเครื่องดนตรีเข้ามาเป็นองค์ประกอบอีกด้วย เช่น กระจด ระฆัง ฆ้อง การเคาะกะโหลก เคาะกะลา กระจุก ตะโพน เป็นต้น

เสียงที่ใช้ในพิธีกรรมเป็นเสียงที่คนธรรมดาฟังไม่ได้ยิน หรือได้ยินแต่ไม่เข้าใจความหมาย การจะเข้าถึงหรือเข้าใจความหมายได้ต้องอาศัยคนกลาง ซึ่งมักเป็นคนของศาสนาหรือเป็นคน ที่มีคุณสมบัติพิเศษเหนือบุคคลทั่วไป ได้แก่ พระ นักบวช รำทรง ม้าทรง เกจิอาจารย์ผู้มีญาณสูง ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางหรือล่ามคอยแปลความหมายที่สิ่งศักดิ์สิทธิ์สื่อ ความหมายออกมาด้วยเสียง ภาษา เป็นภาษาที่ถูกใช้ในบริบทเฉพาะ ภาษานั้นมีทั้งที่คนทั่วไปสามารถเข้าใจความหมายได้ และไม่สามารถเข้าใจความหมายได้ อาจเป็นภาษาเฉพาะที่ได้รับการสืบทอดเฉพาะกลุ่มหรือถูกสงวนไว้เฉพาะผู้ที่มีคุณสมบัติเฉพาะ ถ่ายทอดกันเฉพาะจากอาจารย์สู่ศิษย์ คนโดยทั่วไปไม่มีสิทธิ์ล่วงรู้ ได้แก่ มนต์คาถา หรือเป็นภาษาที่ถูกใช้ในโลกศาสนา ซึ่งคนในศาสนานั้นๆ ถือว่ามีพลังในทางสร้างสรรค์และเป็นมงคล ได้แก่ คำสวดหรือบทสวดมนต์ ซึ่งภาษาเหล่านี้ถือว่ามีศักดิ์สิทธิ์เช่นกัน

ความศักดิ์สิทธิ์อันเกิดจากเสียงและภาษานี้ได้มีทัศนะสนับสนุนจากนักวิชาการเช่น นิธิ เอียวศรีวงศ์ ที่ได้กล่าวถึงประเด็นดังกล่าวไว้ในบทความเรื่อง “สังคมวิทย์ไสยศาสตร์” ที่ปรากฏในหนังสือไฮเทคคาถาปาฏิหาริย์ : ว่าด้วย วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในสังคมไทย (2546) ว่า

“ถ้อยคำที่เรียงร้อยได้ถูกต้องก่อให้เกิดฤทธิ์เดชบางอย่างเป็นความเชื่อเก่าแก่มา ความเชื่อนี้อาจสัมพันธ์กับความเชื่อที่เก่าแก่ไปกว่านั้นอีก ภาษาหรือถ้อยคำนั้น มีสาระบางอย่างแฝงอยู่ในเสียงที่เปล่งออกมาด้วย เช่น คำว่าเทพไม่ได้เป็นเพียงเสียงที่ใช้เป็นสัญลักษณ์แทนความคิดถึงสิ่งมีชีวิตบนสรวงสวรรค์เท่านั้น แต่มีสาระของเทพแฝงอยู่ในคำที่เปล่งออกมาด้วย พุทธอีกอย่างหนึ่งก็คือ มีเทพหรือฤทธิ์ของเทพแฝงอยู่ในคำว่า เทพ”

“ศาสนา โดยเฉพาะในอินเดียพัฒนาความคิดนี้ไปสู่การสวดมนต์ และการทำสมาธิในช่วงหนึ่งของพัฒนาการศาสนาพราหมณ์ ฤๅษีชีไพรพากันท่องบ่นคำว่า “พรหม” เพื่อเข้าฌาน เพราะเชื่อว่าสาระของคำนี้จะทำให้ผู้ท่องบ่นเข้าร่วมเป็นหนึ่งเดียวกับพรหม ซึ่งถือว่าเป็นอาตมมัน ที่เที่ยงแท้เพียงหนึ่งเดียวของโลก และก็อย่างที่รู้กันอยู่แล้วว่าการสวดมนต์ในพระพุทธศาสนาเป็นการทำสมาธิอย่างหนึ่ง สภาวะที่เป็นสมาธินี้เราเชื่อว่ามีฤทธิ์ จะเป็นฤทธิ์ทางกายหรือทางใจก็ตามที่ มนตรา-สมาธิ-ฤทธิ์ จึงเชื่อมโยงกัน กลายเป็นเทคนิคการเป่าเสกในไสยศาสตร์ เอาฤทธิ์นี้เป่าเสกลงไปในน้ำก็กลายเป็น น้ำมนต์”

ดังนั้น จากความเชื่อเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของเสียงและภาษานี้เอง ผู้ที่บูชาวัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์จึงเชื่อว่ามีมนต์คาถาต่างๆ ที่ใช้ในระหว่างพิธีกรรมการปลุกเสกวัตถุ/สิ่งของศักดิ์สิทธิ์ อันเป็นภาษาที่มีเฉพาะเทพหรือเทวดาที่สามารถรับรู้และฟังเข้าใจได้นั้นเป็นตัวแทนของความศักดิ์สิทธิ์ที่สื่อถึงสิ่งเหนือธรรมชาติที่มนุษย์ไม่อาจเข้าถึงได้โดยผ่านสัญลักษณ์ทางเสียงและภาษาที่เปล่งออกมา

2.4 ปราบกฏการณ์ศักดิ์สิทธิ์

ความศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดจากปราบกฏการณ์หรือเหตุการณ์เหนือธรรมชาติ หรือเหตุการณ์ หรือประสบการณ์ที่ผู้ประสบหรือพบเห็นไม่สามารถอธิบายได้ในทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งเหตุการณ์หรือปราบกฏการณ์นั้นอาจเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่มีการปลุกเสกผู้ที่บูชาวัตถุ/สิ่งของ ศักดิ์สิทธิ์ หรือเป็นประสบการณ์ที่ผู้บูชากุมารทองได้ประสบพบเจอด้วยตนเองด้วยอายตนะทั้ง 6 หรือประสาทสัมผัสทั้ง 6 คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ เป็นประสบการณ์ตรงที่ไม่สามารถหาคำอธิบายได้ตามแนวคิดของ Max Scheler (อ้างถึงใน สุริยา รัตนกุล, 2555) ที่กล่าวถึง คุณลักษณะของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ว่า สิ่งศักดิ์สิทธิ์นั้นไม่อาจจับต้องได้ด้วยประสบการณ์ของคนธรรมดา

หากจะกล่าวถึงการปราบกฏตัวหรือปราบกฏการณ์ที่เป็นการแสดงออกของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ในทางทฤษฎีแล้วสิ่งศักดิ์สิทธิ์จะแสดงตนเมื่อไร ที่ไหน ในสถานการณ์ใดก็ได้ แต่ในทางปฏิบัติถ้าสาวกไม่มีความรู้เลยว่าจะเข้าหาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ได้ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร สาวกก็ไม่มีทางรู้เลยว่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์มาปราบกฏแล้วหรือไม่ ดังนั้นจึงมีความเชื่อที่สืบทอดกันมาเป็นธรรมเนียมของคนในสังคมนั้นๆ ว่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์ปราบกฏตนในลักษณะใด หรือเป็นปราบกฏการณ์ที่เชื่อถือกันต่อๆ มาว่าเป็นการปราบกฏตัวของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เช่น เสียง การสั่นไหว หรือปราบกฏการณ์ที่ผิดธรรมชาติ

ในบางสังคมก็เชื่อกันว่าวัตถุบางอย่างเป็นพาหนะหรือเป็นผู้บอกข่าวการมาของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรือในศาสนาที่นับถือเทพเจ้าซึ่งมีเทพพาหนะเป็นสัตว์ต่างๆ สัตว์ที่เป็นพาหนะของเทพเจ้า หรือเป็น สัตว์ประจำเทพเจ้าก็อาจกลายเป็นสัญลักษณ์ของการมาของเทพเจ้าหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เช่น ความเชื่อ ของคนไทยที่ยังหลงเหลืออยู่ในปัจจุบันคือการที่จะไม่ฆ่างูที่มีขนาดใหญ่มากเช่นงูเหลือมหรืองูหลาม โดยคนโบราณนำไปผูกโยงกับแนวคิดทางพุทธศาสนาที่เชื่อว่าพญานาค (หรืองูใหญ่) มาแผ่พังพาน ถวายเพื่อกันแดดกันลมให้กับสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเมื่อครั้งที่พระองค์ทรงตรัสรู้ใต้ต้นมุจลินท์ หรือในความเชื่อแบบพื้นบ้านของไทยที่จะไม่ฆ่างูใหญ่เพราะเชื่อว่าเป็นงูเจ้าที่

แม้กระทั่งสิ่งของที่ไม่มีชีวิตแต่มีลักษณะแปลกบางประการ คนในลัทธิความเชื่อและศาสนา ต่างๆ ก็พากันเชื่อว่ามีพลังศักดิ์สิทธิ์หรือเกี่ยวข้องกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ในลัทธิความเชื่อแบบโบราณหรือ ในศาสนาพุทธมกาล สิ่งที่คุณคิดว่ามีความศักดิ์สิทธิ์ก็คือของแปลกๆ ที่หาได้ยาก หรือของที่แปลก ประหลาดผิดพวกพ้อง เช่น เหล็กไหล เขี้ยวหมูป่าที่หักติดอยู่กับต้นไม้ คดซึ่งเป็นวัตถุแข็งคล้ายหินที่มี ในสัตว์หรือต้นไม้ ฯลฯ ซึ่งตัวอย่างที่ยกมานี้เป็นความเชื่อใน เรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของศาสนาดั้งเดิม ไม่ใช่ ความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของศาสนาสำคัญที่นับถือกันอยู่ในปัจจุบัน แต่สิ่งศักดิ์สิทธิ์ของศาสนาทั้งสอง ระดับก็มีลักษณะร่วมบางอย่าง ลักษณะร่วมที่มีความสำคัญของสิ่งศักดิ์สิทธิ์คือการหาเหตุผลมา อธิบายได้ยากหรืออธิบายไม่ได้ ความลึกลับและความเหนือจริงที่มนุษย์ทั่วไปบางคนก็สัมผัสได้บางคน ก็สัมผัสไม่ได้

การแสดงออกซึ่งการปรากฏตัวของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่พบได้บ่อยในศาสนาทั้งสองระดับคือ ศาสนา แบบดั้งเดิมในยุคปฐมกาลและศาสนาที่เป็นที่นับถือทั่วไปในปัจจุบัน ได้แก่ การแสดงออกด้วยเสียง การแสดงออกโดยผ่านพิธีกรรมทางศาสนา การแสดงออกโดยบุคคล สัตว์ สิ่งของ และแสดงออกผ่าน สถานที่ต่างๆ ดังมีรายละเอียดดังนี้

1. การแสดงออกด้วยเสียง การแสดงออกด้วยเสียงแบ่งเป็น 2 ลักษณะ

ลักษณะแรกคือเป็นเสียงของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ซึ่งคนธรรมดาฟังไม่ได้ยิน หรือได้ยินแต่ไม่เข้าใจ ความหมาย การเข้าหาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ชนิดนี้ต้องกระทำผ่านคนกลางอันได้แก่ พระ นักบวช คนทรง ม้า ทรง ซึ่งทำหน้าที่เป็นล่ามคอยแปลความหมายที่สิ่งศักดิ์สิทธิ์สื่อความหมายออกมาด้วยเสียง การ แสดงออกด้วยเสียงในลักษณะที่สองเป็นเสียงที่สาวกหรือศาสนิกในศาสนานั้นๆ เป็นผู้กระทำในบริบท เฉพาะซึ่งก็ถือว่าศักดิ์สิทธิ์เช่นกัน เหตุเพราะถือว่าเสียงนั้นๆ มีพลัง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พลังในเชิง สร้างสรรค์ เสียงที่สาวกหรือศาสนิกเปล่งออกมาบางเสียงก็ไม่สามารถแปลความหมายได้ แต่คนใน ศาสนานั้นก็ถือว่ามีความศักดิ์สิทธิ์ พลังที่แปลความหมายไม่ได้ เช่น คำว่า “โอม” ในศาสนาพราหมณ์และฮินดู

คำว่า “ฮัลเลลูยา” (Hallelujah) ในศาสนาคริสต์และศาสนายิว ซึ่งไม่มีคำแปลที่แน่นอนรู้เพียงว่าเป็นเสียงอันศักดิ์สิทธิ์ที่ใช้แสดงความชื่นชมยินดี หรือเสียงที่เปล่งออกมาในหมู่ศาสนิกชาวพุทธนิกายมหายานว่า “โอม มณี ปัทเม หุม” ที่แปลว่า “โอม ดวงมณี (ที่เกิด) ในดอกบัว”

ซึ่งถึงแม้จะมีคำแปลแต่ความหมายที่แท้จริงก็ไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับการศึกษา อาจจะเป็นการสรรเสริญพระพุทธเจ้าที่เปรียบดังดวงมณีกลางดอกบัว แต่ไม่ว่าความหมายจะเป็นอย่างไร พุทธศาสนิกชนในนิกายมหายานก็ถือว่าศักดิ์สิทธิ์ ดังนั้นความศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดจากเสียงนั้นจึงไม่ใช่ สิ่งที่เป็นสากล แต่เป็นสิ่งที่รับรู้กันเฉพาะในหมู่ผู้ที่เลื่อมใสศรัทธาและมีความเชื่อทางศาสนาในแนวทางเดียวกันเท่านั้น

สำหรับศาสนาสำคัญที่นับถือกันอยู่ในปัจจุบัน มักเป็นศาสนาที่เน้นคำสอนมากกว่าการเน้นพิธีการ หรือมากกว่าการเน้นเรื่องลึกลับที่อธิบายไม่ได้ ศาสนาสำคัญเหล่านี้ เช่น ศาสนาพุทธ ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม ศาสนาซิกข์ เป็นต้น ในบางศาสนานั้นคำสอนมีความสำคัญเท่าๆ กับองค์ศาสดาเลยทีเดียว อย่างเช่น ศาสนาพุทธในตอนที่พระพุทธเจ้าจะทรงปรินิพพานนั้น พระสาวกได้ทูลถามว่าจะให้พระสงฆ์รูปใดสืบทอดการเป็นผู้นำศาสนาแทนพระองค์ พระพุทธเจ้าได้ตรัสตอบว่าเมื่อไม่มีพระองค์แล้ว ขอให้พระธรรม (คำสอน) เป็นศาสดาแก่คนทั้งหลายสืบต่อไป

ส่วนศาสนาคริสต์ก็ให้ความสำคัญแก่คัมภีร์ไบเบิล ศาสนาอิสลามก็ให้ความสำคัญกับคัมภีร์อัลกุรอาน ศาสนาซิกข์ก็ให้ความสำคัญกับคัมภีร์กรันถ์ ฯลฯ เมื่อเป็นศาสนาที่เน้นความสำคัญที่คำสอน เสียงแห่งความศักดิ์สิทธิ์ในศาสนาที่เน้นคำสอนจึงเป็นเสียงที่เข้าใจได้ ส่วนมากเป็นเสียงที่ได้รับการร่ายกรองอย่างประณีตจากสาวกองค์สำคัญ หรือได้รับการร่ายกรองโดยผู้นำศาสนาในยุคต่างๆ บางครั้งคำสอนได้รับการร่ายกรองเป็นคำประพันธ์ที่มีสัมผัสคล้องจอง เมื่อนำคำสอนนั้นมาสวดจึงมีความไพเราะช่วยให้ศาสนิกเกิดความรู้สึกซาบซึ้งถึงความศักดิ์สิทธิ์ ตัวอย่างเช่นบทสวดด้วยทำนองสรภัญญะ ซึ่งพุทธศาสนิกชนรู้สึกว่ามีศักดิ์สิทธิ์ จึงสวดการสวดสรภัญญะไว้สำหรับพิธีที่ต้องการความศักดิ์สิทธิ์

ทำนองสรภัญญะซึ่งมิได้มีความศักดิ์สิทธิ์ในตัวเองแต่จะมีความศักดิ์สิทธิ์ ขึ้นได้ก็ด้วยเพราะนำไปผนวกเข้ากับการสวดในศาสนา สำหรับความเชื่อของพุทธศาสนิกชนบางกลุ่มที่นิยมกล่าวหรือสวดเฉพาะพยางค์แรกของคำเพื่อเป็นการย่อความหมายที่ต้องการจะกล่าวทั้งหมด เช่น บทสรรเสริญพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ ซึ่งแทนที่จะสวดเต็มเนื้อความ ก็สวดเพียงคำว่า “อิ สวา สุ” อันเป็นพยางค์ต้นของบทสรรเสริญแต่ละบท พยางค์ที่สวดอย่างย่อนี้ก็ถือว่าศักดิ์สิทธิ์เช่นเดียวกับ

เนื้อหาเต็มๆ เพราะเป็นการสวด “หัวใจ” ที่เป็นการตกลึกความตั้งมั่นทั้งปวงของบทธรรเสริญนั้นๆ ซึ่งการสวดหัวใจของบทธรรเสริญเหล่านี้ ต่อมาได้กลายมาเป็นการสวดคาถาในที่สุด

2. การแสดงออกด้วยพิธีกรรม

โดยทั่วไปแล้วการทำพิธีกรรมทางศาสนาเป็นการกระทำเพื่อให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์มาปรากฏตัว หรือเพื่อให้ได้รับรังสีและขอบารมีจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ จากการศึกษาเรื่องราวของศาสนาต่างๆ ในโลกทำให้ได้ทราบว่า การแสดงออกของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในพิธีกรรมหรือภายหลังพิธีกรรมในศาสนาต่างๆ มีรูปแบบแตกต่างกันอย่างมากขึ้นอยู่กับความเชื่อที่ถูกปลูกฝังถ่ายทอดกันมาหรือปริบททางสังคมในขณะนั้น นอกจากนี้สิ่งที่ไม่อาจอธิบายได้หรือสิ่งที่ผิดธรรมชาติที่เกิดขึ้นระหว่างที่มีการดำเนินพิธีกรรม ก็อาจถือได้ว่าเป็นสัญญาณที่แสดงให้เห็นถึงการปรากฏตัวของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ได้แก่ ปรากฏการณ์ธรรมชาติที่เกิดขึ้นโดยหาสาเหตุไม่ได้ เช่น พายุ ฝนตกฟ้าร้อง ฟ้าคะนอง ที่อยู่ๆ ก็เกิดขึ้นเอง เสียงที่หาที่มาไม่ได้ เสียงร้องของสัตว์ที่เป็นมีความเกี่ยวข้องกับเทพเจ้า เสียงของวัตถุสิ่งของที่คนในสังคมนั้นๆ ถือว่าเกี่ยวข้องกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เช่น เสียงดนตรีที่ตั้งขึ้นเอง การเกิดขึ้นของสิ่งต่างๆ ดังกล่าว คนในอารยธรรมของศาสนาโบราณมองว่าล้วนเป็นการปรากฏตัวของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งสิ้น

3. การแสดงออกผ่านคน สัตว์ และสิ่งของ

การแสดงออกของสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือความศักดิ์สิทธิ์ในลักษณะนี้จะแสดงออกผ่านคนหรือสัตว์ที่มีลักษณะพิเศษไม่เหมือนคนหรือสัตว์ทั่วไป โดยส่วนใหญ่ลักษณะพิเศษเช่นนี้มักจะเป็นเรื่องของรูปลักษณ์ภายนอกที่สามารถมองเห็นได้ เช่น พระพุทธเจ้าเมื่อครั้งที่ประสูติมาเป็นเจ้าชาย สิทธัตถะ ก็ประสูติมาพร้อมลักษณะอันประเสริฐเรียกว่ามหาบุรุษลักษณะ 32 ประการ (สุริยา รัตนกุล, 2549) แสดงถึงความเป็นผู้มีบุญญาธิการเหนือคนทั้งปวง หรือในทางคติจีนที่นับถือกวนอู เป็นเทพเจ้าแห่งความกตัญญู ก็เป็นผู้ที่มีใบหน้าสีแดงผิวดำจากคนธรรมดา ส่วนเปาบุ๋นจิ้นที่มีคนนับถือเป็นเทพเจ้าแห่งความยุติธรรม ก็มีใบหน้าดำและมีรูปจันทร์เสี้ยวบนหน้าผากตรงหว่างคิ้ว นอกเหนือจากรูปลักษณ์ภายนอกแล้วความศักดิ์สิทธิ์ของคนยังแสดงออกผ่านชาติกำเนิดที่พิเศษหรือพิสดารกว่าคนทั่วไป ที่เห็นได้ชัดเจนก็คือพระเยซูผู้เป็นศาสดาของศาสนาคริสต์ที่ประสูติจากครรภ์ของพระนางมารีย์ผู้เป็นสาวพรหมจรรย์ พระเยซูจึงได้รับการเทิดทูนว่าเป็นพระบุตรอันศักดิ์สิทธิ์ผู้ที่พระเจ้าประทานมาให้ช่วยไถ่บาปให้มวลมนุษย์

การแสดงออกของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ผ่านสัตว์ ในหลายอารยธรรมความเชื่อ สัตว์หลายชนิดเป็นการแสดงออกของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ สัตว์นั้นอาจเป็นการแสดงออกของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ด้วยตนเอง หรือเป็นการแสดงออกของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในฐานะที่เป็นสัตว์ประจำเทพเจ้านั้นๆ ตัวอย่างเช่นศาสนาของชาวอียิปต์

โบราณที่เคารพบูชาว่าสัตว์เป็นสิ่งสำคัญเพราะเป็นการแสดงออกของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เทพเจ้าหลายองค์ของศาสนาฮินดู โบราณเป็นรูปประสมระหว่างคนกับสัตว์ คือมีลำตัวเป็นคนแต่ส่วนหัวหรือช่วงพระพักตร์เป็นสัตว์ เช่น เทพอนูบิสที่มีหน้าที่ซึ่งหัวใจของคนตายมีร่างเป็นคนและเศียรเป็นหมาไน เทพีเซลเคท ที่มีร่างเป็นคนและพระเศียรเป็นแมงป่อง

ในศาสนาพราหมณ์ที่นับถือพระพิฆเนศวรผู้มีร่างเป็นคนแต่เศียรเป็นช้างว่าเป็นเทพเจ้าแห่งศิลปะและความสำเร็จ นับถือวัวเพราะเป็นพาหนะของพระศิวะ สำหรับความเชื่อในสังคมไทยที่ผนวกเอาศาสนาพราหมณ์ ศาสนาพุทธ และการนับถือผีเข้าด้วยกันก็มีความเชื่อมากมายเกี่ยวกับสัตว์ เช่น บูชาช้างเอราวัณเพราะเป็นพาหนะของพระอินทร์ บูชาพญานาคว่าเป็นสัตว์กึ่งเทพและไม่ทำร้ายผู้ใหญ่ เพราะเชื่อว่าสืบเชื้อสายหรือเป็นบริวารของพญานาค รวมถึงไม่ทำร้ายลิงเพราะเชื่อว่าสืบเชื้อสายมาจากหนุมานทหารเอกของพระรามและเป็นบริวารของพระกาฬ เป็นต้น

การแสดงออกของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ผ่านสิ่งของ สิ่งของที่มีผู้มองว่าศักดิ์สิทธิ์มักจะเป็นสิ่งของที่ไม่มีชีวิตแต่มีลักษณะแปลกบางประการซึ่งอาจเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือถูกกำหนดให้มีความศักดิ์สิทธิ์เนื่องจากเป็นสัญลักษณ์ใช้แทนหรือระลึกถึงเทพเจ้า เช่น เหล็กไหล รัตนชาติ ไม้กางเขน รูปทรงสัญลักษณ์ต่างๆ นอกจากนี้ยังมีสิ่งของบางจำพวกที่ดูแล้วไม่น่าจะมีค่าแต่เนื่องจากเป็นสิ่งของที่ใช้ในพิธีกรรมทางศาสนาหรือพิธีกรรมเพื่อการบูชาเทพเจ้า สิ่งของที่คงเหลืออยู่ภายหลังการประกอบพิธีกรรมเหล่านั้น เช่น ขี้รูป น้ำตาเทียน สายสิญจน์ ดิน-ทรายภายในปราสาท พิธีกรรมเป็อง บายศรี ฯลฯ จึงมีความศักดิ์สิทธิ์ตามไปด้วย เพราะเชื่อว่าได้ผ่านเข้าสู่กระบวนการของการทำให้ศักดิ์สิทธิ์ และเป็นที่ยึดถือของสิ่งศักดิ์สิทธิ์อีกด้วย

4. แสดงออกผ่านธรรมชาติและสถานที่

การปรากฏของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ผ่านเสียง พิธีกรรม คน สัตว์ และสิ่งของดังที่กล่าวไปข้างต้นนั้น บางครั้งก็ขาดความเป็นอมตะ ดังนั้นมนุษย์จึงเริ่มหันหาสิ่งที่เป็นอมตะ เพื่อใช้เป็นตัวแทนของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่จะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวที่ไม่เสื่อมสลายไปตามกาลเวลา และสิ่งที่เป็นอมตะที่ได้รับการพิจารณาว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ก็คือธรรมชาติต่างๆ เช่น ภูเขา แม่น้ำ ป่า ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ ฯลฯ ตัวอย่างภูเขาที่ได้รับความเคารพว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์เช่น ภูเขาโอลิมปัส ที่เป็นที่ยึดถือของเทพเจ้าในศาสนากรีกโบราณ คนอินเดียบูชาภูเขามาลัยและเชื่อว่ายอดเขาไกรลาสเป็นที่ประทับของพระศิวะ ภูเขาซีนายเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ของนิกายฮินดู โดยเชื่อว่าพระเจ้าได้ประทานบัญญัติสิบประการให้แก่โมเสสผู้นำศาสนายิวบนยอดเขาซีนาย คนโบราณจึงให้ความเคารพบูชาภูเขาในแทบทุกอารย

ธรรมทั่วโลก เพราะคติความเชื่อที่ว่าภูเขาเป็นสิ่งที่สูงที่สุดตามธรรมชาติ จึงมีความใกล้ชิดกับเทพเจ้า และสรวงสวรรค์ แม้ในปัจจุบันเราก็เชื่อว่ามีสิ่งศักดิ์สิทธิ์สถิตอยู่ตามภูเขา แม่น้ำ ป่า และสิ่งที่อยู่ในธรรมชาติเหล่านี้

แม่น้ำก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ถือว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์เช่นเดียวกับภูเขา เพราะแม่น้ำเป็นแหล่งหล่อเลี้ยงชีวิต ชุมชนที่ต้องฝากชีวิตไว้กับแม่น้ำจึงให้ความเคารพบูชาแม่น้ำเปรียบดั่งเทพเจ้า เช่น อารยธรรมอินเดียบูชาแม่น้ำคงคาเพราะเชื่อว่าเป็นแม่น้ำที่ไหลมาจากสรวงสวรรค์และพระศิวะได้อาพระเกสาของพระองค์รับไว้ แม่น้ำคงคาจึงมีความศักดิ์สิทธิ์ที่สุด ผู้คนนิยมไปแสวงบุญและชำระบาป รวมถึงใช้เป็นที่พักพิงและทิ้งเถ้ากระดูกของชาวฮินดูอีกด้วย นอกจากนี้ยังมีชาวอียิปต์ที่บูชาแม่น้ำไนล์เพราะเชื่อว่าเป็นผู้ประทานชีวิตและความอุดมสมบูรณ์ การทำम्मมีและความเชื่อเรื่องการกลับมาเกิดใหม่ของชาวอียิปต์โบราณก็ได้คติมาจากวงจรการไหลขึ้นลงของแม่น้ำไนล์ แม้แต่เทพเจ้าหลายองค์ในศาสนาอียิปต์โบราณก็มีความเกี่ยวข้องกับแม่น้ำไนล์ทั้งสิ้น

ดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ ก็เป็นสิ่งอมตะที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในหลายพื้นที่ทั่วโลก โดยเฉพาะดวงอาทิตย์นั้นมีผู้นับถือมากกว่าดวงจันทร์ อารยธรรมที่บูชาดวงอาทิตย์ เช่น ชาวอินคาและมายาในทวีปอเมริกาใต้ ชาวอียิปต์โบราณในทวีปแอฟริกาเหนือ ชาวญี่ปุ่นในทวีปเอเชีย เป็นต้น

การเคารพบูชาสถานที่ก็เป็นการสะท้อนความเชื่อในเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์อีกประการหนึ่ง โดยเฉพาะศาสนาที่มีพระศาสดา สถานที่ที่เกี่ยวข้องกับประวัติของพระศาสดา มักจะถือกันว่าเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ในพุทธศาสนาสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธประวัติหรือสังเวชนียสถาน 4 แห่ง คือ สวนลุมพินีวาในประเทศเนปาลที่เป็นสถานที่ประสูติ พุทธคยาอันเป็นสถานที่ตรัสรู้ ป่าอิสิปตนมฤคทายวันใกล้เมืองพาราณสีเป็นสถานที่แสดงปฐมเทศนาแก่ปัญจวัคคีย์ และใต้ต้นรังคู้ที่เมืองกุสินารา อันเป็นสถานที่ปรินิพพาน

ชาวพุทธที่เคร่งครัดก็มักจะหาทางไปสักการะสังเวชนียสถานทั้ง 4 แห่งนี้ให้ได้ในช่วงชีวิตหนึ่ง หรือกรุงเยรูซาเลมในประเทศอิสราเอลก็เป็นสถานที่หนึ่งที่มีความศักดิ์สิทธิ์สำหรับ 3 ศาสนา คือ คริสต์ ยิว และอิสลาม เพราะมีความเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์และศาสดาของทั้ง 3 ศาสนา นั่นคือเป็นเมืองที่เชื่อว่าพระเยซูเสด็จขึ้นสู่สวรรค์และเสด็จกลับลงมายังพื้นโลก เป็นเมืองที่นบีมุฮัมมัดถูกรับตัวขึ้นไปบนสวรรค์ และเป็นเมืองหลวงเก่าแก่ของชนชาติยิว

สถานที่บางแห่งถือกันว่าศักดิ์สิทธิ์เพราะมีวัตถุศักดิ์สิทธิ์อยู่ ณ ที่นั้น เช่นมีพระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้าหรือพระธาตุของพระอรหันตสาวก หรือเป็นสถานที่ที่บรรจुไว้ด้วยพลังอำนาจของเทพเจ้าหรือเทวดาหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์อื่นๆ เช่น อำนาจในการรักษาโรคภัยไข้เจ็บ เพราะความสามารถในการรักษาโรคเป็นหนึ่งในคุณสมบัติที่สำคัญของความศักดิ์สิทธิ์ ศาสนาดั้งเดิมหรือศาสนาปฐมกาลนับถือพอมดหมอผีเพราะเชื่อในอำนาจการรักษาโรคของบรรดาพอมด คุณสมบัติที่สำคัญประการหนึ่งของสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ก็คือขอบเขตของสถานที่นั้น ซึ่งมีความเชื่อกันว่าขอบเขตพื้นที่ที่เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์นั้นจะเป็นที่มงคล เป็นที่ชุมนุมของเทพเจ้า เทวดา และพลังในด้านดี สิ่งที่เป็นอวมงคลจะไม่สามารถเข้ามาในบริเวณนั้นได้ แต่เมื่อพ้นขอบเขตของสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ไปแล้ว ก็จะเป็นพื้นที่ที่ปราศจากการปกป้องรักษาคุ้มครองจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ความชั่วร้ายหรืออำนาจฝ่ายเลวก็สามารถเข้ามาครอบครองพื้นที่บริเวณรอบนอกนั้นได้

เกณฑ์การพิจารณาเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ ในมุมมองของสถาบันเก่ากับสถาบันใหม่

“ความศักดิ์สิทธิ์” เป็นหัวใจสำคัญของศาสนาที่อธิบายถึงอำนาจเหนือธรรมชาติและเหนือมนุษย์ เช่น อำนาจของพระเจ้า อิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ของเทพเจ้าต่างๆ ฯลฯ ซึ่งในประเด็นเรื่องความศักดิ์สิทธิ์นี้มีนักวิชาการเช่น Lundby (1997) ได้เสนอแนวทางในการพิจารณาความศักดิ์สิทธิ์ออกเป็น 2 แนวทาง คือ

1. การพิจารณา “ความศักดิ์สิทธิ์” ด้วยทัศนะแบบ Substantial

เป็นการพิจารณาโดยดูจากแหล่งที่มาของความศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งแนวทางการพิจารณาความศักดิ์สิทธิ์แบบนี้เป็นการให้น้ำหนักความศักดิ์สิทธิ์ที่อิงอยู่กับสถาบันเก่าเช่นศาสนา โดยไม่เปิดช่องให้กับสถาบันใหม่อย่างสื่อมวลชนได้เข้ามามีพื้นที่ในโลกของความศักดิ์สิทธิ์ หากใช้เกณฑ์พิจารณาดังกล่าว

2. การพิจารณา “ความศักดิ์สิทธิ์” ด้วยทัศนะแบบ Function

เป็นการพิจารณาโดยดูจากบทบาทหน้าที่ของความศักดิ์สิทธิ์ที่มีต่อมนุษย์และสังคม เป็นเกณฑ์การพิจารณาที่ดูจะให้พื้นที่กับสถาบันสื่อมวลชนที่เป็นสถาบันในโลกใหม่ได้มีโอกาสเป็นเจ้าของความศักดิ์สิทธิ์บ้าง ดังที่ กาญจนา แก้วเทพ (2554) ได้ยกตัวอย่างลายเซ็นของนักฟุตบอลคนโปรดบนเสื้อยืดทำให้สาวกที่ได้รับมามีความปลาบปลื้มใจราวกับได้ขึ้นสวรรค์ หากใช้มุมมองในบทบาทนี้ ทั้งศาสนาและสื่อมวลชนก็สามารถสร้างปาฏิหาริย์ได้ด้วยกันทั้งคู่

งานวิจัยของ ฉลาดชาย รมิตานนท์ (2527) เรื่อง “ผีเจ้านาย” เป็นตัวอย่างของงานวิจัยชิ้นหนึ่งที่ศึกษาในเรื่องบทบาทของผี อำนาจเหนือธรรมชาติ และการต่อรองเรื่องความเชื่อและความศักดิ์สิทธิ์ ภายใต้บริบทของสังคมไทยที่หลอมรวมเอาความเชื่อในแบบพุทธและแบบพราหมณ์เข้าไว้ด้วยกัน โดยการต่อรองนั้นจัดอยู่ภายใต้ของการจัดการเชิงโครงสร้าง การจัดสายบังคับบัญชา และการแบ่งแยกหน้าที่กันอย่างเป็นระบบของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ โดยยกให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ในพุทธศาสนา คือ พระพุทธเจ้าอยู่สูงสุด รองลงมาคือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในศาสนาพราหมณ์ คือ พระพรหม ตามมาด้วยลำดับของผีต่างๆ เป็นต้น

ทั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้แนวคิดเรื่องความศักดิ์สิทธิ์เป็นกรอบในการพิจารณาความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทอง ทั้งในประเด็นเรื่องการสร้างและให้ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์จากกลุ่มผู้ส่งสาร และการรับรู้ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกลุ่มผู้รับสารทั้งความหมายแบบเดิมและความหมายแบบใหม่ตามการรับรู้ของผู้ที่เลี้ยงกุมารทองในสังคมไทย

แนวคิดเรื่องสังคมเสี่ยงภัย (Risk Society)

การดำเนินชีวิตในปัจจุบันล้วนแล้วแต่ต้องเผชิญกับความเสี่ยง (Risk) ในรูปแบบต่างๆ เป็นความเสี่ยงที่มีความแตกต่างจากในอดีต เพราะความเสี่ยงที่เกิดขึ้นกับชีวิตในอดีตหรือในสังคมยุคดั้งเดิมนั้นเป็นความเสี่ยงที่เกิดจากภัยธรรมชาติ โรคภัยไข้เจ็บ ซึ่งมนุษย์ในยุคนั้นมีความเชื่อว่าจะเกิดจากความผันผวนทางธรรมชาติหรืออำนาจลึกลับที่ไม่อาจจับต้องและอธิบายได้ ความเสี่ยงที่เกิดจากสภาวะดังกล่าวจึงทำให้มนุษย์เกิดความวิตกในความไม่แน่นอนที่เกิดขึ้นในการดำรงชีวิตและเริ่มหันเข้าหาสิ่งที่คิดว่าเป็นที่พึ่งพิง อันได้แก่ ศาสนาและความเชื่อในรูปแบบต่างๆ

“ความเสี่ยง” (Risk) เป็นการประเมินรูปแบบหนึ่งของมนุษย์ที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของมนุษย์ที่ต้องคาดการณ์ คาดหวัง และเข้าใจต่อความตาย และการบาดเจ็บภายใต้เหตุผลที่แตกต่างกัน ซึ่งในสังคมประเพณีแบบดั้งเดิม ความเสี่ยงจะมีความเกี่ยวพันกับความเชื่อในสิ่งเหนือธรรมชาติ ดังนั้น พิธีกรรม ไสยศาสตร์ และเวทมนต์คาถา จึงเป็นรูปแบบหนึ่งของกลยุทธ์และระบบความเชื่อที่บุคคลและสังคมใช้ในการรับมือ ยับยั้ง และป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น (Quilley in Turner, eds., 2006 : 524-525)

แนวคิดเรื่องความเสี่ยง ได้รับการศึกษาอย่างจริงจังในราวศตวรรษที่ 16-17 และได้รับความสนใจมากขึ้นจากนักวิชาการด้านสังคมวิทยาในช่วงกลางทศวรรษ 1980 และได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและมีการศึกษาเพิ่มเติมมากยิ่งขึ้นควบคู่ไปกับการเกิดขึ้นของสังคมสมัยใหม่ในยุคปัจจุบัน (ปีนวดิ ศรีสุพรรณ และคณะ)

สังคมปัจจุบัน เป็นสังคมที่เติบโตไปพร้อมกับการพัฒนาทางเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมต่างๆ การจัดการกับแหล่งทรัพยากรเพื่อเพิ่มผลผลิตในภาคอุตสาหกรรม ทำให้มนุษย์เริ่มมีความพยายามที่จะเข้าไปควบคุมธรรมชาติ และหาทางแปรรูปผลผลิตออกมาเพื่อตอบสนองการขยายตัวของตลาด ทำให้มนุษย์ไม่เพียงแต่ต้องเผชิญกับภัยธรรมชาติอย่างเช่นในอดีตที่ผ่านมา แต่มนุษย์ยังต้องรับมือกับสิ่งที่เป็นผลพวงอันเกิดจากน้ำมือมนุษย์เอง (manufactured risk) อาทิ ความเสี่ยงอันเกิดจากมลภาวะทางสิ่งแวดล้อม ความเสี่ยงด้านการเงินและการลงทุน ความเสี่ยงที่เกิดจากสภาวะความกดดันในการดำเนินชีวิต ฯลฯ

Ulrich Beck (1992) นักสังคมวิทยาชาวเยอรมัน ได้เสนอแนวความคิดเรื่อง “สังคมเสี่ยงภัย” (Risk Society) ซึ่ง Beck มีความเห็นว่าความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในสังคมทุกวันนี้ได้ทวีความรุนแรงขึ้นตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป ซึ่งความเสี่ยงดังกล่าวล้วนแล้วแต่เป็นความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากความไม่ตั้งใจและไม่คาดคิดของมนุษย์ (unintended consequence)

แนวคิดหลักของเบคได้เสนอว่า สังคมมีวิวัฒนาการ (revolutionism) โดยแบ่งพัฒนาการออกเป็นรูปแบบของขั้นบันได แบ่งเป็น 3 ขั้นด้วยกัน คือ

- ยุคแรก pre-modern หรือสังคมประเพณี เป็นลักษณะของสังคมที่มีชุมชนขนาดเล็ก มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดสนิทสนมกัน ศาสนามีผลต่อวิถีชีวิตในแง่ที่เป็นสิ่งยึดเหนี่ยวผู้คนด้วยวิถีปฏิบัติที่มีแบบแผนเดียวกัน ครอบครัวมีลักษณะเป็นครอบครัวขยาย มนุษย์จึงมองตนเองในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของชุมชน (we)

- ยุคที่สอง early modernity หรือ simple modernity ยุคสังคมอุตสาหกรรม หรือยุคเรืองปัญญา (Enlightenment) จากความเป็นสังคมจารีตประเพณีก็ได้ขยายตัวเกิดเป็นรัฐชาติ (nation state) ศาสนามีอิทธิพลต่อมนุษย์น้อยลง จากครอบครัวขยายได้กลายมาเป็นครอบครัวเดี่ยว

- ยุคที่สาม late modernity หรือ reflexive modernity อันเป็นยุคข้อมูลข่าวสารหรือ โลกาภิวัตน์ บรรษัทข้ามชาติมีอิทธิพลมากขึ้น ศาสนาและครอบครัวมีรูปแบบที่หลากหลายและ ยืดหยุ่นมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม เบค ไม่ได้เชื่อเช่นเดียวกับมาร์กซ์ ที่มองว่าสังคมจะวิวัฒนาการไปจนถึงสังคม อุดมคติ (Utopia) และไม่เชื่อในเรื่องการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงทางชนชั้น เพราะเขาเชื่อว่าความทันสมัย (modernity) ยังคงเป็นสิ่งที่ดำรงอยู่ และมนุษย์ก็ได้ประโยชน์จากความทันสมัย อีกทั้งเบคยังไม่เชื่อว่าปัจจุบันสังคมได้ก้าวเข้าสู่ยุคหลังความทันสมัย (postmodern) แล้ว ความทันสมัยยังคงเป็นเรื่อง จริงที่ดำรงอยู่ เพียงแต่ว่าต้องมีการตรวจสอบและวิพากษ์ปรากฏการณ์ทางสังคมด้วยมุมมองสะท้อน กลับหรือมุมมองสะท้อนย้อนแย้ง (reflexive) กล่าวคือ เบคเชื่อว่า สังคมทันสมัยต้องเผชิญกับภาวะ เสี่ยงภัยที่มาจากเทคโนโลยีของภาคอุตสาหกรรมและนำไปสู่การทำลายสิ่งแวดล้อม ซึ่งปัญหาดังกล่าว จะช่วยสร้างจิตสำนึกให้คนมองเห็นพิษภัยและโทษของความทันสมัย และเกิดสำนึกในการหาทาง เยียวยาแก้ไข

สำหรับเบค จุดหมายปลายทางของความทันสมัยจึงไม่ใช่สิ่งงดงามสวยหรูเหมือนอย่างที่คุณ ในสังคมคาดหวัง สังคมยังมีคนที่ยากจน คนที่อดอยาก และคนที่สิ้นหวัง แต่เป็นสังคมที่คุณอาจต้อง เผชิญหน้ากับความทุกข์ทางสังคม (social suffering) มากขึ้น เนื่องจาก *ประการแรก* มนุษย์เป็น ปัจจัยที่สร้างความเสี่ยงมากขึ้น แทนที่มนุษย์จะประสบแต่ภัยธรรมชาติอย่างแต่ก่อน แต่ตอนนี้มนุษย์ ต้องเผชิญความเสี่ยงภัยจากน้ำมือของมนุษย์ด้วยกันเอง *ประการที่สอง* ความเสี่ยงในยุคปัจจุบัน แตกต่างจากความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในอดีตอย่างสิ้นเชิง กล่าวคือ อะไรคือความเสี่ยงนั้นขึ้นอยู่กับทำให้ ความหมายของคนในสังคม ซึ่งท่ามกลางการเผชิญหน้ากับปัญหาหลากหลาย ปัญหาโลกร้อน ความเสี่ยง ภัยที่มนุษย์ต้องเผชิญหน้าก็มีความหมายเปลี่ยนแปลงไป *ประการที่สาม* เบคเห็นว่า มนุษย์ในฐานะ ปัจเจกบุคคลเป็นผู้ให้ความหมายทางสังคม ชนชั้นจึงไม่มีความสำคัญ โดยเฉพาะปัญหาทาง สิ่งแวดล้อมที่ทุกคนได้รับผลกระทบเท่าเทียมกัน

สังคมเสี่ยงภัย (risk society) จึงเป็นสิ่งที่มนุษย์เป็นผู้สร้างขึ้นมาจากความไม่ตั้งใจ (unintended consequence) เบคได้เสนอทางออกของปัญหาดังกล่าว โดยการให้มนุษย์ได้ย้อนสะท้อนคิด (reflexive) ว่าสิ่งที่มนุษย์ทำลายตนเองคืออะไร นั่นคือทุกคนควรจะได้คิดไตร่ตรองใคร่ครวญอย่างลึกซึ้ง เบคได้พัฒนาแนวคิดกระบวนการกลายเป็นปัจเจกชนนิยม (individualization) ว่า ในฐานะที่ทุกคนเผชิญหน้ากับความเสี่ยง ปัจเจกจะต้องพัฒนาตนเองและเป็นผู้ที่ตรึงตรองกับความคิดต่างๆในการหาทางออก ด้วยสำนึกแห่งความแห่งอิสรชนที่ห่วงใยกังวลถึงสิ่งที่ไม่อาจคาดคะเนในอนาคตได้ ซึ่งอาจจะเป็นคำตอบของการไปพ้นภาวะเสี่ยงภัยที่กำลังคุกคามมนุษย์อยู่ทุกวันนี้ (สุรสม กฤษณะจุกะ และคณะ, 2552)

นอกจากแนวคิดของเบคแล้ว ยังมีนักคิดอีกคนหนึ่ง คือ Anthony Giddens ซึ่งได้เสนอความเห็นในเรื่องสังคมเสี่ยงภัยไว้ใกล้เคียงกับเบค โดยแนวคิดของกิดเดนส์ มองว่า การพัฒนาสู่สังคมสมัยใหม่ ไม่เพียงแต่นำไปสู่ความเสี่ยงในรูปแบบต่างๆ แต่ยังทำให้เกิดสภาวะที่เรียกว่า “ความไม่แน่นอนและความสับสน” ทั้งในระดับปัจเจกและในระดับสังคม ความไม่แน่นอนและความสับสนนี้สะท้อนออกมาในรูปของความแตกแยกและไม่ประสานเป็นเนื้อเดียวกันของวัฒนธรรมและประเพณี การเสื่อมสลายของบรรทัดฐานและประเพณีดั้งเดิม เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกในสังคม ซึ่งกิดเดนส์ (1994) เรียกสังคมในลักษณะนี้ว่า “สังคมยุคหลังจารีตประเพณี” (Post-Traditional Society)

ในทัศนะของกิดเดนส์ สภาพทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป จึงมีผลให้รูปแบบความเสี่ยงที่แต่ละสังคมต้องเผชิญหน้าและรับมือมีความแตกต่างกันไปด้วย ทั้งนี้เพราะความเสี่ยงในยุคสังคมก่อนสมัยใหม่หรือสังคมในยุคประเพณีดั้งเดิม เป็นความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติ แต่ความเสี่ยงในยุคสมัยใหม่หรือสังคมในยุคหลังจารีตประเพณี เป็นความเสี่ยงที่เกิดขึ้นโดยน้ำมือมนุษย์ (เชษฐา พวงหัตถ์, 2551)

กิดเดนส์ (2002) ให้ความเห็นเห็นว่า สังคมประเพณีแบบดั้งเดิม ไม่มีแนวคิดเรื่องความเสี่ยงเนื่องด้วยมนุษย์ในยุคดั้งเดิมยังไม่รู้จักกับการจัดการความเสี่ยง และปล่อยให้ความไม่มั่นคงและปลอดภัยในชีวิตนั้นเป็นเรื่องของ “ศรัทธา” “โชคกลาง” และ “พระประสงค์ของพระเจ้า” ที่เข้าไปจัดการและคลี่คลายความเสี่ยงที่เกิดขึ้น ผู้คนในยุคโบราณจึงใช้ระบบความเชื่อทางศาสนา พิธีกรรม

อำนาจเหนือธรรมชาติ ภูตผี และเครื่องรางของขลัง อันเป็นรูปแบบหนึ่งของวัฒนธรรมประเพณีแบบดั้งเดิม เข้ามาเป็นเครื่องมือในการจัดการกับความไม่มั่นคงที่เกิดขึ้นในชีวิต

ความเสี่ยงในทัศนะของ เบค และ กิดเดนส์ Giddens จึงต่างให้ความสำคัญกับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในยุคสมัยใหม่ แต่กิดเดนส์ได้ให้ความสำคัญกับประเพณีวัฒนธรรมว่า การเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมสมัยใหม่ก็อาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่น่าไปสู่ความเสี่ยงต่อการสูญสลายทางวัฒนธรรมได้

งานวิจัยที่เสนอให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างความเสี่ยงกับการเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมสมัยใหม่ และผลกระทบต่อประเพณีวัฒนธรรม คือ งานวิจัยของ ปิ่นวดี ศรีสุพรรณ และคณะ (2555) เรื่อง “ประเพณีบุญบั้งไฟ : วัฒนธรรมเสี่ยงภัยในยุคสมัยใหม่” ซึ่งเป็นงานวิจัยที่ใช้แนวคิดเรื่องสังคมเสี่ยงภัยของ Giddens มาสะท้อนให้เห็นถึงความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบันว่าไม่เป็นแต่เพียงความเสี่ยงในด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมเท่านั้น แม้แต่ในวัฒนธรรมประเพณีที่ดูเหมือนไม่ต้องผจญกับความเสี่ยง ก็ยังมีการผลิตและสร้างความเสี่ยงซ้ำมากยิ่งขึ้นในโลกสมัยใหม่ ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าเมื่อสังคมได้เปลี่ยนเข้าสู่ความเป็นสมัยใหม่ วัฒนธรรมประเพณีก็จะถูกปรับเปลี่ยนรูปแบบให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และยังส่งผลให้คนในสังคมใช้การจัดการแบบสมัยใหม่เข้ามากำกับควบคุมความเสี่ยงด้วย

นอกจากนี้ ในงานวิจัยของ นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2546) เรื่อง “ลัทธิพิธี เสด็จพ่อ ร.5” ก็สะท้อนให้เห็นถึงวิธีการรับมือและจัดการกับความเสี่ยงของคนยุคใหม่ในโลกสมัยใหม่ ผ่านลัทธิพิธีกรรมและความเชื่อ โดยงานวิจัยชิ้นดังกล่าวค้นพบว่า การเกิดขึ้นและแพร่ขยายของลัทธิพิธีเสด็จพ่อ ร.5 สะท้อนความเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยในช่วง 20-30 ปีที่ผ่านมา เป็นลัทธิพิธีของคนในสังคมที่จำต้องเผชิญกับความ “เสี่ยง” ชนิดใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคมสมัยใหม่ นั่นคือ ความเสี่ยงที่เกิดจากรัฐ ได้แก่ ความเสี่ยงในเรื่องของนโยบาย และความเสี่ยงที่เกิดจากการใช้อำนาจของรัฐ ซึ่งมีผลทำให้การประกอบธุรกิจและการประกอบอาชีพอิสระมีแนวโน้มที่จะต้องเผชิญกับความเสี่ยงกับนโยบายของรัฐและอำนาจรัฐมากขึ้น สวาทในลัทธิพิธีจึงยกเอาพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 หรือ “ร.5” ซึ่งเป็นตัวแทนของรัฐที่ทันสมัย เป็นรัฐที่มีประสิทธิภาพ เป็นผู้สถาปนาและเป็นเจ้าของอำนาจรัฐ มาใช้เป็นสัญลักษณ์ในการต่อรองกับอำนาจของรัฐที่ตนเข้าไม่ถึงและไม่สามารถควบคุมได้ ซึ่งการเกิดขึ้นของลัทธิพิธีดังกล่าว เป็นกลยุทธ์อันหนึ่งที่สวาทในลัทธิซึ่งส่วนใหญ่เป็นชนชั้นกลางใช้ในการรับมือกับความเสี่ยงอันเกิดจากรัฐที่ตนไม่สามารถจัดการได้ด้วยตนเอง

งานวิจัยเรื่อง “ผีเจ้านาย” ของ ฉลาดชาย รมิตานนท์ (2527) เป็นงานวิจัยอีกชิ้นหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นว่า ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในสังคมสมัยใหม่ อันได้แก่ ความเสี่ยงในเรื่องของการประกอบธุรกิจการค้าซึ่งต้องเผชิญกับการแข่งขันในทุกระดับ ความเสี่ยงอันเกิดจากความเจ็บป่วยด้วยโรคร้ายไข้เจ็บสมัยใหม่ ก็เป็นปัจจัยอันหนึ่งที่ทำให้ผู้คนในสังคมปัจจุบันหันมาใช้บริการร่างทรงหรือม้าทรง เพื่อช่วยลดความวิตกกังวลในจิตใจและรับมือกับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นนั้น

จากปรากฏการณ์เรื่องความเสี่ยงในสังคมสมัยใหม่ ที่ปรากฏผ่านงานวิจัยทั้ง 3 เรื่อง จึงเกิดเป็นคำถามให้กับผู้วิจัยว่า การแพร่หลายของความเชื่อในเรื่องกุมารทอง ก็เป็นลักษณะของการหาหนทางเพื่อเข้าจัดการกับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นของคนในสังคมปัจจุบันใช่หรือไม่ ผู้วิจัยจึงจะนำเอาแนวคิดเรื่องสังคมเสี่ยงภัย (Risk Society) ของ Beck และ Giddens มาใช้ในการวิเคราะห์ความเชื่อเรื่องกุมารทองที่เกิดขึ้นในสังคมไทยตั้งแต่สมัยสังคมยุคจารีตประเพณีและสังคมสมัยใหม่ ซึ่งเป็นลักษณะของการจัดการความเสี่ยงของผู้คนในสังคมไทยรูปแบบหนึ่ง และมีลักษณะของการจัดการความเสี่ยงที่เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

ทฤษฎีหน้าที่นิยม (Functionalism)

นักวิชาการชาวเยอรมันจากสำนักแฟรงค์เฟิร์ต กล่าวว่า สื่อประเพณีมีคุณลักษณะมากมาย ที่สำคัญ คือ สื่อดังกล่าวจะทำหน้าที่วิพากษ์วิจารณ์สังคมที่เป็นอยู่ อีกนัยหนึ่งก็คือ การตั้งคำถามกับสถาบันต่างๆ รวมถึงสะท้อนสภาพสังคมและก่อให้เกิดการทบทวนชีวิต ขณะที่ G.C. Chu และ Ai-Li Chu ได้นำเอาลักษณะสามมิติเรื่องทัศนคติมาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์การทำหน้าที่ของสื่อประเพณี พบว่า สื่อประเพณีทำหน้าที่ให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ผู้รับสาร (Cognitive Dimension) สร้างอารมณ์ ความรู้สึกต่างๆ (Affective Dimension) และชี้แนวทางปฏิบัติแก่ผู้คนในสังคม (Conative Dimension) (กาญจนา แก้วเทพ, 2549)

คำว่า “วัฒนธรรม” ทฤษฎีหน้าที่นิยมอธิบายว่า ในชนแต่ละกลุ่มต่างก็สร้างสรรค์วัฒนธรรมขึ้นมา เพื่อทำหน้าที่ตอบสนองความต้องการของคนในสังคมนั้น หรือเพียงเพื่อความอยู่รอดของสังคมนั้นเอง จึงไม่สามารถนำวัฒนธรรมของแต่ละที่มาเปรียบเทียบความสูงต่ำกันได้ เพียงแต่ดูได้ว่าวัฒนธรรมในแต่ละแห่ง ทำหน้าที่ตอบสนองความต้องการของชุมชนได้ดีมากน้อยแค่ไหน

สำนักหน้าที่นิยมถือว่า “วัฒนธรรมหรือการสื่อสาร” เป็นสถาบันย่อยอันหนึ่งของสังคม ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับเรื่องค่านิยม (Value System) โดยเฉพาะ

เจียรชัย อิศรเดช (2548) นักวิชาการไทย กล่าวว่า หน้าที (Function) เป็นปฏิกริยาส่วนหนึ่งของสื่อประเพณีที่มีต่อบริบทรอบๆ สื่อ โดยหน้าที่ หมายถึง ความสามารถในการให้คุณประโยชน์แก่ผู้เกี่ยวข้อง (Stakeholders) กับสื่อประเพณีนั้นในประเด็นต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นความสุข ความบันเทิง คุณค่าของชีวิต และชุมชน เป็นต้น หน้าทีเป็นความสำคัญของสื่อต่อสิ่งอื่น นั่นคือ หน้าทีจะไม่ปรากฏตัว หากสื่ออยู่โดดๆ โดยไม่มีความสัมพันธ์กับสิ่งอื่นใดหรือไม่มีใครเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์หรือให้ความหมาย ดังนั้น เราจึงมองเห็นการทำหน้าที่ของสื่อประเพณีเมื่อมีสิ่งอื่นมาประกอบ เช่น คนหมู่บ้าน พื้นที่ อารมณ์ ความคิด ฯลฯ

นอกจากนี้ ในประเด็นของการทำหน้าที่ สื่อประเพณีทำหน้าที่หลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน คลื่นคลายความขัดแย้ง เป็นที่พึ่งในยามวิกฤต ชัดเกล้าทางสังคม เยียวยา และอธิบายปรากฏการณ์ สิ่งที่น่าสนใจคือ เรื่องการสื่อสาร สื่อประเพณีสื่อสารผ่านคุณลักษณะเฉพาะตัวที่มีอยู่หลากหลาย เช่น ภาษา รูปทรง ท่าทาง ภาพ ฯลฯ โดยมีการสื่อสารในหลายมิติ ตั้งแต่การสื่อสารผ่านเนื้อหาในบทร้อง บทขับ ฯลฯ ยิ่งไปกว่านั้นคือ การสื่อสารด้วยสัญลักษณ์ เช่น พระพุทธรูป กุมารทอง ลายผ้าทอ ที่แสดงออกถึงความเชื่อและค่านิยม เป็นต้น

แนวคิดหลักของทฤษฎีหน้าที่นิยม (Functionalism)

1. สถาบันย่อยๆ ของแต่ละสังคมนั้นทำหน้าที่หรือไม่ทำหน้าที่ หรือทำหน้าที่ผิดไป
2. หน้าทีเปิดเผย และหน้าทีแฝงเร้น (Manifest/Latent Function)

เกณฑ์ที่ใช้ในการวัดคือ ความตั้งใจ (Intention) และการรู้ตัว (Recognition) ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร หน้าทีเปิดเผย (Manifest Function) จึงเป็นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นตามมาโดยผู้สื่อสารตั้งใจและรู้ตัวมาก่อน ส่วนหน้าทีแฝงเร้น (Latent Function) ก็เป็นผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นตามมาโดยที่ผู้สื่อสารไม่ได้ตั้งใจและไม่รู้ตัวมาก่อน

3. เมื่อเกิดความต้องการของปัจเจกบุคคล/กลุ่ม/สังคม มีวิธีการและสถาบันหลายอย่างที่จะตอบสนองความต้องการได้ และในกรณีที่สถาบันที่เคยทำหน้าที่นั้นไม่กระทำหน้าที่ ก็จะมีสถาบันอื่นๆ เข้ามาทำหน้าที่แทน ปรากฏการณ์ดังกล่าวเรียกว่า Alternative Function/Function Equivalence

โดย บรอนิสลอร์ มาลินอว์สกี (Bronislaw Malinowski) นักมานุษยวิทยาแห่งสำนักหน้าที่นิยม ได้นำเสนอหน้าที่ของพิธีกรรมไว้ว่า พิธีกรรมมีหน้าที่ตอบสนองความจำเป็นทางสังคม โดยช่วยลดความวิตกกังวลของสมาชิกในสังคม ลดความตึงเครียด ช่วยรักษาความเป็นปึกแผ่นในกลุ่ม และสนองความต้องการของมนุษย์ในระดับปัจเจก มาลินอว์สกี เชื่อว่าภายใต้พิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ลึกลับที่ดูไร้เหตุผล แท้จริงแล้วมีเหตุผลด้านอรรถประโยชน์อยู่ภายใน (สุชาติดา กิตติตระกูลกาล, 2540)

นอกจากนี้ มาลินอว์สกี ยังได้ทำการวิเคราะห์หน้าที่ของศาสนาที่มีมนุษย์และสังคม ว่ามีอยู่ทั้งสิ้น 4 ประการ ด้วยกัน คือ (ฉลาดชาย รมิตานนท์, 2527)

1. หน้าที่ในการให้คำอธิบาย (explanatory functions) เนื่องจากผู้คนในสังคมมักจะตั้งคำถามที่เกิดจากความคับข้องใจในการดำเนินชีวิต และมักเป็นคำถามที่เกิดขึ้นซ้ำๆ ซึ่งไม่สามารถหาคำตอบในเชิงรูปธรรมที่เป็นเหตุเป็นผลในการการมาอธิบายและให้คำตอบได้ ดังนั้น เพื่อให้เกิดความผ่อนคลายในคำถามดังกล่าว บางครั้งก็จำเป็นต้องใช้เหตุผลและคำอธิบายทางศาสนาเข้ามาช่วยคลี่คลายความคับข้องใจในชีวิตมนุษย์ เช่น คำตอบในเรื่องกฎแห่งกรรม เป็นต้น

2. หน้าที่ในการสนับสนุนอย่างมีพลัง (validating functions) ให้แก่สถาบันต่างๆ ในสังคม เช่น สถาบันเศรษฐกิจ สถาบันการเมือง เป็นต้น

3. หน้าที่ในการสนับสนุนและให้กำลังใจในกรณีที่เกิดวิกฤตการณ์ต่างๆ ที่มนุษย์รู้สึกว่าคุณเองไม่สามารถควบคุมได้ (psychologically reinforcing functions) ซึ่งวิกฤตการณ์เหล่านี้ส่วนใหญ่มักจะเกิดจากธรรมชาติหรือสังคม ซึ่งส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่และความสงบสุขตามแบบวิถีชีวิตปกติ ศาสนาจึงเป็นแหล่งยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้คนในสังคมยามที่ต้องเผชิญกับปัญหาที่ยากจะแก้ไข หรือหาทางออก

4. หน้าที่ในการผนึกส่วนต่างๆ ของสังคมให้รวมกันเป็นเอกภาพ (integrative functions) คือ การทำหน้าที่ประสานส่วนต่างๆ ของสังคมที่อาจมีประเพณีหรือระบบความเชื่อที่ต่างๆ กัน เข้าเป็นรูปแบบใหญ่ๆ อันเดียวกัน ศาสนาทำหน้าที่สร้างและให้ความชอบธรรมแก่ระบบโลกทัศน์พื้นฐานตำแหน่งแห่งที่ของมนุษย์แต่ละคนในสังคม และศาสนาจะชักจูงให้การต่อสู้และอารมณ์ของคนในสังคมเข้ามาสอดคล้องสัมพันธ์กับศาสนา

นอกจากนี้ทฤษฎีหน้าที่นิยม (Functionalism) ยังอธิบายว่า เมื่อนำแนวคิดเรื่องการปรับตัวมาประยุกต์ใช้กับสื่อประเพณีจะพบว่า สื่อประเพณีนั้นกำลังมีกระบวนการปรับตัวอย่างมาก แต่เนื่องจากเงื่อนไขและธรรมชาติของสื่อประเพณีแต่ละชนิดมีความแตกต่างกัน ทำให้มีผลต่อขีดความสามารถในการปรับตัวต่างกัน เช่น สื่อประเพณีผูกพันกับพิธีกรรม มักจะปรับตัวได้ยากกว่าสื่อที่ไม่ผูกพันกับพิธีกรรม (กาญจนา แก้วเทพ, 2549) หากนำผล การวิจัยเรื่อง “การนำเสนอเนื้อหา

เกี่ยวกับวัตถุมงคล “จตุคามรามเทพ” ของหนังสือพิมพ์รายวัน และความคิดเห็นของประชาชนของ ภาวดี ดวงนา (2550) ศึกษาปรากฏการณ์ จตุคามรามเทพ และบทบาทของหนังสือพิมพ์ในการสร้าง กระแสนิยมวัตถุมงคล ผลการวิจัย พบว่า สาเหตุที่ทำให้จตุคามรามเทพเป็นวัตถุมงคลที่ได้รับความนิยมจนกลายเป็นกระแสฟีเวอร์ในช่วงปี 2549-2550 เกิดจากปัจจัยหลายประการ ได้แก่ประการแรก คือ ความเชื่อของคนไทย ประการที่สอง คือ คุณสมบัติของจตุคามรามเทพ ที่มีความเชื่อกันว่าจตุคาม เป็นเทพของศาสนาพุทธ โดยมีความเชื่อกันว่าบูชาแล้วจะทำให้ร่ำรวย ประการที่สาม เกิดจากอิทธิพล ของสื่อมวลชน เมื่อมาวิเคราะห์งานวิจัยชิ้นนี้แล้ว จะพบว่า ความศักดิ์สิทธิ์ของจตุคามรามเทพ สามารถปรับเปลี่ยนความหมายเพื่อตอบสนองความต้องการ และความอยากได้ของคนในสังคมได้ หลากหลายกว่าที่เคยเห็นมา แสดงให้เห็นว่าสื่อประเพณีบางสื่อที่ผูกพันอยู่กับพิธีกรรมไม่ได้ปรับตัว อกไปกว่าสื่อที่ไม่ผูกติดกับพิธีกรรม ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับหน้าที่ของแต่ละสื่อด้วย

“หน้าที่” (Function) C.Wright, 1964 (กาญจนา แก้วเทพ, 2544) ให้คำนิยามว่า “หน้าที่” เป็นผลลัพธ์ที่เกิดตามมาของการกระทำขององค์ประกอบย่อยๆ ของระบบใหญ่ทั้งหมด” ทฤษฎี หน้าที่นิยม เน้นว่า ส่วนประกอบย่อยทุกส่วนจะต้องทำหน้าที่ของตัวเองให้ดีที่สุดเพื่อความมี เสถียรภาพของสังคมส่วนรวม (Stability) นอกเหนือจากการรักษาเสถียรภาพให้สังคมโดยรวมแล้ว หากสังคมนั้นต้องการสืบทอดชีวิตให้ยืนยาวต่อไป บรรดาสถาบันย่อยของสังคมก็มีหน้าที่อบรม (Socialization) หรือบางครั้งเรียกว่า “การถ่ายทอดทางวัฒนธรรม” (Cultural Transmission) เพื่อให้สมาชิกในสังคมเชื่อฟังและปฏิบัติตาม แต่การอบรมนั้นไม่อาจประกันได้ว่าสมาชิกในสังคมจะเชื่อ ฟังและปฏิบัติตามเสมอไป ดังนั้นสื่อประเพณีจึงต้องทำหน้าที่อีกแบบหนึ่ง คือ “ควบคุมทางสังคม” (Social Control) ตัวอย่างที่เห็นชัดเจนที่สุด คือ ความเชื่อที่เป็นข้อห้ามต่างๆ ทว่าการทำหน้าที่ของ สื่อประเพณีย่อมต้องมีเงื่อนไขยอมรับจึงจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

ฉลาดชาย รมิตานนท์ (2527) ได้ศึกษาถึงการดำรงอยู่และการทำหน้าที่ของอำนาจเหนือ ธรรมชาติที่มีต่อชีวิตและสังคมมนุษย์ว่า เมื่อนำมาวิเคราะห์ในเชิงหน้าที่นิยม (functionalism) จะ พบว่า การมีอยู่ของความเชื่อในเรื่องผี พราหมณ์ และพุทธ ในสังคมไทย เป็นเพราะความเชื่อเหล่านี้ สามารถตอบสนองความต้องการ และความจำเป็นของผู้คนในสังคมทั้งในด้านจิตใจและทางด้านวัตถุที่ แตกต่างกัน และด้วยเหตุนี้ทำให้การนับถือในอำนาจเหนือธรรมชาติ อำนาจของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ อิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ เวทมนตร์คาถา เทวดา และภูตผี จึงยังคงดำรงอยู่ในสังคมไทยอย่างไม่มีวันเสื่อม คลาย

ทั้งนี้ ผู้วิจัยจึงจะนำทฤษฎีหน้าที่นิยม (Functionalism) นี้ มาประกอบการวิเคราะห์ในส่วนของการรับรู้ความหมายเรื่องบทบาทหน้าที่ของกุมารทอง โดยมองว่า กุมารทองในสมัยปัจจุบันยังคงการรับรู้และคงความหมายในเรื่องบทบาทหน้าที่เช่นเดียวกับกุมารทองแบบดั้งเดิมหรือไม่ อย่างไร

ทฤษฎีสัญวิทยา (Semiology)

ทฤษฎีสัญวิทยา “Semiology” สามารถถอดความหมายจากรากศัพท์เดิมได้ว่าเป็น “ศาสตร์แห่งสัญญาณ” ซึ่งพยายามจะอธิบายถึงวงจรของสัญญาณ คือ การเกิดขึ้น การพัฒนา การแปรเปลี่ยน รวมทั้งการเชื่อมโยง ตลอดจนการสูญสลายของสัญญาณหนึ่งๆ ที่ปรากฏออกมาอย่างเป็นระบบระเบียบ (กาญจนา แก้วเทพ, 2542)

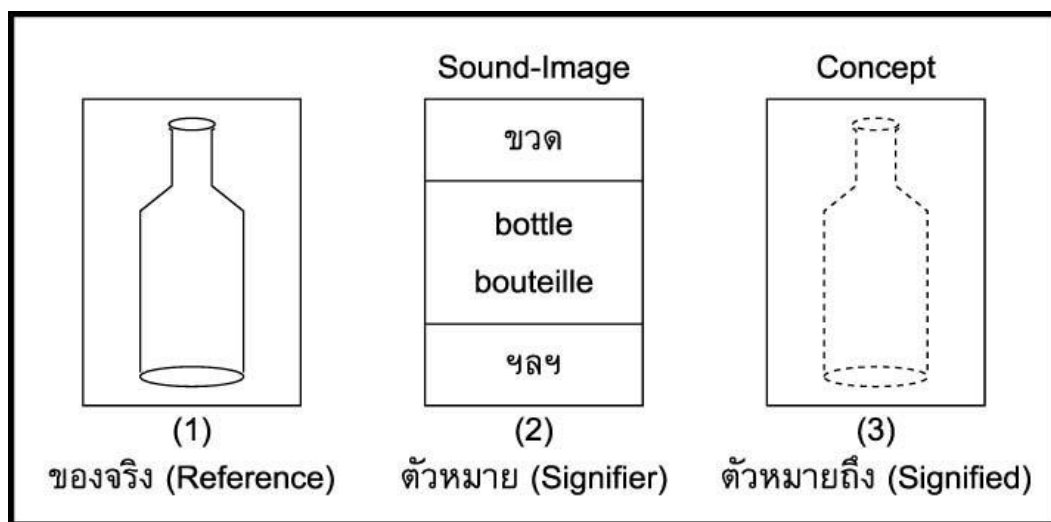
นักวิชาการ 2 ท่าน ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้บุกเบิกและวางรากฐานของทฤษฎีสัญวิทยา คือ F. De Saussure นักวิชาการด้านภาษาศาสตร์ชาวสวิส และ C. Peirce นักปรัชญาด้านภาษา ชาวอเมริกัน

เฟอร์ดินานด์ เดอ โซซูร์ สนใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษาพูดกับภาษาเขียน และสนใจสัญญาณที่ประกอบด้วย “รูปสัญญาณ/ตัวหมาย” (Signifier) กับ “สิ่งที่สัญญาณยืนแทนที่อยู่ / ตัวหมายถึง” (Signified) ข้อสรุปเบื้องต้นแรกก็คือ สายสัมพันธ์ระหว่าง “ตัวหมาย กับ ตัวหมายถึง” นี้เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้น (Asserted) โดยไม่ได้มีความหมายคล้ายคลึงหรือหลักเกณฑ์อะไรที่แน่นอน ข้อเสนอมันสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือเรื่อง “ความหมายของสัญญาณต่างๆ” ซึ่ง โซซูร์ ได้เสนอว่า ความหมายนั้นมิได้บรรจุอยู่ในตัวสัญญาณ หากแต่เกิดมาจากความแตกต่างหรือความสัมพันธ์กับสัญญาณตัวอื่นๆ (Difference/Relation)

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างของ “ภาษา” กับ “โครงสร้างวิธีคิด” ของคนนั้น โซซูร์ เห็นว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมาก เพราะภาษาเป็นตัวสร้างแผนที่แห่งโลกที่เป็นจริงให้อยู่ในหัวสมองของคน เขาจึงสรุปว่า “วิธีการมองโลก” นั้น ขึ้นอยู่กับ “ภาษาที่ใช้” ส่วนความสัมพันธ์ระหว่าง “สัญญาณ” กับ “กลุ่มผู้ใช้สัญญาณ” นั้น โซซูร์ เสนอว่าคนในสังคมเดียวกันจะ “ผลิตซ้ำ” (Reproduce) สัญญาณที่อ้างถึงแนวคิด (ตัวหมายถึง/Concept) เดียวกัน แม้จะไม่เหมือนกันเสียทีเดียว แต่จะคล้ายคลึงกัน

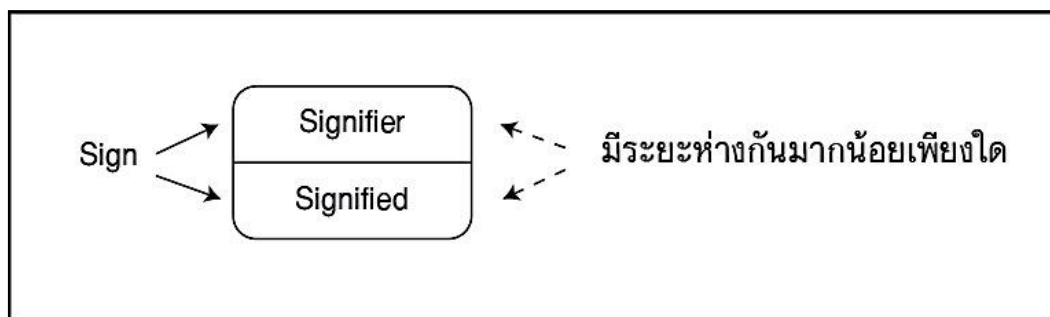

ตามแนวคิดของ โชซูร์ เรื่องของสัญญาณเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่ง คือ ของจริง (Reference) คือ บรรดาของจริงทั้งหลาย เช่น ขวดแก้วจริงๆ จากนั้น ในแต่ละวัฒนธรรมก็จะสร้างสัญญาณขึ้นมาแทนตัวขวดจริงๆ ซึ่ง โชซูร์ ได้เรียกองค์ประกอบของ 2 ส่วนนี้ว่า ตัวหมาย (Signifier) และเมื่อคนในแต่ละวัฒนธรรมได้ผ่านกระบวนการเรียนรู้สัญญาณ (เช่น อ่านออก) เมื่อเห็นสัญญาณ “ขวด/Bottle/Bouteille” ในหัวสมอง หรือความคิดคำนึงของเขา ก็จะเกิดแนวคิดจินตภาพของ “ขวด” ขึ้นมา ที่เราเข้าใจกันว่า “เป็นภาพในใจหรือภาพในความคิด” (Concept) ซึ่ง โชซูร์ เรียกว่า “ตัวหมายถึง” (Signified) ดังภาพด้านล่างที่อธิบายได้อย่างชัดเจน

ภาพที่ 2 แผนผังแสดงความสัมพันธ์ระหว่างของจริง - ตัวหมาย - ตัวหมายถึง
ที่มา : การวิเคราะห์สื่อ แนวคิดและเทคนิค กาญจนา แก้วเทพ, 2547

C.Peirce นักปรัชญาด้านภาษา ชาวอเมริกัน ได้อธิบายเรื่องของสัญญาณว่า เนื่องจากสัญญาณ (Sign) หนึ่งๆ จะมีองค์ประกอบ 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นตัวหมาย (Signifier) และตัวหมายถึง (Signified) เช่น เมื่อเรายกมือขึ้นพนมระหว่างอก (Signifier) ก็จะมี ความหมาย ถึงการแสดงความเคารพ (Signified)

ภาพที่ 3 ภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง Signifier- Signified

ที่มา : การวิเคราะห์สื่อ แนวคิดและเทคนิค กาญจนา แก้วเทพ, 2547

เพียร์ส ได้ให้ความหมายของ สัญญะ (Sign) ที่ง่ายที่สุด และเข้าใจได้โดยง่ายที่สุดก็คือ “สัญญะ คือ สิ่งที่มีความหมายมากกว่าตัวของมันเอง”

ตัวหมาย จึงมีความหมายถึงลักษณะ หรือรูปแบบในเชิงรูปธรรมที่สัมผัสได้ด้วยอายตนะ (อวัยวะรับสัมผัสทั้ง 5) เช่น เสียงของคำ ภาพถ่าย ส่วนตัวหมายถึง ก็คือ ความคิดในเชิงนามธรรม เป็นตัวให้ความหมายอ้างอิง การที่ Signifier จะสร้างความหมายได้ ความสัมพันธ์กับ Signified จะต้องมิลักษณะไม่ตายตัว เพราะฉะนั้นการที่จะเข้าใจความหมายที่มีอยู่ได้ จึงจำเป็นจะต้องมีการเรียนรู้บ้าง นั่นหมายความว่า ต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างมีระบบของสองสิ่งอยู่อย่างแน่นชัด ซึ่งเราเรียกว่า Code (รหัส) เพื่อมาใช้ช่วยในการตีความหมายของสัญญะ (Sign) ได้

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า สัญญาวิทยา จึงเป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความหมายในตัวบท (text) ที่เกี่ยวข้องกับการตีความสัญญะหรือสัญลักษณ์ (sign) และการศึกษาหน้าที่ของสัญญะ ด้วยวิธีการวิเคราะห์และตรวจสอบเนื้อหาที่อยู่ในรูปของภาษาและการวิเคราะห์วัฒนธรรม

ทั้งนี้ องค์ประกอบของสัญญะ สามารถแบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ ตัวหมาย (signifier) อันได้แก่ ภาพ เสียง ข้อความ และ ตัวหมายถึง (signified) คือ แนวคิด กระบวนการสร้างศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความหมายของคำกับความเป็นจริงเชิงภาวะวิสัย (Objectivity) จึงถูกเรียกว่า “กระบวนการสร้างความหมาย” หรือ “กระบวนการให้ความหมาย” (Signification) และความสัมพันธ์ระหว่าง “ตัวหมาย” กับ “ตัวหมายถึง” เป็นตัวสร้างความหมาย

แนวคิดดังกล่าว ได้รับการขยายออกไป โดย Roland Barthes ซึ่งได้ศึกษากระบวนการสร้างความหมายภายใต้บริบททางวัฒนธรรม ซึ่งการศึกษาของ Barthes ได้ชี้ให้เห็นถึงขั้นตอนในกระบวนการสร้างความหมายว่ามีอยู่ด้วยกัน 2 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การตีความหมายโดยอรรถ (Denotation)

การตีความหมายในขั้นตอนนี้ จัดเป็นการตีความหมายในขั้นตอนแรก เป็นการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวหมาย และ ตัวหมายถึง และความสัมพันธ์ระหว่างสัญลักษณ์และสิ่งที่กล่าวถึง ซึ่งเป็นความหมายที่ชัดเจนของสัญลักษณ์ เป็นการตีความหมายโดยตรง

ขั้นตอนที่ 2 การตีความหมายโดยนัย (Connotative)

เป็นปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นเมื่อสัญลักษณ์กระทบกับความรู้สึกรหรืออารมณ์ภายใต้ค่านิยมและบริบททางสังคมของผู้รับสาร การตีความหมายโดยนัยนี้เกิดขึ้นจากการตีความโดยอัตวิสัย (Subjectivity) เป็นสิ่งที่ขึ้นอยู่กับค่านิยมทางวัฒนธรรม

กระบวนการสร้างความหมายในขั้นตอนที่ 1 หรือความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning) จะมีลักษณะเป็นสากล คือมีความหมายเดียวกันสำหรับทุกคน และมีลักษณะเป็นภาวะวิสัย (Objectivity) คืออ้างอิงขึ้นมาโดยไม่มีการประเมินคุณค่า ส่วนกระบวนการสร้างความหมายขั้นที่ 2 หรือความหมายโดยนัย (Connotative Meaning) จะเปลี่ยนแปลงไปตามวัฒนธรรมในการรับสาร เช่น คำว่า “ดอกกุหลาบ” มีความหมายโดยอรรถหรือความหมายเป็นสากลว่า เป็นดอกไม้ชนิดหนึ่งมีหลายสี ก้านแข็ง มีหนามแหลมคมบริเวณก้าน แต่เมื่อเป็นความหมายขั้นที่ 2 หรือความหมายโดยนัย ซึ่งเกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ระหว่างตัวหมายและตัวหมายถึงในอีกระดับหนึ่ง คือ ดอกกุหลาบเป็นสัญลักษณ์ของความรัก หรือความเจ็บปวดที่เกิดจากความรัก เป็นต้น ดังนั้น ความหมายโดยนัยจึงหมายถึง การใช้ภาษาเพื่อให้ความหมายแก่สิ่งหนึ่งที่นอกเหนือไปจากสิ่งที่มันกล่าวถึงหรือมีความหมายสำหรับทุกคน

สำหรับงานวิจัยที่ศึกษาเรื่องรูปแบบของสัญลักษณ์ที่ใช้อ้างอิงความศักดิ์สิทธิ์ ได้แก่ งานวิจัยของสุปรียา หัสชู (2553) เรื่อง “ลักษณะพิธีกรรม ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ และบทบาทของเซียมซีในสื่อออนไลน์” พบว่า การใช้สัญลักษณ์เพื่ออ้างอิงความศักดิ์สิทธิ์ของเซียมซีออนไลน์ จะใช้ลักษณะของสัญลักษณ์แบบเดิมเพื่อสื่อความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ เช่น ภาพสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ภาพสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ หรือประวัติอย่างย่อ พร้อมการใช้สัญลักษณ์ที่ถูกสร้างขึ้นใหม่ควบคู่กัน

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การสื่อสารเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในสังคมไทย” นั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการเปลี่ยนผ่านจากโลกศักดิ์สิทธิ์มาสู่โลกฆราวาสในสังคมไทย และต้องการหาคำอธิบายในเรื่องของการปรับเปลี่ยนและการรับรู้ความหมายในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ที่สะท้อนผ่านปรากฏการณ์กุมารทอง การประกอบสร้างความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ในสังคมไทย อิทธิพลของการสื่อสารผ่านสื่อมวลชนว่าสื่อมวลชนมีการเสนอสัญญาณอะไรลงไปเนื้อหา และสัญญาณดังกล่าวมีผลต่อการตีความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์หรือไม่ อย่างไร

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเลือกการใช้การวิเคราะห์และวัฒนธรรมศึกษาคือ พิจารณากระบวนการสื่อสาร รวมถึงบริบททางสังคมต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Depth Interview) ร่วมกับการสังเกตแบบมีส่วนร่วม โดยมุ่งให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปลุกเสกกุมารทองตอบคำถามในประเด็นเกี่ยวกับการสร้างความหมายและนำเสนอความหมายของกุมารทอง และให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เลี้ยงกุมารทองตอบคำถามในประเด็นเรื่องการรับรู้ความหมายของกุมารทอง การสื่อสารเชิงสัญญาณที่ปรากฏผ่านการนำเสนอของสื่อมวลชน รวมถึงการวิเคราะห์การเข้ารหัสและถอดรหัสของผู้ส่งสารและผู้รับสาร ตลอดจนการประกอบสร้างความหมายของกุมารทอง โดยใช้การศึกษาและวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) ประกอบในการวิจัยครั้งนี้ด้วย

แหล่งข้อมูล

ผู้วิจัยเลือกศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งข้อมูล 3 ประเภท คือ

- ก. แหล่งข้อมูลที่เป็นบุคคลทั้งสิ้น 2 กลุ่ม
- ข. แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร
- ค. แหล่งข้อมูลประเภทสื่อมวลชน

ก. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคคล 2 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มทางธรรม

กลุ่มทางธรรม ได้แก่ กลุ่มพระสงฆ์ซึ่งบวชอยู่ในโลกุตระธรรม (โลกธรรม) ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเจาะจงเลือกพระสงฆ์ที่เป็นผู้ปลุกเสกกุมารทอง เพื่อให้ได้ความคิดเห็นของกลุ่มที่อยู่ในโลกศาสนา (Sacred World) ในประเด็นพิธีกรรมในการสร้างกุมารทอง เพื่อให้เห็นถึงการสร้างความหมายให้กับกุมารทอง รวมถึงกระบวนการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรม ทั้งในเรื่องการผลิตซ้ำวัตถุ (Material Reproduction) และการผลิตซ้ำด้านความหมาย (Meaning Reproduction) ของกุมารทอง ที่สถาบันที่เป็นผู้ผลิตนั้นอยู่ในโลกทัศน์แบบโลกุตระ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพระสงฆ์ที่อยู่ในกลุ่มทางธรรมนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 3 รูป คือ

1. พระครูสมุห์สุคต อภสสโร
2. พระเกจิ (สงวนนาม)
3. พระครูปลัดธวัชชัย ชิวสุทโธ (พระอาจารย์โอ พุทโธรักษา)

ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพระสงฆ์ทั้ง 3 รูปนี้ เป็นพระที่มีความเชี่ยวชาญด้านคาถาอาคมและไสยเวทย์ และได้เคยปลุกเสกเครื่องรางของขลังโดยเฉพาะอย่างยิ่งกุมารทองมาแล้วมากมาย มีลูกศิษย์ลูกหาที่ให้ความเคารพนับถือเดินทางไปหาเพื่อให้อภัยโทษในเรื่องดังกล่าวอยู่มิได้ขาด

เนื่องจากในงานวิจัยชิ้นนี้ มุ่งที่จะศึกษาการสร้าง ความหมายด้านความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองจากกลุ่มผู้ส่งสาร (Sender) ซึ่งในที่นี้ก็คือผู้ปลุกเสกกุมารทองทั้งแบบเก่าและแบบใหม่ เพื่อให้เห็นการปรับเปลี่ยนความหมายด้านความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทอง ผู้วิจัยจึงได้ทำการแยกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพระสงฆ์ออกเป็น 2 กลุ่มด้วยกัน คือ

1) กลุ่มผู้ปลุกเสกแบบเก่า จัดเป็นกลุ่มที่ปลุกเสกกุมารทองตามแบบคติดั้งเดิมคือ ปลุกเสกกุมารทองขึ้นมาเพื่อบรรเทาความกลัวและความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เพื่อใช้ในการปกป้องคุ้มครอง เตือนภัย พรายกระชิบ และดูแลทรัพย์สินบ้านเรือน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่จัดอยู่ในกลุ่มผู้ปลุกเสกแบบเก่านี้ ได้แก่ พระครูสมุห์สุคต อภสสโร และ พระเกจิ (สงวนนาม)

2) กลุ่มผู้ปลูกเสกแบบใหม่ จัดเป็นกลุ่มที่ปลูกเสกกุมารทองขึ้นมาเพื่อตอบสนองวิถีชีวิตของคนยุคใหม่ที่อยู่ภายใต้ระบบทุนนิยมและบริโภคนิยมที่มีเศรษฐกิจและฐานะความมั่นคงทางการเงินเป็นตัวกำหนดความสำเร็จ ผู้ปลูกเสกกุมารทองกลุ่มนี้จึงสร้างกุมารทองที่เน้นเรื่องเสน่ห์ เมตตา โชคลาภ เป็นสำคัญ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่จัดอยู่ในกลุ่มผู้ปลูกเสกแบบใหม่นี้ได้แก่ พระครูปลัดธวัชชัย ชิวสุทโร (พระอาจารย์โอ พุทโธรักษา)

2. กลุ่มทางโลก

เพื่อให้ได้ความคิดเห็นของกลุ่มคนที่อยู่ในโลกฆราวาส (Secular World) ซึ่งใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ทั้งนี้ ในกลุ่มทางโลก ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

2.1 ฆราวาสที่เป็นผู้ปลูกเสกกุมารทอง

ฆราวาสที่เป็นผู้ปลูกเสกกุมารทองที่เลือกมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง เป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับและนับถือในวงการวัตถุมงคล โดยกลุ่มตัวอย่างนี้อยู่ในฐานะของผู้ส่งสาร (Sender) และเป็นตัวแทนของสถาบันการผลิตที่อยู่ในโลกโลกียะ (Secular World) ทั้งนี้ เพื่อให้ทราบถึงพิธีกรรมในการสร้างกุมารทอง การสร้างความหมายให้กับกุมารทอง กระบวนการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรม ทั้งในเรื่องการผลิตซ้ำวัตถุ (Material Reproduction) และการผลิตซ้ำด้านความหมาย (Meaning Reproduction) ของกุมารทอง ที่สถาบันที่เป็นผู้ผลิตนั้นอยู่ในโลกทัศน์แบบโลกียะ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) มีจำนวนทั้งสิ้น 3 คน คือ

1. ปู่บัว อมแย้ม
2. อาจารย์คม ไตรเวทย์
3. อาจารย์เทพ พงศาวดาร

ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์สายฆราวาสทั้ง 3 ท่านนี้ เป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องไสยเวทวิทยา คาถาอาคม มีลูกศิษย์ลูกหาเป็นจำนวนมาก และมีชื่อเสียงในการสร้างกุมารทองรุ่นต่างๆ มาแล้วมากมาย ดังมีรายละเอียด ดังนี้

ปู่บัว อมแย้ม อายุ 82 ปี อาชีพเกษตรกรสวนกล้วยไม้ เป็นอาจารย์สายฆราวาสที่ไม่เปิดเผยตัว แต่มีชื่อเสียงเป็นที่นับถือและรู้จักกันในหมู่นักนิยมนครเครื่องรางของขลัง โดยปู่บัว อมแย้มเริ่มได้ศึกษาร่ำเรียนศาสตร์ด้านไสยเวทวิทยามาจากอาจารย์ทั้งที่เป็นพระและฆราวาสมาตั้งแต่อายุ 15-16 ปี และศึกษาอย่างจริงจังเมื่อครั้งบวชเป็นพระภิกษุเมื่ออายุได้ 20 ปี เป็นหมอยาที่มีความเชี่ยวชาญในการรักษาโรคต่างๆ ด้วยตัวยาตำรับพื้นบ้าน และมีความรู้ความชำนาญในการสร้างวัตถุมงคลประเภทต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นผู้ที่ปลุกเสกและร่วมปลุกเสกกุมารทองของวัดสุทธาวาส วิปัสสนาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (มีพระสมุห์สมรัักษ์ อนุบาลโย (หลวงพ่อรักษ์ อนุบาลโย) เป็นเจ้าอาวาส) จำนวน 2 รุ่น คือ กุมารทองเทพสิทธิชัย และกุมารทองเทพรุ่งโรจน์

อาจารย์คม ไตรเวทย์ สำนักอาศรมบารมีพ่อแก่ จ.สุพรรณบุรี ได้รับการยอมรับว่าเป็นฆราวาสผู้เรืองวิทยาคม อันดับ 1 ของเมืองสุพรรณบุรีและภาคกลาง อาจารย์สายฆราวาสที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักในวงการเครื่องรางของขลังอย่างแพร่หลาย ปลุกเสกเครื่องรางของขลังจนเกิดประสบการณ์มากมาย รวมถึงได้ศึกษาเวทมนต์คาถาต่างๆ ควบคู่ไปกับการเข้าฌานฝึกพลังจิตกระทั่งมีวิทยาคมแก่กล้า ปลุกเสกวัตถุมงคลเข้มขลัง จนกลายเป็นที่ยอมรับของบรรดาลูกศิษย์ชาวไทยและต่างประเทศ มีประสบการณ์สร้างกุมารทองมาแล้วหลายรุ่น และที่สำคัญคือเป็นต้นตำรับการสร้าง “กุมารทิพย์” หรือกุมารทองทิพย์

อาจารย์เทพ พงศาวดาร อินทรวรมันนุชิตที่ 1 สำนักเทพ พงศาวดาร ได้รับฉายาว่าเป็น “เจ้าชายแห่งวงการกุมารทอง” เพราะเป็นอาจารย์สายฆราวาสที่มีชื่อเสียงในด้านการปลุกเสกกุมารทอง มีลูกศิษย์ลูกหาทั้งชาวไทยและต่างประเทศ โดยได้ปลุกเสกกุมารทองที่สร้างจากมวลสารอาถรรพ์มาแล้วหลายรุ่น และเป็นต้นตำรับของ “กุมารทองสายบัว” หรือกุมารทองโชคอนันต์ ซึ่งเป็นกุมารทองที่แตกต่างไปจากกุมารทองโดยทั่วไป เพราะเป็นการนำเอาตุ๊กตาที่ผลิตจากยางและพลาสติกทำเป็นรูปเด็กชายและเด็กหญิงในช่วงวัยต่างๆ อยู่ในท่าทางอิริยาบถที่แตกต่างกัน พร้อมทั้งแต่งตัวด้วยเสื้อผ้าที่มีสีสันสดใสน่ารัก นำมาบรรจุด้วยมวลสารอาถรรพ์ เช่น ดินป่าช้า ผงลูกกรอก ผงพรายกุมาร ผงว่านต่างๆ ฯลฯ และมวลสารอีกมากมายตามตำราการสร้างกุมารทอง เรียกธาตุประจุธาตุทั้ง 4 และ อากา 32 ประการ ซึ่งกำลังเป็นที่นิยมของผู้เลี้ยงกุมารทองอยู่ในปัจจุบัน

เพื่อให้เห็นการปรับเปลี่ยนความหมายด้านความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองจากกลุ่มผู้ส่งสาร (Sender) ที่อยู่ในโลกโลกียะ (Secular World) ผู้วิจัยจึงได้ทำการแยกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์สายฆราวาสออกเป็น 2 กลุ่มด้วยเช่นกัน คือ

- 1) กลุ่มผู้ปลูกเสกแบบเก่า ได้แก่ ปู่บัว อมยิ้ม
- 2) กลุ่มผู้ปลูกเสกแบบใหม่ ได้แก่ อาจารย์คม ไตรเวทย์ และอาจารย์เทพ พงศาदार

เนื่องจากผู้วิจัยไม่สามารถติดต่อขอสัมภาษณ์ อาจารย์คม ไตรเวทย์ และอาจารย์เทพ พงศาदार ได้โดยตรง ข้อมูลที่ได้จากทั้ง 2 ท่านนี้ ผู้วิจัยจึงใช้ข้อมูลในลักษณะของ Document Research ที่ได้จากการให้สัมภาษณ์ ข้อเขียน และหนังสือ ที่อาจารย์ทั้ง 2 ได้เผยแพร่ผ่านทางสื่อแขนงต่างๆ มาใช้เป็นข้อมูลในการวิจัย

2.2 กลุ่มผู้เลี้ยงกุมารทอง

สำหรับกลุ่มผู้เลี้ยงกุมารทองนั้น เป็นผู้ที่ศรัทธาและบูชากุมารทอง และมีการเลี้ยงกุมารทองตั้งแต่ 1 องค์ขึ้นไป แบ่งได้เป็น 2 กลุ่ม คือ

2.2.1 กลุ่มผู้เลี้ยงกุมารทองแบบเก่า เป็นการเลี้ยงกุมารทองในลักษณะที่ได้รับมาเป็นมรดกตกทอดในครอบครัว หรือได้รับกุมารทองนั้นจากครูบาอาจารย์ที่สร้างหรือปลูกเสกให้เฉพาะตน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวน่าจะเป็นผู้ที่รับรู้ความหมายของกุมารทองในแบบความหมายเดิม ก่อนที่จะถูกผลิตซ้ำโดยสื่อมวลชน เพื่อให้ได้ข้อมูลในส่วนของความหมายเดิมของกุมารทองตามการรับรู้แบบยุคก่อน ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มเลือกแบบลูกโซ่ (Snowball Technique) มีจำนวนทั้งสิ้น 18 คน ได้แก่

- 1) นางธิญาภา แก้วหมาย เพศหญิง อายุ 63 ปี สถานภาพสมรส อาชีพข้าราชการบำนาญ
- 2) นางเหมือนฝัน ไม่สุญผล เพศหญิง อายุ 36 ปี สถานภาพสมรส อาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว
- 3) น.ส.ผ่องพิชญา ธัญนิษฐ์ฤทธิคุณ เพศหญิง อายุ 31 ปี สถานภาพโสด อาชีพตัวแทนจัดหาตารา
- 4) น.ส.ประภาพร วันชัย เพศหญิง อายุ 45 ปี สถานภาพโสด อาชีพแม่บ้าน
- 5) นายอภิชัย ฤทธิกุลประเสริฐ เพศชาย อายุ 30 ปี สถานภาพโสด อาชีพเจ้าหน้าที่ฝ่ายโสตทัศนอุปกรณ์
- 6) นางภัทรานิษฐ์ ไยชื่น เพศหญิง อายุ 41 ปี สถานภาพสมรส อาชีพตัวแทนประกันชีวิต และเจ้าของธุรกิจเครื่องกรองน้ำ
- 7) นางกฤติกาพร มลาสานต์ เหล็กเพชร อายุ 37 ปี สถานภาพสมรส อาชีพอาจารย์มหาวิทยาลัย

- 8) นายทัตทอง (สงวนนามสกุล) เพศชาย อายุ 70 ปี สถานภาพโสด อาชีพข้าราชการบำนาญ
- 9) พี่หมู (นามสมมุติ) เพศชาย อายุ 56 ปี สถานภาพสมรส อาชีพข้าราชการสังกัดสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา
- 10) พี่ปู้ (นามสมมุติ) เพศหญิง อายุ 42 ปี สถานภาพโสด อาชีพข้าราชการสังกัดสำนักงานเลขาธิการรัฐสภา
- 11) นายชนะศึก (นามสมมุติ) เพศชาย อายุ 78 ปี สถานภาพโสด อาชีพเจ้าของธุรกิจส่วนตัว
- 12) นายทวีทรัพย์ (นามสมมุติ) เพศชาย อายุ 70 ปี สถานภาพโสด อาชีพข้าราชการบำนาญ
- 13) นายศักดิ์ (นามสมมุติ) เพศชาย อายุ 71 ปี สถานภาพโสด อาชีพข้าราชการบำนาญ
- 14) นายรุจน์ (นามสมมุติ) เพศชาย อายุ 75 ปี สถานภาพโสด อาชีพเจ้าของธุรกิจส่วนตัว
- 15) นายวุธ (นามสมมุติ) เพศชาย อายุ 75 ปี สถานภาพโสด อาชีพเจ้าของธุรกิจส่วนตัว
- 16) คุณเฮง (นามสมมุติ) เพศหญิง อายุ 31 ปี สถานภาพโสด อาชีพเจ้าของธุรกิจส่วนตัว
- 17) นายสมศักดิ์ (นามสมมุติ) เพศชาย อายุ 60 ปี สถานภาพสมรส อาชีพเจ้าของธุรกิจโรงแรมและอสังหาริมทรัพย์
- 18) นายสมยศ (นามสมมุติ) เพศชาย อายุ 65 ปี สถานภาพสมรส อาชีพเจ้าหน้าที่ธนาคาร (เกษียณ)

2.2.2 กลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกุมารทองเพราะรับรู้ข้อมูลจากสื่อมวลชน หรือจากคำโฆษณา ซึ่งกลุ่มตัวอย่างประเภทนี้จะเป็นผู้ที่รับรู้ความหมายของกุมารทองในแบบความหมายใหม่ ผ่านการผลิตซ้ำและการประกอบสร้างความหมายโดยสื่อมวลชน เพื่อให้ทราบความหมายใหม่ของกุมารทองตามการรับรู้แบบยุคปัจจุบัน ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มเลือกแบบลูกโซ่ (Snowball Technique) มีจำนวนทั้งสิ้น 12 คน ได้แก่

- 1) พระมรุต์มัย ฐิตสารโรรพรรษา 5 ปี อายุ 58 ปี วัดระฆังโฆสิตาราม
- 2) น.ส.ปญญาตา ภัทรสุสิริกุล เพศหญิง อายุ 33 ปี สถานภาพโสด อาชีพเจ้าของธุรกิจผลิตภัณฑ์เวชสำอาง

- 3) น.ส.กุลนิษฐ์ พรหมโส เพศหญิง อายุ 43 ปี สถานภาพโสด อาชีพพนักงานนวด
แผนไทย
- 4) น.ส.ณัชชา พรหมอินทร์ เพศหญิง อายุ 35 ปี สถานภาพโสด อาชีพพนักงาน
บริษัทเอกชน
- 5) น.ส.ลดากานต์ แสนกลิ่น เพศหญิง อายุ 29 ปี สถานภาพโสด อาชีพเจ้าของร้าน
ขายวัตถุดิบ
- 6) นางรัชฎาภรณ์ คำเจริญ เพศหญิง อายุ 54 ปี สถานภาพสมรส อาชีพเจ้าของ
ธุรกิจร้านอาหาร
- 7) นายกบ (นามสมมุติ) เพศชาย อายุ 28 ปี สถานภาพโสด อาชีพเจ้าของธุรกิจร้าน
ดอกไม้
- 8) น.ส.เอ (นามสมมุติ) เพศหญิง อายุ 30 ปี สถานภาพโสด อาชีพเจ้าของธุรกิจ
ส่วนตัว
- 9) นายองอาจ (นามสมมุติ) เพศชาย อายุ 44 ปี สถานภาพสมรส อาชีพข้าราชการ
ทหาร
- 10) นายจ้านง (นามสมมุติ) เพศชาย อายุ 35 ปี สถานภาพโสด อาชีพอาจารย์พิเศษ
- 11) น.ส.ต้อม (นามสมมุติ) เพศหญิง อายุ 35 ปี สถานภาพโสด อาชีพตัวแทน
นักแสดง
- 12) น.ส.กิ๊ก (นามสมมุติ) เพศหญิง อายุ 40 ปี สถานภาพโสด อาชีพเจ้าของธุรกิจ
ส่วนตัว

ข. แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร

แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร ได้แก่ ข้อเขียน บันทึก หนังสือ หนังสือประกอบคำสัมภาษณ์
วรรณกรรม ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา การสืบทอด การปลุกเสก อิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์
และประสบการณ์เกี่ยวกับกุมารทอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่มีการลงเนื้อหาเกี่ยวกับพระเกจิและอาจารย์
สายฆราวาสที่ผู้วิจัยเลือกไว้เป็นกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลที่ได้จากเอกสารดังกล่าว จะช่วยให้เห็นถึงการ
เปลี่ยนแปลงความหมายของกุมารทองตั้งแต่ยุคอดีตที่เริ่มมีการสร้างกุมารทอง จนมาถึงยุคปัจจุบัน

ค. แหล่งข้อมูลประเภทสื่อมวลชน

แหล่งข้อมูลจากสื่อมวลชนที่นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับกุมารทอง ได้แก่ รายการโทรทัศน์ที่นำเสนอเรื่องราวของกุมารทองทั้งในรูปแบบรายการสัมภาษณ์ ละคร และภาพยนตร์ ซึ่งข้อมูลที่ได้จากสื่อมวลชนเหล่านี้ จะช่วยให้เห็นถึงการประกอบสร้างความหมายของกุมารทองโดยสถาบันสื่อมวลชนที่มีมุมมองและโลกทัศน์แบบโลกียะ ตลอดจนการใช้สัญลักษณ์ต่างๆ ในการสร้างความหมายให้กับกุมารทอง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เนื่องจากวงการกุมารทองนั้น มีผู้ที่สนใจและสะสมกุมารทองเป็นจำนวนมาก แต่มีผู้ที่มีความรู้ หรือเชี่ยวชาญจริงๆ นั้นน้อย ดังนั้นผู้วิจัยจะเลือกเฉพาะบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญ และมีความรู้ลึกซึ้งในเรื่องการสร้างและอิทธิคุณของกุมารทองอย่างแท้จริงทั้งในกลุ่มตัวอย่างที่อยู่กลุ่มทางโลก (Secular World) และทางธรรม (Sacred World)

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูล 2 วิธีได้แก่

1. การรวบรวมในระดับปฐมภูมิ

1.1 ข้อมูลจากการสังเกตแบบมีส่วนร่วม เพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มฆราวาสที่เลื่อมใสศรัทธา/บูชากุมารทอง

1.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคคล โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth Interview) กับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ทั้งกลุ่มผู้ปลูกเสกกุมารทองที่เป็นพระสงฆ์และฆราวาส รวมไปถึงกลุ่มผู้เลี้ยงกุมารทอง โดยการบันทึกเทป และจดบันทึก ซึ่งจะถามถึงพิธีกรรมในการสร้างกุมารทอง ความคิดเห็นในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับกุมารทอง และความหมายของกุมารทองตามการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่าง เป็นต้น แต่เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปลูกเสกกุมารทองและผู้เลี้ยงกุมารทองบางคนไม่สะดวกที่จะเปิดเผยตัวจริง เพราะเหตุผลด้านความปลอดภัย และเกรงว่าอาจกระทบต่อชื่อเสียง ผู้วิจัยจึงทำการปกปิดชื่อจริงของกลุ่มตัวอย่างและใช้ชื่อสมมติแทนในกรณีดังกล่าว

ประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น

1. ประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ปลูกเสกกุมารทอง โดยใช้แนวคิดเรื่องการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรม (Cultural Reproduction) และการสื่อสารเชิงสัญลักษณ์ (Semiology) มาเป็นกรอบในการกำหนดคำถามและตีความคำตอบ ดังนี้

- ภูมิหลังด้านศาสนา
- สาเหตุหรือเจตนาในการสร้างหรือปลูกเสกกุมารทองทั้งในอดีตและปัจจุบันคืออะไร
- รูปแบบ (กรรมวิธี ขั้นตอน วิธีการ วัสดุ วัสดุสาร) ในการสร้างกุมารทองในปัจจุบัน เหมือนหรือแตกต่างจากในอดีตหรือไม่ อย่างไร (มีอะไรบ้างที่ยังคงเหมือนในอดีตและอะไรบ้างที่ถูกตัดทอนอะไรบ้างที่ปรับเปลี่ยนไป) และหากมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบและกรรมวิธีในการสร้างกุมารทอง อะไรเป็นสาเหตุของความเปลี่ยนแปลงนั้น
- อิทธิคุณของกุมารทองที่ต้องการให้บังเกิดแก่ผู้บูชาคืออะไร

2. ประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เลี้ยงกุมารทอง โดยใช้แนวคิดเรื่องการผลิตซ้ำทางวัฒนธรรม (Cultural Reproduction) และการสื่อสารเชิงสัญลักษณ์ (Semiology) มาเป็นกรอบในการกำหนดคำถามและตีความคำตอบ ดังนี้

- การรับรู้ความหมายของกุมารทองตามทัศนะของผู้เลี้ยง
- ความเชื่อเรื่องอิทธิคุณของกุมารทอง
- ความคิดเห็นด้านอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ และความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทอง
- อิทธิพลของสื่อมวลชนต่อการรับรู้ความหมายของกุมารทอง

โดยคำถามก็ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ในการสนทนาซึ่งไม่มีรูปแบบหรือโครงสร้างตายตัว แต่ว่าสนทนาให้ได้ข้อมูลและประเด็นที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยให้ได้มากที่สุด

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลด้านตัวแปรเกี่ยวกับเพศ วัย อาชีพ ภูมิลำเนา และศาสนา ซึ่งอาจจะเป็นตัวแปรที่ซ่อนอยู่และมีผลต่อการรับรู้ความหมายของกุมารทอง เช่น กลุ่มตัวอย่างที่มีปัจจัยดังกล่าวแตกต่างกันก็จะอาจให้ความหมายของกุมารทองแตกต่างกัน เป็นต้น

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลในระดับทุติยภูมิ แบ่งเป็น

2.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นเอกสาร ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับกุมารทองในสังคมไทย รวบรวมจากเอกสาร หนังสือ บันทึกลับ คำสัมภาษณ์ และวรรณกรรมที่มีอยู่ในห้องสมุดของมหาวิทยาลัยต่างๆ หอสมุดแห่งชาติ และแหล่งข้อมูลอื่นๆ โดยข้อมูลที่รวบรวมได้ จะจัดแบ่งประเภทตามลักษณะเนื้อหาของเรื่อง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ การทำบันทึก การถ่ายเอกสาร และจดรายชื่อหนังสืออ้างอิง เพื่อการประกอบสร้างความหมายของกุมารทองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยรวบรวมข้อมูลพวกประวัติความเป็นมา การปลุกเสก การสืบทอด อิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ และประสบการณ์เกี่ยวกับกุมารทอง ตลอดจนความหมายของกุมารทอง

ข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลประเภทเอกสารนี้ เพื่อให้เห็นถึงการใส่ความหมายของกุมารทองในแบบเก่าและแบบใหม่ เพื่อนำมาเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างระหว่างความหมายเก่าและความหมายใหม่ของกุมารทองในโลกปัจจุบัน

2.2 การเก็บข้อมูลจากสื่อมวลชน ทั้งในลักษณะที่เป็นสิ่งพิมพ์ ละคร ภาพยนตร์ รายการโทรทัศน์ เพื่อการประกอบสร้างความหมายของกุมารทอง ตลอดจนสัญญาณ (Sign) ต่างๆ ที่ใช้ในการสื่อความหมายเกี่ยวกับกุมารทอง โดยเลือกสรรสื่อมวลชนประเภทต่างๆ ที่ได้รับความนิยมจากผู้ชมสูงสุดให้ได้ครบทุกประเภท โดยจะศึกษาวิธีการผลิต การสร้างสรรค์เนื้อหาและตัวบทอย่างละเอียดทั้งในด้านการตีความ การใส่มุมมอง แง่คิด และความหมายของกุมารทอง

ข้อมูลที่ได้จากสื่อมวลชนนี้ เพื่อให้เห็นถึงการผลิตซ้ำความหมายของกุมารทองจากโลกทัศน์ของสถาบันที่อยู่ในโลกโลกียะ (Secular World) ว่าได้มีการผลิตความหมายใหม่อะไรลงไปในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ผ่านกุมารทองบ้าง

การนำเสนอข้อมูล

แบ่งออกเป็น 2 ส่วนได้แก่

1. นำเสนอความหมายเดิมและความหมายใหม่รวมไปถึงการรับรู้ความหมายของกุมารทองซึ่งได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นพระสงฆ์และฆราวาส ทั้งในกลุ่มที่เป็นผู้ปลุกเสกกุมารทองและกลุ่มผู้เลี้ยงกุมารทอง และจากการวิเคราะห์เนื้อหาในแหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร

2. นำเสนอสัญญาและการประกอบสร้างความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทอง ซึ่งได้จากการวิเคราะห์ตัวบท โครงเรื่อง การนำเสนอ ของสื่อมวลชนประเภทต่างๆ รวมถึงบริบทแวดล้อม

ตัวอย่างข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ความหมายเดิมและความหมายใหม่ของกุมารทอง

ข้อมูลประเภทวรรณกรรม

ข้อมูลประเภทวรรณกรรม เป็นข้อมูลที่จะช่วยสะท้อนให้ผู้วิจัยได้เห็นถึงความหมายของกุมารทองแบบเก่าที่ได้มีการรวบรวมและบันทึกไว้ในอดีต ได้แก่

1. วรรณคดีพื้นบ้านเรื่อง ขุนช้างขุนแผน ฉบับวัดเกศา
2. เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ฉบับหอพระสมุดวชิรญาณฯ

ข้อมูลประเภทนิตยสารพระเครื่อง

นิตยสารประเภทพระเครื่อง จัดเป็นสื่อมวลชนประเภทสิ่งพิมพ์ที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแวดวงพระเครื่องและเครื่องรางของขลังในสังคมไทยเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาข้อมูลความรู้เกี่ยวกับกุมารทองที่ตีพิมพ์ลงในนิตยสารพระเครื่อง เพื่อดูการนำเสนอสัญญาและการประกอบสร้างความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในนิตยสารพระเครื่อง

เนื่องจากนิตยสารพระเครื่องที่มีจำหน่ายอยู่ในประเทศไทยมีมากกว่า 30 หัว และแบ่งเนื้อหาออกได้เป็นหลายประเภท ผู้วิจัยจึงทำการเลือกนิตยสารพระเครื่องประเภทที่มีเนื้อหาเน้นการโฆษณาสรรพคุณของผู้ปลุกเสก สรรพคุณของเครื่องรางของขลัง ปาฏิหาริย์ และไสยศาสตร์ เพื่อให้เห็นถึงการนำเสนอสัญญาและการประกอบสร้างความหมายของกุมารทอง ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกศึกษานิตยสารพระเครื่องที่ตีพิมพ์และออกจำหน่ายในช่วง มกราคม 2557- ธันวาคม 2557 เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่นิตยสารพระเครื่องมีการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับกุมารทองอย่างต่อเนื่อง ทั้งในลักษณะที่เป็นข่าวการจัดสร้างกุมารทอง บทสัมภาษณ์ผู้ปลุกเสกกุมารทอง บทสัมภาษณ์เกี่ยวกับประสบการณ์ของผู้เลี้ยงกุมารทอง การโฆษณาสรรพคุณของกุมารทองของสำนักต่างๆ ฯลฯ ซึ่งความต่อเนื่องของข้อมูลดังกล่าวจะทำให้เห็นถึงกระบวนการนำเสนอสัญญาของนิตยสารพระเครื่องเพื่อการประกอบสร้างความหมายของกุมารทองได้อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังเลือกศึกษานิตยสารพระเครื่องที่มีการตีพิมพ์และวางจำหน่ายอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอไม่ขาดตอน จึงได้ทำการเลือกนิตยสารพระเครื่องที่อยู่ในข่ายดังกล่าวจำนวน 3 ฉบับ ประกอบด้วย นิตยสารแม่เฒ่า นิตยสารศักดิ์สิทธิ์ และนิตยสารพุทธคุณ รวมทั้งสิ้น 72 ฉบับ โดยจะ

ศึกษาเฉพาะเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับกุมารทองในด้านมวลสาร พิธีกรรมการปลุกเสก อิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ และประสบการณ์ที่เกิดจากกุมารทอง

ข้อมูลประเภทรายการโทรทัศน์

1. รายการมูไนท์โชว์ ช่วงสัมภาษณ์อาจารย์เทพ พงศาวดาร ออกอากาศวันที่ 3 มีนาคม 2558 ทางสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ทีวี

ข้อมูลประเภทภาพยนตร์

1. ภาพยนตร์เรื่อง “ขุนแผน” ของค่าย Five Stars Production กำกับภาพยนตร์โดย ธนิตย์ จิตนุกูล ออกฉาย มีนาคม 2545

เหตุที่ผู้วิจัยเลือกศึกษาภาพยนตร์เรื่องดังกล่าว ก็เนื่องจาก ภาพยนตร์เรื่อง “ขุนแผน” เป็นภาพยนตร์ที่มีการถ่ายทอดเนื้อหาตอนที่ขุนแผนสร้างกุมารทองด้วยการผ่าท้องนางบัวคลี่ และนำศพเด็กนั้นมาอย่างไฟและบริกรรมด้วยคาถาจนเกิดเป็นกุมารทอง ซึ่งเป็นลักษณะการสร้างกุมารทองในยุคแรกที่อยู่ในความเข้าใจของคนไทย ทั้งนี้ก็เพื่อให้เห็นการนำเสนอความหมายและสัญลักษณ์ในเรื่องกุมารทองตามแบบฉบับดั้งเดิมของสื่อมวลชน

2. ภาพยนตร์เรื่อง “ผีเข้าผีออก” ของค่าย Angel & Bear Production กำกับภาพยนตร์โดย ภาคภูมิ วงศ์จินดา ออกฉาย พฤศจิกายน 2556

เหตุที่ผู้วิจัยเลือกศึกษาภาพยนตร์เรื่องดังกล่าว ก็เนื่องจาก ภาพยนตร์เรื่อง “ผีเข้าผีออก” เป็นภาพยนตร์เรื่องล่าสุดที่นำเสนอภาพของกุมารทองให้ปรากฏในเนื้อเรื่องอย่างชัดเจน และภาพยนตร์ดังกล่าวยังได้มีการใส่ความหมายและสัญลักษณ์เกี่ยวกับกุมารทองที่แตกต่างไปจากภาพยนตร์เรื่องอื่นๆ

ข้อมูลประเภทละครโทรทัศน์

1. ละครโทรทัศน์เรื่อง เสือสั่งฟ้า ของค่ายกันตนา ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก ช่อง 7 ในช่วงเดือนสิงหาคม-ตุลาคม 2554

เหตุที่ผู้วิจัยเลือกศึกษาละครโทรทัศน์ทั้ง 2 เรื่องดังกล่าว ก็เนื่องมาจากละครโทรทัศน์ดังกล่าวได้ ก็เนื่องมาจากว่า ละครโทรทัศน์เรื่อง “เสือสั่งฟ้า” ได้นำเสนอภาพของกุมารทองในสังคมยุคเก่า ที่ผู้คนในสังคมยังต้องเผชิญกับความเสี่ยงที่เกิดจากภัยธรรมชาติและโจรผู้ร้าย ดังนั้นผู้ที่เลี้ยง

กุมารทองในยุคนี้จึงยังคงมีการใช้งานกุมารทองในรูปแบบเก่า คือ การใช้งานกุมารทองเพื่อการปกป้องคุ้มครอง ป้องกันภัยอันตราย เป็นหลัก

2. ละครโทรทัศน์เรื่อง Sixth Sense สื่อรักสัมผัสหัวใจ ของค่ายชลลัมพี ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ในช่วงเดือนกันยายน-ตุลาคม 2555 และ กันยายน-พฤศจิกายน 2556

เหตุที่ผู้วิจัยเลือกศึกษาละครโทรทัศน์เรื่องดังกล่าว ก็เนื่องมาจากละครโทรทัศน์ดังกล่าวได้นำเสนอภาพของกุมาริ (กุมาริกา) ที่มีบุคลิกภาพ (คาแรคเตอร์) ของตัวละครชัดเจน มีการแสดงให้เห็นถึงบทบาทหน้าที่ต่างๆ ของกุมารทองมากกว่าละครโทรทัศน์เรื่องอื่นๆ และเป็นเนื้อเรื่องที่มีความใกล้เคียงกับสภาพสังคมไทยในยุคปัจจุบันมากที่สุด ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการมองหาสัญญาณที่สื่อมวลชนใส่ลงไปในตัวกุมารทอง และเป็นภาพสะท้อนให้เห็นว่าสื่อมวลชนในปัจจุบันมองและให้ความหมายกับกุมารทองอย่างไรบ้าง

บทที่ 4

กำเนิดกุมารทอง

ภาพที่ 4 กุมารทอง

ที่มา : www.radio.onschannel.com (เข้าถึงเมื่อ, 14 มิ.ย. 2558)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กุมารทอง หรือ ตุ๊กตาทอง จัดเป็นเครื่องรางของขลังประเภทหนึ่ง ซึ่งเกิดจากลัทธิไสยศาสตร์ ความเป็นมาของเครื่องรางของขลังในประเทศไทยนั้นพบว่า มีการขุดพบโครงกระดูก มนุษย์โบราณหลายแห่งทั้งที่จังหวัดกาญจนบุรี ที่บ้านเก่า หรือที่บ้านเชียง จังหวัดอุดรธานี ซึ่งพบว่าในโครงกระดูกเหล่านั้นที่รอบคอกมีลูกปัด มีเปลือกหอยแครงเจาะรูร้อยเป็นกำไล แต่ที่บ้านเชียงนั้นยังพบว่ามีกำไล มีลูกกระพรวนทำด้วยโลหะสำริดจำนวนมาก ใช้คล้องคอ คล้องมือ ข้อเท้า และหัวเข่า ซึ่งแท้จริงแล้วของเหล่านั้นล้วนเป็น “เครื่องรางของขลัง” ที่มนุษย์ยึดว่าเป็นเครื่องช่วยให้พ้นภัยอันตรายต่างๆ ตลอดจนเชื่อว่าทำให้ฟื้นคืนชีพ ได้เมื่อตายไปแล้ว

พัฒนาการของเครื่องรางของขลัง ได้รับการพัฒนาขึ้นตามความเจริญของบ้านเมือง มีทั้งการสร้างและปรับเปลี่ยนรูปลักษณะของเครื่องรางให้มีลักษณะต่างๆ กันไป ซึ่งโดยทั่วไปจะ แยกออกเป็น 2 ประเภท คือ “เครื่องราง” และ “ของขลัง”

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 กล่าวถึงความหมายของเครื่องราง ว่า “ของ ที่นับถือว่าป้องกันอันตราย ยังไม่ออก ฟันไม่เข้า” ส่วน ของขลัง เป็นคำแสดงความศักดิ์สิทธิ์ ของของ ที่ได้รับการปลุกเสกแล้ว

ความหมายของเครื่องรางของขลังตามสารานุกรมไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน เล่มที่ 6 หน้า 3693-3695 กล่าวถึงความหมายไว้เป็น 2 ประเภท คือ เครื่องราง และเครื่องปลุกเสก ดังนี้ “เครื่องราง คือ ของที่นับถือกันว่าป้องกันอันตราย ยังไม่ออก ฟันไม่เข้า เป็นของที่เกิดขึ้นเอง โดยธรรมชาติ หามีผู้ประดิษฐ์หรือคิดปรุงแต่งขึ้นไม่ มีหลายอย่างต่างประเภท ฯลฯ นอกจากนี้ ยังมีพระเครื่องและเครื่องปลุกเสก ซึ่งเรียกรวมกันว่าของศักดิ์สิทธิ์ บางที่มีผู้เรียกว่า เครื่องรางก็มี ส่วนเครื่องปลุกเสก มีหลายอย่างต่างชนิดกัน ซึ่งล้วนต้องปลุกเสก เมื่อปลุกเสกแล้วย่อมเกิด สิทธิคือความขลัง เครื่องปลุกเสกและของธรรมชาติที่หาได้ยากจึงจัด เป็นเครื่องรางทั้งสิ้น ถ้าแบ่งความหมายกัน เครื่องรางคือของที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ แต่ของขลังหรือของศักดิ์สิทธิ์ คือของที่ได้รับการปลุกเสกแล้ว บางทีก็เรียกรวมๆ กันไปว่า เครื่องรางของขลัง (สุวิทย์ ชันธิวิทย์ และ อิงอร สุพันธุ์วณิช, 2554)

สำหรับการเกิดขึ้นของ “เครื่องรางของขลัง” นั้น บ้างก็ว่าเกิดขึ้นจากคติการนับถือผีและบรรพบุรุษที่เชื่อว่าของหายาก ของผิดธรรมชาติ ของที่ตกทอดมาจากบรรพบุรุษ เช่น ไม้ที่กลายเป็นหิน สะเก็ดดาสดก ชิ้นส่วนอุกาบาต ลูกกรอก (ทารกที่ตายในท้องแม่) ของที่ระลึกจากบรรพบุรุษที่เสียชีวิตแล้ว มีคุณสมบัติพิเศษให้คุณให้โทษแก่ผู้ครอบครองได้ บ้างก็ว่าเกิดจากลัทธิศาสนา ดังเช่นคติศาสนาฮินดูพราหมณ์ ที่มีความเชื่อถืออิทธิฤทธิ์และความ ศักดิ์สิทธิ์ของเทพเจ้า รูปเคารพต่างๆ ตลอดจนสัญลักษณ์ อันเป็นมงคล หรือในทางพุทธศาสนา มีการกล่าวถึงพระพุทธรูปและการเคารพบูชาพระพุทธรูป อาจเป็นเครื่องป้องกันภัย อันตรายต่างๆ บรรเทาความหวาดกลัวและการปองร้ายของภูตผีปีศาจ จนเกิดความเชื่อว่าพระพุทธรูป

พระพิมพ์ที่สร้างเพื่อการเผยแพร่พระพุทธศาสนากลายเป็นพระพุทธรูปและพระเครื่องที่มีความศักดิ์สิทธิ์ รวมถึงการสร้างระบบเลขยันต์ มন্ত্রา คาถาอาคม ในพุทธศาสนาเป็นลัทธิ ดันตระ ต่อมา รวมทั้งเกิดขึ้นจากนิทานปรัมปรา ซึ่งหากจะกล่าวถึงเรื่องราวของเครื่อง รางของขลังแล้ว ก็ไม่อาจมองข้ามวรรณคดีไทยเรื่อง “ขุนช้าง-ขุนแผน” ซึ่งเป็นวรรณคดีในยุคสมัย อยุธยาและคาบเกี่ยวถึงต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ในวรรณคดีดังกล่าวได้ปรากฏถึงเรื่องราว อันเกี่ยวเนื่องด้วยเครื่องรางของขลัง โดยตลอดช่วงชีวิตของขุนแผน ตัวเอกของเรื่อง รวมไปถึงตัวละครต่างๆ ก็พบว่ามีการใช้คาถาอาคม เครื่องรางของขลังในลักษณะและโอกาสต่างๆ แสดงให้เห็นว่าวิถีชีวิตของคนไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนั้นมีความผูกพันเกี่ยวเนื่องกับเครื่อง รางของขลังมาโดยตลอด

กุมารทองคืออะไร

กุมารทอง นั้นโดยความเข้าใจของคนทั่วไปก็คือเครื่องรางของขลังชนิดหนึ่ง แต่ในความเป็นจริงแล้ว “กุมารทอง” คือ “จิตวิญญาณ” ที่ยังไม่ได้ไปเกิด โดยที่จิตวิญญาณของกุมารทองนั้นแรกเริ่มเดิมทีเชื่อว่า มาจากวิญญาณของเด็กที่ตายในท้องแม่หรือที่เรียกว่า “ตายทั้งกลม” คำว่า “ตายทั้งกลม” นี้ สันนิษฐานว่าน่าจะมาจากคำว่า “ตายทั้งกม” ซึ่ง “กม” เป็นภาษาเขมร แปลว่าทั้งหมด หมายถึง ตายหมดทั้งแม่ทั้งลูกนั่นเอง

ทั้งนี้ ผู้ที่มีวิชาอาคมจะก็นำพาวิญญาณเด็กนั้นมาเลี้ยงไว้เป็นลูก โดยในเอกสารโบราณ ที่พบระบุถึงการทำกุมารทองสรุปได้ว่า ต้องหาศพที่ตายทั้งกลม จากนั้นนำมาประกอบ พิธีกรรมผ่าเอาศพทารกในท้องมารดาออกมาอย่างไฟให้แห้งสนิทในเวลาก่อนรุ่งอรุณ แล้วจึงลงรักปิดทองให้ทั่ว ด้วยกรรมวิธีเช่นนี้จึงทำให้เป็นที่มาของชื่อวัตถุของขลังที่มีอิทธิฤทธิ์นี้ว่า “กุมารทอง”

ภาพที่ 5 กุมารทอง

ที่มา : www.horrorthai.com (เข้าถึงเมื่อวันที่ 14 มิ.ย. 2558)

ต่อมาเมื่อสภาพสังคมและวัฒนธรรมมีการพัฒนาเจริญก้าวหน้าขึ้น ทำให้ในปัจจุบัน ไม่สามารถสร้างกุมารทองจากศพทารกจริงๆ ได้ จึงได้มีการดัดแปลงกรรมวิธีการสร้างกุมารทอง ขึ้นมาอีกหลายรูปแบบ ทั้งแบบที่เชิญเอาจิตวิญญาณจากที่อื่นให้มาสิงสถิตอยู่ในรูปปั้นกุมารทอง และแบบที่ปลุกเสกวิญญาณขึ้นมาเองด้วยคาถาอาคมจากผู้เชี่ยวชาญด้านไสยเวท

ตำนานการสร้างกุมารทอง

จากหลักฐานทางวรรณคดีและประวัติศาสตร์ที่พบทำให้เราพอมองเห็นว่า คนชาติไทยมีความผูกพันลึกซึ้งกับเครื่องรางของขลังมานานนับหลายร้อยปี และสืบสานวัฒนธรรม ความศรัทธาในวัตถุดังกล่าวมาโดยตลอด ซึ่งเครื่องรางของขลังประเภทหนึ่งที่ยังคงความนิยม อย่างไม่เสื่อมคลายจากอดีตมาถึงปัจจุบันนั้นก็คือ “กุมารทอง” ที่ถึงแม้ข่าวคราวความเลื่อมใส ศรัทธาเกี่ยวกับกุมารทองจะจางไปกับกระแส เทคโนโลยีที่ทันสมัยบ้าง แต่จากหลักฐาน และประจักษ์พยานที่พบก็เป็นเครื่องยืนยันถึง ความเชื่อในเรื่องกุมารทองที่มีอยู่ในสังคมไทย อย่างไม่เสื่อมคลาย

ตำนานเรื่อง “กุมารทอง” นั้น ได้มีการกล่าวไว้ในสมุดข่อยโบราณว่า มีมาตั้งแต่สมัย กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี เป็นสมัยที่มีผู้ที่เชี่ยวชาญทางไสยศาสตร์เกิดขึ้นมากมาย เนื่องจากชายไทยในสมัยก่อนต้องมีวิชาอาคมเพื่อช่วยป้องกันบ้านเมืองยามศึกสงคราม เช่น การใช้วิชาแต่งทัพเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการออกศึก

กุมารทอง เป็นเครื่องรางของขลังประเภทหนึ่งที่คนไทยรู้จักกันมาช้านาน มีอิทธิฤทธิ์ และอิทธิคุณมากมายหลายด้าน นิยมใช้เพื่อปกป้องคุ้มครองและให้โชคลาภแก่ผู้เป็นเจ้าของเช่น ทำมาค้าขายดีขึ้น เป็นเสน่ห์ มหานิยม เตือนภัย ช่วยเฝ้าบ้านและป้องกันขโมย เป็นต้น ถือเป็นไสยศาสตร์ในสายวิชาวิญญานศาสตร์ ผู้สร้างจะต้องมีจิตใจกล้าแข็ง ต้องสำเร็จวิชา “นิพพานสูตร” คือ มีอำนาจจิตที่สามารถควบคุมภูตผีปีศาจได้ สิ่งเหล่านี้เกิดจากการ ฝึกฝนร่ำเรียนหรือถ่ายทอดสืบต่อกันมาจากครูบาอาจารย์อย่างถูกต้องตามหลักของวิชานั้นๆ ไม่สามารถเรียนหรือสำเร็จกันได้ทุกคน

เรื่องราวการสร้างกุมารทองที่ปรากฏเป็นหลักฐานพอที่จะสืบค้นได้นั้น มีมาตั้งแต่ กรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี รัชสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2 ระหว่าง พ.ศ.2034-2072 โดยแม่ทัพเอกที่มีบรรดาศักดิ์เป็น พระสุรินทรภักข์ หรือ ขุนแผน ศิษย์เอกของอาจารย์คง วัดแค ปรมาจารย์ด้านไสยศาสตร์ในสมัยอยุธยา ยังมีบันทึกปรากฏเป็นหลักฐานให้คนรุ่นหลัง ได้เรียนรู้ในรูปของวรรณคดีเรื่อง ขุนช้าง-ขุนแผน ที่แต่งขึ้นมาจากเค้าโครงเรื่องจริง ความว่า

“เอามีดคร่ำด่าอกเข้าต้ำอัก	เลือดทะลักหลวมทะลุตลอดสัน
นางกระเดือกเสือกดินวันชีวัน	เลือดก็ตั้งตาชแดงดังแทงควาย
แล้วผ่าแม่แล่แล่งตลอดอก	แหวกหวะฉะรกรกให้ขาดสาย
พินิจแน่แลเห็นว่าเป็นชาย	ก็สมหมายดีใจไม่รั้งรอ
อุ้มเอาทารกยกจากท้อง	กุมารทองมาเกิดไปกับพ่อ

หยิบเอาย่ำมใหญ่ใส่สวมคอ	เอาผ้าห่อลูกชายสะพายไป
เปิดประตูลู่ออกมานอกบ้าน	รีบเดินผ่านตัดเข้าวัดได้
ปิดประตูวิหารลั่นदानใน	ลื้มกลอนซ่อนใส่ไว้ตรงตรา
วางย่ำมเปิดกลักแล้วชักชุด	ตีเหล็กไฟจุดเทียนแดงรำ
เอาไม้ชัยพฤกษ์พระมาया	ปักเป็นขาพาดกันกุมารวาง
ยันต์นารายณ์แฝงฤทธิ์ปิดศีรชะ	เอายันต์ราชาปะพื้นล่าง
ยันต์นารายณ์ฉีกอกปกมีดกลาง	ลงยันต์นางพระธรณีที่พื้นดิน
เอาไม้รักปักเสาชิ้นสี่ทิศ	ยันต์ปิดปักธงลงสายสัญญาณ
ลงเพดานยันต์สังวาลอัมรินทร์	ก็พร้อมสิ้นในตำราทุกท่าทาง”

จากหลักฐานทางวรรณคดีที่ปรากฏจะเห็นได้ว่า กุมารทองนั้นแรกเริ่มเดิมที มาจากวิญญานของเด็กที่ตายในท้องแม่หรือที่เรียกว่าตายทั้งกลม ผู้มีวิชาอาคมจะไปนำพา วิญญานเด็กนั้นมาเลี้ยงไว้เป็นลูก ข้อมูลที่พบในเอกสารโบราณระบุถึงการทำกุมารทองสรุปว่า ต้องใช้เด็กที่ตายทั้งกลมในวันเสาร์หรือวันอังคาร ครั้นเวลากลางคืนก็ให้ผู้ที่ต้องการ จะทำกุมารทองเดินทางไปคนเดียว แล้วประกอบพิธีกรรมผ่าเอาศพทารกในท้อง นั้นออกด้วยมีดหมอที่ผ่านการปลุกเสก ตลอดเวลาที่ผ่าศพก็ต้องบริกรรมคาถา “สิทธิเดโช สิทธิจิตตั้ง มหาภูโต มะสังหนัง” เมื่อได้ตัวเด็กออกมาแล้วก็ให้พูดกับกุมารนั้นว่า “ลูกเอ๋ย พ่อนี้รักลูกมาก พ่ออยากได้เจ้าไปเป็นลูก ไปอยู่กับพ่อเถิดนะ พ่อจะเลี้ยงดูเจ้าให้สุขสบาย เจ้าเต็มใจไปกับพ่อนะลูกนะ” ตามตำราแล้วท่านให้พูดเองตอบเอง แล้วทำนิมิตว่ากุมารลุกขึ้นยืนและพูดด้วยกับตนเสมือนมีชีวิตจริงๆ ว่าเต็มใจไปเป็นลูก ก็ให้ตัดสายรกออกทันที เสร็จแล้วจึงนำมาย่างไฟให้แห้งสนิทก่อนรุ่งอรุณ พิธีอย่างกุมารต้องทำในโบสถ์ วิหาร หรือในขอบเขตชั้นตีสี่มา ทั้งนี้เพราะเชื่อว่าเป็นการป้องกันไม่ให้วิญญาน ของแม่เด็กมาทำลายพิธีและแย่งเอาลูกของตนไปอุปการณที่ใชในพิธีมีดังนี้

1. ผ้าขาวสำหรับคาดเพดานมณฑลพิธี
2. ไม้รักสำหรับปักเป็นเสา 4 ทิศ
3. สายสัญญาณวงได้ 7 รอบมณฑลพิธีนั้น
4. ยันต์มงกุฎพระพุทธเจ้าสำหรับคาดเพดาน
5. ผ้ายันต์ตรีนิสิงเห สำหรับติด 8 ทิศ

เมื่อเตรียมอุปการณในพิธีพร้อมแล้ว ให้ใช้ไม้ชัยพฤกษ์ทำขาหย่าง ส่วนคานที่วางทารก ให้ใช้ไม้มะริด ไม้ก้นเกรา ถากกันภัย แล้ววางด้ายสายสัญญาณติดยันต์ประทับเพดาน ยันต์ตรีนิสิงเหประจำทิศ

ด้านหลังลงยันต์อิติปิโส 8 ทิศ จุดไฟลงมืออย่างในมณฑลพิธี อย่าให้ไหม้เกรียม และต้องเสร็จก่อนพระอาทิตย์ขึ้น โดยต้องบริกรรมคาถาตลอดเวลา ดังนี้

“สุวัฒน์ ปิยะกุมาร มหาภูโต มหิทธิโก สัพพะทิสเสสุ วัตติโก สัพพะคามesu โควะโร สัพพะชนะนัง หะเทยยะ มหาเตโช ปะวัตติโก ระตะนะตะยา นุภาเวนะ ระตะนะตะยะ เตสสา เทวานัง อธิพิพะเลนนะ กุมารโ จะมหิทธิโก”

แปลใจความได้ว่า “กุมารทองมีอิทธิฤทธิ์ยิ่งใหญ่ สามารถเที่ยวไปได้ทุกทิศ เข้าไปยังเคหสถานบ้านเรือนได้ทุกแห่ง เข้าไปสู่จิตใจของคนได้ เจ้าทองเที่ยวไปด้วยเดชะอานุภาพ ของคุณพระรัตนตรัย ด้วยเดชะคุณพระรัตนตรัย และด้วยมหิทธานุภาพแห่งกำลังฤทธิ์ ของเทพเจ้าทั้งหลาย เจ้าจึงเป็นกุมารทองที่มีอิทธิฤทธิ์ยิ่งใหญ่” เสร็จแล้วจึงดับไฟ แล้วบริกรรมคาถา

“คัจฉาหิ มหาภูโต สมะนุสโส สะเทวะโก กะโรหิ ปิตุวะจะเมนะ สัมปุลณณะ ปะสิทธิยา” แล้วจึงลงรักปิดทองให้ทั่วตลอดทั้งตัว ด้วยเหตุนี้จึงเรียกว่ากุมารทอง หลังจากเสร็จแล้ว ผู้สร้างจะต้องเอ่ยปากเชื้อเชิญว่า

“กุมารทองเอ๋ย เจ้าคือกุมารทองแล้ว ณ บัดนี้จงอยู่ที่นี้กับพ่อเถิดนะ พ่อจะเลี้ยงดูเจ้าให้มีความสุข มีของเล่น มีของกิน มีขนมไม่อดไม่อยาก มีที่หลับที่นอนอย่างสุขกายสบายใจทีเดียว ถ้าพ่อจะให้ลูกช่วยทำอะไรให้บ้างก็จงทำให้พ่อด้วยเถิดนะ” (ทศพล จังพานิชย์กุล, 2552)

การสร้างกุมารทองในปัจจุบัน

เนื่องด้วยความเจริญทางด้านเทคโนโลยี ข้อห้ามทางศีลธรรม และบทลงโทษ ทางกฎหมาย ทำให้พิธีกรรมการสร้างกุมารทองจากศพเด็กทารกจริงๆ ตามแบบโบราณได้ ล้มหายตายจากไปจากสังคมไทย ที่ยังหลงเหลืออยู่ในปัจจุบันก็เป็นการดัดแปลงกรรม วิธีการสร้างกุมารทองโดยใช้โลหะ ไม้ งา แกะ ปูน พลาสติก เรซิน หรือวัสดุที่ทรงฤทธิ์อื่นๆ เช่น ดินเจ็ดป่าช้า ไม้รักซ้อนหรือไม้มะยม ดินทำน้ำ ไคลเสมา (คราบตะไคร่น้ำที่เกาะ อยู่ตามใบ เสมารอบโบสถ์ หรือผงขี้เถ้ากองฟอนของคนที่ยาใน วันเสาร์เผาวันอังคาร มาสร้างเป็นรูปกุมาร (ทรงสมัย สุทธิธรรม, 2550) แล้วเชิญเอาจิตวิญญาณจากที่อื่น ให้มาสิงสถิตอยู่ในรูปปั้น กุมารทอง และแบบที่ปลุกเสกวิญญาณขึ้นมาเองด้วยคาถาอาคมจาก ผู้เชี่ยวชาญด้านไสยเวท โดยทำการปลุกเสกตั้งจิต ตั้งธาตุทั้ง 5 ให้บังเกิดเป็นจิตวิญญาณของเด็ก ขึ้นมาหรือจะมีการ บวงสรวงครูบาอาจารย์เพื่อทูล ขอดวงจิตดวงวิญญาณเด็ก หรือของแบ่งญาณ

บารมีจากท่าน เหล่านั้น เพื่อให้มาสิงสถิตอยู่ในหุ่นกุมารทองที่ได้สร้างไว้ กุมารทองที่กำเนิดในลักษณะนี้จะ เรียกว่าเป็น “กุมารเทพ” เพราะถือกำเนิดจากจิตวิญญาณฝ่ายดี ซึ่งเป็นจิตวิญญาณชั้นสูง มีแต่ให้คุณไม่มีการให้โทษกับผู้บูชาแต่อย่างใด (แหงง อ่อนนุช, 2554)

กุมารทองในปัจจุบันมักนิยมสร้างเป็นรูปเด็ก ลักษณะเป็นเด็กไว้จุก นุ่งโจงกระเบนอย่างโบราณ ไม่สวมเสื้อ แต่จะสวมสร้อยสังวาล ผู้บูชาต้องเลี้ยงดูเหมือนลูกของตน ต้องให้ข้าวและ น้ำหรือขนมเช่นสรวงและต้องเรียกให้กินข้าวด้วย เวลาเดินทางไปไหนก็ให้เรียกไปด้วย หากปฏิบัติดูแลดี กุมารทองก็จะช่วยค้าคุณ อาทิ ช่วยคุ้มครองป้องกันเจ้าของและครอบครัว จากสิ่งไม่ดีทั้งหลาย ช่วยให้ทำมาค้าขึ้น ไปจนถึงเตือนภัยล่วงหน้า และจะคอยติดตามเฝ้า ระวังบ้านเรือนจากโจรผู้ร้ายและศัตรูไม่ให้มาลักทรัพย์ ปัจจุบันผู้บูชานิยมไหว้ด้วยน้ำแดง บ้างก็นับลูกกรอกเป็นกุมารทองด้วย เครื่องรางอีกประเภทหนึ่งที่คล้ายกันคือ รัก-ยม ทั้งกุมารทองและรัก-ยม ปัจจุบันยังมีผู้นิยมบูชากันอยู่ไม่น้อยในสังคมไทย

หลักการสร้างกุมารทองในปัจจุบันนั้นแบ่งออกเป็น 3 วิธี หลักๆ คือ (แหงง อ่อนนุช, 2554)

1. การสร้างด้วยดิน 7 ป่าช้า ผสมผงพรายกุมาร ผงพรายกุมารนั้นคือผงที่ได้จากการเอากระดูกเด็กมาป่นละเอียดผสมกับผงอิทธิเจ (อิทธิเจ คือ ชื่อคาถาที่ใช้เขียนบนฝ่ามือแล้วภาวนา เป็นคาถาสำหรับเป็นเสน่ห์ทำให้คนรัก ผงอิทธิเจ คือแป้งผงที่ลงคาถา แล้วผัดหน้าเป็นเสน่ห์ให้คนรัก) (สุวิทย์ ชันธิวิทย์ และ อิงอร สุพันธ์ุณี, 2554) และผงปลมั่ง (ผงด้วยเวทมนตร์คาถา โดยใช้แท่งดินสอดวงเขียนอักษร ลงบนกระดาษขนวนเป็นองค์พระ เป็นมะอะอุ เป็นอุณาโลม เป็นต้น โดยระหว่างการลงอักขระ และลบในขั้นตอนต่าง ๆ จะต้องมีการบริกรรมสูตร ซึ่งเป็นพระคาถาสำหรับการลงอักขระ และลบอักขระต่าง ๆ กล่าวกันว่าเป็นอุบายในการฝึกสมาธิอย่างหนึ่งในสมัยโบราณ ผงดินสอดวงที่ได้จากการเขียนและลบอักขระตามคัมภีร์ปลมั่งนี้ เรียกว่าผงปลมั่ง เชื่อว่ามีอำนาจทางด้านอิทธิฤทธิ์อยู่ยงคงกระพันโดยมากมักนำมาผสมทำเป็นเครื่องราง) กุมารประเภทนี้จะขลังและแรงที่สุด แต่มีทั้งคุณและโทษภายในตัว วิญญาณที่เชิญลงนั้นมัก เป็นวิญญาณในป่าช้า วิญญาณพวกสัมภเวสี ซึ่งก็คือวิญญาณของเด็กที่ตายหรือคนที่ตาย แล้วโดนคุณไสยเอามาทำเป็นกุมาร จะนำสงสารและมักจะทำได้ทุกอย่างตามคำสั่งแม้แต่ เรื่องบาป ถือว่าเป็นกุมารที่มีความแรงที่สุด หรือเป็นวิญญาณเด็กที่ติดมากับผงพรายกุมารนั่นเอง กุมารประเภทนี้ต้องเช่นไหว้ให้ดี และหากเวลาผ่านไปนานวัน วิญญาณในตัวกุมาร ก็สามารถโตขึ้นได้

ภาพที่ 6 ดินเจ็ดป่าช้า

ที่มา : www.amnaj-amulet.blogspot.com (เข้าถึงเมื่อ 14 มิ.ย. 2558)

2. การสร้างด้วยเนื้อดินหรือเนื้อไม้ แล้วเชิญญาณเทพลงมา กุมารทองประเภทนี้มักจะ ไม่ค่อยแสดงตัวเหมือนอย่างแรก เพราะเป็นญาณของเทพไม่ต้องเสพออาหารหยาบ ปกติมักปลุก เสกรวมกับพระเครื่อง เทพเหล่านี้จะทำแต่เรื่องที่เป็นความดี ส่วนใหญ่จะถือศีลกินเจ และอาศัย อยู่บนสวรรค์ จะนั่งสมาธิปฏิบัติบนสวรรค์แล้วแบ่งญาณลงมาทำงานทำบุญ กุมารทองเหล่านี้ จะชอบสะสมบุญบารมี การบูชากุมารทองประเภทนี้ผู้บูชาต้องปฏิบัติธรรมควบคู่กันไปด้วย เพราะกุมารทองบางองค์มีฤทธิ์แรงมากหากผู้บูชาไม่อยู่ในศีลในธรรมกุมารทองก็อาจไม่ช่วยเหลือและไม่เชื่อฟัง และอาจไม่อยู่กับผู้ที่เลี้ยงหรือบูชาเพราะถือว่าจริตและบารมีไม่เหมือนกัน กุมารทองประเภทนี้สามารถโตได้ แต่ความโตของกุมารทองไม่ได้โตตามอายุคนเลี้ยงเท่านั้น แต่ยังโตตามญาณและการปฏิบัติบารมีของตนเอง และผู้ที่เป็นเจ้าของ

3. การสร้างด้วยไม้ตายพราย คือ ไม้ที่ตายตั้งแต่ยังไม่ออกผล ที่นิยมนั้นมักจะสร้าง ด้วยเนื้อไม้รักซ้อนตายพรายและไม้มะยมตายพราย เพราะถือว่าไม้ตายพรายเป็นไม้ที่มี เทพสิงสถิตอยู่ มีความขลังอยู่ในตัวแม้ไม่ต้องปลุกเสก

การสร้างกุมารทองแบบนี้จะมีความแตกต่างจาก 2 แบบแรก ตรงที่เมื่อได้ไม้ชนิดนี้มา อาจารย์ผู้เสกจะร่ายอาคมพระเวท ประจุอาคม พระเวท จิต ตั้งธาตุ หนุนธาตุ เรียกอาการ 32 เรียกนาม จนเกิดเป็นวิญญาณอุบัติขึ้นเอง เรียกว่า “พิธีชุบวิญญาณ” วิญญาณที่เกิดขึ้นมา นั้นจะเรียกว่า “พราย” ซึ่งไม่อาจเติบโตได้เป็นเด็กอย่างไรก็จะเป็นอยู่อย่างนั้น และผู้ที่เลี้ยงนั้นจะทำการเช่นไหว้บูชาหรือไม่ก็ได้ เพราะเชื่อกันว่าพรายชนิดนี้จะไม่ม้อำนาจ ในการทำร้ายผู้ใด แต่ในทางกลับกัน หากไม่ดูแลเอาใจใส่ก็เปรียบเสมือนเด็กที่ไม่ได้ รับประทานอาหารและความสุข ก็จะอ่อนตัวไปเองและเสื่อมสลาย

ไปในที่สุด แต่หากได้รับการดูแลอย่าง ดีก็จะมีกำลังฤทธิ์อำนาจ สามารถเรียกโชคลาภ ความสำเร็จให้แก่ผู้ที่ทำการบูชาได้ (จิตตวชิระ, 2553)

อย่างไรก็ตาม จิตวิญญาณที่นำมาสร้างเป็นกุมารทองเหล่านี้เป็นวิญญาณ ที่เกิดจาก เหตุที่มีความแตกต่างกันคือ เกิดจากวิญญาณเร่วร้อน วิญญาณเทพ และจากพระคาถาที่ประจุลง ไปในตัว รูปลักษณะของกุมารทอง จึงทำให้กุมารทองทั้งสามชนิดนี้มีจริตนิสัยแตกต่างกันไป

ประเภทของกุมารทอง

กุมารทองนั้นเป็นของขลังที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อให้มีอิทธิฤทธิ์ มีอยู่หลายประเภทตาม ความตั้งใจของผู้สร้าง ในทางโบราณสามารถแบ่งประเภทกุมารทองได้เป็น 2 ประเภท (จิตตวชิระ, 2553) คือ

1. กุมารทองเพชรฆาต หรือ กุมารทองเพชร

กุมารทองชนิดนี้ สร้างขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ทำบาปสร้างความฉิบหายให้แก่ผู้อื่น มีความดุร้ายโหดเหี้ยม ซึ่งสามารถแยกย่อยออกไปได้อีก 4 ชนิด ได้แก่ กุมารทองเพชรมัน กุมารทองเพชรดับ กุมารทองเพชรคง และกุมารทองเพชรสูญ

กุมารทองทั้ง 4 ชนิดนี้ เรียกได้อีกประการหนึ่งว่าเป็น “เพชรภูติงาน” หรือกุมารทอง “เพชรปราบ” สร้างขึ้นมาเพื่อเอาไว้ทำลายหรือกลั่นแกล้งผู้อื่นโดยเฉพาะ โดยการอัญเชิญดวงวิญญาณของพวกผีตายโหงหรือภูติผีปีศาจให้มาสถิตในหุ่นกุมารทองทั้ง 4 ชนิดนี้ และแต่ละชนิดจะมีวิธีการในการทำร้ายศัตรูต่างกันออกไป

ตัวอย่างเช่น กุมารทองเพชรสูญ นั้นจะมีอิทธิฤทธิ์ที่ทำให้คนเสียชีวิตเป็นบ้า กุมารทองเพชรคง และกุมารทองเพชรมันจะมีอิทธิฤทธิ์ในการป้องกันบ้านเรือนและทำร้ายคนแปลกหน้าที่จะเข้ามาบุกรุก โดยมีความเชื่อกันว่า กุมารเพชรคงนั้นมีอิทธิฤทธิ์สูงที่สุด คือสามารถเอาชนะวัตถุอาคมชนิดอื่นๆ ได้ด้วย เช่น ควายธนู ที่ทำจากวัสดุไม้ไผ่หามผีหรือครั้งได้ แต่กุมารทองเพชรคงนั้นจะสู้กับควายธนูที่ทำจากทองแดงไม่ได้ เป็นต้น

นอกจากนั้น ยังเชื่อกันว่ากุมารทองเพชรคงมีอิทธิฤทธิ์ ในการไล่ติดตามศัตรู ได้ไม่มีขีดจำกัด ในขณะที่กุมารทองเพชรมันนั้นจะมีฤทธิ์อยู่ได้ในอาณาเขตของตนเองเท่านั้น กุมารทองเพชรคงจึงได้ชื่อว่าเป็นกุมารทองเพชรขนาดที่มีอิทธิฤทธิ์สูงและจะหาว่าต้ออาคมใดๆ มาต่อกรด้วยได้ยาก

ส่วนกุมารทองเพชรฉบับนั้น ก็เป็นกุมารทองมือสังหารที่อาศัยความเร็วฉับพลันในการลงมือสังหารศัตรูเหมือนเป็นนักฆ่ามืออาชีพคอยปลิดชีวิตผู้อื่นโดยตรง

โดยที่กุมารทองเพชรขนาดที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้ เป็นวัตถุของคลังที่เชื่อและนิยามกันอยู่ ในหมู่ผู้ที่นิยมไสยศาสตร์สายมนต์ดำแถบประเทศเขมร และแขกอิสลามบางกลุ่มเท่านั้น จัดเป็นเครื่องมือในการสร้างบาปที่ควรสร้างหรือเลี้ยงไว้ในครอบครอง จึงไม่เป็นที่นิยมแพร่หลาย เหมือนเช่นกุมารทองด้านโชคลาภและเมตตามหานิยม

2. กุมารทองด้านโชคลาภและเมตตามหานิยม

กุมารทองชนิดนี้เป็นที่รู้จักและได้รับความนิยมในหมู่คนไทยเป็นอย่างมากโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ “เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน” หรือนำมาช่วยงานในลักษณะต่างๆ เช่น ฝ้าบ้าน ฝ้าร้าน เรียกลูกค้า ทวงหนี้ หรือแม้แต่หาที่จอดรถตามแต่เจ้าของปรารถนาจะใช้งาน โดยจะไม่มีชื่อเรียกเฉพาะ ชื่อที่เรียกก็จะตั้งเอาเองตามความชอบและความเชื่อของผู้เป็นเจ้าของ เช่น อาจตั้งชื่อว่า กุมารทองอุดมสุข กุมารทองอุดมลาภ กุมารทองนำโชค ฯลฯ

กุมารทองประเภทเมตตามหานิยมที่มีชื่อเสียงก็คือ กุมารทองของพระเกจิอาจารย์อย่าง “หลวงพ่อเต๋ คงทอง” แห่งวัดสามง่าม จ.นครปฐม แต่ท่านได้มรณภาพไปแล้ว ปัจจุบันจึงเหลือแต่ “หลวงพ่อแยม” ผู้เป็นศิษย์เอกของหลวงพ่อเต๋ซึ่งเชี่ยวชาญด้านกุมารทองชนิดนี้ โดยผู้ที่ต้องการ บูชา หรือเป็นเจ้าของกุมารทองก็จะไปทำการบูชามาจากที่วัด นอกจากนี้ยังมีพระเกจิอาจารย์ และฆราวาสผู้มีวิชาอาคมแก่กล้าอีกหลายท่านที่สร้างและปลุกเสกกุมารทองชนิดนี้

การสร้างกุมารทองของเหล่าพระเกจิอาจารย์ชื่อดังทั้งหลายนั้น กล่าวกันว่าพระเกจิท่าน จะไม่ได้บังคับหรือกวดขันกุมารทองเอาไว้ โดยที่ท่านจะถามความสมัครใจของกุมารก่อนว่า เขาจะเต็มใจในการร่วมสร้างบุญหรือไม่ เพราะปัจจัยที่ได้จากการบูชากุมารทอง นี้จะนำมา ใช้ในงานของพระพุทธศาสนา หรือสอบถามกุมารว่าต้องการจะไปสร้างบุญ หรือร่วมบุญกับ ผู้ที่มาบูชาด้วยหรือไม่ หากกุมารยินดีไปก็ไป แต่หากไม่ยินดีผู้ที่จะบูชากุมารทองก็ต้องถอนตัว เพราะจริตของวิญญาณไม่ตรงกันหรือไม่เคยมีบุญวาสนาร่วมกันก็ไม่อาจจะไปอยู่ร่วมกันได้

หากเป็นประเภทแรกก็就会有ความเสียนมีฤทธิ์แรงมีความแกร่งกล้า ถ้าเป็นประเภทที่สอง จะมีลักษณะที่ไม่ค่อยปรากฏตัวให้เห็นแต่มีจิตหรือกรรมผูกพันร่วมกันจึงได้มาอยู่ด้วยกันกับผู้ที่บูชา และมีลักษณะเป็นจิตวิญญาณชั้นสูงขึ้นไป อาจสูงกว่ามนุษย์แต่ต่ำกว่าเหล่าเทวดา

แต่ถ้าเป็นประเภทที่สาม ก็เชื่อกันว่าสามารถแสดงตัวออกมาได้บ่อย แต่ไม่มีความเสียนเหมือนอย่างสองแบบแรกเพราะเกิดจากฤทธิ์อำนาจของผู้สร้างกุมารทอง ได้หนุนนำไว้ เมื่อผู้ปลุกเสกเสื้อมฤทธิ์กุมารทองก็จะหมดอิทธิฤทธิ์ไปโดยปริยาย

สำนักกุมารทอง

ความนิยมในเครื่องรางของขลังประเภทกุมารทองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันทำให้เกิดสำนักต่างๆ ที่จัดสร้างและปลุกเสกกุมารทอง ที่มีชื่อเสียงได้รับความนิยมในหมู่ผู้ที่บูชาว่ามีความเข้มขลังและมีอิทธิฤทธิ์สูง ได้แก่ (ทศพล จังพานิชย์กุล, 2552) (ทรงสมัย สุทธิธรรม, 2550)

1. หลวงพ่อแช่ม อินทโชโต วัดตาก้อง ตำบลตาก้อง อำเภอเมือง จ.นครปฐม

หลวงพ่อแช่ม อินทโชโต เป็นพระคณาจารย์ที่ทรงคุณรูปหนึ่งที่ตั้งดังมากในอดีต ความเข้มขลังในพระเครื่องที่ท่านสร้างมีพุทธาคมเป็นที่ยอมรับกันในวงการพระเครื่อง ท่านเป็นผู้ถ่ายทอดวิชาการสร้างกุมารทองให้กับ หลวงพ่อเต่ คงทอง และ หลวงปู่แย้ม ฐานยุตโต วัดสามง่าม อ.ดอนตูม จ.นครปฐม ซึ่งปัจจุบันเป็นวัดที่สร้างกุมารทองที่มีชื่อเสียงที่สุดของ ประเทศไทย

ภาพที่ 7 กุมารทองอุดรฯ หลวงพ่อเข้ม วัดตาก้อง จ.นครปฐม
ที่มา : www.pralanna.com (เข้าถึงเมื่อ, 14 มิ.ย.2558)

ชื่อเสียงเกียรติคุณของหลวงพ่อเข้ม อินทโชโต เป็นที่โด่งดังมากในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 เพราะท่านเป็นหนึ่งในพระคณาจารย์ที่เข้าร่วมพิธีพุทธาภิเษกใหญ่ ในพระอุโบสถวัดราชบพิธ กรุงเทพมหานคร เมื่อปีพุทธศักราช 2481 วัดมุงงคที่สร้างชื่อเสียงให้แก่ท่าน ได้แก่ กุมารทองอุดรฯ ธง เสื่อยันต์ ตะกรุด ลูกอม เหริยญ พระขุนแผนเนื้อดินหน้าตะโพน

สำหรับกุมารทองที่ท่านสร้างขึ้นมีลักษณะเป็นกุมารทองอุดรฯ มีเนื้อผงคลุกรัก และหล่อแบบโบราณ ปัจจุบันหายากและมีค่านิยมสูง

2. พระครูภาวนาสังวรคุณ (หลวงพ่อเต๋ คงทอง) วัดอรัญญิการาม (วัดสามง่าม) อ.ดอนตูม จ. นครปฐม

หลวงพ่อเต๋ คงทอง หรือ หลวงพ่อเต๋ คงสุวัฒน์ เป็นพระเกจิที่สร้างกุมารทอง อันดับหนึ่งของเมืองไทย ได้รับการถ่ายทอดวิชาปลุกเสกกุมารทองจากพระครูอุตตการบตี (หลวงพ่อทา) วัดพะเนียงแตก หลวงพ่อเข้ม อินทโชโต วัดตาก้อง และหลวงลุงแดง วัดกาหลง

ภาพที่ 8 กุมารทองทรงมหาดไทย หลวงพ่อเต๋ คงทอง วัดสามง่าม จ.นครปฐม
ที่มา : www.pralanna.com (เข้าถึงเมื่อ 14 มิ.ย. 2558)

กุมารทองตามตำรับของท่านเป็นวิชาปกปิดเฉพาะในสำนักเท่านั้น ไม่เปิดเผยทั่วไป เท่าที่มีข้อมูลคือจะต้องนั่งสมาธิขออนุญาตต่อพญามัจจุราช ณ ยมโลก ในการนำดวงวิญญาณที่ต้องการสร้างบารมีเพิ่มเติมมาสถิตในองค์กุมารทอง เพื่อตั้งจิตช่วยเหลือเจ้าของผู้บูชา มีการตั้งชื่อกุมารเป็นการเฉพาะโดยไม่ซ้ำกัน สำหรับเรียกกุมารมาใช้สอยหรือช่วยค้าขาย

สันนิษฐานว่า ตำราการสร้างได้ตกทอดมาจากหลวงลุงแดง ประกอบด้วย ดิน 7 โป่ง 7 ป่าช้า ดินขุยปู (ถ้าเป็นขนาดเล็กนิยมแกะจากไม้มุงคล) ดินดังกล่าวมีความศักดิ์สิทธิ์ โดยจะปั้นดินเป็นรูปกุมารทองวางนอนไว้ ก่อนทำการปลุกเสกให้ลุกขึ้นนั่งได้เองตามตำรา เป็นที่นิยมกันมาก สามารถบนบานบอกกล่าวได้ จัดว่าเป็นกุมารทองยอดนิยมอันดับหนึ่งของเมืองไทยตลอดกาล (จักรพันธ์ การสมพรต และ จักรพงษ์ การสมพรต, 2552)

3. หลวงพ่อแยม ฐานยุตโต วัดสามง่าม จังหวัดนครปฐม เป็นศิษย์เอกสายตรงที่ได้รับการสืบทอดวิชาสร้างกุมารทองจากหลวงพ่อเต๋ คงทอง ปัจจุบันกุมารทองของหลวงพ่อแยม ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก

ภาพที่ 9 กุมารทองหลวงพ่อแยม วัดสามง่าม จ.นครปฐม
ที่มา : www.thaiputamulet.com (เข้าถึงเมื่อ 14 มิ.ย. 2558)

4. กุมารทองไม้แกะสลัก หล่อด้วยน้ำมันจันทน์ของหลวงพ่อกวย วัดโฆษิตาราม จังหวัด
ชัยนาท

ภาพที่ 10 กุมารทองไม้แกะสลัก หล่อด้วยน้ำมันจันทน์ของหลวงพ่อกวย วัดโฆษิตาราม จ.ชัยนาท
ที่มา : www.uamulet.com (เข้าถึงเมื่อ 14 มิ.ย. 2558)

5. กุมารทองอุดผงมหาภูติลีนทอง ของหลวงพ่อดำ วัดสันติธรรม จังหวัดสระแก้ว

ภาพที่ 11 กุมารทองอุดผงมหาภูติลีนทอง หลวงพ่อดำ วัดสันติธรรม จ.สระแก้ว
ที่มา : www.1.g-pra.com (เข้าถึงเมื่อ 14 มิ.ย. 2558)

6. กุมารทองของหลวงปู่เหมือน ฐานุตตโม วัดคลองทรายใต้ จังหวัดสระแก้ว\=

ภาพที่ 12 กุมารทองของหลวงปู่เหมือน ฐานุตตโม รุ่นอุ้มทรัพย์ วัดคลองทรายใต้ จ.สระแก้ว
ที่มา : www.web-pra.com (เข้าถึงเมื่อ 14 มิ.ย. 2558)

7. กุมารทองเรียกทรัพย์ ของหลวงพ่อพลู วัดไผ่ล้อม จังหวัดนครปฐม

ภาพที่ 13 กุมารทองเรียกทรัพย์ ของหลวงพ่อพลู วัดไผ่ล้อม จังหวัดนครปฐม

ที่มา : www.web-pra.com (เข้าถึงเมื่อ 14 มิ.ย. 2558)

8. กุมารทองฐานอุดมงและตะกรุดหลวงพ่อกาย วัดจำปี จังหวัดศรีสะเกษ

9. กุมารทองฐานอุดมงของหลวงปู่หงษ์ วัดเพชรบุรี จังหวัดสุรินทร์

10. กุมารทองวัดสวนหลวง ตำบลสวนหลวง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม หรือองค์ กุมารเทพศักดิ์สิทธิ์ แกะสลักจากไม้ตะเคียนทองสีดำ

11. กุมารพราย แป้นล้าน ของอาจารย์หมอนาค วิชิตชาญ แห่งสำนักเพชรแสงแก้ว ที่ดีเด่น ทางเมตตามหานิยม การค้าขาย บอโขชโคลาภ

12. กุมารทองถือนุญทรัพย์ ของอาจารย์เทียม ชิวใจเอื้อ ฝั่งธนบุรี กรุงเทพฯ

การสร้างกุมารทองมีหลากหลายตำรา แต่ละสำนักแต่ละอาจารย์ก็มีพิธีกรรมที่แตกต่างกัน ออกไป โดยทั่วไปเมื่อสร้างกุมารทองขึ้นมาแล้วก็จะทำพิธีปลุกเสก เจริญวิญญาณของเด็กที่ล่องลอยอยู่ เข้ามาสิงสถิต โดยการนั่งสมาธิขออนุญาตต่อภูมามัจจุราช ให้ดวงวิญญาณ เด็กหรือกุมารมาสิงสถิต เพื่อบำเพ็ญบารมีด้วยการช่วยเหลือมนุษย์ก่อนที่จะถึงเวลาไปสู่ภพภูมิใหม่ ฉะนั้น กุมารทองแต่ละ

สำนักจึงมีชื่อเรียกแตกต่างกันออกไป และมีคาถาสวดที่ไม่เหมือนกัน จึงมีอิทธิฤทธิ์ความสามารถที่แตกต่างกันออกไปด้วยเช่นกัน ยกตัวอย่าง กุมารทองหลวงพ่อดี วัดสามง่าม โดยทั่วไปจะเน้นความร่ำรวย หรือกุมารแป้นเส้น ของอาจารย์หมอนาค สำนักเพชรแสงแก้ว จะเน้นทางด้านเสน่ห์ เมตตา โชคลาภ ค้าขาย เป็นต้น

การใช้งานกุมารทอง

การเลี้ยงหรือการบูชากุมารทองในปัจจุบันเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ดังนี้ คือ

1. ใช้ให้เฝ้าบ้านเวลาเจ้าของบ้านไม่อยู่ เพื่อป้องกันเหตุร้ายและขโมย
2. ใช้ให้ติดตามไปช่วยเหลือ ในกิจการต่างๆ ของผู้เลี้ยง
3. ใช้ให้สืบข่าวเรื่องราว ระยะเวลาไกลๆ
4. ช่วยส่งข่าวโดยการกระซิบบอกให้รู้
5. ช่วยโดยการเข้าฝัน บอกโชคเคราะห์ในปัจจุบัน
6. ช่วยปกป้อง คุ้มครอง ให้แคล้วคลาด ปลอดภัย
7. ใช้เสริมเมตตา มหานิยม

การบูชากุมารทอง

กุมารทอง ถือเป็นเครื่องรางของขลังประเภทไสยศาสตร์คล้ายสิ่งของมีชีวิต ดังนั้น การบูชาหรือการให้อาหารการกินจะต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามตำราโบราณที่อาจารย์ผู้สร้างเป็นคนบอกแนะนำให้ เช่น เมื่อรับกุมารทองมาจากอาจารย์ผู้สร้างแล้ว ก็ให้อ่อยปากชวนกุมารทอง ไปอยู่ด้วย และต้องจัดสถานที่อยู่ให้กุมารทองอย่างเหมาะสม เช่น มีหิ้งเฉพาะต่างหากภายในบ้าน ไม่ควรไปตั้งรวมไว้บนหิ้งพระ อาจจัดบ้าน ที่หลับที่นอน และของเล่นไว้ให้กุมารทอง พร้อมทั้งบูชา ด้วยอาหารคาวหวาน และขนมไม่ให้ขาด

สิ่งสำคัญคือต้องหมั่นพูดคุยกับกุมารทองบ่อยๆ และต้องพูดจาให้ไพเราะเหมือนพูดคุยลูกหลานจริงๆ นอกจากนี้ยังต้องรักษาคำมั่นที่พูด ไว้กับกุมารทอง เช่น ขอให้กุมารทองบันดาลโชคลาภให้ หากประสบผลสำเร็จจะซื้อขนมหวาน และของเล่นให้ เมื่อสมหวังแล้วก็ต้องรักษาสัญญา ห้ามละเลยเป็นอันขาด

การกลับมาของกุมารทองในโลกสมัยใหม่

ข่าวคราวของกุมารทองกลับมาอีกครั้ง เมื่อ พ.ศ.2537 เมื่อ นายหาญ รักษาจิตต์ หรือที่รู้จักในนาม เณรแอ จอมขมังเวทย์ ในขณะนั้น ได้ใช้ใต้ถุนเมรุวัดหนองระกำ จ.สระบุรี ทำพิธีปลุกเสกกุมารทองด้วยกรรมวิธีแบบโบราณคือการสร้างกุมารทองจากศพเด็กทารกจริง ซึ่งพิธีกรรมปลุกเสกกุมารทองในครั้งนั้น ทำให้จอมขมังเวทย์ผู้นี้ต้องโทษจำคุก 1 ปีเต็ม เนื่องจากมีการบันทึกภาพวิดีโอขั้นตอนการปลุกเสกไว้อย่างละเอียด โดยเฉพาะขั้นตอน การย่างศพเด็ก และมีการนำวิดีโอเทปไปเผยแพร่ในสื่อมวลชนต่างๆ จนเป็นข่าวครึกโครม จนเป็นเหตุให้กรมการศาสนาแจ้งความต่อพนักงานสอบสวน สภ.หนองโดน จ.สระบุรี ให้ดำเนินคดีเณรแอในข้อหาอุทธรณ์มนุษยธรรมที่ไม่มีตัวตน

ภาพที่ 14 แสดงขั้นตอนการทำพิธีกุมารทองของ เณรแอ จอมขมังเวทย์
ที่มา : www.youtube.com (เข้าถึงเมื่อ 14, มิ.ย. 2558)

ภาพที่ 15 แสดงขั้นตอนการทำพิธีกุมารทองของ เณรแอ จอมขมังเวทย์
ที่มา : www.youtube.com (เข้าถึงเมื่อ 14, มิ.ย. 2558)

ด้วยข้อห้ามทางกฎหมาย บวกกับสภาพสังคมและวัฒนธรรมที่พัฒนาไปมากขึ้น ทำให้พิธีกรรมการสร้างกุมารทองจากศพทารกจริงๆ ไม่สามารถกระทำได้ แต่ด้วยกระแส ความนิยมและความต้องการในกุมารทองที่จัดว่าเป็นเครื่องรางของขลังที่ให้คุณในด้านต่างๆ แก่ผู้ที่เป็นเจ้าของมากมาย จึงได้มีการดัดแปลงกรรมวิธีการสร้างกุมารทองขึ้น โดยทำจากวัสดุต่างๆ เช่น ดินเจ็ดป่าช้า ไม้ งา แกะ โลหะ ปูนพลาสติก เรซิน หรืออื่นๆ มาสร้างเป็นรูปกุมารแล้วปลุกเสกด้วยวิทยาคม เชิญจิตวิญญาณของเด็กน้อยเข้าสิงสถิต สามารถใช้เป็นเครื่องรางเพื่อความร่ำรวยอย่างได้ผล เช่นเดียวกับกุมารทองในอดีต

ดังเช่นสุดยอดกุมารทองซึ่งได้รับความนิยมเป็นอันดับหนึ่งของเมืองไทยคือ กุมารทอง ของ หลวงพ่อเต๋ และหลวงพ่อยิ้ม วัดสามง่าม อ.ดอนตูม จ.นครปฐม ซึ่งโด่งดังและเป็นที่รู้จัก ทั่วประเทศเมื่อรายการตีสิบ ทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 ออกอากาศวันที่ 7 กรกฎาคม 2552 ได้ทำการสัมภาษณ์นายจักรพันธ์ การสมภพ และนายจักรพงศ์ การสมภพ อดีตนักร้องชื่อดังแจ๊ค-จิลล์ ที่ปัจจุบันผันตัวเองมาเป็นเจ้าของธุรกิจส่วนตัวที่ประสบความสำเร็จอย่างมากมาย และยอมรับว่าส่วนหนึ่งของความสำเร็จนั้นมาจากการที่ตนเลื่อมใสศรัทธาในกุมารทอง เพราะเชื่อว่าให้โชคลาภและช่วยให้กิจการค้าขายประสบความสำเร็จ จนปัจจุบันมีกุมารทอง อยู่ในครอบครองนับเป็นพันองค์

ภาพที่ 16 กุมารทองหลวงพ่เต๋ คงทอง วันสามง่าม จ.นครปฐม
ที่มา : www.nongploybook.com (เข้าถึงเมื่อ 14, มิ.ย. 2558)

ภาพที่ 17 กุมารทองหลวงพ่อดี คงทอง วัดสามง่าม จ.นครปฐม
ที่มา : www.nongploybook.com (เข้าถึงเมื่อ 14, มิ.ย. 2558)

ภาพที่ 18 สัมภาษณ์แจ๊ค - จิลล์ ในการรายตีสิบ
ที่มา : video.sanook.com (เข้าถึงเมื่อ, 14 มิ.ย. 2558)

เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ดังกล่าวส่งผล ให้มีผู้คนให้ความสนใจ ในกุมารทอง เกิดเป็นกระแสความนิยมในชั่วข้ามคืน และเป็นที่มาของสื่อสิ่งพิมพ์ที่นำเสนอ เรื่องราวของกุมารทองในแง่มุมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือประวัติความเป็นมา หนังสือรวบรวม สุดยอดกุมารทอง รุ่นต่างๆ ของเหล่า

เกจิอาจารย์ทั่วประเทศ บทสัมภาษณ์เรื่องอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ ของกุมารทอง จากประสบการณ์ของบุคคลในแวดวงต่างๆ ทั้งที่มีชื่อเสียงและไม่มีชื่อเสียง กระแสความนิยม ดังกล่าวนำไปสู่การเกิดขึ้นของเว็บไซต์และกระทู้ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกุมารทอง ซึ่งพบมากถึง 310,000 รายการ ยังไม่นับรวมถึงกระแสความนิยมที่ข้ามน้ำข้ามทะเลไป ถึงประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ และไต้หวัน ที่ผู้คนจากประเทศเหล่านี้ต่างเดินทางเข้ามา เช่าบูชากุมารทอง จากประเทศไทยไปเป็นจำนวนมาก และพบว่ามีมีการแปลหนังสือเกี่ยวกับ กุมารทอง เป็นภาษาจีนเพื่อสะดวกแก่การศึกษาหาความรู้ของชาวต่างชาติ ที่มีความศรัทธา ในกุมารทองกลุ่มนี้อีกด้วย

ปรากฏการณ์ดังกล่าว ทำให้เห็นถึงอิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีต่อคติความเชื่อ และความศรัทธาของผู้คนในสังคม เพราะหากเราจะมองย้อนไปในประวัติศาสตร์เราย่อมพบว่า เครื่องรางของขลังประเภท “กุมารทอง” หรือ “ตุ๊กตาทอง” ตามรูปแบบในปัจจุบันนั้น เป็นเครื่องราง ที่มีความเป็นมาย้อนขึ้นไปได้ถึงสมัยอยุธยา แต่กระแสความนิยมก็ไม่เด่นชัดจนกระทั่งสถาบัน สื่อสารมวลชนยื่นมือเข้ามานำเสนอเรื่องราวของกุมารทอง นับแต่กลางปี 2552 จนถึงปัจจุบัน การเสาะแสวงหา กุมารทองจากสำนักเกจิต่างๆ ยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง เห็นได้จากจำนวนของ ผู้คนที่ไปรอเช่ากุมารทองจากสำนักต่างๆ จนไม่เพียงพอต่อความต้องการ เมื่ออุปสงค์มากกว่า อุปทานจึงเกิดการทำการปลอมหรือของเลียนแบบขึ้นมากมาย เกิดค่านิยมในการสะสมกุมารทอง ยิ่งได้จากสำนักชื่อดัง หรือได้เป็นเจ้าของกุมารทองรุ่นแรกๆ ที่กลายเป็นของหายากยิ่งในหมู่ นักสะสมก็ยิ่งทำให้ผู้เป็นเจ้าของเกิดความตระหนักในคุณค่าของเครื่องของขลังนั้นมากขึ้น “กุมารทอง” จึงไม่ได้เป็นเพียงแค่ของศักดิ์สิทธิ์ ที่มีไว้ปกป้องคุ้มครองหรือ ให้โชคลาภในฐานะ เครื่องรางของขลังอีกต่อไป แต่ยังเป็นเครื่องบอกถึงสถานะ บารมี และความมั่นคงทาง เศรษฐกิจของผู้ครอบครอง

บทที่ 5

การปรับเปลี่ยนความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์เดิม และความหมายใหม่ ในทัศนะของผู้ปลุกเสกกุมารทอง

การวิจัยเรื่อง “การสื่อสารเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในสังคมไทย” เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยในส่วนของ “การปรับเปลี่ยนความหมายของกุมารทอง เรื่องความ ศักดิ์สิทธิ์แบบเดิม และแบบใหม่ของผู้ปลุกเสก” ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth Interview) กลุ่มผู้ปลุกเสกกุมารทอง ประกอบกับการศึกษาเอกสารหลักฐาน (Document Research) เช่น บทสัมภาษณ์จากนิตยสาร บทสัมภาษณ์จากรายการโทรทัศน์ เพื่อตอบคำถามนำวิจัยข้อที่ 1 ที่ว่า “มีการปรับเปลี่ยนความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์เดิมและความหมายใหม่ ผ่านประเด็นกุมารทอง อย่างไร”

การวิเคราะห์การปรับเปลี่ยนความหมายของกุมารทองในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์แบบเดิมและแบบใหม่นั้น ผู้วิจัยได้ทำการเลือกเก็บข้อมูลกับกลุ่มผู้ปลุกเสก เหตุที่ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มผู้ปลุกเสกนั้น เพราะในขั้นตอนแรกที่ผู้วิจัยได้เริ่มศึกษารวบรวมข้อมูล โดยการพูดคุย ชักถามจากผู้เลี้ยงหรือผู้บูชากุมารทอง และจะได้คำตอบว่า ตนเองนั้นเชื่อว่ากุมารทองมีความศักดิ์สิทธิ์จริง เพราะศรัทธาผู้ปลุกเสกเป็นสำคัญ จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้เลี้ยงกุมารทองเชื่อว่าความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองส่วนหนึ่งนั้นเกิดจากผู้ปลุกเสก ดังนั้นในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยจึงได้เลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปลุกเสกด้วยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยแบ่งกลุ่มผู้ปลุกเสกออกเป็นพระสงฆ์และฆราวาส

สาเหตุที่ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มผู้ปลุกเสกออกเป็นพระสงฆ์และฆราวาสก็สืบเนื่องมาจากการเก็บข้อมูลเบื้องต้น ที่ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆ พบว่า ในยุคสมัยโบราณเมื่อครั้งที่สถาบันศาสนายังเป็นสถาบันแกนกลางของสังคมไทย วัดเป็นศูนย์กลางของระบบการศึกษา ผู้ที่มีสิทธิ์ได้ศึกษาเล่าเรียนและเข้าถึงแหล่งองค์ความรู้ต่างๆ มักเป็นพระภิกษุสงฆ์ผู้บวชเรียนในศาสนา สรรพวิชาความรู้ต่างๆ ก็ได้รับการสืบทอดจากครูสู่ลูกศิษย์ภายในเขตสังฆปริณายก ดังนั้นศูนย์รวมองค์ความรู้แขนงต่างๆ ในสมัยโบราณจึงมักจะเป็นพระสงฆ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชาความรู้ทางด้านไสยศาสตร์ เวทย์มนต์คาถา ซึ่งถือกันว่าเป็นวิชาเฉพาะกลุ่มที่การสืบทอดจะทำกันอย่างเป็นการเฉพาะ มักเป็น

ลักษณะการถ่ายทอดแบบตัวต่อตัว ต่างจากในยุคปัจจุบันที่สังคมไทยได้เกิดการเปลี่ยนแปลงแกนกลางของสังคมได้เคลื่อนย้ายออกจากสถาบันศาสนา ระบบการศึกษาของไทยมีโรงเรียน มหาวิทยาลัย และแหล่งเรียนรู้อันทันสมัยเข้ามาทำหน้าที่แทนวัด ผู้คนสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ได้อย่างเสรี องค์ความรู้ต่างๆ ได้ถูกถ่ายทอดและขยายวงกว้างออกไปไม่ได้ถูกจำกัดอยู่ในพื้นที่ของวัดอย่างที่เคยเป็นมาในอดีต แม้แต่ความรู้ในเรื่องคาถาอาคมก็สามารถหาซื้อได้จากร้านหนังสือและสืบค้นได้ในอินเทอร์เน็ต ทำให้เกิดอาจารย์สายฆราวาสขึ้นในแวดวงเครื่องรางของขลังจำนวนมาก ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษากลุ่มผู้ปลุกเสกทั้งที่เป็นพระและฆราวาส เพื่อให้ได้ข้อมูลในด้านการสร้างความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ให้กับกุมารทองของกลุ่มผู้ปลุกเสกที่เพิ่มขึ้นตามบริบททางสังคมที่เปลี่ยนไป

นอกจากนี้ สิ่งที่ได้จากการเก็บข้อมูลเบื้องต้นด้วยการซักถามและพูดคุยกับผู้ปลุกเสกและผู้เลี้ยงกุมารทอง ผู้วิจัยยังพบประเด็นที่น่าสนใจว่า ในปัจจุบันความหมายหรือความเข้าใจในเรื่องประโยชน์ของกุมารทองได้แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะหลักๆ ลักษณะแรกเป็นความหมายและความเข้าใจของผู้ปลุกเสกและผู้เลี้ยงกุมารทองในแบบเก่า ที่มีทัศนะว่ากุมารทองนั้นเป็นเครื่องรางของขลังที่เน้นในเรื่องการปกป้องคุ้มครองและดูแลทรัพย์สิน ส่วนลักษณะที่สอง เป็นความหมายและความเข้าใจของผู้ปลุกเสกและผู้เลี้ยงกุมารทองในแบบใหม่ ที่มีทัศนะว่ากุมารทองเป็นเครื่องรางของขลังที่เน้นประโยชน์ด้านเสน่ห์ เมตตา โชคลาภ และความร่ำรวย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ใช้เกณฑ์เรื่อง “เก่า” และ “ใหม่” ในการแบ่งกลุ่มของผู้ปลุกเสกและผู้เลี้ยงกุมารทองเพื่อให้เห็นลักษณะการปรับเปลี่ยนความหมายของกุมารทองจากแบบเก่าสู่แบบใหม่

นอกเหนือจากเกณฑ์การแบ่งกลุ่มผู้ปลุกเสกและผู้เลี้ยงกุมารทองแล้ว ในประเด็นเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ ผู้วิจัยก็ได้ใช้เกณฑ์เรื่องความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน (Inside Sacred) ซึ่งเป็นความศักดิ์สิทธิ์ที่ผู้ศรัทธาต้องเรียกร่องเอาจากตนเอง และความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอก (Outside Sacred) ซึ่งเป็นความศักดิ์สิทธิ์ที่ผู้ศรัทธาสามารถเรียกร่องเอาจากสิ่งอื่นที่พ้นไปจากตน มาเป็นเกณฑ์ในการแบ่งประเภทของความศักดิ์สิทธิ์

เหตุที่ผู้วิจัย ได้แบ่งเกณฑ์ความศักดิ์สิทธิ์เป็นความศักดิ์สิทธิ์จากภายในและความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอก เพราะผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และบทความต่างๆ แล้วได้นำมาวิเคราะห์จัดแบ่งประเภทความศักดิ์สิทธิ์ออกเป็นหมวดหมู่ และสามารถสรุปได้ในภาพรวมว่าความศักดิ์สิทธิ์นั้นแบ่งได้เป็นความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน (Inside Sacred) และความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอก (Outside Sacred) ซึ่งสอดคล้องกับงานเขียนของพระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) (2538-2539), ว.วชิร

เมธี (2552) และ สม สุจิรา (2557) ที่กล่าวว่า ความศักดิ์สิทธิ์นั้นเป็นสิ่งที่เกิดจากภายใน ในขณะที่ นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2546) และ รอบทิศ ไวยสุศรี (2555) ได้ให้มุมมองอีกด้านหนึ่งว่า ความศักดิ์สิทธิ์นั้น ไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้นจากภายในของผู้ศรัทธาเพียงอย่างเดียว แต่เป็นสิ่งที่สามารถเกิดขึ้นจากภายนอก เช่น ผู้ปลุกเสก มวลสาร และพิธีกรรม ฯลฯ ได้เช่นกัน (ดูข้อมูลในบทที่ 2)

กล่าวโดยสรุป ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์เรื่อง “เก่า-ใหม่” มาเป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มผู้ปลุกเสกและผู้เลี้ยงกุมารทอง เพื่อให้เห็นลักษณะการปรับเปลี่ยนและการรับรู้ความหมายของกุมารทองจากแบบเก่าสู่แบบใหม่

เมื่อได้เกณฑ์เรื่อง “เก่า-ใหม่” แล้ว ผู้วิจัยยังใช้เกณฑ์เรื่อง “พระ-ฆราวาส” มาเป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มผู้ปลุกเสกเพื่อให้เห็นมุมมองและทัศนคติของผู้ปลุกเสกที่มีโลกทัศน์และจุดยืน (ในโลกศักดิ์สิทธิ์) ที่แตกต่างกัน

และสุดท้าย ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์เรื่อง “ภายใน-ภายนอก” มาเป็นเกณฑ์ในการแบ่งคุณลักษณะ (attribute) ของความศักดิ์สิทธิ์เพื่อให้เห็นว่ากลุ่มผู้ปลุกเสกและผู้เลี้ยงที่มีจุดยืน (standing point) ต่างกัน จะมีการให้ความหมายและรับรู้ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองต่างกันหรือไม่อย่างไร

เกณฑ์การวิเคราะห์

ผู้วิจัยวางประเด็นในการวิเคราะห์การปรับเปลี่ยนความหมายของกุมารทอง เรื่องความศักดิ์สิทธิ์แบบเดิมและแบบใหม่ของผู้ปลุกเสกไว้ดังนี้

1. การวิเคราะห์จากเกณฑ์ “พระ-ฆราวาส”
  - 1.1 ผู้ปลุกเสกที่เป็นพระสงฆ์
  - 1.2 ผู้ปลุกเสกที่เป็นฆราวาส
2. การวิเคราะห์จากเกณฑ์ “เก่า-ใหม่”
  - 1.1 ผู้ปลุกเสกแบบเก่าที่เป็นพระ
  - 1.2 ผู้ปลุกเสกแบบเก่าที่เป็นฆราวาส
  - 1.3 ผู้ปลุกเสกแบบใหม่ที่เป็นพระ
  - 1.4 ผู้ปลุกเสกแบบใหม่ที่เป็นฆราวาส

3. การวิเคราะห์คุณลักษณะ (Attribute) ความศักดิ์สิทธิ์

3.1. ความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน

3.2. ความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอก

การปรับเปลี่ยนความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์แบบเดิมและแบบใหม่ของกุมารทอง ในทัศนะของผู้ปลุกเสก

1. ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในทัศนะของผู้ปลุกเสกแบบเก่า

กลุ่มผู้ปลุกเสกแบบเก่า เป็นกลุ่มผู้ที่ปลุกเสกกุมารทองขึ้นมาจากความต้องการของผู้เลี้ยง ที่เน้นความปลอดภัยในวิถีการดำเนินชีวิตมากกว่าความต้องการเสน่ห์ เมตตา โชคลาภ เนื่องจากกลุ่มผู้เลี้ยงกุมารทองกลุ่มนี้มีความกลัวในเรื่องวิถีการดำเนินชีวิต เช่น กลัวศัตรู กลัวโจร กลัวภัยธรรมชาติ กลัวอุบัติเหตุ ดังนั้นความต้องการของผู้บูชากุมารทองกลุ่มนี้จึงต้องการกุมารที่มีอิทธิฤทธิ์อิทธิคุณในด้านปกป้องคุ้มครอง ป้องกันภัยอันตราย และพรายกระชิบ (การเตือนหรือบอกเหตุล่วงหน้า) ซึ่งเป็นลักษณะความกลัวที่มีมาตั้งแต่สังคมยุคโบราณที่เต็มไปด้วยการรบทัพจับศึก การปล้นสะดม ความผันผวนทางธรรมชาติ และสืบทอดความกลัวนั้นเรื่อยมาจนถึงยุคปัจจุบัน

“คนสมัยก่อนเขาไม่มีความโลภ คนสมัยก่อนต้องการความปลอดภัย สมัยนั้น
อาหาร ไรศภัยไข้เจ็บ ความปลอดภัยมันมีค่ามากกว่าเงินทอง”

CHULALONGKORN UNIVERSITY (พระเกจิ (สงวนนาม), สัมภาษณ์)

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ปลุกเสกกุมารทองแบบเก่าจำนวน 3 คน แบ่งเป็นพระสงฆ์ 2 รูป คือ พระครูสมุห์สุต อากสโร อายุ 83 ปี และพระเกจิ ซึ่งขอสงวนนาม อายุ 78 ปี และฆราวาส 1 คน คือ ปู่บัว อมยิ้ม อายุ 82 ปี

การใช้เกณฑ์การแบ่งผู้ปลุกเสกแบบเก่าเป็นพระสงฆ์กับฆราวาสนั้น ผู้วิจัยมีสมมุติฐานว่าสถานะความเป็นพระสงฆ์และฆราวาส น่าจะมีผลต่อการสร้างความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์จากภายในและภายนอกของผู้ปลุกเสก

การเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปลุกเสกแบบเก่า สามารถสรุปความหมายของความศักดิ์สิทธิ์โดยแบ่งเป็นความศักดิ์สิทธิ์จากภายในและความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอกได้ ดังนี้

1. ความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน (Inside Sacred) ในทัศนะของผู้ปลุกเสกแบบเก่า

ความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน (Inside Sacred) เป็นความศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดขึ้นจากการที่ผู้บูชาเป็นผู้กระทำให้เกิดความศักดิ์สิทธิ์ขึ้นภายในตัววัตถุที่ตนบูชาเอง ซึ่งความศักดิ์สิทธิ์ในลักษณะดังกล่าวเป็นความศักดิ์สิทธิ์ที่ผู้บูชาเรียกร่องเอาจากตนเอง โดยเชื่อว่าหากตนซึ่งเป็นผู้บูชา นั้นประพฤติปฏิบัติชอบ รักษาตนให้อยู่ในศีลธรรม หมั่นสวดมนต์เจริญภาวนา รักษาศีล พังธรรม เจริญสติ ตั้งมั่นอยู่ในคุณธรรมความดี เทพเทวดาทั้งหลายก็จะมารักษาและส่งผลให้วัตถุบูชาทั้งหลาย มีความศักดิ์สิทธิ์เนื่องจากมีเทวดาคุ้ม ซึ่งความศักดิ์สิทธิ์ในลักษณะดังกล่าวเป็นคติความเชื่อ ที่สืบทอดกันมาตั้งแต่ครั้งโบราณกาลและ ตกทอดความเชื่อมาสู่คนในยุคปัจจุบัน

จากการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปลุกเสกแบบเก่า ความศักดิ์สิทธิ์ภายในเกี่ยวกับกุมารทอง ที่กลุ่มผู้ปลุกเสกแบบเก่าให้ความสำคัญ ประกอบด้วย

- 1.1 ต้องควบคุมกำกับศีลธรรม คุณธรรม และความดี
- 1.2 ความเคารพยึดมั่นในคำสั่งสอนของครูบาอาจารย์
- 1.3 เจตนาการสร้าง
- 1.4 ต้องมาพร้อมความศรัทธา
- 1.5 มีคุณค่าสูงทางจิตใจ

1.1 ต้องควบคุมกำกับศีลธรรม คุณธรรม และความดี

กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานะเป็นพระในพระพุทธศาสนา เป็นผู้ที่มีความรู้และแก่กล้าในวิชาทางไสยเวทย์ สามารถปลุกเสกเครื่องรางของขลังชนิดต่างๆ ได้อย่างเชี่ยวชาญ เป็นผู้ที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในความเข้มขลังทางอาคมแต่ก็เชื่อมั่นในเรื่องของความศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดจากภายใน โดยกลุ่มตัวอย่างเชื่อว่าการบูชาเครื่องรางของขลังให้ได้ผลอย่างเต็มที่ ผู้ที่บูชาจำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรมความดี และมีศีลธรรมคอยกำกับจิตใจ ซึ่งนอกเหนือจากกลุ่มผู้ปลุกเสกที่เป็นพระสงฆ์จะคำนึงถึงความศักดิ์สิทธิ์ที่ต้องควบคุมกำกับศีลธรรม คุณธรรม และความดีแล้ว ผู้ปลุกเสกที่เป็นฆราวาสเองก็มีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทางเดียวกัน

“สมัยก่อนมีไอ้เสือกกับผู้กำกับ เอมัดแทงกัน แทะยังงี้ก็แทงไม่เข้า ผู้กำกับโมโห พุดโคตรพ่อโคตรแม่ มึงทำยังงีวะ พอดผู้กำกับพุดจบ ไอ้เสือกเอมิดแทงเข้าไป เข้าเลย พุดไม่ดีไม่ได้ ปากศักดิ์สิทธิ์”

(พระครูสมุห์สุคต อภสฺสโร, สัมภาษณ์)

“คนที่มิวิชาอาคมพวกนี้เขาต้องรักษาศีลอย่างเคร่งครัด ทำเป็นเล่นไม่ได้ ของพวกนี้ ต้องเป็นคนมีคุณธรรมความดี ไม่อย่างนั้นเข้าตัวหมด”

(พระเกจิ (สงวนนาม), สัมภาษณ์)

“คนที่จะเรียนวิชาพวกนี้ได้ต้องอยู่ในศีลในธรรม”

“การปลุกเสกเลขยันต์หรือการทำอะไรอาศัยอำนาจจิตของผู้สร้างผู้ปลุกเสก อาศัยว่าจิตของผู้ที่ทำว่าจะมีศีลมีคุณธรรมมากแค่ไหน”

“สมาทานศีล สวดมนต์ไหว้พระ เขาก็ใส่บาตร ถ้าไม่มีพระเราก็ต้องใส่วันหลังอย่าให้ขาด ให้อยู่ในศีล 5 บริบูรณ์ อย่าไปทำสกปรกลามกอย่าไปยุ่งเกี่ยว ศีล 5 นี้อย่าให้ขาดๆ ไม่ได้ ถ้าคนไม่มีศีลเทวดาเขาก็ไม่รักษา ครูบาอาจารย์ก็ไม่อยากช่วย ถ้าเรามีศีลเดือตร้อนอะไรเทวดาเขาก็ช่วย แล้วครูบาอาจารย์ก็อยู่กับเรา”

(ปู่บัว อมยิ้ม, สัมภาษณ์)

1.2 ความเคารพและยึดมั่นในคำสั่งสอนของครูบาอาจารย์

สิ่งที่ผู้ปลุกเสกเครื่องรางของขลังและกุมารทองให้ความสำคัญในการสร้างให้วัตถุมงคลต่างๆ ให้ความเคารพและยึดมั่นในคำสั่งสอนของครูบาอาจารย์ คือ การยึดมั่นในขนบธรรมเนียมและจารีตที่ครูบาอาจารย์สั่งสอนและอบรมมา ทั้งนี้เมื่อไปสอบถามเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าว กลุ่มตัวอย่างทุกคนไม่ว่าจะเป็นพระสงฆ์หรือฆราวาสจะพูดเหมือนกันว่าความศรัทธาของเครื่องรางของขลังและวัตถุมงคลที่ปลุกเสกขึ้นมานั้น หัวใจหลักที่สำคัญประการหนึ่งเลยก็คือ การที่ต้องยึดถือตามหลักคำสอนของครูบาอาจารย์ โดยไม่ละเมิดข้อห้ามที่ครูบาอาจารย์ได้สั่งห้ามไว้ อีกทั้งยังยึดถือการสร้างตามตำรับตำราเดิม หรือสายวิชาเดิมที่ครูบาอาจารย์ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้เป็นสำคัญ

“ตำราครูบาอาจารย์เขามี เราก็ยึดเอาตามแบบอย่างเขาสี อย่ายาไปผิดคำครูบาอาจารย์เขา”

(พระครูสมุห์สุคนธ์ อากาศโร, สัมภาษณ์)

“การยึดในหลักที่ครูบาอาจารย์ท่านอบรมสั่งสอนมานั้นเป็นสิ่งสำคัญ ครูบาอาจารย์ เป็นสิ่งที่ต้องเคารพต้องนึกถึงท่านตลอดเวลา ทำอะไรต้องไม่ผิดคำครู อันนี้เป็นเรื่องสำคัญจะขาด ไม่ได้”

(พระเกจิ (สงวนนาม), สัมภาษณ์)

“ยังไงเรายึดตามวิชาที่เราเรียนมาที่เราจะมา เราไม่ใช่ไปเอาของคนอื่นคนนั้นมาไม่ได้ ไม่มีครูบาอาจารย์แน่นอนไม่เอา”

(ปู่บัว อมยิ้ม, สัมภาษณ์)

1.3 เจตนาของการสร้าง

สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือว่ามีความสำคัญต่อความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทอง นั่นก็คือเรื่องของเจตนาการสร้าง โดยกลุ่มผู้ปลุกเสกแบบเก่าที่เป็นพระสงฆ์และฆราวาสได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวไว้ตรงกัน คือ ต้องพิจารณาว่าเจตนาในการสร้างหรือในการปลุกเสกกุมารทองนั้น ผู้สร้างหรือผู้ปลุกเสกต้องการทำขึ้นมาด้วยวัตถุประสงค์ใด หากเป็นเจตนาที่บริสุทธิ์ เช่น เพื่อช่วยเหลือคนที่ลำบากเดือดร้อน หรือเพื่อนำปัจจัยหรือเงินที่ได้จากการบูชาไปใช้ในการสร้าง บูรณะ ซ่อมแซม วัดวาอาราม ศาสนสถาน หรือสิ่งที่เป็นสาธารณประโยชน์ ก็เป็นสิ่งที่ไม่ขัดกับเจตนารมณ์ของครูบาอาจารย์ แต่หากทำไปด้วยเจตนาเพื่อการค้าหรือ การเอาประโยชน์เข้าตัว หรือเพื่อหลอกลวงผู้อื่น ก็จะเป็นการผิดไปจากวัตถุประสงค์ของครูบาอาจารย์ ทำให้ครูบาอาจารย์ไม่รักษาและอาจส่งผลให้วิชาที่มีอยู่เสื่อมฤทธิ์ลงได้

“อย่างเจตนาการสร้าง เราต้องการสร้างเพื่อให้ไปช่วยเหลือเขา ช่วยเหลือครอบครัวเขา เขามาขอให้ช่วยเราก็ช่วย ไอ้ที่ให้มาสร้างเพื่ออย่างอื่น ไม่เอาหรอก เราไม่ปลุกเสกเพื่อการนี้”

(พระครูสมุห์สุคนธ์ อากาศโร, สัมภาษณ์)

“อย่างกุมารที่สร้างขึ้นมาก็เพื่อช่วยเหลือคน คนที่เขาเดือดร้อน ที่เขาขาดที่พึ่ง ให้เขาได้มีที่ยึดเหนี่ยว”

(พระเกจิ (สงวนนาม), สัมภาษณ์)

“ต้องช่วยเหลือผู้คน ชักสิ่งเดียวก็เอาเขาไม่ได้ ก็เรียนมาก็ดอกไม้รูปเทียน

นี่ผมเรียนวิชาเก่ามาแล้วนะ ก็บอกลูกนะว่าย่าเอาวิชา..ไม่ให้เอาวิชาไปแลกเงินกิน ครูบาอาจารย์ท่านห้ามเลย”

“ครูบาอาจารย์เขาบอก ลูกหนาย่าเอาวิชามาแลกเงินกิน ผมไม่เอาเลย”

“กุมารที่สร้างเนีย เขาเสียเงินแล้วก็อยากให้เราได้ผล ไม่ใช่บูชาไว้เฉยๆ เป็นอัฐ หิน ดิน ปูน ให้อุปถัมภ์เขาให้เขาอยู่เย็นเป็นสุข เราตั้งใจจะทำอย่างนั้น ไม่ใช่ตั้งใจจะหาเงินหาทอง ผมไม่เอากับเขาหรอก ไม่อยากยุ่งบอกตรงๆ ถ้าไม่ทำวัดทำวาผมก็ไม่เอาหรอก”

(ปู่บัว อมยิ้ม, สัมภาษณ์)

1.4 ต้องมาพร้อมความศรัทธา

ผู้ปลุกเสกกุมารทองแบบเก่าเฉพาะที่เป็นพระสงฆ์เชื่อว่า ความศรัทธาเป็นสิ่งที่สำคัญมากสำหรับบรรดาผู้ที่บูชาเครื่องรางของขลัง โดยความศรัทธานั้นต้องเริ่มต้นจากความศรัทธาในตัวครูบาอาจารย์ ผู้เป็นเจ้าของวิชา ว่าท่านเป็นผู้ที่มีคุณวิเศษ ถึงพร้อมด้วยอภิญา มีความเชี่ยวชาญชำนาญ และ แกร่งกล้าในสายวิชานั้นๆ ต่อมาคือความศรัทธาในตัววิชาที่ใช้ในการปลุกเสกเอง ซึ่งหมายถึงสรรพความรู้ มนต์คาถา อาคมต่างๆ ที่ครูบาอาจารย์ถ่ายทอดมาจากรุ่นสู่รุ่นที่มีความเข้มขลังสามารถปลุกเสกให้ เครื่องรางของขลังหรือวัตถุมงคลชิ้นนั้นมีพุทธคุณและมีอานุภาพในการช่วยเหลือและดลบันดาลให้เกิดสิ่งอัศจรรย์ต่างๆ ได้จริง ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่า ผู้ปลุกเสกกุมารทองแบบเก่าที่เป็นพระทั้ง 2 รูป จะให้ความสำคัญกับความศรัทธา ในขณะที่ผู้ปลุกเสกที่เป็นฆราวาสจะไม่พูดถึง ความศักดิ์สิทธิ์ ในด้านดังกล่าว

“สิ่งที่หลวงปู่ครูบาท่านสร้างท่านประสิทธิ์มา มีความศักดิ์สิทธิ์จริง คนทำอะไรไม่ได้ แต่ต้องศรัทธา ต้องเชื่อมั่น อันนี้สำคัญ”

(พระครูสมุห์สุคนธ์ อากาศโร, สัมภาษณ์)

“ความศักดิ์สิทธิ์มันต้องเกิดจากความศรัทธา ถ้าศรัทธาเสียแล้ว แม้แต่เป็นก้อนหินธรรมดา ก็ศักดิ์สิทธิ์”

(พระเกจิ (สงวนนาม), สัมภาษณ์)

1.5 มีคุณค่าสูงทางจิตใจ

ความศักดิ์สิทธิ์ในความรู้สึกของผู้ปลุกเสกกุมารในแบบเก่าที่เป็นฆราวาส เห็นว่าเครื่องรางของขลังเป็นสิ่งที่มีความสูงทางจิตใจ ไม่สามารถตีราคาออกค่าเป็นมูลค่าหรือเม็ดเงินได้ เพราะเป็นวิชาความรู้ที่ครูบาอาจารย์ประสิทธิ์ประสาทให้ การจัดสร้างเครื่องของขลังเหล่านี้ขึ้นมา ก็เพื่อเป็นการสืบทอดสายวิชาของครูบาอาจารย์ไม่ให้สูญหาย และยังถือเป็นการบูชาครูด้วยอีกประการหนึ่ง

“ทำเป็นสินค้าพาณิชย์ผมไม่เอา แล้วทำอย่าไปเรียกเงินทองขององค์ท่านนั้นท่านนั้น ตีราคาไม่ได้ แหม คุณพระตีราคาแค่ همینแต่แสนเองหรือ อู้หู พระพุทธเจ้าคุณของท่านท่วมหัวก็ไม่เท่าท่านเลย”

(ปู่บัว อมยิ้ม, สัมภาษณ์)

จากทัศนคติทั้งหมดที่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ปลุกเสกแบบเก่าที่เป็นพระสงฆ์และฆราวาส พบว่า ผู้ปลุกเสกแบบเก่าที่เป็นพระสงฆ์และฆราวาส ต่างก็ให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน (Inside Sacred) โดยให้ความสำคัญกับศีลธรรม คุณธรรม และความดี เป็นอันดับหนึ่ง ตามมาด้วยการยึดมั่นในคำสั่งสอนของครูบาอาจารย์ เป็นอันดับสอง และเจตนาในการสร้างเป็นอันดับสาม

ในส่วนของความศักดิ์สิทธิ์ที่ต้องมาพร้อมความศรัทธา พบว่า มีเฉพาะผู้ปลุกเสกที่เป็นพระสงฆ์เท่านั้นที่ให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์ในเรื่องดังกล่าว ในขณะที่เดียวกัน ความศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดขึ้นเนื่องจากคุณค่าทางจิตใจ ก็มีเฉพาะผู้ปลุกเสกแบบเก่าที่เป็นฆราวาสเท่านั้นที่ให้ความสำคัญกับประเด็นนี้

เมื่อนำมาสรุปในภาพรวม จะเห็นได้ว่า กลุ่มผู้ปลุกเสกแบบเก่าทั้งที่เป็นพระสงฆ์และฆราวาส ต่างก็ให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดจากภายใน (Inside Sacred) ในระดับที่ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน ซึ่งความสอดคล้องดังกล่าว เป็นข้อพิสูจน์ให้เห็นว่า ผู้ที่เกิดและใช้ชีวิตส่วนใหญ่ในยุคของโลกศักดิ์สิทธิ์ Sacred World) ที่มีศาสนาเป็นแกนกลางของสังคม ไม่ว่าจะเป็นพระสงฆ์หรือฆราวาสก็จะมองคุณค่าและความหมายของความศักดิ์สิทธิ์ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ก็เนื่องจากหลักธรรมคำสอนทางศาสนาได้เป็นส่วนหนึ่งในวิถีปฏิบัติของพระสงฆ์ และแทรกซึมอยู่ในชีวิตประจำวันของฆราวาสอยู่แล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีความสนใจในวัตถุมงคลและเครื่องรางของขลัง

2. ความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอก (Outside Sacred) ในทัศนะของผู้ปลุกเสกแบบเก่า

ความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอก (Outside Sacred) เป็นความศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดขึ้นจากปัจจัยภายนอกที่ไม่ใช่ตัวผู้บูชา เป็นความศักดิ์สิทธิ์ที่ผู้มีศรัทธาหรือผู้บูชาต้องเรียกร้องเอาจากคนอื่นหรือสิ่งอื่นที่พ้นไปจากตนเอง เช่น ความศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดจากตัวผู้ปลุกเสก มวลสาร พิธีกรรม เป็นต้น

จากการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปลุกเสกแบบเก่า ความศักดิ์สิทธิ์ภายนอกเกี่ยวกับกุมารทอง ที่กลุ่มผู้ปลุกเสกแบบเก่าให้ความสำคัญ ประกอบด้วย

- 2.1 ดวงจิต
- 2.2 มวลสาร
- 2.3 พิธีกรรม
- 2.4 อิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์

2.1 ดวงจิต

สิ่งที่ถือเป็นหัวใจหลักสำคัญประการหนึ่งของการปลุกเสกกุมารทองแบบเก่าก็คือการอัญเชิญดวงจิตหรือวิญญาณให้มาสถิตในองค์กุมาร ซึ่งกลุ่มผู้ปลุกเสกกุมารทองแบบเก่าไม่ว่าจะเป็นพระหรือฆราวาสต่างให้ความสำคัญกับดวงจิตหรือวิญญาณที่ถูกเรียกหรือเชิญมานี้เป็นอย่างมาก เพราะหากได้วิญญาณที่ดีเข้ามาสถิตในองค์กุมารก็จะทำให้กุมารทององค์นั้นให้คุณต่อผู้เลี้ยงหรือเจ้าของ แต่หากวิญญาณที่ถูกเรียกมานั้นเป็นวิญญาณของผีตายโหงหรือผีที่ตายเพราะความแค้นอาฆาตพยาบาทกุมารที่มีวิญญาณลักษณะนี้สิ่งสถิตอยู่ก็อาจให้โทษหรือทำอันตรายกับผู้เลี้ยงได้ ดังนั้นผู้ปลุกเสกในขณะที่ทำพิธีเรียกหรือเชิญวิญญาณจึงต้องมีวิธีการคัดกรองเพื่อให้ได้วิญญาณหรือดวงจิตเฉพาะที่เป็นฝ่ายดีมาอยู่ในองค์กุมารเท่านั้น

“วิญญาณที่เราเรียกมานี้เราก็ต้องอบรมสั่งสอน ไปอยู่กับเขานะก็ต้อง ให้คุณกับเขานะ”

(พระครูสมุห์สุคต อาภัสสโร, สัมภาษณ์)

“วิญญาณที่เราเอามาเราก็ต้องดูก่อน ว่านอนสอนง่ายมั๊ย ก่อนจะเอาไปให้เขาก็ต้อง อบรมกันก่อน จะเดือน สองเดือน สามเดือนแล้วแต่ แต่เราต้องเอาวิญญาณที่ดีไม่ใช่พวกที่เกเร เป็นโทษกับคนเลี้ยงอย่างนี้ก็ไม่เอา”

(พระเกจิ (สงวนนาม), สัมภาษณ์)

“ต้องเรียกเขาเอามารวม อันไหนที่ดีเราก็กเอาไว้ อันไหนที่ไม่ดี เป็นเลื้อเป็นโจรเราก็กไลทิ้งไป ไอ้ไหนที่เกเรเราต้องคัดทิ้ง คัดทิ้งเสร็จเราก็กเอามาเฉพาะสัมมาทิฐิ เรียกว่าเอาเฉพาะที่จะมาค้าจุนเรา ไอ้ที่ไม่ดีเอาก็กเอาไว้ไม่ได้ เดียวเกิดเดือดร้อน เดียวเจ็บไข้ อย่างนี้ไม่ได้ ก้ก็ต้องทำน้ำมนต์คัดน้ำมนต์ธรณีสาร พวกนี้ของที่ชั่วต้องไล้หมดเลยเอาแต่สิ่งที่ดีไว้”

(ปู่บัว อมยิ้ม, สัมภาษณ์)

2.2 มวลสาร

มวลสารถือเป็นปัจจัยหลักที่มีผลต่อความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในทัศนะของผู้ปลุกเสกแบบเก่า โดยมวลสารส่วนใหญ่ที่นิยมนำมาใช้มักเป็นมวลสารที่เอามาจากซากศพของคนตาย หรือเป็นวัตถุ อาถรรพ์ที่สามารถใช้สื่อกับวิญญาณได้ ทั้งนี้กลุ่มผู้ปลุกเสกแบบเก่า 2 ใน 3 คนเชื่อว่ามวลสารที่ได้มาจากผีหรือวัตถุอาถรรพ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับคนตายนั้น จะมีความเฮี้ยนและความแรงซึ่งจะส่งผลให้กุมารทองที่ปลุกเสกขึ้นมานั้นมีฤทธิ์มากกว่ากุมารทองที่ปลุกเสกจากมวลสารประเภทอื่น

“มวลสารส่วนใหญ่ก็เอามาจากของที่เกี่ยวข้องกับคนตาย อะไรก็ตามที่เกี่ยวข้อง กับผีเอามาใช้ได้หมด”

“ไอ้การจะหาของพวกกระดูกอะไรมันก็ยาก ก็เลยต้องมีการปรับเปลี่ยน ไปใช้พวกดินอาถรรพ์ต่างๆ เช่น ดิน 7 ป่าช้า 7 เมรุ อะไรไป”

(พระเกจิ (สงวนนาม), สัมภาษณ์)

“ถ้ามันไม่มีสื่อไม่มีมวลสารเหล่านี้มันจะไปเฮี้ยนได้ยังไงเล่า ถ้าทำก็ต้องใช้มวลสารทั้งนั้นแหละครับ ไอ้ทำสมัยโบราณเขาต้องใช้มวลสารเหล่านี้ ถ้าไม่ใช้มวลสารมันจะมีอิทธิฤทธิ์ ได้ยังไง”

“ของผมนี่ใช้ผมผีพราย ถ้าไม่ได้ผมผีพรายก็ต้องกระดูก ไอ้ที่ไหนขึ้นใหญ่ๆ เขาก็กหยิบๆ ไป ไอ้ที่ไหนไม่มันมันก็ร่วงๆ ลงอยู่ในนั้น เราก็กจะไปเอากระดูกที่มีขึ้นเป็นส่วนอันแล้วก็มาเรียกเอา”

“ใช้ผมผีพราย เด็กตกน้ำตายหรือเด็กออกมาตาย ถ้าไม่ได้ก็ใช้เจ้ากระดูก กระดูกเด็ก กระดูกผู้ใหญ่ได้เพราะมันเมรุหนึ่งที่เขาเผาเนี่ยมันไม่รู้ก็เมรุนะ”

“เห็นว่าเขา (วัดสุทธาวาส) จะทำกุมาร เห็นว่าเขาปั้นกุมารมาแล้ว เขามา ถาม โยม เอามวลสารอะไรดีใส่ ก็โอ้ ก็เจ้ากระดูกสิ มันถึงจะเฮี้ยน จะเอาอะไรมาใส่ห่อหุ้ม มันจะปลุก เสกกันมา ได้ไงห่อหุ้มไม่มีมวลสารไม่มีสีมันจะมาได้ไง”

“ที่ผมศึกษามาเนี่ยนะ ท่านบอกว่าเอาไม้แกะเป็นรูปหุ่นกุมาร แล้วก็เอาผม ผีพรายใส่ แล้วก็เรียกธาตุ ดิน น้ำ ลม ไฟ มาใส่ให้มัน ถึงได้เกิดอิทธิฤทธิ์ท่านว่าแค่นั้น แล้วก็น้ำมัน เลี้ยง ไอ้อย่างนี้มันคุ้มครองป้องกันเราได้ ท่านว่างั้น ไอ้เราก็ไม่ได้ศึกษาอะไรละเอียดตรงนั้น ท่านพูด อย่างนั้น ท่านก็ว่าอยากได้ก็ไปเอาผมผีพรายมาสิ คนออกลูกตายหรือเด็กตกน้ำตายให้อามา”

(ปู่บัว อมยิ้ม, สัมภาษณ์)

2.3 พิธีกรรม

ความศักดิ์สิทธิ์จะเกิดขึ้นได้ พิธีกรรมที่ใช้ต้องมีความถูกต้องตามหลักวิชาที่ครูบาอาจารย์ได้ ประสิทธิ์ประสาทและถ่ายทอดมา เป็นเรื่องของความถูกต้องและความเคร่งครัดในการประกอบพิธีที่ผู้ ปลุกเสกต้องยึดถือจะทำผิดจากจารีตหรือธรรมเนียมเก่าๆ ที่มีมาแต่เดิมไม่ได้

“พิธีกรรม ขั้นตอนอะไรต่างๆ เขาก็มีอยู่ จะไปทำผิดหลักผิดตอนมันไม่ได้”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (พระครูสมุห์สุต อากสฺสโร, สัมภาษณ์)

“ของเก่าเขาเกิดอิทธิฤทธิ์เพราะเขาทำถูกต้องตามตำรับตำรา เดี่ยวนี้ทำได้ ชักครั้งก็ยังมี”

(ปู่บัว อมยิ้ม, สัมภาษณ์)

ทั้งนี้ การจะปลุกเสกให้เกิดความศักดิ์สิทธิ์ในแง่พิธีกรรมอย่างเต็มที่ ยังต้องขึ้นอยู่กับ

2.3.1 ฤกษ์ยามที่ใช้ในการประกอบพิธี

2.3.2 เครื่องประกอบพิธีกรรม

2.3.3 สถานที่ในการประกอบพิธี

2.3.1 ฤกษ์ยามที่ใช้ในการประกอบพิธี

การปลุกเสกกุมารทองของผู้ปลุกเสกแบบเก่า ต้องคำนึงถึงเรื่องฤกษ์ยามในการ ประกอบ พิธีเป็นสำคัญ เพราะถือว่าฤกษ์ยามและเวลาต่างๆ มีผลต่อความศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งหากจะทำ

เครื่องรางของขลัง ให้มีความเข้มขลังหรือมีอิทธิฤทธิ์เต็มที่แล้ว จำเป็นต้องประกอบพิธีในวันที่เหมาะสม ซึ่งในตำรับตำราการสร้างกุมารทองครูบาอาจารย์ก็ได้มีการระบุไว้ชัดเจน

“ผมบอกให้ก่อนนะ เขาจะสร้างวันไหนผมไม่รู้แน่ ตามที่ผมเรียนมาให้ทำได้ 3 วัน กุมารทองรุ่น 2 มันทำวันพุธ ผมบอกไม่ให้ทำ ต้องพฤหัสบดี เสาร์ อังคาร 3 วัน”

“ปลุกเสกต้องทำ 3 วันนี่ รุ่นแรกดูเหมือนทำวันเสาร์ รุ่น 2 ทำวันพุธ ผมไม่ให้ทำ”

“ครูบาอาจารย์บอกให้เป็นพฤหัสบดี อังคาร เสาร์ 3 วันนี่เถอะ ใช้ได้ ไม่ต้องเวลาใด แต่ เขาก็มีเรื่องฤกษ์ยามของเขาก่อนที่นิ่ง ปลุกเสกพระก็ต้องมีฤกษ์ยามเหมือนกัน ยามนั้นๆ มันมีเวลาบอก ยามนั้นดี ยามนั้นไม่ดี ต้องดูเดือนอีกนา ทำอะไรต้องมีฤกษ์ เดียวนี้เขาทำเห็นแก่เงินนะแม่คุณเอ๊ย ใ้ การปลุกเสกเลขยันต์พระเหมือนกันไม่กล้าพูดเขาจะ ทำอะไรมันไม่ถูกต้องเขามันก็ไม่ได้ผล”

(ปู่บัว อมยิ้ม, สัมภาษณ์)

2.3.2 เครื่องประกอบพิธีกรรม

เครื่องประกอบพิธีกรรมหรืออุปกรณ์เครื่องใช้ไม้สอยที่ใช้ในพิธีกรรมการปลุกเสก กุมาร ทอง เป็นการแสดงให้เห็นถึงความเคร่งครัดและเข้มงวดทุกขั้นตอนของพิธีกรรม ซึ่งเครื่อง ประกอบพิธีกรรม เหล่านี้ส่วนใหญ่ผู้ปลุกเสกกุมารทองแบบเก่าจะยึดถือแบบอย่างตามที่ครูบา อาจารย์ได้ถ่ายทอดหรือที่มี บรรจุไว้ในตำรา

“มีมะพร้าวอ่อน 1 ลูก, กล้วยน้ำว่า 1 หวี, หมูนอนตอง 1 ซิ่น, น้ำจิ้ม 1 ถ้วย แล้วก็ ขนมนิดๆ หน่อยๆ ขอนายป่าช้าเขา ขอดวงวิญญานเหล่านี้มาทำเพื่อประโยชน์ อันนี้ผมก็พูดตามที่ผม รู้แน่ สิ่งที่ผมไม่รู้ผมไม่พูดหรอก”

(ปู่บัว อมยิ้ม, สัมภาษณ์)

2.3.3 สถานที่ในการประกอบพิธี

ผู้ปลุกเสกกุมารแบบเก่ามักจะใช้สถานที่ที่เป็นพื้นที่ทางศาสนาหรือมีความเกี่ยวพัน กับ ศาสนาเป็นสถานที่ในการประกอบพิธี เช่น ภายในโบสถ์ หรือภายในอาณาบริเวณของวัด

“หุงด้วยก้อนแล้ว หุงในโบสถ์เก่า ตำราเขามีทั้งนั้น อยู่ต่อหน้าพระประธาน”

(ปู่บัว อมยิ้ม, สัมภาษณ์)

2.4 อธิษฐานปาฏิหาริย์

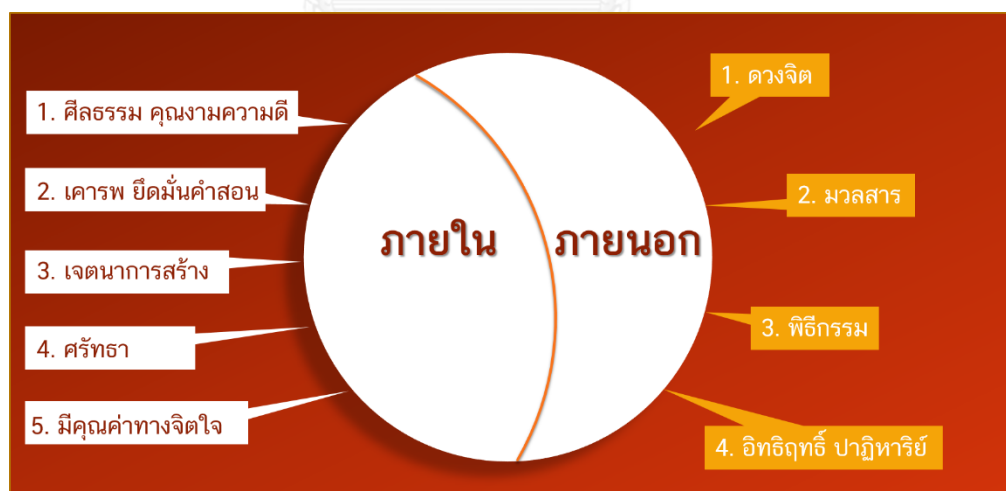
สิ่งสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงความศักดิ์สิทธิ์ที่ผู้ปลุกเสกแบบเก่าให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งคือ เรื่องของการแสดงอธิษฐานปาฏิหาริย์ เพื่อให้ผู้ปลุกเสกรู้ว่ากุมารที่ตนสร้างขึ้นมานั้นมีตัวมีตนมี พลังภาพในการช่วยเหลือผู้ปลุกเสกและผู้เลี้ยงได้จริง ซึ่งอธิษฐานปาฏิหาริย์นั้นสามารถแสดงออกได้ ในหลายวาระโอกาส เช่น แสดงอธิษฐานให้เห็นตั้งแต่ขั้นตอนการปลุกเสก หรือแสดงอธิษฐานให้เห็น หลังจากที่ได้ปลุกเสกเสร็จเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

“จะปลุกเสกก็นอนไว้ ตัวไหนมันลุกขึ้นได้ก็จะเอาตัวนั้น ตัวไหนลุกขึ้นไม่ได้ ก็จะไม่เอา อันนั้น ตามดั้งเดิมนะ สมัยก่อนใช้เวลา ค่อนข้างเหนื่อย สมัยก่อนหลวงพ่อดีมีเต็มไปหมด ใครไปก็ เอ้า จะไป กับคนนี้ก็ลุก ก็ลุกขึ้นมาตัวนี้ คนนั้นก็ไปตัวนี้ ลุกขึ้นมาลิบตัวก็ได้ลิบตัวแก จะให้ทั้งลิบตัว คือใคร จะไป วิญญาณที่อยู่ในกุมารเขาจะเลือกเองว่าเขาจะไปกับใคร”

(พระเกจิ (สงวนนาม), สัมภาษณ์)

“อย่างกุมารรุ่น 2 ที่ผมพลี ยืนหมื่นข้างโองเลย เรียกเขามาแล้วแต่ลืมให้ เขาลง ภูธรถชนตาย อายุ 16 มั่ง ตายวันเสาร์เฝ้าวันอังคาร”

(ปู่บัว อมแย้ม, สัมภาษณ์)

ภาพที่ 19 แสดงความศักดิ์สิทธิ์ในทัศนะของผู้ปลุกเสกกุมารทองแบบเก่า

จากแผนภาพแสดงภาพรวมความศักดิ์สิทธิ์ในทัศนะของผู้ปลุกเสกกุมารทองแบบเก่า สามารถนำมาแยกให้เห็นคุณลักษณะ (attribute) ของความศักดิ์สิทธิ์ภายใน (Inside Sacred) และ

ความศักดิ์สิทธิ์ภายนอก (Outside Sacred) ในทัศนะของผู้ปลุกเสกกุมารทองแบบเก่า ดังตารางต่อไป

ตารางที่ 2 ความศักดิ์สิทธิ์ภายในของกุมารทองในทัศนะของกลุ่มผู้ปลุกเสกแบบเก่า

ผู้ปลุกเสกแบบเก่า ความศักดิ์สิทธิ์ ภายใน	พระสมุห์ สุด	พระเกจิ	ปู่บัว	รวม
ควบคู่กับศีลธรรม คุณธรรม ความดี	●	●	●	3
เคารพยึดมั่นในคำสอนของ ครูบาอาจารย์	●	●	●	3
เจตนาการสร้าง	●	●	●	3
มาพร้อมความศรัทธา	●	●		2
มีคุณค่าสูงทางจิตใจ			●	1
รวม	4	4	4	

ตารางที่ 3 ความศักดิ์สิทธิ์ภายนอกของกุมารทองในทัศนะของกลุ่มผู้ปลุกเสกแบบเก่า

ผู้ปลุกเสกแบบเก่า ความศักดิ์สิทธิ์ ภายนอก	พระสมุห์ สุด	พระเกจิ	ปู่บัว	รวม
ดวงจิต	●	●	●	3
มวลสาร		●	●	2
พิธีกรรม	●		●	2
อิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์		●	●	2
รวม	2	3	4	

จากข้อมูลที่ถูกวิจัยได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างผู้ที่เป็นผู้ปลุกเสกกุมารทองแบบเก่าจะเห็นว่า ผู้ปลุกเสกกุมารทองทั้งที่เป็นพระและฆราวาสต่างให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองทั้งในลักษณะที่เป็นความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน (Inside Sacred) และความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอก (Outside Sacred) แต่ให้ความสำคัญในระดับที่แตกต่างกัน

โดยผู้ปลุกเสกที่เป็นพระจะให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์จากภายในมากกว่าความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอก โดยเน้นคุณลักษณะความศักดิ์สิทธิ์จากภายในทั้ง 4 ประการ คือ ความศักดิ์สิทธิ์ที่ต้องควบคุมกำกับศีลธรรม คุณธรรม ความดี, ความศักดิ์สิทธิ์อันเกิดจากความเคารพและยึดมั่นในคำสั่งสอนของครูบาอาจารย์, ความศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดจากเจตนาในการสร้าง และความศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดจากความศรัทธา

ด้านความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอก จากการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ทำให้เห็นว่า กลุ่มผู้ปลุกเสกที่เป็นพระสงฆ์ทั้ง 2 รูป ให้ความสำคัญกับเรื่องของความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอกไม่เหมือนกัน โดยกลุ่มตัวอย่างรูปแรก (พระครูสมุห์สุต อภสสโร) ให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดจากดวงจิตและพิธีกรรม ส่วนกลุ่มตัวอย่างรูปที่ 2 (พระเกจิ (สงวนนาม)) ให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดจากดวงจิต มวลสาร และอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์

ในขณะที่ผู้ปลุกเสกแบบเก่าที่เป็นฆราวาส (ปู่บัว อมแย้ม) จะให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์ทั้งจากภายในและภายนอกในระดับที่เท่ากัน นั่นคือจะให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน 4 ด้าน ได้แก่ ความศักดิ์สิทธิ์ที่ต้องควบคุมกำกับศีลธรรม คุณธรรม ความดี, ความศักดิ์สิทธิ์อันเกิดจากความเคารพและยึดมั่นในคำสั่งสอนของครูบาอาจารย์ ความศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดจากเจตนาในการสร้าง และความศักดิ์สิทธิ์เนื่องจากมีคุณค่าสูงทางจิตใจ

ด้านความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอก ผู้ปลุกเสกที่เป็นฆราวาสก็ได้ให้ความสำคัญกับคุณลักษณะของความศักดิ์สิทธิ์ภายนอกครบทั้ง 4 ด้าน อันได้แก่ ดวงจิต มวลสาร พิธีกรรม และอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์

ข้อสรุปที่ได้จากการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปลุกเสกกุมารทองแบบเก่า จึงสรุปได้ว่า กลุ่มผู้ปลุกเสกที่เป็นพระซึ่งเป็นตัวแทนจากโลกศักดิ์สิทธิ์ให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์จากภายในมากกว่าภายนอก โดยผู้ปลุกเสกแบบเก่าจะให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน คนละ 4 ข้อ แต่ในขณะเดียวกันก็ให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอกด้วย แต่ให้น้อยกว่าความศักดิ์สิทธิ์

จากภายใน คือ ให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอก คนละ 2-3 ข้อ อาจเนื่องมาจากความศักดิ์สิทธิ์จากภายในเป็นความศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่ในโลกศาสนา (Religion World) เป็นความศักดิ์สิทธิ์ที่สืบเนื่องมาจากหลักคำสอนทางด้านคุณธรรมจริยธรรมในศาสนาพุทธ เช่น หลักศีลธรรม ความกตัญญู กตเวทิตะ ความไม่เบียดเบียน การละกิเลส ซึ่งเป็นหน้าที่ของพระสงฆ์ที่เป็นตัวแทนของโลกศาสนา ที่จะต้องปลูกฝังหลักธรรมเหล่านี้ลงในหมู่พุทธศาสนิกชน เห็นได้จากการสร้างเครื่องรางของขลังหรือ กุมารทอง ซึ่งแม้จะมีไสยศาสตร์เป็นหลักแต่ก็ยังแฝงคติธรรมคำสอนทางพุทธศาสนาลงไปให้คนยึดถือปฏิบัติ

ดังนั้นจะเห็นได้ว่ากลุ่มผู้ปลูกเสกแบบเก่าที่เป็นพระสงฆ์ยังคงดำรงจุดยืนของตนอยู่ในโลกศาสนาหรือโลกศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งจุดยืนของโลกศักดิ์สิทธิ์นั้น (Sacred Framework) ยังคงยึดมั่นกับหลักคำสอนทางศาสนาที่มุ่งให้ความสำคัญกับเรื่องของจิตใจภายใน เน้นความสำคัญกับสิ่งที่มองไม่เห็น จับต้องไม่ได้ (Invisible) เช่น ศีลธรรม คุณธรรม และความดี เน้นระบบอาวุโส (Authority) คือการยึดมั่นในหลักคำสอนของครูบาอาจารย์ และยกครูบาอาจารย์ไว้สูงสุด เน้นเรื่องความเชื่อ (Faith) คือ ความศรัทธา ซึ่งที่กล่าวมาทั้งหมดล้วนเป็นคุณลักษณะของความศักดิ์สิทธิ์จากภายในที่กลุ่มตัวอย่างพระสงฆ์ยึดถือปฏิบัติทั้งสิ้น

อีกด้านหนึ่งคือ ผู้ปลูกเสกแบบเก่าที่มีสถานะเป็นฆราวาส (ปุบู้ว อมแยม) ที่ไม่ได้มีหน้าที่โดยตรงต่อสถาบันศาสนา แต่เป็นคนธรรมดาที่มีวิถีแบบชาวบ้านและมุ่งแก้ปัญหาทางโลกย์ แต่ก็ยังได้รับอิทธิพลความเชื่อมาจากโลกศักดิ์สิทธิ์หรือโลกศาสนา เพราะได้รับการปลูกฝังและถ่ายทอดความรู้มาจากครูบาอาจารย์ที่เป็นพระสงฆ์ในพุทธศาสนา จึงได้รับอิทธิพลในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์แบบเก่าที่เน้นความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน (Inside Sacred) ทศนะเรื่องความศักดิ์สิทธิ์จากภายในและภายนอกของผู้ปลูกเสกแบบเก่าที่เป็นฆราวาสนี้จึงปรากฏออกมาในระดับที่เท่ากัน คือให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์ภายใน 4 ข้อ คือ ความศักดิ์สิทธิ์ที่ควบคู่มากับศีลธรรม คุณธรรม และความดี, ความศักดิ์สิทธิ์อันเกิดจากความเคารพและยึดมั่นในคำสั่งสอนของครูบาอาจารย์, ความศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดจากเจตนาในการสร้าง และความศักดิ์สิทธิ์เนื่องจากมีคุณค่าสูงทางจิตใจ ซึ่งนอกเหนือจากความศักดิ์สิทธิ์ภายในทั้ง 4 ที่กล่าวไปแล้ว ผู้ปลูกเสกแบบเก่าที่เป็นฆราวาสก็ได้ให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอกในระดับที่เท่ากัน คือ 4 ข้อ โดยให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดจากดวงจิต มวลสาร พิธีกรรม และอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ ความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทอง จึงปรากฏออกมาในลักษณะของสิ่งที่เป็นรูปธรรมสามารถจับต้องและสามารถเห็นได้ในชาตินี้ เป็นการให้ความสำคัญกับสิ่งที่มองเห็นจับต้องสัมผัสได้ ซึ่งเป็นลักษณะจุดยืนแบบโลกฆราวาส (Secular World)

ข้อสรุปเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในทัศนะของผู้ปลุกเสกแบบเก่า

ซึ่งข้อค้นพบดังกล่าว เมื่อนำมาวิเคราะห์ด้วยแนวคิดโลกศักดิ์สิทธิ์และโลกฆราวาส (Sacred World and Secular World) แล้ว จะพบว่า การเปลี่ยนผ่านจากโลกศักดิ์สิทธิ์มาสู่โลกฆราวาสในสังคมไทย ไม่ได้เป็นไปตามข้อสรุปของ Peter Berger ที่กล่าวว่าเมื่อสังคมมีการเปลี่ยนผ่านจากโลกศักดิ์สิทธิ์มาสู่โลกฆราวาส ความศักดิ์สิทธิ์ในโลกศักดิ์สิทธิ์จะหายไป แต่จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปลุกเสกแบบเก่า กลับพบว่า แม้สังคมไทยจะมีการเปลี่ยนผ่านจากโลกศักดิ์สิทธิ์มาสู่โลกฆราวาสแล้ว แต่ความศักดิ์สิทธิ์ซึ่งอยู่ในโลกศักดิ์สิทธิ์ไม่ได้หายไป เห็นได้จากการที่กลุ่มผู้ปลุกเสกแบบเก่ายังคงยึดถือความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน (Inside Sacred) ซึ่งเป็นความศักดิ์สิทธิ์แบบโลกศักดิ์สิทธิ์ไว้อย่างมั่นคง ในขณะที่เดียวกันก็มีการรับเอาความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอก (Outside Sacred) ซึ่งเป็นความศักดิ์สิทธิ์แบบโลกฆราวาสเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในโลกทัศน์ทางความเชื่อของตนด้วย แต่ทั้งนี้จะมีมากหรือน้อยก็ขึ้นอยู่กับจุดยืนในโลกทั้ง 2 ของผู้ปลุกเสกแต่ละคน ซึ่งจะเห็นได้จากผู้ปลุกเสกแบบเก่าที่เป็นพระสงฆ์ (พระครูสมุห์สุชาติ อภิสสโร และพระเกจิ สวงวนาม) ซึ่งเป็นตัวแทนจากโลกศาสนาและมีจุดยืนอยู่ในโลกศักดิ์สิทธิ์ ก็จะทำให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์จากภายในมากกว่าภายนอก แต่ผู้ปลุกเสกแบบเก่าที่เป็นฆราวาส (ปู่บัว อมรัมย์) แม้จะเกิดในยุคโลกศักดิ์สิทธิ์และมีจุดยืนในโลกศักดิ์สิทธิ์ แต่ด้วยความที่เป็นฆราวาสที่ต้องใช้ชีวิตแบบโลกียชนทั่วไป ทำให้จุดยืนดังกล่าวได้ขยับเข้าใกล้โลกฆราวาสมากขึ้น ทำให้โลกทัศน์ในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของผู้ปลุกเสกที่เป็นฆราวาสเป็นโลกทัศน์ที่ความศักดิ์สิทธิ์ในโลกศักดิ์สิทธิ์และความศักดิ์สิทธิ์ในโลกฆราวาสหลอมรวมกัน จึงให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์จากภายในและความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอกในระดับที่เท่ากัน

CHULALONGKORN UNIVERSITY

2. ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในทัศนะของผู้ปลุกเสกแบบใหม่

กลุ่มผู้ปลุกเสกแบบใหม่ เป็นกลุ่มผู้ที่ปลุกเสกกุมารทองขึ้นมาจากความต้องการของผู้เลี้ยงในสังคมสมัยใหม่ที่อยู่ภายใต้การครอบงำของระบบทุนนิยมและการบริโภค ผู้คนต่างปรารถนาชีวิตที่สุขสบาย เม็ดเงินและสถานะทางเศรษฐกิจกลายเป็นตัวกำหนดคุณค่าของคน ผู้เลี้ยงกุมารทองในกลุ่มนี้จึงเน้นความต้องการในเรื่องของความร่ำรวยมากกว่าความปลอดภัยในชีวิต กุมารทองจึงถูกปลุกเสกขึ้นมาเพื่อตอบสนองความต้องการทางโลกย์ สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

- 1) กุมารทองด้านเสน่ห์
- 2) กุมารทองด้านเมตตา
- 3) กุมารทองด้านโชคลาภ

“กุมารทอง เป็นเครื่องรางแห่งความสำเร็จ ความร่ำรวย ที่ไวกว่าอย่างอื่น”

(พระครูปลัดธวัชชัย ชิวสุทโธ (พระอาจารย์โอ พุทโธรักษา), สัมภาษณ์)

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการศึกษาจากเทปสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ บทสัมภาษณ์
 ในนิตยสาร การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ปลุกเสกกุมารทองแบบใหม่จำนวน 3 คน แบ่งเป็นพระ 1 รูป คือ
 พระครูปลัดธวัชชัย ชิวสุทโธ (พระอาจารย์โอ พุทโธรักษา) และฆราวาส 2 คน คือ อาจารย์คม ไตร
 เวทย์ และอาจารย์เทพ พงศาวดาร เหตุที่ผู้วิจัยเจาะจงเลือกผู้ปลุกเสกทั้ง 3 คน เพราะเป็น
 เกจิอาจารย์ทั้งสายพระและฆราวาสที่มีชื่อเสียงเป็นที่เลื่อมใสในกลุ่มผู้ที่นิยมเครื่องรางของขลังและ
 วัตถุมงคล โดยเฉพาะในเรื่องการปลุกเสกกุมารทอง โดยอาจารย์เทพ พงศาวดาร ได้รับการยอมรับว่า
 เป็น 1 ใน 3 จอมขมังเวทย์แห่งเอเชีย เป็นผู้ริเริ่มการสร้างตุ๊กตากุมารทอง ส่วนอาจารย์คม ไตรเวทย์
 เป็นอาจารย์สายฆราวาสที่ได้รับการยอมรับ และเป็นผู้ที่คิดสร้างกุมารทองทิพย์ นอกจากนี้ พระครู
 ปลัดธวัชชัย ชิวสุทโธ (พระอาจารย์โอ พุทโธรักษา) ยังเป็นผู้สืบทอดสายวิชาการสร้างกุมารทองจาก
 หลวงพ่อคง โสสิงสิ ผู้ที่เชื่อว่าเป็นอาจารย์ของขุนแผน ในเสภาเรื่อง ขุนช้างขุนแผน อีกด้วย

“เป็นเพราะฉันเป็นลูกศิษย์สายอาจารย์หลวงปู่คง หลวงปู่คงที่ เป็นอาจารย์ของขุนแผน ฉัน
 เลยต้องปลุกเสกกุมารคือมาตามสายวิชา ก่อนรุ่นฉันก็มี รุ่นครูบาอาจารย์ฉันก็ทำ เราจะทำค่อนข้างช้า
 เราจะไม่เร่งไม่รีบเสร็จเมื่อไหร่ก็เมื่อนั้น”

(พระครูปลัดธวัชชัย ชิวสุทโธ (พระอาจารย์โอ พุทโธรักษา), สัมภาษณ์)

การใช้เกณฑ์การแบ่งผู้ปลุกเสกแบบใหม่เป็นพระสงฆ์กับฆราวาสนั้น ผู้วิจัยมีสมมุติฐานว่า
 สถานะความเป็นพระสงฆ์และฆราวาส น่าจะมีผลต่อการสร้างความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์จาก
 ภายในและภายนอกของผู้ปลุกเสก

ซึ่งจากข้อมูลที่ได้จากบทสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ บทสัมภาษณ์ในนิตยสาร และจากการ
 สัมภาษณ์เชิงลึก สามารถสรุปความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ โดยแบ่งเป็นความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน
 และความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอกในทัศนะของผู้ปลุกเสกแบบใหม่ ดังนี้

1. ความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน (Inside Sacred) ในทัศนะของผู้ปลุกเสกแบบใหม่

จากการเก็บข้อมูล พบว่า ความศักดิ์สิทธิ์จากภายในของกุมารทองในทัศนะของผู้ปลุกเสกแบบใหม่ ประกอบด้วย

- 1.1 ต้องควบคุมกำกับศีลธรรม คุณธรรม ความดี
- 1.2 ต้องเคารพยึดมั่นในคำสั่งสอนของครูบาอาจารย์
- 1.3 เป็นเครื่องผูกคนเข้ากับศาสนา

1.1 ต้องควบคุมกำกับศีลธรรม คุณธรรม ความดี

“ครูบาอาจารย์สมัยก่อนเขาจะเข้มงวดเรื่องนี้มาก อาจารย์คนนึงฉันไปเป็นลูกศิษย์เขา 5 ปี ฉันไม่เคยได้วิชาอะไรจากเขาเลยซักวิชาเดียว ได้แต่หลัก แกจะสอนจริยธรรม หลักการใช้ชีวิต หลักการดำรงชีวิต หลักการอยู่ยังงัยทำยังงัย แกสอนเนี่ยไม่มีคาถาอาคม อาจารย์บางคนของฉันไม่มีคาถาอาคมนะ ฉันไปเรียนวิธีการ จริยะของเขา สิ่งที่เขาเป็น สิ่งที่เขาอยู่ ทำไมเขาอยู่อย่างนั้นได้ เขาเป็นอย่างนั้นได้ คือไปเรียน พูดให้ฟัง ทำให้ดู อยู่ให้เห็น”

(พระครูปลัดวัชชัย ชิวสุทโธ (พระอาจารย์โอ พุทโธรักษา), สัมภาษณ์)

“ผู้ที่จะทำการสร้างและปลุกเสกกุมารทองทิพย์นี้ได้สำเร็จ และก่อให้เกิดความศักดิ์สิทธิ์ เพียบพร้อมด้วยอธิษฐานบุญฤทธิ์และปาฏิหาริย์ บุคคลผู้นั้นต้องบำเพ็ญมายาวนาน ถึงพร้อมด้วยศีลาและจารณะ เป็นผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบสั่งสมบุญ-ทาน การกุศลมาตลอด และต้องผ่านการฝึกฝน อบรมจิตใจทั้งสมณะและวิปัสสนา จนสามารถนำจิตเข้าสู่สมาธิตามแนวทางแห่งพระพุทธศาสนาทั้ง 3 ชั้น คือ ขณิกะ สมาธิ อุปภาจาระสมาธิ และอัปนาสมาธิ จนสภาวะจิตเข้าถึงระหว่างฌานปลละฌาน ปฏิบัติซ้ำของในสมาธิทั้ง 3 ระดับจนชำนาญ สามารถเข้าออกสมาธิได้ตลอดเวลา ทั้งอนุโลมปฏิโลม หากสมาธิจิตยังไม่ถึงหรือถึงแล้วแต่ไม่ชำนาญ หรือชำนาญแล้วแต่อาณิสสแห่งบุญทานการกุศล หรือบุญบารมียังไม่เพียงพอ ก็ไม่สามารถปลุกเสกกุมารทองทิพย์ได้”

(อาจารย์คม ไตรเวทย์ -- นิตยสารแม่น้ำค

ฉบับที่ 362/15 ปีกษ์หลัง ประจำวันอังคารที่ 1 เมษายน 2557)

“การเลี้ยงกุมารทอง สิ่งที่สำคัญที่สุดคือต้องให้ใจเขา มีเวลาเอาใจใส่ดูแล หมั่นทำบุญให้เขา ที่สำคัญ คนที่บูชาจะต้องปฏิบัติด้วยอยู่ในศีลธรรมด้วย”

(เทพ พงศาตาร, รายการมูไนท์ ออกอากาศ 3 มีนาคม 2558)

1.2 ความเคารพและยึดมั่นในคำสั่งสอนของครูบาอาจารย์

“ฉันก็สร้างตามตำราที่ครูบาอาจารย์ให้มา ฉันจะทำตามตำรา ฉันจะไม่นอกตำรา

สังเกตของฉันจะไม่ค่อยตามตลาดเท่าไร ตำราฉันมาฉันก็จะทำตามเรื่องตามราว อาจจะมีปรับปรุงเรื่องความหมายแฝงอะไรบ้างนิดหน่อยแต่จะไม่ฉีก จะไม่ทิ้งตำราจะไม่โดดเลย แล้วก็มิลูกศิษย์ฉันหลายคนที่ยืนยันแต่ฉันก็จะเน้นตรงนี้ก็ตัณญา จริยะ เรียนกับพ่อก่อนกับครู เรื่อยๆ ฉีกแนว”

“เป็นเพราะฉันเป็นลูกศิษย์สายอาจารย์หลวงปู่คง (หลวงปู่คง โสสิงสิ อาจารย์ของขุนแผน) หลวงปู่คงที่เป็นอาจารย์ของขุนแผน ฉันเลยต้องปลุกเสกกุมารคือมาตามสายวิชา ก่อนรุ่นฉันก็มี รุ่นครูบาอาจารย์ฉันก็ทำ เราจะทำค่อนข้างช้า เราจะไม่เร่งไม่รีบเสร็จเมื่อไหร่ก็เมื่อนั้น”

(พระครูปลัดธวัชชัย ชิวสุทโธ (พระอาจารย์โอ พุทโธรักษา), สัมภาษณ์)

1.3 เป็นเครื่องผูกคนเข้ากับศาสนา

“จริงๆ แล้วมันอยู่กับมติของครูบาอาจารย์ว่าให้ใช้ อุบายดึงคนเข้ามาศึกษาธรรมะเข้าหาธรรมะ โดยการหลอกเด็กให้กินยา ก่อนแล้วค่อยให้กินขนมทีหลัง ให้กินยาก่อนคือเครื่องรางของขลังต่างๆ ให้กินขนมทีหลังนั่นคือธรรมะนั้นเอง สอดแทรกเข้าไป”

“ฉันสร้างวัตถุมงคลขึ้นมาคือเป็นยาแก้ไข้ให้เขากินให้เขาหายไข้ให้เขามีสติ เมื่อมีสติเสร็จแล้วเขาจะได้คิดจะได้ฟังในสิ่งที่ฉันพูดที่ฉันสอน คือทุกวันนี้ฉันสอนจริยธรรม”

“ฉันสอนให้คนมีปัญญากลับไปให้เขาอยู่ในชีวิตของเขาได้ เมื่อหมดฉันไปเขา จะได้อาคำสอนเหล่านี้หลักเหล่านี้ไปใช้ในชีวิตของเขาเขาจะได้เป็นคนง่าย จะได้ไม่กลับไปซ้ารอบสองอีก แต่ว่า ณ เวลาที่แต่ละคนที่เขาจะมาเขาจะเจอกับปัญหาของตัวเองสอนให้ตายก็ไม่ฟัง ต้องแก้ปัญหาดตรงนั้น ให้มันจบก่อนเขาถึงจะฟัง วัตถุมงคลของฉันเป็นตัวแก้ปัญหาค่ะ แค่ชั่วคราวไม่ใช่ทั้งหมด”

(พระครูปลัดธวัชชัย ชิวสุทโธ (พระอาจารย์โอ พุทโธรักษา), สัมภาษณ์)

(พระครูปลัดธวัชชัย ชิวสุทโธ (พระอาจารย์โอ พุทโธรักษา))

ข้อสรุปที่ได้จากการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปลุกเสกกุมารทองแบบใหม่ พบว่า ผู้ปลุกเสกกุมารทองแบบใหม่จะให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์จากภายในน้อยกว่ากลุ่มผู้ปลุกเสกแบบเก่า คือให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์จากภายในเพียง 3 ข้อ ความศักดิ์สิทธิ์ที่ต้องควบคุมกับศีลธรรม คุณธรรม ความดี ความศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดจากการเคารพยึดมั่นในคำสั่งสอนของครูบาอาจารย์ และความศักดิ์สิทธิ์ในฐานะเป็นเครื่องผูกคนเข้ากับศาสนา ทั้งนี้ ผู้ปลุกเสกแบบใหม่ที่เป็นพระสงฆ์

(พระครูปลัดธวัชชัย ชิวสุทโธ (พระอาจารย์โอ พุทโธรักษา) จะให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์จากภายในมากที่สุด คือให้ทั้ง 3 ข้อ ส่วนผู้ปลุกเสกแบบใหม่ที่เป็นฆราวาส คือ อาจารย์คม ไตรเวทย์และอาจารย์เทพ พงศาวดาร จะให้ความสำคัญเฉพาะความศักดิ์สิทธิ์ที่ต้องควบคู่มากับศีลธรรม คุณธรรม ความดี

2. ความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอก (Outside Sacred) ในทัศนะของผู้ปลุกเสกแบบใหม่

จากการเก็บข้อมูลพบว่า ความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอกในทัศนะของผู้ปลุกเสกกุมารทองแบบใหม่ ประกอบด้วย

- 2.1 ผู้ปลุกเสก
- 2.2 พิธีกรรม
- 2.3 ผู้ปลุกเสก
- 2.4 อิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์

2.1 ผู้ปลุกเสก

ในประเด็นเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดจากผู้ปลุกเสก กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปลุกเสกกุมารทองจะไม่ได้พูดถึงความสำคัญในประเด็นนี้โดยตรง แต่จะมีการพูดในลักษณะที่ว่า ตนสืบสายวิชามาจากใคร แสดงถึงความเข้มขลังและเป็นผู้รู้จริงในการสร้างกุมารทอง รวมไปถึงมีการพูดในลักษณะของการอธิบายถึงคุณสมบัติของผู้ที่จะปลุกเสกกุมารทองให้มีอิทธิฤทธิ์หรืออิทธิคุณเข้มขลังมีพลังความศักดิ์สิทธิ์ว่า ต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติเช่นไร หรือไม่เช่นนั้นก็จะกล่าวในเชิงของการยอมรับนับถือในแวดวงเครื่องรางของขลัง ซึ่งลักษณะการกล่าวอ้างทั้งหมดที่พูดมาเป็นเสมือนการประกาศถึงคุณวิเศษของตนที่เป็นผู้ปลุกเสกกุมารทอง ทำให้เกิดความน่าเลื่อมใสศรัทธา เป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับตนเองด้วย

“เป็นเพราะฉันเป็นลูกศิษย์สายอาจารย์หลวงปู่คง หลวงปู่คงที่เป็นอาจารย์ของขุนแผน ฉันเลยต้องปลุกเสกกุมารคือมาตามสายวิชา

(พระครูปลัดธวัชชัย ชิวสุทโธ (พระอาจารย์โอ พุทโธรักษา), สัมภาษณ์)

“ผู้ที่จะทำการสร้างและปลุกเสกกุมารทองทิพย์นี้ได้สำเร็จ และก่อเกิดความศักดิ์สิทธิ์เพียบพร้อมด้วยอิทธิบุญฤทธิ์และปาฏิหาริย์ บุคคลผู้นั้นต้องบำเพ็ญมายาวนาน ถึงพร้อมด้วย

ศีลาและจารณะ เป็นผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบสั่งสมบุญ-ทาน การกุศลมาตลอด และต้องผ่านการฝึกฝนอบรมจิตใจทั้งสมณะและวิภัสสนา จนสามารถนำจิตเข้าสู่สมาธิตามแนวทางแห่งพระพุทธศาสนาทั้ง

3 ชั้น คือ ขณิกะ สมานธิ อุปาจาระสมานธิ และอัปนาสมานธิ จนสภาวะจิตเข้าถึง ระหว่างมานปะละ
 มาณ ปฏิบัติซ้ำของในสมานธิทั้ง 3 ระดับจนชำนาญ สามารถเข้าออกสมาธิได้ตลอดเวลา ทั้งอนุโลม
 ปฏิโลม หากสมาธิจิตยังไม่ถึงหรือถึงแล้วแต่ไม่ชำนาญ หรือชำนาญแล้วแต่อาณิสต์แห่งบุญ ทานการ
 กุศลหรือบุญบารมียังไม่เพียงพอ ก็ไม่สามารถปลุกเสกกุमारทองทิพย์ได้”

(อาจารย์คม ไตรเวทย์ -- นิตยสารแม่น้ำค

ฉบับที่ 362/15 ปีชั้หลัง ประจำปีวันอังคารที่ 1 เมษายน 2557)

“ผมเป็นจอมขมังเวทย์หนึ่งในสามในเอเชีย”

(เทพ พงศาตาร, รายการมูไนท์ ออกอากาศ 3 มีนาคม 2558)

2.2 มวลสาร

สำหรับผู้ปลุกเสกกุमारทองแบบใหม่ มีการใช้มวลสารหลายประเภทในการสร้างและปลุกเสก
 เป็นกุमारทอง ทั้งนี้จากการเก็บข้อมูลพบว่า ผู้ปลุกเสกที่เป็นพระ คือ พระครูปลัดธวัชชัย ชิวสุทโธ
 (พระอาจารย์โอ พุทโธรักษา) ยังคงมีการใช้ธรรมเนียมการสร้างกุमारทองแบบเก่าคือวัตถุธาตุธรรมที่
 เกี่ยวข้องกับคนตายมาเป็นมวลสารในการสร้างกุमारทอง ในขณะที่ผู้สร้างกุमारทองแบบใหม่ที่เป็น
 ฆราวาส คือ อาจารย์คม ไตรเวทย์ จะไม่เน้นว่าต้องใช้มวลสารชนิดใดเป็นหลักในการสร้างกุमारทอง
 แต่จะเน้นในเรื่องของดวงจิตที่เชิญมาสถิตในองค์กุมาร ส่วนอาจารย์เทพ พงศาตาร จะสร้างและปลุก
 เสกกุमारจากมวลสารธาตุธรรมที่เกี่ยวข้องกับคนตาย ซึ่งจะทำออกมาทั้งในรูปลักษณะแบบเก่าคือปั้น
 องค์กุมารจากมวลสาร กับที่ใช้มวลสารบรรจุเข้าไปในตุ๊กตาจนกลายเป็นตุ๊กตากุมารทอง

“กุมารพราย เขาจะใช้เด็ก กระตุกเด็กมาทำ โบราณเขาจะไม่นิยมเอาเด็ก
 ทำแท้งมาทำนะ เด็กทำแท้งแรงอาฆาตเขาเยอะมากเขาจะไม่ค่อยมาทำ แต่เดี๋ยวนี้อะไรๆก็จิบ
 เอามาทำ ถ้าเป็นหลวงพ่อกวายนะจะใช้เด็กตกรน้ำตาย หลวงพ่อกวายน ชุตินธโร วัดโฆสิตาราม (บ้านแค)
 จ.ชัยนาท กุมารแกจะโด่งดังมาก เขาใช้กระตุกเด็กมาแกะ”

“ไม่ต้องเป็นเด็ก คนโต แล้วมาผสมกับดิน ดินทั้งหมด 7 ทำ ทำน้ำนั้นคน
 ต้องลง ประจำ ดิน 7 ตลาด ตลาดที่คนชุม ดิน 7 ชอง ที่เอาชองมาเกี่ยวเพราะอะไรไม่รู้มัย ชองนี้เป็น
 สถานที่แปลกประหลาดมาก ผนตกฟ้าร้องแดดออกยังงี้ก็ช่าง คนจะเข้าออกตลอดเวลา แปลกไ้อชอง
 เนี่ย คือไม่ขาดคน เศรษฐกิจยังงี้คนก็เข้า-ออกตลอดเวลา คือเป็นสิ่งที่เรียกว่าลัญจระ เพราะเราต้อง
 เอาลัญญา (ลัญญา sign) เหล่านั้นนะมา ดิน 7 เมือง ไคลเสมา ไคลโบสถ์ ไคลพระเจดีย์ ก็คือตะไคร้ที่
 เกาะพระเสมา พระเจดีย์ที่โบสถ์ หรือตะไคร้ศรีมหาโพธิ์ อย่างเงี้ยเอามา ตะไคร้คือเอานามเอาชื่อมัน

ความใคร่ รักใคร่ เสมาคือแหล่งรวมของคน เสมาคือวันทาร์ศมีรอบทิศ ตะใคร่พระเจดีย์คือความใคร่ แห่งความดี ชื่อ มันต้องมาจากพื้นฐานตรงนี้ก่อน เคยสังเกตมั๊ยว่าอาจารย์ที่ทำเอายอดรัก ยอดสาว ยอดกาหลงมาทำ คือรักเนี่ยมันก็ไม่ต้องตัวทรอกกว่ากูชื่อรัก แต่คนทั้งโลกเรียกกว่ารัก สัญญา ความจำ คนที่มีอภิญญาจิตเขาจะไปจับเอาสัญญาสิ่งนั้นออกมา รักเอามาทำคนจะได้รัก เอาสาวมาทำคนจะได้พิศวาส เอากาหลงมาคนจะได้หลง”

(พระครูปลัดธวัชชัย ชิวสุทโธ (พระอาจารย์โอ พุทโธรักษา), สัมภาษณ์)

“เหตุที่ทำให้กุมารทองให้เป็นตุ๊กตา คือผมจุกมันดูน่ากลัว คือของพวกนี้เขาสามารถ พกพาไปไหนได้ บางคนเขาจะกลัวเพื่อนว่าว่าเล่นของ เราก็จำลองรูปลักษณ์ว่าผู้หญิงสวย มันต้องคู่กับ ตุ๊กตา ผมก็เลยได้ไอเดียจากตรงนี้แล้วเอามาปลุกเสก”

(เทพ พงศาदार, รายการมูไนท์โชว์ ออกอากาศ 3 มีนาคม 2558)

2.3 ดวงจิต

สำหรับดวงจิตที่ถูกเรียกให้มาสถิตอยู่ในองค์กุมาร ในกลุ่มผู้ปลุกเสกแบบใหม่ จะใช้วิธีการ อัญเชิญดวงจิตในหลายลักษณะ มีทั้งที่เป็น “ผี” เป็น “เทพ” และเป็น “ทิพย์” ซึ่งผู้ปลุกเสก พยายามอธิบายความหมายของดวงจิตแต่ละประเภทว่ามีสถานะสูงต่ำแตกต่างกัน ดังนี้

2.3.1 ดวงจิตพราย หรือดวงจิตผี

เป็นดวงจิตที่มีสถานะต่ำสุด เป็นดวงจิตของผี หรือสัมภเวสีโดยทั่วไปที่ตายด้วย ลักษณะต่างๆ เช่น ตายทั้งกลม ตายด้วยโรคภัยไข้เจ็บ ตายด้วยอุบัติเหตุ ฯลฯ หรือวิญญาณที่ยังไม่ถึง เวลาไปเกิดแล้วอยากสร้างบุญบารมีด้วยการช่วยเหลือมนุษย์ ซึ่งโดยส่วนใหญ่ ผู้ปลุกเสกจะเรียกดวง จิตประเภทนี้ให้เข้ามาสถิตในองค์กุมารที่สร้างขึ้นมาจากมวลสารอาถรรพ์ทั้งหลาย เช่น ซากศพผี ขึ้นส่วนจากซากศพ กระตูกผี ผงเถ้ากระดูก ดินเจ็ดป่าช้า ตะปูโลหะศพ ฯลฯ ซึ่งกุมารทองที่เกิด จาก มวลสารและดวงจิตประเภทนี้จะถูกเรียกว่ากุมารพราย เป็นกุมารที่มีอิทธิฤทธิ์ สามารถดลบันดาล สิ่ง ต่างๆ ได้อย่างเห็นผลในเวลาอันรวดเร็ว แต่อาจมีข้อเสียในกรณีที่ผู้เลี้ยงเช่นไหว้ไม่ดีก็อาจเกิด ความ ต้อรั้น เกรงไม่เชื่อฟังถึงขั้นสามารถทำร้ายผู้เลี้ยงได้ ซึ่งกุมารพรายในลักษณะนี้ผู้มีวิชาอาคม ในทาง ไม่ดีหรือที่เรียกว่ามนต์ดำก็อาจสร้างขึ้นมาจากใช้ในทางทำร้ายคนได้

“วิญญานที่ไปเอามา เขาต้องเข้าห้องจิตเพื่อไปสู่ศาลาพัน ห้องไปขอวิญญานจากยมบาล คือวิญญานชั้นดี วิญญานที่กำลังรอไปเกิดมาบรรจุในหุ่นนั้น ถ้าเทียบก็ เหมือน เรือนจำนะ อีก 3 เดือนมันจะพ้นโทษ ให้ไปอยู่ข้างนอกทำงานอยู่ข้างนอก”

“ตามตำราดั้งเดิมคือเป็นผู้หญิงที่ตายขณะยังมีครรภ์อยู่ แล้วภาษาเขาเรียก ตายทั้งกลม วิญญานจะเฮี้ยน อาฆาตมาก ก่อนกรรมวิธีที่จะฝังเนี่ยเขาจะต้องผ่าท้อง ผู้หญิงเพื่อ แยกเอาเด็กออกจากแม่ ถ้าเด็กอยู่กับแม่ปั้มนั้นจะเกิดพายที่บวก ที่เกิดคือ 1 พรายแม่ และ 2 พรายเด็ก ดีขึ้นมาพร้อมกันแล้วมันจะทำให้วิญญานนั้นเกิดเฮี้ยนพอสมควร คือเขาต้องคุมอาถรรพ์กัน หมอผีบางคนก็ไปจับเอามา สับหรือบางคนก็เอามาอย่างเอาไปทำกุมารทองของเขา”

(พระครูปลัดธวัชชัย ชิวสุทโธ (พระอาจารย์โอ พุทโธรักษา), สัมภาษณ์)

2.3.2 ดวงจิตเทพ

เป็นดวงจิตของเทพหรือเทวดา โดยผู้สร้างกุมารทองจะทำพิธีอัญเชิญดวงจิตของเทพที่ต้องการสร้างบุญ เพิ่มบารมีให้มาสถิตในองค์กุมาร หรืออีกวิธีหนึ่งคือเกิดจากการผูกขึ้นจากพระเวทย์ โดยการบริกรรมธาตุ 4 (ปฐวี-ดิน, อาโป-น้ำ, วาโย-ลม, เตโช-ไฟ) และตั้งชั้นธ 5 แล้วเรียกอาการ 32 แล้วบรรจุพระเวทย์ลง ไปในองค์กุมาร เป็นดวงจิตที่มีสถานะสูงกว่าดวงจิตพราย เป็นการอัญเชิญญาณขององค์เทพให้ลงมาสถิต ในองค์กุมารซึ่งได้มีการจัดสร้างเอาไว้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ซึ่งผู้ปลุกเสกจะทำได้ใน 2 กรณี

กรณีที่หนึ่ง คือการอัญเชิญดวงจิตเทพลงมาสถิตในมวลสารที่เป็นมงคล เช่น ข้าวทิพย์

ผงรูป กลีบดอกไม้ ที่ใช้ในพิธีกรรมที่เป็นมงคล ซึ่งกุมารในลักษณะนี้จะถูกเรียกว่า กุมารเทพ กุมารประเภทนี้จะไม่แสดงอิทธิฤทธิ์ให้เห็นชัดเจนนัก และการบนบานไหว้ขอก็มักจะเห็นผลช้าเนื่องจากเป็นดวงจิตของเทพจึงจะไม่ทำอะไรที่เป็นการผิดศีลผิดธรรม และการจะดลบันดาลสิ่งใดให้สัมฤทธิ์ผลได้นั้นก็ต้องขึ้นอยู่กับบุญบารมีของผู้เลี้ยงเป็นสำคัญ

กรณีที่สองคือการอัญเชิญดวงจิตเทพให้ลงมาสถิตในองค์กุมารที่สร้างจากมวลสารอาถรรพ์เช่นเดียวกับกุมารพราย กุมารลักษณะนี้จึงเป็นการผสมผสานดวงจิตเทพเข้ากับมวลสารผี เรียกว่า กุมารกึ่งเทพกึ่งพราย ซึ่งผู้ปลุกเสกอธิบายว่าจะมีความแรงและให้ผลกว่ากุมารเทพ แต่จะไม่ทำร้ายผู้เลี้ยงหรือผู้บูชา

2.3.3 ดวงจิตทิพย์

เป็นดวงจิตที่เกิดจากญาณอภิญญาของผู้ปลุกเสกที่ผู้ปลุกเสกนำมาบรรจุไว้ในองค์กุมารที่ถูกสร้างขึ้นจากมวลสารที่เป็นมงคล ดังนั้นผู้ที่ปลุกเสกกุมารชนิดนี้ขึ้นมาได้จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ชั้นสูง เพราะเป็นดวงจิตที่เกิดจากอำนาจทิพย์อันบริสุทธิ์ (pure) เป็นการยกระดับผู้ปลุกเสกให้มีความสูงกว่า ผู้ปลุกเสกประเภทอื่น เพราะผู้ที่ทำการสร้างและ ปลุกเสกกุมารทิพย์นี้ได้ และก่อเกิดความ ศักดิ์สิทธิ์เพียบพร้อมด้วยบุญฤทธิ์และปาฏิหาริย์ บุคคลผู้นั้น ต้องบำเพ็ญมายาวนาน ถึงพร้อมด้วยศีล เป็นผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบสั่งสมบุญ และต้องผ่านการ ฝึกฝนอบรมจิตทั้งสมณะและวิปัสสนา จนสามารถนำจิตเข้าสู่สมาธิตามแนวทางแห่ง พระพุทธศาสนาทั้ง 3 ชั้น คือ ขณิกะสมาธิ อุปปาจาระสมาธิ และอัปปนาสมาธิ จนสภาวะจิตเข้าถึงระหว่างฌานปลละฌาน ปฏิบัติซ้ำของในสมาธิทั้ง 3 ระดับจนชำนาญ สามารถเข้าออกสมาธิได้ตลอดเวลา ทั้งอนุโลมปฏิโลม หากสมาธิจิตยังไม่ถึงหรือ ถึงแล้วแต่ไม่ชำนาญ หรือชำนาญแล้วแต่อาณิสสแห่งบุญทานการกุศลหรือบุญบารมียังไม่เพียงพอ ก็ไม่สามารถปลุกเสกกุมารทิพย์ได้ (คม ไตรเวทย์, 2557) กุมารทิพย์จึงเกิดจากอำนาจพลังจิตและสมาธิของผู้ปลุกเสกที่สมาธิเพ่งสมาธิจนอุบัติขึ้นมาเป็นดวงทิพย์ และอัญเชิญดวงทิพย์นั้นมาประจุลงในองค์กุมาร มีคุณสมบัติคล้ายกับกุมารกึ่งเทพกึ่งพรายคือ เป็นกุมารที่มีอิทธิฤทธิ์อิทธิคุณเหมือนอย่างกุมารพราย แต่ไม่ไหว้โทษกับผู้เลี้ยงและมีสถานะสูงกว่ากุมารทุกประเภท

“กุมารทองทิพย์เป็นกุมารทองแห่งความบริสุทธิ์ ฉะนั้นจึงไม่ต้องการอ้างอิงสื่อ จิตวิญญาณแบบมนุษย์ทั้งหลายทั่วไป ไม่ต้องการสื่อจากทวยเทพเทวองค์ใดทั้งสิ้น แต่เป็น ดวงทิพย์ วิญญาณอันบังเกิดหรืออุบัติขึ้นด้วยบารมีและสมาธิจิตของผู้ปลุกเสกอันเป็นอาณิสสแห่งบุญทานการกุศลโดยแท้”

(อาจารย์คม ไตรเวทย์, นิตยสารแม่น้ำค

ฉบับที่ 362/15 ปักษ์หลัง ประจำวันอังคารที่ 1 เมษายน 2557)

2.4 พิธีกรรม

ความศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดจากพิธีกรรมในทัศนะของผู้ปลุกเสกแบบใหม่ประกอบขึ้นจากหลายองค์ประกอบ ได้แก่

2.4.1 ฤกษ์ยามที่ใช้ในการประกอบพิธี

“เมื่อมวลสารได้ที่ ต้องรอถึงวันฤกษ์ยามยามดีถึงจะเอาผงนั้นมาปั้นเป็น
แท่ง

ชอล์คชนวนแล้วเขียนวาดเป็นรูปกุมาร”

(พระครูปลัดธวัชชัย ชิวสุทโธ (พระอาจารย์โอ พุทโธรักษา), สัมภาษณ์)

“เมื่อทำการจัดสร้างหุ่นกุมารได้ตามต้องการแล้ว จากนั้นต้องทำการ
คำนวณหาฤกษ์ยามอันเป็นมงคลตามตำรา ซึ่งการคำนวณฤกษ์ยามต้องตรงกันทั้งจันทรคติ คือ ขึ้น-
แรม สุริยคติ คือ วันธงชัย วันอธิปัตย์ วันอมฤกโชค ห้ามวันอุบาทว์ และโลกาวินาศเด็ดขาด”

(อาจารย์คม ไตรเวทย์ -- นิตยสารแม่เฒ่า

ฉบับที่ 362/15 ปีกษ์หลัง ประจำปีอังคารที่ 1 เมษายน 2557)

2.4.2 เครื่องประกอบพิธี

โดยทั่วไปแล้วเครื่องประกอบพิธีที่ใช้ในการปลุกเสกหรือสร้างกุมารทอง ผู้ประกอบ
พิธีจะเลือก ใช้เครื่องประกอบพิธีที่มีความเกี่ยวเนื่องหรือสามารถโยงเข้ากับโลกศักดิ์สิทธิ์ (Sacred
World) คือโลกของศาสนาได้ ซึ่งส่วนใหญ่จะได้แก่ รูป เทียน สายสิญจน์ ดอกไม้ บายศรี เครื่องเช่น
เครื่องบูชา เป็นต้น เพราะโดยประเพณีของไทยเวลาที่เราจะบูชาพระรัตนตรัย หรือบูชาคุณพระพุท
พระธรรม พระสงฆ์ เราก็มักต้องใช้สิ่งของเหล่านี้เป็นเครื่องประกอบการบูชา เครื่องประกอบพิธี
เหล่านี้จึงเปรียบเสมือนของจากโลกศาสนาที่มีความศักดิ์สิทธิ์ในตัว

“เมื่อจัดการสถานที่ได้แล้วจึงจัดให้เป็นปริมณฑล โดยจะมีการวาง

สายสิญจน์หรือไม้ก็ตาม จึงจัดหาดอกไม้ รูป เทียน เครื่องหอมเพื่อทำการบูชาพระรัตนตรัย แล้วจัด
พาน ลักการบูชาหรือพานเชิญครูบาอาจารย์ตามโบราณประเพณี คือ ใช้ใบตอง (ใบกล้วยมาทำเป็น
กรวยขนาด พอเหมาะจำนวน 13 กรวย ภายในกรวยให้บรรจุด้วยรูป 2 ดอก เทียน 1 สลึง (เทียนแท่ง
เล็ก) 2 แท่ง บุหรี่ 1 มวน พลุจิบ 1 จีบ ดอกไม้ 2 ดอก บรรจุตั้งนี้ครบทุกกรวย แล้วแยกแบ่งกรวยที่
ทำเสร็จแล้ววางใส่พาน เสร็จ 5 กรวย ใส่พานเชิง 8 กรวย เรียกว่าพานชั้น 5 ชั้น 8 ภายในพานชั้น 5
ให้ใส่เงินก้านลครู 12 บาท พานชั้น 8 ใส่เงินก้านลครู 24 บาท พร้อมทั้งจัดหาขันหรือบาตรไว้ทำ
น้ำมันต๋ออีก 1 ใบ จากนั้นจึงเอาใบตองมาเย็บทำเป็นกระทงกล้วย กระทงขนมแข่งอีก 10 ใบ ในกระทง
ทั้ง 10 ใบนั้นให้บรรจุข้าวตอก 5 กระทง และใส่กลีบดอกไม้ต่างๆ อีก 5 กระทง เรียกว่ากระทง
ข้าวตอกดอกไม้ แล้วให้ทำบายศรีปากชามสามแฉก นมห้าชั้น 1 คู่ ยอดบายศรีเสียบไข่ (ไข่ลูกหยอด)
เมื่อจัดการเสร็จเรียบร้อยดีแล้ว จึงปลุกเสกด้วยผ้าขาวยาว 1 วา (สองเมตร) นำเอาพานครู คือ พานชั้น
5 ชั้น 8 วางไว้คู่กัน ถัดมาเป็นกระทงข้าวตอกดอกไม้ และขนานบายศรีด้วยบายศรีปากชาม จึงตั้งขัน
หรือบาตรน้ำมันต๋อไว้ริมตอมตรงกลาง เทียนน้ำมันต๋อใช้น้ำหนัก 1-2 บาท”

(อาจารย์คม ไตรเวทย์, นิตยสารแม่เฒ่า

ฉบับที่ 362/15 ปีกษ์หลัง ประจำปีอังคารที่ 1 เมษายน 2557)

2.4.3 สถานที่ในการประกอบพิธี

สถานที่ในการประกอบพิธีเป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งของคุณลักษณะความศักดิ์สิทธิ์ที่สะท้อนผ่านพิธีกรรม ทั้งนี้ตั้งแต่ยุคขุนแผนเราจะพบว่าสถานที่ในการประกอบพิธีปลุกเสกกุมารทองมักจะใช้ สถานที่ที่มีความเกี่ยวข้องกับศาสนา เช่น โบสถ์ วิหาร ศาลาการเปรียญ หรือสถานที่ใดก็ตามที่อยู่ในเขตวัด เนื่องจากถือกันว่าเป็นพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ (sacred area) ซึ่งการใช้พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ในการประกอบพิธีกรรม ความศักดิ์สิทธิ์จากพื้นที่ก็จะถูกถ่ายโอนมาสู่พิธีกรรมที่ได้กระทำอยู่บนพื้นที่นั้นด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากผู้ที่ปลุกเสกนั้นเป็นพระซึ่งอยู่ในโลกของความศักดิ์สิทธิ์อยู่แล้วก็มักจะหยิบยืมเอาความศักดิ์สิทธิ์จากโลกศาสนาเข้ามาไว้ในพิธีกรรมอย่างเป็นเรื่องธรรมดา สิ่งที่ช่วยยืนยันถึงคำอธิบายดังกล่าว คือคำสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปลุกเสกกุมารทองแบบใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีสถานะเป็นพระ (พระครูปลัดธวัชชัย ชิวสุทโธ (พระอาจารย์โอ พุทโธรักษา)) จะยังคงยึดถือธรรมเนียม การปลุกเสกกุมารทองในเขตพื้นที่ของวัดอย่างเคร่งครัด

“ตั้งปราสาทพิธีแล้วอย่าง งามทางที่ดีคือภายในโบสถ์”

(พระครูปลัดธวัชชัย ชิวสุทโธ (พระอาจารย์โอ พุทโธรักษา), สัมภาษณ์)

ในขณะที่คำสัมภาษณ์ของผู้ปลุกเสกที่เป็นฆราวาส อาจารย์คม ไตรเวทย์ จะพบว่ามีความยึดหยุ่นในเรื่องของสถานที่ในการประกอบพิธีมากกว่า โดยให้ความเห็นว่าสถานที่ที่เหมาะสมที่สุดในการประกอบพิธีปลุกเสกคือสถานที่ที่อยู่ภายในสังฆมณฑล แต่หากจำเป็นการอาจเลี้ยงหรือปรับไปใช้สถานที่อื่นที่มีความสงบวิเวกเหมาะแก่การทำพิธีได้

“เมื่อได้ฤกษ์ยามมงคลอันดีแล้ว จึงจัดหาสถานที่ในการจัดปริมณฑล อธิฐานปลุกและเสก ควรเป็นสถานที่อันสงบวิเวกพอสมควร เช่น ภายในพระอุโบสถ วิหาร ศาลาการเปรียญ หรือที่ใดก็ได้ที่สงบ ไม่มีสิ่งรบกวนในขณะที่ทำพิธีปลุกเสก จะทำให้สภาวะจิตไม่ถูกรบกวน และสามารถเข้าถึงสมาธิระดับสูงได้สะดวก (แต่ห้ามทำการปลุกเสกในป่าช้า-สุสาน หรือทางสามแพร่งเป็นอันขาด) เพราะสถานที่เหล่านี้เป็นที่รวมแห่งจิตวิญญาณอันเป็น สัมภเวสีและ ภูตพราย และบรรดาอาถรรพณ์อัปมงคลนานา เป็นสถานที่ที่โคจรไม่บริสุทธิ์ และที่สำคัญคือ อาจจะมีวิญญาณเร่ร่อนทั้งหลายเข้าถึงสู่หุ่นกุมารก่อนทำพิธีเสียด้วยซ้ำ จึงทำให้ดวงทิพย์ วิญญาณ ไม่ยอมเข้าถึงสถิตในรูปปั้นกุมารนั้นๆ”

(อาจารย์คม ไตรเวทย์ - นิตยสารแม่น้ำค)

ฉบับที่ 362/15 ปักษ์หลัง ประจำปีอังคารที่ 1 เมษายน 2557)

แต่สิ่งที่นับว่าเป็นการปรับเปลี่ยนความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ในประเด็นเรื่อง พิธีกรรมที่ถือว่ามี ความชัดเจนมากที่สุด และยังแสดงให้เห็นถึงการปลุกเสกกุมารทองที่ได้ก้าวข้ามโลก ศักดิ์สิทธิ์(Sacred World) เข้าสู่โลกฆราวาส (Secular World) อย่างเต็มตัว นั่นคือพิธีกรรมการปลุก เสกกุมารทองที่อาจารย์เทพ พงศาदार ได้ทำขึ้นภายในห้องส่งรายการมูโนะโชว์ ออกอากาศวันที่ 3 มีนาคม 2558 นับเป็นครั้งแรกที่ผู้คนจำนวนมากได้เห็นภาพการปลุกเสกกุมารทองอย่างเป็นทางการ ผ่านจอโทรทัศน์ เหตุการณ์ดังกล่าว เป็นการแสดงให้เห็นว่าในโลกปัจจุบัน พื้นที่ทางศาสนา (sacred area) ได้ถูกแทนที่โดยพื้นที่ทางโลกย์ (secular area) เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ของ “การทำให้เป็นโลกฆราวาส” (Secularization) ตามแนวคิดของ P. Berger อย่างชัดเจนที่สุด

2.5 อธิติฤทธิ์ ปาฏิหาริย์

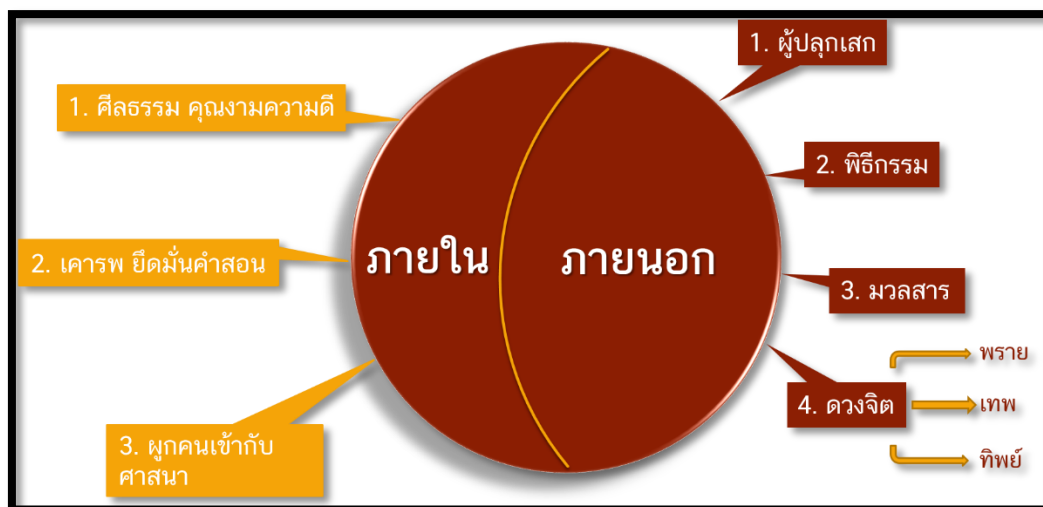
ลักษณะของความศักดิ์สิทธิ์ที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ การแสดงถึงอธิติฤทธิ์และปาฏิหาริย์ หรือการพบเห็นเหตุการณ์เหนือธรรมชาติที่ไม่สามารถอธิบายได้ของผู้ที่เลี้ยงกุมารทอง โดยผู้เลี้ยงเชื่อว่าอธิติฤทธิ์นั้นเกิดจากอำนาจที่มีอยู่ในตัวกุมารทองและแสดงออกมาให้ผู้เลี้ยงได้ประจักษ์ โดยผู้เลี้ยง กุมารทองต้องเป็นผู้ที่ได้เจอกับเหตุการณ์นั้นด้วยตนเองเป็นประสบการณ์ตรงที่ไม่ได้ผ่านสื่อใดๆ

“ปริกรรมจนเห็นได้ยินเสียงเด็กร้องระงมแบบมีความสุข ร้องให้ กระจองอแงไม่เอา แปลว่าเด็กนั้นไม่ดี”

“มันใช้ได้จริง มันเฮี้ยนจริง มันแรงจริง จากการพิสูจน์มาแล้วนะ กุมาร หลวงพ่อเต๋นะถ้าตัวดีก็ดีเลย ตัวร้ายก็ร้ายเลย มันเห็นผลจริง เจอตัวดีแสบๆนะ ถ้าได้สามล้านนะจะ จัดอาหารญี่ปุ่นชุดใหญ่ชุดนึง ได้สามล้านละ ก็ให้มัน ริถ้าไม่ให้ก็อาจจะเตือน ป่าๆ พ่อ อาหารหนูอะ มันจะเตือน อาจจะทำผิดอะไรแล้วแต่ หรือทำของหล่นเตือน ถ้าได้ตัวร้าย ถ้าได้สามล้านปูป ถ้าเย็นนี้กูไม่ได้อาหารญี่ปุ่นนะมึงเตรียมตัวไว้ได้เลยคีนั่นกูเล่นมึงแน่ ตกบันไดขาหักเลย”

“ความศักดิ์สิทธิ์มันต้องมีปาฏิหาริย์ คนมันชอบปาฏิหาริย์ ชอบแปลกประหลาด”

(พระครูปลัดธวัชชัย ชิวสุทโร (พระอาจารย์โอ พุทโธรักษา), สัมภาษณ์)

ภาพที่ 20 แสดงความศักดิ์สิทธิ์ในทัศนะของผู้ปลุกเสกกุมารทองแบบใหม่

ตารางที่ 4 ความศักดิ์สิทธิ์ภายในของกุมารทองในทัศนะของกลุ่มผู้ปลุกเสกแบบใหม่

ผู้ปลุกเสกแบบใหม่	ผู้ปลุกเสกแบบใหม่			รวม
	อ.โอ พุทธโรรักษา	อ.คม ไตรเวทย์	อ.เทพ พงสาวดาร	
ความศักดิ์สิทธิ์ ภายใน				
ควบคู่กับศีลธรรม คุณธรรม ความดี	●	●	●	3
เคารพยึดมั่นในคำสอนของ ครูบาอาจารย์	●			1
เป็นเครื่องผูกคนเข้ากับ ศาสนา	●			1
รวม	3	1	0	

ตารางที่ 5 ความศักดิ์สิทธิ์ภายนอกของกุมารทองในทัศนะของกลุ่มผู้ปลุกเสกแบบใหม่

ผู้ปลุกเสกแบบใหม่ ความศักดิ์สิทธิ์ ภายนอก	อ.โอ พุทโธรักษา	อ.คม ไตรเวทย์	อ.เทพ พงศาวดาร	รวม
ผู้ปลุกเสก	●	●	●	3
พิธีกรรม	●	●	●	3
มวลสาร	●	●	●	3
ดวงจิต	●	●		2
อิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์	●			1
รวม	5	4	3	

จากการสรุปข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และบทสัมภาษณ์ของกลุ่มผู้ปลุกเสกกุมารทองแบบใหม่ พบว่า กลุ่มผู้ปลุกเสกกุมารทองแบบใหม่ให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์ทั้งความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน และความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอก แต่ให้ในระดับที่ต่างกัน โดยกลุ่มผู้ปลุกเสกกุมารทองแบบใหม่ให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์จากภายในน้อยกว่าความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอก โดยผู้ปลุกเสกแบบใหม่ที่มี สถานะเป็นพระ คือ พระครูปลัดธวัชชัย ชิวสุทโธ จะให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดจากภายในมากที่สุด 3 ข้อ คือ ความศักดิ์สิทธิ์นั้นต้องควบคู่มากับศีลธรรม คุณธรรม ความดี ความศักดิ์สิทธิ์จะเกิดขึ้นได้ต้องยึดมั่นในหลักคำสอนของครูบาอาจารย์ และความศักดิ์สิทธิ์ของวัตถุมงคล เครื่องรางของขลังต่างๆ รวมไปถึงกุมารทองเป็นกุศโลบายที่ใช้ผูกและดึงคนให้เข้าหาศาสนา ในขณะที่อาจารย์สายฆราวาส 2 คน คือ อาจารย์คมไตรเวทย์ และ อาจารย์เทพ พงศาวดาร จะให้ความสำคัญเฉพาะความศักดิ์สิทธิ์ที่ต้องควบคู่มากับศีลธรรม คุณธรรม ความดี เท่านั้น

ในส่วนของความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอก พระครูปลัดธวัชชัย ชิวสุทโธ (พระอาจารย์โอ พุทโธรักษา) ก็ให้ความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน คือ ให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดจากผู้ปลุกเสก ความศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดจากพิธีกรรม ความศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดจากมวลสาร ความศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดจากดวงจิต และความศักดิ์สิทธิ์ที่แสดงออกผ่านอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ ซึ่งพระครูปลัดธวัชชัย ชิวสุทโธ ได้ให้ทัศนะเอาไว้ว่า “ความศักดิ์สิทธิ์มันต้องมีปาฏิหาริย์” เนื่องจากพุทธกับไสยเป็นของคู่กัน “พุทธก็คือไสย ไสยก็คือพุทธ”

ข้อสรุปเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในทัศนะของผู้ปลุกเสกแบบใหม่

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ปลุกเสกแบบใหม่ แสดงให้เห็นว่าผู้ปลุกเสกที่ยังอยู่ในสายโลกุตรธรรม (พระ) แม้จะอยู่ท่ามกลาง กระแสความเปลี่ยนแปลงแห่งโลกียธรรมแต่ก็ยังให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดจากภายใน ซึ่งเป็นความศักดิ์สิทธิ์ที่ได้รับอิทธิพลมาจากหลักธรรมคำสั่งสอนทางศาสนา มากกว่าผู้ปลุกเสกที่เป็นฆราวาสที่อยู่ในสายโลกียธรรม แต่ขณะเดียวกันก็ให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดจากภายนอกในระดับที่ใกล้เคียงกับฆราวาส เพราะมองว่าพุทธกับไสยนั้นเป็นของคู่กันที่แยกออกจากกันไม่ได้ ในขณะที่ผู้ปลุกเสกที่เป็นฆราวาสซึ่งยืนอยู่ฟากของโลกียธรรมเต็มตัวจะให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอกมากกว่าความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน ซึ่งทั้งอาจารย์คม ไตรเวทย์ และอาจารย์เทพ พงศาวดาร ต่างก็ให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดจากผู้ปลุกเสก มวลสาร และพิธีกรรม เป็นสำคัญ

เมื่อนำมาวิเคราะห์ด้วยแนวคิดโลกศักดิ์สิทธิ์และโลกฆราวาส (Sacred World and Secular World) แล้ว จะพบว่า การเปลี่ยนผ่านจากโลกศักดิ์สิทธิ์มาสู่โลกฆราวาสในสังคมไทย ไม่ได้เป็นไปตามข้อสรุปของ Peter Berger ที่กล่าวว่าเมื่อสังคมมีการเปลี่ยนผ่านจากโลกศักดิ์สิทธิ์มาสู่โลกฆราวาส ความศักดิ์สิทธิ์ในโลกศักดิ์สิทธิ์จะหายไป แต่จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปลุกเสกแบบใหม่ กลับพบว่า แม้สังคมไทยจะมีการเปลี่ยนผ่านจากโลกศักดิ์สิทธิ์มาสู่โลกฆราวาสแล้ว แต่ความศักดิ์สิทธิ์ซึ่งอยู่ในโลกศักดิ์สิทธิ์ก็ยังไม่หายไป แม้ในกลุ่มผู้ปลุกเสกแบบใหม่ที่มีจุดยืนอยู่ในโลกฆราวาสก็ยังคงให้ความสำคัญกับศักดิ์สิทธิ์จากภายใน (Inside Sacred) ซึ่งเป็นความศักดิ์สิทธิ์แบบโลกศักดิ์สิทธิ์ โดยเฉพาะอย่างกลุ่มผู้ปลุกเสกแบบใหม่ที่มีสถานะเป็นพระสงฆ์ (พระครูปลัดธวัชชัย ชิวสุทโธ (พระอาจารย์โอ พุทโธรักษา) เนื่องด้วยพระสงฆ์ที่แม้จะเกิดและมีชีวิตอยู่ในโลกฆราวาส แต่ด้วยความเป็นนักบวชที่มีข้อกำหนดและวัตรปฏิบัติตามหลักคำสั่งสอนทางศาสนา ทำให้จุดยืนของพระสงฆ์ในโลกฆราวาสได้เขยิบและก้าวเข้ามาอยู่ในโลกศักดิ์สิทธิ์ทางศาสนาเช่นกัน ทำให้โลกทัศน์ในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของพระสงฆ์ในโลกใหม่ เป็นโลกทัศน์ที่รวบรวมความศักดิ์สิทธิ์จากโลกเก่าและโลกใหม่หรือความศักดิ์สิทธิ์จากภายในและภายนอกไว้ด้วยกัน ผิดกับผู้ปลุกเสกที่มีสถานะเป็นฆราวาสที่ดำเนินชีวิตอยู่ในโลกฆราวาสเต็มตัว โลกทัศน์และพื้นฐานความเชื่อในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของผู้ปลุกเสกกลุ่มนี้จึงยืนอยู่บนรากฐานความคิดแบบโลกฆราวาสที่เน้นความสำคัญของความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอกที่สามารถสัมผัสจับต้องได้เป็นสำคัญ

จากข้อสรุปดังกล่าว เมื่อนำมาผนวกเข้ากับแนวคิดการกลายเป็นโลกฆราวาส (Secularization) ดังที่ P. Berger ได้กล่าวถึงเรื่องความศักดิ์สิทธิ์แบบโลกฆราวาส ว่าเพราะความ

แตกต่างระหว่างสังคมเดิม กับสังคมปัจจุบันจึงทำให้ความศักดิ์สิทธิ์ถูกขับเคลื่อนด้วยพลังเศรษฐกิจ ความศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดจากภายในจึงเป็นสิ่งที่ผู้ปลุกเสกแบบใหม่ที่อยู่ในโลกปัจจุบันให้ความสำคัญน้อยลง แต่กลับไปมุ่งเน้นไปที่ความศักดิ์สิทธิ์ที่สามารถจับต้องและตีราคาได้ เช่น มวลสาร มากขึ้น เพราะในความเป็นจริงแล้วยิ่งมวลสารหายากราคาของกุมารทองก็จะยิ่งสูงมากขึ้นตามไปด้วย นี่จึงอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ผู้ปลุกเสกแบบใหม่ได้พยายามที่จะปรับเปลี่ยนมวลสารและดวงจิตให้มีความพิเศษซับซ้อนมากขึ้น เพื่อให้สามารถเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจได้นั่นเอง

ความหมายของกุมารทองในทัศนะของผู้ปลุกเสกแบบเก่าและแบบใหม่

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่า ผู้ปลุกเสกกุมารทองแบบเก่ามองว่า กุมารทองเป็นเครื่องรางของขลังที่มีอิทธิคุณทางด้านการป้องกันภัยอันตราย ป้องกันศัตรู ดูแลบ้านเรือน ทรัพย์สิน เป็นสำคัญ เช่นที่พระเกจิ (สงวนนาม) และปู่บัว อมยิ้ม ได้กล่าวถึงสรรพคุณของกุมารทอง ที่ท่านเป็นผู้ปลุกเสกเอาไว้ว่า

“สมัยก่อนถามว่าคนที่เขาเอากุมารไปเลี้ยงเขาเลี้ยงด้วยสาเหตุอะไรก็คุ้มครองป้องกัน ปรายกระชิบ เพราะคนสมัยก่อนไม่มีความโลภ คนสมัยก่อนต้องการความปลอดภัยสมัยนั้น อาหาร โรคภัยไข้เจ็บ ความปลอดภัยมันมีค่ามากกว่าเงินทอง”

“คนสมัยก่อนเขาต้องการความปลอดภัย เวลามีลมพายุเขาก็ขอให้นาไม่โดน ขอให้ไม่มีเสื่อไม่มีสัตว์มาทำลายพืชผล แล้วก็ช่วยดูว่าใครขโมยพืชผักผลไม้เราไร่เปล่า ถ้ามีใครขโมยเขา ก็จะไปทำหลอกผีหรือกระชิบดลจิตดลใจเจ้าของให้ไปที่ไร่ที่นาที่สวน แล้วสมัยก่อนเขาเดินทางกันทางเรือ ก็ไปดูแลให้เขาปลอดภัย เขาก็จะบอกว่ากุมารเอ๋ยลูกพ่อให้การเดินทางครั้งนี้แคล้วคลาดปลอดภัยนะลูก คือเขาจะเน้นความแคล้วคลาดปลอดภัยเป็นหลัก”

“แต่ก่อนนะเขาต้องการความปลอดภัย ต้องการความแคล้วคลาด สมัยนี้เอะอะก็เงิน”

(พระเกจิ (สงวนนาม), สัมภาษณ์)

“แต่ครูบาอาจารย์เขาบอกว่ารักษาตัวบ้านรักษาตัวเราไม่ให้วิบัติ นึกถึงเขา เขาก็นึกถึงเรา เลี้ยงเขาเขาจะดูแลรักษาเราไอ้ที่ให้หงให้หอยท่านไม่เห็นบอก”

“มีอยู่เจ้านายทหาร เขาขอผมไป ผมเอามาตั้ง 20-30 องค์ ผมขอเขามา ผมแจก ทีนี้เขาขอไปตัวนึงผมก็ให้เขาไป ทีนี้แกมีหลานในขี้มัยแกอุ้มออกเอาหลานไปเล่นข้างนอก ทีนี้

ขโมยมันเข้าไปในบ้านหยิบทองหยิบนาฬิกาเอาไว้ เขาบอกเหมือนคนปลักให้เข้าบ้าน แยกออกไปตั้งไกล แล้ว กลับมาจะพอตีจับได้กำลังขโมย แล้วแกก็มาบอกถ้าไม่ได้กุมารปู้นี่ทรัพย์สูญหมดแล้ว”

(ปู่บัว อมยิ้ม, สัมภาษณ์)

ส่วนกลุ่มตัวอย่างผู้ปลุกเสกกุมารทองแบบใหม่มองว่ากุมารทองถูกสร้างขึ้นตามลักษณะความต้องการของผู้เลี้ยง ดังนี้

1. ประโยชน์ในทางเสน่ห์
2. ประโยชน์ในทางเมตตา
3. ประโยชน์ในทางโชคลาภ

ผู้ปลุกเสกกุมารทองแบบใหม่ได้ให้ความหมายในเรื่องของโชคลาภลงในตัวของกุมารทอง ซึ่งจะเน้นในเรื่องของการค้าขาย การเรียกลูกค้า โชคลาภ ตลอดไปจนถึงการให้ห่วย โดยได้ลดทอนความสำคัญของประโยชน์ใช้สอยในด้านปกป้องคุ้มครอง ป้องกันภัย และดูแลทรัพย์สินบ้านเรือน ของกุมารทอง ลงให้เป็นประโยชน์ที่รองไปจากเสน่ห์ เมตตา และโชคลาภ ทั้งนี้ก็เพื่อให้สามารถตอบสนองและเข้ากันได้กับสภาพสังคมที่แปรเปลี่ยนไปเป็นสังคมแบบทุนนิยมที่เน้นเรื่องตัวเงินเป็นสำคัญ

“ถ้าใช้แต่ก่อนก็คือ หนึ่งให้ร่ำรวย เป็นหลักเลย เรื่องปากท้องเป็นเรื่องสำคัญที่สุด ร่ำรวยเป็นหลัก สองเตือนภัย สามดูแลคนทั้งครอบครัว”

“สมมุติชอบผู้หญิงคนนั้น แม่เจ้าอยู่นู่นไปเอามาสิ ผู้หญิงคนนั้นจะตก เป็นแฟนเราทันที จะไปเล่นการพนัน พ่อจะพาเจ้าไปหาเงินซัก 3 แสน ไม่ถึงครึ่งชั่วโมงได้ 3 แสน คือได้ตั้งใจ อันนี้ก็มีตามตำรับโบราณ”

“กุมารเป็นเครื่องรางที่เติมเต็ม เติมในสิ่งที่ขาดเสริมในสิ่งที่พร่อง มันจะมีหลาย ประเภทมากเลยนะ แต่โดยพื้นฐานทั่วไปคือ เมตตา โชคลาภ คำขาย โดยคนส่วนมากผูกพันกับทางห่วย ถูกห่วย มาบอกห่วย”

“กุมารคือเครื่องรางแห่งความสำเร็จ ความร่ำรวย ที่ไวๆ กว่าอย่างอื่น”

(พระครูปลัดธวัชชัย ชิวสุทโธ (พระอาจารย์โอ พุทธิรักษา), สัมภาษณ์)

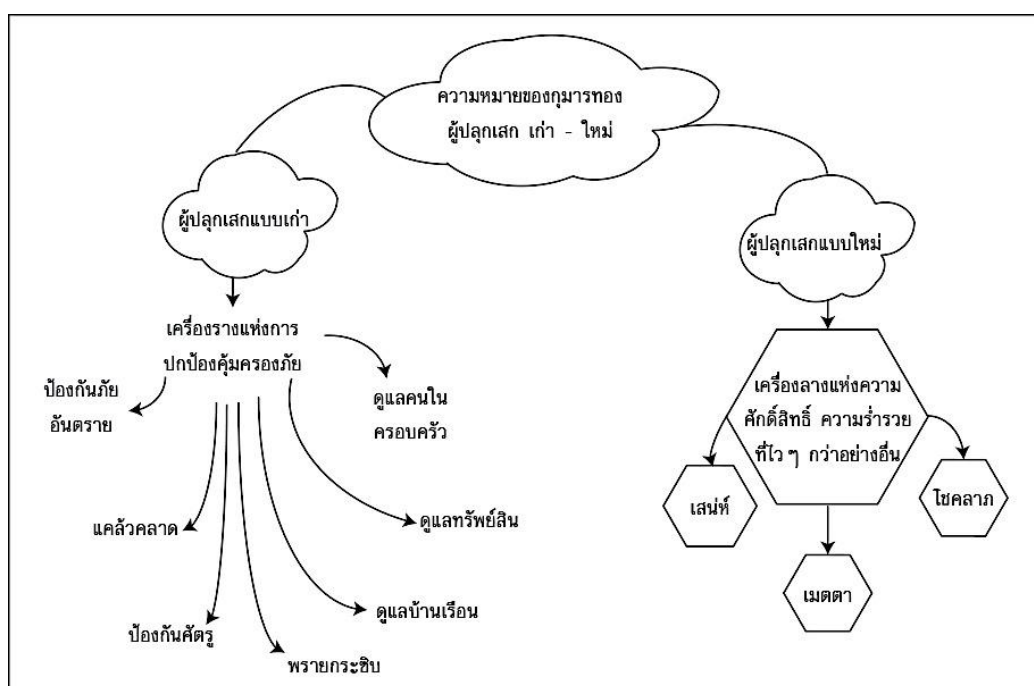
“คือคนที่มาหาเนี่ย 90 เปอร์เซ็นต์ จะเป็นผู้หญิง ส่วนใหญ่จะเป็นพวกที่ทำงาน

ฟรีตี้ง งานมอเตอร์โชว์ต่างๆ หรือไม่ก็ที่เขาค้าขายทางออนไลน์

(เทพ พงศาदार, รายการมูไนท์โชว์ ออกอากาศ 3 มีนาคม 2558)

ความหมายเรื่องหน้าที่ของกุมารทองในทัศนะของผู้ปลุกเสกแบบเก่า และแบบใหม่

ความหมายเรื่องบทบาทหน้าที่ของกุมารทอง ที่ทำการวิเคราะห์จากบทสัมภาษณ์จากผู้ปลุกเสกแบบเก่าและแบบใหม่ สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 21 บทบาทหน้าที่ของกุมารทองในทัศนะของผู้ปลุกเสกกุมารทองแบบเก่า และแบบใหม่

เมื่อนำเอาความหมายของกุมารทองมาวิเคราะห์ด้วยทฤษฎีหน้าที่นิยม (Functionalism) ทำให้เราเห็นถึงความเชื่อมโยงกันระหว่างสังคมกับการทำหน้าที่ของกุมารทอง โดยผู้วิจัยพบว่า รูปแบบหรือลักษณะของสังคมมีส่วนในการกำหนดความหมายของกุมารทองทั้งในรูปแบบเก่าและรูปแบบใหม่ ซึ่งสอดคล้องกับ Manilowski (อ้างถึงใน สุชาติา กิตติตระกูลกาล, 2540) ที่กล่าวไว้ว่า พิธีกรรมมีหน้าที่ตอบสนองความจำเป็นทางสังคม โดยช่วยลดความวิตกกังวลของสมาชิกในสังคม ลดความตึงเครียด ช่วยรักษาความเป็นปึกแผ่น และสนองความต้องการของมนุษย์ในระดับปัจเจกบุคคล ซึ่ง Manilowski เชื่อว่าภายใต้พิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ลึกลับที่ดูไร้เหตุผล แท้จริงแล้วมีเหตุผลด้านอรรถประโยชน์ซ่อนอยู่ภายใน

ซึ่งแนวคิดดังกล่าวสามารถนำมาใช้ตอบคำถามถึงการปรับเปลี่ยนความหมายในเชิงหน้าที่ (Function) ของกุมารทองที่มีต่อสังคมในยุคต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้จากแผนภาพ เราจะเห็นได้ว่า กุมารทองในยุคเก่าที่เต็มไปด้วยความไม่มั่นคงในชีวิตในด้านความปลอดภัยอันเกิดจากสงคราม ภัย และความผันผวนทางธรรมชาติ โจรผู้ร้าย กุมารทองในยุคนั้นจึงถูกให้ความหมายว่าเป็น “เครื่องรางของขลังแห่งการปกป้องคุ้มครอง” ดังนั้นหน้าที่ของกุมารเพื่อบรรเทาความวิตกกังวลของคนในยุคนั้น จึงเน้นไปที่การปกป้องคุ้มครอง ป้องกันภัยอันตรายอันเกิดจากศัตรู แคล้วคลาด พรายกระชิบ ดูแล บ้านเรือน ดูแลทรัพย์สินและคนในครอบครัวเป็นสำคัญ

แต่เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนไป สถาบันหลักของสังคมได้กลายมาเป็นสถาบันเศรษฐกิจ โลกยุคปัจจุบันจึงเป็นโลกที่ทุกอย่างถูกรอบอ้อมอยู่ภายใต้ระบบเศรษฐกิจและทุนนิยม การดิ้นรนดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคมยุคใหม่จึงเป็นไปเพื่อการหาเงินเพื่อการบริโภค ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมนี้เองที่เป็นตัวกำหนดความหมายของกุมารทองใหม่ให้กลายมาเป็น “เครื่องรางแห่งความสำเร็จและความร่ำรวย” โดยมีหน้าที่ในการเสริมเสน่ห์ เมตตา บันดาลโชคลาภและความร่ำรวย ซึ่งล้วนเป็นความต้องการของผู้คนในลัทธิบริโภคนิยม

ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่า สังคมเป็นผู้ทำหน้าที่กำหนดความหมายของกุมารทอง กุมารทองจะมีความหมายอย่างไรนั้นก็ขึ้นอยู่กับว่าสภาพสังคมขณะนั้นมีลักษณะเป็นอย่างไร และใครเป็นผู้ที่มีอำนาจในสังคมที่สามารถเป็นผู้เลือกกำหนดความหมายได้

สรุปการปรับเปลี่ยนความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกลุ่มผู้ปลุกเสกกุมารทอง

ตารางที่ 6 การปรับเปลี่ยนความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์และความหมายเรื่องหน้าที่ของกุมารทอง

ผู้ปลุกเสก		ความศักดิ์สิทธิ์		หน้าที่	
		ภายใน	ภายนอก	ปกป้อง คุ้มครอง	เสน่ห์ เมตตาโชคลาภ
แบบเก่า	พระสงฆ์	●		●	
	ฆราวาส	●	●	●	
แบบใหม่	พระสงฆ์	●	●		●
	ฆราวาส		●		●

จากตารางสรุปความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์และความหมายเรื่องหน้าที่ของกุมารทองในทัศนะของผู้ปลุกเสกแบบเก่าและแบบใหม่ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสรุปเกี่ยวกับความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์และความหมายเรื่องบทบาทหน้าที่ของกุมารทอง จากการวิเคราะห์บทสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปลุกเสกแบบเก่าและแบบใหม่ ทำให้ได้ข้อสรุปว่า จุดยืนในโลกศักดิ์สิทธิ์และโลกฆราวาสของผู้ปลุกเสกมีผลต่อการให้ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทอง รวมไปถึงการให้ความหมายในเรื่องบทบาทหน้าที่ของกุมารทองด้วย

ในประเด็นเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ ผู้วิจัยพบว่า ผู้ปลุกเสกแบบเก่า ซึ่งเป็นผู้ที่มีจุดยืนอยู่ในโลกศักดิ์สิทธิ์จะให้ความสำคัญกับความความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน ในขณะที่ผู้ปลุกเสกแบบใหม่ ซึ่งเป็นผู้ที่มีจุดยืนอยู่ในโลกฆราวาสจะให้ความสำคัญกับความความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอก แต่ในขณะเดียวกัน หากจุดยืนของผู้ปลุกเสกทั้ง 2 กลุ่ม มีการขยับเข้าใกล้โลกฝั่งตรงข้ามมากขึ้น ก็จะมีผลให้ได้รับอิทธิพลในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์จากโลกฝั่งตรงข้ามตามไปด้วย ซึ่งจะเห็นได้จากผู้ปลุกเสกแบบเก่าที่เป็นฆราวาสที่แม้จะมีจุดยืนอยู่ในโลกศักดิ์สิทธิ์ แต่ก็ยังเป็นจุดยืนที่อยู่ใกล้โลกฆราวาสด้วยเช่นกัน ทำให้ทัศนคติและการให้คุณค่าในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของผู้ปลุกเสกแบบเก่าที่เป็นฆราวาส จะให้ความสำคัญทั้งความศักดิ์สิทธิ์จากภายในและความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอก เช่นเดียวกับผู้ปลุกเสกแบบใหม่ที่เป็นพระสงฆ์ ที่แม้จะมีจุดยืนอยู่ในโลกฆราวาสแต่ก็เป็นจุดยืนที่ซ้อนทับอยู่กับโลกศักดิ์สิทธิ์

เช่นกัน ทำให้ทัศนคติในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของผู้ปลุกเสกคนดังกล่าวให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์ ทั้งจากภายในและภายนอก

ในประเด็นเรื่องบทบาทหน้าที่ของกุมารทอง ผู้วิจัยพบว่า ผู้ปลุกเสกแบบเก่าที่มีจุดยืนอยู่ในโลกศักดิ์สิทธิ์ จะมองบทบาทหน้าที่ของกุมารทองตามแบบอย่างของกุมารทองในสังคมยุคดั้งเดิม ซึ่งได้แบบแผนมาจากกุมารทองของขุนแผน คือ เน้นอิทธิคุณและประโยชน์ (Function) ในเรื่องการปกป้องคุ้มครอง ป้องกันภัยอันตราย และดูแลทรัพย์สินบ้านเรือน ตรงข้ามกับผู้ปลุกเสกแบบใหม่ ที่มีจุดยืนอยู่ในโลกฆราวาส จะมองบทบาทหน้าที่ของกุมารทองตามกรอบการมองโลกแบบโลกฆราวาสที่มีสถาบันเศรษฐกิจเป็นแกนกลาง กุมารทองในโลกยุคปัจจุบันจึงถูกสร้างขึ้นมาเพื่อตอบโจทย์ในเรื่อง โชคลาภและความร่ำรวยเป็นสำคัญ

บทที่ 6

การรับรู้ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์เดิม และความหมายใหม่ ในทัศนะของผู้เลี้ยงกุมารทอง

การศึกษาในส่วนของ “การรับรู้ความหมายของกุมารทองเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ แบบเดิมและแบบใหม่ ของผู้เลี้ยงกุมารทอง” ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth Interview) เพื่อตอบคำถามนำวิจัยข้อที่ 2 ที่ว่า “ผู้เลี้ยงกุมารทองแบบเดิม และแบบใหม่ มีการรับรู้ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ ของกุมารทอง อย่างไร” ผลการศึกษาที่ได้จะ สะท้อนให้เห็นถึงการรับรู้ความหมายของกุมารทอง เรื่องความศักดิ์สิทธิ์ แบบเดิมและ แบบใหม่ ของผู้เลี้ยงว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

เกณฑ์การวิเคราะห์

ผู้วิจัยวางประเด็นในการวิเคราะห์ความหมายเรื่องการรับรู้ความหมายของกุมารทอง เรื่องความ ศักดิ์สิทธิ์แบบเดิม และแบบใหม่ของผู้เลี้ยงกุมารทองไว้ดังนี้

1. การวิเคราะห์จากผู้เลี้ยง
  - 1.1 แบบเก่า
  - 1.2 แบบใหม่
2. คุณลักษณะเพื่อสร้างความศักดิ์สิทธิ์ของผู้เลี้ยงกุมารทอง
  - 2.1 ความศักดิ์สิทธิ์ภายใน
  - 2.2 ความศักดิ์สิทธิ์ภายนอก

การรับรู้ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์แบบเดิมและแบบใหม่ของกุมารทอง ในทัศนะของผู้เลี้ยง

ผลการศึกษาผู้เลี้ยงกุมารทอง จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เลี้ยงกุมารทอง จำนวน 30 คน อยู่กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling Technique) ได้ผลดังนี้

การรับรู้ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของผู้เลี้ยงกุมารทอง ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งแบบเก่า และแบบใหม่ มีการรับรู้ที่แตกต่างกันออกไป เพื่อให้สามารถจัดแบ่งประเภทของ ผู้เลี้ยงกุมารได้ ชัดเจนขึ้น ผู้วิจัยจึงได้ใช้ตัวแปรเรื่อง “สาเหตุของการเลี้ยง” เป็นเกณฑ์ในการแบ่ง ซึ่งสามารถแบ่ง ออกได้ เป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มผู้เลี้ยงแบบเก่า หรือ กลุ่มผู้เลี้ยงเพราะเป็นมรดกตกทอด
2. กลุ่มผู้เลี้ยงแบบใหม่ หรือ กลุ่มผู้ที่เลี้ยงตามคำโฆษณา

ทั้งนี้ ผู้วิจัยมีสมมุติฐานว่า ตัวแปรในเรื่อง เก่า-ใหม่ ของผู้เลี้ยง น่าจะมีผลต่อการรับรู้ ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ภายในและความศักดิ์สิทธิ์ภายนอกของกุมารทอง

1. การรับรู้ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในทัศนะของผู้เลี้ยงแบบเก่า

กลุ่มผู้เลี้ยงแบบเก่า หรือ กลุ่มผู้เลี้ยงเพราะเป็นมรดกตกทอด

เป็นกลุ่มผู้ที่เลี้ยงกุมารทองเนื่องจากเป็นมรดกตกทอดกันมาในครอบครัว ทั้งนี้ที่มาของ การเลี้ยงกุมารทองของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้มีอยู่ด้วยกัน 2 ลักษณะ ที่มาประการแรกคือ เป็นมรดก ตกทอดมาจากรุ่นปู่ย่าตายาย หรือรุ่นพ่อ ที่มาประการที่สองคือ ครูบาอาจารย์เป็นผู้มอบให้ ซึ่งผู้วิจัย พบว่ามีจำนวนทั้งสิ้น 18 คน จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เลี้ยงกุมารทองทั้งหมด 30 คน ความสัมพันธ์ ระหว่างกุมารทองและผู้เลี้ยงในกลุ่มนี้จึงมีลักษณะเป็นความสัมพันธ์แบบคนใน ครอบครัว เช่น พี่ น้อง ลูก เป็นต้น

“กุมารทองที่พ่อห้อยอยู่ก่อนที่เราจะเกิดด้วยซ้ำ ได้มาจากภาคอีสาน พ่อจำไม่ได้ว่า ได้มาจากไหน พ่อเนี่ยอยู่บ้านแพงอยู่ในพื้นที่ภาคอีสานเป็นพื้นที่ชาวบ้าน เพราะฉะนั้นเขาก็จะได้มาจากชาวบ้านแล้วเขาก็จะดูแลมาตลอดไง เราก็เลยได้เนี่ยมาโดยบังเอิญ จริงๆ เราตั้งใจจะเอาลูกกรอก มา 2 ตน เพราะรู้สึกว่าเขาน่ารักเราอยากได้มาเท่านั้นเอง ถามพ่อก่อนว่าพ่อจะเลี้ยงต่อมั๊ยพ่อจะดู ต่อมั๊ยถ้าพ่อไม่ดูก็ส่งมาให้หมด เรียกว่าต่อยอดสืบทอดไปเรื่อยๆ”

“ไม่เคยคิดที่จะเลิกเลี้ยงนะ ไม่เคยคิดเลย ที่ไม่คิดเพราะเราคิดว่า มันเป็นเรื่องที่สืบทอดไป เหมือนเป็นครอบครัวที่รับดูแลกันเป็นช่วงๆ แล้วพอหมดจากเราแล้วก็ จะให้ลูก ดูแลต่อ สืบทอดต่อกันไปเรื่อยๆ”

(กฤติกาพร มลาสาณต์ เหล็กเพ็ชร. สัมภาษณ์)

ในส่วนของการรับรู้เรื่องความศักดิ์สิทธิ์ตามที่ชนะของกลุ่มผู้เลี้ยงกุมารทองแบบเก่า ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เลี้ยงกุมารทองแบบเก่าจำนวน 18 คน สามารถสรุป ความหมายของความศักดิ์สิทธิ์โดยแบ่ง เป็นความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน และความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอกได้ดังนี้

1. ความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน (Inside Sacred) ในทัศนะของผู้เลี้ยงแบบเก่า

ความศักดิ์สิทธิ์ภายใน จากการรับรู้เรื่องความศักดิ์สิทธิ์ตาที่ชนะของกลุ่มผู้เลี้ยงกุมารทองแบบเก่าแบ่งได้เป็น

1. ควบคุมมากับศีลธรรม คุณธรรม ความดี
2. ไม่จำเป็นต้องไหวขอ
3. มีคุณค่าสูงทางจิตใจ
4. เจตนาในการสร้าง
5. ปฏิเสธเรื่องความเทียมแท้

1. ต้องควบคุมมากับศีลธรรม คุณธรรม ความดี

ความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในทัศนะของผู้เลี้ยงแบบเก่า เป็นความศักดิ์สิทธิ์ที่ต้องเกิดจากคุณธรรมความดี รวมไปถึงศีลธรรม จริยธรรม จากผู้ปลุกเสกและผู้เลี้ยง จึงจะทำให้กุมารทองนั้นเป็นวัตถุมงคลที่มีพุทธคุณอยู่ภายใน และผู้เลี้ยงกุมารทองแบบเก่าจำนวน 7 คน มีความเชื่อว่าอิทธิฤทธิ์ของกุมารจะมีมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับ การปฏิบัติสมาธิ เจริญภาวนา และการสร้างบุญทานบารมีของผู้เลี้ยงกุมารทองด้วย

“เรารู้ว่าสิ่งที่เราดูแลเรารู้ว่ากำลังสร้างบุญให้กับเขา เราไม่ได้ต้องการอะไร เราต้องการสติ สมาธิ ปัญญา สิ่งหนึ่งที่รู้คือมันเป็นการสร้างบารมีเป็นการสร้าง ความผูกพันระหว่างกันมากกว่า เขาอยู่กับเราได้ด้วยบุญของเรา”

“คือเราบอกเขาว่าเราเลี้ยงเขาให้เขาอยู่ด้วยบุญด้วยกุศล คิดว่าตราบ ไตที่เรายังมีอายุขัยอยู่เราทำบุญอุทิศให้เขา เคยคิดด้วยซ้ำว่าถ้าเราตายไปเขาจะอยู่ยังไง บุญที่เราทำให้เขาจะเสริม ถึงไม่มีคนเลี้ยงเขา บุญที่เราทำให้ก็จะยังคงหล่อเลี้ยงเขาอยู่ แล้วบุญตรงนี้ เผลอๆ เขาก็คือเด็กคนหนึ่ง ถ้าเราสอนเขา เขาก็อาจสร้างกุศลด้วยตัวเองได้”

(กฤติกาพร มลาสานต์ เหล็กเพชร, สัมภาษณ์)

“ส่วนมากก็จะไปทำบุญปฏิบัติธรรม จะระลึกถึงเขาตลอด ก็เหมือนเราแบ่งบุญให้
เขา”

(ประภากร วันชัย, สัมภาษณ์)

“การเลี้ยงกุมาร ผู้เลี้ยงเป็นเรื่องสำคัญ จิตข้างในหรือการปฏิบัติ ตัวของผู้เลี้ยงเป็น
เรื่องสำคัญ คือ 5 คุณครบมัย”

“การที่เราจะเลี้ยงเขาได้ดีหรือว่าจะอะไรเนี่ยมันอยู่ที่ความเชื่อของเราด้วย กับการ
ปฏิบัติของเราด้วย”

(พีๆ (นามสมมุติ),

สัมภาษณ์)

“ตั้งแต่เอากุมารเข้ามาเลี้ยงก็ปฏิบัติธรรมให้เขาตลอดไม่เคยขาดทั้งผม ทั้งภรรยา
เพราะเราต้องการสร้างบุญให้กับเขาถึงวันพระก็ทำบุญใส่บาตรไม่เคยเว้น ทำมาตลอด”

(พีศักดิ์ (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)

“ที่บ้านก็จะทำบุญตลอด สวดมนต์ทุกครั้งก็จะนึกถึงเขา อุทิศบุญให้เขา ทุกครั้ง
ต้องการให้บุญที่เราเพียรสร้างให้กับเขามันส่งผลให้เขามีบารมี ให้เขาได้อยู่ในภพภูมิ ที่สูงยิ่งขึ้นไป”

(ทวิทรัพย์ (สงวนนามสกุล), สัมภาษณ์)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

“พอดีที่บ้านรับกุมารเข้ามาพร้อมกัน 2 องค์ ก็ตั้งบูชาไว้ในห้องพระ วิธีการบูชาเราก็
ตั้งเครื่องเซ่นให้เขาตามปกติ แต่ที่เน้นก็คือการทำบุญไหว้ พระสวดมนต์อุทิศ บุญให้เขา เพราะเราเชื่อ
ว่าหากเราปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ สิ่งที่อยู่กับเราก็จะดีไปด้วย เพราะเขาก็เหมือนเด็ก ถ้าเราเลี้ยงเขาและ
สอนให้เขาเป็นคนดี เราก็ย่อมได้เด็กที่ดีที่อยู่กับเรา”

(พีรุจน์ (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)

“ทุกคนในบ้านรู้ว่าเป็นกุมารที่ตกทอดกันมาตั้งแต่รุ่นปู่ย่า ตั้งแต่รุ่นนั้น
เราก็เห็นเขาก็เลี้ยงแบบธรรมดา ส่วนมากจะทำบุญให้ซะมากกว่า เพราะคนรุ่นก่อนเขาเชื่อว่า จิตที่ดี
ย่อมดึงดูดเอาสิ่งที่ดีมาหาตัว คนเลี้ยงจิตใจเป็นบุญเป็นกุศล กุมารที่อยู่ด้วยก็ย่อม มีใจเป็นกุศลเป็น
ธรรมดา”

(พีวุธ (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)

ซึ่งการที่กลุ่มผู้เลี้ยงแบบเก่าให้ความสำคัญกับเรื่องศีลธรรม คุณธรรม และความดี แสดงให้เห็นว่า แม้จะเป็นเพียงผู้เลี้ยง แต่ถ้าจุดยืนของผู้เลี้ยงกลุ่มนี้ซึ่งเป็นกลุ่มผู้เลี้ยงแบบเก่ามีจุดยืนอยู่ในโลกศกดิ์สิทธิ์ ก็จะทำให้ให้ความสำคัญกับความศกดิ์สิทธิ์จากภายในที่เป็นความศกดิ์สิทธิ์แบบโลกเก่า

2. ไม่จำเป็นต้องไหวขอ

ผู้วิจัยพบว่า ผู้ที่เลี้ยงกุมารทองในแบบเก่า 7 คนใน 18 คน ไม่มีการบนบาน หรือไหวขอให้กุมารทองที่ตนบูชาอยู่นั้นช่วยเหลือในกิจการหรือบรรเทาความเดือดร้อนในเรื่องใด ด้วยเหตุผลว่าเลี้ยงหรือบูชากุมารไว้เพราะรู้สึกว่าเขาคือสมาชิกในครอบครัว เราจึงไม่คิดจะ เรียกร้องอะไรจากความโชคดีทั้งหลายล้วนเกิดจากที่เราเป็นผู้คิดดีกระทำดี ไม่ใช่การไหว้ ขอจากกุมาร

“ไม่เคยขอ คิดว่ามันเหมือนเป็นภาระผูกพันกันมากกว่า ไม่คิดจะขอให้ เป็นภาระ เขามากขึ้น อยู่กันแบบนี้”

(ประภากร วันชัย, สัมภาษณ์)

“ไม่เคยขอ ไม่รู้จะขออะไร ยังไม่เคยขอ ยังไม่คิดจะขอ ไม่ว่าเรื่องอะไร เพราะยังรู้สึกว่าจะไม่มีความจำเป็น เราก็สวดมนต์ให้เขาให้เขาอัมบุมุ เทานั้นเอง”

“จุดยืนของเราเราไม่ได้ขออะไร เราต่อยอดความศรัทธา เราต้องการ สร้างกุศลให้เขา ให้สิ่งที่อยู่ใกล้ตัว”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

CHULALONGKORN UNIVERSITY

(กฤติกาพร มลาสาณฑ์ เหล็กเพชร, สัมภาษณ์)

“สำหรับพี่ไม่เคยขออะไรเลยนะ อย่างข้างบ้านเขายังมาขอ แต่พี่นี่ไม่เคยขออะไร จากลูกเลย”

(พี่ปู (นามสมมติ), สัมภาษณ์)

“ส่วนตัวผมไม่เคยขอนะ ครูบาอาจารย์ให้มาก็ไม่เคยขอ แต่ภรรยาผมนี่ เขาจะขอรึเปล่านั้นไม่รู้”

(พี่หมู (นามสมมติ), สัมภาษณ์)

“เราเลี้ยงเขาแบบลูก ก็ไม่เคยขออะไรเขานะ แต่เขาจะช่วยหรือ จะให้อะไรเราทางไหนเราก็ไม่รู้เหมือนกันเพราะไม่เคยขอ แต่บางทีก็มีเรื่องมีทุกข์หนักๆ แต่ก็ผ่านมันมาได้ทุกที ก็ไม่รู้นะเรื่องแบบนี้ แต่คิดว่าน่าจะเป็นเพราะเขาช่วย”

(ธัญภา แก้วหมาย, สัมภาษณ์)

“ไม่เคยขอ เราคิดเสมอว่าเขาเป็นพี่ชายเรา ก็ไม่เคยขออะไร รู้แต่ว่ามีพี่ชาย คอยดูแล เราเห็นเขามาตั้งแต่เด็กๆ”

(คุณเฮง (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)

“ครูบาอาจารย์ท่านให้มา ก็บูชาไว้ในห้องพระ สวดมนต์ ไม่เคยขออะไรนะ”

(คุณสมศักดิ์ (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)

3. มีคุณค่าสูงทางจิตใจ

ความศักดิ์สิทธิ์จากภายในที่สำคัญอีกประการหนึ่งในทัศนะของผู้เลี้ยงกุมารทองแบบเก่าก็คือ กุมารทองที่ตนเลี้ยงหรือบูชาอยู่นั้นเป็นสิ่งที่ครูบาอาจารย์สร้างขึ้นหรือทำให้เฉพาะ บุคคลที่เป็นลูกศิษย์ใกล้ชิดหรือเป็นญาติพี่น้อง ไม่ใช่ของที่ทำออกมาในปริมาณมากๆ เพื่อให้คนทั่วไปมาบูชาหรือทำออกมาเป็นสินค้าในเชิงธุรกิจ โดยครูบาอาจารย์ผู้สร้างก็ได้ตั้งใจคัดสรรวัตถุดิบที่เป็นมงคล อย่างตั้งใจเพื่อให้ได้ของดีครบถ้วนตามตำรับสายวิชา อีกทั้งยังประจุคาถาอาคมลงไปอย่างเต็มกำลัง

การอัญเชิญดวงจิตก็ต้องทำด้วยความระมัดระวังเพื่อให้ได้ดวงจิตที่เป็นคุณต่อผู้เลี้ยงต่อไป ดังนั้นการสร้างกุมารทองขึ้นมาแต่ละองค์นั้นจึงใช้เวลาค่อนข้างนาน ครูบาอาจารย์ จะกระทำพิธีเป็นการเฉพาะไม่เปิดเผย เมื่อถึงเวลาจึงเรียกให้ลูกศิษย์มารับกุมารทองนั้นไปบูชา

กุมารทองที่ผู้เลี้ยงได้รับจากครูบาอาจารย์มาในลักษณะนี้จึงมีคุณค่าสูงทางจิตใจที่ไม่สามารถประเมินออกมาเป็นตัวเลขได้ กุมารทองในลักษณะนี้จะมีสถานะประหนึ่งคน ในครอบครัว เช่น ลูกหรือน้อง แต่หากดวงจิตที่เชิญมา มีอายุมากกว่าเจ้าของ สถานะของกุมารก็จะกลายเป็นพี่ เป็นต้น กุมารทองที่ได้รับจากครูบาอาจารย์นี้ผู้เลี้ยงก็จะเลี้ยงและบูชา ไปตลอดช่วงอายุของตน และเมื่อผู้ที่เป็นเจ้าของกุมารทองรุ่นแรกที่เป็นผู้ที่ได้รับจากครูบาอาจารย์ มาโดยตรงเสียชีวิตลง กุมารทองนั้นก็จะเป็นมรดกตกทอดภายในครอบครัวจากรุ่นสู่รุ่นต่อไป ซึ่งกลุ่มตัวอย่างจำนวน 4 คน ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องคุณค่าของกุมารทอง

“วันนั้นคุยกันเสร็จท่านก็บอกว่าจะทำกุมารเทพให้แล้วกัน แล้วก็ไม่ได้เสียค่าใช้จ่ายด้วย อาจารย์ท่านก็สร้างให้ ไม่ได้สร้างมาเป็นโหลๆ ท่านสร้างทีละองค์ๆ แค่นั้นเอง ”

“เขาทำทีละองค์เพื่อไปอยู่ พอเสร็จแล้วเขาจะมีวิธีประสิทธิ์ เอ้า ไปอยู่กับครอบครัวนี้ละ เขาจะเป็นอย่างนั้นละ ไม่ใช่เหมือนสมัยนี้ จ่ายตั้งค์เสร็จใส่ถุงกลับบ้าน คนละเรื่อง นั่นกุมารที่ไหน”

“ท่านทำเฉพาะเพื่อมอบให้กับผมโดยตรง พอเสร็จแล้วท่านก็โทรมาบอกเสร็จแล้วนะมารับได้แล้วนะ เรียบร้อยแล้ว มันไม่ใช่อย่างทุกวันนี้ เดินผ่านหน้าบู๊ช้อ แล้วการจั่ววางเห็นมัยในตู้ในห้าง กองกันเป็นลิ้นค้ำ วัตถุมงคลเขาไม่มานั่งซ้อนกันอย่างนั้นหรอก ความศักดิ์สิทธิ์มันอยู่ตรงไหนหละ มันต้องดูตรงนั้นด้วย”

(พีหมู (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)

“พี่เป็นลูกศิษย์หลวงตาแถววัด แล้วหลวงตาท่านแนวสายขาว ค่อนข้างจะมีคาถาอาคมกล้า ท่านเลี้ยงไว้เยอะมาก คือในภูมิละพรีบเลยนะ ท่านจะให้เฉพาะ ลูกศิษย์ลูกหาไม่ได้เปิดให้คนทั่วไปมาเช่า ทำก็ทำยาก”

(พีปู (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)

“อันนี้เป็นเพราะมาจากครอบครัวเป็นหลักเลย ตั้งแต่สมัยคุณย่า เพราะฉะนั้นสิ่งหนึ่งที่เห็นมาโดยตลอดก็คือคุณย่าจะบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ไม่ว่าจะพระเก๋า หรือว่าตัวกุมารทองคุณย่าก็เลี้ยงมาแล้วตกทอดมาคุณพ่อแล้วก็มาถึงเรา”

“ไม่เคยคิดที่จะเลิกเลี้ยง ที่ไม่คิดเพราะเราคิดว่ามันเป็นสิ่งที่สืบทอดไป พอหมดจากเราก็ให้ลูกดูแลต่อ สืบทอดต่อกันไปเรื่อยๆ”

(กฤติกาพร มลาสานต์ เหล็กเพชร, สัมภาษณ์)

“พี่กุมารที่อยู่กับผมนี่คือหลวงปู่ท่านเลี้ยงไว้ แล้วท่านก็เลยให้มา อยู่กับผมมาคอยดูแล”

(อภิชัย ฤทธิกุลประเสริฐ, สัมภาษณ์)

4. เจตนาในการสร้าง

จากการสัมภาษณ์ผู้เลี้ยงกุมารทองแบบเก่าพบว่า เจตนาในการสร้างของ ผู้สร้างกุมารทอง ก็เป็นอีกคุณลักษณะหนึ่งที่ส่งผลเป็นอย่างมาก ในแง่ความรู้สึกของ ผู้เลี้ยงกุมารทอง โดยผู้เลี้ยงกุมาร

ทองแบบเก่า 2 คน ระบุว่า คุณค่าของกุมารทองขึ้นอยู่กับเจตนาของผู้สร้างด้วยว่ามีความบริสุทธิ์มากน้อยเพียงใด การสร้างนั้นสร้างขึ้นมาจากวัตถุประสงค์ใด ทั้งนี้หากเจตนาผู้สร้างไม่บริสุทธิ์ เช่น ทำไปเพื่อการค้าหรือเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว ก็ส่งผลให้ วัตถุมงคล หรือกุมารทองที่สร้างขึ้นมานั้นไม่บริสุทธิ์ตามไปด้วย ดังนั้นผู้เลี้ยงกุมารทองกลุ่มนี้จะดู ว่าบรรดาเกจิอาจารย์ที่สร้างกุมารทองขึ้นมานั้น สร้างขึ้นมาเพื่อช่วยเหลือดวงจิตหรือวิญญาณที่ยังไม่ได้ไปจุติให้มีโอกาสได้สร้างบุญ หรือสร้างขึ้นมาเพื่อให้กุมารทองนั้นคอยช่วยเหลือลูกศิษย์ ที่ทุกข์ยากเดือดร้อน หรือสร้างขึ้นเพื่อนำปัจจัยที่ได้ไปใช้เพื่อการทำนุบำรุงศาสนสถาน หรือช่วยเหลือในสาธารณประโยชน์ใดหรือไม่

“ความบริสุทธิ์ของเจตนาในการสร้างเป็นสิ่งสำคัญ พระสงฆ์ปลุกเสก หลักก็เพื่อช่วยวิญญาณนั้นๆ ให้เขามีที่สถิต ซึ่งเป็นเจตนาเพื่อช่วยเหลือดวงจิตวิญญาณที่เขา ยังไม่ถึงเวลาได้มีโอกาสสร้างบุญ”

(ภฤติกาพร มลาสานต์ เหล็กเพชร, สัมภาษณ์)

“มันต้องดูที่วัตถุประสงค์การสร้างว่าจริงๆ เขาทำขึ้นมาเพื่ออะไร ถ้าเขาทำดีก็กุศลก็จะเกิดกับเขา ถ้าเขาทำไม่ดีกรรมก็จะอยู่ที่เขา ใครที่ทำเพื่อดวงวิญญาณนั้นจริงๆ คือเพื่อช่วยเหลือหรือเพื่อประโยชน์ของตัวเอง ถ้าใครทำด้วยวัตถุประสงค์ ที่ไม่ดีกรรมก็จะอยู่ที่ คนนั้น”

(ประภาพร วันชัย, สัมภาษณ์)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

5. ปฏิเสธเรื่องความเทียม-แท้

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เลี้ยงกุมารทองแบบเก่าพบว่า 2 คนจาก ทั้งหมด 18 คน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความศักดิ์สิทธิ์จากภายในว่าความเป็นพระแท้-พระเทียม หรือ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เราบูชาอยู่นั้นความเป็นของแท้หรือของปลอมไม่ได้มีผลต่อความศรัทธา เพราะความศักดิ์สิทธิ์ของพระหรือเครื่องรางของขลังอยู่ที่การปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ความเทียม-แท่นั้นขึ้นอยู่กับใจของผู้บูชาเอง ไม่ได้ขึ้นอยู่กับมวลสาร ผู้ปลุกเสก หรือพิธีกรรมที่จัดสร้างขึ้น ดังนั้นถึงแม้วัตถุนั้นจะเป็นของปลอม แต่ด้วยอำนาจพุทธคุณที่เราหมั่นเพียรปฏิบัติบูชา เทวดาก็จะลงมารักษาทำให้ของเทียมนั้นมีความศักดิ์สิทธิ์ได้ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าของแท้

“เราสวดทุกวัน ไม่รู้หรอกว่าอันจริงอันไหนปลอม บูชาไปด้วยจิตศรัทธา มันก็เป็นของจริงได้หมด เทวดาเขาลงมารักษาเอง”

(ธิญาภา แก้วหมาย, สัมภาษณ์)

“พระที่อยู่ในห้องพระไม่ต้องสนใจว่าของแท้ไม่แท้ ถ้าเราหมั่นสวดมนต์ปฏิบัติ นิ่งสมาธิทุกวัน พระเทียมก็เป็นพระแท้ คักดีศีลธิได้เหมือนกัน”

(ทัตทอง (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)

จากข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เลี้ยงกุมารทองแบบเก่า หรือกลุ่มผู้เลี้ยงกุมารทองเพราะมรดกตกทอด จะเห็นได้ว่า ผู้เลี้ยงกุมารทองต่างมีการรับรู้เรื่อง ความศักดีศีลธิของกุมารทองในลักษณะที่เป็นความศักดีศีลธิแบบภายใน โดยผู้เลี้ยงกุมารทอง แบบเก่าหรือกลุ่มผู้เลี้ยงกุมารทองเพราะมรดกตกทอด จะให้ความสำคัญโดยเน้นคุณลักษณะ ความศักดีศีลธิจากภายใน ทั้ง 5 ประการ คือ ความศักดีศีลธิที่ควบคู่มากับศีลธรรม คุณธรรม ความดี ความไม่จำเป็นต้องไหวขอ ความศักดีศีลธิที่เกิดจากคุณค่าทางจิตใจ เจตนาการสร้าง และการปฏิเสธความเทียมแท้

2. ความศักดีศีลธิจากภายนอก (Outside Sacred) ในทัศนะของผู้เลี้ยงแบบเก่า

จากการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เลี้ยงแบบเก่า ความศักดีศีลธิภายนอกเกี่ยวกับกุมารทองที่กลุ่มผู้เลี้ยงแบบเก่าเรียงตามลำดับความสำคัญ ประกอบด้วย

- 2.1 ผู้ปลุกเสก
- 2.2 พื้นที่
- 2.3 อิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์
- 2.4 มวลสาร
- 2.5 พิธีกรรม
- 2.6 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เลี้ยงกับกุมารทอง
- 2.7 ปฏิกริยาระหว่างผู้เลี้ยงกับกุมารทอง
- 2.8 รูปลักษณ์

2.1 ผู้ปลุกเสก

จากการสัมภาษณ์ผู้เลี้ยงกุมารทองแบบเก่าพบว่า คุณลักษณะประการหนึ่งที่เป็นตัวสะท้อนถึง พุทธคุณและความเข้มขลังของกุมารทองได้เป็นอันดับแรกคือ ผู้ปลุกเสกกุมารทอง โดยกลุ่มผู้เลี้ยงกุมารทองแบบเก่าเชื่อว่า ผู้ปลุกเสกที่มีความเชี่ยวชาญ ชำนาญในไสยเวทย์วิทยาสายกุมารทองจะสามารถปลุกเสกกุมารทองให้มีอิทธิฤทธิ์ และอิทธิคุณเพียบพร้อม สามารถช่วยเหลือและดลบันดาลสิ่ง

ต่างๆ ได้ตามทีผู้เลี้ยงปรารถนา นอกจากนี้สิ่งทีผู้วิจัยพบจากการสัมภาษณ์ก็คือ กลุ่มผู้เลี้ยงกุมารทองแบบเก่าจำนวน 17 คน จากทั้งหมด 18 คน มีความเชื่อมั่นและศรัทธาในผู้ปลุกเสกทีเป็นพระมากกว่าฆราวาส เพราะเชื่อมั่นในศีล ในวัตรปฏิบัติ และเชื่อในเจตนาการสร้างของพระมากกว่าฆราวาส

“ความศักดิ์สิทธิ์ หนึ่งคือตัวพระ พระเกจิ สมาธิ คือตัวผู้ปลุกเสก”

“เราจะรู้สึกว่ถ้าเป็นพระภิกษุแล้วเป็นเกจิ ตรงนี้ในแง่ของ สมาธิจะค่อนข้างสูง เราเลื่อมใสกับศรัทธาตรงนี้”

“ส่วนตัวนี้จะไม่เข้าส่วนของฆราวาสเลย เพราะเรารู้สึกว่ความบริสุทธิ์ของเจตนา มันยังไม่สามารถเทียบเท่าของเกจิทีปลุกเสก”

“สมัยก่อนความศักดิ์สิทธิ์วัดจากไหน วัดจากคนทำว่ คนนั้นต้องเป็นพระ”

(กฤติกาพร มลาสานต์ เหล็กเพชร, สัมภาษณ์)

“ของพมนีได้มาจากวัดทั้งนั้น คือของวัดมันของแน่นอนนะ อย่างอาจารย์ทีผมนับถือชื่อหลวงพ่อชวน (หลวงปู่ชวน วัดเขาแก้ว จ.อ่างทอง) องค์นี้เป็นศิษย์เอกของหลวงปู่เต๋ คือท่านเป็นองค์ทีสิงอักขระในตัวกุมารแทนหลวงปู่เต๋”

(พีพุม (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)

“พระอย่างน้อยศีลท่านครบ ยังไงท่านก็ต้องครบในความรู้สึกเรานะ แต่สายฆราวาสนะบางคนโอเคอาจจะปฏิบัติดีทีได้แต่เราไม่ได้อยู่ตลอดเวลา ยังไงเราก็มี ความรู้สึกว่พระท่านโอเคว่ อันนี้ไม่รู้ระในความรู้สึกของพีนะ ต่อให้เรียกอาจารย์นั้นนี้ ท่านอาจจะปฏิบัติดีทีได้แต่ยังเป็นฆราวาสอยู่ ถ้าเลือกจากการทีเรามองดูแล้วเราจะเล่นสายไหน พีก็ยังไม่เล่นสายพระ”

“คือช่วงตอนก่อนนั้นเลยมีพระไม่กี่องค์ทีประสิทธิ์ประสาทวิชาทางด้านนี้ขึ้นมา นอกนั้นก็จะเป็นฆราวาสซะมากกว่า ยังไงเราก็เลือกทางด้านพระมากกว่า”

(พีปู (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)

2.2 พื้นที่

ความศักดิ์สิทธิ์ทีเกิดจากพื้นที่ เป็นไปในลักษณะทีว่สิ่งศักดิ์สิทธิ์จะต้องถูกจัดให้อยู่ในพื้นที่พิเศษทีเป็นพื้นที่เฉพาะ และจะต้องถูกกันออกไปต่างหาก ไม่สามารถอยู่ร่วมกับคน หรือสิ่งทีเป็นของธรรมดาสามัญได้ ในกรณีของกุมารทอง กลุ่มตัวอย่างทีเป็นผู้เลี้ยงแบบเก่า 17 คน จากทั้งหมด 18 คน ได้จัดพื้นที่พิเศษไว้สำหรับกุมารทอง ส่วนกลุ่มตัวอย่าง 1 คน ทีไม่ได้จัดพื้นที่พิเศษเฉพาะ

สำหรับกุมารทองก็เหตุเนื่องมาจากความคับแคบของพื้นที่อยู่อาศัยที่เป็นลักษณะห้องเช่า จึงจำเป็นต้องตั้งกุมารเอาไว้ในพื้นที่ที่ตนสามารถบูชาได้โดยสะดวก นั่นคือบริเวณหัวเตียงของผู้เลี้ยง

ซึ่งพื้นที่พิเศษที่พูดถึงนี้จะเป็นที่สำหรับการตั้งบูชากุมารทองซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ในห้องพระ โดยทำไว้ในลักษณะโต๊ะหมู่ หรือหิ้งบูชา แต่จะอยู่แยกต่างหากจากโต๊ะหมู่และหิ้งที่ประดิษฐานพระพุทธรูป เพราะผู้เลี้ยงกุมารทองแบบเก่าเชื่อว่ากุมารทองมีสถานะที่ต่ำกว่าพระ จึงไม่ควรควรวางไว้ในระดับเดียวกับพระหรือเหนือกว่า

พื้นที่พิเศษอีกลักษณะหนึ่ง คือเป็นพื้นที่ที่ผู้เลี้ยงกุมารทองจัดขึ้นไว้เป็นพิเศษ เพื่อใช้เป็นที่อยู่ของกุมารทองโดยเฉพาะ โดยใช้พื้นที่ที่เป็นห้องว่างในบ้านของตนไว้เป็นห้อง เฉพาะของกุมาร ซึ่งหากบ้านใดไม่มีพื้นที่ใหญ่โตกว้างขวางพอที่จะจัดห้องให้เป็นที่อยู่ เฉพาะของกุมาร ก็ใช้วิธีการซื้อเป็นบ้าน ซึ่งมีขนาดเล็กใหญ่แตกต่างกันไปตามกำลังทรัพย์ ของผู้เลี้ยง โดยบ้านนั้นสามารถทำขึ้นได้จากวัสดุที่แตกต่างกันสุดแล้วแต่ผู้เลี้ยง เพื่อใช้เป็นบ้านของกุมารทองโดยเฉพาะ

“ผมก็ไว้ในห้องพระ ก็จะวางอีกมุมหนึ่ง แยกซะ คือห้องพระมันใหญ่เลย ก็จะมีหมู่พระ หมู่เทพ แล้วก็หมู่กุมารอะไรพวกนี้ลงมา เขาจะอยู่ชั้นล่างลงมา”

“กุมารเราเอง อย่างเวลาเราตั้ง วิธีการตั้งที่ถูกต้องมันก็ต้องต่ำกว่าพระ ต่ำกว่าญาติ ต่ำกว่าอะไร เวลาเขาตั้งเรียงๆ ลงมา ไข่ม้อยซะ ถ้าไม่มีที่ ถ้ามีมีที่เขาก็เอากุมารแยกไว้ต่างหากเลย เพราะการที่ไปรวมกันอยู่หมู่ใหญ่เนี่ย พลังเขาจะน้อยลง เพราะว่าอำนาจหรือพลังเยอะกว่ามันจะข่มลงมาไง”

(พี่หนู (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)

“กุมารที่บ้านจะตั้งไว้ในห้องพระ แต่ทำเป็นหิ้งให้เขาต่างหาก คือเราต้องแยกออกจากพระ จะไว้ปนกันไม่ได้ อันนี้ถือเป็นข้อห้าม”

(นายสมยศ (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)

“ก็เอาไว้ในห้องพระ แต่ทำเป็นโต๊ะแยกต่างหากออกไป ไม่เอามาปนกัน”

(คุณเฮง (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)

“จำได้ว่ากุมารของคุณย่าเป็นองค์ขนาดใหญ่ 2 ตน วางอยู่คู่กัน จะอยู่ใต้หิ้งพระ”

“ก็อยู่ที่หิ้งในตู้หนังสือ ในห้องทำงาน เดิมเคยเอาเขาไว้ในห้องพระเลย ไว้ด้านล่างสุด แต่เรารู้สึกอาจจะคิดเองว่าเขาต้องการอิสระหรือเปล่า เราก็เลยแยก”

(กฤติกาพร มลาสาณต์ เหล็กเพ็ชร, สัมภาษณ์)

“ของที่บ้านนี้จะแปลกกว่าของคนอื่นหน่อย คือจะซื้อเป็นบ้าน ตึกตาหลังใหญ่ เป็นของ Sylvanian ให้เขาเลย คือเราชอบด้วย แล้วคิดว่าหลังมันใหญ่ แล้วมีหลายห้อง น่าจะเหมาะกับเขา”

(เหมือนฝัน ไม่สูญผล, สัมภาษณ์)

“อย่างที่บ้านจะมีห้องให้เขาพิเศษต่างหาก แยกให้เป็นสัดส่วน เพราะเราถือเหมือนว่าเขาเป็นคนในครอบครัว”

(นายรุจน์ (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)

2.3 อิทธิทธิปาฏิหาริย์

คุณลักษณะอีกประการหนึ่งที่กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เลี้ยงกุมารทองแบบเก่าให้ความสำคัญ นั่นก็คือ คุณลักษณะด้านปรากฏการณ์เหนือธรรมชาติ อิทธิทธิปาฏิหาริย์ ที่ไม่สามารถอธิบายได้ด้วยเหตุผลทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งผู้เลี้ยงกุมารทองเชื่อว่าเหตุการณ์ หรืออิทธิทธิปาฏิหาริย์นั้น เกิดขึ้นจากอำนาจของกุมารทองเป็นผู้บันดาลให้เป็นไป ซึ่งสามารถแสดงออกมาได้ ในหลายลักษณะ เช่น กุมารทองปรากฏกายให้เห็นในลักษณะเป็นเงา เป็นเสียง เป็นสัมผัสที่รับรู้ได้ทางกาย หรือปรากฏให้เห็นในฝัน หรือการแสดงออกผ่านสถานการณ์ต่างๆ ที่ผิดแผกไปจากปกติธรรมดา เป็นต้น ซึ่งกลุ่มตัวอย่าง 15 คน จากทั้งหมด 18 คน ต่างเคยได้รับประสบการณ์ที่เหนือธรรมชาติที่เชื่อว่าเป็นการแสดงให้รู้ถึงการมีอยู่ของกุมารทองที่ตนเลี้ยงไว้ และที่สำคัญประสบการณ์นั้นต้องเป็นประสบการณ์ตรงที่เกิดขึ้นกับตนเอง ไม่ใช่ประสบการณ์ที่รับรู้ผ่านบุคคลอื่น

“กุมารของคุณย่านี้สัมผัสได้จาก หนึ่ง เงา สอง เสียง เสียงจะอยู่ตรงหน้าทีวีห้องย่า เสียงมันจะเป็นกึกกักๆ รู้สึกเหมือนมีคนอยู่ในห้องต่างๆ ที่มันไม่มีคนอยู่เง เสียงหรือเงาที่ได้ยินก็จะได้ยินช่วงตี3ตี4 ที่ย่าไปตลาด จะเป็นช่วงนี้ตลอดเลย”

“อะไรหลายๆอย่างที่เราได้สัมผัส อย่างครั้งแรกเลยที่ได้นั่ง ใหม่มาได้มาหลังสุด ก็คือพ่อส่งมาแล้วแฟนเป็นคนรับ สิ่งหนึ่งที่เราประหลาดใจก็คือวันที่ได้มานี่ หนึ่งคือเป็นวันพระ สองคือแฟนอยู่ RCA ไปอัดรายการกลางคืน แล้ว RCA เนี่ยเสียงดังมาก หมาเห่าก็ไม่ได้ยิน แต่คืนนั้นแฟนติดเขา (กุมาร) ไปด้วยเพราะเพิ่งได้มา เข้าเขต RCA หมาเห่าตลอด แฟนโทรมาแล้วคืออย่างนี้นะ เราโอเค

เขาอยู่นะ คือเป็นการรีเช็คว่าเขาอยู่ ซึ่งจริงๆแล้วมันเป็นไปค่อนข้างยากซึ่ง RCA หม่าเยอะก็จริง แต่ หม่าเห่า เสียงไม่สามารถเข้าไปในสตูดิโอของวิทยุได้ มีอยู่ 5 ชั้น แพนบอกมีเสียงหม่าเห่ารับตลอด จนถึงชั้น 3 แล้วไม่มีใครได้ยินด้วย”

“แล้วเราจะสัมผัสเขาได้ชัดเจนตอนที่เราไปตักบาตรทำบุญแล้วเราแผ่ เราจะสัมผัส กลิ่น หรือเราจะรู้สึกเย็นช่วงต้นคอ เราสัมผัสได้ด้วยกายหยาบของเรา จะบอกตัวเองว่าโอเคเขารับ เขารับรู้”

(กฤติกาพร มลาสาณต์ เหล็กเพชร, สัมภาษณ์)

“เขาเคยมาเข้าฝัน เป็นเด็กผู้ชายไม่ใสเสื้อใส่แต่กางเกง เห็นหน้าไม่ชัด แต่เขามาทำ หน้าที่ๆ หๆๆ ใสเรา เหมือนเขามาแกล้ง แต่เราไม่กลัวนะ ตื่นมาก็รู้ว่านี่เป็นเขานี้แหละ”

(คุณเฮง (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)

“เราก็บอกว่าถ้ามีจริงถ้าอยากจะมากับเราให้ขึ้นมาเลย แล้วเราไม่ได้ อุปทานหรือ คิดไปเอง รถตอนเดี๋ยวนั่งไปกับแพนเนี่ยคือนั่งกันไปเนี่ยมีเด็กมานั่งทับเรา คือโดนทับกันทั้ง 2 คน คือ รถมันตอนเดี๋ยวก่อนขึ้นมาก็ต้องมานั่งทับเรานั้นแหละ เป็นเด็กมานั่งทับเราซัก 6-7 ขวบ ใน ความรู้สึกเนี่ย แล้วพอเราเปิดบ้านเราก็จตุรูบอกเจ้าหน้าที่ แล้วเราก็บอกเขาให้ขึ้นบ้าน พอขึ้นบ้านปุ๊บเราก็ตอบว่า ฟันว่าเขามาเป็นผู้ชายทั้ง 3 คน เขาจะบอกเลยว่า เขา 5 ขวบ 6 ขวบ 7 ขวบ เขาจะเรียงกัน แล้วเขาก็บอกว่าเขา จะเรียกพ่อกับแม่ในฝันนะคะ แล้วก็ฝันพร้อมๆ กันกับแพน ฝันเหมือนกันทุก อย่าง คือนั่นเลย”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

(ภัทรานิษฐ์ ไยชื่น, สัมภาษณ์)

“เขาน่าจะเป็นเด็กที่ซน เพราะว่าที่บ้านจะมีเสียงเหมือนแบบก๊อ๊กก๊าก เล่นของ เล่น”

(นายสมศักดิ์ (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)

“แต่ลูกสาวคนโตด้วยความที่ตอนแรกเขาเงิบๆ ใจเราก็ไม่รู้ว่าเขาอยู่ไม่อยู่จนเห็น ร่างเขาเดินตามเราปุ๊บเรารู้ว่าเขาอยู่”

“มีตอนที่สร้างห้อง คือบ้านพื้มันจะเป็นบ้านเก่าแล้วก็คือจะทุบตรงข้างๆ ทำเป็นห้อง อีกห้องนึง แล้วปรากฏว่ากลายเป็นว่าพอสร้างห้องเสร็จเราก็เลยจะนอนเล่น ก็นอนหลับไป พอหลับไป ปุ๊บนะฝัน เด็กเต็มห้องเลยเล่นอะไรกันก็ไม่รู้ เล่นกัน ในฝันคือลูกใครเนี่ยมาเล่นอะไรกันฉันจะนอน แล้วเสียงมันดังมากเลย วิ่งไปวิ่งมา เหยียบ Tap โม่โท เขาก็วิ่งไปแล้วก็วิ่งกันต่อ แต่ว่าเยอะมากเลย

นะเจี๊วจ้าวมากเลยแล้วก็ตื่น คล้ายๆ กับอย่างนี้แหละ เหมือนเด็กทั่วไปในปัจจุบัน วิ่งๆ เล่น เราก็มองว่าลูกใคร หน้าบ้านก็ไม่ใช่เพราะหน้าตาคู้น นีหน้าก็ไม่คูนเลยมาเรียกแม่ๆๆ พอตื่นมา อ้อ สงสัยลูกเราเอง”

(พีปู (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)

“อย่างเมื่อเดือนที่แล้วมั้ง เขาคงมาเตือนไม่ให้เราเดินทางไปต่างจังหวัด อยู่ดีๆ เขาก็เปิดวิทยุ เราก็งงๆ อยู่ดีๆ วิทยุมันเปิดได้ไง เครื่องไหนก๊ง เครื่องอยู่ในตู้ ปิดตู้ไว้ มันดังข้างในใครจะไปเปิดเราอยู่คนเดียวในห้อง เปิดดู โอ้โห ก็เลยพูดคำนึง พี่กุมาร องค์กรไหนเนี่ยจนจึ่งเปิดเนี่ย เราก็ปิดคือมันเป็นปุ่มโบราณนะมันต้องเปิดปิด นึกออกมั๊ย วิทยุรุ่นเก่าแล้วเราเก็บไว้ในตู้ไง ก็ยังงกนี่นั่งคิด เอ๊ะจำได้ว่าแบตยังไม่ได้เปลี่ยนตั้งเป็นปี แล้วมันขึ้นมาได้ยังไงไม่เข้าใจ ก็เลยบอกเลยว่าต้องเป็นเขา (กุมาร) หละ เพราะมันต้องปิดแล้วมันอยู่ในตู้ด้วยใครจะเข้าไปได้”

(พีห่ม (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)

“ตอนนั้นฝน ฝนว่าเดินลงมาชั้นล่างแล้วออกไปหน้าบ้าน ตอนนั้นฝนตกอยู่ พอออกมาหน้าบ้านก็เจอ ลักษณะเป็นเด็กผู้ชาย ร่างใหญ่ สูง ผิวดำ เขาถามว่าเราลงมาทำอะไร ทำทางเขาเหมือนกำลังเฝ้ายามหรือลาดตระเวนอยู่ พอตื่นจากฝันเลยคิดว่าสงสัยเขาเฝ้าบ้านให้”

(ผ่องพิชญญา ธัญนิษฐ์ฤทธิคุณ, สัมภาษณ์)

2.4 มวลสาร

จากการสัมภาษณ์ พบว่า กลุ่มผู้ปลูกเสกแบบเก่า 10 คน ให้ความสำคัญกับมวลสาร ซึ่งในนี้หมายถึงวัตถุลักษณะต่างๆ ที่ถูกนำมาสร้างเป็นองค์กุมาร ทั้งนี้มวลสารต่างๆ มีอยู่ด้วยกัน หลายประเภท แต่มวลสารที่กลุ่มผู้เลี้ยงแบบเก่าให้ความสำคัญ ต้องเป็นมวลสาร ที่ถูกต้อง ตรงตามตำรา การสร้างกุมารทองของครูบาอาจารย์

“ที่ขาดไม่ได้คือดิน 7 ป่าช้า อันนี้คือแน่นอนต้องมี เพราะว่าถ้าจะปั้น กุมารทองขึ้นมาเนี่ยมันต้องมีธาตุดิน 4 ดิน น้ำ ลม ไฟ ใช่มั้ยครับ ดินคือธาตุดินมันต้องมีอยู่แล้ว เหมือนกับร่างกายเราเนี่ยมันต้องมีธาตุดินอยู่แล้ว อันอื่นนี่ท่านจะบวงสรวงเรียกๆ มา แต่ดินนี้ต้องมีอยู่แล้ว แต่สมัยนี้ไม่ใช่ สมัยนี้บางทีทำเป็นตุ๊กตา ทำจากเรซินก็มี พลาสติกก็มี มันม่่ว”

“ครูบาอาจารย์ที่เก่งจริง เขาทำเขาก็ต้องให้ตรงตามสูตร คือต้องตรงตาม สูตรตาม วิชาของอาจารย์แต่ละท่าน ถ้ามันไม่มีหรือมันไม่ใช่มวลสารที่ครูบาอาจารย์ เขาย่ำทอดลงมา เขาก็ จะไม่เสก”

(พีห่ม (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)

“สมัยก่อนเขาก็มีเคล็ดลับวิชา เช่นว่าต้องใช้ดิน 7 ป่าช้า”

(พีปู (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)

“ดีในที่นี้คือดีด้วยดวงจิตที่ถูกนำมาแลดีด้วยมวลสาร”

(ทัตทอง (สงวนนามสกุล), สัมภาษณ์)

“เหตุที่ต้องใช้มวลสารพวกนี้ก็เพื่อให้มันเร็ว ต้องมีสื่อเพื่อให้มันเร็ว ดิน 7 ป่าช้า มัน ก็มาจากวิญญาน ความโกรธ ความแค้น ความอาฆาต ความปลงแล้ว คือมันจะรวมธาตุต่างๆ เอาไว้ ดวงจิตต่างๆ ความรู้สึกต่างๆ เอาไว้ แล้วเวลาเราเอามาใส่เนี่ย สมมุติเราเอาดิน 7 ป่าช้า ดินตายโหง มาใส่ มันจะเร็วมันจะง่ายเพราะมันมีพลังอยู่แล้ว วัตถุประสงค์ที่มาใช้เพราะมันมีพลังอยู่แล้วเท่านั้นเอง”

“แต่ก่อนก็ต้องมีด้วยนะว่าใช้ไม้อะไรในการแกะ ต้องเลือกไม้ ซึ่งมวลสารพวก นี้หายากมาก ไม้พวกนี้หายากมาก ต้องตัดในวันที่ถูกวัน”

“มวลสารจะสำคัญก็ต่อเมื่อได้มวลสารอย่างถูกต้องร้อยเปอร์เซ็นต์”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ทวิทรัพย์ (สงวนนามสกุล), สัมภาษณ์)
CHULALONGKORN UNIVERSITY

“กุมารเทพ เนื้อผงมาจากการกวนข้าวทิพย์เป็นหลัก แล้วก็พวกดอกไม้ หอม พวก ฐูป อะไรแบบนี้ค่ะ จะเป็นมวลสารที่เป็นมงคล”

(กฤติกาพร มลาสาณต์ เหล็กเพ็ชร, สัมภาษณ์)

2.5 พิธีกรรม

คุณลักษณะที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่กลุ่มผู้เลี้ยงกุมารทองแบบเก่าให้ความสำคัญนั่นคือ พิธีกรรมในการปลุกเสก โดยกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 7 คน ให้ความเห็นว่า หากพิธีกรรมดีก็ย่อมจะ ได้ผลลัพธ์ที่ ออกมาดี นั่นคือหากพิธีกรรมในการปลุกเสกถูกต้องตรงตามตำรับการสร้าง กุมารทองที่ ได้ ก็จะมีคามเข้มขลังและมีอิทธิฤทธิ์อิทธิคุณเหนือกว่ากุมารทองโดยทั่วไป

“เรามองว่าเมื่อพิธีกรรมดี ย่อมต้องดึงคุณลิ่งที่ดีเข้ามา”

“เพราะพิธีกรรมนั้นมีความศักดิ์สิทธิ์ หนึ่งคือตัวพระ คือตัวผู้ปลุกเสก สองคือบทสวด และระยะเวลาในการปลุกเสกไม่ใช่วันสองวัน”

(กฤติกาพร มลาสาณต์ เหล็กเพชร, สัมภาษณ์)

“ในสมัยโบราณเรื่องพิธีกรรมการสร้างมันเป็นความลับ เป็นเรื่องเฉพาะ บุคคลที่จะเข้าพิธีหรือทำพิธีได้ ความเคร่งขลังมันคืออยู่ที่ตรงพิธีกรรม เป็นหัวใจของทั้งหมด”

(พีชนะศึก (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)

ซึ่งในประเด็นเรื่องของ “พิธีกรรม” นี้ ผู้วิจัยยังพบคุณลักษณะ ที่แยกย่อยลงไปได้อีก คือ

2.5.1 เวลา

สิ่งที่เข้ามาส่วนอย่างมากต่อความเข้มขลังของพิธีกรรมคือ เรื่องของเวลาที่เข้ามาเกี่ยวในพิธีกรรม ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้เลี้ยงกุมารทองแบบเก่าพบว่า ได้ให้ความสำคัญกับเวลาที่ปรากฏในพิธีกรรมเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเวลาที่ปรากฏในพิธีกรรมนั้นสามารถแบ่งออกได้ ดังนี้

2.5.1.1 ฤกษ์ยามในการประกอบพิธี

“ฤกษ์ยามมีความสำคัญมาก เพราะสมัยก่อนเชื่อกันว่า เวลาแต่ละช่วงมีความอาถรรพณ์ในตัวเอง การจะประกอบพิธีอะไรต้องดูฤกษ์ยามให้ดี เพราะฤกษ์ยามในการประกอบพิธีมันมีผลไปถึงความแรงและความเข้มขลังของเครื่องรางของขลังด้วย”

(พีชนะศึก (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)

“จะสร้างวันไหนยังไง ต้องดูฤกษ์ยามให้ดี กรรมวิธีไม่ใช่ง่าย ๆ ไม่เหมือนปัจจุบัน”

“กรรมวิธีสร้างมันก็ลับซับซ้อนมากกว่าปัจจุบัน คือต้องเป็นพิธีที่ต้องเปะข้างขึ้นข้างแรม วันพระวันอะไรเขาต้องดูทุกอย่าง มีหมดเลย ช่วงเวลา อะไรอะ เวลาธงชัย เขาจะดูหมดนะ ก็โหมง ได้ฤกษ์ยามรึยัง ก็คือกำกับด้วยสิ่งเหล่านี้หมด”

(พีทมู (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)

2.5.1.2 ระยะเวลาในการปลูกเสก

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เลี้ยงกุมารทองแบบเก่าพบว่า ผู้เลี้ยง 2 ใน 18 คน ให้ความสำคัญกับระยะเวลาในการปลูกเสก โดยเชื่อว่ายิ่งใช้เวลาในการปลูกเสกกุมารทอง นานเท่าไร กุมารทองนั้นก็จะมีอิทธิฤทธิ์เข้มขลังมากยิ่งขึ้นไปด้วย

“ระยะเวลาในการปลูกเสกไม่ใช่วันสองวัน วันหนึ่ง 24 ชั่วโมง ก็ชั่วโมงไม่รู้ ลิงเหล่านี้มันย่อมมีผล”

(กฤติกาพร มลาสานต์ เหล็กเพชร, สัมภาษณ์)

“หลวงพ่อบอกว่าปลูกเสกใช้เวลาเกือบ 3 เดือนนะ 3 เดือนทิ้งไว้ที่ท่านนะ เพราะว่าท่านต้องรอเวลา ไม่ใช่อยู่ดีๆ เสกปุ๊บได้ปั๊บ อย่างนั้นมันโกหก”

(พีทิมู (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)

2.5.1.3 ระยะเวลาในการประจําอาคม

นอกเหนือไปจากระยะเวลาที่ใช้ในการปลูกเสกกุมารทองแล้ว ระยะเวลาที่ใช้ในการประจําอาคมซึ่งเป็นขั้นตอนภายหลังจากที่ได้ปลูกเสกเป็นที่เรียบร้อยแล้วก็เป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งที่ผู้เลี้ยงกุมารทองแบบเก่าให้ความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน โดยผู้เลี้ยงกุมารทองเชื่อว่าหลังจากการปลูกเสกแล้ว หากอยากให้กุมารทองนั้นมีอิทธิฤทธิ์และ ความเข้มขลังมากยิ่งขึ้นก็ควรต้องให้ครูบาอาจารย์ที่เป็นผู้ปลูกเสกได้ทำการประจําอาคมหรือพุทธคุณต่างๆ สําคัญลงไปในตัว กุมารทองอีกชั้นหนึ่งจึงจะได้ผลเป็นที่น่าพอใจยิ่งขึ้น เพราะถือว่าระยะเวลาที่ครูบาอาจารย์ใช้ในการประจําอาคมนั้นเท่ากับเป็นการสั่งสอนและฝึกดวงจิตที่อยู่ในองค์กุมารทองให้มีการเก่งกลํามากยิ่งขึ้นด้วย

ทั้งนี้ในเรื่องของระยะเวลาในการประจําอาคมนั้น มีกลุ่มตัวอย่างเพียง 1 คน ที่ให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าว

“คนที่ปลูกเสกต้องฝึกมาก่อนนะ พรรษาหนึ่งนะ 3 เดือน ที่จะต้องอยู่ อบรมสั่งสอน สวดมนต์ไหว้พระนะกุมาร คนปลูกเสกก็จะสอนพรรษาหนึ่งเลยนะ แต่ถ้าพรรษาหนึ่งยังไม่ได้เรื่องได้ราวก็ต่ออีกพรรษาหนึ่งอีกนะ อยู่ที่ดวงจิตนั้นๆ”

(นายทัตทอง (สงวนนามสกุล), สัมภาษณ์)

2.5.2 เสียง/ถ้อยคำ/ภาษา ที่ใช้ในพิธีกรรม

จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เลี้ยงกุมารทองแบบเก่าทั้งหมด 18 คน มีเพียง 1 คน ที่ให้ความสำคัญกับเรื่องของเสียง/ถ้อยคำ/ภาษา ที่ใช้ในพิธีกรรมการปลุกเสกกุมารทอง ด้วย เพราะกลุ่มตัวอย่างเชื่อว่าทสวดที่ใช้ในพิธีนั้นมีความศักดิ์สิทธิ์

“พิธีกรรมนั้นมีความศักดิ์สิทธิ์ อย่างบทสวดที่ใช้ในพิธี เป็นบทอัญเชิญทั้งหมด อัญเชิญพวกเทพยดาลงร่วมในพิธี”

(กฤติกาพร มลาसानต์ เหล็กเพชร, สัมภาษณ์)

2.6 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เลี้ยงกับกุมารทอง

สืบเนื่องจากปฏิกิริยาที่ผู้บูชามีต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ หนึ่ง เป็นที่เคารพบูชา และ สอง เป็นที่เกรงกลัว ซึ่งจากปฏิกิริยาทั้ง 2 นี้เองที่ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้บูชา กับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ซึ่งก็คือกุมารทองนั้นถูกกำหนดให้อยู่ในลักษณะของการ “ต้องบูชา” ซึ่งถือเป็นการต่อรองอำนาจระหว่างสองฝ่าย โดยอำนาจของสิ่งศักดิ์สิทธิ์เกิดขึ้นได้ เพราะผู้บูชาทำการบูชา เช่น สรรวงเนื่องจากมีความรักและศรัทธาในสิ่งศักดิ์สิทธิ์นั้น และเชื่อว่าการบูชาที่ดีที่ทำให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์พอใจ จะนำมาซึ่งความสุข ความสำเร็จ และความสมหวังต่างๆ ในชีวิต และบูชาเพราะผู้บูชามีความเกรงกลัวในพลังอำนาจ ของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และเชื่อว่าหากเช่นสรรวงไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นที่พอใจแล้ว สิ่งศักดิ์สิทธิ์ก็จะ บันดาลให้เกิดเคราะห์กรรมและหายนะต่างๆ ขึ้นกับชีวิตและครอบครัวของตน อำนาจของ สิ่งศักดิ์สิทธิ์จึงเกิดขึ้นจากการที่ผู้บูชาต้องการให้ตนเป็นที่รักใคร่พอใจของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ แต่ในขณะที่มนุษย์ทำการสรรวงบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์เพราะเกรงกลัวในอำนาจของสิ่งศักดิ์สิทธิ์อยู่นั้น ขณะที่ทำการบูชาอำนาจก็อยู่ในมือมนุษย์ผู้บูชาเช่นกัน เพราะหากมนุษย์ไม่บูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ก็จะไม่มีความศักดิ์สิทธิ์อีกต่อไป แต่จะกลายเป็นเพียงสิ่งสามัญธรรมดา ที่มนุษย์ไม่จำเป็นต้องเคารพบูชา โดยกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 5 คน ได้ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้เลี้ยงกับกุมารทอง

“คือจริงๆ แล้วเขาบอกว่าโดยปกติเวลาที่เรารับของพวกนี้มา เราต้องทำรับเขา ทำขันรับเขา เพราะฉะนั้นบางคนจะทำแค่ครั้งเดียว แต่สำหรับเราเนี่ยคิดว่า ทำทุกปีๆ ละครั้ง จะโอเคกว่านะ คือตั้งใจเขากลับมา ให้เขารู้สึกว่าเขายังอยู่กับเรา จะไม่ทำแค่ครั้งเดียว แล้วก็มีการทาน้ำมันจันทน์ให้เขา โดยจะทำให้ทุกครั้งที่เราไหว้พระ อาทิตย์นี่ก็ประมาณ 1-2 ครั้ง”

(กฤติกาพร มลาसानต์ เหล็กเพชร, สัมภาษณ์)

“กุมารธำมรงค์จะให้ดีให้หลังต้องหมั่นไหวหมั่นบูชา วันพระต้องถวาย ของเครื่องเซ่นอย่าให้ขาดจริงๆ เขาก็คงไม่ได้อะไรหรอก แต่มันเป็นความรู้สึกของเราเองว่ามันเป็นสิ่งที่เราต้องทำให้เขา

(นางธัญญาภา แก้วหมาย, สัมภาษณ์)

“พวกข้าวของเครื่องเซ่นนี่อย่าให้ขาด อย่างที่บ้านนี่ถวายน้ำ เปลี่ยนให้ทุกวัน อย่างน้อยๆ ไม่มีอะไรแต่ต้องมีน้ำ มันเหมือนเป็นสิ่งที่เราตอบแทนเขา”

(นายจรูญ (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)

“คือที่บ้านที่จะต้องเปลี่ยนอาหารให้ทุกวัน คุณแม่พี่เขาจะทำเป็นขนม เป็นอาหารให้ทุกวันอยู่แล้ว ไม่เคยขาด”

“บ้านพี่จะเป็นลักษณะเหมือนกับว่าเอาใจเขามาใส่ใจเรา เขาก็อยากได้บุญ เราก็ยังอยากได้บุญเลย ต่างคนต่างอยากได้บุญแล้วก็ทำดีเอาบุญให้กันและกัน”

“อย่างบ้านตรงข้ามนี้เขาก็มาขอมะ เราไม่รู้หรอกว่าเขามาขออะไร แต่ถ้าขอสำเร็จอะไรพวกนี้เขาก็จะเอาของมาแก้บน”

(พี่ป๊อ (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)

“กุมารนี่ ข้อสำคัญเลยคือต้องมีสัจจะกับเขานะ พูดคำไหน สัจจะอะไรไว้ ต้องรักษาสัจจะ ถ้าผิดสัจจะกับเขาแล้วนี่ จบเลย”

(นายทัตทอง (สงวนนามสกุล), สัมภาษณ์)

2.7 ปฏิกริยาระหว่างผู้เลี้ยงกับกุมารทอง

สำหรับปฏิกริยาที่ผู้เลี้ยงมีต่อกุมารทองนั้น ผู้วิจัยได้หยิบเอาแนวคิดของ สุริยา รัตนกุล (2555) ที่พูดถึงคุณลักษณะของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในประเด็นที่ได้กล่าวถึงปฏิกริยาที่ผู้บูชามีต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์มาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ปฏิกริยาที่ผู้เลี้ยงมีต่อกุมารทอง โดย สุริยา ได้แบ่งปฏิกริยาดังกล่าวออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. เป็นที่เคารพ เคารพ เทิดทูน อยากใกล้ชิด
2. เป็นที่เกรงกลัว อยากอยู่ให้ไกล เพราะขยาดในอำนาจการทำลาย

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เลี้ยงกุมารทองแบบเก่าพบว่า กลุ่มตัวอย่างจะมีปฏิกริยาต่อ

กุมารทอง ทั้ง 2 ลักษณะ คือ เคารพ อยากรใกล้ชิด และเกรงกลัว ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะเป็นใน ลักษณะของความเคารพและอยากรใกล้ชิดมากกว่า โดยกลุ่มตัวอย่างได้ให้ความสำคัญกับเรื่องปฏิกิริยาที่ผู้เลี้ยง มีต่อกุมารทอง จำนวนทั้งสิ้น 4 คน และมีกลุ่มตัวอย่าง 2 คน จาก 4 คน ที่มีปฏิกิริยาต่อกุมารทองใน ลักษณะของความเกรงกลัวไม่ยอมเข้าใกล้ในช่วงแรกที่มีประสบการณ์ได้พบเห็นกุมารทอง เนื่องจาก รูปลักษณะที่น่ากลัว น่าเกรงขามของกุมารทอง

“กุมารที่บ้านนี้พวกเด็กๆ หลานๆ จะชอบกันมากเลย มีอะไรก็จะไปคุยไปเล่าให้พี่ กุมารฟัง จะไปไหนก็จะชวนพี่กุมารไปด้วยตลอด ก็ไม่เห็นเขากลัวนะ”

(นายรุจน์ (นามสมมติ), สัมภาษณ์)

“ลองถามลูกพี่ลี เขาจะรักพี่กุมารของเขามากเลย กลับจากโรงเรียนต้องมีขนมติดมือ มาให้ทุกวัน ตอนเด็กๆ นี่เป็นเพื่อนเล่นกันเลยนะ”

(นางภัทรานิษฐ์ ไยชื่น, สัมภาษณ์)

“คือในความเป็นเด็กเรากลัวไง กลัวเสร็จก็ไปเล่าให้พี่เลี้ยงฟัง จำได้ว่าพี่เลี้ยงพูดมา คำเดียวว่าให้ไปบอกย่า เท่านั้นเอง ให้ไปบอกย่า แต่เราไม่รู้ว่สิ่งนั้นคืออะไร เรารู้ว่าตลอดเวลาเราไม่ อยากรไปนอนกับย่าเพราะเรากลัว จนมารู้ทีหลังว่าตลอดเวลาที่เรากลัวเนี่ยมันเนื่องมาจากว่านั่นแหละ กุมารทอง”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (กฤติกาพร มลาสาณต์ เหล็กเพ็ชร, สัมภาษณ์)
CHULALONGKORN UNIVERSITY

“อย่างกุมารที่เห็นที่บ้านตอนเด็กๆ ก็กลัว เพราะเรายังเด็กยังไม่รู้จัก ไม่รู้ว่คืออะไร เห็นเป็นรูปร่างแบบคน แล้วเขาเรียกกันพี่กุมาร เราก็กว่ไม่ค่อยกล้าเข้าไปใกล้ เพราะรูปร่างที่เห็น ภายนอกมันก็น่ากลัว ไม่ได้น่ารักเหมือนกุมารที่เขาทำสมัยนี้ แต่พอโตขึ้นก็เริ่มรู้ รู้จากผู้ใหญ่ในบ้าน ว่เขาคอยดูแลปกป้องเรานะ ตอนหลังก็เลยเลิกกลัว”

(น.ส.ผ่องพิชญญา ธัญนิษฐ์ฤทธิคุณ, สัมภาษณ์)

2.8 รูปลักษณะ

จากการสัมภาษณ์พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เลี้ยงกุมารทองแบบเก่าจำนวน 2 คน จาก 18 คน ให้ความสำคัญกับเรื่องของลักษณะทางกายภาพหรือรูปลักษณะของกุมารทอง เป็นอย่างมาก โดย มองว่ารูปลักษณะของกุมารทองที่ถูกต้องตรงตามตำรา จะต้องทำเป็นรูปเด็กชาย ไว้ผมจุก นุ่งห่ม เครื่องแต่งกายอย่างโบราณ คือ นุ่งโจงกระเบน จะสวมเสื้อหรือไม่ก็ได้ สวมเครื่องประดับ เช่น สร้อย

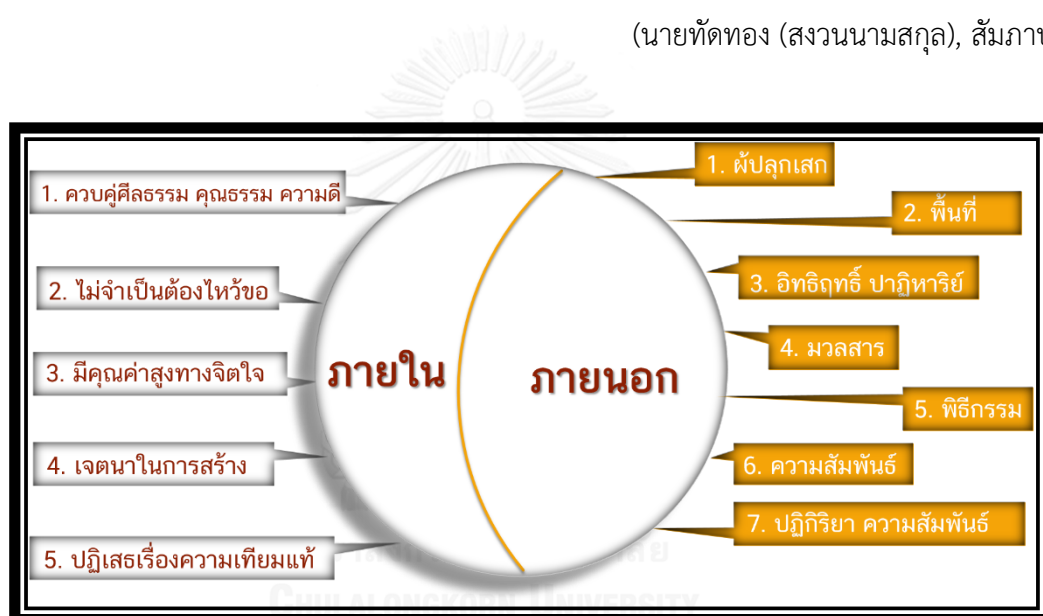
ข้อมือข้อเท้า สัณฐาน สวมรัดเกล้า เป็นต้น ซึ่งในทัศนะของกลุ่มตัวอย่างมองว่ากุมารทองที่มีรูปลักษณะที่ผิดไปจากตำราที่ครูบาอาจารย์เคยทำไว้เป็นสิ่งที่ยอมรับไม่ได้เพราะผิดธรรมเนียม

“เหมือนกับปางของพระพุทธรูปนะ เขาก็มีมาตามนั้น กุมารตำราเขาเขียนไว้มันมายังไงก็ต้องอย่างนั้น บางทีกุมารนั่งบนวัวมั่ง มันมีหลายอย่าง มันผิด ผิดหมดแหละ บางทีมันทำเป็นเหรียญออกมา มันไม่ใช่แล้วสมัยนี้”

(พี่หมู (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)

“กุมารมันก็ต้องไว้จุกลิ ถ้าเป็นอย่างอื่นมันก็ไม่ใช่กุมารแล้ว”

(นายตัดทอง (สงวนนามสกุล), สัมภาษณ์)

ภาพที่ 22 ความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในผู้เลี้ยงกุมารทองแบบเก่า

ตารางที่ 7 ความศักดิ์สิทธิ์ภายในของกุมารทองในทัศนะของกลุ่มผู้เลี้ยงแบบเก่า

ผู้เลี้ยง แบบเก่า (คนที่)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	รวม
ควบคุมมา กับ ศีลธรรม คุณธรรม ความดี				●			●			●		●	●	●	●				7
ไม่จำเป็น ต้องไหว้ขอ	●			●			●		●	●						●	●		7
มีคุณค่าสูง ทางจิตใจ					●		●		●	●									4
เจตนาการ สร้าง				●			●												2
ปฏิเสธ ความ เพี้ยน-แท้	●							●											2
รวม	2	0	0	3	1	0	4	1	2	3	0	1	1	1	1	1	1	0	

ตารางที่ 8 ความศักดิ์สิทธิ์ภายนอกของกุมารทองในทัศนะของกลุ่มผู้เลี้ยงแบบเก่า

ผู้เลี้ยง แบบเก่า (คนที่)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	รวม	
ผู้ปลุกเสก	●	●	●		●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	17
พื้นที่	●	●	●		●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	17
อิทธิฤทธิ์ ปาฏิหาริย์	●		●	●	●	●	●	●	●	●	●	●		●		●	●	●		15
มวลดสาร							●	●	●	●	●	●	●	●	●			●		10
พิธีกรรม							●	●	●		●	●				●	●			7
ค.สัมพันธ์ ระหว่างผู้ เลี้ยงกับ กุมารทอง	●						●	●		●				●						5
ปฏิกิริยา ระหว่างผู้ เลี้ยงกับ กุมารทอง			●			●	●							●						4
รูปลักษณะ								●	●											2
รวม	4	2	4	1	3	4	7	7	6	5	5	5	3	6	3	4	4	4		

ข้อสรุปที่ได้จากการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เลี้ยงกุมารทองแบบเก่า จึงสรุปได้ว่า กลุ่มผู้เลี้ยงกุมารทองแบบเก่าจะให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์จากภายในในระดับที่ใกล้เคียงกับความศักดิ์สิทธิ์ภายนอกทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเหตุและที่มาแห่งการเลี้ยงกุมารทองของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้จะเข้าไปในลักษณะของการได้รับเป็นมรดกตกทอด หรือไม่เช่นนั้นก็ได้รับโดยตรงจากครูบาอาจารย์เป็นผู้สร้างให้เฉพาะตัว ซึ่งจากการเก็บข้อมูลพบว่า กลุ่มผู้เลี้ยงกุมารทองแบบเก่านี้ 17 คน จากทั้งหมด 18 คน ให้การยอมรับกับผู้ปลุกเสกที่เป็นพระมากกว่าฆราวาส ดังนั้นจึงเป็นข้อสังเกตว่าคำสั่งสอนจากครูบาอาจารย์ที่เป็นพระก็คงจะตกทอดมาสู่กลุ่มผู้เลี้ยงแบบเก่านี้ด้วย ซึ่งแน่นอนว่าพระสงฆ์ซึ่งเป็นตัวแทนของโลกศักดิ์สิทธิ์ (Sacred World) ก็คงต้องพกพาคำสั่งสอนในแบบศาสนาถ่ายทอดให้กับลูกศิษย์ได้ซึมซับและยึดถือไว้เป็นระเบียบปฏิบัติ ดังนั้นจึงไม่แปลกที่ผู้เลี้ยงแบบเก่าซึ่งน่าจะอยู่ในฟาก

ของโลกฆราวาส (Secular World) แต่กลับมีแนวคิดที่โน้มเอียงไปในทางศาสนา นั่นก็เพราะแบบแผนทางความคิดในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของคนกลุ่มนี้ก็ยังคงเป็นพระที่ยังอยู่ในโลกของศาสนานั้นเอง

ส่วนโลกทัศน์แบบฆราวาสจะสะท้อนอยู่ในความเชื่อเรื่องความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอก ซึ่งกลุ่มผู้เลี้ยงแบบเก่าก็ได้ให้ความสำคัญกับสิ่งที่มองเห็น สัมผัสจับต้องได้ สามารถสัมผัสได้ด้วยอวัยวะทั้ง 5 ซึ่งสะท้อนผ่านผู้ปลุกเสก มวลสาร พิธีกรรม รูปลักษณ์ และอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ ซึ่งเป็นความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอกที่ผู้เลี้ยงกุมารแบบเก่าให้ความสำคัญ

2. การรับรู้ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในทัศนะของผู้เลี้ยงแบบใหม่

ผู้เลี้ยงแบบใหม่ หรือ ผู้ที่เลี้ยงตามคำโฆษณา

เป็นกลุ่มผู้ที่เลี้ยงกุมารทองเนื่องจากคำบอกเล่าของคนสนิทหรือคนใกล้ชิด เช่น ญาติ เพื่อน หรือได้ยินได้ฟังผ่านสื่อประเภทต่างๆ เช่น รายการโทรทัศน์ นิตยสารพระ เว็บไซต์ต่างๆ แล้วเกิดความสนใจจึงไปหาเช่าบูชากุมารทองจากสำนักต่างๆ ซึ่งก็มีทั้งเกจิที่เป็นพระและอาจารย์ในสายฆราวาส

จากการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เลี้ยงกุมารทองแบบใหม่จำนวนทั้งสิ้น 12 คน พบว่าสาเหตุของการเลี้ยงกุมารทองของทั้ง 12 คนนั้น เป็นเพราะเชื่อในคำโฆษณาที่ปรากฏผ่านสื่อประเภทต่างๆ เช่น สื่อโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ รวมไปถึงจากการบอกเล่าประสบการณ์ในการเลี้ยงกุมารทองที่ได้ยินได้ฟังมาจากคนใกล้ชิด เช่น ญาติ เพื่อน ฯลฯ จึงเกิดความสนใจและตัดสินใจหากุมารทองมาเลี้ยงด้วยตนเอง ซึ่งวิธีในการหากุมารทองมาเลี้ยงนั้น จะใช้วิธีการเช่าบูชาจากร้านที่จำหน่ายเครื่องรางของขลัง หาเช่าจากวัดหรือสำนักต่างๆ หรือได้รับมาจากผู้อื่น

สาเหตุในการเลี้ยงกุมารทองของผู้เลี้ยงแบบใหม่นี้ก็เนื่องมาจากมีความเชื่อว่าการกุมารทองเป็นเครื่องรางของขลังที่ช่วยดลบันดาลความสำเร็จและความร่ำรวยได้ ทั้งนี้กลุ่มผู้เลี้ยงกุมารทองแบบใหม่เน้นความต้องการใน 3 ด้าน คือ เสน่ห์ เมตตา และโชคลาภเงินทอง

“ครั้งแรกเลยคือเห็นจากข่าว ที่เป็นฝาแฝดแจ๊ค-จิลล์ ที่มาออกข่าวเจาะใจที่มาออกรายการตีสิบ เยอะมาก”

(ณัชชา พรหมอินทร์, สัมภาษณ์)

“เราไม่ได้สนใจกุมารของใครเป็นพิเศษ เพียงแต่ว่าตอนนั้นเขาเอามา เสนอให้เราพอดี เพียงแต่ว่าคนที่เขาเอาเสนอให้ เพื่อนเรานั้นเขาชอบสำนวนนี้ คืออุกฤษฏ์มาหลายอย่าง เขาก็เอามาให้ เราก็โอเคเอามา ก็แอบหวังนิดนึงเรื่องค้าขาย อยากให้มันดีขึ้น”

(บุญญาตา ภัทรสุสิริกุล, สัมภาษณ์)

“จุดเริ่มต้นก็คือเพราะเราขายของ ก็เลยลองเลี้ยงดูมัย ก็เลยลองหาข้อมูลจากในสื่อ ในอะไร แล้วก็เลยลองหามาเลี้ยงดู”

(นายกบ (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)

“กุมารที่ได้มานี้คือพี่ข้างร้านเขาให้มา เขาเห็นเราค้าขายไม่ค่อยดี ก็เลยให้เอามาบูชา แต่เห็นพวกแม่บ้านที่มาทำความสะอาดเขามาขอหอยกันนะ แต่เขาให้รีไปล่า ด้วยวิธีไหนเราก็ไม่รู้”

(กุลนิษฐ์ พรหมโส, สัมภาษณ์)

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เลี้ยงกุมารทองแบบใหม่พบว่า ผู้เลี้ยงกุมารทองให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์ทั้งจากภายในและภายนอก ซึ่งสามารถจำแนกได้ ดังนี้

1. ความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน (Inside Sacred) ในทัศนะของผู้เลี้ยงแบบใหม่

จากการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เลี้ยงแบบใหม่ ความศักดิ์สิทธิ์ภายในเกี่ยวกับกุมารทอง ที่กลุ่มผู้เลี้ยงแบบใหม่ให้ความสำคัญ เรียงตามลำดับความสำคัญ ประกอบด้วย

1.1 ต้องควบคู่มากับศีลธรรม คุณธรรม ความดี

1.2 เจตนาในการสร้าง

1.1 ต้องควบคู่มากับศีลธรรม คุณธรรม ความดี

จากการเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้เลี้ยงกุมารทองแบบใหม่ พบว่า ในประเด็นเรื่อง ความศักดิ์สิทธิ์อันเกิดจากกุมารทองนั้น กลุ่มผู้เลี้ยงแบบใหม่ 11 คน จากทั้งหมด 12 คน มีความเชื่อว่า หากจะเลี้ยงกุมารทอง ให้เข้มขลัง มีอิทธิฤทธิ์ อิทธิคุณ สามารถลดบันดาลความสำเร็จต่างๆ ให้ตามที่ปรารถนานั้น ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับการประพฤติปฏิบัติตนของผู้ที่เลี้ยงเป็นสำคัญด้วย โดยผู้เลี้ยงจะต้องตั้งมั่นอยู่ในหลักศีลธรรม คุณธรรม ความดี ที่เป็นพื้นฐานการดำเนินชีวิต เช่น การรักษาศีล 5 การสวดมนต์ไหว้

พระ ทำบุญสุนทาน ขยันขันแข็ง ซื่อสัตย์สุจริต เป็นต้น โดยกลุ่มตัวอย่าง เชื่อว่าหากตนประพฤติปฏิบัติดี ตั้งมั่นอยู่ในศีลธรรมอันดี กุमारทองก็จะช่วยเสริมบารมี ให้ประสบกับสิ่งที่ปรารถนาเร็วและมากยิ่งขึ้น

“ปกติก็เป็นคนไหว้พระทำบุญอยู่แล้ว ยิ่งได้กุมารมายิ่งทำบุญมาก ขึ้นกว่าเดิม เพราะเราต้องการเสริมบุญบารมีให้เขาด้วย เขาจะได้มีแรงช่วยเราได้ เหมือนเราเป็นอาหารเสริมทำให้เขาแข็งแรงมากขึ้น”

(น.ส.ก๊ก (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)

“ผมเป็นคนที่ทำบุญตลอด ถึงเวลาก็ไหว้พระสวดมนต์ อย่างนี้เพราะเราเป็นคนมีครูบาอาจารย์ แล้วเราก็เชื่อว่าความดีของเราจะทำให้สิ่งที่ อยู่กับเราเขาช่วยเหลือเรา ไข่ม้อยหาล่ะ ถ้าเป็นคนเลว ทำตัวเลว ใครที่ไหนเขาจะอยากช่วย ไม่ต้องให้เป็นกุมารหรอก ถึงเป็นคนธรรมดาเนี่ยก็เถอะ”

(นายจ่านง (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)

“ทุกวันพระผมจะกินมังสวิรัต แล้วเราจะยึดในหลักคุณธรรมความดีที่ ครูบาอาจารย์สอนมา ทุกวันนี้ที่รอดมาได้ ก็หนึ่งอาจจะเพราะมีของดี กับสองก็คงเป็นเพราะบุญกับความดีที่เราเพียรสร้างด้วย เพราะผมจะยึดหลักเรื่องกตัญญูด้วย”

(นายองอาจ (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)

“เวลาตอนเข้ามาที่ร้านก็จะมาสวดมนต์ก่อนทุกวัน ปกติก็เป็นคน สวดมนต์อยู่นะ พยายามสวดให้ได้ทุกวันเว้นแต่วันไหนเหนื่อยจริงๆ ยุ้งจริงๆ เพราะเชื่อว่าอย่างน้อยๆ บุญที่เราสร้างตรงนี้ก็คงจะยังพอช่วยเราได้บ้าง แล้วตอนที่ได้กุมารมา พี่คนที่เขาให้ก็บอกว่าต้องหมั่นสวดมนต์ไหว้พระอุทิศบุญให้เขา นะ เขาจะได้ช่วยเรา”

(กุลนิษฐ์ พรหมใส, สัมภาษณ์)

1.2 เจตนาการสร้าง

- 2.5 ดวงจิต
- 2.6 มวลสาร
- 2.7 พิธีกรรม
- 2.8 ปฏิกริยาระหว่างผู้เลี้ยงกับกุมารทอง
- 2.9 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เลี้ยงกับกุมารทอง

2.1 อิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์

ปรากฏการณ์เหนือธรรมชาติ อิทธิฤทธิ์ และปาฏิหาริย์นับเป็นคุณลักษณะ ที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งของผู้เลี้ยงกุมารทองแบบใหม่ให้มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจาก เป็นสิ่งที่ช่วยยืนยันถึงการมีตัวตนของกุมารทอง โดยอิทธิฤทธิ์และปาฏิหาริย์ต่างๆ นี้ สามารถเกิดขึ้นได้ในหลายลักษณะ ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างทั้ง 12 คน ต่างให้ความสำคัญกับ คุณลักษณะในด้านนี้ครบทุกคน

“ตอนสมัยเรียนเนี่ยนั่งอ่านหนังสือใต้ต้นมะขามเทศใหญ่จนถึงตี 1- ตี 2 เนี่ย ลมไม่มีแต่ปรากฏว่าข้างบนต้นมะขามเนี่ยกิ่งมันเขยาก็ไม่ได้คิดอะไร แล้วบ้านเก่าที่อยู่ที่วัดสิงห์ วัดสิงห์เนี่ยจะย้ายมา 2 ครั้ง ครั้งแรกเนี่ยจะอยู่ฝั่งวัด กลางคืนเนี่ยคนเขาเดินผ่านบ้านเขาก็พูดกันว่า บ้านนี้เด็กที่ไหนมาวิ่งเล่นกันเยอะแยะตอนกลางคืนตี 1- ตี 2”

“คือแม่เนี่ยจะเอาส้ม 1 จาน แล้วก็เปิดไถไปถวายช่วงวันตรุษจีน ปรากฏว่า ส้มเนี่ยโดนปอกไป 3 ใน 4 ส่วนของลูก ไถเนี่ยถูกเด็ดปอกออกไป ซึ่งมันก็ไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าใครทำ เพราะว่าพอถวายเสร็จแล้วก็จะไม่มีใครขึ้นบ้าน ถ้าจะบอกว่าหนูแกะมันก็ไม่น่าที่จะแกะได้ขนาดคือ ปอกเปลือกส้มได้โดยไม่โดนตัวเนื้อ ทุกคนก็ได้แต่เงิบว่ามันเกิดอะไรขึ้น”

(นายองอาจ (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)

“มีครั้งนึงที่มาที่ตอนไปปรับที่นครปฐม (วัดสามง่าม) มาให้เห็นตั้งแต่ ตอนที่ไปรับมาเรื่องของมือเรื่องของอะไรอย่างเนี่ย เหมือนมือเขาเป็นอยู่อย่างนี้ไข่ม้อยครีบ ขยับได้ หรือผมตา ผาดไปก็ไม่รู้นะ แต่มือขยับได้ กุมารเป็นร้อยเลยแต่ว่าองค์ที่ผมเลือกมาก็คือขยับ กวักมือ ขยับมือเรียก คือกวักมืออย่างนี้ เราก็เลยเลือกเอากันนี่ ต้ององค์นี้เท่านั้น”

(นายกบ (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)

2.2 พื้นที่

ความศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดจากพื้นที่ เป็นไปในลักษณะที่ว่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์จะต้องถูกจัดให้อยู่ในพื้นที่พิเศษที่เป็นพื้นที่เฉพาะ และจะต้องถูกกันออกไปต่างหาก ไม่สามารถอยู่ร่วมกับ คนหรือสิ่งที่เป็นของธรรมดาสามัญได้ ในกรณีของกุมารทอง กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เลี้ยง แบบใหม่ทั้งหมด 12 คน ได้จัดพื้นที่พิเศษไว้สำหรับกุมารทอง ซึ่งเป็นลักษณะของการตั้งหิ้ง หรือโต๊ะสำหรับการวางกุมารทองไว้ต่างหากโดยแยกจากพระและวัตถุมงคลประเภทอื่นๆ

“อย่างของที่ร้านก็จะวางไว้ที่หิ้งที่จัดให้เขาต่างหาก แต่จะต้องอยู่ให้ ต่ำกว่าพระ จะไปไว้รวมกันหรืออยู่ระดับที่เสมอกันไม่ได้ อันนี้สำคัญครูบาอาจารย์ท่านบอกมา”

(ลதாகานต์ แสนกลิน, สัมภาษณ์)

“จะจัดตั้งหิ้งต่างหาก อยู่หน้าหิ้งพระ อยู่ในห้องพระ แต่เราจะไม่ตั้งอยู่ในส่วนของหิ้งพระ เพราะพวกนี้ถือว่าเป็นเทพจะต่ำกว่าพระ”

(นายองอาจ (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)

“ของที่บ้านจะเอาไว้ในห้องพระ จัดเป็นโต๊ะเตี้ยๆ วางไว้ให้เขาเฉพาะ จะเอาไว้หน้าหิ้งพระแต่อยู่ต่ำลงมา”

(น.ส.กีก (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)

2.3 ผู้ปลูกเสก

จากการสัมภาษณ์ผู้เลี้ยงกุมารทองแบบใหม่พบว่า คุณลักษณะประการสำคัญ ที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจเป็นอย่างมาก ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่มีผลต่อการตัดสินใจว่าจะเช่าบูชากุมารทองจากวัดใดหรือจากสำนักใดนั้นก็คือ ตัวผู้ปลูกเสก โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากตัวผู้ปลูกเสกนั้นเป็นที่เชื่อถือในวงการเครื่องรางของขลัง มีลูกศิษย์ลูกหามากมาย เป็นที่ยอมรับ ก็จะเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้ที่จะเลี้ยงตัดสินใจง่ายขึ้น ยิ่งหากเกจิอาจารย์หรือ ผู้ปลูกเสกท่านนั้นมีความเชี่ยวชาญเฉพาะในศาสตร์หรือสายวิชาที่ตอบโจทย์ความต้องการของผู้ที่ต้องการเลี้ยงกุมารทองด้วยแล้ว ก็จะเป็นแรงเสริมให้ผู้ต้องการเลี้ยงกุมารทองตัดสินใจ เช่าบูชากุมารทองจากสำนักหรือวัดนั้นได้รวดเร็วยิ่งขึ้นไปอีก ตัวอย่างเช่น ผู้ที่ต้องการกุมารทอง ที่ให้คุณด้านโชคลาภ ค้าขาย ต้องบูชากุมารจากสำนักหลวงพ่อเต้หรือหลวงปู่แยม แต่หากต้องการกุมารทองที่ให้คุณด้านเสน่ห์ เมตตา ก็จะไปบูชากุมารทองจากสำนักอาจารย์เทพ พงศาวดาร เนื่องจากมีชื่อเสียงในเรื่องเสน่ห์ เมตตา เป็นต้น

โดยกลุ่มผู้เลี้ยงกุมารทองแบบใหม่ 11 คน จะให้ความสนใจเข้าไปบูชากุมารทองทั้งจาก ผู้ปลูกเสกที่ ปีนพระและผู้ปลูกเสกที่เป็นฆราวาส ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าผู้เลี้ยงต้องการเน้นอิทธิคุณ ของ กุมารทองไปในด้านใด ก็จะเลือกอาจารย์ผู้ปลูกเสกที่เก่งและเชี่ยวชาญไปในทางนั้น

“ส่วนตัวเรา เราไม่รู้จักเขามาก่อน เราเพิ่งรู้จักตอนได้กุมารของ เขามานี้แหละ แต่ จากที่เราฟังจากเพื่อน เขาก็ค่อนข้างมีความมั่นใจ แล้วยังคิดว่าอาจารย์คนนี้ดีมาก เก่งมาก เราคิดว่าคง เกี่ยวกับเรื่องชื่อเสียง”

(บุญญาตา ภัทรสุสิริกุล, สัมภาษณ์)

“คืออย่างเราเน้นสายเสน่ห์ เพราะฉะนั้นเราจะค้นหาอาจารย์ที่ตั้งด้านนี้

(น.ส.เอ (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)

“ถ้าพูดถึงกุมารก็ต้องเป็นหลวงปู่แ้มอยู่แล้ว เราดูที่ความฮิต ความดัง”

(นายกบ (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)

“กุมารที่เลี้ยงอยู่ตอนนี้ เป็นของวัดสามง่าม ของหลวงปู่แ้ม คืออยากได้ก็เลยไปขอ เข้ามาจากวัด”

(น.ส.ณัชชา พรหมอินทร์, สัมภาษณ์)

“กุมารทองตอนนี้ก็มีอยู่ทั้งหมด 5 องค์ องค์นี้เป็นของหลวงพ่อรักษ์ วัดสุทธาวาส แต่ที่อยากได้ตอนนี้คือ กุมารทองของหลวงปู่แ้ม วัดสามง่าม เพราะเขาว่าดี”

(พระมรุตม์ชัย จิตสาโร, สัมภาษณ์)

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้พบสิ่งที่น่าสนใจจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เลี้ยงกุมารทองแบบใหม่ พบว่า ในทัศนะของกลุ่มตัวอย่างบางคนถึงแม้จะตัดสินใจเข้าไปบูชากุมารทองจากอาจารย์สายฆราวาส เนื่องจากความเด่นดังในสายวิชา แต่ก็ยังมีความศรัทธาและเชื่อมั่นในครูบาอาจารย์ที่เป็นพระสงฆ์ มากกว่า

“คือถ้าสมมุติเราได้เครื่องรางพวกนี้มาจากพระ เรารู้สึกว่ามันไม่มี Question มันไม่มีคำถาม เราไม่ได้สงสัยหรือคาใจ เพราะว่าเรารับมาจากพระ หนึ่ง คือ ด้วยความรู้สึกส่วนตัว พระเขาก็ต้องคิดแต่ในสิ่งที่ดี มีจิตที่เมตตา อยากช่วยเหลือคน”

(ปญญาตา ภัทรสุสิริกุล, สัมภาษณ์)

“เพราะว่าเรานับถือพุทธนะ ถ้าเป็นของพระเจ้าเราจะโอเคกว่า”

(นายกบ (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)

“ส่วนมากที่ได้มาเป็นของพระหมดเลย เพราะว่าขราวาสเรา ไม่รู้ว่าเขาอย่างไร”

(นายองอาจ (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)

2.4 รูปลักษณะ

จากการสัมภาษณ์พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เลี้ยงกุมารทองแบบใหม่ 9 คน ให้ความสำคัญกับรูปลักษณะของกุมารทอง ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันไปในเรื่องรูปลักษณะของกุมารทอง โดยส่วนใหญ่เห็นว่า การที่กุมารทอง มีรูปลักษณะที่แปลกแตกต่างไปจากเดิมเป็นข้อดี เพราะเป็นการเพิ่มทางเลือกให้กับผู้ที่ เลี้ยงกุมารทอง แต่ไม่ชอบรูปลักษณะของกุมารทองในแบบเก่าที่เป็น เด็กผู้ชาย ไข่มุก นุ่งห่มเสื้อผ้าแบบโบราณ เพราะเกรงว่าจะถูกหาว่าเป็นพวกเล่นของ หรือคลังไสยศาสตร์ ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เลี้ยงกุมารทองแบบใหม่ 2 คน ยังคงมีความชื่นชอบและยึด ในขนบการสร้างกุมารทองในรูปลักษณะแบบดั้งเดิม เพราะเห็นว่าเครื่องรางของขลังควร มีลักษณะที่ถูกต้องตรงตามตำรา ไม่ควรทำให้มีลักษณะที่แตกต่างไปจากต้นตำรับ เดิมเพราะถือว่าเป็นการผิดครู

“รูปลักษณะ ถ้าเราพูดถึงกุมารทองเราจะนึกถึงเด็กเกล้าผมหัวจุก สวมใส่สายสังวาล”

(นายองอาจ (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)

“ลักษณะของกุมารทองมันก็ต้อง เป็นเด็กยืนเท้าสะเอวแล้วก็ใส่โจง กระเบน แล้วก็มัดผม แล้วก็มีสร้อย (สังวาล) เป็นเด็กผู้ชาย”

(ณัชชา พรหมอินทร์, สัมภาษณ์)

“กุมารของตัวเองนี่ ตอนแรกเลยเห็นของเพื่อน ทำมาจากตุ๊กตาเหมือน พวกคิวิพิ ตัวเล็กๆ น่ารัก ดูไม่น่ากลัว เวลาเอาไปไหนก็ไม่ต้องกลัวคนมอง ก็เลยตัดสินใจเช่ารุ่นนี้”

(น.ส.กีก (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)

“ของที่บ้านจะเป็นกุมารที่มีลักษณะเป็นตุ๊กตาแล้วก็เชิญดวงจิตของเขาให้เข้ามาอยู่ที่ตั้งไว้ที่บ้าน ใครเห็นก็ว่าน่ารัก แล้วเรามีเสื้อผ้าให้เขาใส่ ดูน่ารักดี”

(รัชฎาภรณ์ คำเจริญ, สัมภาษณ์)

“ที่ตัดสินใจเอารุ่นนี้เพราะว่าเขาน่ารัก ดูแล้วไม่เหมือนกุมารทอง องค์กรเล็กๆ ดูแล้วถูกชะตา”

(บุญญาตา ภัทรสุสิริกุล, สัมภาษณ์)

2.5 ดวงจิต

เนื่องด้วยกรรมวิธีการปลุกเสกกุมารทองสมัยใหม่ได้มีการปรับเปลี่ยนคติในเรื่องของดวงจิตหรือวิญญาณที่เชิญให้มาสถิตในองค์กุมารทอง ซึ่งแต่เดิมผู้ปลุกเสกยุคเก่าจะใช้วิธีการเรียกวิญญาณของผีเด็กตายทั้งกลม หรือวิญญาณประเภทอื่นๆ ให้เข้ามาสิงสถิตในองค์กุมารเพื่อช่วยเหลือเกื้อหนุนผู้เลี้ยงในด้านการปกป้องคุ้มครอง ดูแลทรัพย์สินบ้านเรือน แต่ในปัจจุบันได้มีการพัฒนารูปแบบของดวงจิตให้มีความแตกต่างและเพิ่มมากขึ้นไปจากเดิม โดยมีทั้งดวงจิตที่เป็นดวงจิตพราย (ผี) ดวงจิตเทพ และดวงจิตทิพย์ เพื่อเป็นทางเลือกให้แก่ผู้เลี้ยง กุมารทองในยุคใหม่ ซึ่งผู้เลี้ยงกุมารทองแบบใหม่เองโดยส่วนใหญ่ก็พอใจที่สามารถเลือกกุมารทองให้มีลักษณะที่ตรงตามจิตความต้องการของตนได้มากยิ่งขึ้น โดยกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 8 คน ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องดวงจิตของกุมารทอง

“กุมารทองที่บ้านที่บูชาจะเป็นกุมารเทพทั้งหมด เพราะเราเชื่อ ในความเป็นเทพในความศักดิ์สิทธิ์ของเขา ถ้าเป็นแบบกุมารพรายเราจะค่อนข้างกลัว เพราะเคยฟังคนเขาเล่ามาถึงความแรง อะไรพวกนี้”

(น.ส.กีก (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)

“เดี๋ยวนี้มีกุมารออกมากันเยอะ มีกุมารเทพ กุมารพราย กุมารทิพย์ เราก็ไม่ค่อยมีความรู้เท่าไร แต่ถ้าให้เลือกได้เราก็คงเลือกกุมารเทพไว้ก่อน เพราะเรารู้สึกว่าเขาเป็นเทพนะ”

(นางรัชฎาภรณ์ คำเจริญ, สัมภาษณ์)

“เราเห็นของคนรุ่นเก่าๆ เขาจะเป็นกุมารพราย แต่ของเราไปเช่า มาจากที่วัด หลวงพ่อท่านก็บอกว่าเป็นกุมารเทพ การบูชาอะไรก็จะไม่เหมือนกัน เขาเป็นเทพ เขากินบุญ เราก็ห่มันทำบุญให้เขา”

(น.ส.ต้อม (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)

“ด้วยความที่เราเน้นเรื่องเสน่ห์ไง เพราะมันเป็นงานของเรา เราก็เลยเลือกเอาสายพราย เพราะมันเห็นผลเร็วกว่า ชัดกว่า”

(น.ส.เอ (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)

2.6 มวลสาร

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เลี้ยงกุมารทองแบบใหม่ พบว่า คุณลักษณะที่สำคัญที่มีผลต่อความศักดิ์สิทธิ์ในทัศนะของผู้เลี้ยงกุมารทองแบบใหม่อีกประการหนึ่งก็คือ มวลสาร ซึ่งในที่นี้หมายถึงวัตถุอาถรรพ์ เช่น ดิน 7 ป่าช้า ดิน 7 ท่า ดิน 7 โป่ง ผงพรายกุมาร ผ้าห่อศพ ฯลฯ และรวมถึงวัสดุสังเคราะห์ต่างๆ ที่ถูกนำมาสร้างเป็นองค์กุมาร เช่น พลาสติก ยาง เรซิน ฯลฯ ทั้งนี้มวลสารต่างๆ มีอยู่ด้วยกันหลายประเภท ทั้งนี้กลุ่มผู้เลี้ยงแบบใหม่ไม่ได้เจาะจงว่า มวลสารที่นำมาสร้างหรือปลุกเสกกุมารทองนั้นจะต้องเป็นมวลสารที่ถูกต้องตรงตามสายตำรา 100 เปอร์เซ็นต์ เพราะเชื่อถือในตัวผู้ปลุกเสกและสายวิชา โดยกลุ่มตัวอย่าง 7 คนให้ความสำคัญกับประเด็นเรื่องมวลสาร

“สำหรับมวลสารที่บรรจุอยู่ในองค์กุมารที่เราบูชาเราก็มีดิน 7 ท่า น้ำ ดิน 7 ถ้ำ แล้วก็จะเป็นมวลสารพวกผ้าดิบที่เขาใช้ห่อศพแล้ว โดนตัวเด็กแล้ว มันก็จะมีมวลสารค่อนข้างเยอะหลายตัว”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (นายกบ (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)
CHULALONGKORN UNIVERSITY

“ก็มีกุมาร 9 โทศ หลวงพ่อคอย ที่เชื่อว่าเอากระดูกเด็กทั้งหมด 9 อัฐิ เด็กจมน้ำ เด็กรกรพันคอตาย เด็กอะไรๆ ตาย ของทั้งหมด 9 โทศ ปกติเขาจะเอากระดูกมารวมกัน”

(ลตาทานต์ แสนกลิน, สัมภาษณ์)

2.7 พิธีกรรม

คุณลักษณะที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่กลุ่มผู้เลี้ยงกุมารทองแบบใหม่ให้ความสำคัญนั้นคือ พิธีกรรมในการปลุกเสก โดยกลุ่มตัวอย่าง 5 คน ให้ความเห็นว่าหากพิธีกรรมดีก็ย่อมจะได้ผลลัพธ์ที่ดีออกมาแต่จากการสอบถามพบว่า กลุ่มตัวอย่างไม่ได้มีความรู้ลึกซึ้ง ในเรื่องของพิธีกรรมการสร้างกุมารทองเท่าไรนัก จึงเป็นเพียงการให้ความสำคัญกับพิธีกรรม ในลักษณะทั่วๆ ไป ที่ไม่ได้เจาะจงถึงรายละเอียด เช่น เวลาและฤกษ์ยามในการประกอบพิธี ระยะเวลาในการปลุกเสก ระยะเวลาในการประจุกาคม สถานที่ที่ใช้ในการประกอบพิธี เหมือนอย่างกลุ่มผู้เลี้ยงกุมารทองแบบเก่า

“เวลาเราจะเข้ากุมารจากที่ไหน เราดูที่พิธีกรรมมากกว่า ดูพิธีกรรมแล้วก็ขั้นตอนของเกจิอาจารย์ที่สร้าง”

“คือแต่ละที่เขาจะมีพิธีกรรมในการจัดสร้าง การปลีมวลสารที่ไม่เหมือนกัน เราก็ต้องดูว่าของที่ไหนเขาเชื่อถือได้”

(นายองอาจ (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)

“ถ้าโดยทั่วไป เราก็ต้องดูพิธีกรรมในการสร้างด้วย ว่าพิธีกรรมถูกต้องรึเปล่า”

(น.ส.ต้อม (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)

2.8 ปฏิกริยาระหว่างผู้เลี้ยงกับกุมารทอง

สำหรับปฏิกริยาที่ผู้เลี้ยงมีต่อกุมารทองนั้น ซึ่งผู้วิจัยแบ่งปฏิกริยาดังกล่าวออก ได้เป็น 2 ลักษณะ ตามแนวคิดของ สุริยา รัตนกุล (2555) คือ

1. เป็นที่เคารพ เคารพ เทิดทูน อยากใกล้ชิด
2. เป็นที่เกรงกลัว อยากอยู่ให้ไกล เพราะขยาดในอำนาจการทำลาย

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เลี้ยงกุมารทองแบบใหม่พบว่า กลุ่มตัวอย่างจะมีปฏิกริยาต่อกุมารทองทั้ง 2 ลักษณะ คือ เคารพ อยากใกล้ชิด และเกรงกลัว แต่โดยส่วนใหญ่ความกลัวนั้นจะเป็นไปในลักษณะเริ่มแรกที่ได้เห็นกุมารแล้วเกิดความไม่เข้าใจ ไม่รู้ แต่เมื่อได้ลองศึกษาและลองเลี้ยงก็เกิดเป็นความรู้สึกผูกพันขึ้นมาแทน โดยกลุ่มตัวอย่าง 2 คน จากทั้งหมด 12 คนได้ให้ความสำคัญกับประเด็นดังกล่าว

“กุมารเธอครับ ก็มันเห็นมาตั้งนานแล้ว ก็อีกอย่างนึงเราคิดว่ามวลสารอะไรตรงนี้ด้วย มันเป็นที่น่ากราบไหว้ดี”

(นายกบ (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)

“กุมารตอนแรกที่เราเห็นในทีวีก็ไม่ค่อยใจว่าคืออะไร เห็นรูปร่างแปลกๆ ทำจากมวลสารอะไรไม่รู้ดูน่ากลัว เห็นแล้วก็ไม่ค่อยกล้าเท่าไร เพราะตอนนั้นเราก็ไม่ได้ ศึกษาด้วย แต่พอมีเพื่อนเริ่มเลี้ยงเราก็เห็นบ่อยขึ้น เออ กุมารก็ไม่ได้มีแบบที่น่ากลัวอย่าง เดียวนี้เน่า เดียวนี้มีตั้งหลายแบบ แบบที่ทำออกมาน่ารักๆ ก็มี ก็เลยไม่ค่อยกลัว เดียวนี้เลยกลายเป็นว่าติดกุมาร”

(น.ส.กีก (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)

2.9 ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เลี้ยงกับกุมารทอง

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เลี้ยงกุมารทองแบบใหม่พบว่า มีเพียง 1 คนเท่านั้นจากทั้งหมด 12 คนที่ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้เลี้ยง กับกุมารทองในลักษณะของการ “ต้องบูชา”

“พอเสร็จปุ๊บต้องรีบเอาของไปถวาย มันเหมือนกับว่าเราได้บอกไว้แล้ว แต่มีหลายคนนะครับที่ขอแล้วถึงเวลาไม่ให้ ไม่ถวาย ลืม ครั้งต่อๆ ไปขออะไรก็จะได้ อันนี้ถามจากหลายคนแล้ว”

(นายองอาจ (นามสมมุติ), สัมภาษณ์)

ภาพที่ 23 ความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในทัศนะผู้เลี้ยงกุมารทองแบบใหม่

ตารางที่ 9 ความศักดิ์สิทธิ์ภายในของกุมารทองในทัศนะของกลุ่มผู้เลี้ยงแบบใหม่

ผู้เลี้ยงแบบใหม่ (คนที่)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	รวม
ควบคุมมากับศีลธรรม คุณธรรม ความดี	●	●	●	●	●	●	●		●	●	●	●	11
เจตนาการ สร้าง	●								●	●		●	4
รวม	2	1	1	1	1	1	1	0	2	2	1	2	

ตารางที่ 10 ความศักดิ์สิทธิ์ภายนอกของกุมารทองในทัศนะของกลุ่มผู้เลี้ยงแบบใหม่

ผู้เลี้ยงแบบใหม่ (คนที่)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	รวม
อิทธิฤทธิ์ ปาฏิหาริย์	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	12
พื้นที่	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	12
ผู้ปลุกเสก	●	●	●	●	●		●	●	●	●	●	●	11
รูปลักษณะ		●	●	●	●	●		●		●	●	●	9
ดวงจิต		●			●	●		●	●	●	●	●	8
มวลสาร	●				●	●	●	●	●			●	7
พิธีกรรม					●		●		●		●	●	5
ปฏิกริยา ระหว่างผู้ เลี้ยงกับ กุมารทอง							●					●	2
ค.สัมพันธ์ ระหว่างผู้ เลี้ยงกับ กุมารทอง									●				1
รวม	4	5	4	4	7	5	6	6	6	5	6	7	

จากการสรุปข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เลี้ยงกุมารทองแบบใหม่ พบว่า กลุ่มผู้เลี้ยงกุมารทองแบบใหม่ให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์ทั้งความศักดิ์สิทธิ์จากภายในและความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอก แต่ให้ในระดับที่ต่างกัน โดยกลุ่มผู้เลี้ยงกุมารทองแบบใหม่ให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์จากภายในน้อยกว่าความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอกมาก

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการทำให้เป็นโลกฆราวาส (Secularization) ดังที่ P. Berger ได้กล่าวถึงเรื่องความศักดิ์สิทธิ์แบบโลกฆราวาส ซึ่งจากการเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้เลี้ยงแบบใหม่ที่ใช้ชีวิตอยู่ในโลกปัจจุบันและห่างไกลจากโลกของศาสนา โลกทัศน์เรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของคนกลุ่มนี้จึงโน้มเอียงมาอยู่ในโลกฆราวาสค่อนข้างมากโดยไม่ค่อยคำนึงถึงความศักดิ์สิทธิ์ในโลกของศาสนามากนัก

สรุปการรับรู้ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกลุ่มผู้เลี้ยงกุมารทอง

ตารางที่ 11 การปรับเปลี่ยนความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์และความหมายเรื่องหน้าที่ของกุมารทอง

ผู้เลี้ยง	ความศักดิ์สิทธิ์		หน้าที่	
	ภายใน	ภายนอก	ปกป้องคุ้มครอง	เสน่ห์ เมตตา โชคลาภ
แบบเก่า	●	●	●	
แบบใหม่		●		●

จากตารางสรุปความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์และความหมายเรื่องหน้าที่ของกุมารทองในทัศนะของผู้เลี้ยงแบบเก่าและแบบใหม่ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสรุปเกี่ยวกับความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์และความหมายเรื่องบทบาทหน้าที่ของกุมารทอง จากการวิเคราะห์บทสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เลี้ยงแบบเก่าและแบบใหม่ ทำให้ได้ข้อสรุปว่า จุดยืนในโลกศักดิ์สิทธิ์และโลกฆราวาสของผู้เลี้ยงมีผลต่อการรับรู้ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทอง รวมไปถึงการรับรู้ความหมายในเรื่องบทบาทหน้าที่ของกุมารทองด้วย

ในประเด็นเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ ผู้วิจัยพบว่า ผู้เลี้ยงแบบเก่า ซึ่งเป็นผู้ที่มีจุดยืนอยู่ในโลกศักดิ์สิทธิ์จะให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน ในขณะที่เลี้ยงแบบใหม่ ซึ่งเป็นผู้ที่มีจุดยืนอยู่ในโลกฆราวาสจะให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอก แต่ในขณะเดียวกันหากจุดยืนของทั้ง 2 กลุ่ม มีการขยับเข้าใกล้โลกฝั่งตรงข้ามมากขึ้น ก็จะมีผลให้ได้รับอิทธิพลในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์จากโลกฝั่งตรงข้ามตามไปด้วย ซึ่งจะเห็นได้จากผู้เลี้ยงแบบเก่าซึ่งส่วนใหญ่มีจุดยืนอยู่ในโลกศักดิ์สิทธิ์ แต่ในปัจจุบันได้ใช้ชีวิตอยู่ในโลกฆราวาส ทำให้จุดยืนในโลกศักดิ์สิทธิ์ได้ขยับขยายจุดยืนให้เข้ามาใกล้กับโลกฆราวาส ทำให้ทัศนคติและการให้คุณค่าในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของผู้เลี้ยงแบบเก่าบางคนที่มีจุดยืนอยู่ในโลกฆราวาส จะให้ความสำคัญทั้งความศักดิ์สิทธิ์จากภายในและความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอก ในขณะที่กลุ่มผู้เลี้ยงแบบใหม่ ซึ่งมีจุดยืนและดำเนินชีวิตอยู่ในโลกฆราวาส ก็ให้ความสำคัญเฉพาะความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอกที่เป็นความศักดิ์สิทธิ์แบบโลกฆราวาส

ในประเด็นเรื่องบทบาทหน้าที่ของกุมารทอง ผู้วิจัยพบว่า ผู้เลี้ยงแบบเก่าที่มีจุดยืนอยู่ในโลกศักดิ์สิทธิ์ จะมองบทบาทหน้าที่ของกุมารทองตามแบบอย่างของกุมารทองในสังคมยุคดั้งเดิม คือ เน้นประโยชน์ (Function) ในเรื่องการปกป้องคุ้มครอง ป้องกันภัยอันตราย และดูแลทรัพย์สินบ้านเรือน ซึ่งน่าจะเป็นเพราะได้รับอิทธิพลจากครูบาอาจารย์หรือบรรพบุรุษในการถ่ายทอดความหมายเรื่องหน้าที่ของกุมารทองในลักษณะดังกล่าวสืบเนื่องกันมา ตรงข้ามกับผู้เลี้ยงแบบใหม่ ที่มีจุดยืนอยู่ในโลกฆราวาส ที่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อโฆษณา ซึ่งเป็นสื่อของโลกฆราวาสก็จะมองบทบาทหน้าที่ของกุมารทองตามกรอบการมองโลกแบบโลกฆราวาสเป็นหลัก บทบาทหน้าที่ของกุมารทองในทัศนะของผู้เลี้ยงแบบใหม่ จึงเน้นไปที่เสน่ห์ เมตตา โชคลาภ ซึ่งเป็นพื้นฐานความต้องการแบบทางโลกย์ของคนในยุคปัจจุบัน

บทที่ 7

สัญญาและการประกอบสร้างความหมายของกุมารทองในสื่อมวลชน

งานวิจัยในบทนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาการนำเสนอสัญญาและการประกอบสร้างความหมาย เรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในสื่อมวลชน โดยผู้วิจัยได้แบ่งแหล่งข้อมูลที่เป็นสื่อมวลชนที่ใช้ในการศึกษาออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ภาพยนตร์
2. ละครโทรทัศน์
3. นิตยสารพระเครื่อง

การนำเสนอสัญญาเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองของภาพยนตร์และละครโทรทัศน์

เพื่อจะศึกษาการนำเสนอสัญญาและการประกอบสร้างความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองที่นำเสนอผ่านภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ ผู้วิจัยจึงเจาะจงเลือกภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ที่มีตัวละครกุมารทองปรากฏอยู่ในเนื้อหาของภาพยนตร์และละคร ประกอบด้วยภาพยนตร์ 2 เรื่อง และละครโทรทัศน์ 2 เรื่อง คือ

1. ภาพยนตร์เรื่อง ขุนแผน
2. ภาพยนตร์เรื่อง ผีเข้าผีออก
3. ละครโทรทัศน์เรื่อง เสือสังข์ฟ้า ของค่ายกันตนา ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบก

ช่อง 7 ในช่วงเดือนสิงหาคม-ตุลาคม 2554

เหตุที่ผู้วิจัยเลือกศึกษาละครโทรทัศน์เรื่องเสือสังข์ฟ้า ก็เนื่องจากเนื้อหาในละครเรื่องดังกล่าว ได้พาผู้ชมย้อนหลังกลับไปยังสังคมไทยสมัยเมื่อ 70 ปีก่อน ซึ่งเป็นยุคที่กุมารทองยังไม่เป็นที่รู้จักแพร่หลายเช่นในปัจจุบัน สถานะของกุมารทองเป็นเพียงเครื่องรางของขลังที่นิยมกันในหมู่ของผู้มีวิชาอาคม ซึ่งภาพของกุมารทองในละครโทรทัศน์เรื่องนี้จะทำให้เราเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่และความหมายของกุมารทองแบบเก่าที่บริบททางสังคมมีความแตกต่างจากสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน

4. ละครโทรทัศน์เรื่อง Sixth Sense สื่อรักสัมผัสหัวใจ ของค่ายชลลัมพี ออกอากาศทาง สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ในช่วงเดือนกันยายน-ตุลาคม 2555 และ กันยายน-พฤศจิกายน 2556 เหตุที่ผู้วิจัยเลือกศึกษาละครโทรทัศน์เรื่อง Sixth Sense สื่อรักสัมผัสหัวใจ ก็เนื่องมาจาก ละครโทรทัศน์ดังกล่าวได้นำเสนอภาพของกุมารทอง (กุมาริกา) ที่มีบุคลิกภาพ (คาแรคเตอร์) ของตัวละครชัดเจน มีการแสดงให้เห็นถึงบทบาทหน้าที่ต่างๆ ของกุมารทองมากกว่าละครโทรทัศน์เรื่องอื่นๆ และเป็นเนื้อเรื่องที่มีความใกล้เคียงกับสภาพสังคมไทยในยุคปัจจุบันมากที่สุด ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการมองหาสัญลักษณ์ที่สื่อมวลชนใส่ลงไปในตัวกุมารทอง และเป็นภาพสะท้อนให้เห็นว่าสื่อมวลชนในปัจจุบันมองและให้ความหมายกับกุมารทองอย่างไรบ้าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ผู้วิจัยได้ใช้ทฤษฎีสัญญาวิทยาในการวิเคราะห์การสร้างความหมายของสัญลักษณ์ในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ที่มีตัวละครกุมารทองปรากฏอยู่ในเนื้อหาของเรื่อง โดยใช้รูปแบบการนำเสนอด้วยตารางเพื่อความชัดเจนในการวิเคราะห์ข้อมูล

ทั้งนี้ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ละครโทรทัศน์ที่มีตัวละครกุมารทองปรากฏอยู่ในเนื้อหาของละคร โดยศึกษาจากสัญลักษณ์ (Sign) ในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์แต่ละเรื่อง เพื่อพิจารณาการสร้างความหมายของสัญลักษณ์ผ่านแก่นเรื่อง (Theme) เนื้อหาของภาพยนตร์และละคร ภายใต้กรอบทฤษฎีสัญญาวิทยา

การนำเสนอผลการวิจัย

ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการศึกษาวิจัยเรื่องการนำเสนอสัญลักษณ์และการประกอบสร้างความหมายของกุมารทองในละครโทรทัศน์ โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. เครื่องมือในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยได้แยกการวิเคราะห์ออกเป็นส่วนๆ ซึ่งละครโทรทัศน์ที่มีตัวละครกุมารทองปรากฏในเนื้อเรื่องจะถูกนำมาวิเคราะห์ โดยนำเสนอในรูปแบบของตาราง

2. แนวทางในการวิเคราะห์

การวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการวิเคราะห์กระบวนการสื่อความหมายสัญลักษณ์ในภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ที่มีตัวละครกุมารทองปรากฏในเนื้อเรื่อง โดยใช้ทฤษฎีสัญญาวิทยาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ โดยแบ่งการนำเสนอเป็น 2 ส่วน คือ

2.1 การวิเคราะห์สัญลักษณ์ผ่านแก่นเรื่อง (Theme) ของภาพยนตร์และละครโทรทัศน์แต่ละเรื่อง เพื่อให้ทราบถึงการสื่อความหมายเชิงสัญลักษณ์ ทั้งในระดับความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning) และระดับความหมายโดยนัย (Connotative Meaning)

2.2 การวิเคราะห์สัญลักษณ์ผ่านเนื้อหาของภาพยนตร์และละครโทรทัศน์แต่ละเรื่อง เพื่อให้ทราบถึงการสื่อความหมายเชิงสัญลักษณ์ ทั้งในระดับความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning) และระดับความหมายโดยนัย (Connotative Meaning)

3. การนำเสนอผลการวิจัย

ผู้วิจัยจะทำการสรุปภาพรวมของการวิเคราะห์ทั้ง 2 ส่วน โดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของทั้ง 2 องค์ประกอบ คือ สัญลักษณ์ในแก่นเรื่อง และสัญลักษณ์ในเนื้อหา ที่มีตัวละครกุมารทองปรากฏอยู่ในเนื้อหาของภาพยนตร์และละคร รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่าง “ตัวบท” (Text) กับ “บริบท” (Context) ซึ่งเป็นบริบททางสังคมวัฒนธรรม (Socio-Cultural Context) ที่มีความสำคัญต่อการสร้างความหมายของสัญลักษณ์

1. การนำเสนอสัญลักษณ์เรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในภาพยนตร์

เพื่อจะศึกษาการนำเสนอสัญลักษณ์และการประกอบสร้างความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองที่นำเสนอผ่านภาพยนตร์ ผู้วิจัยจึงเจาะจงเลือกภาพยนตร์ที่มีตัวละครกุมารทองปรากฏอยู่ในเนื้อหาของภาพยนตร์ ประกอบด้วยภาพยนตร์ทั้งสิ้น 2 เรื่อง คือ

1. 1 ภาพยนตร์ เรื่อง “ขุนแผน” ชื่อภาษาอังกฤษว่า Legend of the War Lord กำกับโดย ธนิตย์ จิตนุกูล นำแสดงโดยวัชรเวศ ตังคะประเสริฐ และ บงกช คงมาลัย ออกฉายในเดือน มีนาคม 2545

ภาพยนตร์ดังกล่าวได้นำเสนอเรื่องราวชีวิตของขุนแผน ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นจอมขมังเวทย์ผู้เสาะหาของดีวิเศษไม่ว่าจะเป็นม้าสีหมอก ดาบฟ้าฟื้น และกุมารทอง โดยเฉพาะฉากที่ขุนแผนผ่าท้องนางบัวคลี่และทำพิธีปลุกเสกกุมารทอง ด้วยเทคนิคการถ่ายทำ การตัดต่อ และมุมกล้องที่ทำให้ผู้ชมรู้สึกราวกับกำลังแอบดูหรือร่วมอยู่ในพิธีกรรมดังกล่าว นับเป็นการนำเสนอภาพของครูแจ้งในวรรณคดีขุนช้างขุนแผนมาผลิตซ้ำ (Reproduction) ขึ้นใหม่ โดยถ่ายทอดออกมาในรูปของภาพเคลื่อนไหวที่ดูสมจริงราวเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นตรงหน้า เป็นการสร้างภาพของกุมารทองตามพิธีกรรมไสยศาสตร์แบบโบราณที่ชัดเจนที่สุดเท่าที่เคยปรากฏ

โดยเนื้อเรื่องในส่วนที่กล่าวถึงกุมารทองนั้น เริ่มต้นเมื่อขุนแผนถูกขุนช้างใส่ร้ายจนต้องถูกลงอาญายึดทรัพย์สมบัติและนางลาวทองไปเป็นของหลวง ทำให้ขุนแผนต้องหลบหนีอาญาแผ่นดินไปใช้

ชีวิตเร่ร่อนอยู่กลางป่าและหาทางคิดเอาคืนขุนช้าง เมื่อคิดจะแก้แค้นขุนช้าง ขุนแผนจึงคิดเสาะหาอาวุธประจำตัว ด้วยการนำเอาความรู้ทางด้านไสยเวทย์ที่ตนได้เรียนกับอาจารย์คงมาใช้ โดยการปลุกวิญญาณผีตายโหงขึ้นมารับใช้ พร้อมทั้งสร้างอาวุธคู่กายขึ้น 3 อย่าง คือ ม้าสีหมอก ดาบฟ้าฟื้น และ กุมารทอง

1.2 ภาพยนตร์เรื่อง “ผีเข้าผีออก” ของค่าย Angel & Bear Production กำกับภาพยนตร์ โดย ภาคภูมิ วงศ์จินดา ออกฉาย พฤศจิกายน 2556

เหตุที่ผู้วิจัยเลือกศึกษาภาพยนตร์เรื่องดังกล่าว ก็เนื่องจาก ภาพยนตร์เรื่อง “ผีเข้าผีออก” เป็นภาพยนตร์เรื่องล่าสุดที่นำเสนอภาพของกุมารทองให้ปรากฏในเนื้อเรื่องอย่างชัดเจน และ ภาพยนตร์ดังกล่าวยังได้มีการใส่ความหมายและสัญลักษณ์เกี่ยวกับกุมารทองที่แตกต่างไปจากภาพยนตร์เรื่องอื่นๆ

1.1.1 การวิเคราะห์สัญลักษณ์เรื่องความศักดิ์สิทธิ์ผ่านแก่นเรื่อง (Theme) ของภาพยนตร์เรื่อง ขุนแผน

การศึกษาสัญลักษณ์ (sign) ผ่านแก่นเรื่อง (Theme) ของภาพยนตร์เรื่อง ขุนแผน ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์หาความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning) และความหมายโดยนัย (Connotative Meaning) สามารถแสดงผลออกมาในรูปแบบตาราง ดังนี้

ตารางที่ 12 ตารางแสดงการวิเคราะห์แก่นเรื่อง ของภาพยนตร์เรื่อง ขุนแผน

แก่นเรื่อง (Theme)		
สัญญาณ (sign)	ความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning)	ความหมายโดยนัย (Connotative Meaning)
- ไสยศาสตร์ไม่ใช่ทางออกของชีวิต ธรรมะต่างหากที่ทำให้ชีวิตค้นพบความสุขที่แท้จริง	- ขุนแผนเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในไสยเวทย์วิทยา และใช้ความรู้ทางไสยเวทย์ในการเอาชนะและแก้แค้นศัตรู แต่ด้วยโมหะจริตและโทสจริต สุดท้ายจิตใจก็จมดิ่งและตกเป็นทาสของอวิชาจนบั้นปลายของชีวิตต้องสูญเสียทุกอย่างแม้แต่คนที่ตนรัก	- ผู้ที่หลงมัวเมาในไสยศาสตร์ เวทย์มนต์คาถา และอวิชา สุดท้ายชีวิตก็จะพบกับความพินาศ - ความสุขและความสงบที่แท้จริงในชีวิต คือ การละแล้วซึ่งความโลภ ความโกรธ และความหลง และมุ่งหน้าเข้าหาความหลุดพ้นด้วยธรรมะของพระพุทธเจ้า ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน (Inside Sacred) ที่ผู้ปลุกเสกและผู้เลี้ยงกุมารทองควรยึดถือปฏิบัติ

1.1.2 การวิเคราะห์สัญญาณเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ผ่านเนื้อหาของภาพยนตร์เรื่อง ขุนแผน

การวิเคราะห์สัญญาณเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทอง ในภาพยนตร์เรื่อง ขุนแผน ผู้วิจัยได้ใช้ประเด็นด้านบริบททางสังคม ผู้ปลุกเสก ผู้เลี้ยง มวลสาร พิธีกรรม ดวงจิต การตั้งชื่อ การใช้งาน อิทธิฤทธิ์ รูปลักษณ์ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เลี้ยงกับกุมารทอง และปฏิบัติที่ผู้เลี้ยงมีต่อกุมารทองมาใช้ในการวิเคราะห์ เพื่อให้เห็นถึงการสร้างความหมายและการรับรู้ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร เช่นเดียวกับเนื้อหาในบทที่ 5 และ บทที่ 6 อีกทั้งเพื่อให้เห็นมุมมองในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ภายใน (Inside Sacred) และความศักดิ์สิทธิ์ภายนอก (Outside Sacred) ที่สะท้อนผ่านเนื้อหาในภาพยนตร์อีกด้วย

ผู้วิจัย ได้นำเสนอสัญญาณและความหมายโดยอรรถ และโดยนัย ที่ปรากฏอยู่ในเนื้อหาของภาพยนตร์เรื่องขุนแผน ในรูปแบบของตาราง ดังนี้

ตารางที่ 13 ตารางแสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์เรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทอง ในภาพยนตร์เรื่อง ขุนแผน

เนื้อหาของภาพยนตร์ ขุนแผน		
สัญลักษณ์ (Sign)	ความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning)	ความหมายโดยนัย (Connotative Meaning)
บริบทสังคม	<p>- ปลายสมัยกรุงศรีอยุธยา รัชสมัยสมเด็จพระพันวษา</p> 	<p>- สังคมไทยมีลักษณะเป็นสังคมแบบโลกศักดิ์สิทธิ์ ที่มีศาสนาเป็นแกนกลางในการขับเคลื่อนสังคม</p> <p>- ผู้คนในสังคมยังมีความเชื่อและผูกพันอยู่กับศาสนาและไสยศาสตร์</p> <p>- เป็นยุคที่บ้านเมืองมีลักษณะเป็น Risk Society ที่เต็มไปด้วยสงครามและโจรผู้ร้าย</p>
ผู้ปลุกเสก	<p>- ขุนแผน เป็นแม่ทัพที่มีฝีมือในทางรบทัพจับศึกเป็นที่เลื่องลือ เป็นศิษย์เอกที่ได้รับการถ่ายทอดวิชาอาคมสำหรับชายชาติรีมาจากพระอาจารย์คง วัดแค และเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในวิชาอาคมเป็นอย่างมาก</p>	<p>- ผู้ปลุกเสกกุมารทอง ต้องเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในเรื่องไสยศาสตร์ คาถาอาคม ที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากครูบาอาจารย์โดยตรง</p>
ผู้เลี้ยง	<p>- ขุนแผน เป็นผู้มีความรู้วิชาอาคมสามารถสะกดและควบคุมกุมารทองได้</p>	<p>- ผู้เลี้ยงกุมารทอง ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ในวิชาอาคม จึงจะสามารถเลี้ยงและควบคุมกุมารทองของตนให้เชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งได้</p>

<p>มวลดสาร</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ศพเด็กตายทั้งกลม - บุตรชายคนหัวปีของขุนแผนกับนางบัวคลี่ 	<ul style="list-style-type: none"> - มวลดสารที่ถูกต้องตามต้นตำรับการสร้างกุมารทองต้องเป็นศพเด็กตายทั้งกลม - ศพเด็กตายทั้งกลมที่จะนำมาใช้ปลุกเสกสร้างเป็นกุมารทองตามตำราต้องเป็นเด็กผู้ชาย
<p>พิธีกรรม</p> <div data-bbox="320 1182 632 1373" style="text-align: center;"> </div>	<ul style="list-style-type: none"> - ขุนแผนเอ่ยปากขอบุตรจากนางบัวคลี่ และนางบัวคลี่เอ่ยปากยกให้ - ใช้การผ่าท้องนางบัวคลี่เพื่อนำซากศพทารกออกมาทำกุมาร - ปลุกเสกกุมารทองด้วยการนำมาอย่างไฟไปพร้อมการบริการมคาถา - ปลุกเสกในถ้ำ ในพื้นที่ของชุมโจร 	<ul style="list-style-type: none"> - พิธีกรรมการปลุกเสกกุมารทองที่ถูกต้อง ผู้ปลุกเสกต้องเอ่ยปากขอเด็กทารกนั้นจากผู้เป็นแม่และผู้เป็นแม่ต้องเอ่ยปากยกให้เพื่อให้วิญญาณของเด็กนั้นตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ปลุกเสกและเป็นการป้องกันไม่ให้วิญญาณของผู้เป็นแม่ขัดขวางพิธีกรรมการปลุกเสกกุมารทอง - การสร้างกุมารทองที่ถูกต้องตรงตามตำรับ ต้องใช้ซากศพเด็กตายทั้งกลมที่ตายตั้งแต่อยู่ในท้องแม่ แล้วผู้มีวิชาอาคมจึงไปผ่านำออกมาจากท้องเพื่อนำไปใช้สร้างกุมารทอง - พิธีกรรมการปลุกเสกกุมารทองตามตำรับการสร้างของขุนแผนต้องใช้วิธีการอย่างศพเด็กไปพร้อมกับการบริการมคาถาจนศพเด็กนั้นแห้งสนิท แสดงให้เห็นถึงความเข้มแข็งของพิธี - การปลุกเสกกุมารทองเป็นเรื่องไสยศาสตร์มนต์ดำ จึงไม่กระทำในพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์

ดวงจิต	- ผี	- ดวงจิตของกุมารทองที่สร้างตามต้นตำรับการสร้างของขุนแผน ก็คือวิญญาณของเด็กทารกที่ถูกนำมาปลูกเสกสร้างเป็นกุมารทอง จึงมีสถานะเป็น “ผี”
การตั้งชื่อ	- กุมารทอง	- ในสมัยก่อน ไม่นิยมตั้งชื่อกุมารทอง แต่ใช้วิธีการเรียกเพื่อแทนคุณลักษณะ เหมือนการเรียกเครื่องรางของขลังประเภทหนึ่ง เพราะในสมัยโบราณ สถานะของกุมารทองเป็นเพียงเครื่องรางของขลังที่ใช้เป็นอาวุธหรือเครื่องป้องกันอันตราย
ประโยชน์/การใช้งาน	- ใช้ในการรบทัพจับศึก	- ในสมัยโบราณยุคที่บ้านเมืองเต็มไปด้วยการสู้รบ ผู้เลี้ยงกุมารทอง ใช้กุมารทองในลักษณะที่เป็นอาวุธคู่กาย - การใช้งานกุมารทองในแบบเก่าใช้เพื่อปกป้องคุ้มครอง ป้องกันภัยอันตราย ป้องกันศัตรู
อิทธิฤทธิ์	- ล่องหน หายตัว - ทำร้ายศัตรูได้ในเวลาอันรวดเร็ว	- กุมารทองมีอิทธิฤทธิ์ที่น่าเกรงขาม และสามารถทำในสิ่งที่คนธรรมดาทั่วไปไม่สามารถทำได้
รูปลักษณะ 	- เป็นเด็กทารก เปลือยกาย มีหน้าตาตุ๋น มีสีผิวผิดธรรมชาติ	- แสดงให้เห็นลักษณะความเป็น “ผี” ของกุมารทองที่เกิดจากอาคม และความอาฆาตแค้นของผู้ปลูกเสก - คนในยุคเก่าไม่ได้ความสำคัญกับรูปลักษณะของกุมารทอง เนื่องจากในสมัยก่อน กุมารทองเป็นของเฉพาะตัวที่ผู้เลี้ยงไม่นำมาเปิดเผยต่อบุคคลอื่น มีสถานะเป็นเครื่องรางของขลังที่

		เน้นในเรื่องความเข้มแข็งของวิชา จึงไม่เน้นความสวยงามด้าน รูปลักษณ์ - สร้างรูปลักษณ์ให้มีลักษณะดู ร้ายน่ากลัว เพราะใช้เป็นอาวุธ และเพื่อข่มขวัญศัตรู
ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เลี้ยงกับ กุมารทอง	- เจ้านายกับข้ารับใช้	- ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เลี้ยงกับ กุมารทองในยุคเก่า จะเป็น ความสัมพันธ์ที่ผู้เลี้ยงมีอำนาจ เหนือกุมารทอง สามารถควบคุม และออกคำสั่งให้กุมารทองทำสิ่ง ต่างๆ ตามที่ตนต้องการได้
ปฏิกริยาระหว่างผู้เลี้ยงกับกุมาร ทอง	- ไม่ปรากฏ	

จากตารางภาพรวมการวิเคราะห์สัญลักษณ์ที่ปรากฏในภาพยนตร์เรื่อง “ขุนแผน” ผู้วิจัยสามารถนำมาอธิบายและขยายความเพื่อให้เห็นการสร้างความหมายของกุมารทองของภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวได้ ดังนี้

1. บริบททางสังคม

ภาพยนตร์เรื่อง ขุนแผน ได้พาผู้ชมให้ย้อนเวลากลับไปยังปลายสมัยกรุงศรีอยุธยา ในรัชสมัยสมเด็จพระพันวษา ซึ่งบริบททางสังคมในยุคสมัยดังกล่าว เป็นสังคมแห่งความเสี่ยง (Risk Society) เนื่องจากบ้านเมืองอยู่ในยุคสงคราม มีการทำสงครามเพื่อปกป้องดินแดนและขยายอาณาเขต ผู้คนในยุคนั้นต้องผจญอยู่กับภัยอันตราย การสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินอันเนื่องมาจากภัยสงครามและโจรผู้ร้าย ผู้ชายไทยในสมัยนั้นส่วนใหญ่รับราชการทหารเป็นแม่ทัพนายกองที่ต้องออกไปสู้รบกับฆ่าศึกศัตรู จึงจำเป็นต้องเรียนรู้วิชาอาคมเพื่อใช้ในการป้องกันตัวและรบทัพจับศึก การเดินทางหรือเดินทางทัพในสมัยก่อนที่ต้องผ่านป่าเขาก็มักเต็มไปด้วยอันตรายจากสัตว์ร้าย และภูติผีวิญญานต่างๆ

ด้วยภาวะบ้านเมืองเช่นนี้ จึงเป็นธรรมดาที่ผู้คนในสมัยนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีหน้าที่เป็นทหารจะต้องเสาะแสวงหาวิชาดีและเครื่องรางของขลังต่างๆ เพื่อไว้ใช้เป็นอาวุธคู่กาย ชายไทยในสมัยก่อนจึงนิยมเรียนเวทย์มนต์คาถา และวิชาอาคมต่างๆ เพื่อไว้ใช้ในการป้องกันตัว การปลุกเสกเครื่องรางของขลังจึงถือว่าเป็นเรื่องธรรมดาอย่างยิ่งสำหรับคนในยุคสมัยดังกล่าว

2. ผู้ปลุกเสก

เช่นเดียวกับตัวละคร “ขุนแผน” ซึ่งเป็นแม่ทัพที่มีฝีมือเลื่องลือ ก็เป็นอีกผู้หนึ่งที่มีความรู้ในเรื่องของเวทย์มนต์คาถา และวิชาอาคมอย่างแตกฉาน เนื่องจากเป็นศิษย์เอกที่ได้รับการถ่ายทอดวิชามาจากพระอาจารย์คง วัดแค พระเกจิที่มีชื่อเสียงด้านไสยเวทย์เป็นที่ยอมรับนับถือของคนทั่วไป ซึ่งภาพยนตร์ได้พยายามปูพื้นให้กับตัวละครขุนแผนว่าเป็นผู้ที่มีความเก่งฉกาจในเรื่องเวทย์มนต์คาถาอย่างยากที่จะหาใครเทียบได้ ซึ่งเห็นได้จากตัวอย่างในภาพยนตร์ ในฉากที่ หมื่นหาญ หัวหน้าชุมโจรพ่อของนางบัวคลี่ ไม่พอใจที่ขุนแผนไม่ยอมร่วมเป็นโจรกับพวกตน อีกทั้งยังไม่ยอมยกตำราไสยเวทย์ของขุนแผนให้กับตน จึงชักปืนขึ้นมายิงขุนแผนหวังจะปลิดชีพให้ตาย แต่ก็ไม่สามารถทำอันตรายขุนแผนได้แม้แต่น้อย สะท้อนให้เห็นว่าขุนแผนนั้นเป็นจอมขมังเวทย์ มีความเชี่ยวชาญในคาถาอาคมถึงขั้นยิงปืนไม่เข้า ซึ่งเป็นคุณลักษณะเด่นของขุนแผนที่ภาพยนตร์นำเสนอ ภาพของผู้ปลุกเสกกุมารทองในภาพยนตร์เรื่องขุนแผน จึงเป็นภาพของผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในเวทย์มนต์คาถาในระดับที่เรียกว่า “จ้าวขมังเวทย์” ซึ่งเป็นคำที่ภาพยนตร์ใช้เรียกเพื่อสื่อความหมายถึงขุนแผน ไม่ใช่คนธรรมดาสามัญหรือผู้ที่มีความรู้ในเรื่องคาถาอาคมระดับพื้นๆ ที่จะปลุกเสกกุมารทองขึ้นมาได้

ภาพที่ 24 ภาพหมื่นหาญยิงขุนแผน

ที่มา : ภาพยนตร์เรื่องขุนแผน

ภาพที่ 25 ภาพคำโปรยที่ภาพยนตร์ใช้กล่าวถึงขุนแผน

ที่มา : ภาพยนตร์เรื่องขุนแผน

นอกจากนี้ ในส่วนของคุณธรรม จริยธรรม ที่ผู้เรียนไสยเวทย์พึงมีและยึดถือปฏิบัติ ภาพยนตร์ ก็ได้ใส่สัญลักษณ์ส่วนนี้ลงไปในฉากที่ เณรแก้ว ได้รับการถ่ายทอดวิชาทางด้านไสยเวทย์อาคม จนครบหมดสิ้นจากพระอาจารย์คง ซึ่งก่อนที่พระอาจารย์คงจะมอบตำราไสยเวทย์ให้กับเณรแก้ว ก็ได้สั่งกำชับถึงหลักจริยธรรมของผู้เรียนวิชาอาคมไว้ในประโยคที่ว่า “อย่าคิดผิดลูกเมียใครเขียวนะมึง” และ “อย่าคิดคดทรยศต่อใคร” ซึ่งถือเป็นคำสั่งสอนที่สะท้อนหลักศีลธรรม ที่ผู้เรียนวิชาอาคมจะต้องยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติ ซึ่งสัญลักษณ์ที่อยู่ในประโยคและเนื้อความดังกล่าว เป็นภาพสะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะของความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน (Inside Sacred) ที่ผู้ปลุกเสกเครื่องรางของขลัง และผู้ปลุกเสกกุมารทองจำเป็นต้องมีอยู่กับตัว

3. ผู้เลี้ยง

ในภาพยนตร์เรื่องขุนแผนนั้น ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ปลุกเสกและผู้เลี้ยงกุมารทองนั้นก็คือคนๆ เดียวกัน เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าในยุคสมัยโบราณ การสร้างเครื่องรางของขลัง รวมไปถึงการสร้างกุมารทองนั้น เป็นเรื่องการสร้างขึ้นมาเพื่อเป็นของเฉพาะตัวเฉพาะบุคคล ผู้ที่มีวิชาอาคมแกร่งกล้าจะสร้างของดีของขลังไว้คุ้มครองตนเอง ไม่ใช่สร้างขึ้นมาเพื่อการค้าเหมือนเช่นในปัจจุบัน

ภาพของผู้เลี้ยงกุมารทอง ที่ภาพยนตร์เรื่อง ขุนแผน นำเสนอ จึงเป็นภาพของชายไทย ซึ่งมีชีวิตอยู่ในยุคสมัยที่ชายเป็นใหญ่ สรรพวิชาความรู้ทั้งหลายมักจะถูกถ่ายทอดให้กับผู้ชาย โดยเฉพาะ

อย่างยิ่งความรู้ทางด้านเวทย์มนต์คาถาและไสยศาสตร์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ชายไทยในสมัยโบราณจะต้องเรียน เพื่อใช้ช่วยในงานราชการ ใช้ในการรบทัพจับศึก ปกป้องบ้านเรือนทรัพย์สินและคนในครอบครัว

นอกจากนี้ ภาพของผู้เลี้ยงกุมารทองในยุคเก่า ที่สะท้อนผ่านภาพยนตร์เรื่องขุนแผน คือผู้ที่มีวิชาอาคมแก่กล้า สามารถบังคับและควบคุมกุมารทองให้อยู่ภายใต้อาณัติและปฏิบัติตามคำสั่งของตนได้ ทั้งนี้ผู้เลี้ยงกุมารทองในยุคนั้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อการเลี้ยงไว้ใช้งานเป็นสำคัญ

4. มวลสาร

มวลสารที่ใช้ในการสร้างและปลุกเสกกุมารทองที่ปรากฏในภาพยนตร์เรื่องขุนแผน เป็นการใช้มวลสารจากศพเด็กตายทั้งกลม ซึ่งในที่นี้ก็คือบุตรชายของขุนแผนที่เกิดกับนางบัวคลี่ เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงคุณสมบัติประการสำคัญของมวลสารหรือเด็กที่จะใช้นำมาสร้างเป็นกุมารทองว่าต้องเป็นเด็กผู้ชาย ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งข้อสันนิษฐานในประเด็นนี้ว่า อาจเป็นเพราะวัตถุประสงค์ในการสร้างกุมารทองของขุนแผนคือต้องการใช้ในเรื่องของการปกป้องคุ้มครอง รบทัพจับศึก และช่วยต่อกรกับข้าศึกศัตรู ซึ่งกุมารทองในมุมมองของขุนแผน น่าจะมีลักษณะเป็นเครื่องรางของขลังที่เปรียบได้กับอาวุธ จึงเลือกใช้เด็กผู้ชาย เพราะในสมัยโบราณเรื่องของการออกรบ เป็นหน้าที่ของผู้ชายไม่ใช่ผู้หญิง ดังนั้นหากเลือกใช้ทารกเพศหญิงก็ดูจะไม่เข้ากับสภาพการณ์และบริบททางสังคมในยุคนั้น

ลักษณะที่สำคัญอีกประการหนึ่งของมวลสารที่ขุนแผนใช้ในการปลุกเสกกุมารทอง คือ ศพเด็กตายทั้งกลม ซึ่งภาพยนตร์ได้นำเสนอฉากที่ขุนแผนผ่าท้องนางบัวคลี่เพื่อนำศพเด็กทารกออกมาใช้ปลุกเสกสร้างกุมารทอง

ภาพที่ 26 ภาพขุนแผนผ่าท้องนางบัวคลี่

ที่มา : ภาพยนตร์เรื่องขุนแผน

การนำเสนอภาพตั้งแต่ขั้นตอนแรกในการเตรียมมวลสาร ซึ่งก็คือศพเด็กทารกที่ได้จากการผ่าท้องนางบัวคลี เป็นนัยยะที่บอกให้รู้ว่ามวลสารที่นำมาสร้างนั้นได้จาก “ศพเด็กตายทั้งกลม” คือตายตั้งแต่อยู่ในท้องแม่อย่างแน่นอน เป็นการตอกย้ำให้ผู้ชมรู้ว่า หากต้องการมวลสารที่เป็นต้นตำรับในการสร้างกุมารทองแบบฉบับขุนแผนแล้ว ต้องใช้ซากศพเด็กทารกที่แน่ใจได้ว่าเป็นศพเด็กตายทั้งกลมจริง จึงจะได้กุมารทองที่มีความเข้มขลัง มีอิทธิฤทธิ์เช่นเดียวกับกุมารทองของขุนแผน

5. พิธีกรรม

ในภาพยนตร์เรื่อง ขุนแผน ผู้ชมจะได้เห็นถึงขั้นตอน กรรมวิธี และพิธีกรรมการปลุกเสกกุมารทองจากศพเด็กตายทั้งกลมที่เป็นตำรับดั้งเดิมจากภาพยนตร์เรื่องดังกล่าว สัญลักษณ์ที่ปรากฏในฉากดังกล่าว เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงไสยศาสตร์ มนต์ดำ โดยสะท้อนออกมาในบุคลิกท่าทางของขุนแผน ในขณะที่ผ่าท้องนางบัวคลีและนำทารกออกจากท้อง ซึ่งเป็นฉากที่น่าสยดสยอง รวมไปถึงมุกล้อและเสียงประกอบที่เป็นเสียงการบริการมคาถาของขุนแผนในขณะที่นั่งย่างกุมารทองที่ดูขรึม ขลัง และวังเวง เป็นสัญลักษณ์ที่ผู้สร้างภาพยนตร์พยายามถ่ายทอดให้เห็นถึงมุมมืดภายในจิตใจของผู้ที่หลงใหลมาอยู่ในด้านมืด เป็นการเตือนสติของผู้ที่คิดจะปลุกเสกและสร้างกุมารทองในลักษณะดังกล่าวว่าเป็นการกระทำที่ชั่วร้ายและไม่สมควรเอาเป็นเยี่ยงอย่าง

ทั้งนี้ในส่วนของพิธีกรรมการปลุกเสกกุมารทอง เนื้อหาในภาพยนตร์ได้เริ่มตั้งแต่เมื่อขุนแผนตัดสินใจจะสร้างกุมารทองด้วยทารกที่เป็นลูกของตนกับนางบัวคลี จึงได้เอ่ยปากขอลูกในท้องกับนางบัวคลี นางบัวคลีทนคำรบเร้าไม่ได้จึงเอ่ยปากยกลูกในท้องให้เป็นกรรมสิทธิ์ของขุนแผน ซึ่งการกระทำของขุนแผนแสดงให้เห็นถึงรายละเอียดของพิธีกรรมการปลุกเสกกุมารทองที่ถูกต้อง ที่ผู้ปลุกเสกต้องเอ่ยปากขอเด็กทารกในท้องจากผู้เป็นแม่ และผู้เป็นแม่ต้องเอ่ยปากยกให้ เพื่อให้วิญญาณของเด็กนั้นตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ปลุกเสก และเป็นการป้องกันไม่ให้วิญญาณของผู้เป็นแม่ขัดขวางพิธีกรรมการปลุกเสกกุมารทอง อีกทั้งยังเป็นการสะท้อนถึงความชอบธรรมของขุนแผนที่จะเอาเด็กนั้นมาสร้างเป็นกุมารทอง เนื่องจากผู้เป็นแม่ของเด็กได้เอ่ยปากยกกรรมสิทธิ์ให้แล้ว

นอกจากนี้ หากจะมองในแง่บริบททางสังคมไทยยุคโบราณที่ยกให้ชายเป็นใหญ่ และหญิงมีสถานะเป็นเพียงสมบัติของพ่อและสามี การที่ขุนแผนฆ่านางบัวคลีก็ถือเป็นบทสะท้อนให้เห็นการลงโทษผู้หญิงที่คิดฆ่าสามี ซึ่งถือเป็นการกระทำที่ผิดหลักเพศวิถีของหญิงไทยในยุคนั้นอย่างรุนแรง

สัญลักษณ์ที่ปรากฏอยู่ในพิธีกรรมการปลุกเสกกุมารทองของขุนแผนอีกประการหนึ่งที่มีความแตกต่างไปจากการรับรู้ของผู้ชมโดยทั่วไปก็คือ สถานที่ที่ใช้ในการปลุกเสกกุมารทอง ซึ่งในภาพยนตร์

เรื่องขุนแผนได้สร้างการรับรู้และนำเสนอสัญลักษณ์แบบใหม่ให้กับผู้ชม เนื่องจากตามบทประพันธ์เดิมที่เป็นกลอนเสภาได้กล่าวไว้ว่า ขุนแผนทำพิธีปลุกเสกกุมารทองในวิหารวัดใต้ แต่ในภาพยนตร์เรื่องขุนแผน กลับใช้พื้นที่ของถ้ำ ซึ่งอยู่ในเขตชุมโจรของหมื่นหาญ เป็นสถานที่ที่ขุนแผนใช้ปลุกเสกกุมารทอง ซึ่งสัญลักษณ์ในเรื่องพื้นที่ที่ใช้ประกอบพิธีกรรมปลุกเสกกุมารทองที่ภาพยนตร์นำเสนอเป็นการสะท้อนให้เห็นมุมมองของผู้สร้างภาพยนตร์ว่ามองพิธีกรรมการปลุกเสกกุมารทองเป็นเรื่องไสยศาสตร์มนต์ดำ และเวทย์มนต์คาถาฝ่ายดำ การปลุกเสกกุมารทองจึงเหมาะที่จะทำในเขตพื้นที่ของคนบาป เช่น ชุมโจร แต่ไม่สมควรกระทำในเขตพื้นที่สงฆ์ ซึ่งเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ทางศาสนา ซึ่งในประเด็นดังกล่าว ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เป็นการมองจากมุมของผู้คนที่อยู่ต่างยุคสมัย ต่างเวลา และต่างบริบททางวัฒนธรรม เพราะบทเสภาขุนช้างขุนแผนเป็นวรรณคดีพื้นบ้าน เป็นมุขปาฐะ ที่มีการแต่งและเรียบเรียงไว้ตั้งแต่ปลายสมัยกรุงศรีอยุธยาเรื่อยมาจนถึงยุคต้นรัตนโกสินทร์ ซึ่งเป็นยุคสมัยที่ความเชื่อในเรื่องพุทธศาสตร์และไสยศาสตร์ยังไม่แยกออกจากกัน เพียงแต่ไสยในสมัยก่อนเป็นไสยที่มีพุทธคอยกำกับ ในขณะที่ยุคปัจจุบัน มีความพยายามที่จะแยกพุทธกับไสยออกจากกันโดยเด็ดขาด โดยกลุ่มปัญญาชนพุทธพยายามที่จะสร้างให้ไสยศาสตร์มีภาพของมนต์ดำและความชั่วร้าย ดังนั้น การที่ผู้สร้างภาพยนตร์ได้มีการแปลงสถานที่ในการปลุกเสกกุมารทองจากวิหารวัดมาเป็นถ้ำซึ่งเป็นเขตชุมโจร ก็อาจเป็นเพราะอิทธิพลของกลุ่มปัญญาชนสมัยใหม่ที่พยายามแยกไสยออกจากพุทธให้ได้อย่างเด็ดขาด

6. ดวงจิต

ในภาพยนตร์เรื่อง ขุนแผน ไม่ได้มีการกล่าวถึงเรื่องดวงจิตของกุมารทองไว้อย่างชัดเจน แต่จากเนื้อหาของภาพยนตร์ ก็พอทำให้ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ดวงจิตที่สถิตอยู่ในกุมารทองที่ขุนแผนสร้างขึ้นมานั้น เป็นดวงจิตของ “ผี” ซึ่งก็คือวิญญาณของเด็กชายผู้เป็นบุตรของขุนแผนและนางบัวคลี่นั่นเอง ซึ่งเป็นการสะท้อนสถานภาพของกุมารทองในยุคเก่าว่ามีสถานะเป็นเพียง “ผี”

7. การตั้งชื่อ

กุมารทอง ที่ปรากฏในเนื้อหาภาพยนตร์เรื่อง ขุนแผน ไม่ปรากฏว่ามีชื่อที่ได้รับการตั้งขึ้นมาเป็นพิเศษแต่อย่างใด พบเพียงว่าขุนแผนเรียกกุมารทองว่า “กุมารทอง” เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าคนในยุคโบราณไม่ได้ให้สถานะกับกุมารทองเทียบเท่าคน แต่กุมารทองมีฐานะเป็นเพียงเครื่องรางของขลังประเภทหนึ่ง สรรพนามที่ผู้เลี้ยงใช้เรียกกุมารทองจึงใช้ในลักษณะของการเรียกตามคุณลักษณะของเครื่องรางของขลังประเภทนั้นเหมือนอย่างที่ใช้เรียกเครื่องรางของขลังประเภทอื่น เช่น ตะกรุด ผ้ายันต์ เปี้ยแก่ เป็นต้น

8. ประโยชน์/การใช้งาน

ในแง่ของการใช้งาน กุมารทองในเรื่องขุนแผนนี้ มีลักษณะที่เรียกได้ว่าเป็น “อาวุธคู่กาย” ของขุนแผน ดังจะเห็นได้จากคำบรรยายในภาพยนตร์ ซึ่งเป็นเสียงของจิตสำนักฝ่ายต่ำของขุนแผนในตอนที่ขุนแผนออกเสาะแสวงหาอาวุธคู่กายเพื่อไว้ใช้แก้แค้นขุนช้างและนางวันทอง ที่กล่าวว่า

“ไอ้แก้ว มึงดูเอาเถิด หากมึงเจอหญิงใดแล้วนิมิตเห็นได้ถึงครรถ์มัน มึงจะได้กุมารผีเป็นศาสตรา”

ซึ่งจากคำพูดดังกล่าวได้สะท้อนความหมายของกุมารทองในความคิดของขุนแผนไว้อย่างชัดเจนว่า ขุนแผนต้องการปลุกเสกกุมารทองขึ้นมาเพื่อใช้เป็นอาวุธ

นอกจากนี้ การปรากฏตัวของกุมารทองในภาพยนตร์มักจะปรากฏในฉากสู้รบ ที่ขุนแผนส่งกุมารทองให้ไปทำร้ายศัตรู สัญลักษณ์ที่ปรากฏในส่วนนี้จึงเป็นการสร้างความหมายให้กุมารทองที่ฐานะเป็น “อาวุธ” ที่ขุนแผนใช้ในการออกศึก นอกจากนี้ประโยชน์ในเรื่องของการเป็นอาวุธประจำตัวแล้ว ขุนแผนยังใช้ให้กุมารทองในเรื่องการเผ่ายาม การสอดแนม

9. อิทธิฤทธิ์

อิทธิฤทธิ์ของกุมารทองที่พบในภาพยนตร์เรื่องขุนแผน จะเน้นในเรื่องของการล่องหน-หายตัว ขยายร่างกายให้มีขนาดใหญ่โตขึ้น และอิทธิฤทธิ์ส่วนใหญ่จะใช้ในการต่อสู้กับศัตรู ซึ่งอิทธิฤทธิ์ของกุมารทองที่ปรากฏในภาพยนตร์เรื่องขุนแผนนั้น จะเป็นการแสดงให้เห็นว่ากุมารทองมีอิทธิฤทธิ์ที่คนธรรมดาโดยทั่วไปไม่สามารถทำได้ และฤทธิ์ส่วนใหญ่ของของกุมารทองก็จะมีไว้เพื่อช่วยขุนแผนในการต่อกรกับศัตรูที่มาคิดร้ายนั่นเอง

10. รูปลักษณ์

ตัวละคร กุมารทอง ในภาพยนตร์เรื่อง ขุนแผน ได้สร้างกุมารทองให้มีลักษณะผิดแปลกแตกต่างไปจากกุมารทองที่เคยปรากฏในสื่อและการรับรู้ของคนไทยที่ผ่านมา ทั้งนี้กุมารทองในเรื่องขุนแผนไม่ได้ใช้เด็กมาเล่นเป็นกุมารทองเหมือนที่ผู้ชมคุ้นเคย แต่กลับใช้เทคนิคพิเศษสร้างตัวกุมารทองให้มีลักษณะเป็นเด็กทารก เปลือยกาย มีสีผิวที่ผิดไปจากมนุษย์ธรรมดาโดยทั่วไป และมีหน้าตาดูร้าย ซึ่งรูปลักษณ์ดังกล่าวนับเป็นการสร้างสัญลักษณ์ให้กับกุมารทอง โดยจงใจสื่อถึงความเป็นภูตผี เป็นสิ่งที่สร้างขึ้นมาจากไสยเวทย์และคาถาอาคม และเกิดขึ้นจากความแค้น ความอาฆาตของขุนแผนที่มีต่อหมื่นหาญและนางบัวคลี่ที่คิดจะฆ่าตน ประกอบกับความแค้นที่มีต่อนางพิมและขุนช้างที่มีอยู่เป็นทุนเดิม ลักษณะทางกายภาพที่สร้างออกมาถึงแม้จะมีรูปลักษณ์เป็นเด็กทารกแต่ก็มีหน้าตาดูร้ายน่ากลัวอย่างที่เรียกว่า “เด็กผี”

รูปลักษณะของกุมารทองที่ปรากฏอยู่ในภาพยนตร์เรื่องขุนแผน เป็นรูปลักษณะของกุมารทองที่ไม่เคยปรากฏในภาพยนตร์หรือละครเรื่องใดมาก่อน เพราะเป็นการใช้เทคนิคพิเศษ สร้างภาพกุมารทองให้มีลักษณะเป็นเด็กทารก เปลือยกาย มีหน้าตาตุ๋น และมีสีผิวผิดไปจากมนุษย์ปกติทั่วไป ซึ่งเป็นสัญญาณที่ผู้สร้างภาพยนตร์ตั้งใจสื่อให้เห็นว่า กุมารทองนั้นเป็นภูตผี ที่เกิดจากอำนาจไสยศาสตร์ และมีต้นกำเนิดมาจากความแค้นและความอาฆาต โดยขุนแผนตั้งใจที่จะปลุกเสกกุมารทองเพื่อไว้ใช้แก้แค้นขุนช้างและนางวันทอง นอกจากนี้ ขุนแผน ใช้กุมารทองในลักษณะที่เป็นอาวุธ ซึ่งควรมีลักษณะดุร้าย น่ากลัว เพื่อประโยชน์ในการข่มขวัญศัตรู

ภาพที่ 27 ภาพกุมารทอง

ที่มา : ภาพยนตร์เรื่องขุนแผน ภาควิชาการศึกษาศาสตร์
CHULALONGKORN UNIVERSITY

11. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เลี้ยงกับกุมารทอง

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างขุนแผนกับกุมารทอง ผู้ชมถูกทำให้รับรู้ว่าการที่กุมารทองนั้นเป็นบุตรของขุนแผนที่เกิดจากนางบัวคลี่ แต่เนื่องจากนางบัวคลี่คิดทรยศ คิดที่จะวางยาฆ่าขุนแผน ขุนแผนจึงเอ่ยปากขอลูกในท้องจากนางบัวคลี่ เมื่อนางบัวคลี่หลวมตัวเอ่ยปากยกให้ ขุนแผนก็ใช้จังหวะที่นางบัวคลี่เผลอนอนหลับทำการผ่าท้องและแหะเอาทารกออกมา ดังนั้นในแง่ความเกี่ยวพันอาจกล่าวได้ว่า ขุนแผนนั้นมีสถานะเป็น “พ่อ” และกุมารทองมีสถานะเป็น “ลูก” และถึงแม้ขุนแผนจะเอ่ยเรียกกุมารทองว่าลูก แต่ในภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวก็ไม่ได้แสดงสัญญาณอะไรที่สะท้อนให้เห็นความรักความผูกพันหรือสายใยทางสายเลือดที่ขุนแผนมีต่อกุมารทอง ความหมายของกุมารทองที่ปรากฏจึงมีสถานะเป็น “ซำรับใช้” เป็น “ผี” ที่ต้องทำตามคำสั่ง “เจ้านาย” ซึ่งข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การสร้างความหมายใหม่ของ วิโรบุษและยอดวิโรบุษ ในภาพยนตร์ไทย ของณัฐ สุขสมัย (2551) ที่

พบว่า กุมารทองในภาพยนตร์เรื่องขุนแผน เป็นภาพตัวแทนของมนต์ดำ ภูตผีวิญญาน และคนรับใช้ เป็นความสัมพันธ์ที่กุมารทองต้องเกรงกลัวและปฏิบัติตามคำสั่งของขุนแผนผู้เป็นนาย

12. ปฏิกริยาที่ผู้เลี้ยงมีต่อกุมารทอง

สืบเนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างขุนแผนกับกุมารทองที่เป็นไปในลักษณะของ “เจ้านาย” กับ “ข้ารับใช้” ดังนั้นปฏิกริยาที่ขุนแผนซึ่งเป็นผู้เลี้ยงมีต่อกุมารทองในลักษณะที่ “ต้องบูชา” จึงไม่พบในเนื้อหาของภาพยนตร์ ซึ่งเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่าคนในยุคสมัยโบราณไม่ได้มองว่ากุมารมีความสำคัญในระดับที่ต้องตั้งเครื่องเช่นสรวงบูชา เพราะกุมารทองมีสถานะเป็นเพียงเครื่องรางของขลัง เป็นอาวุธคู่กาย หรือเป็นข้ารับใช้ ที่ผู้เป็นนายไม่จำเป็นต้องไหว้วอนขอร้อง ซึ่งเป็นปฏิกริยาที่แตกต่างไปจากทัศนะของผู้เลี้ยงกุมารทองในปัจจุบัน

เมื่อมาถึงส่วนท้ายของเรื่อง ภาพยนตร์ได้นำเสนอภาพของขุนแผนที่หวนนึกถึงความผิดพลาดของตนที่ได้กระทำมาในอดีต จนเป็นเหตุให้ต้องตกอับพบกับความทุกข์ยากหลายครั้งหลายครา จนท้ายที่สุดก็ต้องสูญเสียคนที่ตนรักคือนางวันทองไปตลอดกาล แก่นของภาพยนตร์เรื่องนี้อยู่ที่ฉากที่ขุนแผนปลดปล่อยกุมารทอง สัญญะที่สำคัญที่ผู้สร้างภาพยนตร์ใช้ในการสะท้อนความคิดของขุนแผนก็คือ ภาพของกุมารทองที่เมื่อได้รับการปลดปล่อยจากขุนแผนแล้ว ก็กลายเป็นเด็กที่สร้างขึ้นด้วยเทคนิคพิเศษให้กลายเป็นกุมารทองที่ใช้เด็กจริง ที่แต่งตัวแบบโบราณ ไว้ผมจุกหน้าตาน่ารัก หันมามองขุนแผนด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้มและสุดท้ายก็สลายร่างไปกับอากาศในที่สุด ซึ่งภาพทั้งหมดที่ปรากฏเป็นสัญญะที่แสดงให้เห็นถึงจิตใจของขุนแผนที่ถูกปลดปล่อยให้เป็นอิสระจากความรัก โลภ โกรธ หลง สามารถเข้าใจชีวิตและพบหนทางสว่างในบั้นปลายได้ในที่สุด ดังนั้นกุมารทองที่เป็นสัญญะของมนต์ดำและความอาฆาตแค้นมาตั้งแต่ต้น จึงเปลี่ยนสภาพไปเป็นเด็กกุมารหน้าตาน่ารัก เนื้อตัวเปล่งปลั่งด้วยบุญที่ขุนแผนอุทิศให้ และสลายตัวไปเหมือนกับความแค้นในใจของขุนแผนที่จางหายไป

ภาพที่ 28 ภาพขุนแผนปลดปล่อยกุมารทอง

ที่มา : ภาพยนตร์เรื่องขุนแผน

กล่าวโดยสรุป สัญลักษณ์ที่ปรากฏในภาพยนตร์เรื่องขุนแผน จึงเป็นการชี้ให้เห็นถึงโทษของคนที่ขาดสติ คนที่ยึดติดอยู่ในความแค้นและความอาฆาต และสะท้อนภาพของคนที่ยึดติดอยู่ในเวทย์มนต์คาถาและไสยศาสตร์ ว่าสุดท้ายแล้วชีวิตก็ไม่เหลืออะไร ความหลงมัวเมาในอำนาจและความแค้นจะนำพาให้ชีวิตเจอกับความวิบัติฉิบหาย ของดีวิเศษแค่ไหนก็ช่วยไม่ได้ ต้องสูญเสียแม้กระทั่งคนรัก ความสุขที่แท้จริงในชีวิตคือการละวางและการเข้าใจในหลักสัจธรรม แก่น (Theme) ของภาพยนตร์เรื่องขุนแผน จึงเป็นการเตือนสติผู้ที่หลงมัวเมาในอวิชชา และให้แง่คิดว่า สุดท้ายไสยศาสตร์ก็ไม่ใช่คำตอบของชีวิต การละกิเลส และการไม่ยึดติดในความโลภ โกรธ หลง และการเข้าถึงแก่นสัจธรรมต่างหาก ที่จะนำพาให้ชีวิตได้พบเจอกับความสุขที่แท้จริง ซึ่งแง่คิดที่สะท้อนผ่านแก่น (Theme) ของภาพยนตร์เรื่องนี้ล้วนเป็นการชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของหลักศีลธรรมซึ่งเป็นเรื่องของความศักดิ์สิทธิ์ภายใน (Inside Sacred) ทั้งสิ้น

1.2.1 การวิเคราะห์สัญลักษณ์เรื่องความศักดิ์สิทธิ์ผ่านแก่นเรื่อง (Theme) ของภาพยนตร์เรื่อง ผีเข้าผีออก

การศึกษาสัญลักษณ์ (sign) ผ่านแก่นเรื่อง (Theme) ของภาพยนตร์เรื่อง ผีเข้าผีออก ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์หาความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning) และความหมายโดยนัย (Connotative Meaning) สามารถแสดงผลออกมาในรูปตาราง ดังนี้

ตารางที่ 14 แสดงการวิเคราะห์แก่นเรื่อง ของภาพยนตร์เรื่อง ผีเข้าผีออก

แก่นเรื่อง (Theme)		
สัญลักษณ์ (sign)	ความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning)	ความหมายโดยนัย (Connotative Meaning)
- ชีวิตหลังความตาย, ความกตัญญู	- ทีมงานนักศึกษาชั้นปีที่ 4 วิชาเอกภาพยนตร์ ซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่ที่ไม่เชื่อในเรื่องชีวิตหลังความตาย พวกเขาได้เดินทางไปถ่ายทำภาพยนตร์ ณ สุสานจีน ในคืนวันปล่อยผี และได้ทำการลบหลู่คนตายและสถานที่อันเป็นที่พักผ่อนสุดท้ายของวิญญาณ เมื่อวิญญาณไม่พอใจและมาเข้าสิง จิ สาวน้อยน่ารักหนึ่งในทีมงาน เพื่อให้ตามหาศพของตนเพื่อนๆ ทุกคนจึงต้องปฏิบัติภารกิจให้ลุล่วงเพื่อเป็นการขอขมา	- แม้โลกในสมัยปัจจุบันจะมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และเต็มไปด้วยความเจริญทางวัตถุ จนได้ชื่อว่าเป็นโลกแบบฆราวาส แต่โลกศักดิ์สิทธิ์ทางศาสนา ที่เต็มไปด้วยเรื่องของวิญญาณและสิ่งลึกลับเหนือธรรมชาติ ก็ยังคงเป็นสิ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับสังคมไทย และยากที่จะแยกขาดออกจากกัน - คุณธรรมอันสำคัญที่คนรุ่นใหม่ควรยึดถือคือเรื่องของความกตัญญูต่อบุคคลที่มีพระคุณ

1.2.2 การวิเคราะห์สัญลักษณ์เรื่องความศักดิ์สิทธิ์ผ่านเนื้อหาของภาพยนตร์เรื่อง ผีเข้าผีออก

การวิเคราะห์สัญลักษณ์เรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทอง ในภาพยนตร์เรื่อง ผีเข้าผีออก ผู้วิจัยได้ใช้ประเด็นด้านบริบททางสังคม ผู้ปลุกเสก ผู้เลี้ยง มวลสาร พิธีกรรม ดวงจิต การตั้งชื่อ การใช้งาน อิทธิฤทธิ์ รูปลักษณะ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เลี้ยงกับกุมารทอง และปฏิกิริยาที่ผู้เลี้ยงมีต่อกุมารทอง มาใช้ในการวิเคราะห์ เพื่อให้เห็นถึงการสร้างความหมายและการรับรู้ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร เช่นเดียวกับเนื้อหาในบทที่ 5 และ บทที่ 6 อีกทั้งเพื่อให้เห็นมุมมองในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ภายใน (Inside Sacred) และความศักดิ์สิทธิ์ภายนอก (Outside Sacred) ที่สะท้อนผ่านเนื้อหาในภาพยนตร์อีกด้วย

ผู้วิจัย ได้นำเสนอสัญลักษณ์และความหมายโดยอรรถ และโดยนัย ที่ปรากฏอยู่ในเนื้อหาของภาพยนตร์เรื่องผีเข้าผีออก ในรูปแบบของตาราง ดังนี้

ตารางที่ 15 แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์เรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทอง ในภาพยนตร์เรื่อง ผีเข้าผีออก

เนื้อหาของภาพยนตร์ ผีเข้าผีออก		
สัญลักษณ์ (Sign)	ความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning)	ความหมายโดยนัย (Connotative Meaning)
บริบทสังคม	- ส ภา พ สั ง ค ม ปัจจุบัน	- สังคมปัจจุบันที่เป็นยุคความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เป็นสังคมแบบโลกฆราวาส
ผู้ปลุกเสก	- ไม่ปรากฏ	- ผู้ปลุกเสกกุมารทองแบบใหม่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น จนทำให้กุมารทองในยุคปัจจุบันมีที่มาจากหลายสำนัก ซึ่งผู้เลี้ยงเองก็ไม่ได้เจาะจงว่าผู้ปลุกเสกจะต้องเป็นใคร
ผู้เลี้ยง	- จิ เด็กสาว วิ ย รุ่ น หน้าตาน่ารัก	- ผู้เลี้ยงกุมารทองแบบใหม่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น ไม่ได้จำกัดอยู่แค่เฉพาะกลุ่มผู้นิยมเครื่องรางของขลัง หรือกลุ่มผู้ชายอีกต่อไป แต่ขยายวงกว้างออกไปสู่กลุ่มผู้หญิง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกุมารทองกำลังเป็นที่นิยมในกลุ่มวัยรุ่น - ผู้เลี้ยงกุมารทองที่เป็นวัยรุ่น สะท้อนถึงความทันสมัย

	<p>- จิ มีพ่อเป็น เชียนพระ และมีแม่ที่ เปิดตำหนัก ทรง</p> <p>- จิ มีความ เชื่อในเรื่อง ไสยศาสตร์ สิ่งเหนือ ธรรมชาติ และมี ความสามารถ ในการ ติดต่อกับ วิญญาณได้</p> <p>- จิ เป็นคนที่ เชื่อในเรื่อง ชีวิตหลัง ความตาย และการให้ ความเคารพ คนตาย</p>	<p>- ผู้เลี้ยงกุมารทอง มักเป็นผู้ที่มีภูมิหลังทางครอบครัวที่เชื่อในเรื่องไสยศาสตร์และสิ่งเหนือธรรมชาติ รวมไปถึงมีความสนใจในเรื่องเครื่องรางของขลังเป็นทุนเดิม ซึ่งอิทธิพลดังกล่าวส่งผลให้ผู้เลี้ยงกุมารทองมีความเชื่อ ศรัทธา และคุ้นเคยกับเครื่องรางของขลังมากกว่าคนกลุ่มอื่น</p> <p>- ผู้เลี้ยงกุมารทอง มักเป็นผู้ที่มีความเชื่อในเรื่องลี้ลับ สิ่งเหนือธรรมชาติ</p> <p>- ผู้เลี้ยงกุมารทอง เป็นคนที่ยึดหลักคุณธรรม ความดี</p>
<p>มวลสาร</p>	<p>- วิสตุ สังเคราะห์</p>	<p>- กุมารทองสมัยใหม่มีการปรับเปลี่ยนมวลสารไปจากเดิม จากสมัยก่อนที่เคยใช้ศพเด็กตายทั้งกลม หรือวัตถุอาถรรพ์ที่เป็นของหา</p>

	(ปู น พลาสติก เพนท์สี)	ยากและผิดกฎหมาย ปัจจุบันได้เปลี่ยนมาใช้วัสดุสังเคราะห์ที่หาได้ ง่ายและสามารถผลิตออกมาในปริมาณมากๆ ได้ เช่น ปู น พลาสติก เรซิน เป็นต้น
พิธีกรรม	- ไม่ปรากฏ	
ดวงจิต	- ไม่ปรากฏ	
การตั้งชื่อ	- ไม่ปรากฏ	
ประโยชน์/การใช้งาน	- เป็นเพื่อน แก้เหงา - เป็นสื่อรัก	- ผู้เลี้ยงกุมารทองในยุคปัจจุบันได้มีการเพิ่มประโยชน์ของกุมารทอง เข้ามาในเรื่องของการเป็นที่พึ่งทางใจ เป็นเพื่อนแก้เหงา รวมถึงมี การใช้กุมารทองเป็นแม่สื่อในเรื่องความรัก - ประโยชน์ของกุมารทองในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพ สังคมและลักษณะของผู้เลี้ยง
อิทธิฤทธิ์	- ไม่ปรากฏ	
รูปลักษณะ	- กุมารทองที่ สร้างจากปู น พลาสติก ลง สี สั น สวยงามเป็น รูปเด็กผู้ชาย หน้าตาน่ารัก เปลือยกาย ไว้ผมแกละ มือซ้ายและ มือขวาถือถุง เงินถุงทอง	- รูปลักษณะของกุมารทองในปัจจุบันมีการสร้างให้มีความ หลากหลายมากยิ่งขึ้น โดยเน้นในเรื่องความน่ารัก เพื่อให้สามารถ เข้าได้กับรสนิยมของคนทุกเพศทุกวัย โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่น - ลักษณะเด่นของกุมารทองคือมือซ้ายและขวาถือถุงเงินถุงทองเป็น การเน้นคุณลักษณะเรื่องการเรียกโชคลาภเงินทอง ซึ่งเป็นความ ต้องการพื้นฐานของคนในยุคสังคมปัจจุบัน - กุมารทอง ถูกทำให้มีลักษณะเป็นเครื่องรางของขลังที่สามารถ พกพาติดตัวได้มากขึ้น

	- มีขนาดเล็ก	
ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ เลี้ยงกับกุมารทอง	- จี เรีย ก กุมารทองว่า “น้อง”	- ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เลี้ยงกับกุมารทองเป็นความสัมพันธ์ที่ ใกล้ชิดสนิทสนม - เป็นลักษณะความสัมพันธ์ที่มีความเท่าเทียมกันมากขึ้นระหว่างผู้ เลี้ยงกับกุมารทอง
ปฏิกิริยาที่ผู้เลี้ยงมีต่อกุมาร ทอง 	- เลี้ยงด้วย แฟน ต้ำ น้ำ แดง และ ซาลาเปา	- ปฏิกิริยาระหว่างผู้เลี้ยงกับกุมารทองเป็นไปในลักษณะที่ “ต้อง บูชา” - ของที่ใช้ในการเซ่นไหว้กุมารทองมีการปรับให้เข้ากันได้กับสภาพ สังคมไทยในปัจจุบันที่เน้นความสะดวกรวดเร็ว

จากตารางภาพรวมการวิเคราะห์สัญลักษณ์ที่ปรากฏในภาพยนตร์เรื่อง “ผีเข้าผีออก” ผู้วิจัยสามารถนำมาอธิบายและขยายความเพื่อให้เห็นการสร้างความหมายของกุมารทองของภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวได้ ดังนี้

1. บริบทสังคม

ภาพยนตร์เรื่อง ฝิเข้าฝิออก เป็นภาพยนตร์ที่นำเสนอภาพของสังคมไทยในยุคปัจจุบัน ซึ่งเป็นยุคที่สถาบันเศรษฐกิจเข้ามาทำหน้าที่เป็นแกนกลางของระบบสังคมแทนที่สถาบันศาสนา เป็นยุคที่ความเจริญก้าวหน้าและเหตุผลทางวิทยาศาสตร์เข้ามาแทนที่อำนาจเร้นลับและสิ่งเหนือธรรมชาติ ภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวได้นำเสนอเรื่องราวของนักศึกษากลุ่มหนึ่ง ซึ่งเรียนวิชาทางด้านภาพยนตร์และกำลังถ่ายทำภาพยนตร์เพื่อทำเป็นผลงานสำหรับส่งอาจารย์ ซึ่งบรรยายกาศดังกล่าว เป็นการบอกเล่ากับผู้ชมว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นเกิดขึ้นในยุคสมัยปัจจุบัน เป็นยุคที่สื่อมวลชนซึ่งเป็นสื่อใหม่ที่เกิดขึ้นในโลกฆราวาส (Secular World) ได้เข้ามามีอิทธิพลที่ในสังคมเป็นที่เรียบร้อยแล้ว นอกจากนี้ ตัวละครหลักที่เป็นกลุ่มวัยรุ่นยังสื่อความหมายถึงความทันสมัย ความก้าวหน้า และชีวิตที่ดำเนินควบคู่ไปกับเทคโนโลยี ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นตัวแทนแห่งโลกสมัยใหม่หรือโลกแบบฆราวาส (Secular World) ทั้งสิ้น

2. ผู้ปลุกเสก

ในภาพยนตร์เรื่อง ฝิเข้าฝิออก ไม่ได้กล่าวถึงบุคคลที่เป็นผู้ปลุกเสกกุมารทองไว้อย่างชัดเจน เพียงแต่ให้ข้อมูลในเบื้องต้นไว้ว่า ตัวนางเอก คือ “จิ” ซึ่งเป็นผู้ที่เลี้ยงกุมารทองนั้น มีพ่อเป็นเซียนพระ และมีแม่ซึ่งเปิดตำหนักทรง ดังนั้นกุมารทองที่จิเลี้ยงไว้นั้นก็อาจจะมาจากพ่อซึ่งเป็นเซียนพระ ซึ่งเมื่อดูจากรูปลักษณะของกุมารทองแล้ว พบว่ามีการสร้างขึ้นมาจากวัสดุสังเคราะห์ คือ พลาสติกเตอร์ และมีการลงสีสันทสวยงาม ซึ่งเป็นลักษณะของกุมารทองในโลกสมัยใหม่ ที่มีการผลิตออกมาในลักษณะของ mass product จึงไม่น่าที่จะเป็นกุมารทองที่ได้รับการสืบทอดต่อกันมาภายในครอบครัว น่าจะเป็นกุมารทองที่ได้จากการเช่าบูชาจากสำนักหรือจากเกจิอาจารย์ ซึ่งการที่ภาพยนตร์ไม่ได้กล่าวถึงผู้ปลุกเสกเป็นการเฉพาะเจาะจงนี้ มีนัยยะที่พอจะวิเคราะห์ได้ว่า คนในยุคสมัยปัจจุบัน โดยเฉพาะกลุ่มผู้สนใจเครื่องรางของขลังที่เป็นวัยรุ่น ไม่ได้ให้ความสำคัญกับตัวผู้ปลุกเสกมากนัก เหมือนในยุคอดีตที่ให้ความสำคัญกับครูบาอาจารย์และผู้ปลุกเสกเป็นอย่างมาก

3. ผู้เลี้ยง

ภาพยนตร์เรื่อง ฝิเข้าฝิออก เป็นภาพยนตร์ที่สะท้อนจุดยืนของผู้เลี้ยงกุมารทองแบบใหม่ ซึ่งในที่นี้ถูกแทนด้วยภาพของ จิ เด็กสาววัยรุ่นหน้าตาน่ารัก ซึ่งเป็นภาพลักษณ์และเป็นตัวแทนของผู้เลี้ยงกุมารทองแบบใหม่ในโลกฆราวาส เป็นสัญลักษณ์ที่สะท้อนให้เห็นว่า ในปัจจุบันกลุ่มผู้เลี้ยงกุมารทองมีความหลากหลายมากขึ้น และไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะในกลุ่มผู้ที่นิยมเครื่องรางของขลังหรือในกลุ่มผู้ชายเหมือนเช่นในอดีตที่ผ่านมา แต่ได้มีการขยายวงกว้างออกไปสู่คนทุกเพศทุกวัยโดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นที่หันมานิยมและสนใจพวกเครื่องรางของขลังมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ การเลือกใช้ผู้เลี้ยงที่เป็นวัยรุ่น เป็นสัญลักษณ์ที่สะท้อนถึงความทันสมัย เป็นการบอกว่าในปัจจุบันนี้ การเลี้ยงกุมารทองไม่ใช่เรื่อง

ของคนโบราณคร่ำครึ หรือคนที่หมกมุ่นอยู่ในเรื่องเวทย์มนต์คาถาอาคม แต่กุมารทองได้ก้าวออกมาจากโลกที่ลึกลับทางไสยศาสตร์เข้าสู่โลกแห่งความทันสมัย

ภาพที่ 29 จี ผู้เลี้ยงกุมารทอง

ที่มา : ภาพยนตร์เรื่อง ผีเข้าผีออก

นอกจากนี้ ภาพยนตร์ยังสร้างให้ภาพของจี ที่เป็นผู้เลี้ยงกุมารทอง มีพ่อเป็นเซียนพระและมีแม่ที่เปิดตำหนักทรง สะท้อนถึงกลุ่มผู้ที่มีความเชื่อและนิยมในเรื่องเครื่องรางของขลังว่ามักเป็นผู้ที่มีภูมิหลังทางครอบครัวที่เชื่อในเรื่องไสยศาสตร์และสิ่งเหนือธรรมชาติ รวมไปถึงมีความสนใจในเรื่องเครื่องรางของขลังเป็นทุนเดิม ซึ่งอิทธิพลดังกล่าวส่งผลให้ผู้เลี้ยงกุมารทองมีความเชื่อ ศรัทธา และคุ้นเคยกับเครื่องรางของขลังมากกว่าคนกลุ่มอื่นในสังคม

สิ่งสำคัญที่ภาพยนตร์นำเสนอเกี่ยวกับ “จี” อีกประการหนึ่งก็คือ การสร้างบทบาทให้จีเป็นผู้ที่มีความเชื่อในเรื่องโลกและชีวิตหลังความตาย ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นจุดยืน (standing point) ของตัวละคร “จี” ในภาพยนตร์เรื่องนี้ว่า ถึงแม้จะเป็นวัยรุ่นที่เติบโตมาในสังคมไทยที่ได้ผ่านกระบวนการเปลี่ยนผ่านจากโลกศักดิ์สิทธิ์ (sacred world) มาเป็นโลกฆราวาส (secular world) เป็นที่เรียบร้อยแล้ว แต่จุดยืนของจีบนแกนของโลกฆราวาสก็ดูจะโน้มเอียงและเข้าใกล้โลกศักดิ์สิทธิ์อยู่ไม่น้อย จนดูเหมือนว่าจุดยืนของ จี จะอยู่บนจุดกึ่งกลางที่ซ้อนทับกันระหว่างโลกศักดิ์สิทธิ์กับโลกฆราวาส จนทำให้ จี แม้จะเติบโตมาในโลกฆราวาสแต่โลกทัศน์ทางความเชื่อกลับมีกลิ่นอายของโลกศักดิ์สิทธิ์อยู่อย่างเต็มเปี่ยม

นอกเหนือไปจากความเชื่อของตัวละครที่โน้มเอียงไปทางโลกศักดิ์สิทธิ์แล้ว ภาพยนตร์ยังตกย้ำจุดยืนดังกล่าว โดยใส่ความสามารถในการติดต่อกับวิญญาณให้กับจิ ทำให้จิมีสถานะคล้ายการเป็นร่างทรง ซึ่งความเชื่อในเรื่องวิญญาณและประเพณีการทรง ก็ล้วนเป็นระบบความเชื่อของคนในยุคประเพณีดั้งเดิมที่อยู่ในโลกศักดิ์สิทธิ์ทั้งสิ้น

สิ่งสำคัญประการสุดท้ายที่ภาพยนตร์พยายามบอกเกี่ยวกับผู้เลี้ยงกุมารทองผ่านตัวละคร “จิ” ก็คือ จิ เป็นคนที่มีจริยธรรม คุณธรรม ความดีอยู่ภายในจิตใจ โดยเฉพาะในเรื่องของความกตัญญูตเวทิตี โดยในเนื้อเรื่อง จิ พยายามขอร้องบรรดาเพื่อนและพี่ๆ นักศึกษาที่ไปถ่ายทำภาพยนตร์ในสุสานจีนให้ให้ความเคารพในสถานที่และห้ามปรามไม่ให้ลบหลู่คนตาย ซึ่งเพื่อนๆ ก็ไม่ฟังคำห้ามปรามของจิ นำไปสู่เหตุการณ์ที่จิถูกผีเข้าเพราะวิญญาณไม่พอใจในพฤติกรรมของกลุ่มนักศึกษา จนเพื่อนๆ ต้องช่วยกันหาทางแก้ปัญหาด้วยการหาศพของผีตนนั้นให้เจอเพื่อเป็นการขอขมา ซึ่งคุณธรรมในด้านความกตัญญูตเวทิตี การให้เกียรติผู้อาวุโส จัดเป็นแบบแผนทางจริยธรรมที่สะท้อนถึงความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน (Inside Sacred) หรือคุณธรรม จริยธรรมภายในจิตใจที่ผู้เลี้ยงกุมารทองพึงมี

ดังนั้น สัญลักษณ์ที่สื่อความหมายถึงผู้เลี้ยงกุมารทองที่ปรากฏในภาพยนตร์เรื่อง ผีเข้าผีออก จึงหมายถึงกลุ่มผู้เลี้ยงกุมารทองแบบใหม่ในสังคมสมัยใหม่ที่มีความหลากหลายทางกายภาพ แต่มีความเชื่อในเรื่องสิ่งลึกลับเหนือธรรมชาติ ซึ่งอาจเป็นทุนความเชื่อเดิมที่ได้รับอิทธิพลมาจากครอบครัวหรือคนใกล้ชิด และเป็นลักษณะของกลุ่มผู้เลี้ยงกุมารทองแบบใหม่ที่มีจุดยืนทางความคิดที่ซ้อนทับกันระหว่างโลกศักดิ์สิทธิ์และโลกฆราวาส และแน่นอนที่จะต้องเป็นผู้ที่มีศีลธรรม คุณธรรม ความดี อยู่ในจิตใจ ซึ่งเป็นคุณลักษณะของความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน (Inside Sacred) ที่ผู้เลี้ยงกุมารทองต้องยึดถือ

4. มวลสาร

กุมารทอง ที่ปรากฏในภาพยนตร์เรื่อง ผีเข้าผีออก ไม่พบว่ามีการให้รายละเอียดในเรื่องของมวลสารที่ใช้สร้าง แต่จากภาพที่ปรากฏในภาพยนตร์พบว่า เป็นกุมารทองที่สร้างจากวัสดุสังเคราะห์คือ ปูนปลาสเตอร์ แล้วนำมาลงสีให้มีความสวยงาม จึงอนุมานได้ว่าเป็นกุมารทองที่สร้างขึ้นในยุคสมัยปัจจุบัน ที่มีการนำวัสดุสังเคราะห์มาสร้างเป็นกุมารทองเพื่อให้สามารถผลิตในปริมาณที่มากขึ้นแต่ใช้เวลาน้อยลง เป็นลักษณะของการผลิตแบบ mass product สะท้อนสถานะของกุมารทองในยุคปัจจุบันว่าได้มีการปรับเปลี่ยนจากการเป็นเครื่องรางของขลังที่สร้างขึ้นมาเพื่อเป็นของเฉพาะตัวเฉพาะบุคคล ให้กลายเป็นสินค้า (product) เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดคนกลุ่มใหญ่

5. พิธีกรรม

เช่นเดียวกับเรื่องมวลสาร ภาพยนตร์เรื่อง ผีเข้าผีออก ก็ละเอียดและไม่ได้กล่าวถึงในส่วนของ พิธีกรรมในการปลุกเสกกุมารทอง อาจเป็นเพราะเนื้อหาหลักของภาพยนตร์ไม่ได้เน้นในเรื่องของ ความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอก (Outside Sacred) ของกุมารทอง จึงไม่ได้ให้ความสำคัญกับเรื่อง ดังกล่าวมากนัก หรือในอีกมุมมองหนึ่ง ก็อาจเป็นการสะท้อนถึงทัศนคติของผู้สร้างภาพยนตร์ ซึ่งอยู่ใน โลกสมัยใหม่หรือโลกฆราวาส (Secular World) ที่ไม่ได้ใส่ใจหรือให้ความสำคัญในรายละเอียด พิธีกรรมในการปลุกเสกกุมารทอง รวมไปถึงเครื่องรางของขลังประเภทอื่นๆ มากนัก ซึ่งเมื่อเทียบกับ ภาพยนตร์เรื่อง ขุนแผน ซึ่งมีจุดยืนแบบโลกศักดิ์สิทธิ์ (Sacred World) จะให้ความสำคัญกับ รายละเอียดในเรื่องพิธีกรรมการปลุกเสกกุมารทองมากกว่า ทำให้มองเห็นได้ว่าความศักดิ์สิทธิ์ในโลก เก่าต้องควบคู่มากับความเคร่งครัดในเรื่องพิธีกรรมที่ต้องถูกต้องตามระเบียบแบบแผน ในขณะที่ความ ศักดิ์สิทธิ์ในโลกใหม่จะเน้นในเรื่องอื่นๆ เช่น ประโยชน์ มากกว่าความเคร่งครัดในเรื่องพิธีกรรม

6. ดวงจิต

เนื่องจากเนื้อหาหลักของภาพยนตร์เรื่อง ผีเข้าผีออก ให้ความสำคัญกับเรื่องของคุณธรรม จริยธรรมโดยเฉพาะด้านความกตัญญู มากกว่าที่จะพูดถึงอิทธิฤทธิ์ของกุมารทองที่ปรากฏในเรื่อง จึงไม่ได้มีการกล่าวถึง “ดวงจิต” ของกุมารทอง ที่ จิ เลี้ยงดูอยู่ ซึ่งลักษณะดังกล่าวก็คงสามารถกล่าว ได้เหมือนกับกรณีของมวลสารและพิธีกรรมว่า มุมมองของผู้สร้างภาพยนตร์ที่สะท้อนผ่านตัวละคร และเนื้อหาในภาพยนตร์นั้นไม่ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องของดวงจิตที่สถิตอยู่ในองค์กุมารนัก แต่ภาพ หลักโดยรวมกลับเน้นไปที่ลักษณะนิสัยของนักแสดงหลักที่เป็นผู้เลี้ยงกุมารทองมากกว่า ซึ่งยังเป็น การ ย้ำให้เห็นว่า สัญญาหลักของภาพยนตร์เรื่องดังกล่าว มุ่งที่จะนำเสนอประเด็นเรื่องคุณธรรม จริยธรรม มากกว่าการนำเสนอเรื่องความเชื่อในเครื่องรางของขลัง

7. การตั้งชื่อ

ชื่อของกุมารทองในภาพยนตร์เรื่อง ผีเข้าผีออก ไม่ปรากฏว่ามีการตั้งชื่อให้ในลักษณะเฉพาะ เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติของผู้สร้างภาพยนตร์ว่ามองกุมารทองเป็นเรื่องของเครื่องรางของขลัง โดยทั่วไป ไม่ได้มีคุณลักษณะหรือความพิเศษที่มากกว่าเครื่องรางของขลังประเภทอื่นๆ

8. ประโยชน์/การใช้งาน

ภาพยนตร์เรื่องผีเข้าผีออก ได้สร้างความหมายในด้านอรรถประโยชน์และการใช้งานกุมารทองที่ผิดแปลกไปจากความเข้าใจเดิมของผู้คนในสังคมไทย เพราะในสังคมไทยแบบดั้งเดิม ผู้ที่เลี้ยง

กุมารทองโดยทั่วไป มักจะเลี้ยงกุมารทองไว้เพื่อประโยชน์ในทางปกป้องคุ้มครอง ป้องกันภัยอันตราย รวมไปถึงการดูแลบ้านเรือนทรัพย์สิน เหมือนเรื่องราวที่ปรากฏในวรรณคดีเรื่องขุนแผน หรือไม่เช่นนั้นก็เลี้ยงไว้เพื่อประโยชน์ในทางโชคลาภ เสน่ห์ เมตตา แต่สัญญาที่สื่อความหมายด้านการใช้งานกุมารทองที่ปรากฏในภาพยนตร์เรื่องผีเข้าผีออกนั้น เป็นประโยชน์ในแง่ของการเป็นที่พึ่งทางใจ เห็นได้จากการที่ตัวละครที่เป็นผู้เลี้ยงกุมารทองหรือ “จิ” จะพกกุมารทองไว้กับตัวตลอดเวลา และมีการพูดคุยกับกุมารทองอย่างสนิทสนม ซึ่งความหมายในแง่ของการเป็นที่พึ่งทางใจให้กับผู้เลี้ยง ในภาพยนตร์เองก็ได้ป้อนข้อมูลไว้ในเบื้องต้นแล้วว่า จิเป็นหญิงสาวที่เก็บตัวและมีปัญหาในการเข้าสังคม ดังนั้น จิ จึงเลี้ยงกุมารทองไว้เป็นเพื่อนแก้เหงาหรือเป็นที่พึ่งทางใจ ซึ่งเป็นประโยชน์ของกุมารทองในโลกสมัยใหม่ที่เพิ่มเข้ามา

นอกจากประโยชน์ในการเป็นที่พึ่งทางใจแล้ว ประโยชน์อีกประการหนึ่งที่แสดงออกผ่านสัญญาที่ปรากฏในภาพยนตร์คือประโยชน์ในการเป็นสื่อรัก โดยในตอนท้ายของเรื่องนั้น จิ ได้ยกกุมารทองให้กับ บ๊อค ซึ่งมีทิพว่าสนใจและชอบจิ และ บ๊อคก็บอกกับจิว่าไม่ต้องกลัวกุมารจะเหงานะเพราะเขาจะพากุมารทองไปเยี่ยมจิบ่อยๆ ซึ่งถ่ายทอดออกมาในรูปของบทสนทนาระหว่างตัวละคร จิ กับ บ๊อค ดังนี้

จิ : “จิให้” (พร้อมทั้งหยิบกุมารทองไปตั้งไว้ที่ด้านหน้ารถของบ๊อค)

บ๊อค : “อ้าว ไม่เลี้ยงแล้วหรอ”

จิ : “ไม่เป็นไรที่บ้านมีอีกหลายตัว” พร้อมทั้งหันมาพูดคุยกับกุมารทองว่า “ไปอยู่กับพี่เขาจะดีกว่าอย่าอย่าขนะ”

บ๊อค : พูดกับกุมารทอง “โอ้ ไม่ร้องนะ พี่บ๊อคสัญญาะ ว่าพี่บ๊อคจะพาไปหาพี่จิบ่อยๆ ยิ้มเร็ว”

บ๊อค และ จิ หันหน้ามามองกันและยิ้มอย่างมีความสุข

ภาพที่ 30 จิ ยกุมารทองให้ บู้ค

ที่มา : ภาพยนตร์เรื่อง ผีเข้าผีออก

สัญลักษณ์ที่ปรากฏผ่านการ “ยกให้” หรือ “พาไปเยี่ยม” จึงไม่ใช่แค่การยกให้หรือพาไปเยี่ยมเฉยๆ แต่ยังเป็นการแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครที่เป็นหนุ่มสาวสองคนที่ทำทีว่ากำลังชอบกัน การ “ยกให้” ของฝ่ายหญิงจึงเท่ากับเป็นการให้ของแทนใจหรือแทนตัว ส่วนการ “พาไปเยี่ยม” ของฝ่ายชายจึงแปลได้ว่าเป็นการรับไมตรีและตั้งใจที่จะสานความสัมพันธ์ต่อ กุมารทองในสถานการณ์ดังกล่าวจึงทำหน้าที่เป็น “สื่อรัก” ให้กับหนุ่มสาวทั้งสอง นับเป็นการประกอบสร้างความหมายใหม่ให้กับกุมารทองที่กระทำโดยสถาบันสื่อมวลชน

ประเด็นที่น่าสนใจในเรื่องการทำหน้าที่เป็น “สื่อรัก” ของกุมารทองก็คือ โดยทั่วไปภาพของ “สื่อรัก” หรือ “แม่สื่อ” ที่ปรากฏอยู่ในภาพยนตร์หรือละครโดยทั่วไปมักจะใช้เด็กทำหน้าที่ดังกล่าว แต่ด้วยเหตุที่ภาพยนตร์เรื่อง ผีเข้าผีออก ไม่มีตัวละครที่เป็นเด็ก จึงได้มีการหยิบยืมคุณลักษณะความเป็นเด็กของกุมารทองมาใช้ในการนี้ดังกล่าว

จากภาพรวมของประโยชน์และการใช้งานของกุมารทองที่ปรากฏในภาพยนตร์เรื่อง ผีเข้าผีออก ที่มีการใช้ประโยชน์จากกุมารทองในเรื่องการเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ เป็นเพื่อนคลายเหงา หรือการทำหน้าที่ “สื่อรัก” ประเด็นที่ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตก็คือ การใช้งานกุมารทองในลักษณะทั้งหมดที่กล่าวมา เป็นลักษณะของการใช้งานตามเพศของผู้เลี้ยง เพราะเป็นลักษณะการใช้งานของเพศหญิง ที่เน้นในเรื่องอารมณ์และจิตใจ ผิดกับเพศชายที่จะเน้นไปในทางอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์และการปกป้องคุ้มครองเป็นหลัก

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าความหมายในเรื่องประโยชน์และการใช้งานกุมารทองที่ปรากฏในภาพยนตร์เรื่อง ผีเข้าผีออกนั้น เป็นความหมายที่ถูกสร้างขึ้นใหม่โดยสื่อมวลชนที่มีจุดยืนอยู่ในโลกฆราวาสโดยสมบูรณ์ ดังนั้นการสร้างควมหมายในเรื่องประโยชน์และการใช้งานกุมารทองจึงผิดแผกและแตกต่างไปจากความหมายของกุมารในโลกศักดิ์สิทธิ์อย่างสิ้นเชิง เนื่องด้วยกุมารในโลกศักดิ์สิทธิ์ไม่เคยถูกใช้ให้เป็นเพื่อนคลายเหงา และยังไม่เคยถูกใช้ให้ทำหน้าที่ “สื่อรัก” ตามที่ จักรพันธ์ การสมพรต และจักรพงษ์ การสมพรต หรือที่รู้จักกันในนาม แจ็ค-จิลล์ ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องกุมารทองได้ให้สัมภาษณ์ผ่านรายการ vip (วี ไอ พี) ออกอากาศเมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2557 ได้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับประโยชน์และการใช้งานกุมารทองในเรื่องความรักไว้ว่า

“ความรักขอไม่ได้แน่ๆ ความรักขอไม่ได้เลย”

ความแตกต่างกันดังกล่าว ยิ่งแสดงให้เห็นว่าประโยชน์ของกุมารทองในโลกศักดิ์สิทธิ์กับประโยชน์กุมารทองในโลกฆราวาสมีความหมายที่แตกต่างกัน และสื่อมวลชนที่เป็นสื่อในโลกฆราวาสก็ได้ทำการสร้างความหมายใหม่ให้กับกุมารทองในเรื่องประโยชน์ใช้สอย เพื่อให้ตอบสนองค่านิยมและความต้องการของคนยุคใหม่ที่ใช้ชีวิตในโลกสมัยใหม่ที่เผชิญกับความเสี่ยงในเรื่องความปลอดภัยในชีวิตน้อยกว่า เนื่องจากมีสถาบันตำรวจและทหารได้เข้ามาทำหน้าที่ดังกล่าวแทนเครื่องรางของขลังในอดีตแล้ว แต่กลับต้องเผชิญกับความหวาดและการขาดแคลนที่พึงอันเนื่องมาจากสภาพสังคมที่เต็มไปด้วยการแข่งขันและการเอาตัวรอด ต่างคนต่างอยู่ จนทำให้คนในสังคมอยู่ในสภาพของการขาดที่พึ่งขาดความมั่นใจ ผู้คนรู้สึกแปลกแยกจากสังคม จนต้องหันไปพึ่งพาเครื่องรางของขลังมากยิ่งขึ้น

CHULALONGKORN UNIVERSITY

9. อิทธิฤทธิ์

ในภาพยนตร์เรื่อง ผีเข้าผีออก ไม่พบว่ามี การแสดงอิทธิฤทธิ์หรือปาฏิหาริย์ของกุมารทองแต่อย่างใด ซึ่งเป็นการแสดงจุดยืนของภาพยนตร์ว่าไม่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ภายนอก (Outside Sacred) ของกุมารทอง ที่เน้นการจับต้องสัมผัส หรือรับรู้ได้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 (visible) อันเป็นคุณลักษณะที่สำคัญประการหนึ่งของโลกทัศน์แบบโลกฆราวาส (Secular Framework) แต่มุ่งที่จะแสดงจุดยืนในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ภายใน (Inside Sacred) ผ่านแก่นเรื่องและตัวละครหลักของเรื่องมากกว่า

10. รูปลักษณ์

ภาพของกุมารทองที่ปรากฏในภาพยนตร์เรื่อง ผีเข้าผีออก เป็นภาพของกุมารทองที่คุ้นตาคนในยุคสมัยปัจจุบันมากที่สุด คือมีลักษณะสร้างจากวัสดุสังเคราะห์ประเภทปูนปลาสเตอร์ มีการลงสี

สวยงาม ไฉ้มแกละ มือซ้ายและมือขวาถือถุงเงินถุงทอง ซึ่งถุงเงินถุงทองดังกล่าว เป็นสัญลักษณ์ที่คนในสังคมปัจจุบันคุ้นเคยเป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงถึงโชคลาภและความร่ำรวย การที่ผู้สร้างภาพยนตร์เลือกใช้กุมารทองให้มีลักษณะดังกล่าวก็เพื่อสะท้อนถึงความต้องการพื้นฐานของคนในยุคปัจจุบันว่าเน้นเรื่องความต้องการทางโลกย์ อันได้แก่ โชคลาภและความร่ำรวย จึงได้สะท้อนความต้องการนั้นออกมาผ่านรูปลักษณ์ของเครื่องรางของขลัง โดยใช้สัญลักษณ์ในรูปของถุงเงินถุงทอง อันเป็นตัวแทนของความต้องการแบบโลกฆราวาส ที่มีสถาบันเศรษฐกิจเป็นแกนกลางในการขับเคลื่อนสังคม ความปรารถนาของคนในยุคปัจจุบันจึงไม่พ้นเรื่องของความร่ำรวยและโชคลาภเงินทอง

ลักษณะเด่นอีกประการหนึ่งของกุมารทองในภาพยนตร์ คือการใช้ของจริง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเครื่องรางของขลังประเภทกุมารทองนั้นมีอยู่จริง ไม่ใช่เพียงการจินตนาการของนักเขียนหรือกวี และยังรูปร่างลักษณะที่แตกต่างไปจากภาพของกุมารเดิมๆ ที่คนไทยคุ้นเคย จากที่ไฉ้มจุกก็เปลี่ยนให้เป็นผมแกละ จากที่เคยมีเครื่องทรงที่ทำออกมาในลักษณะของเด็กเปลือย แสดงให้เห็นถึงการปรับเปลี่ยนรูปลักษณ์ของกุมารทองในปัจจุบันให้มีความหลากหลายเพื่อตอบสนองตลาดความต้องการของคนที่มีทุกเพศทุกวัยและหลากหลายรสนิยม เป็นลักษณะของการทำกุมารทองให้เป็นสินค้า ที่ต้องการความหลากหลายและสร้างทางเลือกให้กับผู้บริโภค

กุมารทอง ถูกทำให้มีลักษณะเป็นเครื่องรางของขลังที่สามารถพกพาติดตัวได้มากขึ้น

ภาพที่ 31 กุมารทองในภาพยนตร์เรื่อง ผีเข้าผีออก
ที่มา : ภาพยนตร์เรื่อง ผีเข้าผีออก

11. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เลี้ยงกับกุมารทอง

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เลี้ยงกับกุมารทองที่สื่อออกมาในเนื้อหาของภาพยนตร์ เป็นความสัมพันธ์แบบหลวมๆ เพราะถึงแม้ จิ จะเรียกกุมารทองว่า “น้อง” อันแสดงลักษณะความสัมพันธ์แบบเครือญาติที่น่าจะมีความใกล้ชิด แต่เมื่อถึงเวลาที่ จิ ยกกุมารทองของตนให้ บুদ্ধ ไปเลี้ยงและดูแลแทน ซึ่งสร้างความประหลาดใจให้กับบুদ্ধเป็นอย่างมาก จิ กลับตอบ บুদ্ধ ด้วยประโยคที่ว่า “ไม่เป็นไร ที่บ้านมีอีกหลายตัว” ซึ่งประโยคดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าความผูกพันที่จิมีต่อกุมารทองของตนนั้นเป็นไปแบบหลวมๆ ไม่แน่นแฟ้นเท่าไรนัก ซึ่งจากการวิเคราะห์ของผู้วิจัยประกอบกับคำสัมภาษณ์ที่ได้จากกลุ่มผู้เลี้ยงกุมารทองในยุคใหม่ทำให้พบว่าปรากฏการณ์ดังกล่าว เป็นลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างกุมารทองกับผู้เลี้ยงแบบใหม่ ที่ได้กุมารทองมาจากการเช่าบูชาจากเกจิอาจารย์ หรือสำนักต่างๆ กุมารทองในโลกใหม่และในทัศนะของผู้เลี้ยงแบบใหม่จึงมีฐานะเทียบเท่ากับ “สินค้า” ที่ซื้อหามาเพราะความต้องการในอรรถประโยชน์ ไม่ได้มีความผูกพันเหมือนเช่นกุมารทองในยุคเก่าซึ่งผู้เลี้ยงได้รับเป็นมรดกตกทอดและสืบต่อกันในครอบครัว ผู้เลี้ยงในยุคเก่าจึงมีความผูกพันกับกุมารทองมากกว่า เพราะเปรียบกุมารทองเหมือนคนในครอบครัว ที่เกิดและเติบโตร่วมกันมา

การได้กุมารทองมาไว้ในครอบครองของผู้เลี้ยงยุคเก่าในอีกลักษณะหนึ่ง คือได้รับจากครูบาอาจารย์ที่ตนเคารพนับถือ กุมารทองในยุคเก่าจึงเป็นการสร้างขึ้นมาเพื่อเป็นของเฉพาะบุคคล เป็นของเฉพาะตัว ที่ไม่มีผู้ใดเหมือน ซึ่งส่วนใหญ่ครูบาอาจารย์ทั้งที่เป็นพระสงฆ์และฆราวาสเป็นผู้สร้าง และมอบให้กับลูกศิษย์ลูกหาเป็นการเฉพาะเจาะจง ไม่ได้ทำกันออกมาในปริมาณที่มากเหมือนการผลิตสินค้าเช่นกุมารทองในปัจจุบัน

ความสัมพันธ์ของผู้เลี้ยงกับกุมารทองในโลกสมัยใหม่ที่เป็นโลกฆราวาส จึงเป็นความสัมพันธ์แบบหลวมๆ ในลักษณะของการต่างตอบแทน ที่ต่างฝ่ายต่างสนองประโยชน์ซึ่งกันและกัน หากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหมดประโยชน์ต่ออีกฝ่ายหนึ่ง ความสัมพันธ์ก็จะถูกตัดขาด หรือถูกเปลี่ยนมือไปยังผู้ให้ประโยชน์ได้มากกว่าทันที

12. ปฏิกริยาที่ผู้เลี้ยงมีต่อกุมารทอง

สืบเนื่องจากความสัมพันธ์ในลักษณะของการต่างตอบแทน ตามที่กล่าวไปในประเด็นเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างผู้เลี้ยงกับกุมารทอง ทำให้ปฏิกริยาที่ จิ แสดงออกต่อ กุมารทอง นั้น เป็นไปในลักษณะของการ “ต้องบูชา” หรือ “ต้องเซ่นไหว้” เห็นได้จากภาพยนตร์ที่นำเสนอภาพการตั้งของไหว้ให้กับกุมารทอง ซึ่งประกอบด้วยน้ำแดงและซาลาเปา อันเป็นอาหารที่เด็กชอบ สื่อให้เห็นถึงความเป็เด็กของกุมารทองที่ต้องมีผู้เลี้ยงดู ซึ่งการเซ่นไหว้หรือตั้งของไหว้ให้กับกุมารในลักษณะดังกล่าว จะไม่พบเห็นในภาพยนตร์ที่นำเสนอเรื่องราวของกุมารทองในยุคเก่า ทำให้เห็นว่าความสัมพันธ์และปฏิกริยาที่ผู้เลี้ยงมีต่อกุมารทองในโลกปัจจุบัน มีลักษณะเป็นเรื่องของการแลกเปลี่ยน และการต่างตอบแทนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสภาพสังคมแบบโลกฆราวาส (Secular World) ที่ทุกสิ่งล้วนเป็นเรื่องของต้นทุน กำไร ทุกอย่างถูกนับโยงเข้าเป็นเรื่องของการ “ได้” และ “เสีย” ไม่เว้นแม้แต่เรื่องของความเชื่อ

ภาพที่ 32 การตั้งของไหว้ให้กุมารทอง

ที่มา : ภาพยนตร์เรื่อง ฝิเข้าฝิออก

2. การนำเสนอสัญลักษณ์เรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในละครโทรทัศน์

เพื่อจะศึกษาการนำเสนอสัญลักษณ์และการประกอบสร้างความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองที่นำเสนอผ่านละครโทรทัศน์ ผู้วิจัยจึงเจาะจงเลือกละครโทรทัศน์ที่มีตัวละครกุมารทองปรากฏอยู่ในเนื้อหาของละคร ประกอบด้วยละครโทรทัศน์ทั้งสิ้น 2 เรื่อง คือ

2.1 ละครโทรทัศน์เรื่อง เสือสั่งฟ้า ของค่ายกันตนา ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์สี กองทัพบกช่อง 7 ในช่วงเดือนสิงหาคม-ตุลาคม 2554

2.2 ละครโทรทัศน์เรื่อง Sixth Sense สื่อรักสัมผัสหัวใจ ของค่ายชลลัมพี ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ในช่วงเดือนกันยายน-ตุลาคม 2555 และ กันยายน-พฤศจิกายน 2556

2.1.1 การวิเคราะห์สัญลักษณ์เรื่องความศักดิ์สิทธิ์ผ่านแก่นเรื่อง (Theme) ของละครโทรทัศน์เรื่อง เสือสั่งฟ้า

ละครโทรทัศน์เรื่อง เสือสั่งฟ้า เนื้อเรื่องย้อนไปในสมัยหลังสงครามโลกครั้งที่สอง (ประมาณ 70 ปีที่ผ่านมา) สภาพบ้านเมืองของไทยตกอยู่ในสภาพขาดแคลน อดอยาก ข้าวยากหมากแพง ผู้คนปล้นชิงกันเอง คนดีกลายเป็นคนร้าย เกิดชุมโจรขึ้นทั่วไป แม้ทางการบ้านเมืองจะพยายามส่งกำลังออกกวาดล้าง ก็สามารถปราบได้แค่ชุมโจรเล็ก ๆ ที่มีกำลังไม่มากเท่านั้น ในบรรดาชุมโจรภาคกลาง ชุมโจรของเสือเมฆ แห่งบ้านพญาไฟ นับเป็นชุมโจรที่ใหญ่ที่สุด เข้มแข็งที่สุด เพราะนอกจากจะมีกำลังคนมาก ยังรวบรวมเอาบรรดายอดฝีมือทางไสยเวทย์เอาไว้มากมาย โดยเฉพาะตัวเสือเมฆซึ่งเป็น

หัวหน้าใหญ่ มีความเชี่ยวชาญวิชาอาคม ยิ่ง-ฟันไม่เข้า ที่สำคัญ เสือเมฆเป็นเสือที่มีคุณธรรม จะปล้นก็แต่คนรวยที่คดโกง ไม่ทำร้ายผู้หญิงและเด็ก หากใครมีบุญคุณเคยให้ข้าวน้ำก็จะให้ความคุ้มครอง จึงเป็นโจรมากบารมีที่ตำรวจต่อกรได้ยาก

เสือเมฆนอกจากจะมีความเชี่ยวชาญในวิชาอาคมและไสยเวทย์แล้ว ยังเลี้ยงกุมารทองชื่อ “ทอง” ไว้ใช้งานในด้านการปกป้องคุ้มครอง เตือนภัย พรายกระชิบ สอดแนม และคอยเป็นหูเป็นตาให้เสือเมฆในชุมโจร ทำให้เสือเมฆรอดพ้นอันตรายทั้งจากตำรวจและผู้ที่เกิดทรยศหักหลังได้หลายครั้งหลายครา

เพื่อให้เห็นสัญลักษณ์ที่ปรากฏในเนื้อเรื่อง ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาสัญลักษณ์ (sign) ผ่านแก่นเรื่อง (Theme) ของละครโทรทัศน์เรื่อง เสือสั่งฟ้า โดยใช้วิธีการวิเคราะห์หาความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning) และความหมายโดยนัย (Connotative Meaning) สามารถแสดงผลออกมาในรูปตาราง ดังนี้

ตารางที่ 16 แสดงการวิเคราะห์แก่นเรื่อง ของละครโทรทัศน์เรื่อง เสือสั่งฟ้า

แก่นเรื่อง (Theme)		
สัญลักษณ์ (sign)	ความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning)	ความหมายโดยนัย (Connotative Meaning)
- ธรรมย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรม	- เสือเมฆเป็นโจรที่มีคุณธรรม และมีความเชี่ยวชาญทางด้านไสยศาสตร์ และคาถาอาคมไว้ป้องกันตัว ทำให้รอดพ้นจากการปราบปรามของตำรวจทุกครั้ง โดยมีกุมารทองที่ตนเลี้ยงไว้คอยเป็นผู้ช่วยเหลือในยามคับขัน	- ผู้ที่ตั้งมั่นอยู่ในคุณธรรม ความดี ย่อมมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์คุ้มครองให้แคล้วคลาดปลอดภัยจากภัยอันตราย และผู้ที่เกิดร้าย ทรยศหักหลัง - ผู้ที่เรียนวิชาอาคม จำเป็นต้องตั้งมั่นอยู่ในหลักคุณธรรม ความดี รักษาตนให้อยู่ในศีล 5 เพราะแม้จะเก่งกาจและมีวิชาดีแค่ไหน หากกระทำความผิดคุณธรรม และไม่ยึดมั่นอยู่ในศีล 5 อันเป็นสิ่งที่ผู้เรียนวิชาอาคมต้องถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด วิชานั้นก็เสื่อม

		ครูบาอาจารย์ก็จะไม่รักษา สุดท้ายก็อาจโดนผู้ที่มีอาคมน้อย กว่าแต่มีคุณธรรมและศีลธรรม มากกว่าทำร้ายจนถึงแก่ชีวิตได้
--	--	--

2.1.2 การวิเคราะห์สัญญาเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ผ่านเนื้อหาของละครโทรทัศน์เรื่อง เสือสังข์ฟ้า

การวิเคราะห์สัญญาเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทอง ในละครโทรทัศน์เรื่อง เสือสังข์ฟ้า ผู้วิจัยได้ใช้ประเด็นด้านบริบททางสังคม ผู้ปลูกเสก ผู้เลี้ยง มวลสาร พิธีกรรม ดวงจิต การตั้งชื่อ การใช้งาน อิทธิฤทธิ์ รูปลักษณ์ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เลี้ยงกับกุมารทอง และปฏิกิริยาที่ผู้เลี้ยงมีต่อกุมารทอง มาใช้ในการวิเคราะห์ เพื่อให้เห็นถึงการสร้างความหมายและการรับรู้ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร เช่นเดียวกับเนื้อหาในบทที่ 5 และ บทที่ 6 อีกทั้งเพื่อให้เห็นมุมมองในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ภายใน (Inside Sacred) และความศักดิ์สิทธิ์ภายนอก (Outside Sacred) ที่สะท้อนผ่านเนื้อหาในละครอีกด้วย

ผู้วิจัย ได้นำเสนอสัญญาและความหมายโดยอรรถ และโดยนัย ที่ปรากฏอยู่ในเนื้อหาของละครโทรทัศน์เรื่อง เสือสังข์ฟ้า ในรูปแบบของตาราง ดังนี้

ตารางที่ 17 แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์เรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทอง ในละครโทรทัศน์เรื่อง เสือ
สั่งฟ้า

เนื้อหาของละครโทรทัศน์ เสือสั่งฟ้า		
สัญลักษณ์ (Sign)	ความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning)	ความหมายโดยนัย (Connotative Meaning)
บริบทสังคม	- สถาปสังคัมไทยสมัยหลัง สงครามโลกครั้งที่ 2	- สถาปสังคัมไทยสมัยหลัง สงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นสังคมที่ เต็มไปด้วยความอดอยาก ผู้คนไม่มี มีกิน ข้าวยาก หมาแกง และ เป็นสังคมที่เต็มไปด้วยอันตราย เนื่องจากมีชุมโจรเกิดขึ้นมากมาย และเกิดการจี้ปล้นกันบ่อยครั้ง
ผู้ปลุกเสก	- ไม่ปรากฏ	
ผู้เลี้ยง 	- เสือเมฆ (หัวหน้าชุมโจร)	- ตัวแทนของผู้เลี้ยงกุมารทองใน อดีต ที่ส่วนใหญ่เป็นผู้ชายที่สนใจ และมีความรู้ในด้านไสยศาสตร์ วิชาอาคมเวทย์มนต์คาถา มักมี เครื่องรางของขลังพกติดตัวไว้เพื่อ ป้องกันตัว - เป็นโจรคุณธรรม ยึดหลักปล้น คนรวยช่วยคนจน
มวลสาร	- ไม่ปรากฏ	
พิธีกรรม	- ไม่ปรากฏ	
ดวงจิต	- ไม่ปรากฏ	
การตั้งชื่อ	- ทอง	- แสดงลักษณะของกุมารทอง
ประโยชน์/การใช้งาน	- ปกป้องคุ้มครอง - เตือนภัย - สืบความลับ - ฯลฯ	- ประโยชน์และการใช้งานกุมาร ทองของคนไทยในสมัยเมื่อ 70 ปี ก่อน เน้นในเรื่องการปกป้อง คุ้มครอง เตือนภัย พรายกระชิบ ฯลฯ
อิทธิฤทธิ์	- กำบังกาย ล่องหน หายตัว	
รูปลักษณ์	- ใช้เด็กผู้ชายอายุประมาณ 4-6 ปี	- ความน่ารักน่าเอ็นดู และความ

	หน้าตาน่ารัก บุคลิกชุกชุน ชี้เล่น	ชุกชุนชี้เล่น คือ ลักษณะของกุมารทอง เป็นลักษณะของกุมารทองในอุดมคติ ที่ผู้เลี้ยงส่วนใหญ่มีความเข้าใจว่ากุมารทองของตนมีหน้าตาและบุคลิกท่าทางแบบนั้น
ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เลี้ยงกับกุมารทอง	- พ่อ กับ ลูก	- ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เลี้ยงกับกุมารทองเป็นความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดสนิทสนมแบบคนในครอบครัว
ปฏิกริยาที่ผู้เลี้ยงมีต่อกุมารทอง	- ไม่ปรากฏ	

จากตารางภาพรวมการวิเคราะห์สัญลักษณ์ที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่อง “เสือสังฟ้า” ผู้วิจัยสามารถนำมาอธิบายและขยายความเพื่อให้เห็นการสร้างความหมายของกุมารทองของละครเรื่องดังกล่าวได้ ดังนี้

1. บริบทสังคม

ละครโทรทัศน์เรื่อง เสือสังฟ้า เป็นละครโทรทัศน์ที่นำเสนอภาพของสังคมไทยในยุคอดีตในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 หรือช่วงประมาณ ปีพุทธศักราช 2488 นับย้อนหลังไปเมื่อประมาณ 70 ปีก่อน สภาพสังคมไทยในสมัยนั้นเรียกได้ว่าเป็นสังคมที่ตั้งอยู่บนความเสี่ยง (Risk Society) ที่บ้านเมืองเต็มไปด้วยความวุ่นวาย เป็นยุคที่เศรษฐกิจถดถอย ข้าวยาก หนักแพง ผู้คนกลายเป็นโจร ออกปล้นชิง หน่วยงานบ้านเมืองไม่มีกำลังพอที่จะออกปราบปรามและเป็นที่พึ่งให้กับประชาชน เกิดความเดือดร้อนขึ้นทั่วไป เหมือนดังคำบรรยายในละครที่ว่า

“เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 ลึกลับสุด บ้านเมืองตกอยู่ในสภาพขาดแคลน ข้าวยาก หนักแพง ผู้คนปล้นชิงกันเอง คนดีกลายเป็นคนร้าย เกิดชุมโจรขึ้นทั่วไป แม้ทางการจะพยายามส่งกำลังออกกวาดล้าง ก็สามารถปราบได้แค่ชุมโจรเล็กๆ ที่มีกำลังไม่มากเท่านั้น ในบรรดาชุมโจรภาคกลาง ชุมโจรของเสือเมฆแห่งบ้านพญาไฟ นับเป็นชุมโจรที่ใหญ่ที่สุด เข้มแข็งที่สุด ยากที่ตำรวจจะต่อกรได้ เพราะนอกจากจะมีกำลังคนมาก ยังมีวิชาอาคมแก่กล้า สังฟ้า สังคินได้”

คำบรรยายดังกล่าว แสดงให้เห็นภาพของบริบททางสังคมโดยรวมในยุคนั้น ว่าเป็นสภาพสังคมที่ตั้งอยู่บนความไม่ปลอดภัยทั้งทางชีวิตและทรัพย์สิน ผู้คนใช้ชีวิตอยู่บนความหวาดระแวงและความเกรงกลัวโจรผู้ร้าย อีกทั้งหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่ดูแลความสงบเรียบร้อยในบ้านเมืองก็ไม่

สามารถเป็นที่พึ่งให้กับประชาชนได้ ยิ่งวิถีชีวิตในชนบทก็ยิ่งลำบากด้วยรัฐสวัสดิการยังเข้าไปถึง การเดินทางก็เต็มไปด้วยความยากลำบาก ผู้คนยังใช้ช้าง ม้า วัว ควาย และเรือเป็นพาหนะในการสัญจร หนทางก็ยังเป็นป่าเขา ด้วยว่ายังไม่มีทางตัดถนนหนทางสะดวกสบายเช่นในปัจจุบัน ต้องเสี่ยงชีวิตกับสัตว์ร้ายและโจรที่คอยดักปล้น วิธีการดำเนินชีวิตเต็มไปด้วยความยากลำบาก การทำมาหาเลี้ยงชีพก็ยังเป็นเรื่องของเกษตรกรรมที่ต้องพึ่งพาธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ ชีวิตที่เต็มไปด้วยความไม่แน่นอน ทำให้ผู้คนในยุคนั้นต้องการที่พึ่งด้านการดำรงชีพและที่พึ่งด้านความปลอดภัย และเมื่อหน่วยงานราชการที่มีหน้าที่หลักในการดูแลรักษาความสงบเรียบร้อยในบ้านเมืองไม่สามารถแก้ปัญหาความเดือดร้อนและเป็นที่พึ่งให้กับประชาชนได้ ทำให้ผู้คนในยุคนั้นหันเข้าหาโลกศักดิ์สิทธิ์ และหันกลับมาพึ่งพิงอำนาจเหนือธรรมชาติที่เคยเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจมาตั้งแต่ครั้งอดีต ด้วยการหาของดีของวิเศษไว้ดูแลทรัพย์สินและคุ้มครองกาย บ้างก็เสาะหาครูบาอาจารย์ผู้มีวิชาความรู้ด้านเวทย์มนต์คาถาอาคม แล้วฝากตัวเป็นศิษย์เพื่อเรียนวิชา บ้างก็แสวงหาพระเครื่อง เครื่องรางของขลัง ของดี ของวิเศษ ไว้ป้องกันตัว ยุคสมัยดังกล่าวจึงนับได้ว่าเป็นยุคแห่งไสยศาสตร์และคาถาอาคม เกิดเกจิอาจารย์ทั้งที่เป็นพระสงฆ์และฆราวาสขึ้นอย่างมากมาย (หลวงพ่อดี คงทอง แห่งวัดสามง่าม ก็มีชื่อเสียงจากการสร้างกุมารทองและเครื่องรางของขลังในยุคนั้นเช่นกัน)

บริบททางสังคมที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่อง เสือสั่งฟ้า ซึ่งสมมุติฉากหลักของเรื่องเกิดขึ้นในชุมโจรของเสือเมฆแห่งบ้านพญาไฟ จึงเป็นบริบททางสังคมที่อยู่ในโลกศักดิ์สิทธิ์ (Sacred World) ที่ผู้คนดำรงชีวิตอยู่บนพื้นฐานของความศรัทธา (faith) ในสิ่งลึกลับที่จับต้องไม่ได้ (invisible) และเน้นความสามารถเฉพาะบุคคล (person) นอกจากนั้นยังใช้ระบบอาวุโส (authority) ในการปกครอง ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวล้วนเป็นคุณลักษณะของโลกทัศน์แบบโลกศักดิ์สิทธิ์ (Sacred Framework) ทั้งสิ้น

2. ผู้ปลุกเสก

เนื้อหาที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่อง เสือสั่งฟ้า ไม่ปรากฏว่าผู้ใดที่เป็นผู้ปลุกเสกกุมารทอง ทั้งนี้รายละเอียดในละครบอกไว้เพียงว่า เสือเมฆ เป็นโจรที่มีคุณธรรม มีความเชี่ยวชาญในไสยเวทย์และคาถาอาคมเป็นอย่างมาก และมีอาจารย์ฆราวาสชื่อ “อาจารย์อิน” เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ทางด้านวิชาอาคมให้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงตั้งข้อสังเกตและสมมุติฐานเกี่ยวกับผู้ปลุกเสกว่า กุมารทองของเสือเมฆนั้น น่าจะเป็นกุมารทองที่เกิดจากผู้มีคาถาอาคมปลุกเสกขึ้นมา ซึ่งเป็นลักษณะของกุมารทองแบบยุคเก่าที่เป็นการสร้างขึ้นเฉพาะตัวเฉพาะบุคคล

3. ผู้เลี้ยง

ผู้เลี้ยงกุมารทองในละครโทรทัศน์เรื่อง เสือสังฟ้า คือ “เสือเมฆ” หัวหน้าชุมโจรแห่งบ้านดงพญาไฟ ซึ่งภาพของเสือเมฆในละคร คือ ตัวแทนของผู้เลี้ยงกุมารทองในยุคเก่า ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผู้ชายที่สนใจและมีความรู้ในด้านไสยศาสตร์ วิชาอาคม เวทย์มนต์คาถา บางคนที่มีความสนใจมากก็จะเสาะหาอาจารย์ที่มีชื่อเสียงเลื่องลือแล้วเข้าฝากตัวเป็นศิษย์เพื่อเรียนวิชา ซึ่งการเรียนวิชาอาคมในสมัยก่อนส่วนใหญ่ผู้เฒ่าจะเป็นผู้ชาย เพราะผู้ที่เรียนอาคมมักจะมีฐานะเป็นพระสงฆ์ การเล่าเรียนก็มักจะต้องทำในที่มืดซิด เช่น โบสถ์ วิหาร กุฏิ การสอนให้กับผู้หญิงจึงเป็นสิ่งที่ยากในทางปฏิบัติเนื่องด้วยมีข้อห้ามและกฎเกณฑ์เกี่ยวกับพระสงฆ์และสตรีกำหนดไว้ เว้นเสียแต่เป็นการถ่ายทอดสายวิชาในครอบครัวที่มีบุตรหลานเป็นหญิง พ่อแม่หรือญาติผู้ใหญ่จึงจะถ่ายทอดสรรพวิชาความรู้ให้ได้โดยสะดวก

คุณลักษณะที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ละครโทรทัศน์พยายามที่จะถ่ายทอดมายังผู้ชมให้ได้รับรู้ คือ ความยึดมั่นในคุณธรรม ความดี ของเสือเมฆ ซึ่งละครโทรทัศน์เรื่อง เสือสังฟ้า ได้สร้างภาพของเสือเมฆให้มีลักษณะแบบ “โรบินฮู้ด” คือ โจรคุณธรรม ปล้นคนรวย ช่วยคนจน นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่า เนื้อหาที่ปรากฏในละคร จะไม่มีภาพของเสือเมฆออกปล้นเลยสักครั้งเดียว บทบาทของเสือเมฆมักจะเป็นในลักษณะของการเข้าต่อสู้เพื่อช่วยเหลือและปกป้องลูกน้อง หรือต่อสู้กับตำรวจเลวซึ่งถูกสร้างภาพให้เป็นฝ่ายผู้ร้ายในเรื่อง

ในขณะเดียวกัน อุปนิสัยและการดำเนินชีวิตของเสือเมฆ ก็อยู่ในกรอบของศีล 5 ซึ่งเป็นหลักจริยธรรมขั้นพื้นฐานของผู้เรียนวิชาอาคมที่ต้องยึดถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ซึ่งละครได้นำเสนอกรณีตัวอย่าง ได้แก่ เสือทับ ลูกสมุนของเสือเมฆ ซึ่งเป็นผู้ที่เรียนไสยเวทย์และมีวิชาอาคมเช่นเดียวกับเสือเมฆ แต่ไม่อยู่ในกรอบของศีลธรรม กลับประพฤติตนเป็นซู้กับเมียของเสือเมฆ ทำให้อาคมที่อยู่กับตัวเสื่อม เป็นต้น ซึ่งตัวอย่างดังกล่าว เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่าผู้ที่เรียนไสยศาสตร์ และมีคาถาอาคมคุ้มตัว จำเป็นต้องปฏิบัติตนอยู่ในหลักศีลธรรม โดยเฉพาะศีล 5 หากผู้ใดละเลยหรือฝ่าฝืน วิชานั้นก็เสื่อม ครูบาอาจารย์ก็จะไม่ปกป้องรักษา และนำมาซึ่งจุดจบของชีวิต เนื้อหาที่ปรากฏในละครจึงเป็นตอกย้ำให้ผู้ชมเห็นถึงความสำคัญของความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน (Inside Sacred) ที่ผู้เรียนวิชาอาคมและผู้ที่เกี่ยวข้องเครื่องรางของขลังต้องจดจำเป็นหลักประจำใจ

4. มวลสาร

ละครโทรทัศน์เรื่อง เสือสังฟ้า ไม่มีการให้รายละเอียดในเรื่องมวลสารที่ใช้ในการปลุกเสกกุมารทองของเสือเมฆ ผู้วิจัยจึงไม่อาจชี้ชัดลงไปได้ว่า กุมารทองของเสือเมฆถูกปลุกเสกขึ้นมาด้วยมวล

สารชนิดใด แต่เนื่องจากเป็นกุมารทองในยุคเก่า จึงสันนิษฐานได้ว่าอาจเป็นกุมารทองที่ถูกปลุกเสกขึ้นมาจากมวลสารอาถรรพ์ชนิดต่างๆ ซึ่งเป็นที่นิยมของผู้นิยมเครื่องรางของขลังในยุคนั้น

5. พิธีกรรม

ในละครเรื่อง เสือสังฟ้า ไม่ปรากฏเนื้อหาในส่วนพิธีกรรมการปลุกเสกกุมารทองของเสือเมฆ ทั้งนี้ผู้วิจัยคาดการณ์ว่า เป็นเพราะสื่อโทรทัศน์มีข้อจำกัดทางการนำเสนอเนื้อหา ดังนั้นหากมีการนำเสนอภาพหรือเรื่องราวที่เป็นพิธีกรรมการปลุกเสกกุมารทองแบบเก่า ซึ่งเป็นการปลุกเสกจากศพเด็กตายทั้งกลม หรือมวลสารอาถรรพ์ประเภทต่างๆ ก็อาจเป็นการไม่เหมาะสมและขัดกับระเบียบข้อห้ามทางกฎหมาย ผู้จัดละครจึงได้ตัดเนื้อหาและรายละเอียดในส่วนนี้ทิ้งไป เพื่อให้เนื้อหาของละครในภาพรวมยังสามารถนำเสนอออกไปสู่ผู้ชมในวงกว้างได้

6. ดวงจิต

ลักษณะหรือประเภทของดวงจิตที่สถิตอยู่ในองค์กุมารทองของเสือเมฆนั้น ไม่ได้มีการกล่าวเอาไว้อย่างชัดเจน แต่ละครได้เสนอสัญลักษณ์ในรูปของบทสนทนาของเสือเมฆกับลูกสมุน เมื่อกล่าวถึงกุมารทองของตน ซึ่งทำให้ผู้ชมเข้าใจได้ถึงประเภทดวงจิตของกุมารทอง ดังนี้

เสือเมฆ : “ผีอะไรวะ ในเรือนข้าไม่มีผีตัวไหนกล้าเข้า นอกจากไอ้ทอง”

หรือคำพูดของอาจารย์อิน ที่เรียกกุมารทองของเสือเมฆว่า “ไอ้เด็กผี”

ซึ่งจากบทสนทนาดังกล่าว เป็นการชี้ชัดลงไปว่า ดวงจิตที่สถิตอยู่ในองค์กุมารทองของเสือเมฆนั้น ไม่ใช่อะไรอื่นนอกจาก “ผี” ซึ่งก็สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของกลุ่มผู้ปลุกเสกกุมารทองแบบเก่า และผู้เลี้ยงกุมารทองแบบเก่า ในบทที่ 5 และ 6 ที่กล่าวว่าดวงจิตที่ถูกเรียกหรือเชิญให้มาสถิตในองค์กุมารทองก็คือวิญญาณของ “ผี” หรือสัมภเวสี นั่นเอง (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในบทที่ 5 และ 6) ซึ่งเป็นสถานะของกุมารทองที่ผู้ที่มีจุดยืนอยู่ในโลกคักคัลลิตีแบบเก่าเข้าใจและยอมรับ ดังนั้น ดวงจิตของกุมารทองยุคเก่าจึงไม่ได้เป็นอะไรที่นอกเหนือไปจาก “ผี” ทั้งนี้เนื้อหาในละครก็ได้มีการเน้นย้ำบทบาทความเป็นผีของกุมารทองอีกครั้งหนึ่งผ่านการแสดงอิทธิฤทธิ์ของกุมารทอง ซึ่งจะได้กล่าวถึงต่อไป

7. การตั้งชื่อ

กุมารทองของเสือเมฆ ในละครโทรทัศน์เรื่องเสือสังฟ้า ถูกตั้งชื่อว่า “ทอง” ซึ่งเป็นการตั้งชื่อที่ชัดเจนและมีความหมายตรงตัวที่สุดสำหรับกุมารทอง นอกจากนี้ ชื่อดังกล่าวยังโยนให้ผู้ชมนึกถึงลักษณะทางกายภาพของกุมารทองยุคเก่า เป็นการสื่อความหมายถึงกุมารทองที่ระยะห่างระหว่าง ตัวหมาย (signifier) กับตัวหมายถึง (signified) อยู่ไม่ไกลกันนัก

8. ประโยชน์ / การใช้งาน

ละครโทรทัศน์เรื่อง เสือสั่งฟ้า ได้สร้างความหมายเรื่องประโยชน์และการใช้งานกุมารทองตามแบบแผนของผู้ปลุกเสกและผู้เลี้ยงกุมารทองแบบเก่าที่ยังคงอยู่ในโลกศักดิ์สิทธิ์ (Sacred World) โดยเน้นอิทธิคุณในเรื่องของการปกป้องคุ้มครอง การดูแลทรัพย์สินบ้านเรือน การเป็นหูเป็นตาแทนผู้เลี้ยง การบอกเหตุล่วงหน้า พรายกระชิบ สืบความลับ เป็นต้น

9. อิทธิฤทธิ์

อิทธิฤทธิ์ของกุมารทองในละครโทรทัศน์เรื่อง เสือสั่งฟ้า เป็นการตอกย้ำให้เห็นบทบาทของ “ผี” ที่มีฤทธิ์และสามารถทำสิ่งต่างๆ ในแบบที่คนธรรมดาทั่วไปทำไม่ได้ เช่น การล่องหน หายตัว กำบังกาย ฯลฯ ซึ่งล้วนเป็นฤทธิ์และคุณสมบัติพิเศษของผีที่ปรากฏอยู่ในภาพยนตร์และละครแทบทุกเรื่อง

ถึงแม้จะมีฤทธิ์เพียงไร แต่ด้วยสถานะที่เป็นเพียง “ผี” ก็ต้องพ่ายแพ้และถูกควบคุมโดยพุทธ จึงเป็นภาพคันทาที่ผีเหล่านี้มักต้องสยบยอมต่ออำนาจคุณธรรม ศีลธรรม ที่เป็นแก่นของศาสนาพุทธ ฤทธิ์ของผีจึงมักถูกปราบด้วยผู้มีศีลสูงกว่า เช่น พระ หรือฆราวาสผู้มีคุณธรรม เป็นต้น ซึ่งในละครเรื่อง เสือสั่งฟ้า ก็ได้แสดงให้เห็นว่า กุมารทองของเสือเมฆนั้นเกรงกลัวและพ่ายแพ้เสือหาญลูกสมุนมือขวาของเสือเมฆ แต่กลับไม่เกรงกลัวลูกสมุนคนอื่นๆ ของเสือเมฆ ไม่ใช่เพราะเสือหาญมีวิชาอาคมสูงเพียงอย่างเดียว แต่เป็นเพราะเสือหาญเป็นผู้ที่ยึดถือคุณธรรม ความดี เป็นหลักในการดำเนินชีวิตอีกด้วย ดังนั้นความเชื่อในเรื่องอิทธิฤทธิ์ของกุมารทองที่ปรากฏในละครเรื่อง เสือสั่งฟ้า จึงยังเป็นฤทธิ์ที่ถูกผูกโยงเข้ากับศีลธรรม คุณธรรม และความดี ซึ่งเป็นเรื่องของความศักดิ์สิทธิ์ภายใน (Inside Sacred) ที่สอนให้ผู้ชมตระหนักว่าฤทธิ์นั้นหากอยู่กับผู้มีคุณธรรม ก็จะมีฤทธิ์มากยิ่งขึ้น และที่สำคัญไม่มีฤทธิ์ใดจะอยู่เหนือธรรมะและความดีได้

10. รูปลักษณ์

ละครโทรทัศน์เรื่อง เสือสั่งฟ้า ได้ใช้นักแสดงจริงที่เป็นเด็กชาย อายุประมาณ 4- 6 ปี ที่มีหน้าตาน่ารัก บุคลิกยิ้มแย้มแจ่มใส ชุกชุน และขี้เล่น ไร้ผมจุก สวมโจงกระเบนและเครื่องประดับ มาสวมบทบาทเป็นกุมารทอง ซึ่งเป็นลักษณะของกุมารทองที่ผู้ชมและผู้รับสารในสังคมไทยคุ้นตามากที่สุด จนกลายเป็นแบบอย่างของกุมารทองในหน้าสื่อแทบทุกยุคทุกสมัย เป็นสัญลักษณ์ที่แสดงให้เห็นถึงบรรทัดฐานและค่านิยมของกุมารทองในอุดมคติของผู้เลี้ยง เป็นการสร้างมาตรฐานด้านรูปลักษณ์ของกุมารทองแบบเก่าในการรับรู้ของผู้ชม ทำให้ผู้ชมเกิดความคุ้นชิน และใช้เป็นแบบอย่างในการสร้าง

ภาพตัวแทน (represent) กุมารทองที่ไม่อาจมองเห็นได้ด้วยตาเปล่าในโลกความเป็นจริง เป็นภาพของกุมารทองที่เป็นแบบแผนดั้งเดิมที่ปรากฏอยู่ในโลกศักดิ์สิทธิ์

11. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เลี้ยงกับกุมารทอง

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เลี้ยงกับกุมารทอง คือ เสือเมฆกับกุมารทอง ที่ละครได้สื่อออกมา เป็นความสัมพันธ์แบบกึ่งครอบครัวกึ่งผู้รับใช้ เพราะความผูกพันที่เกิดขึ้นนั้นมีลักษณะ เป็นแบบ “พ่อ-ลูก” มีเสือเมฆสวมบทบาทเป็นพ่อ และกุมารทองที่สวมบทบาทเป็นลูก แต่ไม่พบตัวละครที่สวมบทบาทของ “แม่” แต่อย่างใด ถึงแม้ในเนื้อหาของละครจะมีผู้ที่สวมบทบาทเป็นเมียของเสือเมฆ แต่ก็ยังไม่พบว่ามีปฏิสัมพันธ์หรือความผูกพันใดๆ กับกุมารทอง ความผูกพันระหว่างเสือเมฆกับกุมารทอง จึงเป็นลักษณะความสัมพันธ์แบบเฉพาะที่เกิดกับผู้เลี้ยงและกุมารทอง โดยกุมารทองถือเอาเสือเมฆเป็นทั้ง “พ่อ” ผู้ให้กำเนิด (ซึ่งในที่นี้เป็นการกำเนิดด้วยคาถาอาคม จึงไม่จำเป็นต้องมี “แม่” เข้ามาเกี่ยวข้อง) และ “เจ้านาย” ที่ต้องดูแลรับใช้และทำตามคำสั่งไปพร้อมๆ กัน ผู้วิจัยจึงมองความสัมพันธ์ระหว่างเสือเมฆกับกุมารทองว่า เป็นลักษณะความสัมพันธ์ที่กุมารทองต้องเคารพเกรงกลัวและฟังพาสื่อเมฆในฐานะผู้เลี้ยง ไม่ใช่เสือเมฆเคารพหรือเกรงกลัวในอำนาจบารมีของกุมารทอง เช่นที่ควรเคารพเกรงกลัวในอำนาจของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ กุมารทองในทัศนะของเสือเมฆซึ่งเปรียบเสมือนตัวแทนของผู้เลี้ยงกุมารทองแบบเก่า จึงมองว่ากุมารทองเป็นเครื่องรางของขลังประจำกายที่มีดวงจิตวิญญาณของผีสิงสถิตอยู่ ไม่ใช่สิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือของศักดิ์สิทธิ์ที่ต้องเคารพกราบไหว้แต่อย่างใด

12. ปฏิกริยาระหว่างผู้เลี้ยงกับกุมารทอง

สืบเนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้เลี้ยงกับกุมารทองในละครเรื่อง เสือสั่งฟ้า เป็นไปในลักษณะกึ่งครอบครัวกึ่งผู้รับใช้ จึงไม่พบปฏิกริยาในลักษณะของการ “บูชา” หรือ “เซ่นไหว้” กุมารทองในเนื้อหาละครแต่อย่างใด จึงเท่ากับเป็นการชี้ชัดลงไปว่ามุมมองของผู้สร้างละครที่สะท้อนผ่านตัวละคร ให้นำหนักกับกุมารทองว่าเป็นเพียงแค่เครื่องรางของขลังที่มีไว้เพื่อการปกป้องคุ้มครอง ป้องกันอันตราย ดูแลทรัพย์สินบ้านเรือน ไม่ได้มีสถานะที่สูงส่งไปกว่านั้น ปฏิกริยาที่ผู้เลี้ยงมีต่อกุมารทองจึงไม่ใช่ในลักษณะของการสยบยอมที่ต้องเช่นสรวงและบูชา แต่เป็นในลักษณะตรงกันข้าม คือแทนที่ผู้เลี้ยงต้องแสดงความอ่อนข้อต่อกุมารทอง กุมารเองต่างหากที่ต้องเป็นฝ่ายอ่อนข้อและยอมเชื่อฟังคำสั่งของผู้เลี้ยง ทั้งนี้สาเหตุส่วนหนึ่งก็เนื่องมาจากผู้เลี้ยงในยุคเก่าส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีวิชาอาคมสามารถควบคุมบังคับกุมารทองที่เป็นเพียงผีให้อยู่ภายใต้อำนาจของตนได้นั่นเอง

2.2.1 การวิเคราะห์สัญลักษณ์เรื่องความศักดิ์สิทธิ์ผ่านแก่นเรื่อง (Theme) ของละครโทรทัศน์เรื่อง Six Sense สี่รักสัมผัสหัวใจ

ละครโทรทัศน์เรื่อง Sixth Sense สี่รักสัมผัสหัวใจ เป็นเรื่องราวที่กล่าวถึงหญิงสาว 5 คน คือ ญาณิน กรรณา สุคนธรส กรรรมภา และเนตรสิตางค์ ซึ่งทั้ง 5 มีสัมผัสพิเศษที่เหนือธรรมชาติ ซึ่งก็คือสัมผัสที่หก โดยทั้ง 5 คนนั้นจะมีความสามารถแตกต่างกันไป โดยทั้ง 5 คน ร่วมกันเปิดบริษัทที่ชื่อ "The Sixth Sense" ขึ้นมา โดยจุดประสงค์หลักของพวกเธอก็คือปลดปล่อยเหล่าวิญญาณที่มีหวังให้ไปสู่สุข โดยกุมารทองที่ปรากฏในเรื่องเป็นกุมารี่ ชื่อว่า "กุมาริกา" หรือ "Golden Baby" เป็นกุมารทองที่หลงลงสุวิทย์ลุงของสุคนธรสเลี้ยงเอาไว้เพื่อให้เฝ้าดูวัด แต่ระยะหลังสุคนธรสได้อัญเชิญมาช่วยงานที่บริษัท และคอยช่วยเหลือทั้ง 5 สาวในคราวที่มีเรื่องเดือดร้อน

เพื่อให้เห็นสัญลักษณ์ที่ปรากฏในเรื่อง ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาสัญลักษณ์ (sign) ผ่านแก่นเรื่อง (Theme) ของละครโทรทัศน์เรื่อง Sixth Sense สี่รักสัมผัสหัวใจ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์หาความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning) และความหมายโดยนัย (Connotative Meaning) สามารถแสดงผลออกมาในรูปตาราง ดังนี้

ตารางที่ 18 แสดงการวิเคราะห์แก่นเรื่อง ของละครโทรทัศน์เรื่อง Sixth Sense สี่รักสัมผัสหัวใจ

แก่นเรื่อง (Theme)		
สัญลักษณ์ (sign)	ความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning)	ความหมายโดยนัย (Connotative Meaning)
- ธรรมะย่อมชนะอธรรม	- ญาณิน กรรณา สุคนธรส กรรรมภา และเนตรสิตางค์ 5 สาวแห่งบริษัท Sixth Sense ใช้ญาณพิเศษและสัมผัสพิเศษของพวกตนในคลี่คลายคดี และช่วยเหลือผู้คนและวิญญาณที่ตกอยู่ในความทุกข์และในท้ายที่สุดก็สามารถร่วมมือกันเปิดโปงสำนักหมอผีที่หลอกลวงชาวบ้านได้สำเร็จ โดยมีกุมาริกา ซึ่งเป็นกุมารี่ของหลวงลุงสุวิทย์ (หลวงลุงของ	- ผู้ที่ตั้งมั่นอยู่ในคุณธรรมความดี ย่อมมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์คุ้มครองให้แคล้วคลาดปลอดภัยจากภัยอันตราย แม้แต่หมอผีที่มีวิชาอาคมแก่กล้าหรืออำนาจมนต์ดำก็ไม่สามารถทำอันตรายได้

	สுகคนธรรส) ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยให้กับ 5 สาวในการทำภารกิจต่างๆ ให้ สำเร็จลุล่วง	
--	--	--

2.2.2 การวิเคราะห์สัญลักษณ์เรื่องความศักดิ์สิทธิ์ผ่านเนื้อหาของละครโทรทัศน์เรื่อง *Sixth Sense* สื่อรักสัมผัสหัวใจ

การวิเคราะห์สัญลักษณ์เรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทอง ในละครโทรทัศน์เรื่อง *Sixth Sense* สื่อรักสัมผัสหัวใจ ผู้วิจัยได้ใช้ประเด็นด้านบริบททางสังคม ผู้ปลูกเสก ผู้เลี้ยง มวลสาร พิธีกรรม ดวงจิต การตั้งชื่อ การใช้งาน อิทธิฤทธิ์ รูปลักษณ์ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เลี้ยงกับกุมารทอง และปฏิกิริยาที่ผู้เลี้ยงมีต่อกุมารทอง มาใช้ในการวิเคราะห์ เพื่อให้เห็นถึงการสร้างความหมายและการรับรู้ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร เช่นเดียวกับเนื้อหาในบทที่ 5 และ บทที่ 6 อีกทั้งเพื่อให้เห็นมุมมองในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ภายใน (Inside Sacred) และความศักดิ์สิทธิ์ภายนอก (Outside Sacred) ที่สะท้อนผ่านเนื้อหาในละครอีกด้วย

ผู้วิจัย ได้นำเสนอสัญลักษณ์และความหมายโดยอรรถ และโดยนัย ที่ปรากฏอยู่ในเนื้อหาของละครโทรทัศน์เรื่อง *Sixth Sense* สื่อรักสัมผัสหัวใจ ในรูปแบบของตาราง ดังนี้

ตารางที่ 19 แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์เรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทอง ในละครโทรทัศน์เรื่อง Sixth Sense สื่อรักสัมผัสหัวใจ

เนื้อหาละครโทรทัศน์เรื่อง Six Sense สื่อรักสัมผัสหัวใจ		
สัญลักษณ์ (Sign)	ความหมายโดยอรรถ (Denotative Meaning)	ความหมายโดยนัย (Connotative Meaning)
บริบทสังคม	- สังคมไทยในยุคปัจจุบัน	- สังคมไทยในปัจจุบันที่มีลักษณะเป็นโลกฆราวาส (Secular World) ซึ่งแม้จะเป็นสังคมที่เจริญด้วยเทคโนโลยี แต่คนไทยก็ยังคงมีความเชื่อเรื่องผี วิญญาณ สิ่งลึกลับเหนือธรรมชาติ และเครื่องรางของขลัง
ผู้ปลุกเสก 	- หลวงลุงสุวิทย์	- ผู้ปลุกเสกเครื่องรางของขลังส่วนใหญ่ยังเป็นคนที่มาจากโลกศักดิ์สิทธิ์ (Sacred World) เช่น พระ
ผู้เลี้ยง 	- ญาณิน กรรณา สุคนธรสกรรรมภา เนตรสีตางค์	- ความทันสมัย - ตัวแทนของผู้เลี้ยงกุมารทองในยุคปัจจุบัน ที่เปลี่ยนแปลงไปจากยุคอดีต เพราะในอดีตส่วนใหญ่ผู้ที่มีความรู้และสะสมเครื่องรางของขลังมักเป็นผู้ชาย แต่ในปัจจุบันกลายเป็นว่าเครื่องรางของขลังโดยเฉพาะอย่างยิ่งกุมารทองเป็นสิ่งที่ใครๆก็สามารถเลี้ยงได้ ไม่จำกัดว่าต้องเป็นหญิงหรือชาย และไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ที่เรียนวิชาอาคมก็สามารถเลี้ยงกุมารได้

มวลสาร	- ตุ๊กตา	-ความเป็นเด็ก ความเป็นผู้ใหญ่
พิธีกรรม	- ไม่ปรากฏ	
ดวงจิต	- ผี (เด็กหญิงที่ตายก่อนวัยอันควร)	- การช่วยเหลือวิญญาณเด็กที่ตายก่อนวัยอันควรให้ได้สร้างบุญกุศล
การตั้งชื่อ	- กุมาริกา - Golden Baby	- แสดงถึงความร่วมสมัย เป็นการผนวกประสานกันระหว่างโลกเก่ากับโลกใหม่
ประโยชน์/การใช้งาน	- ปกป้องคุ้มครอง - เตือนภัย - สืบความลับ - ดูแลทรัพย์สิน - สื่อรัก	
อิทธิฤทธิ์	- กำบังกาย ล่องหน หายตัว - แปลงกายเป็นซูเปอร์ฮีโร่	- มีพลังพิเศษเหนือมนุษย์ธรรมดา
รูปลักษณ์	- ใช้เด็กผู้หญิงอายุประมาณ 7-9 ปี หน้าตาน่ารัก บุคลิกชุกชอน แก่นแก้ว ไข่มุก แต่งกายด้วยชุดใจกระเบนแบบร่วมสมัย	- ลักษณะของกุมารีในอุดมคติของผู้เลี้ยงส่วนใหญ่ - กุมารทอง มีทั้งเพศหญิงและเพศชาย - กุมาร และกุมารี ในโลกปัจจุบันที่มีรูปลักษณ์หลากหลาย และมีความทันสมัยขึ้น
ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เลี้ยงกับกุมารทอง	- ลูกพี่ กับ ลูกน้อง	- เป็นความสัมพันธ์แบบนายกับลูกน้อง
ปฏิกิริยาที่ผู้เลี้ยงมีต่อกุมารทอง	- ไม่ปรากฏ	

จากตารางภาพรวมการวิเคราะห์สัญลักษณ์ที่ปรากฏในละครโทรทัศน์เรื่อง “Sixth Sense สื่อรักสัมผัสหัวใจ” ผู้วิจัยสามารถนำมาอธิบายและขยายความเพื่อให้เห็นการสร้างความหมายของกุมารทองของละครเรื่องดังกล่าวได้ ดังนี้

1. บริบทสังคม

ละครโทรทัศน์เรื่อง Sixth Sense สื่อรักสัมผัสหัวใจ ได้นำเสนอภาพของสังคมไทยในสมัยปัจจุบันที่มีจุดยืนแบบโลกฆราวาส (Secular World) เป็นโลกแห่งความทันสมัยที่ความเชื่อทาง

ศาสนาต้องหลีกเลี่ยงให้กับความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เป็นยุคที่ดูเหมือนวิทยาศาสตร์จะสามารถให้คำตอบได้กับทุกสิ่งยกเว้นในเรื่องชีวิตหลังความตาย ดังนั้นเนื้อหาของละครโทรทัศน์เรื่องดังกล่าวจึงต้องการจะสื่อสารไปยังผู้ชมว่า ไม่ว่ากาลเวลาจะผ่านไปนานเพียงใด และไม่ว่าสังคมไทยจะเจริญขึ้นด้วยวัตถุและเทคโนโลยีมากน้อยแค่ไหน ความเชื่อในเรื่องไสยศาสตร์ เวทย์มนต์คาถา และเครื่องรางของขลังก็ยังคงอยู่คู่คนไทย เพื่อช่วยแก้ปัญหาและตอบโจทยชีวิตที่วิทยาศาสตร์ไม่สามารถให้คำตอบได้

นอกจากนี้ ละครเรื่อง Sixth Sense สื่อรักสัมผัสหัวใจ ได้แสดงให้เห็นถึงการใช้ชีวิตของคนในวัยหนุ่มสาวยุคปัจจุบันในโลกแบบฆราวาส (Secular World) ผ่านเหล่าตัวละครเอกของเรื่อง ที่ชีวิตไม่ได้อยู่ในโลกของศาสนาและไสยศาสตร์ แต่อยู่บนโลกที่เต็มไปด้วยความทันสมัย แต่ความทันสมัยกับเทคโนโลยีความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์กลับไม่สามารถแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ทั้งหมด ดังนั้นผู้คนในยุคสมัยใหม่จึงหันกลับมาหาสิ่งที่สามารถช่วยแก้ปัญหาที่เกินอำนาจของวิทยาศาสตร์จะช่วยเหลือได้ นั่นก็คือการหวนกลับมาพึ่งอำนาจของผีและไสยศาสตร์เหมือนที่เคยเกิดขึ้นในอดีต

2. ผู้ปลุกเสก

ผู้ปลุกเสกกุมาริกาในละครโทรทัศน์เรื่อง Sixth Sense สื่อรักสัมผัสหัวใจ คือ หลวงลุงสุวิทย์ ซึ่งเป็นพระสงฆ์ และมีศักดิ์เป็นลุงของสุคนธรรส หนึ่งในนางเอกของเรื่อง บทบาทของหลวงลุงสุวิทย์ในละครเรื่องดังกล่าว คือ เป็นพระสงฆ์ที่มีความเชี่ยวชาญในวิชาอาคม

ภาพที่ 33 หลวงลุงสุวิทย์

ที่มา : ละครเรื่อง Sixth Sense สื่อรักสัมผัสหัวใจ ออกอากาศทางช่อง 3 ปี 2554

ซึ่งในละครเรื่อง Sixth Sense สื่อรักสัมผัสหัวใจ มีตัวละครที่สามารถสร้างและปลุกเสกกุมารได้ 2 คนด้วยกัน คือ หลวงลุงสุวิทย์ และ เบญจา แต่ภาพของตัวละครทั้ง 2 มีความแตกต่างกันตรงที่ หลวงลุงสุวิทย์นั้นเป็นพระเกจิที่มีอภิญญาสูง มีจิตเมตตา และใช้วิชาอาคมเพื่อช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อน ถือเป็นตัวแทนของคุณธรรมความดี ในขณะที่ เบญจา ซึ่งเป็นหญิงสาวที่ได้รับการถ่ายทอดอาคมจาก หมอผีสมคิดผู้เป็นพ่อ กลับใช้ความรู้ทางไสยศาสตร์ในการทำร้ายผู้อื่น จึงถือเป็นตัวแทนของอวิชชาฝ่ายต่ำ

ดังนั้น การที่ละครกำหนดให้หลวงลุงสุวิทย์ เป็นผู้ปลุกเสกกุมาริกา จึงเป็นการให้ความหมายว่ากุมารทองที่มีอิทธิคุณในทางดีต้องได้รับการปลุกเสกจากพระสงฆ์ ซึ่งเป็นตัวแทนจากโลกศาสนาที่มีศีลมาเป็นตัวกำกับ ซึ่งเป็นการผูกโยงคุณลักษณะของผู้ปลุกเสกเข้ากับความศักดิ์สิทธิ์ภายใน (Inside Sacred) ในความหมายที่ว่าผู้ปลุกเสกจะต้องเป็นผู้ที่ตั้งมั่นอยู่ในศีลธรรม คุณธรรม และความดี

3. ผู้เลี้ยง

ในส่วนตัวละครที่สวมบทบาทเป็นผู้เลี้ยงกุมารทอง พบว่า ละครโทรทัศน์เรื่อง Sixth Sense สื่อรักสัมผัสหัวใจ ผู้เลี้ยงกุมารทองเป็นกลุ่มหญิงสาววัยรุ่น ที่เติบโตและใช้ชีวิตอยู่ในสังคมเมืองที่เต็มไปด้วยความเจริญและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี แต่สืบทอดการเลี้ยงกุมารทองมาจากคนในครอบครัว (หลวงลุงสุวิทย์ ลุงของสุคนธรส) และใช้เครื่องรางของขลังในการแก้ปัญหาและต่อสู้กับผู้คิดร้าย ซึ่งเป็นลักษณะการใช้เครื่องรางของขลังในรูปแบบกลุ่มผู้เลี้ยงยุคเก่า ทำให้เห็นว่าตัวละครเอกในเรื่องที่เติบโตมาในโลกฆราวาส (Secular World) แต่กลับมีความเชื่อในเรื่องผี วิญญาณ และชีวิตหลังความตาย ที่เป็นลักษณะความเชื่อของโลกศักดิ์สิทธิ์ (Sacred World) สะท้อนให้เห็นตำแหน่งจุดยืนที่ซ้อนทับกันในโลกทั้งสอง

นอกจากนี้ การเลือกใช้หญิงสาววัยรุ่น หน้าตาสะสวย ที่มีอุปนิสัยและ Lifestyle ที่แตกต่างกัน 5 คน ร่วมกันเป็นผู้เลี้ยงกุมาริกานั้น เป็นการใช้สัญลักษณ์ที่สื่อถึงความทันสมัย และความหลากหลายของผู้เลี้ยงกุมารทองในปัจจุบัน ที่หลุดออกจากกรอบของขนบธรรมเนียมประเพณีแบบดั้งเดิมที่ไสยศาสตร์และเครื่องรางของขลังมักจะถูกจำกัดวงให้เป็นเรื่องของผู้ชาย เนื้อหาในละครเรื่องนี้ ยังยกบทบาทหน้าที่ของจอมขมังเวทย์ให้กับผู้หญิงอย่าง “สุคนธรส” ผู้เป็นตัวแทนฟากไสยขาว และ “เบญจา” ผู้เป็นตัวแทนฟากไสยดำ ถือได้ว่าเป็นการสร้างพื้นที่ในโลกไสยศาสตร์ให้กับผู้หญิงได้เข้าไปยืนร่วมกับผู้ชาย แต่ทั้งนี้ในประเด็นเรื่องการสืบทอดสายวิชาและคาถาอาคม กลับพบว่า มีข้อจำกัดและยังไม่เปิดกว้าง เนื่องจากเนื้อหาในละครกำหนดให้ผู้หญิงต้องได้รับการถ่ายทอดวิชาจากคนในครอบครัวเท่านั้น ไม่สามารถไปร่ำเรียนได้โดยอิสระเหมือนอย่างเช่นผู้ชาย โดยสุคนธรส ได้รับการ

ถ่ายทอดจากหลวงลุงสุวิทย์ ซึ่งมีศักดิ์เป็นลุง ในขณะที่เบญจาได้รับการถ่ายทอดจากหมอผีสมคิดผู้เป็นบิดา

นอกจากนี้ ยังมีภารกิจเรื่องศาสนาและความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน (Inside Sacred) ให้เป็นคุณลักษณะที่สำคัญของผู้เลี้ยงกุมารทอง นั่นคือ ตัวละคร ญาณิน กรรณา กรรรมภา สุคนธรส และเนตรสีตางค์ เกิดวันเดียวกันคือวันวิสาขบูชา ซึ่งเป็นวันสำคัญทางศาสนา เป็นผู้ที่ตั้งมั่นอยู่ในคุณธรรมและความดี มุ่งเชื่อเหลือผู้ที่เดือดร้อน โดยเฉพาะสุคนธรสผู้ซึ่งได้รับสืบทอดวิชาอาคมและกุมาริกาต่อจากหลวงลุงสุวิทย์โดยตรง เป็นผู้ปฏิบัติตนอยู่ในศีล 5 โดยเคร่งครัด ถือเป็นข้อกำหนดของผู้ที่เรียนวิชาอาคมต้องยึดถือปฏิบัติ เพื่อให้ศีลและความดีนั้นเป็นเกราะรักษาตัว ให้รอดพ้นจากอำนาจไสยดำภัยอันตรายทั้งปวงในที่สุด

4. มวลสาร

ในส่วนของมวลสารที่ใช้ในการสร้างกุมาริกา พบว่า ไม่ได้มีการกล่าวถึงรายละเอียดในเรื่องดังกล่าวไว้อย่างชัดเจน สิ่งที่ปรากฏออกมาในเนื้อหาของละครเรื่อง Sixth Sense สื่อรักสัมผัสหัวใจ รู้เพียงว่าองค์ของกุมาริกานั้นทำมาจากตุ๊กตา และมีการเชิญวิญญาณของเด็กหญิงที่ตายก่อนเวลาอันควรมาสถิตในองค์กุมาริกานั้น การที่เนื้อหาละครเลือกที่จะใช้ตุ๊กตาเพื่อเป็นตัวแทนของกุมาริกา เป็นการเลือกวัตถุที่สามารถเข้าได้กับบรรณนิยมของคนทุกเพศทุกวัย เป็นสัญลักษณ์ที่สื่อถึงความเป็เด็กและความไร้เดียงสา ที่ละครต้องการให้เป็นตัวแทนของกุมาริกา ที่มีความเป็นมิตรและเข้าได้กับคนทุกคน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การเลือกใช้ตุ๊กตาเพื่อสื่อถึงกุมาริกา นอกจากต้องการให้สื่อถึงความเป็เด็ก ความไร้เดียงสา ไม่มีพิษภัย และเข้าได้กับคนทุกคนแล้ว ยังเป็นการสร้างให้ภาพของเครื่องรางของขลังประเภทกุมารและกุมาริดูไม่น่าหวาดกลัวเหมือนกุมารทองในโลกความจริงที่สร้างจากวัตถุอาถรรพ์ต่างๆ และยังเป็น การตอกย้ำถึงคุณธรรมด้านสว่างของหลวงลุงสุวิทย์และนางเอกทั้ง 5 คน ตรงข้ามกับฝ่ายของเบญจาและหมอผีสมคิดที่เลือกใช้ผีที่มีหน้าตาน่ากลัวและอึกาเพื่อสื่อถึงด้านมืด

นอกเหนือจากการเลือกใช้ตุ๊กตาเพื่อแทนองค์กุมาริกา เหตุที่เนื้อหาละครไม่ได้มีการลงรายละเอียดของมวลสารไปมากกว่านี้ ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าน่าจะเป็นเหตุผลเดียวกันกับกรณีของมวลสารในละครโทรทัศน์เรื่อง เสือสั่งฟ้า ที่ไม่ได้ให้รายละเอียดเอาไว้อย่างชัดเจนเช่นกัน (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในละครเรื่อง เสือสั่งฟ้า) โดยเหตุที่ละครไม่ได้นำเสนอเนื้อหาในส่วนดังกล่าว อาจเป็นเพราะข้อจำกัดในเรื่องกฎหมายและข้อห้ามต่างๆ ซึ่งเนื้อหาในส่วนดังกล่าวมีความล่อแหลม เนื่องจากกุมารทองส่วนใหญ่มักถูกปลุกเสกขึ้นมาจากมวลสารอาถรรพ์ต่างๆ ซึ่งไม่เป็นที่เปิดเผยแต่ก็รู้กันในหมู่ผู้เรียน

ไสยเวทย์และนิยมเครื่องรางของขลัง ดังนั้นเมื่อต้องนำเสนอผ่านสื่อละครโทรทัศน์ซึ่งเป็นสื่อที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่ที่คนทุกเพศทุกวัยสามารถเข้าถึง จึงต้องอาศัยความระมัดระวังในการนำเสนอเนื้อหา อันอาจเป็นเหตุผลที่ผู้สร้างละครตั้งใจที่จะข้ามรายละเอียดในส่วนของมวลสารที่ใช้ในการสร้างกุมารทองไปเสีย เพื่อให้เนื้อหาในละครสามารถเข้ากันได้กับรสนิยมของผู้ชมทุกเพศทุกวัยโดยไม่ขัดต่อข้อห้ามและข้อบังคับทางกฎหมาย

5. พิธีกรรม

รายละเอียดในเรื่องของพิธีกรรมการปลุกเสกกุมาริกา ก็ไม่พบในเนื้อหาละคร Sixth Sense สื่อรักสัมผัสหัวใจ เช่นกัน ซึ่งผู้วิจัยพบว่า ผู้จัดและผู้เขียนบทละครส่วนใหญ่ตั้งใจที่จะไม่ให้รายละเอียดในส่วนนี้ เนื่องจากมีความล่อแหลมและขัดต่อศีลธรรมอันดี และอาจขัดกับจริตและรสนิยมของผู้ชมบางกลุ่ม จึงทำให้เนื้อหาในส่วนของพิธีกรรมการปลุกเสกกุมารทองหรือกุมาริราไม่ค่อยปรากฏให้เห็นในหน้าสื่อละครโทรทัศน์

6. ดวงจิต

ดวงจิตหรือวิญญาณของกุมาริกาในละครเรื่อง Sixth Sense สื่อรักสัมผัสหัวใจ เป็นวิญญาณของเด็กหญิงที่ตายก่อนวัยอันควร และผู้เป็นแม่ได้นำมาฝากไว้กับหลวงลุงสุวิทย์ หลวงลุงสุวิทย์จึงได้ปลุกเสกเป็นกุมาริกา เพื่อให้ช่วยเหลือดูแลวัดและสร้างบุญกุศลไปพร้อมกัน ดังนั้นสถานะทางวิญญาณหรือดวงจิตของกุมาริกาจึงอยู่ในฐานะของ “ผี”

ประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับวิญญาณหรือดวงจิตของกุมาริกาที่ผิดแผกแตกต่างไปจากกุมารทองที่ปรากฏในสื่ออื่น คือ การใช้วิญญาณของ “เด็กหญิง” แทน “เด็กชาย” ทั้งนี้อาจเพื่อให้เกิดความกลมกลืนกับตัวเอกของเรื่องซึ่งเป็นหญิงสาว 5 คน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสุนทรธรรพ์ ซึ่งถือว่าเป็นเจ้าของกุมาริกาโดยตรง ก็เป็นจอมขมังเวทย์ที่มีเพศสภาพเป็นหญิง นอกจากนี้ เพศหญิง ยังสามารถแสดงอารมณ์และความรู้สึกได้มากกว่าเพศชาย ซึ่งอาจเป็นเหตุผลข้อหนึ่งที่ทำให้กุมาริกาเป็นกุมาริราเพื่ออรรถรสของละคร

7. การตั้งชื่อ

ชื่อของกุมาริราในละครเรื่อง Sixth Sense สื่อรักสัมผัสหัวใจ มี 2 ชื่อ คือ กุมาริกา และ Golden Baby โดยชื่อ “กุมาริกา” เป็นชื่อเดิมมีความหมายถึงกุมารแต่ด้วยความที่เป็นผู้หญิงจึงให้ชื่อว่า “กุมาริกา” ส่วนชื่อ “Golden Baby” เป็นชื่อที่ดิฉันท์ หนู่มลुकครั้งไทย-อเมริกัน คนรักของญาติินตั้งให้กับกุมาริกา ใช้สื่อความหมายถึงกุมารทอง จากชื่อของกุมาริกาที่มีทั้งชื่อที่เป็นภาษาไทยและชื่อ

ภาษาอังกฤษ แสดงให้เห็นว่าเครื่องรางของขลังมีการปรับตัวไปตามสภาพสังคมไทยที่มีลักษณะเป็น Globalization มากขึ้น มีการผสมกลมกลืนระหว่างวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมต่างชาติเพื่อให้เกิดความเป็นสากล ซึ่งในสภาพความเป็นจริงตลาดเครื่องรางของขลังในประเทศไทย โดยเฉพาะกุมารทอง ก็เป็นที่สนใจในหมู่ลูกค้าชาวต่างชาติเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะลูกค้าจากมาเลเซีย สิงคโปร์ ฮองกง ไต้หวัน มาเก๊า และจีน ที่เดินทางเข้ามาหาเช่าบูชากุมารทองและเครื่องของขลังประเภทอื่นๆ ในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก จนเกิดกลุ่มแฟนคลับกุมารทองแจ๊ค-จิลล์ ขึ้นในประเทศแถบเอเชีย ในสื่อสิ่งพิมพ์ซึ่งถือเป็นสื่อหลักในการทำหน้าที่โฆษณาประชาสัมพันธ์บรรดาเครื่องรางของขลังต่างๆ ก็พบว่าในปัจจุบันมีนิตยสารพระเครื่องบางฉบับได้ทำเนื้อหาออกมาเป็น 3 ภาษา ในฉบับเดียวกัน คือ ภาษาไทย ภาษาจีน และภาษาอังกฤษ เช่น นิตยสารคุณเชื่อหรือไม่ อะเมซิ่งไทยแลนด์ เป็นต้น

ปรากฏการณ์ที่พบ เป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่าวงการพระเครื่องและเครื่องรางของขลังของไทย กำลังอยู่ในระหว่างการปรับตัวให้เข้ากับความเป็นสากล ยกฐานะของเครื่องรางของขลังและกุมารทอง จากการเป็นวัฒนธรรมความเชื่อในระดับชุมชน ระดับท้องถิ่น สู่ระดับชาติ และระดับนานาชาติในที่สุด

8. ประโยชน์ / การใช้งาน

การใช้ประโยชน์จากกุมาริกาที่ปรากฏอยู่ในละครโทรทัศน์ เรื่อง Sixth Sense สื่อรักสัมผัสหัวใจ ละครได้นำเสนอให้เห็นถึงปัญหาของตัวเอกในเรื่องทั้ง 5 คนซึ่งมีสถานะเป็นผู้เลี้ยงกุมารที่ต้องเข้าไปพัวพันและไขปมคดีปริศนาลึกลับที่เกี่ยวข้องกับคนตายและโลกวิญญาณ จากนั้นละครได้เสนอภาพกุมาริกาว่าเป็นผู้เข้าไปแก้ปัญหาและจัดการกับอุปสรรคที่เกิดขึ้น ซึ่งมีเฉพาะสิ่งที่พ้นไปจากมนุษย์หรือสิ่งที่เหนือธรรมชาติเท่านั้นจึงจะสามารถรับมือกับปัญหาดังกล่าวได้ เนื่องจากเป็นการรับมือกับสิ่งเหนือธรรมชาติ เช่น ผี วิญญาณ มนต์ดำ อำนาจคุณไสย ฯลฯ รวมไปถึงการใช้งานกุมาริกาให้ดูแลความเรียบร้อยของบริษัท Six Sense ร่วมกับเจ้าที่ ซึ่งลักษณะการใช้งานกุมาริกาที่ปรากฏในเรื่อง ยังสะท้อนให้เห็นภาพของการใช้งานกุมารทองในกลุ่มผู้เลี้ยงที่ยังคงเน้นในเรื่องของการปกป้องคุ้มครองพรายกระซิบ เตือนภัย และดูแลบ้านเรือนทรัพย์สินเป็นสำคัญ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแม้บริบททางสังคมจะเปลี่ยนแปลงไปเช่นไร ประโยชน์ของกุมารทองในด้านการปกป้องคุ้มครองซึ่งเป็นลักษณะการใช้งานกุมารทองในโลกยุคเก่าก็ยังคงอยู่ เพียงแต่อาจเลื่อนลำดับความสำคัญไปตามความต้องการของผู้เลี้ยงในแต่ละยุคสมัย

แต่ที่นอกเหนือไปจากประโยชน์ในด้านการปกป้องคุ้มครอง การทำหน้าที่องค์กรรักษพิทักษ์เหล่านางเอก และการดูแลความเรียบร้อยของทรัพย์สินบ้านเรือนแล้วหน้าที่และการใช้งาน

(Function) กุมาริกาที่เพิ่มเข้ามาในละครเรื่องดังกล่าวได้แก่หน้าที่การเป็น “สื่อรัก” ให้กับเหล่า นางเอก-พระเอกในเรื่อง ซึ่งเป็นบทบาทใหม่ของกุมารทองในโลกฆราวาส (Secular World) หรือโลก ยุคปัจจุบัน ที่ปัจเจกรู้สึกแปลกแยกออกจากผู้อื่นและสังคม และต่างแสวงหาความรักและสิ่งยึดเหนี่ยว เป็นเหตุให้สังคมได้กำหนดหน้าที่ใหม่ให้กับกุมารทองโดยการทำหน้าที่เป็นสื่อรัก เช่นเดียวกับกุมารทองในภาพยนตร์เรื่อง ผีเข้าผีออก (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในส่วนภาพยนตร์ ผีเข้าผีออก) ซึ่งหน้าที่การ เป็นสื่อรักไม่เคยปรากฏมีในกุมารทองแบบโลกศักดิ์สิทธิ์ (sacred World)

บทบาทหน้าที่ของกุมาริกา ในละครโทรทัศน์เรื่อง Sixth Sense สื่อรักสัมผัสหัวใจ จึงเป็น การรวมเอาหน้าที่เก่าแบบโลกศักดิ์สิทธิ์กับหน้าที่ใหม่แบบโลกฆราวาสเข้าไว้ด้วยกัน ซึ่งการใช้งานกุมาร ิกาแบบควมรวมบทบาทหน้าที่จากทั้ง 2 โลกนี้ เป็นการแสดงให้เห็นจุดยืนของผู้เลี้ยงกุมารทองแบบ ใหม่ในสังคมสมัยใหม่ ที่นำเสนอผ่านตัวละคร 5 สาว ญาณิน กรรณา กรรรมภา สุคนธรส และเนตร สิตางค์ ที่เป็นการซ้อนทับกันระหว่างโลกศักดิ์สิทธิ์กับโลกฆราวาส ทำให้ตัวละครทั้ง 5 คน ที่เติบโต และใช้ชีวิตอยู่ในโลกฆราวาสมีความเชื่อในสิ่งลึกลับเหนือธรรมชาติแบบโลกศักดิ์สิทธิ์ และควมรวม จุดยืนจากทั้ง 2 โลกเข้าไว้ด้วยกันได้อย่างลงตัว

9. อิทธิฤทธิ์

อิทธิฤทธิ์ของกุมาริกาที่ปรากฏอยู่ในละครโทรทัศน์เรื่อง Sixth Sense สื่อรักสัมผัสหัวใจ พบว่า มีการใช้อิทธิฤทธิ์ในด้านการล่องหน หายตัว แปลงกาย ซึ่งเป็นอิทธิฤทธิ์ของผีที่พบเห็นได้ใน หนังผี หรือภาพยนตร์และละครที่มีตัวละครเป็นผีโดยทั่วไป แต่ความพิเศษในเรื่องการแปลงกายที่พบ ในละครเรื่องนี้ คือ มีการใช้สัญลักษณ์ในรูปของสัญลักษณ์ (Symbol) เป็นสื่อแทนความหมาย เป็น สัญลักษณ์ในเรื่องของความเป็น Super Hero เช่น Spider Man, Iron Man, Joker และมนุษย์ต่าง ดาว ซึ่งล้วนแต่เป็นบุคคลที่มีพลังพิเศษเหนือมนุษย์ มีความสามารถที่มนุษย์ธรรมดาไม่สามารถทำตาม หรือเลียนแบบได้ ซึ่งสัญลักษณ์เหล่านี้จะถูกใช้สื่อความหมายถึงอิทธิฤทธิ์และความสามารถของกุมาร ิกาในการเข้าช่วยเหลือและปกป้องผู้เลี้ยงที่เครื่องรางของขลังประเภทอื่นไม่สามารถทำได้ ซึ่งเป็น คุณสมบัติหลักของกุมาริกาที่ละครต้องการกล่าวถึง เป็นคุณสมบัติแบบโลกศักดิ์สิทธิ์ที่ไม่พบใน โลกฆราวาส

10. รูปลักษณ์

จากการวิเคราะห์ละครโทรทัศน์เรื่อง Sixth Sense สื่อรักสัมผัสหัวใจ พบว่า การสื่อ ความหมายโดยผ่านรูปลักษณ์ของตัวละครที่เป็นกุมาริกานั้น ในละครจะใช้ผู้แสดงที่เป็นเด็กหญิง อายุ ระหว่าง 7-9 ปี ที่มีหน้าตาน่ารัก น่าเอ็นดู มีอุปนิสัยร่าเริงแจ่มใส แก่นแก้ว ชุกชุน และซี้เล่น มักจะมี

ใบหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ ซึ่งเป็นการสื่อถึงกุมารและกุมารีในอุดมคติของผู้เลี้ยงซึ่งมักจะปรากฏในลักษณะเดียวกันทุกเรื่อง แสดงให้เห็นว่าไม่ว่าผู้เลี้ยงจะมีชีวิตอยู่ในช่วงยุคสมัยใด มีอายุที่แตกต่างกันเท่าใด แต่กรอบความคิดเกี่ยวกับกุมารและกุมารีนั่นกลับไม่แตกต่างกัน คือ ต้องมีลักษณะเป็นเด็กชายหรือเด็กหญิง มีอายุอยู่ในช่วงวัยเด็กตอนต้น มีหน้าตาน่ารัก อุนนิสัยร่าเริงแจ่มใส บุคลิกชุกชอน เฉลียวฉลาด ไม่เป็นอันตรายต่อผู้เลี้ยงและคนในครอบครัว มีอิทธิฤทธิ์สามารถช่วยเหลือผู้เลี้ยงได้ เป็นต้น

สัญญาณในด้านรูปลักษณะของกุมาริกาที่พบอีกประการหนึ่งก็คือ เสื้อผ้าหรือเครื่องทรงของกุมาริกา ซึ่งมีลักษณะร่วมสมัยหรือที่เรียกกันว่าไทยประยุกต์ คือมีการคงเค้าเดิมของเครื่องทรงกุมารไว้แต่มีการปรับเปลี่ยนให้มีความทันสมัยมากขึ้น ให้ภาพลักษณะของกุมารในยุคโลกาภิวัตน์ที่ดูทันสมัยและเข้ากันได้กับความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นลักษณะของสังคมสมัยใหม่ที่ปราศจากเส้นแบ่งเขตทางพรมแดน เชื้อชาติ ภาษา ฯลฯ เพราะนอกเหนือจากรูปลักษณะที่เห็นได้จากภายนอกแล้ว ผู้เขียนบทละครยังสร้างให้กุมาริกาเรียนรู้และรับวัฒนธรรมจากต่างชาติ เช่น กุมาริกามีความรู้สามารถพูดภาษาอังกฤษ สามารถเดินเลียนแบบนักร้องเกาหลี และชื่นชอบตุ๊กตาคิตตี้สัญชาติญี่ปุ่น แสดงให้เห็นการปรับตัวของกุมารและกุมารีในโลกสมัยใหม่อย่างแท้จริง

11. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เลี้ยงกับกุมารทอง

ความสัมพันธ์ระหว่างกุมาริกากับผู้เลี้ยงที่ละครเรื่อง Sixth Sense สื่อรักสัมผัสหัวใจ นำเสนอ เป็นความสัมพันธ์แบบกึ่งเจ้านายกึ่งเครือญาติ เนื่องจากกุมาริกาจะให้ความเคารพ 5 สาว โดยเฉพาะสุนทรส ในฐานะ “ลูกพี่” และแทนตัวเองว่า “ลูกน้อง” แต่ความใกล้ชิดผูกพันจะเป็นไปในลักษณะ “พี่ – น้อง” จึงไม่ใช่ความสัมพันธ์แบบ เจ้านาย-ลูกน้อง โดยตรง แต่เป็นความสัมพันธ์ที่รวมเอาเรื่องงานและเรื่องส่วนตัวไว้ด้วยกัน ดังนั้น การแสดงออกระหว่าง 5 สาวกับกุมาริกา จึงเป็นลักษณะที่กุมาริกาให้ความเกรงใจ 5 สาว ในขณะที่ 5 สาวเองก็ให้ความเอ็นดูกุมาริกาเช่นกัน ดังนั้นเมื่อเอาลักษณะความสัมพันธ์ดังกล่าวมาวิเคราะห์ก็จะเห็นว่า 5 สาว ไม่ได้ให้ความสำคัญกับกุมาริกาในฐานะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ แต่จะวางบทบาทของกุมาริกาไว้ในฐานะของสมาชิกที่อยู่ร่วมบ้านเดียวกันมากกว่า

12. ปฏิกริยาระหว่างผู้เลี้ยงกับกุมารทอง

ปฏิกริยาระหว่างผู้เลี้ยงกับกุมาริกา เป็นไปในลักษณะต่างตอบแทน ดังจะเห็นได้ว่าในละครโทรทัศน์ตัวเอกของเรื่องคือ 5 สาว เมื่อใช้งานกุมาริกาแล้วกุมาริกาแสดงอาการอึดอัดหรือตื้อตึงก็จะมีการกล่าวโทษกุมาริกาว่า “ถ้าไม่สั่งก็ไม่ทำ” และเมื่อทำตามคำสั่งแล้วกุมาริกาจะมีการเรียกร้องเอา

สิ่งตอบแทน เช่น ขนม ตั๊กตา เสื้อผ้า เป็นต้น ซึ่งสิ่งที่กুমาริกาเรียกร้องก็ไม่ได้มีสิ่งใดผิดแปลกไปจากสิ่งของโดยทั่วไปที่ผู้เลี้ยงนิยมใช้เช่น ไหว้กุมารทอง เป็นสัญญาณที่แสดงให้เห็นขอบเขตข้อเรียกร้องของกุมารและกุมาริที่มีต่อผู้เลี้ยงว่าจะเรียกร้องเอาสิ่งอื่นที่นอกเหนือไปจากนี้ไม่ได้ ขอบเขตดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมของสังคมไทยในปัจจุบันที่ชีวิตและเงินทองเป็นเครื่องการตอบแทนบุญคุณและน้ำใจ อันเป็นค่านิยมแบบโลกฆราวาส (Secular World) ที่ใช้เงินเป็นตัวกำหนด ผิดกับค่านิยมแบบโลกศักดิ์สิทธิ์ (Sacred World) ที่ใช้บุญเป็นเครื่องตอบแทนให้กับกุมารทอง

ปฏิกริยาระหว่าง 5 สาว กับกุมาริกาจึงเป็นเรื่องของการแลกเปลี่ยน (exchange) ผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน ซึ่งแสดงให้เห็นปฏิกริยาและความสัมพันธ์ระหว่างผู้เลี้ยงกับกุมารทองในโลกฆราวาส (Secular World) ที่มีเรื่องของผลประโยชน์ ผลได้-ผลเสีย เป็นตัวกำหนดความสัมพันธ์

3. การนำเสนอสัญญาณเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในนิตยสารพระเครื่อง

เพื่อตอบคำถามเรื่องการนำเสนอสัญญาณและการประกอบสร้างความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารผ่านนิตยสารพระเครื่อง ผู้วิจัยได้เลือกนิตยสารพระเครื่องที่ตีพิมพ์และออกจำหน่ายในช่วง มกราคม 2557- ธันวาคม 2557 โดยเลือกศึกษานิตยสารพระเครื่องที่มีการตีพิมพ์และวางจำหน่ายอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอไม่ขาดตอน จำนวนทั้งสิ้น 3 ฉบับ ประกอบด้วย นิตยสารแม่เฒ่า นิตยสารศักดิ์สิทธิ์ และนิตยสารพุทธคุณ รวมทั้งสิ้น 72 ฉบับ โดยจะศึกษาเฉพาะเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับกุมารทองที่ได้มีการตีพิมพ์ลงในนิตยสารพระเครื่องดังกล่าว โดยแบ่งเนื้อหาในการนำเสนอออกเป็น

- 3.1 รูปแบบเนื้อหาเกี่ยวกับกุมารทองในนิตยสารพระเครื่อง
- 3.2 ข้อมูลเกี่ยวกับกุมารทองที่ตีพิมพ์ในนิตยสารพระเครื่องมีเนื้อหาประเภทใดบ้าง
- 3.3 การนำเสนอสัญญาณและความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในนิตยสารพระเครื่อง

3.1 รูปแบบเนื้อหาเกี่ยวกับกุมารทองในนิตยสารพระเครื่อง

จากการเก็บข้อมูลจากนิตยสารพระเครื่อง จำนวน 3 ฉบับ คือนิตยสารแม่เฒ่า นิตยสารศักดิ์สิทธิ์ และนิตยสารพุทธคุณ ที่ตีพิมพ์และวางจำหน่ายในช่วงมกราคม – ธันวาคม 2557 จำนวนทั้งสิ้น 72 ฉบับ พบว่า มีการลงเนื้อหาในส่วนที่การโฆษณาของร้านค้าที่เปิดให้เช่าเครื่องรางของขลัง

มากที่สุด จำนวน 166 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 36.7 รองลงมาคือเนื้อหาที่เป็นการโฆษณาการสร้างและปลูกเสกกุมารทองของบรรดาสำนักรกจิต่างๆ จำนวน 141 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 31.1 เนื้อหาในส่วนใหญ่เป็นบทความแฝงโฆษณา จำนวน 63 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 13.9 เนื้อหาส่วนที่เป็นประสบการณ์ของผู้เลี้ยงกุมารทองและแฝงโฆษณา จำนวน 38 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 8.4 เนื้อหาส่วนที่เป็นบทความให้ความรู้เกี่ยวกับกุมารทอง จำนวน 24 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 5.3 และประสบการณ์ของผู้เลี้ยงกุมารทอง จำนวน 20 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 4.4 ตามลำดับ

ตารางที่ 20 รูปแบบเนื้อหาเกี่ยวกับกุมารทองในนิตยสารพระเครื่อง

รูปแบบ	ปริมาณเนื้อหาในนิตยสารพระเครื่อง			รวม (ร้อยละ)
	แม่นาค	ศักดิ์สิทธิ์	พุทธคุณ	
บทความให้ความรู้	7 (4.6)	5 (2.1)	12 (17.3)	24 (5.3)
บทความแฝงโฆษณา	30 (20.1)	28 (11.9)	5 (7.2)	63 (13.9)
ประสบการณ์ผู้เลี้ยง	10 (6.7)	5 (2.1)	5 (7.2)	20 (4.4)
ประสบการณ์แฝง โฆษณา	12 (8.0)	16 (6.8)	10 (14.4)	38 (8.4)
โฆษณาของสำนัก เกจิอาจารย์	56 (37.5)	60 (25.6)	25 (36.2)	141 (31.1)
โฆษณาของร้านที่เปิด เช่าบูชา	34 (22.8)	120 (51.2)	12 (17.3)	166 (36.7)
รวม (ร้อยละ)	149 (100.0)	234 (100.0)	69 (100.0)	452 (100.0)

3.2 ข้อมูลเกี่ยวกับกุมารทองที่ตีพิมพ์ลงในนิตยสารพระเครื่อง

จากการเก็บข้อมูล สามารถสรุปลักษณะข้อมูลที่น่าเสนอเกี่ยวกับกุมารทองในนิตยสารพระเครื่องทั้ง 3 ฉบับ โดยพบว่าข้อมูลที่มีการนำเสนอมากที่สุดคือข้อมูลเกี่ยวกับผู้ปลูกเสก+สายวิชา+มวล

สาร+ประโยชน์ของกุมารทอง จำนวน 132 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 29.2 รองลงมาคือข้อมูลเกี่ยวกับผู้ปลูก
 เสก+ประโยชน์ของกุมารทอง จำนวน 90 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 19.9 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ปลูกเสก+มวล
 สาร+ดวงจิต+ประโยชน์ของกุมารทอง จำนวน 64 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 14.1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ปลูกเสก+
 มวลสาร+ดวงจิต+สายวิชา+พิธีกรรม+ประโยชน์ของกุมารทอง จำนวน 55 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 12.1
 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ปลูกเสก+มวลสาร+พิธีกรรม+ประโยชน์ของกุมารทอง จำนวน 42 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ
 9.2 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ปลูกเสก+มวลสาร จำนวน 30 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 6.6 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ปลูกเสก+
 สายวิชา จำนวน 29 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 6.4 และการนำเสนอข้อมูลในลักษณะอื่นๆ อีก 10 ชิ้น คิด
 เป็นร้อยละ 2.2 ตามลำดับ

ตารางที่ 21 ลักษณะข้อมูลเกี่ยวกับกุมารทองที่ตีพิมพ์ลงในนิตยสารพระเครื่อง

ข้อมูล	ปริมาณข้อมูลเกี่ยวกับกุมารทอง			รวม (ร้อยละ)
	แม่น้ำค	ศักดิ์สิทธิ์	พุทธคุณ	
ผู้ปลูกเสก+สายวิชา	12 (8.0)	11 (4.7)	6 (8.6)	29 (6.4)
ผู้ปลูกเสก+มวลสาร	13 (8.7)	9 (3.8)	8 (11.5)	30 (6.6)
ผู้ปลูกเสก+ประโยชน์	16 (10.7)	69 (29.4)	5 (7.2)	90 (19.9)
ผู้ปลูกเสก+สายวิชา+มวล สาร+ประโยชน์	63 (42.2)	49 (20.9)	20 (28.9)	132 (29.2)
ผู้ปลูกเสก+มวลสาร+ พิธีกรรม+ประโยชน์	21 (14.0)	10 (4.2)	11 (15.9)	42 (9.2)
ผู้ปลูกเสก+มวลสาร+ดวง จิต+ประโยชน์	6 (4.0)	48 (20.5)	10 (14.4)	64 (14.1)
ผู้ปลูกเสก+มวลสาร+ดวง จิต+สายวิชา+พิธีกรรม+ ประโยชน์	13 (8.7)	35 (14.9)	7 (10.1)	55 (12.1)

อื่นๆ อาทิ บอกระบุชื่อรุ่น และช่องทางการเช่าบูชา	5 (3.3)	3 (1.2)	2 (2.8)	10 (2.2)
รวม (ร้อยละ)	149 (100.0)	234 (100.0)	69 (100.0)	452 (100.0)

จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยได้ค้นพบข้อสังเกตว่า การนำเสนอข้อมูลเรื่องกุมารทองในนิตยสารพระเครื่องนั้น สิ่งที่ขาดไม่ได้คือ ผู้ปลุกเสก ซึ่งจากการวิจัยพบว่าข้อมูลข่าวสารแทบทุกชิ้นจะต้องมีการระบุถึงชื่อของผู้ปลุกเสก คิดเป็นร้อยละ 97.8 ซึ่งมีทั้งที่เป็นพระสงฆ์และฆราวาส แต่พบว่ามีการลงข้อมูลข่าวสารที่พระสงฆ์เป็นผู้ปลุกเสกมากกว่า โดยในนิตยสารพระเครื่องพบที่มีการลงเนื้อหาข่าวสารที่พระสงฆ์เป็นผู้ปลุกเสก 96 ชิ้น และฆราวาสเป็นผู้ปลุกเสก 48 ชิ้น นิตยสารศักดิ์สิทธิ์ลงเนื้อหาที่พระสงฆ์เป็นผู้ปลุกเสก 154 ชิ้น เป็นฆราวาสปลุกเสก 77 ชิ้น และนิตยสารพุทธคุณลงเนื้อหาที่พระสงฆ์เป็นผู้ปลุกเสก 50 ชิ้น เป็นฆราวาสปลุกเสก 17 ชิ้น คิดเป็นสัดส่วนเนื้อหาที่พระสงฆ์เป็นผู้ปลุกเสกร้อยละ 67.8 และฆราวาสเป็นผู้ปลุกเสกคิดเป็นร้อยละ 32.1 นอกจากนี้สิ่งที่มีบรรดานิตยสารพระเครื่องให้ความสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ ประโยชน์ของกุมารทอง โดยพบว่าเนื้อหาส่วนใหญ่ที่ตีพิมพ์จะต้องมีประเด็นเรื่องประโยชน์ใช้สอยของกุมารทอง คิดเป็นร้อยละ 84.5

จากข้อมูลทางสถิติดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า นิตยสารพระเครื่องซึ่งเป็นนิตยสารที่มุ่งเน้นการโฆษณาชวนเชื่อในด้านอิทธิฤทธิ์อิทธิคุณของพระเครื่องและเครื่องรางของขลังนั้น สิ่งที่มีผลต่อความน่าเชื่อถือของเครื่องรางของขลังประเภทกุมารทองก็คือ ผู้ปลุกเสก และสิ่งที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้อ่านหรือผู้บริโภคเกิดความต้องการอยากมีกุมารทองไว้ในครอบครองก็คือ ข้อมูลด้านประโยชน์ใช้สอยของกุมารทองนั่นเอง โดยมีข้อมูลในเรื่องของมวลสาร ดวงจิต สายวิชา และพิธีกรรมเป็นส่วนประกอบให้กุมารทองมีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

3.3 การนำเสนอสัญญาและความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในนิตยสารพระเครื่อง

การนำเสนอสัญญาและความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในนิตยสารพระเครื่องที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์สามารถสรุปได้เป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

3.3.1 ยกสถานะผู้ปลุกเสก

3.3.2 เสริมความเข้มขลังให้กุมารทอง ผ่านมวลสาร พิธีกรรม

3.3.3 สถาปนาความศักดิ์สิทธิ์ให้กับกุมารทอง ผ่านชื่อรุ่น รูปลักษณ์ และดวงจิต

3.3.1 ยกสถานะผู้ปลุกเสก

จากการศึกษาข้อมูลด้านเนื้อหาข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับกุมารทอง ทำให้ผู้วิจัยได้เห็นถึงลักษณะการใช้สัญญาเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ที่ปรากฏในนิตยสารพระเครื่อง โดยความศักดิ์สิทธิ์แรกที่พบคือความศักดิ์สิทธิ์ของผู้ปลุกเสก ทั้งนี้จากการรวบรวมข้อมูลพบว่าผู้ปลุกเสกที่พบว่าปรากฏมีอยู่ในนิตยสารพระเครื่องมี 2 กลุ่ม ด้วยกัน นั่นคือ ผู้ปลุกเสกที่เป็นพระสงฆ์ และผู้ปลุกเสกที่เป็นฆราวาส โดยผู้วิจัยพบว่ามีการใช้สัญญาเพื่อยกสถานะของผู้ปลุกเสกทั้ง 2 กลุ่ม ให้มีความน่าศรัทธา น่าเลื่อมใส และในบางกรณีมีการใส่สถานะของความสูงส่ง (Holy) ลงไปในตัวผู้ปลุกเสกด้วย

การยกสถานะของผู้ปลุกเสกให้มีความน่าเลื่อมใสศรัทธา และมีความสูงส่งยิ่งขึ้นไปกว่าผู้ปลุกเสกโดยทั่วไปผ่านการใช้สัญญาที่เป็นภาษาที่มีลักษณะเปรียบเทียบ เปรียบเปรย และยกย่อง ผู้ปลุกเสกกุมารทองทั้งที่เป็นพระและฆราวาสว่าเป็นผู้มีคุณวิเศษ มีความเข้มขลังในวิชาอาคม ได้รับความยอมรับ เป็นที่เลื่อมใสศรัทธาในหมู่ลูกศิษย์ลูกหาและประชาชน อีกทั้งยังมีชื่อเสียงเลื่องลือไปไกลถึงต่างประเทศ

โดยภาษาหรือสัญญาที่ใช้จะมีหลายลักษณะ ลักษณะแรกจะเป็นในเรื่องของการสืบทอดสายวิชา ทั้งนี้ข้อความหรือภาษาที่ใช้จะแสดงให้เห็นว่าผู้ปลุกเสกเป็นต้นตำรับวิชาอาคมที่ใช้ในการปลุกเสกกุมารทอง เป็นเอกอุในสายวิชานั้นๆ ยกที่จะหาผู้ใดมาเทียบเทียมได้ ซึ่งสัญญาที่แสดงความหมายดังกล่าวก็มักจะปรากฏคำว่า “ต้นตำรับวิชา” “หนึ่งเดียว” “เพชรน้ำเอก” “ปรมาจารย์” “เจ้าตำรับ” เช่น “หลวงปู่ อิน เขมเทโว ปรมาจารย์แห่งมหาเสน่ห์ตำรับเขมรสายสูงโบราณ” (นิตยสารศักดิ์สิทธิ์ ฉบับ 16 มีนาคม 2556) “หนึ่งเดียวแห่งเมืองซากังราว” (นิตยสารพุทธคุณ ฉบับ สิงหาคม 2557) ซึ่งคำเหล่านี้ที่ถูกนำมาใช้นั้น เป็นการพยายามสื่อสารกับผู้อ่านว่าเกจิอาจารย์ทั้งที่เป็นพระและฆราวาสผู้ปลุกเสกกุมารทองนั้นมีความเป็นเลิศและเข้มขลังในสรรพวิทยาและอาคมที่ใช้ในการปลุกเสก ซึ่งความเชี่ยวชาญและชำนาญดังกล่าวจะมีผลส่งต่อมายังกุมารทองที่บุคคลเหล่านั้นเป็นผู้ปลุกเสกให้พลอยมีอิทธิฤทธิ์อิทธิคุณโดดเด่นและเห็นผลชัดกว่ากุมารทองจากสำนักอื่น และยังมี ความหมายที่แสดงให้เห็นถึงการเป็นผู้ที่ได้รับการกล่าวขานถึง ถึงชื่อเสียงมาอย่างยาวนาน เช่น การใช้คำว่า “ตำนาน” เช่น “ตำนานไสยเวทย์แดนล้านนา” (นิตยสารศักดิ์สิทธิ์ ฉบับ 1 สิงหาคม 2557) หรือหากผู้ปลุกเสกไม่ใช่ต้นตำรับวิชา ก็เป็นผู้ที่ได้รับการสืบทอดสายวิชานั้นมาโดยตรง ดังนั้นคำหรือข้อความที่มักจะพบก็ได้แก่ “ศิษย์เอก” “สืบสายวิชา” “ผู้สืบสานวิชา” “ผู้สืบทอด” “ผู้สืบทอดตำนาน” เช่น “สืบสายวิชาหลวงพ่อเต๋ คงทอง” (นิตยสารศักดิ์สิทธิ์ ฉบับ 1 พฤษภาคม 2557) “สืบสุดยอดวิชาสายพรายล้านนาจากครูผู้เฒ่า พ่อหนานเลา ดอยน้อย พ่ออุ้ยน้อย สิงห์แก้ว พ่อน้อยทา พ่อหนานคำ” (นิตยสารศักดิ์สิทธิ์ ฉบับ 1 สิงหาคม 2557)

ในบางกรณี ได้มีการใช้สัญลักษณ์ในทางเปรียบเปรยกับสิ่งของเพื่อแสดงให้เห็นถึงความเข้มแข็ง และความเป็นผู้มากด้วยวิชาและเต็มไปด้วยสรรพความรู้ในด้านไสยเวทย์วิทยาคม เช่น “พระอาจารย์ โอ พุทโธรักษา ผู้ที่ได้รับการขนานนามว่า ‘ผู้พระเวทย์เคลื่อนที่’” (นิตยสารศักดิ์สิทธิ์ ฉบับ พฤษภาคม 2557) ซึ่งในความหมายโดยนัย (connotative meaning) ไม่ได้หมายความว่าผู้ปลุกเสกนั้นมีสภาพ เป็นผู้พระเวทย์จริงๆ แต่หมายความว่าพระสงฆ์รูปนั้นมีความรู้เชี่ยวชาญในสรรพวิชาความรู้ด้านไสย เวทย์อย่างแตกฉาน รู้ลึก รู้ชัดในตำรับตำราต่างๆ ทุกแง่มุม เปรียบได้กับผู้พระเวทย์ที่บรรจุตำรับตำรา ไว้อย่างครบครัน หรือ “นักศึกษาไสยเวทย์ตัวจริงขนานแท้ ทางโลกก็ได้เกียรติยศอันดับ 1 ทางไสย เวทย์ก็ไม่แพ้กัน” (นิตยสารแม่น้ำ ฉบับ 1 เมษายน 2557) ซึ่งเป็นการเอาระดับวิทยฐานะในทางโลก คือเกียรติยศอันดับ 1 ไปเปรียบเทียบกับความเชี่ยวชาญทางไสยเวทย์ในโลกของเวทย์มนต์คาถา เพื่อให้เห็นภาพขององค์ความรู้ด้านไสยศาสตร์ของผู้ปลุกเสกชัดขึ้นว่ามีความเป็นหนึ่งไม่เป็นรอง ใครโดยมีรางวัลเกียรติยศอันดับ 1 เป็นประกัน

ภาษาหรือสัญลักษณ์ในลักษณะที่ 2 จะเป็นการใช้คำหรือข้อความที่แสดงให้เห็นถึงชื่อเสียงของผู้ ปลุกเสก ความเป็นที่เคารพศรัทธาและมีลูกศิษย์ลูกหามากมาย ไม่เฉพาะในประเทศไทย แต่บางคนยังมีชื่อเสียงโด่งดังไปไกลถึงต่างประเทศ ซึ่งภาษาหรือข้อความที่สื่อความหมายดังกล่าวที่พบในนิตยสาร พระเครื่อง ได้แก่ “ดังไปไกลถึงต่างแดน” “มีลูกศิษย์ลูกหาทั้งไทยและต่างชาติ” ยกตัวอย่างเช่น “ดัง สะท้อนไปไกลถึงต่างแดน กุมารอุดมโชค กุมารจินดาโภคทรัพย์ กุมารทอง-กุมารเงิน พระอาจารย์ปุระ เซษฐ์ ฐิตธัมโม” (นิตยสารแม่น้ำ ฉบับ 1 เมษายน 2557) “ลูกค้าต่างประเทศบูชามาแล้วต้องกลับมา บูชาอีก” (นิตยสารพุทธคุณ ฉบับ สิงหาคม 2557) นอกจากนี้ยังมีการลงภาพของลูกค้าชาวต่างชาติ เช่น ลูกค้าชาวจีนที่เดินทางเข้ามาบูชากุมารทองของทางสำนัก (นิตยสารแม่น้ำ ฉบับ 1 เมษายน 2557) และมีการนำภาพการออกอากาศของรายการโทรทัศน์ของต่างประเทศที่สัมภาษณ์ ประสบการณ์ผู้ที่บูชากุมารทองรุ่นดังกล่าวมาลงเพื่อเป็นการยืนยันและชวนเชื่อ (นิตยสารศักดิ์สิทธิ์ ฉบับ 1 สิงหาคม 2557) เพื่อเป็นการยืนยันถึงชื่อเสียงของสำนักที่แม้แต่คนต่างชาติยังศรัทธาจนต้อง เดินทางมาบูชาด้วยตนเอง

ภาษาและสัญลักษณ์ในลักษณะที่ 3 เป็นการใส่ความศักดิ์สิทธิ์และความสูงส่งลงไปในตัวผู้ปลุก เสก โดยใช้ภาษาหรือข้อความที่ชักจูงหรือทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้ว่าผู้ปลุกเสกนั้นมีสถานะที่สูงส่งหรือ ศักดิ์สิทธิ์กว่าคนธรรมดาโดยทั่วไป เช่น “อาจารย์ทฤษฎี เทพบันดาล ทรงญาณบามีแห่งองค์มหาเทพ และพญานาคราช” (นิตยสารศักดิ์สิทธิ์ ฉบับ 16 มีนาคม 2557) “พลังครู พลังเทพ พลังจิต พระผู้ สมณะ มุ่งสร้างบารมีโพธิสัตว์” (นิตยสารพุทธคุณ ฉบับ กรกฎาคม 2557) “หลวงปู่ครูบาเจ้าเป้ง

รัฐบัญญัติ เทพเจ้าพลึงดุศทรัพย์โชคกลางเงินทอง แห่งสำนักสงฆ์อาศรมสุขชาวดีวราราม เมืองชากังราว จ.กำแพงเพชร” (นิตยสารศกดิ์สิทธิ์ ฉบับ 16 มิถุนายน 2557) เป็นการใส่สถานะความเป็นเทพและ เทวดาลงในตัวมนุษย์ธรรมดาเพื่อให้บุคคลนั้นมีสภาพเป็นกึ่งเทพหรือเป็นตัวแทนของเทพในร่างมนุษย์ เป็นการยกสถานะของผู้ปลุกเสกให้กลายเป็นบุคคลศักดิ์สิทธิ์ที่มีคุณสมบัติเหนือกว่าคนธรรมดา โดยทั่วไป

3.3.2 เสริมความเข้มขลังให้กุมารทอง ผ่านมวลสาร พิธีกรรม

สัญญาณที่สำคัญและเห็นมากในนิตยสารพระเครื่องอีกอันหนึ่งก็คือ การใส่ความหมายเรื่อง ความเข้มขลังให้กับกุมารทองผ่านทางมวลสารและพิธีกรรมที่ใช้ในการปลุกเสก ทั้งนี้จะเห็นได้จากการ ที่ผู้ปลุกเสกส่วนใหญ่พยายามบรรยายถึงมวลสารสำคัญที่ใช้ในการสร้างองค์กุมารทอง ซึ่งตามตำรับ การสร้างกุมารทองแบบเดิมของขุนแผนนั้นจะใช้ศพเด็กตายทั้งกลมเป็นมวลสารสำคัญในการปลุกเสก แต่ปัจจุบันด้วยสภาพบ้านเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป การนำเอาศพเด็กมาปลุกเสกหรือใช้เป็นมวลสารใน การสร้างเครื่องรางของขลังเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายและมีโทษรุนแรง ครูบาอาจารย์ในสายกุมาร ทองจึงได้คิดค้นและปรับเปลี่ยนมวลสารให้มีความสอดคล้องและไปกันได้กับสภาพสังคมในปัจจุบัน จึงได้มีการปรับเปลี่ยนมวลสารที่ใช้มาเป็นวัตถุธาตุธรรมต่างๆ เช่น ดิน 7 ป่าช้า กระดูกคนตาย ผง พรายกุมาร ตะปูโลงศพ ผ้าห่อศพ ฯลฯ ซึ่งมวลสารเหล่านี้ล้วนเป็นสัญญาณ (sign) ที่มีความเกี่ยวข้องกับ คนตายที่เป็นเสมือนตัวแทนของศพเด็กตายทั้งกลม แสดงให้เห็นถึงความพยายามที่จะคงไว้ซึ่ง รูปแบบของการสร้างกุมารทองตามแบบฉบับของขุนแผน ที่ถึงแม้ในปัจจุบันไม่สามารถใช้ศพเด็กจริงๆ ได้ แต่ก็ได้มีการพยายามใช้สัญญาณในรูปแบบของมวลสารที่ยังสามารถยึดโยงกลับไปสู่การปลุกเสก กุมารทองตามตำรับเดิม เช่น “รับรองว่าแรงเฮี้ยน มีตัวมีตนเห็นผลเร็วไว ด้วยมวลสารผสมดิน 7 ป่า ช้า ผงว่านดอกทอง ว่านกุมารทอง ผงมหาภูติ ผงพรายกุมาร ผงมหาลาภ ผงอิทธิเจ ผงยันต์มหาภูติ” (นิตยสารศกดิ์สิทธิ์ ฉบับ สิงหาคม 2557)

การใช้มวลสารที่เกี่ยวข้องจากคนตายนี้ สิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากันนั้นก็คือ การพยายามทำให้ผู้อ่านนิตยสารพระเครื่องเห็นว่ามวลสารนั้นมีความแรงแค่ไหน ซึ่งความแรง ความ เฮี้ยน หรือความขลังของมวลสารที่ถูกนำมาใช้ในลักษณะนี้ จะสะท้อนผ่านสัญญาณต่างๆ เช่น ใช้ กระดูกเด็กที่ตายวันเสาร์เห่าวันอังคาร ซึ่งหากเราพิจารณาจากความหมายโดยตรง (denotative meaning) วันเสาร์และวันอังคารก็เป็นเพียงวันในลำดับที่ 2 และ 6 ของสัปดาห์เท่านั้น แต่หาก พิจารณาในแง่ความหมายโดยนัย (connotative meaning) จะทำให้เราเข้าใจได้ว่าวันเสาร์และวัน อังคารไม่ได้มีความหมายเป็นเพียงวันๆ หนึ่งด้วยตัวของมันเอง แต่วันเสาร์และวันอังคารในทางไสย ศาสตร์แล้วหมายถึงวันแข็งและวันแรงที่ผู้มีวิชาอาคมนิยมใช้ในการปลุกเสกเครื่องรางของขลังให้มี

ฤกษ์งามยามดียิ่งกว่าเครื่องรางของขลังใดๆ ตัวอย่างเช่น “ปลุกเสก 7 เสาร์ 9 อังคาร เพื่อเพิ่มความแรง” (นิตยสารศักดิ์สิทธิ์ ฉบับ 16 มีนาคม 2557) เช่นเดียวกับ “เสาร์ห้า” ที่ความหมายโดยตรงของมันคือวันเสาร์ที่ตรงกับวันที่ 5 เดือน 5 แต่ในทางโหราศาสตร์แล้ว วันเสาร์ห้า คือ วันเสาร์ขึ้นหรือแรม 5 ค่ำ เดือน 5 ซึ่งโอกาสที่จะเกิดวันเสาร์ห้านั้นเกิดได้ยาก ตามคติความเชื่อของโบราณเชื่อว่า ดาวเสาร์เป็นดาวแห่งความเข้มแข็งและมีพลังมาก หากมีการประกอบพิธีพุทธาภิเษกวัตถุมงคลในวันเสาร์ห้า จะมีพุทธคุณด้านคงกระพัน และแคล้วคลาด มากกว่าวันปกติ ดังนั้นฤกษ์ยามต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในทางโหราศาสตร์หรือไสยศาสตร์เป็นเป็นสัญญาณที่ไม่ได้มีความหมายเพียงแคตัวของมันเอง แต่มีความหมายที่มากกว่าเพราะหมายถึงเวลาที่ถือเป็นมงคลที่ใช้ในการปลุกเสกเครื่องรางของขลังได้อย่างมีคุณวิเศษกว่าเวลาอื่น

ในนิตยสารพระเครื่อง เราจึงเห็นว่ามีความพยายามในการอธิบายหรือบรรยายในเรื่องมวลสารที่ใช้ในการปลุกเสกกุมารทอง เพราะการอธิบายถึงมวลสารไม่ใช่เพียงแค่การบอกว่ากุมารทองนั้นถูกสร้างหรือปลุกเสกจากมวลสารที่มีส่วนผสมของอะไรบ้างเท่านั้น แต่ยังมีความหมายที่ซ่อนอยู่ภายใต้สิ่งที่เป็นรูปธรรม (มวลสาร) นั่นคือ การเข้มขลัง ความแรง ความเฮี้ยน ของกุมารทอง อีกด้วย

นอกเหนือไปจากมวลสารที่มีความเกี่ยวเนื่องกับคนตายที่ให้ความหมายในแง่ของความแรงและความเฮี้ยนแล้ว สิ่งที่ผู้วิจัยพบในนิตยสารพระเครื่องคือ มีการนำมวลสารประเภทที่เป็นสัญญาณแสดงถึงความร่ำรวย โชคลาภ และการพนัน ถูกนำมาใช้เป็นส่วนประกอบในการปลุกเสกกุมารทองอีกด้วย ซึ่งมวลสารที่มีลักษณะดังกล่าวได้แก่ ลูกเต๋า ซึ่งโดยความหมายในตัวของมันเองแล้ว ลูกเต๋าเป็นอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเล่นเกม แต่โดยความหมายโดยนัยแล้ว ลูกเต๋าเป็นสัญลักษณ์และตัวแทนของการเสี่ยงโชค การพนัน และความร่ำรวย แสดงให้เห็นว่าหากผู้เลี้ยงบูชากุมารที่ปลุกเสกหรือมีส่วนผสมของมวลสารในลักษณะดังกล่าว กุมารทองก็จะลดบันดาลความร่ำรวย โชคลาภประเภทห่วย และการพนันให้กับผู้เลี้ยงได้

สัญญาณอีกประเภทหนึ่งที่ช่วยสร้างความหมายในเรื่องความเข้มขลังและความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองที่มีการนำเสนอในนิตยสารพระเครื่องก็คือ สัญญาณในแง่พิธีกรรม การสร้างความหมายผ่านสัญญาณที่เป็นพิธีกรรมในการปลุกเสกกุมารทอง สามารถสร้างได้หลายวิธี เช่น การแสดงถึงระยะเวลาในการปลุกเสก โดยใช้คำหรือข้อความที่แสดงให้เห็นว่าผู้ปลุกเสกทำการปลุกเสกกุมารทองอย่างต่อเนื่องยาวนาน จึงมั่นใจในความเข้มขลังของกุมารทองได้ เช่น “กุมารทองฟูจิน ปลุกเสก 5 เดือนเต็ม” (นิตยสารศักดิ์สิทธิ์ ฉบับ 16 มีนาคม 2557) “เสกด้วยพระเวทวิทยาคมมนตรากุมารทองเทพ และพระเวทตำรา พระนิพนพานสูตร” ตลอดไตรมาส 2557” (นิตยสารพุทธคุณ เดือน กันยายน

2557) การใช้ภาษาที่แสดงให้เห็นว่าพิธีกรรมนั้นมีความศักดิ์สิทธิ์ถูกต้องตามตำราโบราณ เช่น “ปลุกเสกเดี่ยวถูกต้องตามตำรา” (นิตยสารศักดิ์สิทธิ์ ฉบับ 16 มิถุนายน 2557) ซึ่งคำว่า เดี่ยว หรือ เดี่ยว นั้นหมายถึง การแยกต่างหากไม่ปะปนกับใคร ซึ่งหากเป็นความหมายโดยทั่วไปก็ดูจะไม่มี ความสำคัญอะไรนัก แต่ในแง่ของพิธีกรรมการปลุกเสกกุมารทอง การปลุกเสกกุมารทองทีละองค์ไม่ ทำรวมกันหลายๆ องค์ นั้นมีผลในแง่ความรู้สึกของผู้ที่อยู่ในแวดวงเครื่องรางของขลังเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นที่รู้กันว่าครูบาอาจารย์แต่โบราณใช้กรรมวิธีการปลุกเสกกุมารทองทีละองค์ ทำให้กุมารทอง แต่ละองค์มีความพิเศษ เข้มขลัง เพราะครูบาอาจารย์ได้บรรจุพลังอาคมลงไปอย่างเต็มที่ ผิดกับใน สมัยปัจจุบันที่การสร้างกุมารทองทำในลักษณะที่เป็นอุตสาหกรรม การปลุกเสกทีละองค์เป็นเรื่องที่ เกิดขึ้นได้ยาก ซึ่งอาจมีผลทำให้ความเข้มขลังนั้นลดน้อยลงด้วย ดังนั้นการใช้ข้อความที่แสดงให้เห็นว่า กุมารทองนั้นได้รับการสร้างและปลุกเสกทีละตัวจึงส่งผลให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกว่ากุมารทองของสำนัก นั้นมีความพิเศษ เป็นของเฉพาะ ไม่ใช่ของที่นำออกมาในลักษณะ Mass Product ทำให้ผู้ที่ได้ ครอบครองเป็นเจ้าของเกิดความภาคภูมิใจ หรือ “ทำพิธีเสกใหญ่ภายในอุโบสถมหาอุดม” (นิตยสาร พุทธคุณ ฉบับ กันยายน 2557) การทำพิธีปลุกเสก “ภายในอุโบสถ” เป็นสัญญาณที่แสดงให้เห็นถึงพิธี กรรมการปลุกเสกกุมารทองตามแบบชนบทตำราเดิมซึ่งขุนแผนเคยใช้ เป็นการแสดงให้เห็นว่ากุมารทอง ดังกล่าวได้รับการปลุกเสกด้วยพิธีกรรมที่เคร่งครัดและยังคงรูปแบบดั้งเดิมเหมือนครั้งในอดีตที่ผ่านมา ซึ่งจะมีผลต่อความเข้มขลังของกุมารทองดังกล่าว

3.3.3 สถาปนาความศักดิ์สิทธิ์ให้กับกุมารทอง ผ่านชื่อรุ่น รูปลักษณ์ และดวงจิต

การประกอบสร้างความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองผ่านการใช้สัญญาณในนิตยสาร พระเครื่องที่สำคัญที่ผู้วิจัยพบจากการเก็บข้อมูลก็คือ การใช้สัญญาณผ่านชื่อรุ่น ผ่านรูปลักษณ์ และผ่าน ดวงจิตของกุมารทอง

การใช้สัญญาณผ่านการตั้งชื่อรุ่นกุมารทอง ในอดีตที่ผ่านมาผู้วิจัยพบว่า การตั้งชื่อกุมารทอง มักจะตั้งด้วยชื่อที่เป็นมงคล เช่น ทอง เงิน แก้ว สิทธิโชค สิทธิชัย ประสบโชค ฯลฯ หรือชื่อที่แสดงถึง อิทธิคุณของกุมารทองนั้น เช่น ทรัพย์รุ่งเรือง โชคประทานพร แต่ในปัจจุบันลักษณะการตั้งชื่อของ กุมารได้มีการพัฒนาไปจากเดิม นั่นคือการตั้งชื่อรุ่นกุมารทองให้มีลักษณะของความเป็นเทพ เทวดา หรือตั้งชื่อให้ไปคล้องจองกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เป็นตำนานพื้นบ้านหรือท้องถิ่น ทั้งนี้ก็เพื่อสถาปนาความ ศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองให้มีสูงมากยิ่งขึ้นไปกว่าเดิม เพราะโดยความเข้าใจของคนทั่วไป กุมารทองเป็น เครื่องรางของขลังที่เกิดจากคาถาอาคม มีการอัญเชิญวิญญาณหรือดวงจิตของผู้ที่เสียชีวิตไปแล้วให้ เข้ามาอยู่ในองค์กุมารเพื่อช่วยเหลือค้ำจุนผู้เลี้ยง สถานะแต่เดิมของกุมารทองจึงเป็น “ผี” แต่ใน ปัจจุบันได้มีความพยายามที่จะยกสถานะของกุมารขึ้นให้มีความศักดิ์สิทธิ์และสูงส่งยิ่งขึ้นไปกว่าเดิม

ความพยายามอันหนึ่งก็คือการตั้งชื่อกุมารทองให้อิงกับเทพหรือเทวดา เช่น กุมารเทพกิมทัง (โอรสสวรรค์) ของหลวงปู่ครูบาคำเป็ง ฐิตปัญโญ ซึ่งคำว่า “กิมทัง” หมายถึง เด็กชายหรือพุทธสาวกที่อยู่เบื้องซ้ายคู่กับเด็กหญิงที่อยู่เบื้องขวาของเจ้าแม่กวนอิม ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงสถานะพิเศษของกุมารองค์ดังกล่าวว่ามีความเกี่ยวข้องกับเจ้าแม่กวนอิม ซึ่งเป็นพระโพธิสัตว์ที่คนไทยรู้จักเป็นอย่างดีให้มีผู้ให้ความนับถือเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้สัญญาดังกล่าวยังถูกต่อท้ายความหมายด้วยคำว่า “โอรสสวรรค์” ซึ่งเป็นชื่อต่อท้ายของกุมารทอง เป็นการแสดงถึงสถานะของกุมารทองว่าไม่ใช่กุมารที่มีฐานะเป็น “ผี” เหมือนกุมารทองทั่วๆ ไป แต่ กุมารเทพกิมทัง เป็นโอรสสวรรค์จึงเท่ากับมีสถานะเป็นเทพ นอกจากนี้ผู้ปลุกเสกยังระบุความหมายของกุมารเทพกิมทังเพิ่มเติมอีกว่า “เป็นเสมือนลูกเจ้าแม่กวนอิม” (นิตยสารศักดิ์สิทธิ์ ฉบับ 16 มิถุนายน 2557) จึงเท่ากับเป็นการยืนยันสถานะความเป็นเทพของกุมารเทพกิมทังให้เกิดขึ้นในการรับรู้ของผู้อ่านนิตยสาร หรือ กุมารทองสีหน้าแก้ตา ของอาจารย์สุบิน ณะหน้าทอง (นิตยสารศักดิ์สิทธิ์ ฉบับ 1 สิงหาคม 2557) ซึ่งคำว่า “สีหน้าแก้ตา” นั้น หากพิจารณาจากความหมายโดยตรง ก็จะหมายถึงอวัยวะบนร่างกายที่มีจำนวนมากกว่าปกติ แต่หากพิจารณาจากความหมายโดยนัย ลักษณะ “สีหน้าแก้ตา” จะเป็นลักษณะพิเศษที่ไม่สามารถพบเห็นได้ในมนุษย์ธรรมดาทั่วไป แต่จะพบลักษณะดังกล่าวได้ในเทพหรือเทวดา เช่น พระพรหม ที่มี 4 พักตร์ พระศิวะ ที่มีดวงตาที่ 3 เป็นต้น การตั้งชื่อกุมารทองในลักษณะดังกล่าวจึงเป็นความตั้งใจของผู้ปลุกเสกที่จะเอาสัญญาที่แสดงความเป็นเทพบรรจุลงไปในตัวกุมารทอง กุมารทองนั้นจึงถูกประกอบสร้าง ความหมายให้กลายเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ผ่านการตั้งชื่อ

นอกเหนือจากการตั้งชื่อกุมารทองโดยหยิบยืมเอาลักษณะของความเป็นเทพมาแล้ว ผู้วิจัยยังพบการตั้งชื่อกุมารทองในอีกลักษณะหนึ่ง ที่ชื่อของกุมารทองถูกผูกโยงเข้ากับตำนานพื้นบ้านที่เกี่ยวข้องกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในท้องถิ่น ได้แก่ กุมารมินจา-มิจา ของพระอาจารย์มานิต เตชวโร จัดสร้างกุมารทองออกมาในลักษณะเป็นคู่แฝดพี่-น้อง และนำไปผูกโยงกับตำนานความลี้ลับและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในท้องถิ่น โดยได้มีการลงเนื้อความบรรยายที่มาของกุมารทองทั้ง 2 ว่า “พระอาจารย์เล่าให้ฟังว่าคืนหนึ่งมีคนแก่มาเข้าฝันท่านบอกว่าเขาเป็นเจ้าของที่ๆอยู่ในวัดแห่งนี้มากกว่า 1000 ปีแล้ว ซึ่งที่ๆ ท่านอยู่คือสระน้ำภายในวัด แล้วยังบอกพระอาจารย์อีกว่าอยากสร้างวัดหรือไม่ หากอยากสร้างท่านจะช่วยสร้าง ขอให้พระอาจารย์ทำกุมารขึ้นมา ไห่องค์หนึ่งมีสีดำ มีชื่อเรียกว่ามินจา อีกองค์หนึ่งให้มีสีแดง มีชื่อเรียกว่ามิจา และทั้งสององค์นี้จะต้องทำดวงตาให้มีสีแดงสด คนแก่ท่านยังบอกอีกว่ากุมารสองพี่น้องนี้เขาอยู่ที่วัดแห่งนี้มานานหลายร้อยปีแล้ว หากอยากสร้างท่านจะช่วย เวลาปลุกเสกนั้นขอให้พระอาจารย์อัญเชิญญาณบารมีของพี่น้องมินจา-มิจา ลงไปในหุ่นกุมารด้วย” (นิตยสารศักดิ์สิทธิ์ ฉบับ 16 มิถุนายน 2557) เป็นการนำเอาชื่อของกุมารทองไปผูกโยงเข้ากับเรื่องราวความศักดิ์สิทธิ์ที่มีพยานบุคคลปรากฏอยู่ในเรื่องเล่านั้น ทำให้ผู้อ่านนิตยสารเกิดความรู้สึกเชื่อถือและเชื่อว่ากุมารทองมินจา-มิ

จา มีตัวตนอยู่จริง มีสถานะที่สูงกว่าวิญญาณโดยทั่วไป ซึ่งหากบูชาไปก็จะประทานความสำเร็จให้กับผู้เลี้ยงอย่างแน่นอน

สัญญาอีกประการหนึ่งที่ปรากฏผ่านการตั้งชื่อรุ่นกุมารทองก็คือ สัญญาในเรื่องความมั่งคั่ง ร่ำรวย ซึ่งในปัจจุบันพบว่า การตั้งชื่อกุมารทองโดยสำนักผู้ปลุกเสกส่วนใหญ่มีการตั้งชื่อกุมารทองที่สะท้อนถึงความร่ำรวยเป็นหลัก ซึ่งมักจะพบคำว่า “รวย” “เรียกทรัพย์” “มหาทรัพย์” “ล่าทรัพย์” “เรียกทรัพย์” “เจ้าสัว” ปรากฏอยู่ในชื่อของกุมารทอง ยกตัวอย่างเช่น “กุมารทอง รุ่น รวยแน่น” ของพระอาจารย์พิรุณ วัดชัยมงคล จ.เชียงใหม่ (นิตยสารพุทธคุณ ฉบับ กันยายน 2557) หรือ “กุมารเจ้าสัวล่าทรัพย์” ของ ครูบาตุ๋นพร (นิตยสารศักดิ์สิทธิ์ ฉบับ 16 มีนาคม 2556) หรือ “กุมารทองแก้วมหารวย” ของหลวงพ่อกลม ชวนปญโญ (นิตยสารศักดิ์สิทธิ์ ฉบับ 16 มีนาคม 2556) ซึ่งคำที่นำมาตั้งชื่อกุมารทองล้วนเป็นคำที่มีความหมายถึงความร่ำรวย ความมั่งคั่ง และความพรั่งพร้อมทางการเงินทั้งสิ้น ซึ่งชื่อของกุมารทองดังกล่าวเท่ากับเป็นสัญญาที่ช่วยต่อยอดถึงอิทธิฤทธิ์อิทธิคุณของกุมารทองในการบันดาลความร่ำรวยให้กับผู้เลี้ยงทั้งสิ้น

สัญญาอีกประการหนึ่งที่ช่วยประกอบสร้างความศักดิ์สิทธิ์ให้กับกุมารทองก็คือ สัญญาที่แสดงออกผ่านรูปลักษณ์หรือลักษณะทางกายภาพของกุมารทอง ซึ่งปัจจุบันผู้ปลุกเสกพยายามที่จะพัฒนารูปลักษณ์ของกุมารทองให้มีลักษณะที่ใกล้เคียงกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์มากขึ้น ทั้งนี้โดยผ่านการออกแบบรูปลักษณ์ให้แตกต่างไปจากกุมารทองแบบเดิมที่เป็นรูปเด็กผู้ชายแบบโบราณ ไว้ผมจุก แต่งตัวด้วยเครื่องแต่งกายแบบโบราณ หันกลายมาเป็นกุมารทองที่มีลักษณะของความเป็นเทพมากขึ้น อาทิ ทำให้มีลักษณะร่างกายผิดแปลกไปจากคนธรรมดาโดยทั่วไป และอาศัยลักษณะความเป็นเทพใส่เข้ามาแทนที่ เช่น กุมารทองสีหน้าแก่ตา, กุมารทองจตุรพักตร์, กุมารเทพบันดาลทรัพย์ ที่มีรูปลักษณ์ผิดไปจากกุมารทองโดยทั่วไป แต่กลับมีลักษณะใกล้เคียงกับเทพ เช่น มีปีก มีหน้า 4 หน้า มีดวงตาที่ 3 อยู่กึ่งกลางหน้าผาก เป็นต้น

ภาพที่ 34 กุมารทองสี่หน้าเก้าตา แสดงกุมารทอง 4 หน้า และมีตาที่ 3 กลางหน้าผาก
ที่มา : www.kumarthong.com เข้าถึง เมื่อวันที่ 15 เม.ย. 2558

ภาพที่ 35 กุมารทองจตุรพักตร์ แสดงลักษณะกุมารทอง 4 พักตร์ 8 กร
ที่มา : www.kumarthong.com เข้าถึง เมื่อวันที่ 15 เม.ย. 2558

ภาพที่ 36 กุมารเทพบันดาลทรัพย์ แสดงลักษณะกุมารทองมีปีก
ที่มา : www.taradplaza.com เข้าถึง เมื่อวันที่ 15 เม.ย. 2558

นอกสภาพทางร่างกายแล้ว ยังได้มีการใช้สัญลักษณ์ที่โยงกับความเป็นเทพในลักษณะอื่นๆ เช่น การใช้สัตว์พาหนะของเทพเจ้า เพื่อเป็นสื่อถึงความเป็นเทพของกุมารทอง ซึ่งสัญลักษณ์ดังกล่าวเป็นการประกอบสร้างความหมายของกุมารทองให้มีความเป็นเทพ ให้กลายเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในการรับรู้ของผู้อ่านนิตยสาร

ภาพที่ 37 กุมารแก้ว มหาเศรษฐี แสดงให้เห็นกุมารทองนั่งอยู่บนสัตว์ที่เป็นเทพพาหนะ
ที่มา : www.kumarnthong.com เข้าถึง เมื่อวันที่ 15 เม.ย. 2558

การยกสถานะกุมารทองให้กลายเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ การใช้สัญญาะ ในเรื่องดวงจิตที่อัญเชิญมาอยู่ในองค์กุมารทอง ซึ่งจากแต่ก่อนดวงจิตหรือวิญญาณที่ถูกเรียกให้มาสถิต ในองค์กุมารจะเป็นดวงจิตพรายหรือ “ผี” ทำให้สถานะของกุมารทองที่ผ่านมาคือ “ผี” แต่ในปัจจุบัน ผู้ปลุกเสกกุมารทองได้มีการใส่สัญญาะแบบใหม่ในแง่ของดวงจิตลงไปนในกุมารทอง นั่นก็คือ ดวงจิตเทพ ซึ่งดวงจิตแบบนี้ทำให้กุมารทองถูกยกสถานะจาก “ผี” ขึ้นมาเป็นเทพ และผู้ปลุกเสกกลุ่มนี้ พยายามจะให้ความหมายของกุมารทองที่มีดวงจิตของพราย (ผี) นี้ เป็นกุมารที่ไม่เหมาะที่คนธรรมดา สามัญทั่วไปจะเลี้ยงไว้ในบ้าน เนื่องจากเป็นผี จึงมีความแรง มีความเขี้ยน เหมาะสำหรับผู้ที่มีอาคมจึง จะสามารถควบคุมกุมารประเภทนี้ได้ ทำให้ผู้ที่สนใจเลี้ยงกุมารเกิดความลังเลไม่แน่ใจว่าควรเลี้ยง กุมารทองสายพรายนี้หรือไม่ เพราะเกรงว่าจะเกิดความเขี้ยนและสร้างความหวาดกลัวให้กับผู้เลี้ยงได้

ในขณะที่ กุมารเทพ ซึ่งมีดวงจิตของเทพสิงสถิตอยู่ในองค์กุมาร จะมีสถานะที่สูงกว่ากุมาร พราย เพราะดวงจิตที่อยู่ในองค์กุมารนั้นเป็นเทพ จึงต้องมีสถานะที่สูงกว่าผีโดยทั่วไป ไม่ก่อให้เกิด ความเดือดร้อนแก่ผู้เลี้ยง อีกทั้งยังมีอิทธิฤทธิ์อิทธิคุณแบบเทพที่สามารถดลบันดาลทุกอย่างให้ผู้เลี้ยง ได้สมปรารถนาทุกด้าน เหมาะสำหรับคนทั่วไป ดังที่ปรากฏเป็นคำสัมภาษณ์ของพระเกจิรูปหนึ่งว่า

“กุมารทองเป็น “เครื่องราง-ของขลัง” ที่มีมาแต่โบราณ การสร้างกุมารทองในสมัยก่อน มักจะมีเรื่องของ “วิญญาณ” เข้ามาเกี่ยวข้อง บางสำนักยังนำเอาอัฐิของเด็กมาอุดใต้ฐานเพื่อเพิ่ม ความแรงยิ่งขึ้นไปอีก จึงจัดได้ว่าเป็นกุมารทองที่ “แรง” ได้ใจดีจริงๆ แต่คนเลี้ยงกุมารทองประเภทนี้ ควรเป็นคนที่มิวิชาอาคมอยู่พอสมควร” หรือ “กุมารเทพ” เป็นกุมารทองอีกประเภทหนึ่ง ผู้สร้าง เป็นได้ทั้งพระและฆราวาส สิ่งทีถือว่า เป็นความโดดเด่นของ “กุมารเทพ” คือ การอัญเชิญ “เทพ” องค์น้อยๆ ให้มาสิงสถิต เนื่องจากเป็นวิญญาณของเทพ ผู้เลี้ยงจึงไม่จำเป็นต้องมีวิชาอาคม คนทั่วไปก็ สามารถนำไปบูชาได้ อิทธิของกุมารเทพ คือ ช่วยในทุกๆเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องโชคลาภ การค้าขาย ปกป้องทรัพย์สิน ดูแลและคุ้มครองคนในบ้าน” (นิตยสารแม่บ้าน ฉบับ 1 กรกฎาคม 2557) ซึ่งใน ปัจจุบันจะพบว่ากุมารทองที่มีการตีพิมพ์โฆษณาลงในนิตยสารพระเครื่องส่วนใหญ่จะมีสถานะเป็น กุมารเทพ

จากที่กล่าวมาทั้งหมด ผู้วิจัยสามารถสรุปรูปแบบการใช้สัญญาะเพื่อประกอบสร้างความหมาย เรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในนิตยสารพระเครื่อง ได้เป็น 3 รูปแบบด้วยกัน คือ

1. ใช้สัญญาะเพื่อยกสถานะของผู้ปลุกเสก ให้เป็นผู้มีความเข้มขลังในสายวิชา หรือมีสถานะที่ สูงส่งยิ่งขึ้นไปกว่าคนธรรมดา เช่น การมีสภาพกึ่งเทพหรือเป็นตัวแทนของเทพในร่างมนุษย์
2. ใช้สัญญาะเพื่อเสริมความเข้มขลังให้กับกุมารทองในแง่มวลสารและพิธีกรรม

3. ใช้สัญลักษณ์เพื่อสถาปนาความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองผ่านชื่อรุ่น รูปลักษณะ และดวงจิต โดยผ่านการตั้งชื่อรุ่นโดยใช้คำที่พ้องหรืออิงกับความเป็นเทพ การสร้างรูปลักษณะของกุมารทองโดยการหยิบยืมลักษณะของเทพหรือเทวดามาใส่ในตัวกุมารทอง และการใส่ความเป็นเทพลงในดวงจิตของกุมารทอง โดยการทำให้เข้าใจว่าดวงจิตที่สถิตอยู่ในองค์กุมารนั้นเป็นดวงจิตของเทพหรือเทวดาที่แบ่งภาคลงมาเพื่อสร้างบุญและช่วยเหลือมนุษย์

4. สรุปการนำเสนอสัญลักษณ์และการสร้างความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในสื่อมวลชน

4.1 การนำเสนอสัญลักษณ์และการสร้างความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในภาพยนตร์

จากการวิเคราะห์สัญลักษณ์ผ่านแก่นเรื่อง (Theme) ของภาพยนตร์เรื่อง ขุนแผน และ ผีเข้าผีออก ที่มีตัวละครกุมารทองปรากฏอยู่ในเนื้อเรื่อง ผู้วิจัยได้นำมาสรุปความหมายในแง่ของความศักดิ์สิทธิ์ที่ปรากฏผ่านสัญลักษณ์ในแก่นเรื่องของภาพยนตร์ทั้ง 2 เรื่อง ได้ดังนี้

ตารางที่ 22 ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ที่ปรากฏในแก่นเรื่องของภาพยนตร์เรื่องขุนแผนและผีเข้าผีออก

ภาพยนตร์	แก่นเรื่อง (Theme)	ความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน (Inside Sacred)	ความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอก (Outside Sacred)
ขุนแผน	ไสยศาสตร์ไม่ใช่ทางออกของชีวิต ธรรมะต่างหากที่ทำให้ชีวิตค้นพบความสุขที่แท้จริง	●	
ผีเข้าผีออก	โลกศักดิ์สิทธิ์ และ ชีวิตหลังความตาย, ความกตัญญูกตเวที	●	
รวม		2	0

สรุปภาพรวมการวิเคราะห์แก่นเรื่อง (Theme) ของภาพยนตร์ที่มีตัวละครกุมารทองปรากฏในเนื้อเรื่อง ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกมา 2 เรื่อง คือ ขุนแผน และ ผีเข้าผีออก ซึ่งจากการวิเคราะห์พบว่า

ภาพยนตร์ทั้ง 2 เรื่อง ได้นำเสนอสัญลักษณ์ในประเด็นเรื่องความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน (Inside Sacred) ทั้ง 2 เรื่อง ทั้งนี้ ความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน (Inside Sacred) ที่ภาพยนตร์เรื่อง ชุนแผน ได้นำเสนอไว้ คือ ธรรมะของพระพุทธเจ้าคือหนทางสงบของชีวิตที่แท้จริง และความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน (Inside Sacred) ที่ภาพยนตร์เรื่อง ผีเข้าผีออก ได้นำเสนอไว้คือเรื่อง โลกศักดิ์สิทธิ์และชีวิตหลังความตาย รวมถึงการยึดมั่นในคุณธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งความกตัญญูทวดที่ต่อบุพการีและผู้มีพระคุณ

จากการวิเคราะห์สัญลักษณ์ผ่านเนื้อหาของภาพยนตร์เรื่อง ชุนแผน และ ผีเข้าผีออก ที่มีตัวละครกุมารทองปรากฏอยู่ในเนื้อเรื่อง ผู้วิจัยได้นำมาสรุปความหมายในแง่ของความศักดิ์สิทธิ์ที่ปรากฏผ่านสัญลักษณ์ในเนื้อหาของภาพยนตร์ทั้ง 2 เรื่อง ได้ดังนี้

ตารางที่ 23 ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ที่ปรากฏในเนื้อหาของภาพยนตร์เรื่องชุนแผนและผีเข้าผีออก

เนื้อหา	ภาพยนตร์	โลกศักดิ์สิทธิ์ / ความศักดิ์สิทธิ์ ภายใน	โลกฆราวาส / ความศักดิ์สิทธิ์ ภายนอก	โลกศักดิ์สิทธิ์ + โลกฆราวาส / ศักดิ์สิทธิ์ภายใน + ศักดิ์สิทธิ์ ภายนอก
บริบทสังคม	ชุนแผน	●		
	ผีเข้าผีออก		●	
ผู้ปลุกเสก	ชุนแผน	●		
	ผีเข้าผีออก	ไม่ปรากฏ	ไม่ปรากฏ	ไม่ปรากฏ
ผู้เลี้ยง	ชุนแผน	●		
	ผีเข้าผีออก			●
มवलสาร	ชุนแผน	●		
	ผีเข้าผีออก		●	
พิธีกรรม	ชุนแผน	●		
	ผีเข้าผีออก	ไม่ปรากฏ	ไม่ปรากฏ	ไม่ปรากฏ
ดวงจิต	ชุนแผน	●		
	ผีเข้าผีออก	ไม่ปรากฏ	ไม่ปรากฏ	ไม่ปรากฏ
การตั้งชื่อ	ชุนแผน	●		

	ผีเข้าผีออก	ไม่ปรากฏ	ไม่ปรากฏ	ไม่ปรากฏ
ประโยชน์/การใช้ งาน	ขุนแผน	●		
	ผีเข้าผีออก		●	
อิทธิฤทธิ์	ขุนแผน	●		
	ผีเข้าผีออก	ไม่ปรากฏ	ไม่ปรากฏ	ไม่ปรากฏ
รูปลักษณะ	ขุนแผน	●		
	ผีเข้าผีออก		●	
ความสัมพันธ์ ระหว่างผู้เลี้ยงกับ กุมารทอง	ขุนแผน	●		
	ผีเข้าผีออก		●	
ปฏิกริยาระหว่างผู้ เลี้ยงกับกุมารทอง	ขุนแผน	●		
	ผีเข้าผีออก		●	
รวม		12	6	1

สรุปภาพรวมการวิเคราะห์เนื้อหาของภาพยนตร์ที่มีตัวละครกุมารทองปรากฏในเรื่อง ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกมา 2 เรื่อง คือ ขุนแผน และ ผีเข้าผีออก ซึ่งจากการวิเคราะห์พบว่า เนื้อหาภาพยนตร์ ทั้ง 2 เรื่อง ได้นำเสนอสัญลักษณ์ในประเด็นเรื่องความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน (Inside Sacred) มากกว่าความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอก (Outside Sacred) โดยเฉพาะภาพยนตร์ เรื่องขุนแผน ที่เนื้อหาทั้งหมด นำเสนอจุดยืนแบบความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน ในขณะที่ภาพยนตร์เรื่อง ผีเข้าผีออก มีการนำเสนอจุดยืนแบบผสมผสานกันระหว่างความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอกเพียงอย่างเดียวกับความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอกพร้อมกับความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน

จากภาพรวมดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ได้ว่า ภาพยนตร์เรื่องขุนแผน ซึ่งนำเสนอภาพของสังคมไทยแบบดั้งเดิมมีจุดยืนอยู่ในโลกศักดิ์สิทธิ์ ในขณะที่ภาพยนตร์เรื่องผีเข้าผีออก ที่แม้จะมีจุดยืนอยู่ในโลกฆราวาส แต่ก็มีส่วนที่จุดยืนดังกล่าวได้เขยิบเข้ามาใกล้กับโลกศักดิ์สิทธิ์ โดยเฉพาะประเด็นในเรื่องของผู้เลี้ยงกุมารทอง ที่แม้จะนำเสนอภาพของ จิ หนึงสาววัยรุ่นที่ใช้ชีวิตอยู่กับโลกสมัยใหม่ที่ทันสมัย แต่กลับมีความเชื่อในเรื่องผี วิญญาณ และชีวิตหลังความตาย ซึ่งเป็นจุดยืนแบบโลกศาสนาและความศักดิ์สิทธิ์แบบเก่า กรณีดังกล่าวทำให้เห็นว่า ในทัศนะของสื่อภาพยนตร์ที่เป็นสื่อที่อยู่ในโลกฆราวาสก็ไม่อาจละทิ้งความเชื่อแบบดั้งเดิมที่อยู่ในโลกศักดิ์สิทธิ์ทางศาสนาไปได้

ดังนั้น จากการวิเคราะห์แก่นเรื่อง (Theme) ที่เป็นสัญลักษณ์หลักของภาพยนตร์ ตลอดจนการวิเคราะห์เนื้อหาซึ่งเป็นสัญลักษณ์รองของภาพยนตร์ เรื่องขุนแผน และ ผีเข้าผีออก ทำให้ผู้วิจัยสามารถ

มองเห็นสัญญาณเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองที่สื่อภาพยนตร์ต้องการนำเสนอออกมาว่า ยังคงเน้น และให้ความสำคัญกับโลกศักดิ์สิทธิ์แบบศาสนาหรือความศักดิ์สิทธิ์ที่มาจากภายในนั่นเอง

4.2 การนำเสนอสัญญาณและการสร้างความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในละครโทรทัศน์

จากการวิเคราะห์สัญญาณผ่านแก่นเรื่อง (Theme) ของละครโทรทัศน์เรื่อง เสือสั่งฟ้า และ Sixth Sense สื่อรักสัมผัสหัวใจ ที่มีตัวละครกุมารทองปรากฏอยู่ในเนื้อเรื่อง ผู้วิจัยได้นำมาสรุปความหมายในแง่ของความศักดิ์สิทธิ์ที่ปรากฏผ่านสัญญาณในแก่นเรื่องของละครโทรทัศน์ทั้ง 2 เรื่อง ดังนี้

ตารางที่ 24 ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ที่ปรากฏในแก่นเรื่องของละครโทรทัศน์เรื่อง เสือสั่งฟ้า และ Sixth Sense สื่อรักสัมผัสหัวใจ

ละครโทรทัศน์	แก่นเรื่อง (Theme)	ความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน (Inside Sacred)	ความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอก (Outside Sacred)
เสือสั่งฟ้า	ธรรม ย่อม รักษา ผู้ประพฤติธรรม	●	
Sixth Sense สื่อรักสัมผัสหัวใจ	ธรรมะย่อมชนะอธรรม	●	
รวม		2	0

สรุปภาพรวมการวิเคราะห์แก่นเรื่อง (Theme) ของละครโทรทัศน์ที่มีตัวละครกุมารทองปรากฏในเนื้อเรื่อง ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกมา 2 เรื่อง คือ เสือสั่งฟ้า และ Sixth Sense สื่อรักสัมผัสหัวใจ ซึ่งจากการวิเคราะห์พบว่า ละครโทรทัศน์ทั้ง 2 เรื่อง ได้นำเสนอสัญญาณในประเด็นเรื่องความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน (Inside Sacred) ทั้ง 2 เรื่อง ทั้งนี้ ความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน (Inside Sacred) ที่ละครเรื่อง เสือสั่งฟ้า และ Sixth Sense สื่อรักสัมผัสหัวใจ ได้นำเสนอไว้เหมือนกันก็คือ การยึดมั่นในคุณธรรม ศีลธรรม และความดี

จากการวิเคราะห์สัญญาณผ่านเนื้อหาของละครโทรทัศน์เรื่อง เสือสังฟ้า และ Sixth Sense สื่อรักสัมผัสหัวใจ ที่มีตัวละครกุมารทองปรากฏอยู่ในเนื้อเรื่อง ผู้วิจัยได้นำมาสรุปความหมายในแง่ของความศักดิ์สิทธิ์ที่ปรากฏผ่านสัญญาณในเนื้อหาของละครโทรทัศน์ทั้ง 2 เรื่อง ได้ดังนี้

ตารางที่ 25 ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ที่ปรากฏในเนื้อหาของภาพยนตร์เรื่องเสือสังฟ้า และ Sixth Sense สื่อรักสัมผัสหัวใจ

เนื้อหา	ภาพยนตร์	โลกศักดิ์สิทธิ์ / ความศักดิ์สิทธิ์ ภายใน	โลกฆราวาส / ความศักดิ์สิทธิ์ ภายนอก	โลกศักดิ์สิทธิ์ + โลกฆราวาส / ศักดิ์สิทธิ์ภายใน +ศักดิ์สิทธิ์ ภายนอก
บริบทสังคม	เสือสังฟ้า	●		
	Sixth Sense		●	
ผู้ปลุกเสก	เสือสังฟ้า	●		
	Sixth Sense	●		
ผู้เลี้ยง	เสือสังฟ้า	●		
	Sixth Sense			●
มวลสาร	เสือสังฟ้า	ไม่ปรากฏ	ไม่ปรากฏ	ไม่ปรากฏ
	Sixth Sense		●	
พิธีกรรม	เสือสังฟ้า	ไม่ปรากฏ	ไม่ปรากฏ	ไม่ปรากฏ
	Sixth Sense	ไม่ปรากฏ	ไม่ปรากฏ	ไม่ปรากฏ
ดวงจิต	เสือสังฟ้า	●		
	Sixth Sense	●		
การตั้งชื่อ	เสือสังฟ้า	●		
	Sixth Sense			●
ประโยชน์/การใช้ งาน	เสือสังฟ้า	●		
	Sixth Sense			●
อิทธิฤทธิ์	เสือสังฟ้า	●		
	Sixth Sense			●
รูปลักษณ์	เสือสังฟ้า	●		
	Sixth Sense			●

ความสัมพันธ์ ระหว่างผู้เลี้ยงกับ กุมารทอง	เสือสังฟ้า	●		
	Sixth Sense	●		
ปฏิกริยาระหว่างผู้ เลี้ยงกับกุมารทอง	เสือสังฟ้า	●		
	Sixth Sense		●	
รวม		13	3	5

สรุปภาพรวมการวิเคราะห์เนื้อหาของละครโทรทัศน์ที่มีตัวละครกุมารทองปรากฏในเนื้อเรื่อง ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกมา 2 เรื่อง คือ เสือสังฟ้า และ Sixth Sense สื่อรักสัมผัสหัวใจ ซึ่งจากการวิเคราะห์ พบว่า เนื้อหาของละครโทรทัศน์ทั้ง 2 เรื่อง ได้นำเสนอสัญญาณในประเด็นเรื่องความศักดิ์สิทธิ์จาก ภายใน (Inside Sacred) มากกว่าความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอก (Outside Sacred) โดยเฉพาะละคร เรื่องเสือสังฟ้า ที่เนื้อหาทั้งหมดนำเสนอจุดยืนแบบความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน ในขณะที่ละครเรื่อง Sixth Sense สื่อรักสัมผัสหัวใจ มีการนำเสนอจุดยืนแบบผสมผสานกันระหว่างความศักดิ์สิทธิ์จาก ภายในเพียงอย่างเดียว ความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอกเพียงอย่างเดียว และความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอก ร่วมกับภายใน

ในขณะที่ละครโทรทัศน์เรื่องเสือสังฟ้า มีจุดยืนอยู่ในโลกศักดิ์สิทธิ์อย่างชัดเจน แต่ละคร โทรทัศน์เรื่อง Sixth Sense สื่อรักสัมผัสหัวใจ กลับมีจุดยืนที่ซ้อนกันระหว่างโลกศักดิ์สิทธิ์กับโลก ฆราวาส ทั้งนี้ละครโทรทัศน์เรื่อง Sixth Sense สื่อรักสัมผัสหัวใจ ได้นำเสนอสัญญาณที่แสดงให้เห็นถึง การยื่นซ้อนทับกันทางความเชื่อระหว่างโลกเก่ากับโลกใหม่ หรือระหว่างโลกศักดิ์สิทธิ์กับโลกฆราวาส ไปได้ที่น่าสนใจ ตัวอย่างที่แสดงให้เห็น ได้แก่ ภาพของกุมาริกาของไทยใส่ชุดเกราะเหล็ก Iron Man และ Spider Man ซูเปอร์ฮีโร่ซึ่งเป็นตัวแทนของความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ในโลกของฝรั่ง ตะวันตก นอกจากนี้หนึ่งในตัวแสดงหลักของเรื่องที่กุมาริกาจำเป็นต้องเข้าไปช่วยเหลือก็คือ ดิฌท์ หนุ่มลูกครึ่งไทย-อเมริกันหัวนอกที่ไม่เชื่อเรื่องผีหรือไสยศาสตร์แม้แต่ชนิดเดียว แต่สุดท้ายก็ต้องยอม จานนเมื่อได้เห็นและสัมผัสกับวิญญาณด้วยตาตัวเอง ตัวละครของดิฌท์จึงเป็นตัวแทนจากฟาก ตะวันตกที่ปรัชญาความเชื่อถูกหล่อหลอมและครอบไว้ด้วยตรรกะของเหตุผลนิยมแบบวิทยาศาสตร์ (แบบฆราวาส) ในขณะที่ฟากของนางเอก (ทั้ง 5) ซึ่งมีบุคลิกเป็นสาวสมัยใหม่แต่กลับมีญาณสัมผัส พิเศษ เรือนคาถาอาคม พกเครื่องรางของขลัง และสวดมนต์ไหว้พระ ก็เป็นตัวแทนความเชื่อที่มีจุดยืน ร่วมกัน 2 โลก คือ โลกศักดิ์สิทธิ์และโลกฆราวาส แต่เมื่ออยู่ในบริบทของสังคมไทยที่ความเชื่อในเรื่อง สิ่งลึกลับเหนือธรรมชาติยังมีอิทธิพลต่อระบบความคิดของคนในสังคมอย่างไม่มีวันเสื่อมคลาย สุดท้าย โลกของวิทยาศาสตร์ก็ต้องยอมสยบให้กับโลกของไสยศาสตร์และศาสนา (ศาสนาพุทธแบบไทยๆ ที่

หลอมรวมเอาผี พรานหมัน และพุทธ เข้าไว้ด้วยกัน) เมื่อสุดท้ายดิณท์ก็หันมาฝึกสมาธิจนสามารถติดต่อกับวิญญาณคุณตา (คุณหลวงพิชัยภักดี) ของตนได้ และยอมรับความช่วยเหลือจากบรรดา 5 สาวและกุมาริกาด้วยความเต็มใจ และจบลงอย่างมีความสุขด้วยการแต่งงานของดิณท์กับญานิน ซึ่งเท่ากับเป็นการควบรววมวิทยาศาสตร์และไสยศาสตร์เข้าด้วยกันอย่างสมบูรณ์

ทางฝ่ายกุมาริกา คือผีที่เป็นตัวแทนจากปากของไสยศาสตร์และคาถาอาคมโดยสมบูรณ์ ก็ยังถูกจัดระเบียบโดยกลไกการจัดโครงสร้างความเชื่อในสังคมที่พุทธศาสนาต้องอยู่เหนืออำนาจของผี โดยสะท้อนผ่านเรื่องราวของกุมาริกาว่าเป็นกุมาริที่หลวงลุงสุวิทย์ลุงของสุนทรส (หนึ่งในนางเอกของเรื่อง) เลี้ยงไว้เพื่อเฝ้าวัด หลวงลุงสุวิทย์ที่เป็นพระในพุทธศาสนาจึงเป็นตัวแทนจากปากของศาสนาที่มีอำนาจเหนือและสามารถเข้าควบคุมจัดการตัวแทนจากปากของผีและไสยศาสตร์ในสังคมไทย

สัญลักษณ์ที่ปรากฏในเรื่อง จึงเป็นเรื่องของการเดินคู่กันระหว่างโลกไสยศาสตร์ พุทธศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ที่ไม่ว่าสังคมไทยจะเจริญก้าวหน้าไปเพียงใด การพึ่งพาอำนาจเหนือธรรมชาติ และความเชื่อในเรื่องภูติ วิญญาณ ในโลกของศาสนาก็ยังคงอยู่ เป็นภาพสะท้อนให้เห็นถึงกรอบการรับรู้ทางด้านความเชื่อของคนในสังคมไทยปัจจุบันที่ลบล้างแบ่งแย่งความต่างและสามารถประสานรวมโลกทัศน์ต่างๆ เข้าไว้ด้วยกันได้อย่างกลมกลืน

ดังนั้น จากการวิเคราะห์แก่นเรื่อง (Theme) ที่เป็นสัญลักษณ์ของละครโทรทัศน์ ตลอดจนการวิเคราะห์เนื้อหาซึ่งเป็นสัญลักษณ์รองของละครโทรทัศน์ เรื่องเสือสังฟ้า และ Sixth Sense สื่อรักสัมผัสหัวใจ ทำให้ผู้วิจัยสามารถมองเห็นสัญลักษณ์เรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองที่สื่อละครโทรทัศน์ ต้องการนำเสนอออกมาว่า ยังคงเน้นและให้ความสำคัญกับโลกศักดิ์สิทธิ์แบบศาสนาหรือความศักดิ์สิทธิ์ที่มาจากภายใน เช่นเดียวกับสื่อภาพยนตร์นั่นเอง

4.3 การนำเสนอสัญญาและการสร้างความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในนิตยสารพระเครื่อง

จากการวิเคราะห์สัญญาผ่านเนื้อหาของนิตยสารพระเครื่อง 3 ฉบับ คือ แม่เนา คักดีสิทธิ์ และ พุทธคุณ ผู้วิจัยได้นำมาสรุปความหมายในแง่ของความศักดิ์สิทธิ์ภายในและความศักดิ์สิทธิ์ภายนอกได้ ดังนี้

ตารางที่ 26 ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ที่ปรากฏในเนื้อหาของนิตยสารแม่เนา คักดีสิทธิ์ และ พุทธคุณ

นิตยสาร	เนื้อหา	ความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน (Inside Sacred)	ความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอก (Outside Sacred)
แม่เนา	ผู้ปลุกเสก+สายวิชา+มวลสาร+ประโยชน์		●
คักดีสิทธิ์	ผู้ปลุกเสก+ประโยชน์		●
พุทธคุณ	ผู้ปลุกเสก+สายวิชา+มวลสาร+ประโยชน์		●
รวม		0	3

สรุปภาพรวมการวิเคราะห์เนื้อหาของนิตยสารพระเครื่องทั้ง 3 ฉบับ คือ แม่เนา คักดีสิทธิ์ และ พุทธคุณ พบว่า นิตยสารแม่เนา และ นิตยสารพุทธคุณ มีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผู้ปลุกเสกสายวิชาของผู้ปลุกเสก มวลสาร และประโยชน์ของกุมารทอง มากที่สุด ส่วนนิตยสารคักดีสิทธิ์มีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผู้ปลุกเสกและประโยชน์ของกุมารทองมากที่สุด ซึ่งเนื้อหาทั้งหมดที่ปรากฏอยู่ในนิตยสารทั้ง 3 ฉบับ ส่วนใหญ่เป็นการบรรยายและอวดอ้างถึงสรรพคุณและความพิเศษของผู้ปลุกเสก ในแง่ของชื่อเสียงความโด่งดัง และความเข้มขลังในสายวิชา ในขณะที่เนื้อหาในส่วนของกุมารทอง ก็จะเป็นเรื่องของอิทธิคุณและประโยชน์ของกุมารทองในการบันดาลโชคลาภและความร่ำรวยเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเนื้อหาดังกล่าวล้วนแต่เป็นการเน้นและให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอก (Outside Sacred) โดยไม่ได้ให้ความสำคัญหรือนำหนักกับเรื่องศีลธรรม คุณธรรม ความดี ซึ่งเป็นความศักดิ์สิทธิ์ภายใน ทั้งนี้ สัญญาที่ใช้สร้างความศักดิ์สิทธิ์ให้กับกุมารทองที่พบในนิตยสารพระเครื่องมีอยู่ด้วยกัน 3 ลักษณะ คือ

1. ยกสถานะของผู้ปลุกเสก

2. เสริมความเข้มแข็งให้กับกุมารทองผ่านมวลสารและพิธีกรรม
3. สถาปนาความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองผ่านชื่อรุ่น รูปลักษณะ และดวงจิต

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า การนำเสนอสัญลักษณ์และการสร้างความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในนิตยสารพระเครื่อง เป็นการให้ความหมายในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอก (Outside Sacred) โดยนิตยสารพระเครื่องทั้ง 3 ฉบับ มีจุดยืนในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารแบบโลกฆราวาส (Secular World)

ท้ายที่สุด จากข้อสงสัยของผู้วิจัยในเรื่องการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนซึ่งเป็นสถาบันที่เกิดขึ้นในโลกฆราวาสว่าจะมีการนำเสนอและสร้างความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองโดยยืนอยู่บนจุดยืนของโลกฆราวาสหรือไม่ อันนำมาสู่วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 ที่ต้องการศึกษาการนำเสนอสัญลักษณ์และการสร้างความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองของสื่อมวลชน ผู้วิจัยจึงได้ข้อสรุปว่า สื่อภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ที่เป็นสื่อที่เกิดขึ้นในโลกสมัยใหม่ ได้นำเสนอสัญลักษณ์และสร้างความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในลักษณะที่เน้นความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน (Inside Sacred) แต่สื่อนิตยสารพระเครื่องที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์กลับนำเสนอสัญลักษณ์และสร้างความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในลักษณะที่เน้นความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอก (Outside Sacred)

บทที่ 8

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การสื่อสารเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในสังคมไทย เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการหาคำอธิบายในเรื่องของการปรับเปลี่ยนและการรับรู้ความหมายในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ที่สะท้อนผ่านปรากฏการณ์กุมารทอง การนำเสนอสัญญาณของสื่อมวลชนในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ และการประกอบสร้างความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในสังคมไทย

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเลือกการใช้การวิเคราะห์และวัฒนธรรมศึกษาคือ พิจารณากระบวนการสื่อสาร รวมถึงบริบททางสังคมต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Depth Interview) กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปลุกเสกและผู้เลี้ยงกุมารทองแบบเก่าและแบบใหม่ โดยมุ่งให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปลุกเสกกุมารทองตอบคำถามในประเด็นเกี่ยวกับการสร้างความหมายและนำเสนอความหมายของกุมารทอง และให้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เลี้ยงกุมารทองตอบคำถามในประเด็นเรื่องการรับรู้ความหมายของกุมารทอง รวมไปถึงการศึกษาการสื่อสารเชิงสัญญาณที่ปรากฏผ่านการนำเสนอของสื่อมวลชน ตลอดจนการประกอบสร้างความหมายของกุมารทอง โดยใช้การศึกษาและวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) ประกอบในการวิจัยครั้งนี้ด้วย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิจัย ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การปรับเปลี่ยนความหมายของกุมารทองเรื่องความศักดิ์สิทธิ์แบบเดิมและแบบใหม่ในทัศนะของผู้ปลุกเสก
- 1.1 ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของผู้ปลุกเสกแบบเก่า

ผู้วิจัยได้ทำการแบ่งกลุ่มผู้ปลุกเสกกุมารทองออกเป็นแบบเก่าและแบบใหม่ เพื่อดูการปรับเปลี่ยนความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองว่าทั้งสองกลุ่มนี้มีการให้ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

โดยกลุ่มผู้ปลุกเสกแบบเก่าเป็นกลุ่มผู้ปลุกเสกกุมารทองขึ้นมาจากความกลัวของผู้เลี้ยงกุมารทอง เป็นความกลัวในแง่ความปลอดภัยในวิถีการดำเนินชีวิต เช่น กลัวศัตรู กลัวโจร กลัวภัยธรรมชาติ กลัวอุบัติเหตุ ดังนั้นความต้องการของผู้บูชากุมารทองกลุ่มนี้จึงต้องการกุมารที่มีอิทธิฤทธิ์อิทธิคุณในด้านปกป้อง คุ้มครอง ป้องกันภัยอันตราย และพรายกระชิบ (การเตือนหรือบอกเหตุล่วงหน้า) ซึ่งเป็นลักษณะความกลัวที่มีมาตั้งแต่สังคมยุคโบราณที่เต็มไปด้วยการรบทัพจับศึก การปล้นสะดม ความผันผวนทางธรรมชาติ และสืบทอดความกลัวนั้นเรื่อยมาจนถึงยุคปัจจุบัน โดยผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ปลุกเสกกุมารทองแบบเก่าจำนวน 3 คน

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์การแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น พระและฆราวาส เพื่อเปรียบเทียบการให้ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ระหว่างพระและฆราวาสว่าทั้ง 2 กลุ่ม ได้ให้ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์จากภายในและภายนอกเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร กลุ่มตัวอย่างที่เป็นพระได้แก่ พระครูสมุห์สุตศุทธ อากาศโร อายุ 83 ปี และพระเกจิ ซึ่งขอสงวนนาม อายุ 78 ปี อีก 1 รูป กลุ่มตัวอย่างที่เป็นฆราวาส 1 คน คือ ปู่บัว อมแย้ม อายุ 82 ปี

สามารถสรุปความหมายของความศักดิ์สิทธิ์ในทัศนะของผู้ปลุกเสกแบบเก่าได้ดังนี้

1.1.1 ความศักดิ์สิทธิ์ในทัศนะของผู้ปลุกเสกแบบเก่าที่เป็นพระสงฆ์

จากการเก็บข้อมูลผู้วิจัยพบว่ากลุ่มผู้ปลุกเสกแบบเก่าที่เป็นพระสงฆ์ให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์จากภายในมากกว่าความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอก โดยความศักดิ์สิทธิ์จากภายในที่พระสงฆ์ให้ความสำคัญ โดยเรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่

1. ต้องควบคุมกับศีลธรรม คุณธรรม และความดี
2. การเคารพยึดมั่นในคำสั่งสอนของครูบาอาจารย์
3. ต้องมาพร้อมความศรัทธา
4. เจตนาการสร้าง

ในด้านความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอก สิ่งที่กลุ่มผู้ปลุกเสกแบบเก่าที่เป็นพระสงฆ์ให้ความสำคัญ โดยเรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่

1. ดวงจิต

2. มวลสาร
3. พิธีกรรม
4. อิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์

1.1.2 ความศักดิ์สิทธิ์ในทัศนะของผู้ปลุกเสกแบบเก่าที่เป็นฆราวาส

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลพบว่า กลุ่มผู้ปลุกเสกแบบเก่าที่เป็นฆราวาสให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอกมากกว่าภายใน โดยความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอกที่ฆราวาสให้ความสำคัญ โดยเรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่

1. มวลสาร
2. ดวงจิต
3. พิธีกรรม
4. อิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์

ในขณะที่ความศักดิ์สิทธิ์จากภายในที่ผู้ปลุกเสกที่เป็นฆราวาสให้ความสำคัญ โดยเรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่

1. ต้องควบคุมกำกับศีลธรรม คุณธรรม และความดี
2. การเคารพยึดมั่นในคำสั่งสอนของครูบาอาจารย์
3. เจตนาการสร้าง
4. มีคุณค่าสูงทางจิตใจ

1.2 ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของผู้ปลุกเสกแบบใหม่

กลุ่มผู้ปลุกเสกแบบใหม่ เป็นกลุ่มผู้ที่ปลุกเสกกุมารทองขึ้นมาจากความต้องการของสังคมสมัยใหม่ที่อยู่ภายใต้การครอบงำของระบบทุนนิยมและการบริโภค ผู้คนต่างปรารถนาชีวิตที่สุขสบาย มีเงินและสถานะทางเศรษฐกิจ กลายเป็นตัวกำหนดคุณค่าของคน กุมารทองจึงถูกปลุกเสกขึ้นมาเพื่อตอบสนองความสุขและความต้องการ ทางโลกย์ สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท

- 1) กุมารทองด้านเสน่ห์
- 2) กุมารทองด้านเมตตา

3) กุมารทองด้านโชคลาภ

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการศึกษาจากเทปสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ บทสัมภาษณ์
 ในนิตยสาร การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ปลุกเสกกุมารทองแบบใหม่จำนวน 3 คน โดยใช้เกณฑ์การ
 แบ่งเป็นพระกับฆราวาส สามารถแบ่งเป็นพระ 1 รูป คือ พระครูปลัดธวัชชัย ชิวสุทโธ (พระอาจารย์
 โอ พุทฺโธรักษา) และฆราวาส 2 คน คือ อาจารย์คม ไตรเวทย์ และอาจารย์เทพ พงศาวดาร

เหตุที่ผู้วิจัยเจาะจงเลือกผู้ปลุกเสกทั้ง 3 คน เพราะเป็นเกจิอาจารย์ทั้งสายพระและฆราวาสที่
 มีชื่อเสียงเป็นที่เลื่อมใสในกลุ่มผู้ที่นิยมเครื่องรางของขลังและวัตถุมงคล โดยเฉพาะในเรื่องการปลุก
 เสกกุมารทอง โดยอาจารย์เทพ พงศาวดาร ได้รับการยอมรับว่าเป็น 1 ใน 3 จอมขมังเวทย์แห่งเอเชีย
 เป็นผู้ริเริ่มการสร้างตุ๊กตากุมารทอง ส่วนอาจารย์คม ไตรเวทย์ เป็นอาจารย์สายฆราวาสที่ได้รับการ
 ยอมรับ และเป็นผู้ที่คิดสร้างกุมารทองทิพย์ นอกจากนี้ พระครูปลัดธวัชชัย ชิวสุทโธ (พระอาจารย์โอ
 พุทฺโธรักษา) ยังเป็นผู้สืบทอดสายวิชาการสร้างกุมารทองจากหลวงพ่อดัง โสสิงสิ ผู้ที่เชื่อว่าเป็น
 อาจารย์ของขุนแผน ในเสภาเรื่อง ขุนช้างขุนแผน อีกด้วย

1.2.1 ความศักดิ์สิทธิ์ในทัศนะของผู้ปลุกเสกแบบใหม่ที่เป็นพระสงฆ์

จากการเก็บข้อมูลผู้วิจัยพบว่ากลุ่มผู้ปลุกเสกแบบใหม่ที่เป็นพระสงฆ์ให้ความสำคัญกับความ
 ศักดิ์สิทธิ์จากภายในเท่ากับความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอก โดยความศักดิ์สิทธิ์จากภายในที่พระสงฆ์ให้
 ความสำคัญ โดยเรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่

1. ต้องควบคุมกับศีลธรรม คุณธรรม และความดี
2. การเคารพยึดมั่นในคำสั่งสอนของครูบาอาจารย์
3. เป็นเครื่องผูกคนเข้ากับศาสนา

ในด้านความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอก สิ่งที่กลุ่มผู้ปลุกเสกแบบใหม่ที่เป็นพระสงฆ์ให้ความสำคัญ
 โดยเรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่

1. ผู้ปลุกเสก
2. มวลสาร
3. พิธีกรรม
4. อิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์

1.2.2 ความศักดิ์สิทธิ์ในทัศนะของผู้ปลุกเสกแบบใหม่ที่เป็นฆราวาส

จากการเก็บข้อมูลผู้วิจัยพบว่ากลุ่มผู้ปลุกเสกแบบใหม่ที่เป็นฆราวาสให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอกมากกว่าความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน โดยความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอกที่ฆราวาสให้ความสำคัญ โดยเรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่

1. มวลสาร
2. พิธีกรรม
3. ผู้ปลุกเสก

ในด้านความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน สิ่งที่กลุ่มผู้ปลุกเสกแบบใหม่ที่เป็นฆราวาสให้ความสำคัญ โดยเรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่

1. ต้องควบคุมกับศีลธรรม คุณธรรม และความดี

1.3 สรุปการปรับเปลี่ยนความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในทัศนะของผู้ปลุกเสกแบบเก่ากับแบบใหม่

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยสามารถสรุปการปรับเปลี่ยนความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในทัศนะของผู้ปลุกเสกแบบเก่าและแบบใหม่ได้ ดังนี้

1.3.1 ความหมายของกุมารทองในฐานะเครื่องรางของขลัง

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปลุกเสกกุมารทองแบบเก่าและแบบใหม่ พบว่า กลุ่มผู้ปลุกเสกกุมารทองแบบเก่าและแบบใหม่มีการให้ความหมายของกุมารทองแตกต่างกัน โดยกลุ่มผู้ปลุกเสกแบบเก่าให้ความหมายของกุมารทองว่า “เครื่องรางของขลังที่ช่วยในเรื่องการปกป้องคุ้มครอง” โดยมีอิทธิคุณในด้านป้องกันภัยอันตราย ป้องกันศัตรู แคล้วคลาด พรายกระชิบ ดูแลบ้านเรือน ดูแลทรัพย์สิน และดูแลคนในครอบครัว

ในขณะที่กลุ่มผู้ปลุกเสกแบบใหม่ ได้ให้ความหมายของกุมารทองว่า “เครื่องรางแห่งความสำเร็จ ความร่ำรวยที่ไวกว่าอย่างอื่น” โดยมีอิทธิคุณในด้าน เสน่ห์ เมตตา โชคลาภ

1.3.2 ความหมายด้านความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทอง

ในด้านความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทอง จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปลุกเสกแบบเก่าและแบบใหม่พบว่า กลุ่มผู้ปลุกเสกแบบเก่าที่ยังได้รับอิทธิพลตกค้างมาจากโลกศักดิ์สิทธิ์ทางศาสนา (Sacred World) จะให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์จากภายในมากกว่าภายนอก ในขณะที่กลุ่มผู้ปลุกเสกแบบใหม่ที่อยู่ในโลกฆราวาส (Secular World) เป็นที่เรียบร้อยแล้ว จะให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอกมากกว่าภายใน โดยสิ่งที่แตกต่างกันระหว่างผู้ปลุกเสกภายในกับภายนอกที่มองเห็นได้อย่างชัดเจนคือ ผู้ปลุกเสกแบบเก่าจะไม่ให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอกในเรื่องของผู้ปลุกเสกเลย ในขณะที่ผู้ปลุกเสกแบบใหม่จะให้ความสำคัญกับผู้ปลุกเสกในระดับที่สูงที่สุด

1.3.3 ความหมายด้านสถานะของกุมารทอง

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่า กลุ่มผู้ปลุกเสกกุมารทองแบบเก่าให้ความหมายของกุมารทองว่ามีสถานะเป็น “ผี” เพราะสร้างขึ้นมาจากมวลสารอาถรรพ์ที่เกี่ยวข้องกับคนตาย เช่น ศพเด็กตายทั้งกลม กระตุกผี ชิ้นส่วนจากศพ เล้ากระตุก ฯ จึงจัดว่าเป็นของต่ำที่เกิดขึ้นจากอำนาจไสยศาสตร์ ดวงจิตหรือวิญญาณที่สถิตอยู่ในองค์กุมารก็เกิดจากการเรียกเอาดวงจิตหรือวิญญาณของคนตายให้เข้ามาสถิตในองค์กุมารเพื่อช่วยเหลือผู้เลี้ยง โดยเน้นประโยชน์เรื่องการปกป้องคุ้มครอง และดูแลทรัพย์สินบ้านเรือนเป็นสำคัญ

ในขณะที่กลุ่มผู้ปลุกเสกกุมารทองแบบใหม่ ได้ให้ความหมายของกุมารทองว่ามีสถานะที่หลากหลาย ได้แก่ เป็นพราย (ผี) เป็นเทพ และเป็นทิพย์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับดวงจิตที่เชิญลงมาสถิตในองค์กุมาร ทั้งนี้กลุ่มผู้ปลุกเสกแบบใหม่มีความพยายามที่จะอธิบายว่ากุมารทั้งสามประเภทนี้มีสถานะที่สูงต่ำแตกต่างกัน โดยกุมารที่มีสถานะต่ำสุดคือ กุมารพราย เพราะมีสถานะเป็นผี สูงขึ้นไปคือกุมารเทพ เนื่องจากการอัญเชิญวิญญาณหรือดวงจิตของเทพให้ลงมาประทับหรือสถิตในองค์กุมาร และที่มีสถานะสูงที่สุดคือกุมารทิพย์ เพราะเกิดจากการใช้อำนาจญาณสมาธิที่แก่กล้าของผู้ปลุกเสกทำการตั้งธาตุให้เกิดเป็นตัวเป็นตน จึงเป็นดวงจิตที่บริสุทธิ์ (Pure) เหนือกว่าดวงจิตทุกประเภท

ดังนั้นในแง่สถานะของกุมารทองจะเห็นได้ว่า กลุ่มผู้ปลุกเสกแบบใหม่มีความพยายามที่จะสร้างความหมายใหม่ให้กับกุมารทอง โดยใช้วิธีการปรับเปลี่ยนมวลสารจากที่เคยใช้มวลสารที่เป็นวัตถุอาถรรพ์ก็เปลี่ยนมาเป็นวัสดุสังเคราะห์ และได้ใส่ความศักดิ์สิทธิ์ของความเป็นเทพและความเป็นทิพย์

ลงไป ทำให้สถานะของกุมารทองจากที่เคยเป็นผีก็เลื่อนสถานะสูงขึ้นโดยขึ้นอยู่กับดวงจิตที่บรรจุอยู่ภายใน

1.3.4 สรุปการปรับเปลี่ยนความหมายของกุมารทอง

จากความหมายของกุมารทองทั้งหมดที่กล่าวมา ทำให้ผู้วิจัยสามารถให้ข้อสรุปในเรื่องการปรับเปลี่ยนความหมายของกุมารทองได้ว่า กุมารทองได้ถูกปรับเปลี่ยนความหมายจากแบบเก่าไปสู่แบบใหม่ โดยเกิดการปรับเปลี่ยนใน 2 ระดับ

1. ระดับที่มองเห็นได้ด้วยตาเปล่า คือการปรับเปลี่ยนในระดับวัตถุ (Material) คือ ผู้ปลุกเสก มวลสาร ดวงจิต และพิธีกรรม

2. ระดับที่ไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยตาเปล่า คือ การปรับเปลี่ยนในระดับความหมาย (Meaning) คือการเปลี่ยนจากเครื่องรางของขลังเพื่อการปกป้องคุ้มครองมาเป็นเครื่องรางของขลังเพื่อความสำเร็จและความร่ำรวย และจากสถานะของกุมารทองที่เป็น ผี สู่กุมารทองที่เป็น เทพ และ ทิพย์

2. การรับรู้ความหมายของกุมารทอง เรื่องความศักดิ์สิทธิ์แบบเดิมและแบบใหม่ในทัศนะผู้เลี้ยงกุมารทอง

2.1 การรับรู้ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของผู้เลี้ยงแบบเก่า

ผู้วิจัยได้ทำการแบ่งกลุ่มผู้เลี้ยงกุมารทองออกเป็นแบบเก่าและแบบใหม่ เพื่อดูการรับรู้ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองว่าทั้งสองกลุ่มนี้มีการรับรู้ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

โดยกลุ่มผู้เลี้ยงแบบเก่า เป็นกลุ่มผู้ที่เลี้ยงกุมารทองเนื่องจากเป็นมรดกตกทอดกันมาในครอบครัว ทั้งนี้ที่มาของการเลี้ยงกุมารทองของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้มีอยู่ด้วยกัน 2 ลักษณะ ที่มาประการแรกคือ เป็นมรดก ตกทอดมาจากรุ่นปู่ย่าตายาย หรือรุ่นพ่อ ที่มาประการที่สองคือ ครูบาอาจารย์เป็นผู้มอบให้ ซึ่งผู้วิจัยพบว่า มีจำนวนทั้งสิ้น 18 คน จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เลี้ยงกุมารทองทั้งหมด 30 คน ความสัมพันธ์ระหว่างกุมารทองและผู้เลี้ยงในกลุ่มนี้จึงมีลักษณะเป็นความสัมพันธ์แบบคนในครอบครัว เช่น พี่ น้อง ลูก เป็นต้น

จากการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยพบว่ากลุ่มผู้เลี้ยงแบบเก่าให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์จากภายในใกล้เคียงกับความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอก โดยความศักดิ์สิทธิ์จากภายในที่ผู้เลี้ยงแบบเก่าให้ความสำคัญ โดยเรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่

1. ต้องควบคุมมากับศีลธรรม คุณธรรม ความดี
2. ไม่จำเป็นต้องไหวขอ
3. มีคุณค่าสูงทางจิตใจ
4. เจตนาการสร้าง
5. ปฏิเสธความเทียมแท้

ในด้านความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอก สิ่งที่กลุ่มผู้เลี้ยงแบบเก่าให้ความสำคัญ โดยเรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่

1. ผู้ปลุกเสก
2. พื้นที่
3. อิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์
4. มวลสาร
5. พิธีกรรม
6. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เลี้ยงกับกุมารทอง
7. ปฏิกริยาระหว่างผู้เลี้ยงกับกุมารทอง
8. รูปลักษณ์

2.2 การรับรู้ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของผู้เลี้ยงแบบใหม่

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เลี้ยงกุมารทองแบบ เป็นกลุ่มที่เลี้ยงกุมารทองเพราะเชื่อในคำโฆษณาที่ปรากฏผ่านสื่อประเภทต่างๆ เช่น สื่อโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ รวมไปถึงจากการบอกเล่าประสบการณ์ในการเลี้ยงกุมารทองที่ได้ยินได้ฟังมาจากคนใกล้ชิด เช่น ญาติ เพื่อน ฯลฯ จึงเกิดความสนใจและตัดสินใจหากุมารทองมาเลี้ยงด้วยตนเอง ซึ่งวิธีในการหากุมารทองมาเลี้ยงนั้น จะใช้วิธีการเช่าบูชามาจากร้านที่จำหน่ายเครื่องรางของขลัง หาเช่าจากวัดหรือสำนักต่างๆ หรือได้รับมาจากผู้อื่น มีจำนวนทั้งสิ้น 12 คน

จากการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยพบว่ากลุ่มผู้เลี้ยงแบบใหม่ให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอกมากกว่าความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน โดยความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอกที่ผู้เลี้ยงแบบใหม่ให้ความสำคัญ โดยเรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่

1. อิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์
2. พื้นที่
3. ผู้ปลุกเสก
4. รูปลักษณ์
5. ดวงจิต
6. มวลสาร
7. พิธีกรรม
8. ปฏิบัติการที่ผู้เลี้ยงมีต่อกุมารทอง
9. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เลี้ยงกับกุมารทอง

ในด้านความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน สิ่งที่กลุ่มผู้เลี้ยงแบบใหม่ให้ความสำคัญ โดยเรียงตามลำดับความสำคัญ ได้แก่

1. ต้องควบคุมกำกับศีลธรรม คุณธรรม ความดี
2. เจตนาการสร้าง

2.3 สรุปการรับรู้ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในทัศนะของผู้เลี้ยงแบบเก่ากับแบบใหม่

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยสามารถสรุปการปรับเปลี่ยนความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในทัศนะของผู้เลี้ยงแบบเก่าและแบบใหม่ได้ ดังนี้

2.3.1 ความหมายของกุมารทองในฐานะเครื่องรางของขลัง

จากการเก็บข้อมูลพบว่าผู้เลี้ยงแบบเก่ามีการรับรู้ความหมายของกุมารทองว่าเป็นเครื่องรางของขลังที่มีอิทธิคุณที่เน้นในด้านการปกป้องคุ้มครอง ดูแลบ้านเรือนและทรัพย์สิน เพราะเป็นสิ่งที่ครูบาอาจารย์และบรรพบุรุษสั่งสอนและสืบทอดความเชื่อกันต่อๆ มา ในขณะที่ผู้เลี้ยงกุมารทองแบบใหม่ที่ตัดสินใจเลี้ยงกุมารทองเพราะคำโฆษณาหรือการชักชวนจากคนใกล้ชิด จะมีการรับรู้ว่

กุมารทองนั้นเป็นเครื่องรางของขลังที่ช่วยดลบันดาลความสำเร็จและความร่ำรวย นอกจากนี้ยังมีอิทธิคุณในเรื่องของเสน่ห์ เมตตา โชคลาภ ซึ่งเป็นไปตามคำบอกเล่าของกลุ่มผู้ปลุกเสกแบบใหม่และสื่อโฆษณา

2.3.2 ความหมายด้านความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทอง

ในด้านการรับรู้ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทอง กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เลี้ยงกุมารทองแบบเก่าจะให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์จากภายในและภายนอกในระดับที่ใกล้เคียงกัน ในขณะที่กลุ่มผู้เลี้ยงแบบใหม่ให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอกมากกว่าภายใน

ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า กลุ่มผู้เลี้ยงแบบเก่าที่ให้ความสำคัญกับความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอกและภายในในระดับที่ใกล้เคียงกัน แต่เน้นไปที่ความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอกมากกว่า นั่นอาจเป็นเพราะกลุ่มผู้เลี้ยงแบบเก่าที่แม้ปัจจุบันจะยืนอยู่ในโลกฆราวาส (Secular World) แต่ก็มีส่วนหนึ่งที่ได้รับอิทธิพลจากโลกศักดิ์สิทธิ์ (Sacred World) ซึ่งอิทธิพลดังกล่าวอาจได้รับการสืบทอดจากบรรพบุรุษ รวมไปถึงการได้รับอิทธิพลมาจากผู้ปลุกเสกแบบเก่าที่ส่วนใหญ่เป็นพระสงฆ์ที่ยังมีโลกทัศน์แบบโลกศักดิ์สิทธิ์ล้อมรอบอยู่ ในขณะที่กลุ่มผู้เลี้ยงแบบใหม่เป็นกลุ่มที่เข้ามาอยู่ในโลกฆราวาส (Secular World) อย่างเต็มตัวแล้ว จึงเข้าไม่ถึงความศักดิ์สิทธิ์จากภายในซึ่งเป็นความศักดิ์สิทธิ์ในโลกศักดิ์สิทธิ์ตามทัศนะของ P. Berger

นอกจากนี้ สิ่งที่ผู้วิจัยค้นพบก็คือ ความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอกในทัศนะของผู้เลี้ยงภายนอกที่เพิ่มเข้ามา คือ ความศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดจากดวงจิต ซึ่งอาจเป็นเพราะว่ากุมารทองในยุคปัจจุบันถูกยกสถานะให้มีความหลากหลายขึ้น ซึ่งวิธีการหนึ่งในการยกสถานะของกุมารนั้นก็คือ การแบ่งประเภทดวงจิตที่จะบรรจุลงในองค์กุมาร ซึ่งแบ่งได้เป็น พราย เทพ และทิพย์ ซึ่งดวงจิตที่แตกต่างกันก็จะมีผลทำให้ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองเปลี่ยนแปลงไปด้วย ดังนั้นนี่จึงอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่กลุ่มผู้เลี้ยงแบบใหม่ให้ความสำคัญกับดวงจิตของกุมารทอง ในขณะที่กลุ่มผู้เลี้ยงแบบเก่าที่กรอบความรู้เดิมของตนที่สั่งสมมาจากบรรพบุรุษและครูบาอาจารย์แต่แรกมีความเข้าใจชัดเจนอยู่แล้วกุมารทองนั้นมีสถานะเป็นเพียง “ผี” กลุ่มผู้เลี้ยงกุมารทองจึงไม่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องดวงจิตเพราะมีความเข้าใจว่ากุมารทองนั้นก็คือผีเหมือนกันหมด

2.3.3 ความหมายด้านสถานะของกุมารทอง

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่าผู้เลี้ยงกุมารทองแบบเก่าและแบบใหม่มีการรับรู้ถึงสถานะของกุมารทองในลักษณะที่แตกต่างกัน นั่นคือผู้เลี้ยงแบบเก่าจะมีการรับรู้เกี่ยวกับสถานะของกุมารทองที่ชัดเจนนั้นคือเป็นผี เพราะได้รับการปลูกฝังมาจากบรรพบุรุษและครูบาอาจารย์ที่เป็นกลุ่มผู้ปลูกเสกกุมารทองแบบเก่า ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มผู้เลี้ยงแบบใหม่ที่เข้าใจว่าสถานะของกุมารทองนั้นมีความหลากหลายขึ้นอยู่กับดวงจิตที่บรรจุอยู่ในองค์กุมาร คือเป็นได้ทั้งผี เทพ และทิพย์ ซึ่งกุมารทองทั้ง 3 แบบนี้ก็จะมีสถานะในด้านความศักดิ์สิทธิ์ไม่เท่ากัน

3. การนำเสนอสัญญาและการประกอบสร้างความหมายของกุมารทองในสื่อมวลชน

สำหรับงานวิจัยในส่วนที่ 2 ผู้วิจัยต้องการศึกษาการนำเสนอสัญญาและการประกอบสร้างความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในสื่อมวลชน โดยผู้วิจัยได้แบ่งแหล่งข้อมูลที่เป็นสื่อมวลชนที่ใช้ในการศึกษาออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. นิตยสารพระเครื่อง
2. ละครโทรทัศน์
3. ภาพยนตร์

1. การนำเสนอสัญญาเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองของนิตยสารพระเครื่อง

เพื่อตอบคำถามเรื่องการนำเสนอสัญญาและการประกอบสร้างความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารผ่านนิตยสารพระเครื่อง ผู้วิจัยได้เลือกนิตยสารพระเครื่องที่ตีพิมพ์และออกจำหน่ายในช่วง มกราคม 2557- ธันวาคม 2557 โดยเลือกศึกษานิตยสารพระเครื่องที่มีการตีพิมพ์และวางจำหน่ายอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอไม่ขาดตอน จำนวนทั้งสิ้น 3 ฉบับ ประกอบด้วย นิตยสารแม่นาค นิตยสารศักดิ์สิทธิ์ และนิตยสารพุทธคุณ รวมทั้งสิ้น 72 ฉบับ โดยจะศึกษาเฉพาะเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับกุมารทองที่ได้มีการตีพิมพ์ลงในนิตยสารพระเครื่องดังกล่าว

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิจัย ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

3.1 ลักษณะการนำเสนอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกุมารทองในนิตยสารพระเครื่อง

จากการเก็บข้อมูลจากนิตยสารพระเครื่อง จำนวน 3 ฉบับ คือนิตยสารแม่เฒ่า นิตยสาร ศักดิ์สิทธิ์ และนิตยสารพุทธคุณ ที่ตีพิมพ์และวางจำหน่ายในช่วงมกราคม – ธันวาคม 2557 จำนวนทั้งสิ้น 72 ฉบับ พบว่า มีการลงเนื้อหาในส่วนที่การโฆษณาของร้านค้าที่เปิดให้เช่าเครื่องรางของขลังมากที่สุด จำนวน 166 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 36.7 รองลงมาคือเนื้อหาที่เป็นการโฆษณาการสร้างและปลุกเสกกุมารทองของบรรดาสำนักเกจิต่างๆ จำนวน 141 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 31.1 เนื้อหาในส่วนที่เป็นบทความแฝงโฆษณา จำนวน 63 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 13.9 เนื้อหาส่วนที่เป็นประสบการณ์ของผู้เลี้ยงกุมารทองและแฝงโฆษณา จำนวน 38 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 8.4 เนื้อหาส่วนที่เป็นบทความให้ความรู้เกี่ยวกับกุมารทอง จำนวน 24 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 5.3 และประสบการณ์ของผู้เลี้ยงกุมารทอง จำนวน 20 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 4.4 ตามลำดับ

3.2 เนื้อหาเกี่ยวกับกุมารทองที่ตีพิมพ์ลงในนิตยสารพระเครื่อง

จากการเก็บข้อมูล สามารถสรุปเนื้อหาที่นำเสนอเกี่ยวกับกุมารทองในนิตยสารพระเครื่องทั้ง 3 ฉบับ โดยพบว่าเนื้อหาที่มีการนำเสนอมากที่สุดคือเนื้อหาเกี่ยวกับผู้ปลุกเสก+สายวิชา+มวลสาร+ประโยชน์ของกุมารทอง จำนวน 132 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 29.2 รองลงมาคือเนื้อหาเกี่ยวกับผู้ปลุกเสก+ประโยชน์ของกุมารทอง จำนวน 90 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 19.9 เนื้อหาเกี่ยวกับผู้ปลุกเสก+มวลสาร+ดวงจิต+ประโยชน์ของกุมารทอง จำนวน 64 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 14.1 เนื้อหาเกี่ยวกับผู้ปลุกเสก+มวลสาร+ดวงจิต+สายวิชา+พิธีกรรม+ประโยชน์ของกุมารทอง จำนวน 55 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 12.1 เนื้อหาเกี่ยวกับผู้ปลุกเสก+มวลสาร+พิธีกรรม+ประโยชน์ของกุมารทอง จำนวน 42 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 9.2 เนื้อหาเกี่ยวกับผู้ปลุกเสก+มวลสาร จำนวน 30 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 6.6 เนื้อหาเกี่ยวกับผู้ปลุกเสก+สายวิชา จำนวน 29 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 6.4 และการนำเสนอเนื้อหาในลักษณะอื่นๆ อีก 10 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 2.2 ตามลำดับ

จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยได้ค้นพบข้อสังเกตว่า การนำเสนอเนื้อหาเรื่องกุมารทองในนิตยสารพระเครื่องนั้น สิ่งที่ขาดไม่ได้คือ ผู้ปลุกเสก ซึ่งจากการวิจัยพบว่าข้อมูลข่าวสารแทบทุกชิ้นจะต้องมีการระบุถึงชื่อของผู้ปลุกเสก คิดเป็นร้อยละ 97.8 ซึ่งมีทั้งที่เป็นพระสงฆ์และฆราวาส แต่พบว่าการลงข้อมูลข่าวสารที่พระสงฆ์เป็นผู้ปลุกเสกมากกว่า โดยในนิตยสารพระเครื่องพบว่าการ

ลงเนื้อหาข่าวสารที่พระสงฆ์เป็นผู้ปลุกเสก 96 ชิ้น และฆราวาสเป็นผู้ปลุกเสก 48 ชิ้น นิตยสาร ศักดิ์สิทธิ์ลงเนื้อหาที่พระสงฆ์เป็นผู้ปลุกเสก 154 ชิ้น เป็นฆราวาสปลุกเสก 77 ชิ้น และนิตยสาร พุทธคุณลงเนื้อหาที่พระสงฆ์เป็นผู้ปลุกเสก 50 ชิ้น เป็นฆราวาสปลุกเสก 17 ชิ้น คิดเป็นสัดส่วนเนื้อหา ที่พระสงฆ์เป็นผู้ปลุกเสกร้อยละ 67.8 และฆราวาสเป็นผู้ปลุกเสกคิดเป็นร้อยละ 32.1 นอกจากนี้สิ่งที่มีบรรดานิตยสารพระเครื่องให้ความสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ ประโยชน์ของกุมารทอง โดยพบว่า เนื้อหาส่วนใหญ่ที่ตีพิมพ์จะต้องมีประเด็นเรื่องประโยชน์ใช้สอยของกุมารทอง คิดเป็นร้อยละ 84.5

จากข้อมูลทางสถิติดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า นิตยสารพระเครื่องซึ่งเป็น นิตยสารที่มุ่งเน้นการโฆษณาชวนเชื่อในด้านอิทธิฤทธิ์อิทธิคุณของพระเครื่องและเครื่องรางของขลัง นั้น สิ่งมีผลต่อความน่าเชื่อถือของเครื่องรางของขลังประเภทกุมารทองก็คือ ผู้ปลุกเสก และสิ่งที่ช่วย กระตุ้นให้ผู้อ่านหรือผู้บริโภคเกิดความต้องการอยากมีกุมารทองไว้ในครอบครองก็คือ ข้อมูลด้าน ประโยชน์ใช้สอยของกุมารทองนั่นเอง โดยมีข้อมูลในเรื่องของมวลสาร ดวงจิต สายวิชา และพิธีกรรม เป็นส่วนประกอบให้กุมารทองมีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

3.3 การนำเสนอสัญลักษณ์และความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในนิตยสารพระเครื่อง สามารถสรุปได้ดังนี้

3.3.1 ยกสถานะผู้ปลุกเสก โดยนำเสนอสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายถึงการเป็นผู้วิเศษ เหนือมนุษย์ธรรมดาทั่วไป หรือเสนอสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายว่าผู้ปลุกเสกนั้นเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ ในไสยศาสตร์และเวทย์มนต์คาถาเหนือกว่าผู้ปลุกเสกคนอื่นๆ

3.3.2 เสริมความเข้มขลังให้กุมารทอง ผ่านมวลสาร พิธีกรรม โดยการใส่ความหมาย ในเรื่องของการเข้มขลังลงไปในเรื่องของมวลสารและพิธีกรรม เช่น มวลสารนั้นเป็นมวลสารที่มีความ พิเศษ เป็นของที่ได้ยากกว่ามวลสารโดยทั่วไป ส่วนในแง่ของพิธีกรรมก็มีการใส่สัญลักษณ์เพื่อให้ผู้รับ สารเข้าใจว่าพิธีกรรมการปลุกเสกนั้นมีความเข้มขลัง ตรงตามตำรับการปลุกเสกแต่โบราณ เป็นต้น

3.3.3 สถาปนาความศักดิ์สิทธิ์ให้กับกุมารทอง ผ่านชื่อรุ่น รูปลักษณ์ และดวงจิต โดยการใส่สัญลักษณ์ลงในภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อรุ่นกุมารทองให้มีลักษณะอิงกับความเป็นเทพ เช่น กุมารกิมหันต์ (โอรสสวรรค์) ในด้านรูปลักษณ์ก็มีการปรับเปลี่ยนรูปลักษณ์ของกุมารทองใหม่โดยใส่

ลักษณะความเป็นเทพเข้ามา เช่น มี 4 พักตร์ 8 กร มีตาที่ 3 มีปีก หรือใช้สัญลักษณ์อื่นๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับเทพ เช่น ใช้เทพศาสตราวุธ หรือเทพพาหนะเข้ามาเป็นส่วนประกอบในการสร้างองค์กุมาร

ในส่วนของดวงจิตก็มีการแตกประเภทของดวงจิตให้มีความหลากหลายขึ้น โดยเพิ่มดวงจิตเทพ และดวงจิตทิพย์ลงไป เพื่อยกสถานะความเป็นผีของกุมารทองให้กลายเป็นเทพหรือสิ่งที่สูงกว่า

3.4. การนำเสนอสัญญาณเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองของละครโทรทัศน์

เพื่อจะศึกษาการนำเสนอสัญญาณและการประกอบสร้างความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองที่นำเสนอผ่านละครโทรทัศน์ ผู้วิจัยจึงจะจงเลือกละครโทรทัศน์ที่มีตัวละครกุมารทองปรากฏอยู่ในเนื้อหาของละคร ประกอบด้วยละครโทรทัศน์ทั้งสิ้น 2 เรื่อง คือ

1. ละครโทรทัศน์เรื่อง เสือสังฟ้า ของค่ายกันตนา ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 ในช่วงเดือนสิงหาคม-ตุลาคม 2554
2. ละครโทรทัศน์เรื่อง Sixth Sense สี่รักสัมผัสหัวใจ ของค่ายชลลัมพี ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ในช่วงเดือนกันยายน-ตุลาคม 2555 และ กันยายน-พฤศจิกายน 2556

3.4.1 การนำเสนอสัญญาณและการประกอบสร้างความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในละครโทรทัศน์เรื่องเสือสังฟ้า

สัญญาณที่ปรากฏในละครเรื่องเสือสังฟ้า เป็นสัญญาณที่สะท้อนภาพของกุมารทองในยุคเก่าของกลุ่มผู้เลี้ยงแบบเก่า โดยมีสัญญาณที่สะท้อนความเป็น ผี ของกุมารทองอย่างชัดเจนผ่านบทพูดของตัวละคร นอกจากนั้นยังเสนอภาพของกุมารทองที่เป็นเครื่องรางของขลังอันเกิดจากไสยเวทย์ และถูกใช้ในหมู่ผู้ที่มีความรู้ในทางไสยศาสตร์และเวทย์มนต์คาถาอย่างเชี่ยวชาญ

แต่สัญญาณที่เป็นแก่นของเรื่องซึ่งสอดคล้องกับโลกทัศน์ของตัวละครที่เป็นตัวแทนของผู้เลี้ยงกุมารทองแบบเก่านั้น คือแก่นในเรื่องของการยึดมั่นในศีลธรรม คุณธรรม และความดี ซึ่งเป็นความศักดิ์สิทธิ์จากภายในที่กลุ่มผู้เลี้ยงกุมารทองแบบเก้ายึดถือ

3.4.2 การนำเสนอสัญญาณและการประกอบสร้างความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของ กุมารทองในละครโทรทัศน์เรื่อง Sixth Sense สี่รักสัมผัสหัวใจ

ละครเรื่อง Sixth Sense สี่รักสัมผัสหัวใจ เป็นละครที่ยืนอยู่ในมุมมองของผู้เลี้ยงกุมารทองในโลกยุคปัจจุบัน ละครได้นำเสนอสัญญาณที่สะท้อนว่า นางเอกในละครทั้ง 5 คน เป็นตัวแทนความเชื่อในศาสนาชาวบ้าน (Popular Religion) แบบไทยๆ ที่ยอมรับเอาผี พราหมณ์ พุทธ เข้าเป็นเนื้อเดียวกันอย่างกลมกลืน ในขณะที่สัญญาณในตัวละครฝ่ายชาย ก็เป็นตัวแทนจากปรัชญาแบบวิทยาศาสตร์

สัญญาณหลักที่ปรากฏในเรื่อง จึงเป็นเรื่องของการเดินคู่กันระหว่างโลกไสยศาสตร์ พุทธศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นภาพสะท้อนให้เห็นถึงกรอบการรับรู้ทางด้านความเชื่อของคนในสังคมไทยปัจจุบันที่ลบล้างแบ่งแย่งความต่างและสามารถประสานรวมโลกทัศน์ต่างๆ เข้าไว้ด้วยกันได้อย่างกลมกลืน

3.5 การนำเสนอสัญญาณเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองของภาพยนตร์

เพื่อจะศึกษาการนำเสนอสัญญาณและการประกอบสร้างความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองที่นำเสนอผ่านภาพยนตร์ ผู้วิจัยจึงเจาะจงเลือกภาพยนตร์ที่มีกุมารทองปรากฏอยู่ในเนื้อหาของละคร ประกอบด้วยภาพยนตร์ทั้งสิ้น 2 เรื่อง คือ

1. ภาพยนตร์เรื่อง “ขุนแผน” ของค่าย Five Stars Production กำกับภาพยนตร์โดย ธนิตย์ จิตนุกูล ออกฉาย มีนาคม 2545
2. ภาพยนตร์เรื่อง “ผีเข้าผีออก” ของค่าย Angel & Bear Production กำกับภาพยนตร์โดย ภาคภูมิ วงศ์จินดา ออกฉาย พฤศจิกายน 2556

3.5.1 การนำเสนอสัญญาณเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองของภาพยนตร์เรื่อง “ขุนแผน”

ภาพยนตร์เรื่องขุนแผนเป็นภาพสะท้อนของกุมารทองในมุมมองของผู้ปลูกเสกแบบเก่า ที่เน้นและให้ความสำคัญกับมวลสารและพิธีกรรม มีการนำเสนอสัญญาณที่แสดงว่ากุมารทองนั้นมีสถานะเป็นผี เป็นผู้รับใช้ และเกิดจากไสยศาสตร์มนต์ดำ โดยเน้นการใช้งานเพื่อเป็นอาวุธคู่กาย ซึ่งสอดคล้องกับบริบทของสังคมไทยในสมัยปลายกรุงศรีอยุธยา

สัญญาณหลักที่ปรากฏในภาพยนตร์เรื่องขุนแผน เป็นการชี้ให้เห็นถึงโทษของคนที่ขาดสติ คนที่ยึดติดอยู่ในความแค้นและความอาฆาต และสะท้อนภาพของคนที่หลงมัวเมาอยู่ในเวทย์มนต์คาถาและไสยศาสตร์ ว่าสุดท้ายแล้วชีวิตก็ไม่เหลืออะไร ความหลงมัวเมาในอำนาจและความแค้นจะนำพาให้ชีวิตเจอกับความวิบัติฉิบหาย ของดีวิเศษแค่ไหนก็ช่วยไม่ได้ ต้องสูญเสียแม้กระทั่งความรัก ความสุขที่แท้จริงในชีวิตคือการละวางและการเข้าใจในสังขารธรรม

3.5.2 การนำเสนอสัญญาณเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองของภาพยนตร์เรื่อง “ผีเข้าผีออก”

ภาพยนตร์เรื่อง “ผีเข้าผีออก” เป็นการสะท้อนมุมมองและจุดยืนของผู้เลี้ยงกุมารทองแบบใหม่ในสังคมปัจจุบัน โดยสัญญาณที่ภาพยนตร์พยายามสื่อสารออกมาก็คือ ในโลกปัจจุบันผู้ที่จะเลี้ยงกุมารทองสามารถเป็นใครก็ได้ เป็นการพยายามทำให้กุมารทองนั้นสามารถเข้ากันได้กับคนทุกเพศทุกวัย และความหมายสำคัญที่ภาพยนตร์เรื่องนี้ได้ทำการประกอบสร้างขึ้นมาใหม่ซึ่งแตกต่างไปจากเรื่องอื่นๆ ก็คือ ประโยชน์ของกุมารทองที่เน้นในเรื่องของการเป็นที่พึ่งทางใจ เป็นเพื่อนคลายเหงา และหน้าที่ในการเป็นแม่สื่อด้านความรัก ซึ่งนับว่าเป็นบทบาทหน้าที่และความหมายใหม่ของกุมารทองที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน

3.6 สรุปการนำเสนอสัญญาณเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองของสื่อมวลชน

การนำเสนอสัญญาณเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในสื่อมวลชนประเภทนิตยสาร เป็นการพยายามใส่สัญญาณในแง่ของความศักดิ์สิทธิ์เข้าไปในตัวกุมารทอง ผ่านผู้ปลูกเสก มวลสาร พิธีกรรม ชื่อ รูนุ รูปลักษณ์ และดวงจิต ทั้งนี้ก็เพื่อตอบสนองอรสนิยมของผู้เลี้ยงและความต้องการของตลาดที่มีความหลากหลายมากขึ้น โดยพยายามนำเสนอความหมายของกุมารทองในแง่ของการเป็นเครื่องรางของขลังที่เน้นเรื่องโชคลาภและความร่ำรวย ซึ่งดูจะไปกับกันได้ดีกับสภาพสังคมในปัจจุบันที่เป็นสังคมทุนนิยม

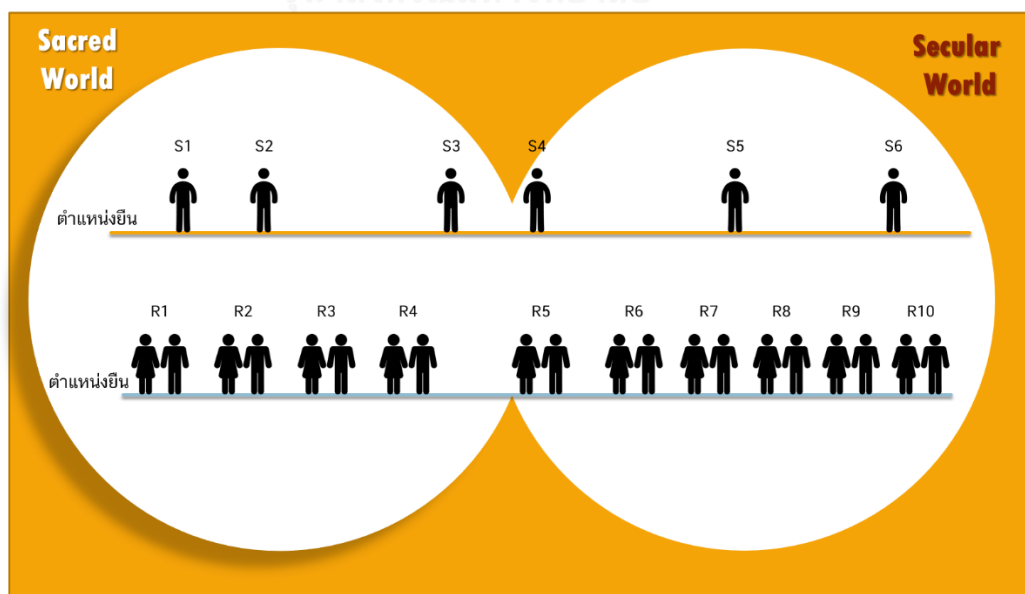
ในขณะที่สื่อมวลชนประเภทละครโทรทัศน์และภาพยนตร์ ได้นำเสนอสัญญาณที่สอดคล้องกับสภาพสังคมที่ปรากฏอยู่ในฉากและเนื้อเรื่อง และได้พยายามเสนอสัญญาณที่ตอบสนองความสนใจของกลุ่มผู้ชม ซึ่งมีคนหลากหลายทุกเพศทุกวัย สัญญาณที่นำเสนอผ่านละครและภาพยนตร์จึงเป็นสัญญาณที่มีความหลากหลายโดยขึ้นอยู่กับว่ากลุ่มผู้ชมเป็นใคร นอกจากนี้เรายังพบว่าสื่อมวลชนประเภทภาพยนตร์ได้มีการประกอบสร้างความหมายใหม่ให้กับกุมารทองด้วย

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การสื่อสารเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในสังคมไทย ที่ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล สามารถนำมาอภิปรายผลในประเด็นต่อไปนี้ คือ

1. ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ในโลกศักดิ์สิทธิ์และโลกฆราวาส

จากข้อมูลทั้งหมดที่ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลในเรื่องการปรับเปลี่ยนความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในทัศนะของผู้ปลูกเสกแบบเก่าและแบบใหม่ ตลอดจนการรับรู้ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองในทัศนะของผู้เลี้ยงกุมารทองแบบเก่าและแบบใหม่ ทำให้ผู้วิจัยสามารถตอบข้อสงสัยที่เคยตั้งคำถามกับแนวคิดเรื่องโลกศักดิ์สิทธิ์และโลกฆราวาส ของ Peter Berger ที่นำเสนอกระบวนการเปลี่ยนผ่านจากโลกศักดิ์สิทธิ์ไปสู่โลกฆราวาส ว่าเมื่อเกิดการเปลี่ยนผ่านจากโลกศักดิ์สิทธิ์ไปสู่โลกฆราวาส โลกทัศน์ทางความคิดจากทั้ง 2 โลกจะถูกแยกขาดออกจากกันอย่างเด็ดขาด ซึ่งปรากฏการณ์ดังกล่าวที่เคยเกิดขึ้นในสังคมโลกตะวันตก เมื่อมาอยู่ในประเทศไทย กระบวนการเปลี่ยนผ่านจะเป็นไปในลักษณะเดียวกันหรือไม่ ซึ่งจากการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำให้ผู้วิจัยสามารถหาคำตอบให้กับคำถามดังกล่าว ดังจะแสดงออกมาในรูปของแผนภาพ ดังนี้

แผนภาพดังกล่าว เป็นการตอบคำถามในเรื่องกระบวนการเปลี่ยนผ่านจากโลกศักดิ์สิทธิ์ไปสู่โลกฆราวาส (Secularization) ในสังคมไทย ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากระบวนการดังกล่าว ไม่ได้ตัดแยกโลกศักดิ์สิทธิ์ออกจากโลกฆราวาสโดยเด็ดขาด โดยเฉพาะในประเด็นเรื่อง “ความศักดิ์สิทธิ์” ที่ผู้วิจัยเลือกศึกษากรณีของกุมารทองเพื่อให้เห็นภาพสะท้อนของปรากฏการณ์ดังกล่าว ซึ่งผู้วิจัยพบว่า เมื่อสังคมไทยเปลี่ยนจากโลกศักดิ์สิทธิ์มาสู่โลกฆราวาส ความศักดิ์สิทธิ์ซึ่งเคยอยู่ในโลกศักดิ์สิทธิ์ไม่ได้หายไปจากสังคมไทย แต่ความหมายในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ได้ถูกปรับเปลี่ยนให้สามารถเข้ากันได้กับสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์แบบโลกเก่าที่เน้นศีลธรรม คุณธรรม และความดี ที่พ้นไปจากโลกหรือที่ถูกเรียกว่าความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน (Inside Sacred) ได้ถูกปรับให้เป็นความศักดิ์สิทธิ์แบบโลกใหม่ที่สามารรถสัมผัสจับต้องได้มากขึ้น ซึ่งความศักดิ์สิทธิ์ในลักษณะดังกล่าวถูกเรียกว่าความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอก (Outside Sacred) สามารถแสดงออกมาได้ในรูปของผู้ปลุกเสก มวลสาร พิธีกรรม พื้นที่ รูปลักษณ์ ความสัมพันธ์และปฏิกริยาระหว่างผู้บูชากับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เป็นต้น ซึ่งความศักดิ์สิทธิ์จากทั้ง 2 โลก ก็ยังสามารถผสมผสานและกลมกลืนเข้ากันได้กับโลกทัศน์ทางความเชื่อแบบไทยๆ ที่ยังคงมีอยู่ในปัจจุบัน

การเปลี่ยนผ่านทางด้านความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ในสังคมไทยจึงไม่ได้เป็นไปในลักษณะของการแยกออกจากกันทันที แต่เป็นลักษณะของการที่ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ในโลกฆราวาสค่อยๆ เคลื่อนเข้ามาทับความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ในโลกศักดิ์สิทธิ์ และค่อยๆ กลืนกินความหมายแบบเดิมให้ค่อยๆ ลดน้อยถอยลงไปจากสังคมไทย คล้ายปรากฏการณ์สุริยุปราคา ที่เงาของพระอาทิตย์ ซึ่งเป็นตัวแทนของความศักดิ์สิทธิ์แบบโลกฆราวาส ค่อยๆ เคลื่อนเข้ามาทับโลก ซึ่งเป็นตัวแทนความศักดิ์สิทธิ์แบบโลกศักดิ์สิทธิ์ และสุดท้ายก็อาจสามารถทับได้สนิททั้งดวงในที่สุด

ทั้งนี้ ผู้ส่งสารจะมีการสร้างความหมายในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์โดยเน้นที่ความศักดิ์สิทธิ์จากภายในหรือภายนอก ก็ขึ้นอยู่กับจุดยืนในโลกศักดิ์สิทธิ์และโลกฆราวาสของผู้ส่งสาร (Sender) ซึ่งหากตำแหน่งยืนของผู้ส่งสารอยู่ในโลกศักดิ์สิทธิ์ ผู้ส่งสารก็จะสร้างความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์โดยเน้นที่ความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน แต่ในทางกลับกัน หากผู้ส่งสารมีตำแหน่งยืนอยู่ในโลกฆราวาส ความหมายที่ถูกถ่ายทอดออกมา ก็จะเป็นความศักดิ์สิทธิ์ที่เน้นความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอก ซึ่งลักษณะเช่นนี้ก็จะเกิดขึ้นเช่นเดียวกันในผู้รับสาร (Receiver) โดยการรับรู้ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของผู้รับสารจะรับรู้ไปในทิศทางใดก็ขึ้นอยู่กับตำแหน่งและจุดยืนของผู้รับสารในโลกศักดิ์สิทธิ์และโลกฆราวาสเช่นกัน

และที่สำคัญ การรับรู้ความหมายหรือการถอดรหัส (Decoding) เรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกลุ่มผู้รับสารจะเป็นไปทิศทางเดียวกันกับสารที่ผู้ส่งสารสื่อสารหรือใส่รหัส (Encoding) มาให้มากน้อยเพียงใด ก็ขึ้นอยู่กับระยะห่างระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารบนโลกศักดิ์สิทธิ์และโลกฆราวาสเช่นเดียวกัน

ดังนั้นจึงสามารถกล่าวเป็นข้อสรุปได้ว่า กระบวนการเปลี่ยนผ่านจากโลกศักดิ์สิทธิ์ไปสู่โลกฆราวาสในสังคมไทย หรือที่เรียกกันว่า “กระบวนการทำให้เป็นโลกฆราวาส” (Secularization) ซึ่งเชื่อว่าการบวนการดังกล่าวมีผลกระทบต่อความหมายของความศักดิ์สิทธิ์ในโลกศักดิ์สิทธิ์และความหมายของความศักดิ์สิทธิ์ในโลกฆราวาส แต่ทั้งนี้ ตามแนวทางเดิมของแนวคิด โลกศักดิ์สิทธิ์และโลกฆราวาส (Sacred World and Secular World) ของ Peter Berger มองว่า เมื่อสังคมเปลี่ยนผ่านจากโลกศักดิ์สิทธิ์มาสู่โลกฆราวาส ความศักดิ์สิทธิ์ในโลกศักดิ์สิทธิ์จะถูกทำให้สูญสลายไปทันที และความศักดิ์สิทธิ์แบบใหม่ในโลกฆราวาสก็จะเข้ามาแทนที่ ซึ่งเป็นลักษณะของการเปลี่ยนผ่านในรูปแบบ Substitution แต่จากการศึกษาและเก็บข้อมูลเรื่องปรากฏการณ์ความเชื่อเรื่องกุมารทองในสังคมไทย ผู้วิจัยกลับพบว่า ลักษณะการเปลี่ยนผ่านที่เกิดขึ้นในสังคมไทยไม่ได้เป็นไปเหมือนในสังคมตะวันตกตามที่เบอร์เกอร์นำเสนอ และไม่ได้เป็นไปในรูปแบบของการต่างคนต่างพัฒนาในลักษณะของระบบคู่ขนาน แต่กระบวนการเปลี่ยนผ่านจากโลกศักดิ์สิทธิ์ไปสู่โลกฆราวาสในสังคมไทย จะเป็นไปในลักษณะของการผนวกประสาน (Hybridization) ที่ควบรวมความศักดิ์สิทธิ์ในโลกศักดิ์สิทธิ์เข้ากับความศักดิ์สิทธิ์ในโลกสมัยใหม่ผสมผสานเข้าเป็นเนื้อเดียวกัน ดังนั้น โลกทัศน์เรื่องความศักดิ์สิทธิ์ในสังคมปัจจุบันจึงไม่ใช่มุมมองในลักษณะที่เป็นคู่ตรงข้าม (Binary Opposition) ที่แยกความศักดิ์สิทธิ์จากโลกเก่าออกจากความศักดิ์สิทธิ์ในโลกใหม่อย่างเด็ดขาด เพราะระบบความเชื่อและความเข้าใจของคนในสังคมยุคปัจจุบัน ส่วนหนึ่งของความศักดิ์สิทธิ์ในโลกเก่าก็ยังถูกยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่งของความศักดิ์สิทธิ์ในโลกใหม่ โดยเฉพาะในเรื่องของศีลธรรม คุณธรรม และความดี ซึ่งไม่ว่าโลกจะผ่านไปกี่ยุค การก้าวหน้าทางเทคโนโลยีจะเข้ามามีผลต่อความเปลี่ยนแปลงในชีวิตประจำวันเท่าใด แต่การยึดมั่นในศีลธรรม คุณธรรม และความดี ก็ไม่เคยจางหายหรือลดบทบาทความสำคัญลงในบรรทัดฐานทางความคิดของคนไทย

2. แหล่งที่มาของความศักดิ์สิทธิ์

จากข้อมูลที่ได้จากการวิจัย ทำให้ผู้วิจัยสามารถสรุปให้เห็นถึงสถาบันที่เป็นแหล่งที่มาของความศักดิ์สิทธิ์ในสังคมไทยได้ ดังนี้

1. สถาบันศาสนา

สถาบันศาสนาถือเป็นแหล่งผลิตความหมายในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของสังคมไทยที่มีมาช้านาน โดยความศักดิ์สิทธิ์ที่สถาบันศาสนาทำหน้าที่ผลิตนั้นสามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1.1 ความศักดิ์สิทธิ์ที่มีที่มาจากหลักคำสอนทางศาสนา เป็นความศักดิ์สิทธิ์ที่มาพร้อมกับคุณธรรมและปัญญา ซึ่งเป็นลักษณะของความศักดิ์สิทธิ์ในพุทธศาสนาแบบปัญญาชน อันได้แก่ ความศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดจากคุณธรรม ความศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดจากความบริสุทธิ์ของศีล เป็นต้น ซึ่งเป็นลักษณะของความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน

1.2 ความศักดิ์สิทธิ์ที่มีที่มาจากไสยศาสตร์ และสิ่งเหนือธรรมชาติ หรือที่เรียกว่าเป็นความศักดิ์สิทธิ์ที่มีที่มาจากศาสนาแบบชาวบ้าน (Civil Religion) ซึ่งยังให้ความนับถือและยำเกรงต่ออำนาจเหนือธรรมชาติ รวมไปถึงอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ที่หาข้อพิสูจน์ไม่ได้ เป็นความศักดิ์สิทธิ์ที่ผู้คนในสังคมส่วนใหญ่นับถือ เพราะสังคมไทยเป็นสังคมที่พื้นฐานทางความเชื่อทางศาสนา ล้วนถูกหล่อหลอมมาจากคติด้านพุทธ พราหมณ์ และผี เป็นความศักดิ์สิทธิ์ที่สามารถสัมผัสได้ด้วยอายตนะทั้ง 5 เป็นความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอก เช่น ความศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดจากอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ ความศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดจากมวลสาร ผู้ปลุกเสก ฯลฯ

ซึ่งผู้ที่ทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการสื่อสารเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ออกไปยังกลุ่มผู้รับสารก็คือพระสงฆ์ ซึ่งในอดีตที่ศาสนายังเป็นสถาบันแกนกลางของสังคม ที่วัดและพระสงฆ์ยังเข้าไปมีบทบาทต่อวิถีการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคม การสื่อสารเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ก็จะใช้วิธีการสื่อสารแบบเผชิญหน้า แบบปากต่อปาก หรือสื่อสารผ่านมุขปาฐะ ผ่านประเพณีพิธีกรรมทางศาสนา เช่น การฟังเทศน์ฟังธรรมในวันสำคัญทางศาสนา เป็นต้น แต่เมื่อสังคมมีการพัฒนาปรับเปลี่ยนไปสู่ความทันสมัย สถาบันศาสนาเริ่มถอยห่างออกจากผู้คนในสังคม วัดและพระสงฆ์เริ่มลดบทบาทและถูกกันให้อยู่ในพื้นที่เฉพาะ คนไม่มุ่งหน้าเข้าหาวัด แต่กลับมุ่งเข้าหาห้างสรรพสินค้าและสิ่งบันเทิงเริงรมย์ในรูปแบบอื่น การสื่อสารเรื่องความศักดิ์สิทธิ์จึงต้องมีการพัฒนาและปรับเปลี่ยนเพื่อให้ทันต่อจริตและวิถีการดำเนินชีวิตของคนในยุคเทคโนโลยี การสื่อสารเพื่อปลุกฝังหลักธรรมคำสอนและธรรมะจึงต้องกระทำผ่านสื่อสมัยใหม่ในรูปแบบต่างๆ เช่น รายการธรรมะ การ์ตูน หรือละครอิงธรรมะทางโทรทัศน์ หนังสือธรรมะ นิตยสารพระ เว็บไซต์ธรรมะ เป็นต้น

2. สถาบันครอบครัว

สถาบันครอบครัวก็เป็นอีกสถาบันหนึ่งที่ทำหน้าที่ในการผลิตความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ โดยผ่านการสืบทอดความหมายจากรุ่นสู่รุ่น เป็นการส่งต่อความคิด ความเชื่อ และความศรัทธา ใน

เรื่องศาสนาและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ช่องทางการสื่อสารที่ใช้ก็มักจะผ่านเรื่องเล่าของปู่ตายาย ตำนานในครอบครัว หรือผู้รับสารอาจได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงที่เกิดขึ้นในครอบครัว

ซึ่งจากการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์และวิเคราะห์จากเอกสารที่มีทำให้ผู้วิจัยพบว่า แหล่งความรู้และภูมิหลังทางครอบครัว มีผลต่อการสร้างความหมาย และการรับรู้ความหมายในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของผู้คนในสังคมเป็นอย่างมาก อาจเนื่องมาจากสถาบันครอบครัวเป็นสถาบันแรกในชีวิตของมนุษย์ มีความใกล้ชิดและผูกพันกับสมาชิกในสังคมสูงมากกว่าสถาบันอื่น อีกทั้งยังมีอิทธิพลในการถ่ายทอดความคิด ค่านิยม และทัศนคติ ให้กับสมาชิกในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้สัมพันธ์ภาพระหว่างคนในครอบครัวกับสถาบันศาสนา รวมไปถึงอาณาบริเวณที่ตั้งของบ้านช่องที่อยู่อาศัย ก็ล้วนมีอิทธิพลต่อระบบความเชื่อในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของคนในสังคมทั้งสิ้น ดังจะเห็นได้จากกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยที่มีความเชื่อในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทอง ซึ่งส่วนใหญ่ต่างก็เพราะมีภูมิหลังทางครอบครัวที่มีความเชื่อในเรื่องดังกล่าวสืบทอดกันมาเป็นส่วนใหญ่ เช่น สมาชิกคนใดคนหนึ่งในครอบครัวมีสถานะเป็นนักบวชในพุทธศาสนา ภูมิหลังทางครอบครัวเป็นหมอธรรมที่สืบทอดกันมา บ้านเรือนที่อยู่อาศัยปลูกสร้างอยู่ในอาณาบริเวณของวัดหรือใกล้กับวัด หรือเคยใช้วัดเป็นแหล่งในการพำนักพักพิงและเรียนหนังสือ (เด็กวัด) ทำให้มีความใกล้ชิดและได้รับการซึมซับหลักธรรมคำสอนได้ง่าย ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของสถาบันครอบครัวในการถ่ายทอดความเชื่อในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์

3. สถาบันสื่อมวลชน

สถาบันสื่อมวลชน ถือเป็นสถาบันขนาดใหญ่ที่ทำหน้าที่ในการผลิตสารเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ป้อนให้กับสังคม โดยผ่านช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย เช่น ละครโทรทัศน์ ภาพยนตร์ รายการโทรทัศน์ รวมไปถึงสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทต่างๆ ซึ่งสื่อมวลชนได้เข้ามามีบทบาทในการกำหนดและสร้างความหมายในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์เป็นอย่างมาก

คำถามที่ผู้วิจัยมีอยู่ในใจตั้งแต่การเริ่มต้นทำวิจัยก็คือ สื่อมวลชน ซึ่งเป็นสถาบันใหม่ที่ถือกำเนิดขึ้นในโลกฆราวาส (Secular World) จะทำหน้าที่ในการผลิตความหมายในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์อย่างไร และความหมาย ตลอดจนคุณค่าของความศักดิ์สิทธิ์ที่สถาบันสื่อมวลชนเป็นผู้ผลิตขึ้นมานั้น จะกำหนดคุณลักษณะของความศักดิ์สิทธิ์ไปในทิศทางไหน

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ทำให้ผู้วิจัยได้พบคำตอบว่า ในขณะที่กลุ่มผู้เลี้ยงกุมารทองแบบเก่าซึ่งมีโลกทัศน์ทางศาสนาและความเชื่อตามแบบแผนของโลกศักดิ์สิทธิ์ (Sacred World)

และได้รับการปลุกฝังความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์มาจากสถาบันศาสนาและสถาบันครอบครัวเป็นหลัก สถาบันสื่อมวลชนจะทำหน้าที่ปลุกฝังทัศนคติ ค่านิยม และการรับรู้ในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ให้แก่กลุ่มผู้เลี้ยงกุมารทองแบบใหม่ซึ่งมีวิถีการดำเนินชีวิตตามแนวทางของโลกสมัยใหม่ที่เป็นโลกฆราวาส (Secular World) ซึ่งจากการวิจัยพบว่า ความหมายในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ที่ปรากฏผ่านเนื้อหาของสื่อมวลชนนั้น จะมีทั้งลักษณะที่เป็นความศักดิ์สิทธิ์ในโลกเก่า และความศักดิ์สิทธิ์ในโลกใหม่

นอกจากนี้ สื่อมวลชนยังมีศักยภาพในการกำหนดความหมายใหม่ให้กับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เช่น ความหมายเรื่องการเป็นสื่อรักซึ่งเป็นความหมายใหม่ของกุมารทองที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน หรือการสร้างความหมายใหม่ให้กุมารทอง ซึ่งเดิมเคยมีสถานะเป็น “ผี” ให้มีความสูงส่งจนกลายเป็น “กุมารเทพ” เช่นในปัจจุบัน

4. สื่อกลาง

สถาบันสื่อกลางที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดความหมายในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ที่มีอิทธิพลอย่างมากให้แก่ผู้คนในสังคมไทยที่มักมีความเชื่อในเรื่องภูตผี และอำนาจเร้นลับเหนือธรรมชาติ ได้แก่ เจ้าลัทธิเจ้าสำนัก เกจิอาจารย์ ร่างทรง ม้าทรง ซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวแทนหรือสื่อกลางในการติดต่อกับอำนาจเหนือธรรมชาติ อันได้แก่ เทพ เทวดา ภูตผี วิญญาณ ฯลฯ ซึ่งเป็นความเชื่อในสิ่งเหนือธรรมชาติที่คนธรรมดาสามัญทั่วไปไม่สามารถเข้าถึง บุคคลที่ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางเหล่านี้จึงอยู่ในสถานะพิเศษ เพราะมีความสามารถพิเศษที่สามารถสื่อสารกับสิ่งลึกลับที่มองไม่เห็นได้

ความหมายในเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์และความศักดิ์สิทธิ์ของคนกลุ่มนี้จึงมักเน้นไปที่อิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ และพิธีกรรม เพราะอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ คือการแสดงออกของสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ส่วนพิธีกรรมก็คือวิถีและหนทางในการได้เข้าถึงและสัมผัสกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์และอำนาจลึกลับเหนือธรรมชาติที่มนุษย์จำต้องยำเกรงและพึ่งพา และร่างทรงหรือเจ้าลัทธิในฐานะผู้ทำพิธีก็จะได้รับการยกย่องเป็นการยกสถานะตนเองขึ้นเหนือคนทั้งปวง

บทบาทของร่างทรง เจ้าสำนัก เจ้าลัทธิ และบรรดาเกจิอาจารย์ต่างๆ เหล่านี้ในการสร้างความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ จึงจำกัดอยู่ในเฉพาะกลุ่มสาวกและผู้ศรัทธาเท่านั้น ความศักดิ์สิทธิ์ในลัทธิหนึ่งจึงอาจไม่ใช่ความศักดิ์สิทธิ์ในลัทธิอื่นๆ ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับเจ้าลัทธิจะบัญญัติให้อะไร ที่มีลักษณะเช่นไร เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์และความศักดิ์สิทธิ์ รวมไปถึงบรรดาเหล่าสาวกว่าจะยอมรับให้อะไรเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์และความศักดิ์สิทธิ์ในความเข้าใจและการรับรู้ของตนบ้าง

3. สัญญาและการสร้างความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ในสื่อมวลชน

การศึกษาเรื่องสัญญาเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองที่ปรากฏในสื่อมวลชนไทย ซึ่งผู้วิจัยเลือกศึกษาจากสื่อภาพยนตร์ ละครโทรทัศน์ และนิตยสารพระเครื่อง เพื่อตอบคำถามและข้อสงสัยที่ว่า สื่อมวลชนซึ่งเป็นสถาบันที่ถือกำเนิดขึ้นในโลกฆราวาสจะมีการสร้างความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ตามโลกทัศน์แบบฆราวาสหรือไม่ ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า สื่อมวลชนประเภทภาพยนตร์ และละครโทรทัศน์ มีการนำเสนอสัญญาหลักโดยเน้นที่ความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน โดยเฉพาะในประเด็นเรื่องศีลธรรม คุณธรรม และความดี ซึ่งเป็นความศักดิ์สิทธิ์แบบโลกศักดิ์สิทธิ์ (Sacred World) ในขณะที่สื่อมวลชนประเภทนิตยสารพระเครื่องเป็นสื่อมวลชนประเภทเดียวที่นำเสนอสัญญาหลักในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์จากภายนอกหรือความศักดิ์สิทธิ์ในโลกฆราวาส (Secular World) ซึ่งในประเด็นดังกล่าว ผู้วิจัยได้อภิปรายและตั้งข้อสังเกตว่า การที่สื่อละครโทรทัศน์และสื่อภาพยนตร์ นำเสนอสัญญาเรื่องความศักดิ์สิทธิ์จากภายใน ที่เน้นคุณธรรมและความดี เป็นเพราะสื่อทั้ง 2 ประเภท เป็นสื่อที่มีกลุ่มผู้ชมหลายระดับ ประกอบไปด้วยคนทุกเพศทุกวัย ดังนั้นจึงมีข้อห้ามและระเบียบทางกฎหมายเป็นตัวกรองเนื้อหาสาระ จึงไม่สามารถนำเสนอเนื้อหาที่มีความล่อแหลมและอาจขัดต่อศีลธรรมและรสนิยมของผู้ชมบางกลุ่มได้ อีกทั้งหน้าที่ที่สำคัญอีกประการหนึ่งของสื่อละครโทรทัศน์และสื่อภาพยนตร์ก็คือการเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับคนในสังคมได้ยึดถือเป็นแบบอย่าง ดังนั้นการนำเสนอสัญญาหรือเนื้อหาที่เน้นพิธีกรรมทางไสยศาสตร์ หรือเน้นเรื่องความต้องการโชคลาภและความร่ำรวยของคนในสังคมจึงอาจเป็นเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม

ในขณะที่สื่อ นิตยสารพระเครื่องมีลักษณะเป็นสื่อเฉพาะกลุ่มสำหรับคนที่มีความสนใจในวัตถุมงคลและเครื่องรางของขลังอยู่แล้ว การนำเสนอในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความศักดิ์สิทธิ์ที่เกิดจากปัจจัยภายนอก เช่น ผู้ปลุกเสก มวลสาร พิธีกรรม ดวงจิต รูปลักษณ์ จึงไม่ใช่สิ่งต้องห้ามสำหรับผู้ที่มีความรู้และสนใจในเครื่องรางของขลังเป็นทุนอยู่แล้ว อีกทั้งสื่อ นิตยสารพระเครื่องก็เป็นสื่อที่ทำหน้าที่ในการโฆษณาและประชาสัมพันธ์เพื่อการกระตุ้นยอดซื้อให้กับเหล่าเครื่องรางของขลังอยู่แล้ว จึงไม่แปลกที่จะมีการโฆษณาอวดอ้างสรรพคุณของกุมารทองเหมือนกับการโฆษณาขายสินค้า เพราะกุมารทองในปัจจุบันเอง ก็มีการปรับตัวจากการเป็นเครื่องรางของขลังเฉพาะบุคคลให้กลายเป็นสินค้าเพื่อมวลชน (mass product) ที่ต้องการความสำเร็จและความร่ำรวย

นอกจากนี้ยังพบว่าสื่อมวลชนซึ่งเป็นสถาบันในโลกสมัยใหม่ได้สร้าง สัญญา (sign) ตามแบบอย่างของโลกสมัยใหม่ให้กับกุมารทอง นั่นคือ สัญญาในเรื่องของ “ความทันสมัย” ถือเป็นการ

ประกอบสร้างความหมายแบบใหม่ให้กับกุมารทอง โดยความทันสมัยของกุมารทองนั้นได้ถูกทำให้ปรากฏผ่านสัญลักษณ์ในหลากหลายรูปแบบ ได้แก่

1. ผู้เลี้ยง

สื่อมวลชนนำเสนอภาพของกลุ่มผู้เลี้ยงแบบใหม่ ที่เติบโตและมีวิถีการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบันที่เต็มไปด้วยความเจริญทางวัตถุและเทคโนโลยี เป็นกลุ่มผู้เลี้ยงที่ผิดแผกแตกต่างไปจากภาพของผู้เลี้ยงกุมารทองหรือผู้ที่นิยมเครื่องรางของขลังเช่นในอดีต โดยสื่อมวลชนได้พยายามสร้างภาพของผู้เลี้ยงกุมารทองในปัจจุบันให้มีความทันสมัย เป็นคนหนุ่มสาวรุ่นใหม่ที่กำลังดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมเมือง แต่ก็ยังคงยึดมั่นในขนบธรรมเนียมความเชื่อทางศาสนาเป็นหลักยึดถือ ดังภาพของ ญาณิน วรรณภา ธรรมภา สุขคนธรรส และเนตรสิตางค์ ในละครโทรทัศน์เรื่อง Sixth Sense สื่อรักสัมผัสหัวใจ และ จิ ในภาพยนตร์เรื่อง ผีเข้าผีออก

2. รูปลักษณ์

รูปลักษณ์ของกุมารทองที่ปรากฏในสื่อมวลชนทุกปรับเปลี่ยนให้มีความร่วมสมัย เพื่อสะท้อนความเป็น “สมัยใหม่” เช่น มวลสาร ที่มีการปรับเปลี่ยนจากการใช้ศพเด็กหรือวัตถุอาถรรพ์ต่างๆ ให้กลายมาเป็นตุ๊กตา เครื่องทรงของกุมารทองที่คนไทยมักคุ้นเคยกับชุดไทยโบราณแบบโจงกระเบน ก็ถูกปรับเปลี่ยนให้มีลักษณะของการประยุกต์เอาความเป็นไทยเข้าไปผสมกับความเป็นสากลหรือความร่วมสมัย หรือการออกแบบให้กุมารทองสามารถแสดงอิทธิฤทธิ์ด้วยการแปลงร่างเป็นซูเปอร์ฮีโร่ในภาพยนตร์วิทยาศาสตร์ ก็เป็นการควมรวมโลกทัศน์ทางความเชื่อในอำนาจลึกลับเข้ากับโลกทัศน์ทางวิทยาศาสตร์ไว้ได้อย่างลงตัว ไม่เว้นแม้กระทั่งเครื่องเช่นสังเวทกุมารทอง ก็ยังถูกปรับให้มีการเช่น สรวงด้วยอาหารที่หาได้จากร้านสะดวกซื้อ 7-11 หรือให้ของตอบแทนกุมาริกาด้วยตุ๊กตา Hello Kitty ซึ่งแทนภาพลักษณ์ของเด็กผู้หญิงยุคใหม่ เป็นต้น สิ่งต่างๆ เหล่านี้ล้วนสะท้อนให้เห็นวิถีความทันสมัยที่เข้าสอดแทรกอยู่ในเรื่องของความเชื่อเรื่องเหนือธรรมชาติของคนไทยในยุคปัจจุบัน สื่อมวลชนจึงเป็นสถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตความหมายในเรื่อง “ความทันสมัย” ลงไปในกุมารทอง

3. หน้าที่

ในส่วนขอบบาทหน้าที่ของกุมารทอง สื่อมวลชนได้ทำการสร้างความหมายใหม่ให้กับกุมารทอง จากกุมารทองในยุคอดีตที่ทำหน้าที่เป็นอาวุธคู่กาย ในวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน ที่เน้นบทบาทในเรื่องการปกป้องคุ้มครอง ป้องกันภัย ดูแลทรัพย์สินบ้านเรือนและคนในครอบครัว มาสู่กุมารทองยุคโลกาภิวัตน์ที่ทำหน้าที่เป็น “สื่อรัก” ให้กับคนหนุ่มสาวในยุคปัจจุบัน ซึ่งสัญลักษณ์และ

ความหมายดังกล่าวปรากฏอยู่ในละครโทรทัศน์เรื่อง Sixth Sense สื่อรักสัมผัสหัวใจ และภาพยนตร์เรื่อง ผีเข้าผีออก ซึ่งนับเป็นความหมายแบบใหม่ที่สื่อมวลชนได้ประกอบสร้างให้แก่กุมารทอง ซึ่งเราจะไม่พบความหมายดังกล่าวในโลกทัศน์แบบเก่า ที่ยังมองว่ากุมารทองคือเครื่องรางของขลังที่มีฤทธิ์ในทางปกป้องคุ้มครองเป็นหลัก

4. การใช้ความศักดิ์สิทธิ์ในโลกสมัยเก่าเข้ามาจัดการความเสี่ยงในโลกสมัยใหม่

จากแนวคิดเรื่องสังคมเสี่ยงภัยของ Beck และ Giddens ที่นำเสนอมุมมองเรื่องความเสี่ยง (Risk) ที่เกิดขึ้นในโลกสมัยใหม่ที่มีความแตกต่างจากความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในสังคมประเพณีดั้งเดิม ผู้วิจัยจึงได้นำเอาแนวความคิดดังกล่าวมาใช้วิเคราะห์ในเรื่องบทบาทหน้าที่ของกุมารทองเปรียบเทียบกับระหว่างโลกในอดีตกับโลกปัจจุบัน ซึ่งข้อค้นพบจากงานวิจัยนั้นสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องสังคมเสี่ยงภัยของเบคและกิดเดนส์

โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์ถึงบริบททางสังคมไทยในสมัยยุคจารีต เนื่องจากสังคมในยุคสมัยเก่าเป็นสังคมที่โลกทัศน์ทางความเชื่อของผู้คนยังอยู่บนพื้นฐานของศาสนาและโลกศักดิ์สิทธิ์ วิถีชีวิตและการทำมาหากินของผู้คนยังต้องพึ่งพิงธรรมชาติ ในขณะที่เดียวกันก็เป็นยุคแห่งการขยายอาณาเขตทางดินแดน ความเสี่ยงของผู้คนในสมัยเก่าจึงล้วนเป็นความเสี่ยงที่เกิดจากธรรมชาติ สภาพดินฟ้าอากาศที่อาจไม่เอื้ออำนวยต่อการเพาะปลูก การต้องระวังภัยจากสัตว์ร้ายที่อาจเข้ามาทำอันตรายและทำลายพืชผล โรคระบาด รวมไปถึงภัยจากข้าศึกสงคราม และเพราะความเชื่อของคนในยุคสังคมประเพณีดั้งเดิมยังผูกอยู่กับความเชื่อในอำนาจลึกลับเหนือธรรมชาติ เทพ เทวดา และภูตผี ประกอบกับยังไม่มีอำนาจของรัฐที่เข้ามาจัดการกับปัญหาและความเสี่ยงดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้คนในยุคนั้นจึงหันเข้าหาสิ่งที่เป็นที่พึ่ง นั่นคืออำนาจการดลบันดาลจากผีและเทวดา เวทย์มนตร์คาถา และไสยศาสตร์ อันเป็นที่มาของพิธีกรรมการบูชา และเป็นจุดกำเนิดของบรรดาเครื่องรางของขลังต่างๆ รวมไปถึงกุมารทอง

การใช้งานกุมารทองของผู้คนที่อยู่ในยุคจารีตประเพณี จึงเป็นไปเพื่อแก้ปัญหาและลดอัตราความเสี่ยงที่เกิดจากธรรมชาติ โจรผู้ร้าย และศึกสงคราม ดังจะเห็นได้ว่าคนโบราณในยุคก่อนใช้กุมารทองในการช่วยดูแลบ้านเรือนทรัพย์สิน ตลอดจนเฝ้าเรือกสวนไร่นาอันเป็นแหล่งเลี้ยงปากเลี้ยงท้องของครอบครัวและชุมชนให้รอดพ้นจากการถูกทำลายโดยสัตว์ร้ายและโจรขโมย นอกจากนี้ โลกในยุคจารีตประเพณียังเต็มไปด้วยการรบราเพื่อขยายอิทธิพลและอาณาเขต บ้านเมืองในยุคนั้นจึงอยู่ภาวะสงครามและการรบทัพจับศึก ชายไทยส่วนใหญ่ในสมัยก่อนจึงมักถูกเกณฑ์ไปในการทัพ และจำเป็นที่

ต้องมีวิชาและของดีไว้ใช้ในการป้องกันตัวให้รอดพ้นจากข้าศึกศัตรู กุมารทองจึงเป็นหนึ่งในเครื่องรางของขลังที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อใช้ลดความเสี่ยงในปัญหาดังกล่าวโดยเฉพาะ ตัวอย่างของการใช้กุมารทองในลักษณะดังกล่าวที่เห็นง่ายและชัดเจนที่สุดคือ กุมารทองของขุนแผน ตัวเอกในวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน ซึ่งวัตถุประสงค์การสร้างกุมารทองของขุนแผนตั้งแต่เริ่มแรกก็เพื่อต้องการใช้เป็นอาวุธคู่กาย ซึ่งคติความเชื่อในเรื่องหน้าที่ (function) และการใช้งานกุมารทองของขุนแผนยังได้รับการสืบทอดมาจนถึงปัจจุบันโดยเฉพาะในกลุ่มของผู้ที่ชีวิตต้องผจญกับความเสี่ยงแบบยุคเก่า

สืบเนื่องมาจนถึงยุคปัจจุบัน สภาพสังคมไทยและบริบทแวดล้อมได้มีการเปลี่ยนแปลงมาสู่ความเป็นสมัยใหม่ มนุษย์เริ่มแยกตัวออกจากธรรมชาติและหันเข้าสู่ความเจริญทางด้านเทคโนโลยี สถาบันศาสนาที่เคยเป็นรากฐานสำคัญของชีวิตต้องหลีกเลี่ยงให้กับสถาบันทางเศรษฐกิจ วิถีชีวิตที่เคยผูกพันอยู่กับศาสนาและพึงพิงธรรมชาติ ก็กลับตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของลัทธิทุนนิยมและการบริโภค และด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้ยุคปัจจุบันมนุษย์สามารถที่จะเข้าควบคุมธรรมชาติ ความเกรงกลัวในอำนาจเหนือธรรมชาติจึงลดน้อยลง และความเสี่ยงที่เกิดจากภัยธรรมชาติก็กลายเป็นสิ่งที่มนุษย์สามารถใช้เทคโนโลยีในการเข้าควบคุมและจัดการได้ ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในยุคสมัยใหม่จึงไม่ใช่ความเสี่ยงที่เกิดจากภัยธรรมชาติหรือศึกลงคราม แต่กลับกลายเป็นความเสี่ยงที่เกิดจากภาวะทางเศรษฐกิจและการลงทุน ความผันผวนในตลาดหุ้น ภาวะเศรษฐกิจถดถอย และปัญหาเรื่องตลาดแรงงาน ฯลฯ

ในสังคมสมัยใหม่ที่เมื่อมนุษย์เริ่มแยกตัวออกจากศาสนา ลักษณะครอบครัวที่กลายเป็นครอบครัวเดี่ยว ผู้คนในสมัยใหม่เริ่มใช้ชีวิตแบบตามลำพัง ประกอบกับภาวะการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจ และการทำมาหากิน ส่งผลให้มนุษย์เริ่มแปลกแยกตัวเองออกจากสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างผู้คนในสังคมอยู่กันอย่างหลวมๆ ไม่แนบแน่นเช่นในอดีต ทำให้ผู้คนในยุคสมัยใหม่ส่วนหนึ่งเกิดปัญหาภาวะความโดดเดี่ยวและขาดที่พึ่งทางใจ ความเสี่ยง (Risk) ในยุคสมัยใหม่จึงเป็นความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากน้ำมือมนุษย์ตามทฤษฎีของเบคและกิดเดนส์ สิ่งที่เคยเข้ารับมือและจัดการกับความเสี่ยงในยุคอดีตเช่นกุมารทองจึงถูกปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ (function) เพื่อให้สามารถจัดการกับความเสี่ยงรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้

จากกุมารทองที่เคยถูกใช้เป็นอาวุธเพื่อปกป้องคุ้มครองป้องกันอันตราย ก็ถูกทำให้กลายเป็นกุมารทองที่ช่วยเหลือและดลบันดาลในเรื่องเสน่ห์ เมตตา โชคลาภ และความร่ำรวย ซึ่งหน้าที่เหล่านี้ล้วนถูกสร้างขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาความเสี่ยงในเรื่องปากท้องที่เป็นปัญหาใหญ่ของคนในสังคมสมัยใหม่

สรรพคุณของกุมารทองในยุคปัจจุบันจึงถูกเน้นไปที่การดลบันดาลความร่ำรวย หรือหากขยับระดับขึ้นไปกว่านั้นก็จะถูกนำไปใช้ในเรื่องของการพนัน

นอกจากนี้ หน้าทีของกุมารทองในสังคมสมัยใหม่ที่ผู้วิจัยได้ค้นพบอีกประการหนึ่งก็คือ การทำหน้าที่เป็น “เพื่อน” หรือ “ญาติ” และ “ที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ” ของคนในสังคมสมัยใหม่ที่ขาดหลักยึดและรู้สึกแปลกแยกจากสังคม ซึ่งจะเห็นได้จากการที่รูปลักษณ์ของกุมารทองในสมัยใหม่ถูกสร้างให้มีความหลากหลายและเน้นที่ความน่ารักมากยิ่งขึ้น ซึ่งแตกต่างไปจากกุมารทองในสมัยก่อนที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับรูปลักษณ์มากนักเพราะถือว่าเป็นวัตถุประเภทเครื่องรางของขลัง รูปลักษณ์ของกุมารทองในปัจจุบันจึงถูกพัฒนาขึ้นโดยใส่ลักษณะความน่ารักเพื่อสื่อความหมายถึงความเป็นเด็ก มีการปรับขนาดให้เล็กลงเพื่อสะดวกในการพกพา และบางครั้งก็มีการใช้วัสดุประเภทตุ๊กตามาเป็นวัตถุดิบในการปลุกเสก เพื่อให้คนในยุคปัจจุบันสามารถนำพาและพกติดตัวไปไหนมาไหนเปรียบเสมือนเพื่อนหรือญาติสนิทคนหนึ่ง ซึ่งลักษณะดังกล่าวกำลังเป็นที่นิยมอย่างมากในหมู่วัยรุ่นและวัยทำงานโดยเฉพาะในกลุ่มผู้หญิง ซึ่งจะให้สถานะกับกุมารทองว่าเป็น “ลูก” หรือ “น้อง” และมักจะมีการพูดคุยกับกุมารทองอย่างสนิทสนม มีการให้ขนม ของเล่น และเสื้อผ้า เปรียบเสมือนกับเด็กที่มีชีวิตคนหนึ่ง การใช้งานกุมารทองในลักษณะนี้ จึงเป็นลักษณะของการถือเอากุมารทองเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ เป็นเพื่อนแก้เหงา โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่างพบว่า ปัจจุบันกลุ่มเพศที่สาม ซึ่งในประเทศยังไม่มีความหมายมารองรับในเรื่องการแต่งงาน ก็ได้หันมานิยมเลี้ยงกุมารทองในฐานะของลูกอีกด้วย

ดังนั้น การทำหน้าที่ของกุมารทองในโลกปัจจุบัน จึงเป็นหน้าที่ของการเติมส่วนที่ “ขาด” ให้กับชีวิตผู้คนที่ยังไม่เต็มเต็ม

เมื่อเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ของกุมารทองแบบดั้งเดิมกับแบบสมัยใหม่ กุมารทองในแบบดั้งเดิมจึงเป็นการจัดการความเสี่ยงที่มาจากธรรมชาติ แต่ในปัจจุบันกุมารทองกลับทำหน้าที่จัดการกับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการกระทำของมนุษย์ (manufactured risk) และปรากฏการณ์กุมารทองก็แสดงให้เห็นถึงการปรับตัวของวัฒนธรรมในโลกเก่าโดยเฉพาะวัฒนธรรมในเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เพื่อให้สามารถเข้ามาตอบสนองความต้องการทางโลกย์และแก้ปัญหาความเสี่ยงในโลกปัจจุบันได้

ข้อเสนอแนะ

ปรากฏการณ์กุมารทอง เป็นภาพสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการเปลี่ยนผ่านจากโลกศักดิ์สิทธิ์ไปสู่โลกฆราวาสในสังคมไทย ซึ่งส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนความหมายในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ในลักษณะที่เป็นการผนวกประสานกันระหว่างความหมายจากโลกเก่ากับความหมายจากโลกใหม่ ซึ่งกระบวนการเปลี่ยนผ่านดังกล่าวได้มีสถาบันสื่อหลักในสังคม อันได้แก่ สถาบันศาสนา สถาบันเศรษฐกิจ และสถาบันสื่อมวลชน เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการเปลี่ยนผ่านนี้ และได้ส่งผลกระทบต่อให้เกิดการสร้างความหมายใหม่ในเรื่องบทบาทหน้าที่ (function) ของกุมารทองในโลกปัจจุบัน

ความหมายใหม่ของกุมารทองในโลกปัจจุบันที่เข้ามามีบทบาทในวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของผู้คน ส่งผลให้ในปัจจุบัน ได้มีความนิยมในกุมารทองเพิ่มจำนวนมากขึ้น มีสำนักและเกจิอาจารย์ที่ได้มีการสร้างและปลุกเสกกุมารทองออกมาในรูปแบบที่มีความหลากหลายมากกว่าแต่ก่อนเป็นอย่างมาก ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจน คือกุมารทองบ้านลูกเทพ ซึ่งเป็นการขยายช่องทางการสร้างกุมารทองออกไปให้มีลักษณะที่แตกต่างไปจากกุมารทองที่เคยมีมาในอดีต ซึ่งการขยายช่องทางออกป็นี้ ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นการสร้างเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดที่มีความหลากหลายมากขึ้น ดังนั้นจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจสำหรับผู้ที่มีความสนใจในประเด็นเรื่องกุมารทองจะได้ทำการศึกษาต่อไปถึงประเด็นในเรื่องของการปรับเปลี่ยนความหมายของกุมารทองซึ่งผู้วิจัยคาดว่าน่าจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาตามสภาพของ Material ที่เปลี่ยนแปลงไป

จากลักษณะของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่ากุมารทองกำลังมีการปรับตัวและเลื่อนสถานะที่เคยเป็นเครื่องรางของขลังที่มีสถานะเป็น “ผี” ซึ่งเป็นความเชื่อที่ถูกนับถือกันในหมู่ของชนชั้นล่าง เนื่องจากสถานะความเป็นผีของกุมารทองก็ยังเรียกได้ว่าเป็นผีชั้นต่ำที่เป็นเพียงวิญญาณของสัมภเวสี หรือวิญญาณของเด็กตายที่งมที่ยังไม่ถึงเวลาไปเกิด ไม่ใช่ผีที่มีฐานันดรหรือเป็นผีที่มีฐานะเป็นเจ้านายหรือที่อยู่ในชนชั้นกษัตริย์ที่อาจยกสถานะขึ้นเป็นเทพได้ แต่ในปัจจุบันกลับกำลังถูกยกสถานะให้เป็นเทพ ผ่านกระบวนการประกอบสร้างความหมายของสื่อมวลชนและจากสถาบันที่ทำหน้าที่ในการปลุกเสกกุมารทอง กุมารทองในวันนี้จึงไม่ใช่เครื่องรางของขลังของชนชั้นล่างอีกต่อไป แต่กำลังกลายเป็นวัตถุแห่งความนิยมที่สามารถตอบสนองความหวังและความต้องการของชนชั้นกลางที่แสวงหาทางเลือก (choice) ให้กับชีวิต จึงเป็นที่น่าสนใจและศึกษาของผู้ที่สนใจในเรื่องสื่อของชนชั้นกลาง ว่าชนชั้นกลางมีการใช้สื่อในลักษณะต่างๆ เพื่อแสดงจุดยืนในฐานะปัจเจกบุคคลของตนอย่างไร

นอกจากนี้ในประเด็นเรื่องบทบาทหน้าที่ของสื่อที่มีผลต่อการสร้างความหมายและการรับรู้ของกุมารทอง ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า ในปัจจุบันสื่ออินเทอร์เน็ตได้เข้ามามีอิทธิพลต่อการรับรู้ความหมายของวัตถุมงคลโดยเฉพาะกุมารทองเป็นอย่างมาก เห็นได้จากการเพิ่มปริมาณขึ้นของ Website Webpage Fan page ที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเครื่องรางของขลังและกุมารทอง และความน่าสนใจอีกประการหนึ่งของสื่ออินเทอร์เน็ตก็คือ การที่ผู้ใช้สื่อสามารถเข้ามาเขียนบอกเล่าเรื่องราวประสบการณ์ในการเลี้ยงกุมารทอง และมีการโต้ตอบหรือแสดงความคิดเห็นจากผู้อื่นที่อยากแชร์ประสบการณ์ มีลักษณะเป็น Interactive Communication ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าน่าจะมีผลต่อการสร้างการรับรู้และความหมายใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นในกลุ่มผู้ที่สนใจกุมารทอง ซึ่งบาง Website ก็ได้มีการพัฒนาและเติบโตขึ้นจนเป็นชุมชนออนไลน์ ที่มีการทำกิจกรรมร่วมกัน ถือเป็นสร้างเครือข่ายผู้ที่สนใจในเครื่องรางของขลังที่น่าสนใจอีกเครือข่ายหนึ่ง เนื่องด้วยสมาชิกส่วนใหญ่ในชุมชนเป็นกลุ่มวัยรุ่นหรือวัยทำงานตอนต้นเติบโตมาในโลกฆราวาส และใช้สื่อใหม่ (New Media) เป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งทำให้เกิดเป็นประเด็นที่น่าสนใจว่าการใช้สื่อใหม่เพื่อสื่อสารในเรื่องความเชื่อจะให้ผลในแง่ของความศรัทธาและความเหนียวแน่นเช่นสื่อบุคคลหรือไม่ ซึ่งเป็นสิ่งที่นักวิทยาศาสตร์น่าจะศึกษาเพื่อให้เห็นถึงอิทธิพลของสื่ออินเทอร์เน็ตที่มีต่อเรื่องความเชื่อในสังคมไทย

ประเด็นที่น่าสนใจที่ผู้วิจัยอยากเสนอแนะไว้อีกประการหนึ่งก็คือ ในปัจจุบันเกิดการเลื่อนไหลหรือการเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ระหว่างผู้เลี้ยงกุมารทองกับผู้สร้างกุมารทองขึ้น ตัวอย่างกรณีของ แจ็ค-จิลล์ ซึ่งเดิมเป็นเพียงผู้ที่มีความสนใจในกุมารทอง และได้มีการบูชากุมารทองไว้เป็นจำนวนมาก แต่ในปัจจุบันทั้ง 2 ได้ผันตัวเองมาเป็นผู้สร้างกุมารทองเพื่อเปิดให้ผู้ที่สนใจได้บูชา ซึ่งความน่าสนใจในประเด็นเรื่องการสื่อสารคือ การปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ดังกล่าว มีผลกระทบต่อ การสร้างความหมายและการถ่ายทอดความหมายของกุมารทองหรือไม่ อย่างไร และการสื่อสารในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของเครื่องรางของขลังควรยืนอยู่บนจุดไหน อย่างไร

สิ่งหนึ่งที่เป็นข้อน่าสังเกตและน่าสนใจของกุมารทองที่แตกต่างไปจากเครื่องรางของขลังประเภทอื่นก็คือ การที่กุมารทองถูกผลิตสร้างขึ้นมาจากของจริง คือ ศพเด็ก มวลสารอาถรรพ์ เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้มีเลื่อมใสและเชื่อมั่นในอิทธิฤทธิ์ของกุมารทองมากกว่าเครื่องรางของขลังประเภทอื่นหรือไม่ และผู้ที่มีหน้าที่ในการสื่อสารความหมายในเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกุมารทองได้นำประเด็นดังกล่าวมาเป็นหัวข้อในการสื่อสารกับกลุ่มผู้ที่สนใจและต้องการที่จะบูชากุมารทองหรือไม่ ซึ่งประเด็นดังกล่าวเหมาะกับผู้ที่สนใจต้องการศึกษาเรื่องการสื่อสารเกี่ยวกับเครื่องรางของขลังและวัตถุมงคลในประเทศไทย

นอกจากนี้ การบูชาเครื่องรางของขลังในปัจจุบันได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบไป จากที่เคยใช้เพียงแค่ความศรัทธา แต่ในปัจจุบันผู้ที่บูชาเครื่องรางของขลังจะต้องมีความรู้ (Knowledge) และใช้ความรู้ นั้นในการจัดการและรับมือกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เช่น หากจะเลี้ยงกุมารทอง ต้องรู้ว่ากุมารทองนั้นเป็นกุมารทองสายใด ผู้เลี้ยงต้องตั้งเครื่องไหว้ หรือปฏิบัติตัวอย่างไร ฯลฯ จึงเป็นที่น่าสนใจว่าผู้บูชาจะมีวิธีการในการจัดการองค์ความรู้ในเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์อย่างไร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ ในเรื่องการปรับตัวเรื่องความเชื่อของคนในสังคมไทย

และสุดท้าย คือ ผลกระทบของปรากฏการณ์กุมารทองที่มีต่อสังคมไทยอีกประการหนึ่งก็คือ จำนวนเม็ดเงินที่หมุนเวียนอยู่ในธุรกิจเครื่องรางของขลังโดยเฉพาะอย่างยิ่งกุมารทอง เป็นจำนวนเม็ดเงินจำนวนมหาศาล ที่ไม่ได้เติบโตเฉพาะในประเทศไทยแต่ยังขยายส่วนแบ่งการตลาดไปถึงต่างประเทศ เช่น ไต้หวัน มาเลเซีย ฮองกง และสิงคโปร์ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงปรากฏการณ์ไสยพาณิชย์ที่กำลังเติบโตและกำลังเข้ามาแทนที่ปรากฏการณ์พุทธพาณิชย์ ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าเป็นห่วงสำหรับสังคมไทยที่กำลังกลายเป็นสังคมที่ขาดหลักยึด ผู้คนห่างไกลจากศาสนา และหันหน้าเข้าพึ่งพาอำนาจไสยศาสตร์ จึงเป็นสิ่งที่ผู้สนใจควรหันมาศึกษาและจับตามองปรากฏการณ์ไสยพาณิชย์ที่กำลังขยายตัวขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มชนชั้นกลาง ว่าปรากฏการณ์ดังกล่าวจะนำพาสังคมไทยและประเทศชาติให้เดินไปสู่ในทิศทางใด

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กองบรรณาธิการข่าวสด (2550). เจาะจุดความฯ-ขุนพันธ์ จตุพรจตุทิศ. กรุงเทพมหานคร, มติชน.

กาญจนา แก้วเทพ (2542). ผี พุทธ พราหมณ์และสื่อ. ใน กิตติ กันภัย (บรรณาธิการ). สื่อกับศาสนา. กรุงเทพมหานคร, ภาควิชาสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กาญจนา แก้วเทพ (2547). การศึกษาสื่อมวลชนด้วยทฤษฎีวิพากษ์. กรุงเทพมหานคร, เลิฟ แอนด์ ลีฟ.

กาญจนา แก้วเทพ (2549). ศาสตร์แห่งสื่อและวัฒนธรรมศึกษา. กรุงเทพมหานคร, บริษัทเอดิสัน เพรส โปรดักส์ จำกัด.

กาญจนา แก้วเทพ และ ทิฆัมพร เอี่ยมเรไร (2554). การสื่อสาร ศาสนา กีฬา. กรุงเทพมหานคร, ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.

กาญจนา แก้วเทพ และ สมสุข หินวิมาน (2551). สายธารแห่งนักคิดทฤษฎี เศรษฐศาสตร์การเมือง กับสื่อสาร ศึกษา. กรุงเทพมหานคร, ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.

กาญจนา แก้วเทพ และคณะ (2554). สื่อเก่า สื่อใหม่ ใจเชื่อมร้อย. กรุงเทพมหานคร, ห้างหุ้นส่วน จำกัดภาพพิมพ์.

กาญจนา แก้วเทพ สุชาดา พงศ์กิตติวิบูลย์ และทิพย์พฐ กฤษสุนทร (2554). สื่อพื้นบ้านศึกษาใน สายต่านัก นิเทศศาสตร์. กรุงเทพมหานคร, ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.

เขียน นรินทร์นุต (2546). การถ่ายทอดอุดมการณ์ชายเป็นใหญ่ผ่านนิตยสารผู้หญิง. วิทยานิพนธ์
นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

จันทานิชย์กุล., ท. (2552). สุดยอดกุมารทอง เด็กน้อยผู้บันดาลความร่ำรวยอย่างเหลือเชื่อ.
กรุงเทพมหานคร, บริษัท คอมม่า ดีไซน์แอนด์พริ้นต์ จำกัด.

จิตตวชิระ (2553). กุมารทอง เลี้ยงลูกเคล็ด ให้ทั้งคุณ ให้ทั้งโชคแบบทันตาเห็น. กรุงเทพมหานคร,
รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.

จุฑาพรรค์ (จามจุรี) ผดุงชีวิต (2551). วัฒนธรรม การสื่อสาร และอัตลักษณ์. กรุงเทพมหานคร,
บริษัทแอกทีฟพริ้นท์ จำกัด.

ฉลาดชาย รมิตานนท์ (2527). ผีเจ้านาย. กรุงเทพฯ, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ชยุตรา ศิริไกรวัฒนาวงศ์ (2541). พฤติกรรมการเปิดรับ การคาดหวังประโยชน์และความพึงพอใจของ
ผู้อ่านนิตยสารแนวธรรมะและแนววิถีพุทธที่ปฎิหารีย์. คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต

ซัชรินทร์ ไชยวัฒน์ (2553). แวมไพร์ ภูตผี ปีศาจ ซาดาน แม่มด และศาสนา. กรุงเทพมหานคร,
openbooks.

ชาคริต อนันทรารวัน (2539). วรรณกรรมใบเซียมซี. กรุงเทพมหานคร, โอ.เอส. พริ้นติ้ง เฮ้าส์.

ชายน่า ภาววิมล (2537). พุทธพาณิชย์ : ผลกระทบจากการใช้สื่อสารมวลชน ในการโฆษณา
ประชาสัมพันธ์ ในการจำหน่ายพระเครื่องที่มีต่อทัศนคติและความเชื่อของพุทธศาสนิกชน ใน

เรื่องสัญลักษณ์ของศาสนา. คณะนิเทศศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์หา
บัณฑิต สื่อสารมวลชน.

ดวงธิดา ราเมศวร์ (2537). เปิดโลกลับพ่อมดแม่มด Witch & Wicca The Expose. กรุงเทพมหานคร
, สำนักพิมพ์มายิก.

ติรธรรม (2550). หลวงพ่อดี วัดสามง่าม นครปฐม. กรุงเทพมหานคร, โรงพิมพ์มิตรสัมพันธ์
กราฟฟิค.

นิธิ เอียวศรีวงศ์. ใน อรศรี งามวิทยาพงศ์ (บรรณาธิการ) (2543). พุทธศาสนาในความเปลี่ยนแปลง
ของสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร, โรงพิมพ์เม็ดทราย.

ปรัชญา พุฒิชิต (2541). สังคมประกิต การเปิดรับข่าวสาร และความเชื่อทางไสยศาสตร์ของนิสิต
นักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. คณะนิเทศศาสตร์, จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต นิเทศศาสตร์พัฒนาการ.

ปรีชา วงศาสุลักษณ์ (2536). บทบาทของสื่อมวลชนที่เสริมสร้างคุณค่าให้กับพระเครื่องและพระบูชา
ไทย. คณะนิเทศศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
สื่อสารมวลชน

พรหมศักดิ์ เจิมสวัสดิ์ (2530). วิวัฒนาการความเชื่อเรื่องมนุษย์กับธรรมชาติและปรากฏการณ์ทาง
ธรรมชาติในภาคตะวันออกเฉียงของไทย. กรุงเทพมหานคร, สถาบันไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

พระไพศาล วิสาโล (2552). พุทธศาสนาไทยในอนาคต แนวโน้มและทางออกจากวิกฤต.
กรุงเทพมหานคร, มูลนิธิโกมลคีมทอง.

พระราชธรรมนิเทศ (ระแบบ จิตญาโณ) (2536). ประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนา. กรุงเทพมหานคร, โรงพิมพ์มหาเมฆกุฎราชวิทยาลัย.

พิงพิศ เทพปฏิมา (2546). การถ่ายทอดความคิดเรื่องจิตวิญญาณในภาพยนตร์. คณะนิเทศศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ.

ภณกุล ภาควรรณคดี (2556). พุทธพาณิชย์และไสยพาณิชย์ในพุทธศาสนาเชิงปฏิบัติของไทย : กรณีศึกษาวัดในจังหวัดนครปฐม. กรุงเทพมหานคร, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภารตี ดวงนภา (2550). การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับวัดมุงคล จตุคามรามเทพ ของหนังสือพิมพ์รายวันและความคิดเห็นของประชาชน. คณะนิเทศศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ.

มนต์ปารเมศ (2547). กุมารทอง ลูกกรอก รัก-ยม. กรุงเทพมหานคร, บริษัท ไพลินบุ๊คเน็ต จำกัด.

รอบทิศ ไวยสุศรี (2555). ตอบโจทย์พระเครื่อง รู้เรื่องของขลัง. กรุงเทพมหานคร, บริษัท เน็ตดีไซน์พับลิชชิ่ง จำกัด.

วัชรกร รัตนกิจ (2550). พระเครื่อง : การสื่อสาร กับการบริโภคเชิงสัญลักษณ์. คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ.

วิชุดา ปานกลาง (2539). การวิเคราะห์การถ่ายทอดความหมายเรื่อง “ผี” ในภาพยนตร์ไทยเรื่อง “แม่นาคพระโขนง” พ.ศ.2521-2532. คณะนิเทศศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ.

- ศิริพร ไผศิริ (2544). การสร้างสรรค์ในการผลิตซ้ำภาพยนตร์ไทยจากตำนาน “แม่นาคพระโขนง”.
คณะนิเทศศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สื่อสารมวลชน.
- ส. (สุลักษณ์) ศิวรักษ์ และคนอื่นๆ (2538). พุทธกับไสยในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร,
คณะกรรมการศาสนาเพื่อการพัฒนา สถาบันสันติประชาธรรม.
- สมปราชญ์ อัมมะพันธุ์ (2536). ประเพณีและพิธีกรรมในวรรณคดีไทย. กรุงเทพมหานคร, โอ เอส
พรินติ้ง เฮ้าส์.
- सानิต ศิริวิศิษฐ์กุล (2535). หมอคู่ : กระบวนการสร้างตัวตนและความสัมพันธ์ทางสังคม. คณะสังคม
วิทยาและมานุษยวิทยา, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยามหาบัณฑิต.
- สุจิตา อยู่คงศักดิ์ (2550). แรงจูงใจ ค่านิยม ความเชื่อ และการเปิดรับข้อมูลข่าวสารเพื่อสร้างศรัทธา
ต่อวัดถุ่มงคลจตุคามรามเทพ คณะนิเทศศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบัณฑิต.
- สุปรียา หัสชู (2553). ลักษณะพิธีกรรม ความหมายเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ และบทบาทของเซียมซีในสื่อ
ออนไลน์. คณะนิเทศศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต.
- สุภา จิตติวสุรัตน์ (2545). การสร้างความหมายทางสังคมและการรับรู้ “ความเป็นจริง” ในภาพยนตร์
อิงเรื่องจริง. คณะนิเทศศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาโท
บัณฑิต สื่อสารมวลชน.
- สุรียา รัตนกุล (2549). พิธีกรรมในศาสนา. กรุงเทพมหานคร, วิทยาลัยศาสนศึกษา
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุรียรัตน์ โกสุมศุภมาลา (2550). บทบาทของการสื่อสารต่อการธำรงรักษาเครือข่ายแฟนคลับของวง

โมเดิร์นด็อก. คณะนิเทศศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต.

สุวิชาน (2553). กุมารเทพ กุมารทอง. กรุงเทพมหานคร, บริษัท แซทไฟร์ พรินติ้ง จำกัด.

แสง จันทร์งาม (2534). พุทธศาสนากับสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร, สังคมศาสตร์ปริทัศน์ 3.

หลวงวิจิตรวาทการ (2533). มหัศจรรย์ทางจิต. กรุงเทพมหานคร, บริษัทต้นไทรการพิมพ์.

เหง อ่อนนุช (2554). กุมารทอง. กรุงเทพมหานคร, สำนักพิมพ์ ริงค์ กู๊ด.

อภิญา ศรีรัตนสมบุญ (2534). การวิเคราะห์ละครโทรทัศน์ชุด “คู่กรรม” ในการถ่ายทอดความเชื่อและค่านิยมในสังคมไทย. คณะนิเทศศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต สื่อสารมวลชน.

อำนาจ สายฉลาด (2537). การศึกษาการใช้ไสยศาสตร์และความเชื่อโชคลางของนักมวยระดับแชมป์เปี้ยนในการแข่งขันมวยไทย ตามการรับรู้ของนักมวย หัวหน้าคณะและผู้ฝึกสอน. พลศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต.

เอกพล เขียรถาวร (2552). การประกอบสร้างความจริงในข่าวเกี่ยวกับเทพยดาและผีของหนังสือพิมพ์ไทย. คณะนิเทศศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต วารสารสนเทศ.

ภาษาอังกฤษ

Berger, P. L. (1967). The Social Reality of Religion. London, Faber & Faber.

Davie, G. (2007). The Social of Religion, Sage Publications.

Durkhiem, E. (1915). The Elementary Foam of the Religion Life. London, George Allen & Unwin Ltd.

Ferguson, M. (1983). Forever Feminine : Women Magazines and the Cult of Femininity. London, Heinemann.

Hill., A. (2011). Paranormal Media : Audiences, spirits and magic in popular culture. Oxon, Routledge.

Hoover, S. M. (1988). Mass Media Religion, Sage Publications.

Hoover, S. M. (1998). Religion in the News, Sage Publications.

Hoover, S. M. (2006). Religion in the Modern Age, Routledge.

Hoover, S. M. L., K. (ed) (1997). Rethinking Media, Religion and Culture, Sage Publications.

Murdock, G. (1997). The re-enchantment of the world : religion and the transformation of modernity. Rethinking Media, Religion and Culture, Sage Publications.

Weber, M. (1930). The Protestant Ethic and the Spirit of Capitalism. New York, Scribner.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวรัฐคุณานิซช กั้นหลง เกิดเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ.2518 ที่ จังหวัด กรุงเทพมหานคร จบการศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาสื่อสารมวลชน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อ พ.ศ.2540 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท สาขา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2544 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรนิเทศศาสตร์ดุซฎิบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปี การศึกษา 2552

